

a kecskeméti református
Szappanos család Legendáriuma

I. KÖTET

**A kecskeméti
református
Szappanos család
LEGENDÁRIUMA**

I. kötet

Szerkesztette és nyomda alá rendezte:
SZAPPANOS ISTVÁN VIII.

Szappanos György I. és Blaskovichné Szappanos Enikő I. lelkes
közreműködésével.

Dedikálom ezt az írást kiterjedt családjunk minden tagjának, azzal a céllal, hogy jobban
megismerhessék ősük eredetét, történetét, azoknak kimagasló, nemes egyéniségét.

A Szerző kiadása – Mentor, OH, USA, 2020 január havában
Minden jog fenntartva.

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ	7
I. CSALÁDTÖRTÉNET	13
Tanulmány A Kecskeméti Református Szappanos Család Eredetéről	14
Történelmi háttér:.....	14
Családtörténet	17
Jelen.....	20
Országon kívül élő Szappanos családunk névhordozói:.....	21
A Szappanos-Család – Szappanos Károly.....	24
Előszó	24
A Szappanos család.....	25
Utóirat.....	36
Szappanos Család Legendáriuma – Sz. István VI.....	38
Családi Legendárium - Szappanos Jolán.....	50
1. Dédapám	51
2. A Nagy Tűz.....	64
3. Dédanyám És Egyetlen Lánya: Szappanos III. Zsuzsanna.....	66
4. Nagyszüleim.....	71
A Szappanos Család Története – Gömörly Kata.....	88
A Szappanos család leszármazása és nemessége.	101
Emlékek a Szappanos családról.....	102
A Szappanos név varázsa.....	108
André család - Kerekegyháza	112
A hódmezővásárhelyi Szappanos család története.....	116
A kecskeméti ns. Mester, Tegzes És Lestár családok rokoni kapcsolatai a Szappanos családhoz	117
Id. Mester Gergely kecskeméti lakos és 7 gyermekének 1819 évben atyafiságos osztályos egyességének másolata.....	128
II. NEMESSÉG, CÍMER, CSALÁDFA.....	131
A SZAPPANOS családfa	132
A Szappanos (alias Brassai) nemeslevél.....	166
A hódmezővásárhelyi Szappanosok birtokában lévő „kutyabőr”	177
A hódmezővásárhelyi Szappanos család leszármazása.....	180
A Szappanos család baranyai ága.....	185
Apám kézzel rajzolt családfája, anno 1931.....	187
Vegyes családfák és táblázatok.....	189
A nagykőrösi Szappanos családról.....	192

III. ÉLETRAJZOK, EMLÉKEZÉSEK, CSALÁDI ESEMÉNYEK	193
Szappanos István III. élete.....	194
A kecskeméti kath. nagytemplom oltár festménye.....	196
Szappanos István temetése.....	198
Ferenczy Ida – Szappanos Istvánné Ferenczy Klára unokatestvére	199
Szappanos Elek III. élete.....	200
Szappanos Imre III. élete	202
Az ezüstfejű dekanter.....	205
Szappanos Imre III. saját életrajza	209
Szappanos Károly elbeszélése esküvőjükről.....	213
Szappanos Sándor III. és családja	215
Dr. Szappanos Sándor IV.	218
Dr. Szappanos Sándor V. és családja.....	219
Szappanos Jenő I. életrajza és családja	223
Szappanos Géza I. Életrajza és családja	226
Szappanos Endre I. Zoltán életrajza.....	227
Szappanos Bandi emlékezései.....	230
Szappanos István V. és André Róza.....	233
Szappanos István VI. élete	234
Beretvás Isvánné Szappanos Rózsa élete	236
Szappanos Elek IV. élete.....	238
Szappanos Elek IV. és Márton Katalin gyerekei és családja	242
Dusek Péterné, Szappanos Katalin emlékei.....	243
Szappanos István VII.....	245
Szappanos István VIII. Élettörténete.....	249
Szappanos Imre Tamás életrajza	256
Szappanos István IX.	260
Nyírády családi csoportkép	264
Szűkebb családunk élő tagjai – 1922-ben.....	265
Kecskemét Széchenyi téri házunk lépcsőjén 1935.....	266
Szappanos Imre IV. Tamás keresztelője	267
Szappanos Imre III. és Muschong Birike 30 éves házassági évfordulója.....	268
Szappanos Elek És Futásfalvi Márton Katalin Esküvője.....	270
Beretvás Katica esküvője.....	274
Szappanos Katinka keresztelője	275
Lovas kalandozás 1937-ben	276
Bócsai családi kirándulás – 1938	277
Gróf Csáky külügyminiszter látogatása	279
A kecskeméti 7. honvéd gyalogezred zászlószentelése 1939 nov. 28.án	280

A kecskeméti 13.ik könnyű hadosztály búcsúztatása. 1942 Úrnapja.....	281
A Szappanos család katonái.....	282
Apám humora.....	286

ELŐSZÓ

Hogy ez a kötet megvalósult, köszönhető édesapámnak, (VI. István 1899-1986) a kecskeméti Szappanos család nesztorának, aki hosszú évek során családjunk összes tagjával való rendíthetetlen levelezések árán kikönyörögte, begyűjtötte, összeszedte, rendbe szedte mindazokat a szétszórt iratokat, képeket okmányokat amiket a világháború vihara szétszórt, de még fellelhetőek voltak. Ugyancsak írásba foglalta azt a sok sok emléket amit hatalmas emlékezettárában fejében hordozott, mindenről és mindenkiről amivel és akivel életében találkozott. Köszönet tehát azoknak, akik ebben neki segítettek és akiknek hozzájárulásával ez mind összejöhetett. És ezek voltak: unokahúgai Vörösné Beretvás Zsuzsa, Királyné Beretvás Katica, távolabbi rokonai Szappanos Jenő, Szappanos Bandi, Szappanos Jolán és Gömörly Kató. Külön említést érdemel Gömörly Kató „Őseim Hőseim” c. 2016-ban könyvkötésben kiadott családi iratgyűjteménye, amiben még sok irat és feljegyzés található a Szappanos családról. Ennek nagy terjedelme miatt ebben a kiadásban nincs módomban megismételni, ezért ajánlom Kató könyvét mindazoknak akik még bővebb ismeretek után kutatnak családjukról.

Apám (9.VI.Is) 64 éves korában írta ezt az alábbi levelet fiainak, de még 22 éve volt ahhoz, hogy ebben munkáját folytassa. Ugyancsak, apám emlékiratait evvel az előszóval kezdte:

Cleveland.1963.máj.2.

Kedves Gyerekeim !

Szappanos Jolán nyugalmazott tanítónőtől kaptam a közelmúltban levelet Bugac pusztáról, ahol vagyonából kiforgatva, öregem, betegem, mindenkitől elhagyatva él.

Az ő levele mozgatta meg lelkiismeretemet, hogy régi szándékomat végre hajtsam és arra kérjelek Benneteket, hogy iróasztalotokban helyeztetek egy dobozt, vagy dosszét, amibe gyűjtsétek össze az általam küldendő családi irások másolatait.

Tudjátok, hogy az 1945-ös menekülésünk alkalmával jóformán minden okirat, amit odahaza összegyűjtöttem elveszett. Én mint katona csak akkor tudtam Kecskemétre jutni, amikor már az oroszok városföldi tanyánkat elfoglalták. Később Lőrincz István gazdától kapott levél szerint a bevonuló oroszokkal jött zsidó tolmács rendelkezése a lakásban talált összes iratokat, könyveket kihordták és meggyújtották. Így bizonyosra vehető, hogy az a sok /kb.2 évszázadra visszamenő okmány és feljegyzés, a sok értékes könyvekkel együtt, amik között múzeumi értékek is voltak, megsemmisült.

A jelenleg birtokomban levő okmány másolatok Imre Bátyám hagyatékából származnak nagyrészt, aki amikor budai háromemeletes házukat és cserépgyárukat elvették és őket deportálták, a fontosabb iratokat magával vitte és azok közül néhányat azóta az otthon maradt családnak kiküldözte.

A meglévő régi családi fénykép albumom színtén így került Amerikába. Ez főképpen Szappanos Joli érdeme, aki a régi képeket a feladott lakásokban összeszedte és kiküldözte.

Ma talán nem sok értelmet tulajdonítotok kéréssemnek, de a közelmúlt évtizedek -ugy hiszem- elég bizonyíték arra, hogy nem tudhatjuk mit hoznak a következő évtizedek. Ha kéréssemnek semmi anyagi haszna nem lesz, elrabolt vagyonunkat soha visszakapni, vagy visszaszerezni nem tudjuk, az őseinkre való emlékezés, ha azt megtartjátok és gyerekeitekre tovább adjátok, olyan erkölcsi érték és lelki vagyon, ami alapját képezi magyar mivoltotáknak.

Kérlek tehát Benneteket, hogy ha most nem is foglalkoztok ezen irásokkal részleteiben, őriztétek meg.

Édesapátok.

E L Ö S Z Ó .

A család nesztere címet az Ősi hagyományok alapján örököltm. Az első, aki komolyan foglalkozott családkunk történelmével István dédapám / 1788-1873 / öccse Sándor / 1800 - 1884 / ref. lelkész volt.

Utánna Elek / 1873 - 1921 / nagyapám bátyja István / 1818 - 1917 / táblabíró, orsz. gy. képviselő következett, aki bár az életét a magyar politikának szentelte, hosszú élete alatt szerető nesztera volt a nagy családnak. Iratai és hatalmas könyvtára a kecskeméti ref. collégium muzeumba kerültek.

Pista Bácsi halála után a nesztori tisztet ténylegesen is átvette Elek nagyapám unokatestvére Károly / 1865 - 1945 / ref. lelkész, aki a család leszármazási tábláját és a család történetét a családi feljegyzések és anyakönyvi, levéltári adatok alapján összeállította és kinyomatta. Az ő munkája az alapja családkunk történetének

Utánna nagybátyám Imre / 1877 é 1959 / ny. honv. huszár kapitány következett, ki igen sok írásbeli emléket gyűjtött össze, főképpen Elek nagyapám / 1837 - 1921 / és anyai ágon a nemes Mester, nemes szántai és borsi Lestár, nemes Tegzes családok tagjairól. Lédaszámra összegyűjtött iratai megsemmisültek, amikor 1951-ben a kezükben elvihető csomagokkal feleségével Budapestről kitelepítették őket Körösladányba a kommunisták., ahol a felesége meghalt, ő pedig Kerekégyháza kerület Hugomékhoz, ahol 1959-ben halt meg.

Utánna a nesztori tisztség unokatestvéremre Vitéz Sz. Jenő t. huszár szds., Kecskemét város műszaki tancsósára szállt. kit a kommunisták állásából kidobták és bebörtönösték. Amit tudott, kiküldött nekem és akiknek 1976-ban halt meg Kecskeméten.

Utánna én reám szállt a nesztori tisztség, ki családommal együtt az USA-ban Cleveland városában éltem. Ami kötelez, hogy folytassam munkájukat és arról a megfogartkozott családnak beszámoljak.

Fiatalkoromtól fogva szeretettel foglalkoztam családkunk történetével. Károly Bácsival és Imre Bátyámmal még odahaza atyafiságos szeretettel cseréltük ki a gondolatainkat.

Ugy elődeimnek /Károly Bácsi, Imre Bátyám/ mint nekem is komoly segítségünk volt unoka öcsém Dr. Szappanos Sándor városi aljegyző, t. tzer zászlós / 1909 é 1943 / akia kecskeméti levéltár perirataiból gyűjtötte össze azon adatokat, amik a nagy tűzvész alkalmával megsemmisült anyakönyvből már nem volt megtalálható. Sándor öcsém 1943. jan. 17. én halt hősi halált a Don mentén. Kecskeméti lakásába az oroszok minden iratait, könyveit és butorait feltűzelték.

Hálás szeretettel kell megemlékeznem Szappanos Jolán / 1904 - 1983 / ny.tanítónő unokahugomról, aki 944-ben otthon maradt. A kommunisták kifosztották minden vagyonából és Bugacon élt egy nyomoruságos viskóban és betegen írta a családi történeteket, miket édesapjától /Sándor 1837 - 1934 / hallott és Bugac puszta történetéről. Haláláig levelezésben voltam vele és írásai két kötetben birtokomban vannak. Ugyancsak atyafiságos levelezésben vagyok Károly Bácsi unokájával Gömörly Kata ny.tanárnővel, ki jelenleg Solymáron él és akitől sok értékes adatot kaptam, mik Károl Bácsitól és Sany öcsémtől erednek.

Visszatérve önmagamra Életem delét városföldi birtokomon éltem. 1938-ban mint tudtomonkívül felmentett önként jelentkeztem katonai szolgálatra és szolgáltam kisebb-nagyobb megszakításokkal 944 végéig. Összegyűjtött családi, vagyoni és gazdasági irataim, fénykép és bélyeg gyűjteményem tanyai lakásomban maradtak, abból semmit megmenteni nem tudtam. Csak hosszú évek után tudtam meg hűséges ispánomtól, hogy 944-ben a bevonuló oroszokkal egy magyarul beszélő zsidó munkaszolgálatos jött, mint tolmács, aki kihirdatta a lakásomban talált összeiratokat és könyveket az udvarra és ott elégette. Így semmisült meg könyvtáram, amiben Pist Bácsi hagyatékából több mint száz éves latin és magyar könyvek is voltak. Irattáram, vagyoni és gazdasági okmányaim, könyveim, értékes bélyeg és fénykép albumjaim.

A bélyeg gyűjteményemet és fénykép albumjaimat megmenthettem volna. Hiszen 944 mint katona Pécsről még egy napra hazajöttem, mikor már Laci sógorom a családomat velembe vitte, nem vittem magammal semmit csak egyb. oldal szalonnát a tisztietkezde részére. Ma sem tudom megmagyarázni, hogy miben bíztam én akkor, mikor könnyes szemmel elbucsúztam örökre otthonomtól. Elrabolták mindenemet. Hazámat, otthonomat, vagyonomat, amiért egész életemben becsülettel dolgoztam, nem csal én, de apám, nagyapám és minden ősem. Elrabolták még a honvágyamat is.

Apám halála után reám származott mindez a tömeg irat, kép és dokumentum és ekkor rádöbentem arra, hogy apám kérésének milyen hatalmas súlya van. Első feladatomban láttam azt, hogy azt a tömeg egyéni és családi adattömeget fel kell dolgozni egy egységes rendszerbe. Szerencsére a mai modern számítógépes világban meg van erre a lehetőség egy profi genealógiai családfa szerkesztő program formájában. Ez össze is állt hamarosan és ezt azóta is vezetem új adatok (halálozás, születés, házasság) hozzáadásával. Ugyancsak házilag is kezelhető másoló és szkennel gépek nagyban megkönnyítik a régi papírok digitális formába való feldolgozását.

E munkában felhasználtam több, apám Amerikában emlékezetből írt családtörténeti, birtok és vagyoni feljegyzését. Ezeket mint : „Szappanos István VI. emlékezése” jelöltem meg. Bár szellemi képessége és emlékezőtehetsége hibátlan volt, mégis előfordult, hogy ezekben egy-két pontatlanság, hiba, vagy következetlenség más iratokkal szemben becsúszott. Ezért az olvasótól engedelmet kérünk.

Közben én is megtettem, ami tőlem tellett, hogy hozzá adjak, kibővítssem a már meglévő anyagot. Különösen a hódmezővásárhelyi Dr. Szappanos Lászlóval jöttem közeli barátságba, akinél többször jártam látogatóba Darmstadtban, és sokszor voltunk vele együtt otthoni látogatásaim alatt miután kis lakást vett Kecskeméten a Klapka utcán. Tőle kaptam sok adatot és feljegyzést családjukkal kapcsolatban, együtt elmentünk a hódmezővásárhelyi református plébániára hogy az ottani anyakönyvi

kötetekben kutassunk Szappanos Ősök után, és 2001-ben együtt elautóztunk a Békés megyei Sarkadkeresztúrra, hogy őseink nyomát esetleg felderítsük. A temetőben sok Szappanos nevű sírkövet találtunk, a községházán találkoztunk is Szappanos nevű asszonnyal, aki elmondta, hogy bizony a Szappanos család ebben a községben évszázadok óta honos. Szerettük volna a református plébánián is megnézni az anyakönyveket, de erre akkor nem nyílt lehetőség. Megfogadtuk, hogy újra eljövünk majd több időt tölteni. Sajnos erre már nem került sor. Az évek elszaladtak, szegény doki Laci is meghalt azóta.

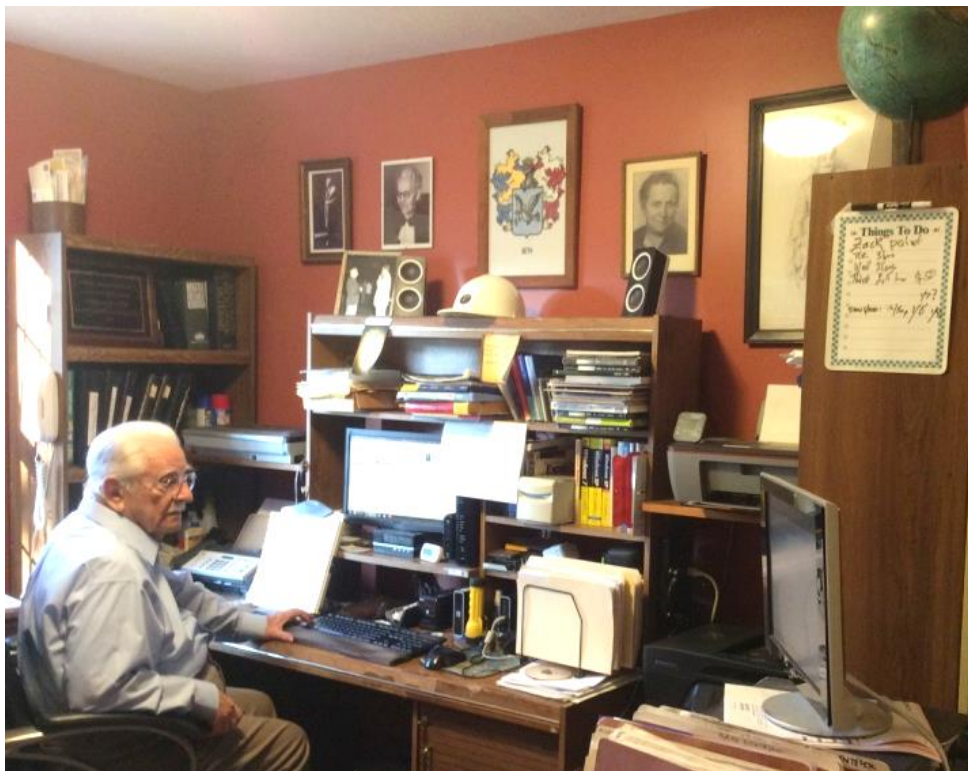
Gyűlt és gyűlt az anyag és azokat az eredeti okmányokat, iratokat, képgyűjteményeket összeszedtem és az elkövetkező években Magyarországi útjaim alkalmával elvittem Kecskemétre a városházán lévő városi levéltárba. Itt Péterné Fehér Mária főlevéltáros asszony szívélyes segítségével az anyagot hivatalosan átvették, és jelenleg ott egy XIII.22. számú fond tartalmát képezi. (Erről szóló elismervény fénymásolta a Függelékben található)

Életem alkonyán, „ha ez az utolsó, dolog amit még elvégzek” felkiáltással nekiálltam mindezt az anyagot feldolgozni egy nyomtatott könyv formájában. A mindentudó szövegszerkesztő segítségével hosszú és kemény munka után sikerült is összehoznom mindezt, avval a szándékkal, hogy családjunk még élő tagjainak, kecskeméti városi levéltárnak, a kecskeméti Katona József könyvtárnak és az Országos Széchenyi könyvtárnak egy egy példányt eljuttassak.

Valódi igyekezettel voltam azon, hogy e könyv tartalma teljes, áttekinthető, érthető és hibamentes legyen. Legjobb igyekezetem ellenére ez valószínűleg nem sikerült teljesen és hibák, elírások itt is ott is becsúsztak. Ezért az olvasótól elnézést kérek.

Köszönetet kell mondjak unokaöcsémnek Szappanos Lacinak (Kecskemét), hűgának Katinkának, távolabbi „öcsémnek” Szappanos Gyurinak (Budapest), Blaskovichné Szappanos Enikőnek, és Szappanos István kecskeméti festőművésznek akiknek lelkes támogatása és további anyaggal való hozzájárulásuk nagyban hozzájárult ennek a munkának teljességéhez.

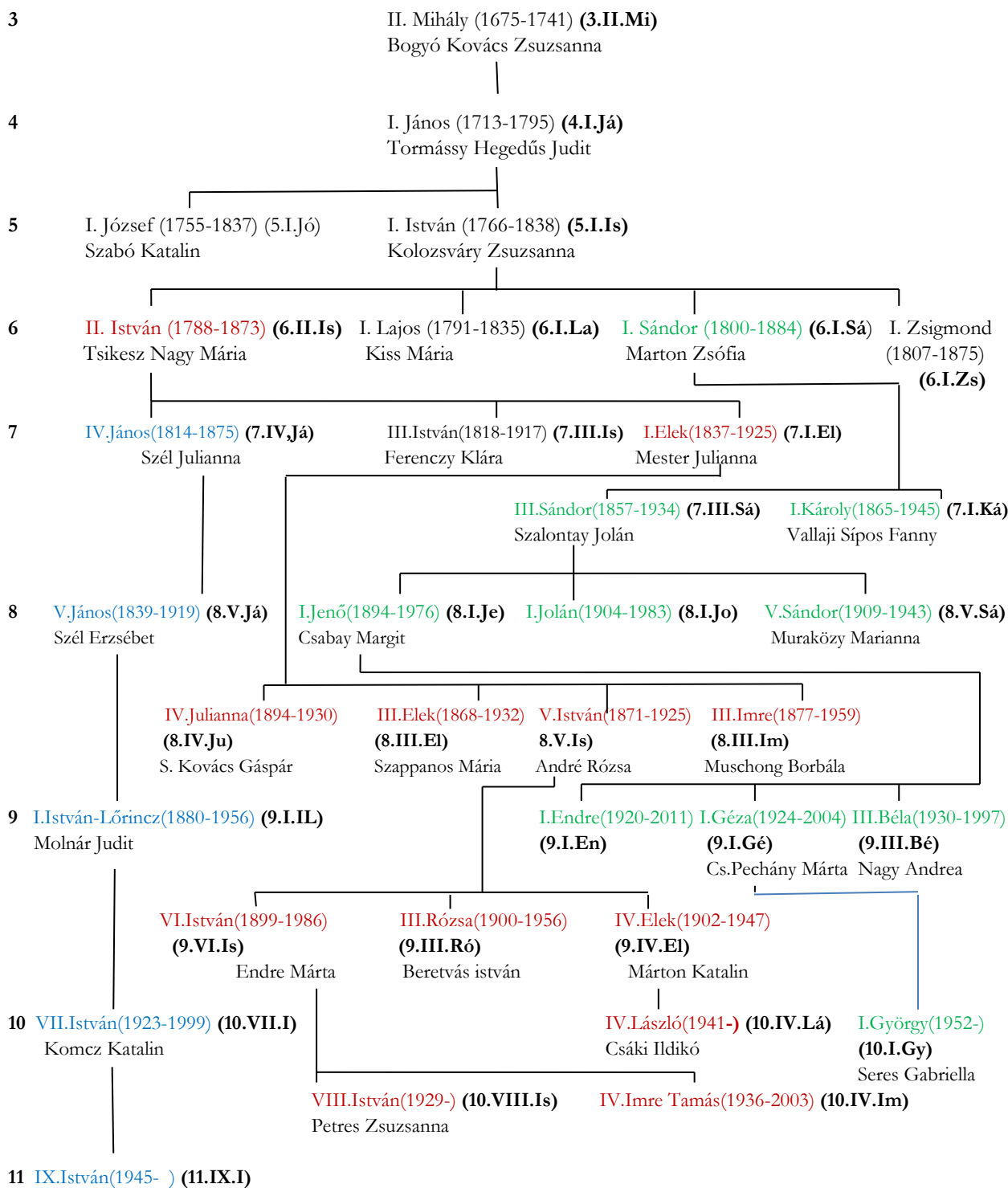
Evvel az aktussal nesztori megbízatásomat, tisztemet befejezettnek látom és megnyugvással távozom az árnyékvilágból, tudva azt, hogy az egykor nagy és kiterjedt családjunk történetét és az avval kapcsolatos meglévő iratait, okmányait, képgyűjteményeit ebben a kötetben megőrizem az örökkévalóságnak, a történelmi értékű iratokat, képgyűjtemény, okmányokat a kecskeméti városi levéltárban letéteményeztem. Ma már egykor nagy családjunk magyarországi férfi tagjai, azok akik nevünket tovább adhatják két személyre csappant, Szappanos Jenő bácsi unokájának, Szappanos Géza fiának Györgynek, két fiára Bálint és Bencére. Ők az egyetlenek, akik a régi terjedelmes és jelentős Brassai-Szappanos család nevet még megmenthetik az jövő időkre.

Leegyszerűsített Családfa

Egykor kiterjedt nagy családunkban sok István, Mihály, János, Sándor, Elek van. Ahhoz hogy a következő oldalakon szereplő nevek között el tudjunk igazodni, készítettem egy leegyszerűsített táblázatot amelyben elláttam minden családtagot egy törzsszámmal (pl. **3.II.Mi**), a célból, hogy a könyvben szereplő neveket, utalásokat ezzel megjelölve megkönnyítsem az azonosítást. A keresztnemek számozása (I.János, IV.István stb.) a Dr. Szappanos Sándor által szerkesztett családfát követi (lásd Függelék). Más íratokban eltérő jelölések előfordulnak, de azoknak kijavítására a jelen szerkesztés nem vállalkozott.

Generáció

Béla I. (1873-1933) **(8.I.Bé)** – Kiss Irén
 Béla II. (1905- ?) **(9.II.Bé)** – Dezső Olga
 Béla III. (1930-1997) **(9.III.Bé)** – Nagy Andrea
 Elek I. (1837-1921) **(7.I.El)** – Mester Julianna
 Elek III. (1868-1932) **(8.III.El)** – Szappanos Mária IV.
 Elek IV. (1902-1947) **(9.IV.El)** – Márton Katalin
 Endre I. Zoltán (1920-2011) **(9.I.En)**
 Géza I. (1924-2004) **(9.I.Gé)** – Cseréy Pechány Márta
 György I. (1952-) **(10.I.Gy)** – Seres Gabriella
 Imre III. (1877-1959) **(8.III.Im)** – Muschong Borbála
 Imre IV. Tamás (1936-2003) **(10.IV.Im)**
 István Ia. (1655-1705), **(2.Ia.Is)** - Kupa Komáromi Zsuzsanna
 István I. (1766-1838) **(5.I.Is)** – Kolozsváry Zsuzsanna
 István II. (1788-1873) **(6.II.Is)** – Tsikesz Nagy Mária
 István III. (1818-1917) **(7.III.Is)** – Ferenczy Klára
 István V. (1871-1925) **(8.V.Is)** – André Rozália
 István VI. (1899-1986) **(9.VI.Is)** – Endre Márta
 István VII. (1923-1999) **(10.VII.Is)** – Koncz Katalin
 István VIII. (1929-) **(10.VIII.Is)** – Petres Zsuzsanna
 István IX. (1945-) **(11.IX.Is)** – Dubecz Gabriella
 István-Lőrinc I. (1880-1959) **(9.I.II.L)** – Molnár Judit
 János I. (1713-1795) **(4.I.Já)** – Tormási Hegedűs Judit
 János IV. (1814-1875) **(7.IV.Já)** – Szél Julianna
 János V. (1839-1919) **(8.V.Já)** – Szél Erzsébet
 Jenő I. (1894-1976) **(8.I.Je)** – Csabay Margit
 József I. (1755-1837) **(5.I.Jó)** – Szabó Katalin
 József III. (1803-1857) **(6.III.Jó)** – Szappanos Terézia I.
 Károly I. (1865-1945) **(7.I.Ká)** – Sípos Fanny
 Lajos I. (1791-1835) **(6.I.La)** – Kiss Mária
 László II. (1831-1896), **(VII.II.Lá)** - Kun Karolin
 László IV. (1941-) **(10.IV.Lá)** – Csáki Ildikó
 Mihály I. (1630-1707) **(1.I.Mi)** - ismeretlen
 Mihály II. (1675-1741) **(3.II.Mi)** – Bogyó Kovács Zsuzsanna
 Sándor I. (1800-1884) **(6.I.Sá)** – Marton Zsófia
 Sándor II. (1829-1911) **(7.II.Sá)** – Tasnády Székely Klára
 Sándor III. (1857-1959) **(7.III.Sá)** – Szalontay Margit
 Sándor IV. (1860-1928) **(8.IV.Sá)** – Szappanos Julianna III.
 Sándor V. (1909-1943) **(8.V.Sá)** – Muraközy Mária
 Zsigmond I. (1807-1875) **(6.I.Zs)** – Zana Erzsébet

Enikő I. (1939 -) **(9.I.En)** – Blaskovoch Jenő
 Erzsébet II. (1868-1926) **(9.II.Er)** – Nyírády László
 Ida I. (1878-1942) **(9.I.Id)** – Nagy Sándor
 Ildikó I. (1935 -) **(9.I.II)** – Csák Géza
 Jolán I. ((1904-1983) **(8.I.Jo)**
 Julianna III. (1863-1889) **(7.III.Ju)** – Szappanos Sándor IV.
 Julianna IV. (1864-1930) **(8.IV.Ju)** – Sikari Kovács Gáspár
 Katalin I. (1938 -) **(10.I.Ka)** – Dusek Péter
 Mária I. (1820-?) **(7.I.Má)** – Lakatos Sándor
 Mária IV. (1876-1960) **(9.IV.Má)** - Szappanos Elek III
 Rózsa III. (1900-1956) **(9.III.Ró)** – Beretvás István
 Terézia III. Mária (1856-1943) **(7.III.Te)** – Búzás Kálmán
 Terézia V. (1890-1954) **(9.V.Te)** – Réthey Gyula

I. CSALÁDTÖRTÉNET

TANULMÁNY A KECSKEMÉTI REFORMÁTUS SZAPPANOS CSALÁD EREDETÉRŐL

Szappanos István VIII. (sz. 1929)

1997 március /rev. 2019 aug.

Édesapám, Szappanos István VI. (1899—1986) “Családi Legendárium”-ából” idézem a bekezdést:

“Felejthetetlen emlékeű Károly Bátyánk (Szappanos Károly, 1865-1945, nyug. ref. lelkész) Kecskeméten 1940-ben kiadott 30 oldalas “A Szappanos Család” című füzetének adatait kívánom az alábbiakkal kiegészíteni, könnyebb áttekintés céljából, és generációkra osztva csoportosítani. Szükségesnek tartom ezt, mivel Károly Bácsi feljegyzéseiben az anyakönyvi bizonyítékok nélküli adatokat csak megemlíti, mint feltételezhető eseményeket, holott Károly Bácsi unokaöccse, Dr. Szappanos Sándor V. (1909-1943) későbbi kutatásai szerint, a kecskeméti városi levéltárban talált adatok, édesapja és nagyapja hagyatékában talált feljegyzések és szóhagyományok alapján, hiteles anyakönyvi adatok hiányában is valónak, azaz esetenként valószínűnek kell elismerni az alábbiakat.

Sándor öcsém 1943-ban a don-i harcokban elesett. Kecskeméti Budai utca 13.sz alatti lakását 1944-ben a várost elfoglaló orosz katonák kirabolták és az ott talált összes iratokat felégették. Megsemmisültek az általa összegyűjtött iratok. Azokból csak néhány másolat jutott Károly Bácsiboz, akinek unokája Gömöry Kata, ny.tanárnő, Solymár, ezeket megőrizte és nekem 1984-ben kiküldte. Ezek alapján bővitem ki Károly Bácsi kis könyvét az alábbi adatokkal...”

Édesapám szerint a Szappanos család nesztorai a következők voltak:

- I. Sándor (1800-1884)
- III. István (1818-1917)
- I. Elek (1837-1921)
- I. Károly (1865-1945)
- III. Imre (1877-1959)
- I. Jenő (1894-1976)
- VI. István (1899-1986) apám.

Halálával reám származott mind az a nagy szorgalommal és szeretettel itt a messze Amerikában összegyűjtött családi irodalom, iratok és adat és kép gyűjtemény amelyet életének folyamán kiterjedt levelezéssel újra összegyűjtött és a feledéstől, az enyészettől megmentett. Habár nem vagyok családunk koridős tagja, de az öröklés jogán és ezeknek birtokában, és nyomán, én VIII. István (1929-) átvettem a család nesztorságát és folytatom, most már kiegészítve saját olvasmányaim és kutatásaim szerint

TÖRTÉNELMI HÁTTÉR:

Gróf Thököly Imre (1656—1707) élt I. Lipót Habsburg császár uralkodása (1657-1705) idején. Életében megérte Budavár visszavételét a töröktől (1686), és a török hatalom magyarországi befolyásának, és az erdélyi fejedelemségnek alkonyát. Ebben az időben folynak a katolikus Habsburg uralkodóház és a jezsuita rend szorgalmazására a protestáns vallást követőknek, főleg prédikátorainak üldözése. Vagyonelkobzások, családoknak kiirtása, prédikátoroknak gályarabságba való eladása napirenden. Thököly, Apafi I. Mihály erdélyi fejedelemmel egy időben, az osztrákokkal szembeni ellenállásnak lesz vezetője (1671 kuruc felkelés) mint Kuruckirály. Majd később mint Erdélyi Fejedeleme (Apafi utóda) kényszerül menekülésre Buda felszabadulása, az osztrák hatalom hazánkban való megerősödése és a kurucok csillagának hanyatlásával. A karlócai békekötés után (1699) törökországi Nikomedia-ba bujdosik vezéréivel, és ott hal meg 1704-ben. (Nikomedia, a mai Izmit, Törökország kisázsiai részében Istambultól keletre kb. 100 km. -re fekszik)

Több mint tíz éves szünet után II. Rákóczi Ferenc veszi fel a kurucok zászlaját és mint kuruc fejedelem 1703-tól 1711-ig vezeti a bécsi udvar elleni szabadságharcot. 1711-ben a nagymajtényi síkon

leteszik a zászlót és megkötik a szatmári békét. Rákóczi is elbujdosik, szintén Törökországba, ahol Rodostó-ban 1735-ben meghal. (Rodosto=Redhesztosz= a mai Tekirdag, Törökország európai részén, Isztambultól 150km.-el nyugatra, a Márvány tenger partján.)

Nemesség, címer.

Családunk őse Szappanos (alias Brassai) Mihály, 15 éves korában állt a kurucok közé, majd később gróf Thököly Imrének lett kuruc kapitánya. 1671-ben elkövetett hőstette eredményeként Thököly javaslatára 1674-ben Apafi Mihály, Erdély fejedelme nemesi levelet adományozott, csőrében zöld ágat vivő galambot ábrázoló címerrel.

A címer rajza és a nemesi levél latin szövege a budapesti Országos Levéltár, Gyfv kpt. (gyulafehérvári káptalan) Arm. 6. szám alatt található, mi szerint a nemességet Szappanos Mihály és István kapta. De benne van Nagy Iván "Magyarország Nemesi Családai" című művében is.³ Valamint megtalálható a "Grosses und allgemeines Wappen Buch", vierter Band XII.¹², amit J. Siebermacher állított össze: "Adel von Siebenbürgen", Verlag v.Bener und Raspe, Nürnberg 1898, Tafel 161. A 223.-ik oldalon: "Adels und Wappenbrief von Michel Apafi d.d. Gyulafehérvár, 27 november 1674, für Michel Szappanos, alias Brassai, und Sohn ebenfalls Michel. Orig Dipl. R.A." (Nemesi és címer okmány Apafi Mihálytól, Gyulafehérvár 1674 nov.27.én, Szappanos Mihálynak, aliter Brassai, és fiának ugyancsak Mihálynak) Az eredeti okmány és a német feldolgozás között egy sarkalatos különbség van, miszerint a két forrás nem egyezik meg Szappanos Mihály társ-kitüntetettjével: az elsőben és eredeti okmányban „István” (csak mint egy személy és nem mint „fia”), a másodikban - melynek tartalma ismeretlen viszonyban áll az eredeti okmánnyal - „fia Mihály” szerepel. Ebből több de egy kielégítő következtetést sem lehet levonni. Mivel a szájhagyományokból megfogalmazott különböző családtörténetek három fiút, Mihályt, Istvánt és Jánost, tulajdonítanak ősünk Mihály gyerkeinek, el kell fogadnunk, hogy talán van a német verzióban is valami igazság, még akkor is, ha ismeretlen okok miatt az nem egyezik az eredetivel.

Családunkban többször felmerült az a vélemény, hogy a „Brassai” alias, egy nemesi előnév. Azonban szakvélemény szerint „Brassai” nem nemesi előnév, hanem egy alias, azaz viselőjének igazi, vagy eredeti, vagy korábbi neve. (A Heraldikai Lexikon szerint: *A latin **alias** jelentése másképp, avagy. A név járulékos vagy alkalmi kiegészítése, mely a hasonló nevű családoktól való megkülönböztetést vagy az identitás eltitkolását szolgálja. Az alias eredeti célja az identitás pontosítása volt. Gyakran találkozunk vele a magyar címeres levelekben a név egyértelműsítésére (pl. Egri alias Dobray, Nánási alias Joó, Jaaz másképpen Kovács, Diószegi másképp Kis Bájó, Somogyi másképp Nagy, Nagymartoni avagy Frakóni).* Miszerint lehet Szappanos Brassai, vagy Brassai Szappanos, vagy csak Szappanos vagy Brassai a neve. Kutatásaim során ilyen „alias”-al többször találkoztam, és úgy tűnik azokban az időkben egy személynek lehetett nem csak egy neve amiről őt ismerték, hanem egy az illetőségére, a másik a foglalkozására utaló név. Tehát nem nemesi előnév, ami rendszerint a nemeslevélben adományozott birtok helyéhez fűződik. A Szappanos nemesi levélben

ilyen nem szerepel.

Ugyanebben a német szerkesztésű könyvben ugyanazon az oldalon egy másik Szappanos címer is látható egy ágaskodó oroszlánnal, jobb kezében egy görbe karddal, bal kezében egy nyíllal és leírással: „Adels und Wappenbrief von Gabriel Bethlen d.d. Gyulafehérvár, 1 november 1624, für Johann Szappanos, als Haupterwerber und durch ihm sein Schwiegrsohn Sebastian Szabó. (R.A. Budapest - Gyfv.L.R.XIII.)” (Nemesi és címer okmány Bethlen Gábortól, Gyulafehérvár 1624 nov.1.én, Szappanos Jánosnak mint főnyereményes, és rajta keresztül vejének Szabó Sebestyénnek) Ez a nemesi levél kerek 50 évvel megelőzi az Apafi által adományozott galambos nemesi címert. Könnyen feltételezhetnénk, hogy ez a Sz. János egy más család képviselője, ha nem merülne fel az „oroszlános” pecsét családunk birtokában.

Szappanos István I. végrendeletén ezen pecsét látható

Egyetlen körülményi bizonyítékunk arra, hogy családunk egyenes ágú leszármazottja Szappanos (alias Brassai) Mihálynak, az hogy a kecskeméti levéltárban elfekvő különböző családi periratok vörös-viasz pecsétjei a fent említett szájában ágat tartó galambot ábrázolják. Hogy azonban a dolgok ne legyenek teljesen tiszták, meg kell jegyezni, hogy a kecskeméti levéltárban elfekvő I. Szappanos István és Kolozsváry Zsuzsánna végrendeletén lévő vörös-viasz pecsét egy ágaskodó oroszlánt ábrázol. A fent említett „Grosses und allgemeines Wappen Buch”¹² negyedik kötetében a két Szappanos címer egyike.

Ennek az Istvánnak testvérei örökösödési perirataikon viszont a „galambos” viaszpecsétet használták. Így, nagyon valószínű, hogy mindkét címer ugyanazon családot illeti, azaz dupla nemességről van szó, és mindkét címer használata egyenlően jogos. Feltehető, hogy őseink birtokában mindég is meg volt mind a két pecsétnyomó, majd I. János, I. István fiának a „oroszlános” nyomót adta örökségül, még József és Zsuzsánna gyerekeinek a „galambosat”. Továbbá azt is jelenti, hogy az eddig családi ősrünknek titulált I. helyett annak nagyapja (?) János lenne igazi ősrünk.

A harmadik nemeslevél amiről tudomásunk van, az a hódmezővásárhelyi Dr. Szappanos László (Darmstadt) tulajdonában volt (meghalt 2017-ben és most valószínű György bátyjánál van), egy eredeti nemességet adományozó kutyabőr, latin nyelven, amit II. Ferdinánd, 1633 októberében adományozott Szappanos Jakabnak, feleségének Szaniszló Erzsébetnek, leányának Katalinnak és testvéreinek Szappanos Györgynek és Andrásnak, ugyancsak rokonainak Kazynczki György (és) Márton, Wramoczky Tóbiás, Tamás (és) Jónás, úgyszintén Szántó Györgynek, a királyhoz való hűségükért és nemes szolgálataikért. Ezt a nemeslevelet 1633-ban Abaúj-Torna vármegyében hirdették ki.¹⁸ A címer, kék alapon egy kőköcskéből épített tornyon álló férfi, vörös mentében, bal keze kardja foganatján, Jobb kezében egy lándzsát tartva, egy jobb oldalán álló pajzsra támaszkodik amelyen egy gazdag diadémával ékesített lovag látható, jobb kezében egy buzogánnyal. A nemesi címmel járó privilégiumok a következők: „mindennemű lovagi játékokon való részvétel, p1. tornákon, páros vagy egyéni viadalokon, vagy a hadaknak bármely más lovagi vagy nemesi viadalain. A címer használata sátrakon, zászlókon, házakon, sírköveken és részvétel hadi felvonulásokon. Továbbá a fent nevezetteket és azoknak mindkét nembéli leszármazottjait mindenki Nemesként tisztelje, úgy beszédben mint magaviseletben.” (az eredeti latin szöveg német fordításából ültettem magyarra szabad fordítással.)

A fenti, II. Ferdinánd császár adományozta címeres nemeslevél, 41 évvel megelőzi az Apafi által adományozott Brassai Szappanos nemességet. Egyetlen bizonyíték, hogy ez a nemesség családunkra vonatkozik, az hogy az eredeti kutyabőr a hódmezővásárhelyi Szappanosok birtokában van. Semmi más feljegyzés vagy szájhagyomány nem utal rá. Sőt a hódmezővásárhelyi Szappanosok szájhagyománya bihari eredetet és a kecskeméti ággal való rokonságot tarja valósnak. Lehetséges talán, hogy az abaúj-tornai Szappanosokból a múlt homályában elkerültek néhányan Hódmezővásárhelyre, ahol találkozhattak és összeházasodhattak azokkal a Szappanosokkal akik – mint a kecskemétiak – Biharból tartották származásukat.

Mindezen nemességi hivatkozások mellett feltűnő az, hogy Kecskemét feljegyzett nemesei között nem szerepelnek Szappanosok. Ez magyarázható avval, hogy kuruc múlttal és erdélyi fejedelem által adományozott nemességgel a hatalmat átvett osztrák uralom elnyomása alatt nem volt tanácsos dicsekedni. Ezért történt talán, hogy a nemeslevelet sem váltották ki, azaz feltehető, hogy a nemesekre kötelező katona szolgálatot a császári hadseregben ily módon elkerüljék. A következő 200 év alatt továbbá a nemesség kinyilvánítására szükség nem volt, mivel a kecskeméti városi polgárok ugyanolyan jogokat élveztek, és ugyanolyan elbánásban részesültek mint a nemesek.⁵

CSALÁDTÖRTÉNET

A hősi tett amiért ősünk Szappanos Mihály, Apafitól nemességet nyert a következő: ¹⁴“1671-ben merész rajtaütéssel gályarabul eladott evangélikus prédikátorokat szabadított ki.”^{10 (16.old)}Thököly 14 éves volt még, - evangélikus lévén - sírt amikor megtudta. S mert kiskorúsága miatt még nem adhatott nemességet, küldte Apafi Mihály fejedelemhez, aki tüstént kiállította a kutyabőr és nemesi címet. Mihály később a Felvidéken harcolt Thökölyvel, mint kuruc kapitány a labancok ellen és a magyarok vallásszabadságáért.”¹⁴

I. Mihály ősünket gróf Thököly Imre 1693-ban kapitányává nevezi ki, majd a kurucok csillagának hanyatlásával ősünk Thökölyvel kibujdosik Törökországba, és itt is hal meg. Thököly levélben értesítette feleségét haláláról. Hamvai talán a törökországi galatai örmény temetőben nyugszanak. (Galata a mai Istanbul európai oldalának északi városrésze.) Ez a levél Szappanos Sándor gyűjteményével együtt a Budai utcai házban 1944-ben megsemmisült, tehát annak pontos tartalmát már nem tudjuk ellenőrizni. I. Mihály és gyermekei születési és halálozási éve, úgymint feleségének neve nem maradt fenn az utókor számára. Így azokat csak hozzávetőlegesen tudjuk megközelíteni.

I. Mihálynak feltételezeten három fia volt Ia. Mihály, Ia. István, és Ia. János. Ezt a három fiút csak a szájhagyomány töredékeiből való következtetés támasztja alá. (ezért sorozási rendszámot nem kapnak.) .

Megemlítendő az, hogy tényszerűen csak annyit tudunk, hogy az eredeti nemeslevél szerint a nemességet Szappanos alias Brassai Mihály és István kapta. Viszont a német „Adel von Siebenbürgen” könyvben a nemességet kapó személyek, mint „Szappanos alias Brassai Mihály és úgyszintén Mihály fia” vannak feltüntetve. Ezek szerint nem tudható, hogy ez az István I. Mihálynak testvére vagy fia volt, és hogy a német verzióban szereplő, „fia Mihály” név milyen alapon került oda ellentétben az eredeti okmánnyal.

Ennél fogva nem tudható, hogy Ia. Mihály és Ia. István hogyan viszonylanak egymáshoz, avagy hogy talán Ia. István és Ia. Mihály egy és ugyanaz a személy (Mihály fia István?) és ez a Ia. Mihály mint külön személy nem is létezett. Ezt a kétséget azonban felderítik azon utalások, amik többféle kuruckorabeli könyvekből, feldolgozásokból előtűnnek.^{26,27,28,29,30,31} Ezen olvasmányok összegezése alapján a következő képet lehet megalkotni:

Több helyen említés van egy Szappanos Mihályról aki Törökországból hazatért több egykori kuruc vitézzel együtt, hogy Rákóczi seregében tovább harcoljanak. Mint ezres-kapitány, valóban több helyen olvasható szolgálatával kapcsolatos utalás és végül az a megállapítás, hogy 1706 tavaszán csatában elesett. Ez a tény végül is kizárja azt a feltételezést, hogy ez a Mihály lenne a hódmezővásárhelyi ágnak őse.

Ugyancsak több említést találhatunk Szappanos István ezres-kapitányról, sőt egyik referenciában saját kezű leveleiből is vannak idézetek (lásd Függelékben), aki szintén mint Törökországból hazatért kuruc vitéz, és szabadságharcban elismerten vitézül szolgáló hadvezér van több helyen megemlítve. Ezen utalások szerint István 1705 nov 11-én a zsbói csatában esett el. A feltételezés, hogy ez az István I. Mihálynak fia, és ezáltal családunk őse, nagy valószínűséggel bír.

Az, hogy ennek az Istvánnak volt még egy János testvére is és hogy ez a János azonos II. Mihály nagybátyjával, csak szájhagyománnyal alátámasztott feltételezés.

Ia. Istvánnak II. Mihály fia már okmányilag bizonyíthatóan 1675-ben született Bihar vármegyében. (Talán Sarkadkeresztúron?) Ez az első valóban hiteles őse a családnak.

Mivel a nemesi oklevélben Ia. István (feltételezeten Mihály fia) is szerepel, feltételezhető az, hogy ő, apja mellett részt vett a hőstettben. Továbbá, Ia. Mihály és Ia. János szintén 1674 előtt kellett hogy szülessenek. Ezt a feltevést az a szájhagyomány szorgalmazza, ami szerint II. Mihály apja, Ia. István 20 éves korában nősült és első fia 21 éves korában született 1675-ben, ami az ő születését kb.

1654-re tenné. Ha bátyja Ia. Mihály (ősi szokás szerint az elsőszülött viseli apja nevét) mondjuk két évvel született előtte, akkor az ő születését 1652-ra tehetjük, még Ia. Jánosét 1656 vagy az utánra. Ezek szerint I. Mihály születése kb. 1630-ra tehető, ha feltételezzük, hogy az elsőszülöttek az apák 20-22 éves korában jöttek a világra.

Tehát:

I. Mihály (Szappanos-Brassai), kb. 1630 - kb. 1702. A hőstettkor kb. 41 éves. Élt kb. 70 évet. (Mivel Thököly 1707-ben halt meg, de még ő volt az aki I. Mihály haláláról hírt adott, ezért ő 1707 előtt kellett hogy meghaljon.)

Ia. Mihály, kb. 1652 - 1706

Ia. István, kb. 1654-1705 nov. 11, Zsibó, Bihar vm.-ben.⁶ Élt 50 évet, a nemességszerző hőstettkor kb. 16 éves.

II. Mihály (Szappanos-Horvát), 1675-1741, élt 66 évet

I. Judit, 1711-?

III. Mihály, 1712-1736, élt 24 évet

I. János, 1713-1795, élt 82 évet

II. Zsuzsánna, 1741-?

II. Judit, 1745-?

I. Erzsébet, 1749-?

IV./Ih. Mihály, 1752-1765 ? hódmezővásárhelyi ág őse?

I. József, 1755-? a baranyai ág őse

II. János, 1761-1819, élt 58 évet. utódok nélkül

I. István, 1766-1838, élt 72 évet. A kecskeméti ág őse

József 1716 ? (az ő létezése feltételezett)

I. Zsuzsanna, 1718 - ?

Ia. János, 1656 után - ?

Tehát a feltételezés, hogy Ia. Mihály (ha egyáltalán létezett) költözött volna Hódmezővásárhelyre, megalapozva az ottani református Szappanos ágat, bár szerepel szájhagyományainkban, de a fentiek alapján valószínűtlen. A két család közös őse mai napig felderítésre vár. Ennek az ágnak két felnőtt tagja él ma Németországban: néhai Dr. Szappanos György fiai Dr. Szappanos György és Dr. Szappanos László (meghalt 2017-ben), Ifj. Györgynek két lánya és egy fia van.

A hódmezővásárhelyi ág adatai szerint egy Szappanos Mihály jött Vásárhelyre 1768-ban, akinek egy István testvére is volt. Ez semmiképpen nem lehet azonos a fenti Mihállal, aki kb. 1652-ban született, mert 116 évesnek kellett volna lennie amikor Vásárhelyre érkezett 1768-ban. Tehát még vagy három generációt be kell szűrni a két Mihály közé, és feltételezni egy másik lehetőséget:

Talán a vásárhelyi Ih. Mihály őse, kinek felesége Babitzky Ilona volt, azonos IV. Mihállal (sz. 1752), aki a családi szájhagyomány szerint Kecskemétről elindult, hogy megkeresse a hódmezővásárhelyi rokonokat, de nyoma veszett. Feltételezés az volt, hogy útszéli zsványok kezébe került és azok megölték. Háttha nem így történt, hanem IV. Mihály valóban megérkezett Vásárhelyre, ahol a Szappanos család tagjait nem lelte, vagy fiú utódok hiányában kihaltak, vagy kihalóban voltak, és ott új családot alapított, de Kecskemétre soha nem küldött erről értesítést. Avagy, itt és akkor történt a találkozás az abaúj-tornai Szappanosok feltételezetten ide költözött ágával, akikkel aztán összeházasodva átvették azoknak nemesi címét. Mindenesetre a kecskeméti és hódmezővásárhelyi családok között való vérrokonsági kapcsolat tényszerűen nem hitelesíthető, ezért ez az ág családfákon nem szerepel.

Ia. István ugyancsak kuruc katona volt. Ha R. Várkonyi Ágnes: "Két Pogány Közt" c. könyvében⁶ említett Szappanos István ezreskapitány azonos ősrünkkel, akkor a Zsibói csatában esett el 1705-ben, kb. 50 éves korában. Az egyik családi szóhagyomány szerint ennek az Istvánnak egy fia

volt II. Mihály, aki Bihar vármegyében (Sarkadkeresztúr?) született. Családjának helyzete lehetetlenné vált a megerősödött osztrák uralom kuruc üldöztetései alatt és menekülnie kellett. Sógorával, a fiatal Ia. Jánossal és az 1675-ben született 10-15 éves kisfiával, az 1685 körül kerekedett útnak az anya, szül. Kupa Komáromi Zsuzsanna, és a Veszprém megyei Takácsiba, ahol nővére Rozália és családja lakott, telepedtek le. Hamarosan a vallásüldözés itt is elérte őket és tovább kellett menekülni. Kecskemét abban az időben már református templommal rendelkezett és a törökök biztosították a vallásszabadságot. Így, másik 70 református bevándorló családdal együtt 1690-ben került a kis család Kecskemétre, II. Mihály 15 éves korában. II. Mihálynak itt 3 fia és 2 lánya született ami a későbbi Szappanos család gyökerét képezi.

Egyes más hagyományok szerint Ia. István felesége Kupa Komáromi Zsuzsanna mint „özvegy” menekült Erdélyből 1685 körül. Talán ez a dátum helytelen és inkább 1690-es évekről lehet szó, miután Ia. István férje – talán - nyomtalanul „eltűnt” Thökölyt és apját követve Törökországba, és ő annak hitte magát. Arról nem szól a fáma, hogy István Törökországból való hazatérte után – 1701-2 körül – felvette-e valaha a most már Kecskeméten élő családjával a kapcsolatot.

V. Szappanos Sándor feljegyzéseiben¹⁵ megint egy másik variáció olvasható: „...Atyámtól és családom öregebb tagjaitól hallottam, hogy a mi legrégebbi ősrünk az a Szappanos György volt, ki Kecskemét város története szerint 1592-ben a „Homokon” megvette a „János kovács házat”. Ennek a Györgynek két unokája, mint fiatal szappanos iparosok vándorútra keltek és a Veszprém megyei Takácsi községben telepedtek le. Az egyik testvér, Sz. Mihály, kinek felesége Kupa Komáromi lány volt, jó módra jutott, s háza telkének egy részét oda ajándékozta a takácsi reformátusoknak templomépítési célra. A templom az ő segédelmével fel is épült, de ezt és Sz. Mihály házat a pápisták felgyújtották. Emiatti elkeseredésében Sz. Mihály beállott gr. Thököly Imre kuruc vezér seregébe, s Takácsiban volt ingatlanait eladta a Bende famíliának, ill. Szalma város bírájának, feleségét és egyetlen Mihály nevű fiát pedig Kecskemétre, az ő szülőföldjére szállította, hol rokonai voltak...”

(Ez a verzió további bizonytalanságot képez őseink mibenlétéről, miszerint egy, manapság feltételezett generáció, azaz I. Mihály fiai: Mihály, István és János nem léteztek, Kupa Komáromi Zsuzsanna nem István, hanem I. Mihály felesége volt. Viszont a nemeslevél szerint Mihály és István kapták a nemességet, tehát a fenti „egyetlen Mihály nevű fiát...” kitétel sem állja a helyét.)

Ia. Jánosnak, miután sógornőjét kisfiával Kecskeméten biztonságba helyezte, eltűnik a nyoma. Tehát röviden, a sokféle körülményi utalás és feljegyzések alapján őseink életútjáról a következő képet tudjuk alkotni: I. Mihály, akit a Szappanos név mellett Brassainak is tituláltak valószínű a Bihar vármegyei Sarkadkeresztúron született, azaz szülei ott vagy azon a vidéken éltek. I. Mihály vérbeli katona volt és két fiát, Mihályt és Istvánt is arra nevelte. Thököly „kuruckirály” hadseregében szolgálnak, akinek hűséges követői lévén, követik őt a törökországi számkivetésbe. Bár Istvánnak már jóval előbb megszületik fia, II. Mihály, aki ekkor már 25 éves körül van, de arról nem tudunk, hogy ő is kiment-e atyjával Törökországba, vagy sem. Annyit tudunk, hogy ő is katona volt, mert a hagyomány szerint őt Horvát Szappanosnak hívták miután levágott egy horvát katonát. I. Mihály ősrünk Törökországban halt meg, de két fia Mihály és István haza jöttek, amikor Rákóczy kuruc újjá éledtek és mint patinás vitézek mindketten mint „ezreskapitányok” harcoltak Rákóczy szolgálatában, mindketten életüket adva a császár elleni küzdelemnek. Szerencsére volt még egy testvér, János, aki István özvegyét és fiát „elmenekítette” Biharból, a Veszprém melletti Takácsiba vitte, ott szorgalmával kis vagyonra is szert tett, de onnan is menniük kell. Így érkezik el Kecskemétre II. Mihály, ahol családunk alapját megveti.

Ugyancsak szájhagyomány szerint, a Kecskemétre költözött II. Mihály unokái (ötödik generáció) nagy érdeklődést mutattak őseik iránt. Elsőnek, mint már említettem IV. Mihály kelt egyedül lóháton útra a vásárhelyi rokonságot keresni. Utána testvére I. József indult útnak, most már lovas fogattal és kocsissal és fegyverrel felszerelve, állítólag bátyját megkeresni. Több mint valószínű azonban, hogy inkább az ősrök után ment kutatni, mert csak Tépe, Bihar megyei községig jutott, ahol beleszeretett egy Szabó Katalin nevű lányba, elvette feleségül és ott ragadt haláláig mind tépei jegyző.

Gyermekei közül I. László mint református lelkész a Baranya vármegyei Várdaróc községbe telepedett le az 1800-as évek elején, de csak leányai voltak, így a család baranyai ága kihalt.

A harmadik testvér, I. István ugyancsak ellátogatott négyesfogatú lovas kocsin Erdélybe, keresvén a család gyökereit. A szájhagyomány szerint Kolozsvárott lelte meg a Szappanos nemesi oklevelet. Itt találkozott Kolos vm. egyik gazdag nemesének Kolozsváry Ádámnak leányával Zsuzsannával akivel 1787-ben Kecskeméten nagy pompával meg is esküdött.¹⁰ (Nekem viszont fénymásolati bizonyítékom van arra, hogy Kolozsváry Zsuzsanna, Kolozsváry Ádám leánya a kecskeméti református születési anyakönyv bejegyzése szerint tulajdonképpen Kecskeméten született. Így a fenti romantikus történet veszít valamit fényéből. Hogy a Kolozsváry család valóban Erdélyből származott és hogy K. Ádám rokonai ott éltek bizonyítja az a szemtanúi feljegyzés amit Szappanos Jolán „Családi Legendáriumában”¹⁰ találhatunk miszerint 2-3 generációval később ezek a rokonok megjelentek egyszer Kecskeméten, hogy itt élő rokonaikat meglátogassák.)

Ekkor már a Szappanos család tagjai Kecskemét környékén gyarapodó birtokokkal rendelkeztek és itt is telepedtek le, megalapozva a kecskeméti törzset. Ezek után nem találunk több feljegyzést Erdélyi kapcsolatokról.

A XIX.ik és XX.ik században a család Kecskemét jeles családaként szerepel. Több református lelkésszel, jogásszal, bíróval, katona tiszttel gazdagította a város társadalmát. Volt közöttük országgyűlési képviselő (Szappanos István IV. 1818-1917), városi műszaki főtanácsos (vitész Szappanos Jenő I. 1894-1976), virilis jogú törvényhatósági bizottsági tag (Szappanos Sándor III. 1857-1937, Szappanos Elek I. 1837-1921, Szappanos János V. 1839-1919, Szappanos Elek III. 1868-1932, Szappanos István V. 1871-1925, Szappanos István VI. 1899-1986), de főleg mint növekvő földbirtokokon gazdálkodó családok tűntek elő.

Számos Kecskemét városi ház tulajdonosai: a Klapka utca, Bárány utca 37., Csongrádi utca, Munkácsi út, Mária utca, Budai út 13, belső Széchenyi út 13, Gyenes tér 2., Jókai utca 14., Széchenyi fasor 11, Széchenyi tér 10., úgymint nagygazdasági majorok, családi kúriával Városvásáron és Köncsögön.

JELEN

Egykor kiterjedt nagy családunk ma már nagyon kevés névhordozó taggal rendelkezik. Ezt az alábbiak illusztrálják:

I. Ildikó (1935-) Budapest. Csák Gézáné (szülei: V. Sándor és Muraközy Mária)

I. Enikő (1939-) Budapest. Blaskovich Jenőné (szülei: V. Sándor és Muraközy Mária)

IV. László (1941-) Kecskemét (szülei: IV. Elek és Márton Katalin)

II. Ildikó, Krisztina (1971-) (USA) Dr. Hargitai Istvánné

I. Edit (1976-) Budapest. Illényi Péterné

IX. István (1945-) Kecskemét (szülei: VII. István és Koncz Katalin)

X. István (1972-) Kecskemét

I. Gabriella (1975-) Kecskemét

I. György (1952-) Budapest (szülei I. Géza és Cserey-Pechány Márta)

I. Bálint (1977-) Budapest

I. Gréta (1990-) Dunakeszi. Horváth Domonkos Gergelyné

I. Bence (1991-) Budapest

ORSZÁGON KÍVÜL ÉLŐ SZAPPANOS CSALÁDUNK NÉVHORDOZÓI:

VIII. István, Imre (1929-) (USA) (szülei: VI. István és Endre Márta)

II. Katalin, Mária (1957-) (USA) Pap Attiláné

V. László, Bócsa (1959-) (USA)

I. Kristen (1990-) (USA), Savage Jonathan-né

II. Endre (Andrew) (1997-) (USA)

II. György, István (1965-) (USA)

II. Miklós (Nicholas) (1994-) (USA)

I. Zakariás (Zachary) (1996-) (USA)

I. Anna-Mária (1967-) (USA) Hill Timothy-né

I. Katalin (1938-) (Kanada) Dusek Péterné (szülei: IV. Elek és Márton Katalin)

III. György Dr. (1938-) (Németország) (hódmezővásárhelyi ág) (szülei: Ih. György és Meszlényi Rozália)

Tünde (1978-) (Németország)

Szilvia (Sylvie) (1982-) (Németország)

Sándor (Alexis) (1986-) (Németország)

Kecskeméten és az ország más részein is vannak még Szappanos nevű családok, akikkel a rokonság lehetséges, de az sem okmányilag sem szájhagyományilag nem bizonyítható. Többek között, egy nagyon terjedelmes Szappanos család van Kunszentmiklóson, amivel eddig még nem sikerült közös ősökre bukkanni. Nagyszabású weboldal (<https://szappanos.eoldal.hu/>) Édes László kezelésében sok értékes anyagot tartalmaz. Valószínűbb inkább az, hogy ezek nevei alkalmilag és külön-külön ipari foglalkozásukból, mint kovács, szabó, szappanos, stb. erednek és egymással rokoni kapcsolatban soha nem voltak.

Különböző feljegyzésekből a következő, nemes Szappanos nevű családokra való utalásokat gyűjtöttem össze különböző forrásokból:

Szappanos de Debrecen alias Tar család nemességet kapott 1624-ben Gyulafehérvárott¹⁶

Szappanos de Szentmihályfalva család nemességet kapott 1649-ben Gyulafehérvárott¹⁶

Szappanos de Várad alias Makay család nemességet kapott 1644-ben Gyulafehérvárott¹⁶

Szappanos de Nagyajtai család nemességet kapott 1658-ban¹⁶

Szappanos alias Brassai család nemességet kapott 1674-ben Gyulafehérvárott¹⁶. Az 1754-55 évi országos nemesi összeírásakor Bihar megyében János, Sámuel és István vétettek fel a kétségtelen nemesek közé.²³

Nógrádmegyében is igazolta magát ilyen nevű család¹⁶

Szappanyos alias Koncz – Szabolcs megyében – nemességet kapott: Bécs 1835^{21, 24}

Szappanos alias Koncz Tamás és neje Nagy Ilona valamint fiai Lipót királytól 1668 június 20-án kelt nemeslevelet kapott. Koncz György István fia győrtteleki lakos és társai nemesi igazolása – Szatmár megye.¹⁷

Szappanos Jakab, fel. Szaniszló Erzsébet; leánya Kata, testv. György és András; - 1633 május 25 – Abaúj-Torna vármegyében kihirdetett czimeres levelek.¹⁸ Ez az a nemesi oklevél ami a hódmezővásárhelyi Szappanosok tulajdonában van.

Szappanyos Miklós Nagyajtáról. „II. Rákóczy György Barcsay Ákos tanácsúr, fejedelmi személynök és hunyadmegyei főispán, valamint Csulay György gyulafejérvári első pap és püspök ajánlatára Nagyenyed város lakói közül Boltos Mihályt és az ő hadnagysága alatt szolgáló 317 vitézt a polgári rendből kiemelve, nemesíti. Nagyenyeden és Fejérvármegyében lévő házaikat és telkeiket minden köztehertől mentesíti és nekik közös címert adományoz. Gyulafejérvár 1658 februárius 10.” Ezen 317 vitéz között szerepel a fenti Szappanyos Miklós.¹⁹

„Szappanos Miklós, neje Mária, fiverei János és Jób nemeslevelet nyertek 1689 december 4-én a következő címerrel: vágott pajzs, az alsó arany mezőben 3 vörös rózsza, a felső kék mezőben sugárzó nap; sisakdísz: követ tartó daru; takarók: arany-kék, ezüst-vörös. Kihirdettetett 1692 évben.” Heves és a volt Külső-Szolnok egyesült vármegyék NEMES CSALÁDJAI. ²⁰

„Szappanos. – 1689 évi decz. 4-én Szappanos Miklós, neje Mária, fiverei János és Jób nemes levelet nyertek a következő címerrel: Vágott pajzs, az alsó arany mezőben 3 vörös rózsza, a felső kék mezőben sugárzó nap, sisakdísz: követ tartó daru takarók: arany-kék, ezüst-vörös. Kihirdettetett 1692 évben, másolata a levéltárban.

Az 1724 évi investigáció idején a fenti János Egerben lakott. Tanúvallomások szerint ennek gyermekei voltak : Mihály, János, Julianna, Mária és a Szegedre költözött Kristóf.” Jász-Magykun-Szolnok megye elektronikus könyvtára -2004. ²⁵

Szappanos – Nemesi iratok és címeres pecsétek Nógrád megye levéltárában. ²²

BIBLIOGRÁFIA

1. ”Az 1754-55 évi Országos nemesi összeírás”, dr. Illéssy János. 23.old, Bihar Vármegye alatt: “Szappanos János (3) esetben előforduló keresztnév.” (Ezt szó szerint másoltam ki így a Széchényi könyvtárban, 1997 márciusában. Más régi feljegyzések szerint azonban nem 3 János, hanem János, Sámuel és Istvánra volna utalás.)
2. “Nemes Családok Pest Vármegyében”, Kőszeghi Sándor - 1899. 363.old:
“Szappanyos István kineveztetett Pest Vármegyében táblabírónak az 1861 évben”.
3. “Magyarország családai czimerekkel és nemzedékrendi táblákkal”, S-Sz kötet, Nagy Iván. 491. old.:
“Szappanos család Bihar megye nemes családja, Szappanos Mihály, Thökoly Imre egyik kapitánya volt 1693-4. ben. (Thökoly Imre naplója)”
4. “Nógrád Megyei Jegyzőkönyv, 1684-évi”... :“Szappanos, másképp Nagy János 1684-ben a nógrádi nemesek sorában található”
5. “A Szappanos család leszármazása és nemessége”, dr. Szappanos Sándor Ödön. Írta a “Magyar Családtörténeti Szemle” c. folyóirat részére, kb. 1940-ben.
6. “Két Pogány Köztt, A Rákóczi-szabadságharc története”, R. Várkonyi Ágnes, Móra Ferenc Könyvkiadó, Bp. 1968. 108.old: a zsibói csata leírása (1705 nov 11.) „... Négyszáz kuruc katona vett magának örökös lakást a Zsibói-szoros hegyei között. Itt lelte halálát Szappanos István ezreskapitány.”
7. “Kecskeméti Életrajzi Lexikon”, Péterné Fehér Mária, Szabó Tamás, Székelyné Kőrösi Ilona. Kecskeméti Lapok Kft. 1992. Hosszasan leírja Szappanos István (1818—1917) és Szappanos Sándor (1857—1934) életrajzát a 228. oldalon.
8. “Kecskemét Régi Nemes Családai”, Szappanos Károly, Első Kecskeméti Hírlapkiadó- és Nyomda RT. 1944., 12-13.old.
9. “A Szappanos Család”, Szappanos Károly, Első Kecskeméti Hírlapkiadó— és Nyomda RT. 1928.(1. kiadás), 1940 (2. kiadás)
10. “Családi Legendárium”, 1., 3. és 4. fejezet, Szappanos Jolán, Bugac 1975. Kézirat.
11. “A kecskeméti kálvinista Szappanos Család Legendárium”, Szappanos István, Cleveland USA, 1985. Kézirat.

12. "Grosses und allgemeines Wappen Buch", vierter Band XII., amit J. Siebermacher állított össze: "Adel vom Siebenbürgen", Verlag v.Bener und Raspe, Nürnberg 1898, Tafel 161. A 223.-ik oldalon.
13. "A Királyi Könyvek, 1527-1867", Illéssy Petkó, (Országos Levéltár Bp.) Szappanyos alias Koncz (Szabolcs vm.) LXVI. L.R. 274. Bécs 1835 márc.5. "Nemességét igazolta Koncz alias Szappanyos család."
14. "A Szappanos Család Története", Gömöry Katalin, 1983. Kézirat.
15. „Emlékek a Szappanos családról”, Szappanos Sándor ny. árvaszéki elnök, Kecskemét 1930.
16. „Magyar Nemes Családok” X. kötet Szabad-Üveges. Kempelen Béla Bp. 1931, 79 old.
17. „Szatmár vármegye nemes családjai” Birkei Gorzó Bertalan, Nagykároly 1910; 67 old.
18. „Történelmi Közlemények. Abaúj-Torna vm. és Kassa múltjából”, Kassa 1910; 284 old.
19. „Czímerlevelek” gyűjtötte Sándor Imre, Kolozsvár 1912; 86-90. old.
20. „Heves és a volt Külső-Szolnok egyesült vármegyék NEMES CSALÁDJAI”. Orosz Ernő, Eger 1908. 271 old.
21. „Magyar Nemes Családok” VI. kötet Khár-Lukács. Kempelen Béla Bp. 1913; 120 old.
22. „Nemesi Iratok és Czímeres Pecsétek Nógrádvármegye levéltárában” Simon János, Nógrádvármegye levéltárnoka. 74 old.
23. „Az 1754-55 évi Országos Nemesi Összeírás”. Dr. Illéssy János, Budapest 1902 . 23 és 207 old.
24. „A Királyi Könyvek. Jegyzéke a bennük foglalt nemesség, 1527-1867”. Dr. Illéssy János, Budapest, 1895. 113 és 205 old.
25. Jász-Nagykun-Szolnok megyei elektronikus könyvtár – 2004
26. „Kurucz Vitézek Folyamodványai 1703-1710”, Esze Tamás Bp. 1955
27. "Iratok a Rákóczi Szabadságharcból" I. Kötet, Bánkúti Imre, Kecskemét 1992
28. "Iratok a Rákóczi Szabadságharcból" II. Kötet, Bánkúti Imre, Kecskemét 1994
29. „II. Rákóczi Ferencz Levéltára, 1703-1712” I. Kötet. Thaly Kálmán, Pest, 1873.
30. „II. Rákóczi Ferencz Levéltára, 1704-1712” V. Kötet. Thaly Kálmán, Pest, 1877.
31. „II. Rákóczi Ferencz Levéltára, Név és Tárgymutató” X. Kötet. Thaly Kálmán, Budapest, 1889.
32. „Hadtörténelmi Közlemények 2001” . 'Generals and field-officers appointments in Ferenc Rákóczi II.'s War of Independence', Kálmán Mészáros.
<https://epa.oszk.hu/00000/00018/00017/>
33. „A Békés Megyei Múzeumok Közleményei 28 (2006)”, „Békés Megyei katonák az Erdélyi és tiszántúli kuruc hadsereg összeírásaiban (1704,1706,1708)” Seres István

A SZAPPANOS-CSALÁD – SZAPPANOS KÁROLY

CSALÁDI FELJEGYZÉSEK ANYAKÖNYVI ÉS LEVÉLTÁRI ADATOK ALAPJÁN MAGÁNHASZNÁLATRA

ÖSSZEÁLLITOTTA
SZAPPANOS KÁROLY
NYUG. REF. LELKÉSZ

KECSKEMÉT, 1940

ELŐSZÓ

A Szappanos családról 1928-ban adtam ki egy kis füzetet, melybe sok hiba csúszott be. Ebben az átdolgozott 2. kiadásban e hibákat kijavítottam; azóta történt születések, házasságkötések és halálozások adataival bővítettem. Ellenben hely- és költségkímélés szempontjából szükségtelennek tartottam a gyermekkorban elhaltakat is közölni.

Új adatoknak is birtokába jutottam részint az országos és városi levéltárból, részint a család egyes tagjainak különösen a vagyoni ügyekre vonatkozó feljegyzéseiből.

Családunknak Kecskemétre költözéséről a következőket írhatom.

A 17. század végén és a 18. század elején mintegy 70 család költözött Kecskemétre. Ezek többnyire református vallásúak és kurucok voltak. kiket bujdosóknak neveztek, mert vagyonukat konfiskálták és kénytelenek voltak elbujdosni.

Kecskemétre azért jöttek, mert itt sem a reformátusokat, sem a kurucokat nem bántották. Vallási tekintetben e város lakossága oly türelmes volt, hogy 1564-ig a mai ferencrendiek templomában felváltva volt a református és római katolikus istentisztelet.

Városunk a mohácsi vésztől Budavára visszafoglalásáig (1526-1686) török uralom alatt állott. A török pedig vallási tekintetben türelmes volt. Fő hitelve ugyan az, hogy egy az Isten:

Allah és Mohamed az ő főprófétája, de elismeri, hogy Mózes és Jézus is nagy próféták voltak. A reformátusokkal pedig mindig jobban rokonszenvezett, mint a római katolikusokkal. Képek és szobrok nélküli templomaink az ő mecsetjeikhez hasonlítottak. Ellenben a római katolikus templomokban levő képek és szobrok a sok istenimádás gondolatát keltették fel bennünk, mert azokat mind Isteneiknek gondolták. A reformátusok predestináció hitét is az ő fatalizmusukkal hozták kapcsolatba.

IV. Mohamed török szultán engedélyével 1680-1683-ig felépült a ref. templom Kecskeméten a mostani helyén, de nem a mai alakjában. Ez is vonzotta ide a reformátusokat, mert itt szabadon gyakorolhatták vallásukat. Ellenben az 1681-i soproni országgyűlés 25. és 26. §-a csak az ártikuláris, vagyis a törvénybe becikkelyezett és névszerint elősorolt helyeken engedett a protestánsoknak templomot és iskolát építeni, papot és tanítót tartani. Más helyeken csak magánháznál gyülekezhettek össze az Isten imádására, de nyilvános istentiszteletet nem tarthattak. Ezért költöztek a bujdosó reformátusok vagy az ártikuláris, vagy a törökök által megszállt helyekre. Ez az oka annak, hogy hazánk keleti felében vannak most is nagyobb számban a reformátusok: Hozzájárult még ehhez az is, hogy gróf Thököly Imre kuruc vezér és Erdély fejedelmei a törökökkel szöveterkeztek a Habsburgok ellen.

Ezek voltak okai annak, hogy Kecskemétre költözött a 17. század végén és a 18. század elején 70 család, kik többnyire reformátusok és kurucok voltak. Ilyen volt a Szappanos család is.

A Kecskemétre költözött családok közül többel rokoni összeköttetésbe kerültünk. Ezek közül nevezetesebbek a következők:

1. *balásfalvi Kiss család.* Őse I. Mihály volt, aki 1646 nov. 5-én kapott címeres nemes levelet II. Ferdinánd királytól. Ennek fia I. István jött Kecskemétre. 1680 körül. A balásfalvi előnevet onnan vették, hogy a 19. század első évtizedében II. Pál és II. Mihály unokatestvérek, városi fő bírák és tanácsnokok nemesi birtok adományozásáért folyamodtak a királyhoz. A temesi bánságban levő Balásfalva községet kapták a királytól. Mivel azonban ez Kecskeméttől távol volt, elcserélték Gyürky István és neje Darvas

Katalinnal a Borbás, Alpár és Szentkirályra kiterjedő Vay-Platti illetményért. Így kapták meg a város 280-ad rész földesúri jogát, melyet azután a városnak 100 évvel ezelőtt eladtak, (Lásd Hornyik János: Kecskemét város története.)

A balásfalvi Kiss család a Szappanos családdal úgy rokon, hogy balásfalvi Kiss László anyósa Domián Jánosné Szappanos Mária volt.

2. A *Dékány család* kecskeméti ágának őse András volt; kinek III. Ferdinánd király 1652 márc. 10-én adott armális nemes levelet. Ennek fia György költözött Kecskemétre 1680 körül. Családunk a Dékány családdal sógorsági viszonyban van, mert Dékány László ny. h. polgármester felesége Szappanos Flóra férjének, Gömörly Lászlónak nagynénje. (Lásd Dékány Gyula: Elbeszélések egy kecskeméti család életéből.)

3. A *Muraközy család* őse I. János volt, ki 1625 jan. 24-éli kapott címeres nemes levelet II. Ferdinánd királytól. A Muraközy család a Szappanos családdal több oldalról rokon. Nevezetesen Muraközy Imre pusztabíró anyósa Lakatosné Szappanos' Mária volt. Továbbá dr. Szappanos Sándor városi fogalmazó felesége Muraközy Mária.

4. A *Tormássy család* őse I. Benedek volt, ki 1633 ápr. 30-án kapott testvéreivel együtt II. Ferdinánd királytól címeres nemes levelet. Ennek fia I. György költözött Kecskemétre Ikervárról, Vas megyéből a 17. század közepén s mert' a hegedülést kenyérkeresetből űzte, Hegedűsnek nevezték. A Tormássy és Szappanos család úgy rokon, hogy Szappanos I. János 1740-ben nőül vette Hegedűs, vagy Tormássy Juditot.

5. A *Vállaji Sipos család*. Őse I. György volt, kinek II. Mátyás király adta a nemességet 1613 ápr. 14-én. Ennek fiai kuruc vitézek voltak. Miután vagyonukat konfiskálták, I. János II. Rákóczi Ferencsel a szatmári béke után kibujdosott és KisÁzsiában halt meg. A második fiú, I. Mihály, pedig Kecskeméten telepedett le.

Családunkkal úgy rokonok, hogy Sipos Imre belényesi lelkész 1887-ben nőül vette Szappanos Amált, Szappanos Károly pedig 1891-ben Sipos Fannit.

6. A *Réthey Prikkel család* már sokkal később, a 18. század közepén költözött Kecskemétre. Őse I. Gergely volt, ki Réthén, Pozsony megyében lakott és II. Ferdinándtól kapott címeres nemes levelet, melyet 1754-ben Somorján igazoltak.

A Szappanos családdal úgy rokon, hogy Réthey Gyula 1909-ben Szappanos Terézt vette nőül.

A többi beköltözött nagy családról nincsenek pontos adataim.

A SZAPPANOS CSALÁD

Családunk őse valószínűleg *Brassai Szappanos I. Mihály volt*, kiről Nagy Iván „Magyarország nemesi családai” című művében azt írja, hogy gróf Thököly Imrének volt kuruc kapitánya és ennek ajánlatára 1674-ben I. Apaffy Mihály erdélyi fejedelemtől nemességet kapott. E nemesi levél az országos, levéltárban, Budapesten ma is látható. Családunknak egyik tagja dr. Szappanos Sándor lemásoltatta és lefényképeztette, lefordítva azt az eredeti latin nyelvről. Ennek a Mihálynak fia volt *I. István* kinek valószínűleg a fia volt *II. Mihály*, kiről már anyakönyvi adatok szólnak.

Thaly Kálmán szerint I. Mihály Törökországban halt meg, hová vezéré: gróf Thököly Imrét elkísérte. Hamvai talán a galatai örmény temetőben nyugsznak, hová Thököly Imre grófot is eltemették.

Hogy csakugyan kuruckapitány volt családunk őse, azt onnan következtethetjük, hogy gróf Thököly Imre naplója szerint a Szappanosok nemesi címere egy kiterjesztett szárnyú galamb, mely csőrében olajágot tart, mint a béke jelvényét. És ilyen címerű pecsét látható a Szappanosok igazoló levelén a városi levéltárban levő polgári periratok között. (1803. 1. sz. 1840. 20. sz. stb.)

A szájhagyomány szerint a kuruckapitány, vagy annak fia a csatában egy Horváth nevű labanctisztet megölt s ezért használták a Szappanosok még a múlt században is a Horváth előnevet.

II. Mihály Takácsiban (Veszprém megyében) lakott és édesapámnak több mint száz éves följegyzése szerint református vallásáért és kuruc voltáért üldöztetve, 1690-ben anyjával, Kupa Komáromi Zsuzsannával Kecskemétre költözött, miután takácsi birtokait a Bende családnak eladta. Kecskeméten halt meg a legrégebb anyakönyvi feljegyzéseink szerint, 1741 júli. 22-én. 66 éves korában. A városi levéltárban lévő periratok szerint neje volt Bogyó Zsuzsanna, ki, 1763-ápr. 13.-án, 77 éves korában halt meg: (Anyja Bogyó Miklósné pedig 100 éves korában halt meg, 1744 máj. 1.)

II. Mihálynak és Bogyó Zsuzsannának, a periratok szerint, 5 gyermeke volt, u. m. Judit, III. Mihály, I. János, I. József és I. Zsuzsanna.

1. *I. Juditnak* férje volt Szilágyi Nagy István:

2. III. Mihály a Szegedinac Péró ráckapitányának, mint lázadónak kivégzésekor, Békésgyulánál, 1736-ban, elesett. Szabadság harcnak vélte e felkelést és résztvett benne: Szül. 1712.

3. I. János. Tőle származott az egész családunk. Alább részletesen lesz róla szó.

4. I. József fiatal korában meghalt.

5. I. Zsuzsánna. Kerkápolyi Istvánhoz ment nőül Komárom megyébe. Kerkápolyi Károly pénzügy miniszternek volt a nagyanyja, vagy szép anyja. Kerkápolyi István beperelte sógorát I. Jánost az örökség ki nem adása miatt. A pör 60 évig tartott, még I. János fiainak idejében is. (Városi levéltár. Polgári periratok 1803. 1. sz.)

I. János. Tőle származott az egész családunk. Kecskeméten született 1713 jan. 16. s ugyanitt halt meg 1795 febr. 28-án 82 éves korában. Felesége Hegedűs Juditnak van az anyakönyvbe beírva, de tulajdonképpen Tormássy Judit volt a neve. Hegedűsnek azért nevezték a családját, mert a hegedülést kenyérkeresetből úzték. Hegedűs, vagy Tormássy Judit 1722 szept. 29-én született és 1793 ápr. 30-án halt meg. 1740 ápr. 25-én esküdtek, mikor már csak Tormássy néven van beírva az anyakönyvbe. Szülei voltak: Tormássy Hegedűs István (1693-1738) és Acél Judit.

I. Jánosra szüleinél maradt Városföldön az ú. n. Gatyásfái földbirtok és az a ház, mely a Mária-utca és. Báthory-utca sarkán van és amelyet ő a Szabó Gergelytől vett telekkel nagyobbított és a sarkon szárazmalmot építtetett. E ház a -malommal együtt 1766-ban leégett, de újra felépíttette. Majd 1814-ben újra leégett, de ekkor már a malmot nem építtették fel.

A múlt század 80-as éveiben III. István és IV. János építtették, fel e helyen azokat a házakat, melyek most dr. Héjjas Elekné Bódog Kornélia (kinek anyja II. László leánya volt), továbbá özv. Nagy Sándorné Szappanos Ida és Szappanos István Lőrincz tulajdona örökösödés útján.

1. János 1747-ben vette meg Talfájában a Vacsi dűlőben azt a 61 hold földet, melyen a Béni-kert volt. Ezt fia I. István és _ attól 3 gyermek örökölte, ú. m. I. Sándor, I. Zsigmond és II. Zsuzsánna. A Zsigmond és Zsuzsánna részét megvette I. Sándor (az én atyám), kitől I. Károly és I. Amál, majd ennek részét Sipos Irén örökölte. Az utóbbi azonban a maga részét 1935-ben a ref. egyháznak adta oly föltétellel, hogy őt holtig eltartsák. .

I. János nejével Hegedűs Tormássy Judittal 40 aranyat, földet és ingóságokat kapott. A periratok-szerint ő volt a leggazdagabb ember a homoki kálvinisták között. Volt neki 489 hold földje, két háza, két szárazmalma és sok háziállata. Tanuk mondták, hogy nagyon erős természetű ember volt és halála előtt 5 évvel megvakult.

I. Jánosnak és Hegedűs Tormássy Juditnak 3 leánya és 3 fia colt. ú. m.:

1. II. Zsuzsánna, ki 1741 aug. 15-én született és Cseh Mihályhoz ment nőül, Fehér megyébe, Szentkirályszabadjára.

2. II. Judit szül. 1745 jan. 26. Férje Kun Pál beperelte Kónya Mihályné Szappanos Erzsébetet egy szőlőért. (Városi levéltár, 1804-1851, 27. és 233. sz.)

3. I. Erzsébet szül: 1749 júl. 15. Férje volt Kónya Mihály. Testvére és sógora beperelte.

4. I. József inokai, majd tépei (Bihar m.) segédjegyző. Szül. 175.5 aug. 21. Neje volt Szabó Katalin. Az ő pecsétjén is látható a; Szappanosok címere: galamb olajfalevéllel szájában. (Kecskeméti levéltár. Polgári periratok.)

5. II. János. Szül. 1761 jún. 22. Meghalt 1794-ben Kunszentmiklóson, hol esküdt volt. Neje Pázsit Rákhel 45 évig volt özvegy és 85 éves korában végrendelkezett. Végrendelete a városi levéltárban van. Gyermeük nem volt.

6. II István, az én nagyapám. Élt 1766 okt. 29-1838 aug. 12. Neje nemes Kolozsváry Ádám és Veresmarti Ilona leánya, Zsuzsánna volt, aki 1768 febr. 17-1844 júl. 4-ig élt. Esküdtek 1787 , jan. 30. I. Istvántól 1838-ban kelt levél van a városi levéltárban, melyben fia III. József számára I. László leányát Terézt feleségül kéri. E házasságról alább lesz szó.

I. József tépei jegyzőnek és Szabó Katalinnak 3 fia és egy leánya volt, ú. m.:

1. II. József, Bihar megyében élt.

2. I. Imre, szül 1780-ban Tépén Bihar megyében. Neje volt Szentkirályi Tóth Zsuzsánna. Gyermeük nem volt. 90 éves korában halt meg 1870-ben. 50 hold talfáji földjét a Gyarmati család vette meg.

3. III. Zsuzsánna. Fitos István ügyvédnek volt a neje Nagykőrösön. Itt ismerkedett meg náluk 1. Lászlónak leánya, Teréz, későbbi férjével, III. Józseffel. III. Zsuzsánna élt 1783-1836-ig.

4. I. László, előbb keői, majd várdaróci lelkész Baranyában. Szül. Tépén 1785-ben. Meghalt Várdarócon 1872 okt. 14. Neje volt Boldizsár Mária, Boldizsár Lajos pirosi lelkész testvére, kivel házasságuk 50 éves jubileumát a templomban ülték meg 1862-ben. Három leányuk élt felnőttkort, ú. m.. Teréz (III. József neje), - Juliánna (Nagy Szabó Sándorné) és Rozália (Sebestyén Ádámné) Miután fia nem volt, családunknak ez az ága kihalt. Leányairól alább lesz szó bővebben.

II. István és Kolozsváry Zsuzsánna gyermekei, kik felnőttkort értek el. 7 fiú és 1 leány.

1. III. István, élt 1788 ápr. 27 - 1873 szept. 12. Neje volt Tsikesz Nagy Mária, ki 1782 máj. 2-án született és 1854 júl. 26-án halt meg. Esküdtek -1811 dec. 12. Ez utóbbinak szülei voltak: Ts. Nagy Mihály (1761-1831) és Pázsit Sára (1771 - 1829). Esküdtek 1811-ben. 14 gyermekük született, kik közül 7 férfi és 1 nő élt felnőtt kort. Kedves nejének - emlékére öntette fiaival együtt 1856-ban a Szappanos harangot, melyet a világháborúban 1916 aug. 27-én elvittek, hogy ágyúvá öntsék. Unokái azonban 1925-ben a 9 mázsa és 60 kilós e-hangú harangot öntették helyette. E haranggal elhalt szüleik

Szappanos- Elek és Mester Juliánna emlékéét örökítették meg hálás gyermekei, névszerint Juliánna (özv. Sikari Kovács Gáspárné), III. Elek és neje Szappanos Mária, IV. István és neje André Rózsa, III. Imre és neje Musong Borbála. Nagy Mária emlékére, II. István rendelkezés szerint, minden évben Mária napján délben fél óráig húzzák e harangot.

II. István 500 hold földet hagyott 7 fiára és egy leányára. Háza a homoki, most Munkácsy-utcában volt, melyet legkisebb, fiára, I. Elekre hagyott, kitől a város a század elején 40.000 koronáért kisajátította a Széchenyi-utca kinyitása céljaira. Jelenleg a város anyagraktára. Fiai közül kettő ügyvéd és egy orvos lett.

Sírjuk a budai-úti ref. temetőben a Balásfalvy Kiss család t sírja mellett volt., Innen helyezték át holttesteiket az 1935-ben épült Szappanos mauzóleumba a Héjjas Mihály síremléke mellé.

2. I. *Lajos* szűrszabó. Élt 1791 nov. 22-1835 aug. 31-ig. Neje volt Kiss Mária Sára. Szülei özvegyét és fiát, IV. Józsefet az ősi örökségből kitagadták, mert akarata ellenére nősült. Esküdtek 1816 febr. 20.

3. III. *János*. Élt 1794 febr. 16-1819. Fiatalon és nőtlenül 25 éves korában halt meg.

4. IV. *Mihály*. Élt 1796 dec. 4-1829. Neje volt Csikai Mária. Gyermekekük nem volt.

5. I. *Sándor* lelkész, az én atyám. Élt 1800 febr. 3 - 1884 febr. 28. Tanult Kecskeméten, Budapesten, Debrecenben és Bécsben. 1824-ben Lacházán volt rektor, 1828-ban Pákozdon, 1829-ben Szalkszentmártonban; 1830-ban Kecskeméten volt káplán. 1831-ben Alsódabasra választották meg lelkésznek és nőül vette nemes Szaltós Mihály szalkszentmártoni lelkész leányát, Esztert, kivel 22 évig élt boldog házasságban, mikor az Szadán meghalt, Gyermekekük nem volt. A szabadságharcban Kossuth rendeleteit a szószekből kihirdette. Emiatt el akarták fogni. Lelkeszi hivataláról lemondva Kecskemétre jött. Majd Budapesten lakott 3 évig a saját házában, a VIII. kerület, Práter-utca és Kisfaludy-utca sarkán. 1852 aug. 20-án Szadára költözött, hol egy kastélyt szőlővel együtt megvett. 1853-ban az elhalt Környey István helyére papnak hívták meg a szadaiak és e hivatalát 14 évig viselté. Neje 1854 május 15-én elhalt s még ugyanazon év szept. 19-én nőül vette Veresegyházán Marton Mihály (1788-1840) diósjenői községi jegyző és nemes Szabó Teréz leányát, Zsófiát, ki 1825 okt. havában született Ipolypásztón és 1915 ápr. 10-én halt meg Kecskeméten 90 éves korában. Nagymama Szabó Teréz Szabó János mányi jegyző leánya volt. Született 1798-ban Mátyon, meghalt 1883-ban Kecskeméten. 18 évig volt vak. Ősei nemesek voltak. Birtokuk volt Szömöre, Kolontó és Szolgaegyháza. Anyám testvére Teréz, Czizmadi Mihályné Tóthfaluban lakott. Két fia volt, ú. m.: János községi bíró (neje Verebes-lány) és Mihály szabó: Szüleim házasságából nyolcan születtünk, kik közül azonban csak négyen éltünk felnőtt kort.

Atyám 1867-ben lemondott a szadai papságról, bár még akkor papi nyugdíj nem volt. Kecskemétre költözött kocsin, hogy gyermekeit taníttathassa és birtokait kezelhesse. Mint a törvényhatósági bizottság virilis tagja és ref. presbiter részt vett a közügyek intézésében. Szép könyvtárának nagy részét a kollégiumnak adta, melynek egykor kiváló tanulója volt.

Budai-u. 13. sz. alatti házukban laktunk. Az Úrihegyben levő 2 hold szőlőt, mely szintén szerzett birtok volt s melyet egy Kocsis nevű bognár vett meg kétezer forintért, magunk kezeltük s e miatt lovakat tartottunk. A talfáji föld egy részét Zsigmond gyermekeitől, más részét Zsuzsi nénemtől vette meg édesapám elég jutányosan. A ballószögi föld feliből volt kiadva, a szentkirályi pedig árendából. A budapesti házban 16 lakó volt és szépen jövedelmezett.

Atyám soha beteg nem volt és 84 éves korában halt meg. Én 65 éves korában születtem és 71 éves volt, mikor a 8. gyermeke, Lajos, született, ki csakhamar meghalt.

Atyám, halála után mintegy 40.000 forint értékű vagyon maradt, melyen négyen úgy osztoztunk meg, hogy a Sípos-családtól vett 36 hold ballószögi föld lett a Sándor bátyámé, a részben öröklött, részben a 18.000 forintért eladott pesti ház árából atyám testvéreitől: özv. Boldizsár Lajosné Szappanos Zsuzsánától és Szappanos Zsigmond gyermekeitől vett 61 hald talfáji föld lett Amál nénémé és az enyém. A 26 hold szentkirályi föld és a Budai utca 13. szám alatti ház a Juliska nővéremé. Özv. édesanyánké lett a 2 hold úrihegyi szőlő, melyet 1867-ben vettek s melyet édesanyám 1887-ben adott el 2000 frt.-ért. Azonkívül egyenként fizettünk neki évi 150 forintot ;haláláig, 1915 áprilisig.

6. III. *József*. Élt 1803 jan. 29.-1858 máj. 18. Teológiát végzett Kecskeméten és a kisebb sexta tanulókat tanította 1823-1825-ig. Neje volt Szappanos Teréz, I. László leánya, ki 1813 akt. 12-én született Keőben és meghalt 1910 dec. 26-án Várdarócon 97 éves korában. Két leányuk volt, ú. m. Teréz és Mária. Az előbbi fiatalon meghalt, az utóbbi Búzás Kálmánhoz ment nőül. Alább lesz szó róluk:

III. József szüleitől örökölte a talfáji 26 hold földet a Vacsí út mellett, melyet egykor 11. Mihály ajándékba kapott anyai rokonától és a 38 hold városföldi ingatlant, melyet nagyatyja, 1. János vett meg a Herceg- családtól, melyet Gatyásfáinak neveztek.

7. I. *Zsigmond*. Élt 1807 ápr. 20-1875 jún. 4. Neje volt Zana Erzsébet Julianna, Zana Mihály és Katona Sára leánya. Esküdtek 1833. febr. 12. Hat gyermekük élt felnőtt kort ú. m.: Julianna, Teréz, László, Zsuzsanna, Elek és Rozália, kiktől alább lesz szó. Háromszor. leégtek. A talfáji föld tanyás részét és a rajta levő Béni kertet örökölte szüleitől, melyet 1. János szerzett, és 1794-ben tanyát építtetett rá. E földet, mely 20 hold volt a rajta levő tanyával, 1. Sándor vette meg testvérétől és tőle örököltém én.

8. IV. *Zsuzsanna*. Élt 1812 dec. 31-1884 márt. 25. Férje volt Boldizsár Lajos pirosi lelkész, aki testvére volt Szappanos Lászlóné Boldizsár Máriának. Esküdtek 1837 nov. 7. Gyermekekük nem volt. Midőn- özvegyé lett, Kecskemétre jött lakni és elszegényedett testvérének, I. Zsigmondnak 4 leányát nevelte és férjhez adta. Háza a Széchenyi-u. 13. sz. alatt volt, melyet atyja ,I. István az 1819-i tűzvész után építtetett. Fala terméskövekből van, melyet a szentkirályi földjéről hordatott. Talfájában volt ezenkívül 24 hold földje, melyet estvére, 1. Sándor vett meg.

I. László és Boldizsár Mária gyermekei. (3.)

1. I. *Teréz Mária* szül. Keőben (Baranya m.) 1813-ban és meghalt Várdarócon 1910 dec. 26., 97 éves korában. Férje volt atyjának unokatestvére, 111. József. Két leányuk volt, ú. m.: Teréz, ki 1841-ben született és 1855-ben halt meg és Teréz Mária, ki 1856. jan. 2-án született Kecskeméten és 1874-ben ment nőül Búzás Kálmán várdaróci lelkészhez s annak 1928-ban bekövetkezett halála óta mint papi özvegy él Kecskeméten, Budai-u. 11. szám alatt.

2. I. *Juliánna* Várdarócon született 1815-ben s meghalt ugyanott. Férje volt Nagy Szabó Sándor, kivel 1846-ban esküdött Várdarócon. Két leányuk volt, ú. m.: Emília, Narancsik Lajosné és Lujza Baditz Györgyné: Számos unokája és dédunokája él. mindkettőnek.

3. I. *Rozália*. Várdarócon született 1834-ben és meghalt ugyanott 1894-ben. Férje volt Sebestyén Ádám, ki Újvidéken született 1820-ban és Váralján halt meg mint jegyző 1875-ben. Hat gyermekük volt ú. m.: Rozália (Zsili Károlyné), Ádám csuzai nyug. jegyző (neje Fuhrmann Antónia), Ida Vinci Gyuláné, Mária, Emília Korsós Gyuláné és Erzsébet (Mányoki Lajosné). Unokák és dédunokák nagy számmal vannak. Miután 1. Lászlónak és Boldizsár Máriának fia nem volt, a Szappanos családnak e baranyai ága kihalt.

II. István és Tsikesz Nagy Mária házasságából 13 gyermek született, eik közül 8 élt felnőtt kort, ú. m.:

1. IV. *János*. Élt 1814 dec. 26-1875 ápr. 17. Neje volt Szél Juliánna. Esküdtek 1838-ban. Házasságukból 6 gyermek született, kik közül azonban csak a legöregebb V. János élt felnőtt kort, a többi fiatalon meghalt.

Házát az ősi Szappanos házat egyetlen fia, V. János örökölte, ki a Mária-utca és Báthory-utca sarkán; - hol egykor szárazmalom volt, - új házat építtetett, mely most leányának, Idának (özv. Nagy Sándornénak) tulajdona. A Báthory-utcai régi alsóház pedig V. István Lőrincé. A sarkon volt a szárazmalom, mely kétszer leégett és a hatóság nem engedte újra felépíteni tűzrendészeti szempontból.

2. III. *István* országgyűlési képviselő. Élt 1818 júl. 27-1917 dec. 25. Kis gyermek korában 1819 ápr. 2-án a Homoki (most Munkácsy-) utcai égő házúból mentették ki. Iskoláit Kecskeméten végezte. 1840-ben Szepes megyében volt jurátus. Beutazta a felső vidéket és Lengyelországot. 1842-ben az ügyvédi oklevél megszerzése után szülővárosában nyitott ügyvédi irodát s részt vett a városi és egyházi ügyek intézésében. 1847-ben aljegyző, 1848-ban városi tanácsnok lett, miután előbb mint honvéd részt vett a kiskőrösi és verbászi táborozásban. 1849-ben állásáról lemondott, gazdálkodással és gyümölcsstermeléssel foglalkozott. Ekkor vette nőül Ferenczy Klárát, Ferenczy György és Balásfalvy Kiss Judit leányát, Ferenczy Idának Erzsébet királynő felolvasó-nőjének unokatestvérét. Ferenczy Klára 1824 ápr. 13-1892 dec. 3-ig élt. Házasságuk gyermektelen volt.

1860-ban táblabíró és a fenytő törvényszék elnöke lett. 1-855-ben a ref. egyház választotta főgondnokává; később is tiszteletbeli főgondnok volt haláláig. Az alkotmány visszaállításakor 1867-1875-ig városi tanácsnok és h. polgármester volt.

A függetlenségi 48-as pártot Kecskeméten ő alapította és sok ideig elnöke volt. A párt céljaira nyomdát vett 16.000 forintért és a lap biztosítékát letette.

1905-ben, 86 éves korában függetlenségi programmal dr. Kisjáczy Szeless Józseffel szemben országgyűlési képviselővé választották. Majd 1906-ban e hangú választás útján ismét képviselő és a ház korelnöke lett.

Kossuthot meglátogatta Turinban. A Takarékpénztár Egyesületnek és Gazdasági Gőzmalomnak évtizedeken át volt igazgatósági tagja.

1917-ben a király udvari tanácsossá nevezte ki, de emellett a köztársasági pártnak is elnöke volt. A városi Közgyűlésnek több mint félszázadon át volt virilis tagja.

Feleségének 1892-ben történt halála után a Ferenczy családnak a bíróság által megállapított 42.000 forintot fizetett ki. Halálakor a vagyona megért 300.000 koronát. Birtokai voltak Ágasegyháza, Talfájában (54 hold), Pákán (200 hold), Hegedűsközben (18 hold), Úri-hegyben (nagy szőlő és gyümölcsös), két szép ház; sok részvény és ingóság, melyeket, végrendelet nem lévén, testvéreinek gyermekei és unokái örököltek.

Beteg soha nem volt. Századik évében halt meg, vagy inkább elaludt karácsony estéjén, 1917-ben.

Hosszú életének titka az volt, hogy rendkívül egészséges testszerkezete mellett, mértékletes életet élt ételben; italban, munkában és szórakozásban egyaránt. Indulatain és szenvedélyein mindig uralkodott, soha nem dohányzott, szeszes italt legföljebb a barátság kedvéért ivott egy keveset. Szerette a szabad természetet, Sokát volt tanyán és szőlőben. Vadászott is. Arcképét a Gazdasági Gőzmalom és Takarékpénztár megfestette. A ref. temetőben nyugszik, hol anyósának síremléket emelt, mely síró nőt ábrázol, melynek egyik felét az idő leomlasztotta.

3. I. *Mária*, szül. 1820 szept. 21. Esküdött Lakatos Sándorral 1840. Leányuk volt Lakatos Teréz, Muraközy Imréné (1841 szept. 6-1888 jan. 15.). Unokái és dédunokái élnek.

4. *V. Mihály.* (1823 szept. 22-1881, ápr. 5.) Első nejével Kulcsár Juliánnával esküdött 1849 máj, 16. Második nejével Deák Krisztinával 1856 nov. 16. Három gyermeke közül csak egy élt felnőtt kort: II. Károly.

5. *II. Sándor.* 1829 márt. 24-1911 júl. 11. Nemes Tasnady Székely József ügyvéd és Balásfalvy Kiss Judit leányával Klárával esküdött 1856 nov. 16. Neje meghalt 1922-ben 82 éves korában. A szabadságharcban mint jogász-nemzetőr volt, később Károlyi huszár. A Szabadságharc után besorozták a közös, hadseregbe és 3 évet töltött Olaszországban, mígnem atyja 600 forintért kiváltotta. Négy gyermeke élt felnőtt kort, u. m. : Mária, Sándor, Vilma és Béla. Előbb a Katona József-utcában az ősi Tasnady házban laktak, majd a Belső-Sétatéren két házat is építtetett (Gyenes-tér 2.). Városföldi birtokán gazdálkodott.

6. *II. László* ügyvéd. 1831 máj. 30-1896 nov. 24. Iskoláit Kecskeméten és Budapesten végezte. A szabadságharcban mint honvédhadnagy vett részt. Gyakorló ügyvéd volt, majd árvaszéki ülnök és városi tanácsnok. Neje Kun Mária Karolina volt, Kun Pál Csorba Veres Zsuzsanna leánya (1833 jún. 20-1899 júl. 21.). Két lányuk élt felnőtt kort, ú. m.: Karolina és Kornélia. Földbirtoka Városföldön és Kisfáiban volt. Háza a Csongrádi-utca elején.

7. *II. Imre* fülöpszállási orvos. 1833 aug. 12-1871. Iskoláit Kecskeméten és Budapesten végezte. Nejével Turi Zsuzsánnával esküdött 1862. Földbirtoka volt Városföldön és Fülöpszálláson. Három gyermekük volt, ú. m.: Péter, Janka és Teréz. Fülöpszálláson halt meg és ott is van eltemetve.

8. *I. Elek.* 1837 ápr. 13-1921 jún. 12. Szüleinek 13. gyermeke és 7 fiú volt. Április 13.-án pénteken született. Mint 13. gyermeket Kelletlen Eleknek hívták. Ennek ellenére a család leggazdagabb tagja lett. Szorgalmas munkásságával, okosan számító tehetségével. és szerencsésével, mely igénytelenséggel párosult hatalmas vagyonnak vetette meg alapját. Szüleitől örökölte a Homoki-, most Munkácsy-utcai, ősi házat, melyet a város kisajátított és most anyagraktárnak használ. Városföldön örökölt az ősi Gatyásfái birtokból 20 holdat, Szentkirályon 50 holdat, Csontosshalmon 35 holdat és Ballószögben 4 hold szőlőt. Ez összesen 109 hold.

Felesége Mester Mihály leánya, Julianna volt, aki 1842-1908-ig élt. Esküdtek 1862 jan. 19. Hozományul kapta vele a következő ingatlanokat:

Városföldön a Tegzesföldi birtokot	55 hold
Kiskunfélegyházán, Páka-pusztát	120 ”
Csalánosi szőlőt	4 ”
Úrréten	100 ”

Összesen:	279 hold.

A szüleitől örökölt és feleségével kapott vagyona tehát egy ház és mintegy 388 hold föld volt.

Szerzett vagyona a Budai-utcai, Jókai-utcai, Széchenyi-téri Szeless Józseftől vett ház, Úrréten 150, Köncsögön 511, Kerekegyházán 200, Ágasegyházán 380, Ágasegyházi erdő 150, Fülöpszállási Kerekegyházán 70, Szentkirályon 193, Nagybócsán 1777, Fehéregyházán 407 és a ref. temető mellett 2 hold. Összesen 3840 kat. hold. Tétében eladta a Budai- és Munkácsy-utcai házat, a kerekegyházi 200 és az ágasegyházi 150 hold erdőbirtokot. Gyermekeire két új házat és 4000 kat. hold ingatlant hagyott. Legkedvesebb birtoka Bócsa volt, az általa alapított szép ménessel.

1912-ben Elek fiával és Wéber Edével megalapították a Közgazdasági Bankot, majd szénbányát vásároltak. A vállalkozások balul ütöttek ki. A bank bukása miatt 520.000 koronát, a bánya miatt pedig 480.000 koronát kellett fizetnie. Ezen egymilliónyi veszteség annyira megtörte, hogy vagyonát gyerekeinek átadva, visszavonultan élt. A veszteséget gyermekei pár év alatt kifizették anélkül, hogy ingatlanvagyon idegen kézre került volna.

1919-ben a kommunisták túszként elhurcolták és bebörtönözték, de később szabadon bocsátották.

A Gazdasági Egyesületnek egyik alapító tagja és örökös tb. alelnöke, Kecskemét thj. bizottságának évtizedéken át virilis tagja és a ref. egyháznak presbitere volt. A Leszámítoló Banknak, Gazdasági Gőzmalomnak és vasgyárnak igazgatásági tagja volt. Arcképe a Gazdasági Egyesület által megfestve, a tanácsteremben van.

A kommun alatt elszenvedett bebörtönzés annyira megviselte, hogy 1921-ben áldásos és munkás életének 85. évében elhunyt. Temetése nagy részvét mellett a Gazdasági Egyesület elől történt. Szülei mellé temették a családi sírboltba, honnan 1935-ben helyezték át a Szappanos-mauzóleumba szüleivel együtt: Gyermekei; Julianna, Elek, István és Imre.

I. Lajos és Kiss Mária Sára fia:

IV. József (1817-1895 márc.) Neje volt Marton Nagy Judit , (1823-1896). Ennek szülei voltak: Marton Nagy Ferenc és Czegléd Zsuzsanna. Esküdtek 1848-ban. Négy gyermekük volt, ú. m.; Mária, Ferenc, József és Judit. Házuk a Klapka-utcában, földjük a Városföldön volt.

I. Sándornak és Marton Zsófiának 8 gyermeke született. Ezek közül azonban csak 4 élt felnőtt kort, ú. m.:

1. I. *Amál*. Szül. Szadán, Pest megyében 1855 aug. 3-án. Meghalt Belényesen Bihar megyében 1894 ápr. 8-án. Esküdött Sipos Imre belényesi lelkéssel 1887 júl. 10. Kecskeméten: E házasságból 6 gyermek. született, kik közül azonban csak Irén élt felnőtt kort, aki 1894 márc. 18-án Belényesen, Bihar megyében született. Születése után anyja csakhamar meghalt, atyja pedig újra nősült, nőül vévén Kecskemétről Tatay Etelt: Atyjának 1903-ban történt halála után gyámja lett dr. Szappanos Sándor járásbíró és a nagyanyja nevelte fel.

Édesanyjáról Sipos Irén 31 hold talfáji földet örökölt, mélyből a .gyámja 6 holdat eladott, hogy tanyát építtethessen rá: 1918-ban nagykorúvá lett és attól kezdve birtokát maga kezelte. Lakbérbe lakott és földjét feliből adta ki. 19.35-ben földjét az egyháznak adta oly föltétel mellett, hogy őt holtáig eltartsák.

2. III. *Sándor* árvaszéki h. elnök. Szül. Szadán Pest megyében 1857 jún. 27-én. Meghalt Kecskeméten 1934 jan. 16-án. A gimnáziumot Kecskeméten, a jogot részben Budapesten végezte. Volt h. tűzoltóparancsnok, megalapította a Korcsolyázó Egyesületet, melynek sokáig elnöke volt. Ő alapította a jogi önképzőkört:

A jogakadémia elvégzése után 1882-ben Szabó Márton ügyvédi irodájában dolgozott. Majd atyja halála után 6 évig gazdálkodott.

A város szolgálatába 1890-ben állott be mintapidíjas, majd 1891-től mint fogalmazó Vámos Béla főkapitány mellett. 1895-ben aljegyzői minőségben Lestár Péter polgármester, majd Fekete István h. polgármester mellett dolgozott.

Mint fogalmazó vette nőül 1893 júl. 2,6-án Szalontay Sándor főgimn. tanár, és Zöld Anna leányát, Jolánt, ki községi elemi iskolai tanítónő volt. E házasságból 6 fiú és 2 leány született, kik közül hatan értek felnőtt kort, ú. m.: Jenő, Andor, Gyula, Jolán, Sándor és Margit.

1903-ban lett árvaszéki ülnök és 1909-ben h. elnök. A Budai utca 13. sz. alatti házat 1891-ben vette meg hűgától 4500 forintért és azt 1904-ben 5000 korona költséggel renováltatta. A ballószögi 36 hold földet szüleitől örökölte. Közös szerzeményük az 5 hold szőlő és gyümölcsös a Korhánközön, hol szép nyaralót építtetett.

1921.-ben saját kérelmére nyugdíjba ment. Négyévi hosszas és kínos szenvedés után halt meg 1934 jón. 16-án. Szülei mellett nyugszik a budai-úti ref. temetőben.

3. II. *Juliánna*, szül. Szadán 1863 febr. 16-án. Meghalt Kecskeméten 1931 május 8-án Nőül ment unokatestvéréhez dr. Szappanos Sándor félegyházi aljárásbíróhoz 1889 máj. 4-én. Gyermekek nem volt.

A IV. ker, Budai-u. 13. sz. alatti házat, - mit szüleitől örökölt, - eladta Sándor bátyjának 4500 forintért. A szintén atyjáról örökölt szentkirályi 26 hold földet is ugyanannyiért adta el a Madari családnak.

Előbb Kecskeméten, a Gyenes-téren vettek házat; majd Monoron építettek. Ezeket eladva, a Gátérpusztán Csongrád-megyében vettek 100 holdas szép birtokot kastéllyal, szőlővel és parkkal: , Itt tartották házasságuk 25 éves jubileumát 1914-ben. Majd e birtokot is eladták 145.000 koronáért a háború alatt és Kecskemétre költöztek, miután férje, mint Budapesti kir. táblai bíró nyugdíjba ment: A vételárból mintegy 100.000 koronát hadikölcsönkötvényekbe, a többit pedig részvényekbe fektették, melyek értéküket veszítették. Kispesten is vettek házat, melyet férje halála után adott el 1928-ban.

Hosszas és fájdalmas betegség után halt meg. Végrendeletük szerint a férjéről rámaradt III. ker., Gyenes-tér 2. sz. alatti házat két fivére és Amál néne leánya, Sipos Irén örökölték oly kikötéssel, hogy abból a Katona-körnek hagyományozott 5000 pengő alapítványt és az öt rokonnak hagyott egyenként ezer pengőt ki kell. fizetni. Ez öt rokona: Balásfalvy Kiss Lászlóné, Domián Mária; Komma .Sándorné Kovács Vilma, Bán Gyuláné Kovács Lenke, V. Sipos Ida és Szabó Rózsa. A három Kovács-fiúra Hagyta könyvtárát és könyvespolcait. Ingóságait 22 rokona örökölte. A III. ker., Gyenes-tér 2. sz. alatti házat Ottó Sándor nyug. főmérnök vette meg' 25.000 pengőért. Ingó és ingatlan vagyonából a három főörökös mintegy 7500 pengőt örökölt.

4. I. *Károly*, e sorok írója szül. Szadán 1865 okt. 21-én. Kicsiny gyermek voltam, mikor atyám lemondott papi állásáról és Kecskemétre költözött, hogy minket taníttathasson és birtokait kezelhesse. Nyugdíj még akkor a lelkészeknek nem volt. A gimnáziumot Kecskeméten, a teológiát Budapesten végeztem 1887-ben. Sok helyen voltam legátus és supplicáns. Mint TV. éves teológus eljártam Budapesten a nemzeti tornacsarnokba és ott középiskolai tornatanításra jogosító oklevelet szereztem. Fóti káplán voltam 1887 júl. 1-1889' nov. 1-ig. Ez idő alatt tettem le a kápláni és papi vizsgát Budapesten 1888-ban.

Kecskeméti káplán voltam 1889 nov. 1 - 1890 nov. 1-ig. Ekkor szereztem népiskolai tanítói oklevelet Nagykörösön. Katonának besoroztak Budapesten 1885-ben. Tisztté kineveztek 1888-ban. Póttartalékba soroztak főhadnagyi rangban 1890-ben.

Dunabogdányi h. lelkész lettem 1890 nov. 1-én. E kis gyülekezetet anyaegyházzá szervezve, annak első rendes lelkészévé és tanítójává választottak egyhangúlag 1891-ben. Fizetésem lakáson és kerten kívül évi 747 forintra volt hivatalosan becsülve. Kötelességem volt nemcsak a papi, de a tanítói és kántori munka is. 1891

dec. 29-én vettem nőül Sipos Pál főtől lelkész és esperes, és Miskolczy Franciska leányát, Fannit. Hét évig voltam lelkész Dunabogdányban. Itt született két leányom Flóra és Gizella. Ezeknek taníttatása miatt Hódmezővásárhelyre mentem gimn. tornatanárnak. 1897 szept. 1. Itt a polgári fiú és iparostanonc-iskolában is tanítottam. Azonkívül lelkészi szolgálatokat is végeztem. Tanári fizetésem volt évi 800 frt és 200 frt lakbér. Meg a játékdélutánok vezetéséért évi 50 frt. Azonkívül a lelkészi szolgálatokkal és vallástanítással is kerestem. Hódmezővásárhelyen született Károly fiam 1901-ben.

Hódmezővásárhelyen saját házunkban laktunk, melyet Varga Antal nyug. főgimn. tanártól vettünk. Sok jó baráttra tettünk itt szert. Tanítványaim a budapesti, aradi és debreceni versenyeken sok díjat és kitüntetést kaptak.

Kecskeméti hitoktató lelkésznek hívtak meg 1904 szept. 1-én. A hódmezővásárhelyi házat eladva, itt megvettük Voelker Roland Házát 1905-ben, hol most is lakunk.

Kecskeméten 21 éven át tanítottam az állami főreáliskolában, róm. kat. főgimnáziumban, állami elemi és polgári leányiskolában, felsőkereskedelmi fiú- és leányiskolában, iparos- és kereskedőtanonc-iskolában, valamint a községi népiskolában is heti 24-30 órán. Ezenkívül tanítottam évenként több mint 100 konfirmandust. Tanítványaim száma több mint 300 volt évenként.

A vallástanításon kívül lelkészi szolgálatokat is végeztem mind a bel, mind a külterületen. Voltam vizsgaelnök sokszor, úgy is, mint községi iskolaszéki tag.

Fizetésem eleinte 1200 frt és 240 frt lakbér volt. Később a pénz értékének változásával ez több volt. Volt korpótlék és családi pótlék is, a lelkészi szolgálatokért néha stólát és magánvizsgadíjat is kaptam. Volt vasúti arcképes igazolványom és egy kis szőlőt is hasznélveztem, melyet özv. Tormássy Lajosné hagyományozott az egyháznak.

Nyugdíjba mentem 1925 szept. 1-én. A nyugdíj eleinte havi 200 pengő volt. Később fölemelték 300 pengőre. Majd Károlyi Gyula miniszter elnöksége alatt leszanáltak 245 pengőre. Ezenkívül az egyház is ad havi 38 pengőt.

Atyámtól örököltem 29 hold földet Talfájában, melyből azonban a vagyonsváltás, Flóra leányom férjhezmenetele és Gizi leányom budapesti zenetanulása és Károly fiam halála miatt eladtam 5 holdat. A föld így maradt 24 hold és 997 négyszögöl.

III. *Józsefnek és Szappanos Teréznek két leánya volt*, akik közül az első gyermekkorában elhalt. A második leánya II. *Teréz :Mária*, ki 1856 jan. 3-án született Kecskeméten. Kicsiny gyermek volt még, mikor atyja 1857 máj. 18-án meghalt. Édesanyja ekkor nagy szüleikhez vitte Várdarócra, Baranya megyébe. Ott nevelkedett fel és ott ment férjhez Búzás Kálmán várdaróci lelkészhez, ki nagyapjának utóda volt., 18 éves volt ekkor és így 1874-ben esküdnek jún. 22-én. 54 évig éltek boldog házasságban, mikor Búzás Kálmán 1928-ban meghalt.

Búzás Kálmán nyugdíjbemenetele után Solton építtetett házat és abban lakott 1938 augusztusig, amikor Kecskemétre költözött, hol házat vett a IV. ker., Budai út. 11 sz. alatt. Gyermekük nem volt. Szüleiről öröklött vagyona a 38 hold városföldi (Gatyásfái) és a 26 hold talfáji földbirtok tanyaépületekkel. Férjével közös szerzemény a solti ház és saját szerzeménye a kecskeméti ház.

I. *Zsigmondnak és Zana Erzsébetnek hat gyermeke élt felnőtt kort, ú. m.:1. III. Juliánna*. 1836 ápr. 6-1905 jún. 16. Esküdött Szabó Ferenc bognárral 1857 szept. 16-án. Újvidéken laktak. Két fiúk és 4 leányuk volt, kik közül még. kettő van életben. ú. m.: Gizella, özv. Komáromi Zoltánné nyug. banktisztviselő és Rózsa, kik , Kecskeméten laknak.2. III. *Teréz*, szül. 1838 okt. 10.-én. Meghalt Újvidéken. Férje volt Szabó József kovács.3. III. *László*. 1843 febr. 3-1911. Pintérséget tanult. 8 hold szarkási homokon gazdálkodott nejével Bebök Juliánnával, kivel 1873 dec. 18-án esküdött. Egyetlen fia Pál, a világháborúban eltűnt.4. V. *Zsuzsánna*. 1845 aug. 20-1882. Férje volt Szeles Gábor ápolkai kereskedő.5. II. *Elek* bognár. 1847 okt. 7-1888 febr. 23. Esküdött Diós Juliánnával 1882-ben. Leányuk Juliánna (Besenszkyne). Élt 1883 -1922. Másikleánya Mária, 1884-1901. 6. II. *Rozália*. 1858 szept. 2 - 1894. Férje volt Józsa Lajos Egy fiúk volt János, ki 18 éves korában halt meg Monoron.

IV. *János és Szél Juliánnának egy fia élt felnőtt kort ú. m.:*

V. János; 1839 ápr. 17-1919 ápr. Neje volt Szél Erzsébet. (1848 dec. 29-1908 jen, 6.) Esküdtek 1867 máj. 29. Hat gyermekük élt felnőtt kort, ú. m.: Erzsébet, János, Mária, Ida, István, .. Lőrinc és Teréz.

V. János az ősi Szappanos házban lakott a Mária- és Báthory utca sarkán. E házat ő építtette fel a mai alakjában. Szép vagyon maradt rá szüleiről. Nejével mintegy 100.000 forint értékű vagyont kapott. Volt 5 háza, több mint 500 hold földje Balázson, Városföldön, -Talfájában. Ballószögben és Agasegyházán. Azonkívül

néhány szülő és sok részvény. Rendkívül bántotta, hogy Wéber Edével társulva, annak bukott vállalatai miatt sokat kellett fizetnie.

VI. Mihály és Deák Krisztinának egy fia ért felnőtt kort, u. m.:

II. *Károly*. 1866 nov. 9-1899 júl. 15. Esküdött Zilahi Etellel 1894 máj. 15-én. Gyermeük nem volt. Özvegycét később VI. János vette nőül.

II. Sándor és nemes Tasnády Székely Klárának 4 gyermeke ért felnőtt kort, u. m.:

1. II. *Mária*. 1858 júl. 22-1930 szept. 24. Esküdött Domián János gyóni jegyzővel 1878 dec. 29-én. Gyermekeik: Mária özv. vitéz Balásfalvy Kiss Lászlóné, Vilma Garzó Sándorné, Dezső dr. hősi halott, Gyula mint árvaszéki ülnök halt el 1917-ben. Házuk volt IV., Szarvas-utcában. Földje a Városföldön. Férje meghalt 1917 júl. 23.

2. IV. *Sándor dr.* táblabíró. 1860 ápr. -1-1928 dec. 22. Iskoláit Kecskeméten végezte, hol önképzőköri és jogászegyleti elnök volt. Önkéntesi évét a 38. Mollináry-ezredben töltötte ki. Ifjúkorában sok költeménye és novellája jelent meg a helybeli és fővárosi lapokban. Kolozsváron nyert jogtudori oklevelet és Marosvásárhelyen tett bírói vizsgát.

Esküdött unokatestvérével Szappanos Juliánna-val, 1889 máj. 4-én. Gyermeük nem volt. Joggyakornok és, jegyző volt Kecskeméten 1884--1889. Járásbíró Félegyházán 1889-1891, Kecskeméten 1891-1895, Királyhelmecen 1895-1900, Csongrádon 1900-1905, Monoron 1905--1910. Királyi táblai bíró Budapesten 1910-1916. Ekkor nyugdíjba ment és kiváló bírói működése elismerésül a TV. oszt. vaskorona rendjelt kapta., Bírói végzései a Jogtudományi Közlönyben mintaként jelentek meg Tehetsége és szorgalma vitte mindig előbbre.

Monoron szép házat építtetett, de mikor eljöttek onnan, eladta. Kőbányán is vett házat, de 500 korona haszonnal csakhamar eladta.

1912-ben Csongrád és Félegyháza között Gátéren vett 100 holdas birtokot szép kastéllyal, szőlővel és parkkal, melyet a világháború alatt eladott 145.000 koronáért, mely összeget hadikötvényekbe és részvényekbe fektetett, melyek értéküket veszítették. Vagyonát özvegycére hagyta, kitől 22-n örökölték.

Sírfeliratát maga készítette el eképpen:

*„Halál, tőled én nem félek,
Mert amiért éltem s ezután is élek, -
Ami a törvényben s jogban is a lélek:
- Forma.; idő vedlik balad, -
Az igazság örök marad.”*

3. I. *Vilma*. 1868 ápr. 9-1926 júl. 7. Esküdött Kovács Géza leltárbiztossal 1889 máj. 4. Gyermekeik dr. Kovács Géza törvényszéki bíró Szolnokon, Vilma Komma Sándorné, Iván dr. pénzügyi tanácsos Szekszárdon, Jenő műkertész, Lenke Bán Gyula ezredes neje Hajmáskéren.

4. I. *Béla* rajztanár Ókanizsán. 1873 júl. 8-1933 nov. 21. Esküdött Kiss Irénnel Ókanizsán 1900 jún. 1-én. Iskoláit Kecskeméten, Nagykőrösön és Budapesten végezte. A polgári fiúiskolában tanított. Egy leányuk, Irén, fiatalon meghalt. Fiúk, Béla; szül. 1905-ben Ókanizsán, gyógyszerész Ecsegen. Neje Dezső Olga. Esküdtek 1935-ben. Egy fiúk van Miklós, ki 1937-ben született. I. Bélát Ókanizsán temették el. Földje a Városföldön volt.

II. László és Kun Karolának két gyermeke ért felnőtt kort, u. m.:

1. I. *Kornélia*, szül. 1866 júl. 16. Első férje volt Fellegi Ottó zálogházi hivatalnok Budapesten. Kitől való fia Fellegi Ottó gépészmérnök Budapesten. „Alisodik férje volt Tomory Jenő országgyűlési képviselő. Háza van Budapesten. Földje a Városföldön.

2. I. *Kornélia*. 1869 ápr. 28-1923 jún. 25. Férje volt Bódogh Ferenc gyógyszerész. (1863 szept. 25 - 1929 szept. 21.) Leányuk Bódogh Kornélia dr. Héjjas Elekné. Esküdtek 1931-ben: Két háza és száz hold földje van.

II. Imre fülöpszállási orvosnak és Turi Zsuzsannának 3 gyermeke volt, ú. m.:

1. *I. Péter* rajztanár. Szül. Fülöpszálláson 1865 jún. 29. Meghalt Szegeden 1913. A középiskolát Kecskeméten végezte. Rajztanári oklevelet szerzett Budapesten 1888-ban. Rajztanár volt Nyíregyházán, (1888-1890), Hódmezővásárhelyen (1891-1897). Szegeden (1897-1913). Tornatanári oklevelet szerzett Budapesten 1888-ban. A sportnak minden ágában kiváló volt. Kerékpáron volt Párizsban és Olaszországban. Neje Sulyok Vilma meghalt. 1934-ben. Gyermeük nem volt. Festészetben, énekben és zenében is kiváló volt. Háza Szegeden; földje Kerekegyházán:

2. *I. Janka*, szül. Fülöpszálláson 1867-ben. Esküdött Jancsics Endrével az Országos Hitelszövetkezet igazgatójával Kecskeméten 1890 máj. 17. Kaposváron laknak. Két fiúk és egy leányuk van. Tibor fiúk két oklevelet is szerzett. Endre résztvett a világháborúban és mint tüzérszázados kétszer is, megsebesült. Egyik miniszteri tanácsos, a másik gazdatiszt. Leányuk Jolán tanárhoz ment nőül és gyermekei vannak. Földbirtoka Városföldön és Kerekegyházán. -

3. *IV. Teréz*, szül. Fülöpszálláson 1869-ben. Meghalt Kecskeméten 1889 nov. 30-án. Sírkövére Fördős László hitoktató elkész: következő versét írták:

*„Édesanya, két testvéri áldása szárnyal itt,
Hol egy kedves ifjú leány alussza álmait.
Az életnek adóját korán lefizette,
Emlékezet angyala örökkéjéé jélette.”*

I. Eleknek és Mester Juliannának 4 gyermeke élt felnőtt kort, ú. m.:

1. *IV. Juliánna*. 1864 febr. 19 - 1930 júl. 29. Esküdött Sikari Kovács Gáspárral 1884 febr. 10. Gyermeük nem volt. Férje meghalt 1894-ben. Öröklött földje volt Úrréten 250 hold, Pákán 204 hold, a ref. temető mellett fél hold. Megvette férjének 242 hold, Elek öccsének fehéregyházi 203 hold és szentkirályi 48 hold birtokát.

Szerény igényű, testvéreit szerető asszony volt. Elek testvéreinek veszteségeit segítette kifizetni. István testvére helyett felajánlotta váltságföldnek szentkirályi birtokát, melyből 110 holdat el is vettek. Végrendeletében vagyonának nagy részét István testvére gyermekeire hagyta. Ezenkívül hagyott 10 hold szentkirályi földet a ref. egyháznak, 30 holdat özv. Pető Albertnének és 43 holdat a Szappanos-mauzóleum felépítésére. A Szappanos-harang újraöntésének-költségeit is nagy részben ő fedezte. A Szappanos-mauzóleumban nyugszik.

2: *III. Elek*. 1868 júl. 7-1932 jan. 9. Ifjú korában atyjával gazdálkodott. Szolgált a cs. és kir. 7. huszárezredben. Az 1896-évi millenniumi ünnepségeken nyolcadmagával képviselte Kecskemétet a megyék és városok bandériumában. Esküdött unokatestvéreivel, Szappanos Máriával 1897 márt. 20-án. Gyermeük nem volt. Nevelt leányuk Nyírády Ilona dr. Pösch Edéné.

1922-ben Wéber Edével bankot alapított és bányát vásárolt. E vállalkozások egymillió korona veszteséggel végződtek, mely miatt el kellett adnia a fehéregyházi birtokot, melyet testvérei: Juliánna, és István vettek meg. Szüleiről örökölte a Jókai-u. 14. sz. alatt házat, a fehéregyházi 407 hold, a fülöpszállási kerekegyházi 70 hold, a Városföld gatyásfái 20 hold földet, a ballószögi 4 és fél hold szőlő háromnegyed részét, a ref. temető melletti 2 hold egynegyed részét. Megvette dr. Szappanos Sándor 3 és fél hold gatyásfái földjét.

Ref. egyháztanácsos, thj. bizottsági tag, országgyűlési pótképviselő, a Leszámítoló Banknak és Gazdasági Gőzmalomnak igazgatósági tagja volt.

1919-ben a kommunisták atyjával együtt túszként bebörtönözték.

Végrendelet nélkül, váratlanul, agyvérzés következtében halt meg és vagyonának nagy részét testvéreinek gyermekei és unokái örökölték.

Családját, rokonait, egyházát és városát nagyon szerette. A kecskeméti ref. templom Szappanos-harangjának restaurálása az ő érdeme.

Holttestét 1935-ben helyezték át a Szappanos-mauzóleumba.

3. *V. István*. 1871 aug. 8 - 1925 márc. 15. Négy gimn. elvégzése után atyja mellett gazdálkodott. Katona volt 1891-1893-ig a cs. és kir. 7. huszárezredben Kecskeméten és Bécsben, mint szakaszvezető.

Az 1896. évi millenniumi ünnepségen nyolcadmagával képviselte Kecskemétet a vármegyék és városok bandériumában. Esküdött 1898. szept. 14-én André Emánuel és Tózsér Dancsó Mária leányával, Rózsával Kerekegyházán. Elek testvéreinek és édesapjának Wéber Edével történt szerencsétlen vállalataiban részt nem vett, de Juliánna és Imre testvéreivel együtt a veszteségnek rájuk eső részét magukra vállalták. Ekkor vette meg Elek bátyjának fehéregyházi 407 holdas birtokát Juliánna testvéreivel együtt:

1907-ben 84,000 koronáért megvette a Széchenyi-tér 10. sz. alatt lévő dr. Szeless József-féle házat. Eredetileg Köncsögön és Ágasegyházán gazdálkodott, hol az általa ültetett szép erdők tartják fenn emlékét;

majd 1912-ben apósának bekövetkezett halála után, feleségének kerekegyházi birtokán gazdálkodott s mivel gyomor baja miatt a kocsizást és lovaglást nem bírta, a többi birtokait bérbe adta.

Tagja volt Kecskemét thj. bizottságának, alelnöke a Gazdasági Egyesületnek, igazgatósági tagja- a Gazdasági Gőzmalomnak, főgondnoka a kerekegyházi egyesült prot. Egyháznak.

Az 1924. évi földbirtokrendezés alkalmával mint Kecskeméten egyetlen ezer holdon felüli birtokostól a vagyonváltást földben vette el az állam. Hogy birtokai ez alól mentesüljenek, Juliánna testvére ajánlotta fel e célra szentkirályi birtokát, melyből 110 holdat, a fehéregyházi birtokból pedig 34 holdat el is vettek.

Végrendelete szerint 3 gyermekére: István, Rózsa és Elekre szállott vagyona, mely a következő volt: Széchenyi-tér 10. sz. alatti ház, Köncsögön 612, ágasegyházi 280, városföldi 171 hold, csalánosi szőlő 3 hold, fehéregyházi 169 hold. Ezenkívül az egyházra hagyta a temető melletti ingatlanból ráeső fél holdat. Feleségének, ki 1878-ban született Kerekegyházán, szép vagyona van, mely áll kerekegyházi házas beltelekből, 40 hold szőlőből s mintegy 250 hold földbirtokból.

Emlékére özvegye és gyermekei a kerekegyházi templom részére 1928-ban kétmázsás harangot öntettek 1500 pengő költséggel.

4. III. *Imre*, Szül. 1877 ápr. 22. Középiskoláit Kecskeméten végezte. Mint önkéntes a szabadkai 4. honvéd huszárezredhez vonult be 1898-ban. Hadnaggyá kinevezték 1900-ban, főhadnaggyá 1906-ban. Nyugdíjba ment 1912-ben, majd a világháborúban ismét szolgált 1914-1918-ig, miközben 1916-ban századossá nevezték ki.

Szüleitől örökölte a Belső-Széchenyi-utca 11. sz. alatti házat, 1776 hold bócsai, 55 hold tegzesföldi birtokot, valamint a ballószögi szőlő egynegyed, a temető melletti ingatlan egynegyed részét. Megvette III. István hagyatékából a talfáji 12 hold földet.

Esküdött Musong Jakab leányával, Borbálával 1909 május 11-én Budapesten. Bócsai birtokát István és Elek öccsének adta bérbe ,jutányosan. Családunknak ő legvagyonosabb tagja., Gyermekek nincsenek. Felesége solymári téglagyárában mint vezérigazgató működik.

Háza Budapesten II., Batthyány-u. 15. Hivatala Budapest, V., Lipót-körút 27. A Buziásfürdő részben feleségéé.

IV. *József és Marton Nagy Judit gyermekei:*

1. II. *Mária*. (1849-1919.) Esküdött Jenei Lajossal 1875-ben Törvényesen elváltak. Gyermekek nem voltak.

2. I. *Ferenc*, kereskedő. 1851--1919 ápr. 22. Nőtlen volt.

3. V. *József*. 1859 febr. 3-1912 jún. 14. Esküdött Kálmán Máriával 1887-ben. Egy leányuk volt Mária (Kőrösné).

4. II. *Judit*, szül. 1861 jún. 1. Esküdött Kecskés István róm. kat. kántorral. Elváltak.

III. *Sándor és Szalontay Jolán 8 gyermeke közül 6 élt felnőtt kort, ú. m.:*

1. I. *Jenő*, műszaki főtanácsos, városi főmérnök. Szül. 1894 júl. 10. A gimnáziumot Kecskeméten, a műegyetemet Budapesten végezte. Esküdött Csabay Gyula bankigazgató és Magyar Erzsébet leányával. Margittal 1920 jan. 5-én. Mint okleveles építészmérnököt Kecskemét városa 1928-ban műszaki tanácsossá, 1931-ben főtanácsossá választotta. A világháborúban előbb főhadnagyi, majd századosi rangban számos kitüntetést kapott, ú. m.: vitézségi ezüst érmet, Károly keresztet, III. osztályú katonai érdemkeresztet stb. Vitézzé lett 1939-ben. A Korcsolyázó Egylet elnöke és ref. presbiter. Három gyermeke van, ú. m.: Endre, Géza és Béla. Szüleitől örökölte a 36 hold ballószögi föld felét. Lakása a Takarékpénztár Egylet palotájában.

2. I. *Andor*, szül. 1897 jan. 29. Hősi halált halt mint zászlós Wolhyniában 1916 jún. 7-én. Holttestét szülei hazahozatták és emlékére alapítványt tettek a ref. főgimnáziumban, melynek kiváló tanulója volt.

3. I. *Gyula*, szül. 1899 ápr. 12. Ikertestvére Sándor még azon évben meghalt. Jeles érettségét tett a ref. főgimnáziumban 1917-ben. A tiszti vizsga letétele után a román harctérre ment. Innen Olaszországba vitték, hol 1918-ban hadifogságba került és előbb Monopóliba, majd Szicíliába vitték, honnan 1919-ben szabadult ki. Hazatérve beiratkozott a budapesti orvosi egyetemre, majd 1923 nyarán a budapesti Általános Hitelbankhoz ment gyakornoknak. 1924-ben jogász volt, de a háborúban és hadifogságban kapott idegbaja miatt 1925 május 13-án váratlanul meghalt.

4. I. *Jolán*, szül. 1904 máj. 13. Tanítói oklevelet szerzett 1922-ben Kecskeméten. Állami tanítónő Kelőföld-pusztán. 1930-ban a város által parcellázott bugaci földekből 12 holdat vett 3000 pengőért, mely részletekben fizetendő. Gyümölcsfákat ültetett bele és épületet emelt rá. Városföldön 15 hold földje van épületekkel

5. *V. Sándor dr.* Margitnak ikertestvére. Szül 1919 aug. 24: A gimnáziumot és jogot Kecskeméten végezte. Ilmányi doktorátust tett Szegeden 1932-ben. Városi közigazgatási gyakornoknak kinevezték 1934-ben, tb. fogalmazóvá 1935-ben. Fogalmazóvá 1939-ben.

Szüleiről örökölt 5 hold szőlő és gyümölcsöst a korhánközi vasúti megálló mellett, a rajta levő épületekkel. Esküdött dr. Muraközy István és Menyhért Mária leányával, Máriával 1934-ben. Leányaik Ildikó és Enikő.

6. *I. Margit*, Sándornak ikertestvére. Szül aug. 24. A polgári leányiskola elvégzése után beiratkozott a felsőkereskedelmi iskolába, de betegsége miatt kimaradt. Putnokon végezte a háztartási tanfolyamot. örökölt vagyona a Budai-u. 13. sz. alatti ház, édesanyjának haszonélvezete mellett.

I. Károly és Szipos Fanni gyermekei:

1. *I. Flóra Ilona Franciska*. Szül. Dunabogdányban 1892 okt. 21-én. Felsőkereskedelmi érettségi vizsgát tett Kecskeméten 1913-ban. Bankhivatalnok volt a Leszámítoló Bánkban és a Takarékpénztár Egyesületben 1915-1920. Esküdött Gömör Sándor és Tóth Eszter fiával, Lászlóval, ki előbb a Népbankban volt könyvelő, később a Leszámítoló Bankban főkönyvelő, 1920 márc. 27. Három gyermekük van, ú m.: Katalin, szül. 1925 febr. 22, László, szül. 1926 okt. 11. Sándor Miklós József, szül. 1927 dec. 8. Gömör László szül. 1892. Tanult Kecskeméten és Veszprémben. Nyugdíjazták 1932 nov. 1.

2. *I. Gizella Vilma Jolán*. Szül. Dunabogdányban 1895 máj. 3-án. Felsőkereskedelmi érettségi vizsgát tett Kecskeméten 1913-ban. Középiskolai énektanítói oklevelet szerzett Budapesten 1921-ben. Aszódon volt zenetanár 1917-1919. Zongorázni tanít 1920 óta.

3. *III. Károly*. Szül. Hódmezővásárhelyen 1901 febr. 5-én. A gimnáziumot Kecskeméten végezte. Meghalt mint első éves jogász 1920 márc. 2-án. Síremlékén e felírás olvasható. „A szeretet erősebb, mint a halál.”

V. János és Szél Erzsébet gyermekei:

1. *II. Erzsébet* 1868 máj. 7 – 1926 dec. 30. Esküdött Nyírády László kereskedővel 1889 márc. 30. Nyírády László élt 1855 – 1937. Gyermekeik: Margit (vitéz Keresztes Pálné), Jolán (özv. Jobbágy Kálmánné), László (Tringer Erzsébet férje), Teréz (özv. dr. Wiszkidenszky Dénesné). Jenő (hősi halott), Ilona (dr. Pósch Edéné). Örökölte az Arany János utcai házat, melyet az örökösök 50.000 pengőért adtak el a Népbanknak 1939-ben és egy nagy szőlőt.

2. *VI. János* (1871 márc. 19--1906 febr. 23.) Esküdött özv. Szappanos Károlyné Zilahi Etellel 1901 márc. 30. Gyermeük nem volt. A kápolna utcai házukban laktak.

3. *III. Mária*. Szül 1876 máj. 23. Esküdött III. Elekkel 1897 márt. 20. Gyermeük nem volt. Házuk III., Jókai-u. 14. Szüleitől örökölte a kápolna utcai házat, Balázson 35, Városvásárhelyen 40 hold földet és két hold szőlőt.

4. *Ida*. Szül. 1878 febr. 19. Esküdött Nagy Sándor banktisztviselővel 1902 jún. 14. Gyermekeik: Ida (Lohinai Landgráf Béláné), Erzsébet (Búza Kiss Jánosné) és Sándor, aki gazdasági akadémiát végzett és nőtlen. Háza az ősi Szappanos-ház a Mária-u. és Báthory-utca sarkán. Öröklött birtoka Városvásárhelyen 75 hold, Balázson 35 hold.

5. *I. István Lőrinc*. Szül. 1897 aug. Esküdött Molnár Judittal 1920 jún. 26-án. Szüleitől örökölte a Báthory utcai házat, Balázson 41 hold, Ballószögben 47 hold, Talfájában 20 hold földet. Egy fiúk van: VII. István tanuló. Felesége Ladányban örökölt 12 hold földet.

6. *V. Teréz*. Szül. 1890 jún. 8. Esküdött Réthey Gyula kereskedővel 1909-ben. Két gyermekük van, ú. m.: Gyula és Sári (Király Aladárné). Házuk a Nagykőrösi-utcán. Öröklött birtoka Városvásárhelyen 72 hold, Balázson 30 hold és a Mária-utcai ház, melyet özv. Nagy Sándorné tőle megvett Ida leánya számára. Réthey Gyula meghalt 1939 dec. 20-án.

V. István és André Rózsa gyermekei:

1. *VI. István*. Szül. 1899 júl. 5. Középiskoláit Kecskeméten, a Ludovika Akadémiát Budapesten végezte. 1918-ban kinevezték a szabadkai 4. honvédszázadhoz hadnaggyá. A kommunizmus miatt a katonai pályát otthagyta, majd annak bukása után reaktiválták és a budapesti huszárezredben teljesített szolgálatot 1921-ig. Elvégezte Budapesten a Kereskedelmi Akadémia egyéves szaktanfolyamát, majd átvette városföldi birtokát és azon gazdálkodik.

Szüleitől örökölte a Széchenyi-tér 10. sz. alatti ház fele részét és a városföldi (pákai) 171 hold földet. Nagynénjétől, Sikarinétól, örökölte a vágyi (pákai) 204 hold földet. E birtokán Szappanos Jenő tervei szerint

szép kastélyt építtetett, hol állandóan lakik. Gazdaságát épületekkel, traktorral, tehenészettel, sertéshizlalóval stb. felszerelte.

Esküdött 1929 febr. 29-én Szentkúton dr. Endre Zsigmond képviselő és Gulner Irma leányával, Mártával. Gyermekeik István és Imre.

Kecskemét és Pest megye thj. bizottságának virilis tagja, 1926-1929-ig a kerekegyházi egyesült Prot. Egyház főgondnoka, Kiskunfélegyháza megyei város képviselőtestületének tagja, a Városföldi Gazdakörnek és Levente Egyesületnek megalapítója és elnöke, a kecskeméti Magyar Országos Véderő Egyletnek alelnöke. a Kecskeméti Gazdasági Egyesület tanyai szakosztályának elnöke.

1935-ben építtette a Sikari Kovács Gáspárné Szappanos Juliánna által e célra hagyományozott 43 hold földbirtok árából a ref. temető melletti földön a Szappanos-mauzóleumot. .

2. *II. Rózsa.* Szül. 1900 dec. 3. Esküdött Beretvás Istvánnal 1921 febr. 7. Három leányuk van, ú. m.: Katalin, Zsuzsánna és Judit. Atyjától örökölte a csalánosi 3 és fél hold szőlőt, atyjától és nagynénjétől a 407 hold dunavecse-fehéregyházi birtokot. Kerekegyházán laknak.

3. *IV. Elek.* Szül. 1902 ápr. 3. A középiskolát Kecskeméten, a Gazdasági Akadémiát Debrecenben végezte. Szüleitől örökölte a Széchenyi-tér 10. sz. ház félerészét, a köncsögi 612, ágasegyházi 280 hold birtokot. Nagynénjétől örökölte a szentkirályi 48, úrréti 250 hold földet, III. Elek nagybátyjától pedig a Jókai-utcai házat az özvegyi haszonélvezeti jog után.

Esküdött futásfalvi Márton Katalinnal 1937 ápr. 29-én Budapesten. Két gyermekük vaj ú. m.: Katalin és Elek.

I. Jenő és Csabay Margit gyermekei:

1. *Endre.* Szül. 1920 okt. 6-án. Ludoviceumi növendék Budapesten.
2. *I. Géza.* Szül. 1924 máj. 16. Főgimn. tanuló.
3. *III. Béla.* Szül. 1930 aug. 22. Tanuló

I. István Lőrinc és Molnár Judit fia.

1. *VII. István.* Szül. 1923 júl. 5. Főgimn. tanuló.

VI. István és Endre Márta gyermekei:

1. *VIII. István.* Szül. 1929 dec. 1. III. Elektől örökölt Városföldön 23 hold földet. E birtokot még II. Mihály szerezte 1700 körül és 240 év óta Szappanos-föld.
2. *IV. Imre Tamás.* Szül. 1936 júl. 27.

V. Sándor és Muraközy Mária gyermekei:

1. *I. Ildikó Marianna.* Szül. 1935 jún. 8:
2. *I. Enikő Judit.* Szül. 1939 jan. 23

IV. Elek és Márton Katalin gyermekei:

1. *I. Katalin.* Szül. 1938 júl. 2
2. *V. Elek István.* Szül. 1939 júl. 2.

UTÓIRAT

Családunkon kívül még két Szappanos-család van Kecskeméten. Az egyik többnyire iparosokból áll. E családból való Szappanos Károly tiszaderzsi lelkész és Szappanos Sándor dr. az ipartestület jegyzője és thj. bizottsági tag.

A másik valószínűleg házasság által lett róm. kat. A ballószögi Szappanos Mihály azt mondja, hogy az ő nagyapja Miklós még ref. volt.

A hódmezővásárhelyi Szappanos-család is I. Mihály kuruckapitányt tartja ősenek. Hagyományos versük szerint:

*„Sárba, hóba, nagy viharba
Régen költöztünk Biharba.
Gyékyentőről kákatőre,
Győrből gyüttünk Vásárhelyre.”*

A kunszentmiklósi Szappanos-családdal való rokoni összeköttetést sem lehet kimutatni. E családból való volt Géza, alsónyéki lelkész és Gedeon orvos.

Családunknak harmadfél századon át 3 szép erénye volt, ú. m.: a hazaszeretet, vallásosság és földszeretet.

Hazaszeretetről vettek részt minden hazafias mozgalomban, minő a kurucháború, 48-as szabadságharc és világháború. Mindegyiknek voltak hősei és vértanúi. Vallásosságukat és egyházukhoz való ragaszkodásukat mutatja, hogy 3 lelkész, 3 főgondnok és sok presbiter volt közülük. A kecskeméti és kerekegyházi Szappanos harangok is fényes-bizonyosságai egyházunk iránti szeretetüknek és buzgó áldozatkészségüknek.

Munkásságukra, takarékoságukra és a magyar föld szeretetére elég bizonyíték a több ezer hold földbirtok, melyet okos gazdálkodással, bölcs belátással és igénytelen étellel szereztek, melynél fogva közülök többen a város első virilisei közé tartoztak.

Istennek áldása legyen tovább is családunkon! Szolgálja e kis füzet a családi összetartozás szent érzésének ápolását és a régi családi följegyzéseknek a feledékenységétől való megóvását.

SZAPPANOS CSALÁD LEGENDÁRIUMA – SZ. ISTVÁN

VI.

A
kecskeméti, kálvinista

SZAPPANOS- CSALÁD LEGENDÁRIUMA

Elmult életem örömei, hányódásai
Emlékeim

Összeállította Szappanos István /született Kecskeméten 1899-ben./ mint a család nesztorja az Urnak 1985-adi esztendejében az Amerikai Egyesült Államokban, Clevelend városában, a hontalanság negyvenedik évében.

A Szappanos Család nesztorai:

- Y
1. SÁNDOR. / 1800-1884/ ref.lelkész
István /1766-1838 /és ns.Kolozsváry Zsuzsanna
/1768 - 1844 / gyermeke,
István / 1783 - 1873 / dédnagyapám öccse.
 2. István. / 1818 - 1916 / táblabíró, országgy.képviselő.
Elek nagyapám / 1837 - 1921 / bátyja.
 3. Károly. / 1865- 1945 / ref.lelkész
Sándor /1800 - 1884 / ref.lelkész fia
Elek nagyapám unoka testvére
Famulusa dr Sándor /1909 - 1943 / Jenő öccse.

 4. vitéz Jenő. /1894 - 1976 / műszaki tanácsos
Sándor /1867 - 1934 / árvaszéki elnök fia
apám unokatestvére.
 5. István.Clevelandban / 1899-

E L Ő S Z Ó .

A család nesztere címet az ősi hagyományok alapján örököltm. Az első, aki komolyan foglalkozott családkunk történelmével István dédapám / 1788-1873 / öccse Sándor / 1800 - 1884 / ref. lelkész volt.

Utánna Elek / 1873 - 1921 / nagyapám bátyja István / 1818 - 1917 / táblabíró, orsz. gy. képviselő következett, aki bár az életét a magyar politikának szentelte, hosszú élete alatt szerető nesztera volt a nagy családnak. Iratai és hatalmas könyvtára a kecskeméti ref. collégium muveumába kerültek.

Pista Bácsi halála után a nesztori tisztet ténylegesen is átvette Elek nagyapám unokatestvére Károly / 1865 - 1945 / ref. lelkész, aki a család lezármasági tábláját és a család történetét a családi feljegyzések és anyakönyvi, levéltári adatok alapján összeállította és kinyomatta. Az ő munkája az alapja családkunk történetének.

Utánna nagybátyám Imre / 1877 é 1959 / ny. honv. huszár kapitány következett, ki igen sok írásbeli emléket gyűjtött össze, főképpen Elek nagyapám / 1837 - 1921 / és anyai ágon a nemes Mester, nemes szántai és borsi Lesztár, nemes Tegzes családok tagjairól. Ládaszámra összegyűjtött iratai megsemmisültek, amikor 1951-ben a kezükben elvihető csomagokkal feleségével Budapestről kitelepítették őket Körösladányba a kommunisták, ahol a felesége meghalt, ő pedig Kerekégyházára került Hugomékhoz, ahol 1989-ben halt meg.

Utánna a nesztori tisztség unokatestvéremre Vitéz Sz. Jenő t. huszár szds., Kecskemét város műszaki tancsósára szált. kit a kommunisták állásából kidobták és bebörtönözték. Amit tudott, kiküldött nekem és aki 1976-ban halt meg Kecskeméten.

Utánna én reám szált a nesztori tisztség, ki családommal együtt az USA-ban Cleveland városában éltem. Ami kötelez, hogy folytassam munkájukat és arról a megfigyelt családnak beszámoljak.

Fiatalkoromtól fogva szeretettel foglalkoztam családkunk történetével. Károly Bácsival és Imre Bátyámmal még odahaza atyafiágos szeretettel cseréltük ki a gondolatainkat.

Ugy elődeimnek /Károly Bácsi, Imre Bátyám/ mint nekem is komoly segítségünk volt unoka öcsém Dr. Szappanos Sándor városi aljegyző, t. tzer zászlós / 1909 é 1943 / akia kecskeméti levéltár perirataiból gyűjtötte össze azon adatokat, amik a nagy tűzvész alkalmával megsemmisült anyakönyvből már nem volt megtalálható. Sándor öcsém 1943. jan. 17. én halt hősi halált a Don mentén. Kecskeméti lakásába az oroszok minden iratait, könyveit és butorait feltűzelték.

Hálás szeretettel kell megemlékeznem Szappanos Jolán / 1904 - 1983 / ny. tanítónő unokahugomról, aki 944-ben otthon maradt. A kommunisták kifosztották minden vagyonából és Bugacon élt egy nyomoruságos viskóban és betegesen írta a családi történeteket, miket édesapjától / Sándor 1837 - 1934 / hallott és Bugac pusztá történetéről. Haláláig levelezésben voltam vele és írásai két kötetben birtokomban vannak. Ugyancsak atyafiságos levelezésben vagyok Károly Bácsi unokájával Gömörly Kata ny. tanárnővel, ki jelenleg Solymáron él és akitől sok értékes adatot kaptam, mik Károl Bácsitól és Sany Öcsémtől erednek.

Visszatérve önmagamra: lettem delét városföldi birtokomon éltem. 1938-ban mint tudtomon kívül felmentett önként jelentkeztem katonai szolgálatra és szolgáltam kisebb-nagyobb megszakításokkal 944 végéig. Összegyűjtött családi, vagyoni és gazdasági irataim, fénykép és bélyeg gyűjteményem tanyai lakásomba maradtak, abból semmit megmenteni nem tudtam. Csak hosszú évek után tudtam meg hűséges ispánomtól, hogy 944-ben a bevonuló oroszokkal egy magyarul beszélő zsidó munkaszolgálatos jött, mint tolmács, aki kihördatta a lakásomban talált össze iratokat és könyveket az udvarra és ott elégette. Így semmisült meg könyvtáram, amiben Pist Bácsi hagyatékából több mint száz éves latin és magyar könyvek is voltak. Irattáram, vagyoni és gazdasági okmányaim, könyveim, értékes bélyeg és fénykép albumjaim.

A bélyeg gyűjteményemet és fénykép albumjaimat megmenthettem volna. Hiszen 944 mint katona Pécsről még egy napra hazajöttem, mikor már Laci sógorom a családomat Velembe vitte, Nem vittem magammal semmi, csak egy oldal szalonját a tisztiletkezde részére. Ma sem tudom megmagyarázni, hogy miben bíztam én akkor, mikor könnyes szemmel elbúcsúztam örökre otthonomtól. Elrabolták mindenemet. Hazámat, otthonomat, vagyonomat, amiért egész életemben becsülettel dolgoztam, nem csal én, de apám, nagyapám és minden ösöm. Elrabolták még a honvágyamat is.

Írói babérokra nem pályázok. Írásomat nem a nyilvánosságnak szánom. Irom gyermekeimnek és a sok-sok lelkét vesztett, kifosztott magyar testvéreimnek, akik még keresik velem együtt, mikor és mit hibáztunk, amiért ezt a sorsot érdemeltük. És hiszünk az Isteni örök igazságban, Magyarország feltámadásában. Keresem hívő lélekkel, nem a világ megváltó keresztmékben, nem a tudósok bölcsességében, nem a lánglelkű írók írásaiban, hanem keresem megemben és öseimben, akiknek lelkét nem írásaikból, hanem tetteikből ismerem.

Szappanos Károly ny.ref.likász /1865 é 1945 /
felejthetetlen emlékü Károly Bátyám

* Szappanos család.Családi feljegyzések anyakönyvi és
levéltári adatok alapján magánhasználatr * 1940-ben
kiadott harminc oldalas füzetének adatait kívánom az
alábbiakban kiegészíteni és generációkra osztva cso-
portosítani.Szükségeemnek tartom ezt,mivel Károly Bácsi
összeállításában anyakönyvi adatok nélküli hagyomá-
nyokat csak megemlíti,mint feltételezhető eseményeket,
holott dr.Szappanos Sándor / 1809 - 1943 /unokafőcsém
későbbi kutatásai a kecskeméti levéltár perirajzaiban,
részben az édesapja és nagyapja feljegyzéseiben talált
hagyományok alapján,niteles anyakönyvi adatok nélkül
is valónak kell elimerni az alábbiakat.

Családunk őse SZAPFANO MIHÁLY ,aki gróf Thö-
köly Imrének volt kuruc kapitánya és akinek javasla-
tára Apafi Mihály erdélyi fejedelem nemesi levelet ado-
mányozott a Brassai előnévvel és a címerében zöld ágat
vivő galambbal.

A címer rajza és a nemesi levél latin szöve-
ge a Budapesti Országos Levéltárban Gyfv.kpt. / Gyula-
fehérvári káptalan / Ára.6 alatt található. De benne
van Nagy Iván : *Magyarország nemesi családai* című
művében is.

Valamint én is megjelentem a clevelandi /USA/ Lib-
raryban. *Grosses und allgemeines Wachen Buch.Vierter
Band XII-ben.*,amit A. KIEHNENBERGER KIEHNENBERGER
J.Siebersmachers állított össze. * Adel vom Siebenburgen *
Verlag v Benner u Raspe.Mürnberg.1898.Tafel 161
Wappen in B. eine W. Taube im Schabel gr. Zweig haltend.
kleinod :KeinesVerlichen.Decken :Ohne Farben angegeben.
223.oldal : Adels und Welfenbrief v. Michel Apafi d.d.
Gyulafehérvár 27 November 1674 für Michel Szappanos
alias Brassai und Sohn ebenfalls Michel. Original Dipl.R.A.

A címer felett és mellett a levelek :

balra : kék és arany /sárga/

jobbra: Piros és ezüst /fehér/

---- *** ----

Mihály kuruc kapitány űsünk a kuruc felkelés le-
veretése után gróf Thököly Imre vezérét követte a török-
országi bujdosásba,Mikodemiába és ott is halt meg.

Thaly Kálmán szerint / aki Rakoczi,Thököli és
felesége Zrinyi Ilona hamvait a századforduló elején
Magyar országra haza hozatta/ Mihály űsünk Törökország-
ban halt meg,hová vezérét : gr.Thököli Imrét elkísér-
te.Hamvai talán a galtaai örmény temetőben nyugszanak.

Dr.Szappanos Sándor unokafőcsém a 944-es orosz
duláskor megsemmisült feljegyzései szerint Mihály űsünk
haláláról gr.Thököli Imre özvegyét leálben érteitette.

Hogy Mihály űsünk mikor és hol született,mikor
halt meg,ki volt a felesége,nem tudhatjuk.

gr. Thököly Iare élt 1656 - 1704.

A Thököly kuruc felkelés tartott 1678-tól 1685-ig.

Gr. Thököly Iare ezután Törökországba bujdosott és Nikodémiában élt és feleségül vette I. Rákóczi Ferenc özvegyét Zrínyi Ilonát.

II. Rákóczi Ferenc élt 1676-tól 1785-ig.

A szabadságharc tartott 1703-tól 1711-ig, utána Rákóczi Fejedeleme Törökországba, Rodostóba bujdosott.

II. GENERATIO.

Mihály. Kinek neve szerepel az 1674-ben írt nemesi levélen. Jogosan feltehető, hogy a nemesi levélen azért szerepel csak Mihály, mivel 1674-ben még csak ez az egy fia volt Ősünknek.

A császári bosszu elől Mihály Erdélyből Biharba menekült, majd onnan utódai Rodmezővásárhelyre költöztek, ahol később jelentős szerepet vittek. Ezen Szappanos család két tagja dr. Szappanos László és dr. Szappanos György a 956-os magyar szabadságharc után Németországba menekültek és mint orvosok ott működnek. Levelezésben vagyok velük.

István. A családi hagyomány szerint Mihály kuruc kapitánynek a második fia volt István és a harmadik János, kik 1674 után születtek.

Mihály kuruc kapitány Ősünk István fia a kuruc felkelés leveretése után ismeretlen helyre bujdosott, de a Rákóczi szabadságharcban már részt vett és halt hősi halált a családi szájhagyomány szerint. Istvánnak, ki bizonyíthatóan őse volt a kecskeméti Szappanos családnak felesége volt.

János. Kupa Komáromi Zsuzsanna, aki sógorával és Mihály fiával a kuruc felkelés leveretése után a császáriak rémuralma elől Veszprém megyébe Takácsiba menekült a nővérehez Kupa Komáromi Rozáliához, ahol János sógor vezérgalommal telket szerzett és azon házat épített. Majd ezen funduson az ottani kalvinistákkal templomot építettek, de ott mindössze három ízben tarthattak istentiszteletet, amikor egy éjszaka úgy a templomot, mint a házukat felgyújtották. Menekülni kellett. A telket eladták a Bondó családnak és 1690-ben, ahol megvették a Báthory és Mária utcai saroktelket, ami a család legősibb birtoka Kecskeméten. János sógor vas szorgalmával még birtokot is szerzett a kis Mihálynak. Majd elvándorol, talán Győrbe. István Ősünk özvegye Kupa Komáromi Zsuzsanna Kecskeméten halt meg a nagy tűzvész előtt, így az anyakönyvi adatai is a ref. templommal együtt a tűzmartaléka lett.

Ilyen nehéz időkben és szomorú sorokban a császári Magyarországon nem volt tanácsos a kuruc nemességet használni, de nem is volt rá szükség, hiszen, mint Kecskemét város polgára a nemeseiél hasonló szabadságban éltek.

III. Generatio.

István és Kupa Komáromi Zsuzsanna gyermekei:
Mihály. / 1676 - 1741 /
----- Felesége : Bogyó Kovács Zsuzsanna / 1686 - 1763 /

IV. Generatio

Mihály / 1676 - 1741 / és Bogyó Kovács
Zsuzsanna / 1686 - 1763 / gyermekei:

1. Mihály / 1712- 1738 /
2. Judit. Szilágyi Nagy Istvánné
3. János . Felesége ns.Tormásey Judit.
4. József .
5. Zsuzsanna.Kerkápely Istvánné.

V. Generatio.

János / 1717 - 1796 / és felesége
ns.Tormásey Judit gyermekei.

1. Zsuzsanna. /1741 - / Cseh Mihályné.
2. Judit /1746 - / Szél Jánosné, majd ns Kun Pálné.
3. Erzsébet. /1749 - / ns.Kánya Kálmánné.
4. Mihály / 1758 - 1776 / Mint fiatal legény lóháton
indult el megkeresni a bihari, hódmezővásárhelyi
Szappanos Rokonságot. Soha nem tért haza,
nyoma veszett, valószínűleg a betyárok végez-
tek vele.
5. József. / 1755 - / Tépei / Bihar vm./ jegyző.
Felesége Szabó Katalin.
Mihály bátyja eltűnése után kocain fegyveres
kocsissal indult el a rokonságot keresni.
Útjában megállította a rzerélem.feleségül
vette Szabó Katalint.Inokán és Tápén volt
jegyző. A kecskeméti levéltár periratai kö-
zött található levelein használta a Szappa-
nos címert a pecsétéken.
6. János. / 1761 - 1819 / Kunszentmiklósi megyei esküdt.
Felesége : ns.Pázsith Ráchel, kinek rokonával
özv.Szalayné Pázsith Sára végrendeletével a
kester család iratai között találkoztam.
7. István. 1766- 1838 / Elek nagyapám nagyapja.
Felesége : ns.Kolozsvéry Zsuzsanna / 1769 - 1844 /
akit István ösünk Kolozsvárról hozott, ahová
négylovas fogattal azért ment, hogy Mihály ösünk
nemesi leveleét megkeresse.De nem csak az armalist
hanem az élete párját is megtalálta.
Végrendeletük másolata a birtokomban van.
Életük történetét Joli hugom írta meg, ami szin-
tén a birtokomban van.

VI. Generatio.

A. József és Szabó Katalin gyermekei:

1. József
2. Imre / 1780 - 1870 / Felesége : Szentkirályi Toth Zsuzsanna.
3. Zsuzsanna / 183 - 1836 /
Fitos István ügyvéd felesége.
4. László / 1785 é 1872 / ref.lelkész
Felesége : Boldizsár Mária.

B. István és ns.Kolozsváry Zsuzsanna gyermekei.

1. István / 1788 -1873/ Felesége : Tsikesz Nagy Mária
/1782 - 1854 /Kinek emlékére gyermekei harangot
öntettek a kecskeméti ref.egyháznak.
2. Lajos / 1791 - 1836 / Felesége Kis Sára miatt a kitaga-
dott fiú.
4. Mihály / 1796 - 1829 /Felesége Csikay Mária.
5. Sándor / 1800 - 1884 / ref.lelkész .Feleségei:
ns.Szallós Eszter,majd Marton Zsófia.
6. József / 1803-1857 / Rector tanító.Felesége Szappanos Teréz.
7. Zsigmond /~~XII~~~~IX~~~~XXI~~~~XXII~~ /1807 - 1875.
Felesége : Zana Erzsébet.
8. Zsuzsanna / 1812 - 1884 / Boldizsár Lajos ref.lelkész
felesége.

VII. Generatio.

A. László ref.lelkész és Boldizsár Mária gyermekei.

1. Teréz / 1813 - 1910 / Szappanos József rektor tanító
felesége.
2. Julianna. / 1815 - / Szabó Sándor ref.lelkész felesége.
3. Rozália. / 1834- / Sebastyán Adám váraljai jegyző
felesége.

B, István és TsikeszNagy Mária gyermekei.

1. János /1814-1875 /~~XXXXXXXXXXXX~~io. Felesége Szél Julianna.
2. István / 1818 ----- 1917 /
ügyvéd,táblabiro,orsz.-gy.képviselő,udvari tanácsos.
Felesége : ns.Ferenczi Klára, Verenczi Ida Erzsébet
királyné udvarhölgyének unoka testvére.
3. Mária. /1820- / Lakatos Sándorné. Leányuk Lakatos Teréz
/1841-1868 / Muraközy Imre,a Szikrai
Muraközy család alapítójának a felesége.
4. Mihály / 18236- 1881 / Felesége Kulcsár Julianna,majd
Diósdí Deák Krisztina.
5. Sándor / 1829 - 1911 / felesége ns.Tafnádi Székely Klára.
6. László / 1831 - 1896 /ügyvéd, 48-as honvéd hadnagy
Felesége ns. Kun Kornélia.
7. Imre. / 1833 - 1871 / orvos doktor.Felesége :
ns. Thury Zsuzsanna.
8. Elek / 1837 - 1921 / Nagypám.Felesége ns.Mester Julianna.

C.Lajos és Kis Sára gyermekei :

- József / 1817 - 1895 / Felesége : Martoni Nagy Judit.

VII. GENERATIO folytatás.

D. Sándor / 1800 - 1884 / ref.lelkész-és
Marton Zsófia gyermekei.

1. Amália / 1855 - 1895 / ns.Válaji Sipos Imre ref.lelkész felesége.
2. Sándor. / 1867 - 1934 / Km. árvaszéki elnöke
Felesége : Szalontay Jolán
3. Julianna. /1863-1931/ dr.Szappanos Sándor tblabiro felesége.
4. Károly /1865-1945/ ref.lelkész. Felesége Válaji Sipos Fanni.

E. József /1863-1857/ rektor tanító és Szappanos Teréz

1. Mária, Terézia / 1856-1949/ Iránya.
Buzás Kálmán ref.lelkész felesége.

F. Zsigmond és Zana Erzsébet gyermekei.

1. Julianna. /18-1905/ Szabó Ferencné. Ujvidék.
2. Terézia /1838- / Szabó Józsefné. Ujvidék.
3. László /1843-1911/ Felesége Sebők Julianna.
4. Zsuzsanna /1845-1882/ Szeles Gábor jegyző/Bács vm./ felesége.
5. Elek. /1847-1888/ Felesége Diós Julianna.
6. Rozália /1855-1894/

VIII. Generatio.

A. János /1814-1876/ és Szél Julianna gyermekei.

1. János /1839-1919/ Felesége Szél Erzsébet.
2. Albert /1844-1886/
3. Julianna /1850-1865/
4. István /1854-1876/

B. Mihály /1823-1881/ és Kulcsár Juliann gyermekei.

1. Mihály /1861- 1883/
2. Ferenc /1864-1886/
3. Károly /1865-1899/ Felesége Zilahy Etel.

C. Sándor /1865-1911/ és Tasnádi Székelt Klára
gyermekei.

1. Mária /1838-1899/ Domján János gyóni jegyző felesége.
2. dr.Sándor /1860-1928/ bíró. Felesége Szappanos Julianna.
3. Vilma /1868 /Kovács Géza városi tisztvisel felesége.
4. Béla /1873-1933/ rajztanár. Felesége : Kiss Irén.

D, EK László /1831-1896/ ügyvéd és ns.Kun
Karolin gyermekei:

1. Karolin /1866- /Felleghy Ottóné, majd Tomory Jenőné.
2. Kornélia /1869-1923/ Bódogh Ferenc gyógyszerész felesége.

- E. Imre /1833-1871/ és Thury Zsuzsanna gyermekei:
1. Péter /1865-1913/ rajztanár. Felesége: Sulyok Vilma.
 2. Janka /1867- 1941/ Jantsits Endre az OKH vez-ig. felesége.
 3. Teréz /1869-1889/

F. Elek /1837-1921/ nagyapám és Mester Julianna gyermekei.

1. Julianna. /1864-1930/ Sikari Kovács Gáspárné.
2. Elek. /1868-1932/ Keresztapám. Felesége Szappanos Mária.
3. István /1871- 1925/ édesapám. Felesége Andre Rozália.
4. Imre /1877-1959/ Honv.hu.kapitány. Felesége Muschong Borbála.

G. József /1817-1895/ és Martoni Nagy Judit gyermekei.

1. Mária /1849-1919/ Jeney Lajosné.
2. Ferenc /1851- 1919/
3. József /1859-1912/ Felesége Kálmán Mária.
4. Judit /1861- /Kecskés István rk.kántor felesége.

H. Sándor /1857-1939/ Km.érvaszéki elnök és Szalontay Jolán gyermekei.

1. Jenő /1894-1976/ Építész mérnök.Km.műszaki tanácsnok,Vitéz g.huszárszázados. Felesége Csabay Margit.
2. Andor /1897-1916/ Hősi halált halt t.huszárszázados.
3. Gyula 1899-1925/ t.huszárszázados. Glasz fogság öngyilkosság.
4. Jolán /1904-1983/ tanítónő. Bugac.
- /. dr. Sándor /1909-1943/ Árosi tisztviselő.T.tü.zászlós.Hősi halott
8. Margit /1909-1956/

I. Károly / ref.lelkész és Vállaji Sipos Fáni gyermekei.

1. Flora /1892- / Gömöry Lászlóné. 1985-ben él Solyháron.
2. Gizella /1896-1948 / zenetanárnő.
3. Károly /1901-1920/ Spanyol járvány.

J. László /1843-1911/ és sebők Zsuzsanna gyermekei:

1. Pál /1875-1914/ Hősi halált halt az első világháboruban.

K. Elek /1824/1847-1888/ és sebők Zsuzsanna gyermekei.

1. Julianna Beniczky Mihályné.
2. Mária / 1864-1901/

IX. GENERATIO.

A. János /1839-1919/ és Széll Erzsébet gyermekei

1. Erzsébet. /1868-19 / Nyirádi Lászlóné.
2. János /1871-1906/ Felesége: Zilahy Etel.
3. Ida / / Nagy Sándorné
5. István, Lőrinc /1897-1959/ Felesége Molnár Judit.
4. Mária /18 -19 / Szappanos Elekne Keresztanyám.
6. Teréz /1890- / Réthey Gyuláné.

B. Béla /1873-1933/ rajztanár és kiss Irén gyermekei

1. Béla /1905- 19 / gyógyszerész. Felesége Dezső Olga.

C. István /1871-1923/ apám és

André Rózsa /1878:8861/ anyám gyermekei.

1. István / 1899- / szkv százados. Felesége: ns. Endre Márta.
2. Rózsa. /1900-19 / Beretvás Istvánné. Hugem.
3. Elek. /1902-1947/ Felesége: Futásfalvi Márton Katalin.

D. József /1859- és Kálmán Mária gyermeke.

1. Mária

E. Jenő /1894-1978/ és Csabay Margit gyermekei.

1. Endr /1926-
2. Géza / 1924-
3. Géza / 1930-

F. dr. Sándor /1909-1943/ és Muraközy Mária gyermekei

1. Ildiko /1936-
2. Enikő /1939-

X. GENERATIO.

A. István, Lőrincz /1897-1959/ és Molnár Judit gyermeke.

1. István /1923- / Felesége Konez Katalin.

B. István /1899- / és ns Andre Márta gyermekei.

1. István, Imre /1929- felesége Patres Zsuzsanna.
2. Imre, Tamás / 1936-

C. Elek /1902-1947/ és Márton Katalin gyermekei.

1. Katalin /1936- / Dusek Péterné.
2. Elek /1939-1944/ Budapest ostroma.
3. László / 1941- / Felesége Csáki Ildiko

d. Géza /1934- / és Cserey Pechány Márta gyermeke.

1. György /1952-

XI. GENERATIO.

- A. István. /1923- / és Kocz Katalin
gyermeke. Kecskemét.
L. István. / 1945- /Rajztanár
- B. István /1929- / és Petres Zsuzsanna.
gyermekei. U.S.A.
1. Katalin. /1957- / Papp Atilláné. Canada
2. László, Bócsa / 1959- / USA.
3. György, István / 1966- / USA.
4. Aniko. / 1967- / USA.
- C. György /1952- /és Albert Judit
gyermeke. Budapest.
1. Bálint, Atilla. /1977- / Budapest.
- D. László .1941- / és Csáki Ildiko
gyermekei.
1. Ildiko, Krisztina. /1961- / Kecskemét.
2. Edit / 1976- / *

XII. Generatio.

- A. István /1945- / és
gyermeke. Kecskemét.
1. István /

SZAPPANOS ISTVÁN született Kecskeméten 1899.júli./.

 egyenes ágon való leszármazása.

Generatio.

I. MIHÁLY. kuruc kapitány. Nemességet kapott 1674-ben. ----- életkor.

II. ISTVÁN.

----- Bátyja MIHÁLY, Öccse JÁNOS.

XXX. Felesége : Kupa Komáromi Zsuzsanna.

Meghalt Kecskeméten a nagy tűzvész előtt,
 amikor anyakönyvi adatai elégték.

III. MIHÁLY.

----- 1675 - Meghalt Kecskeméten a legrégibb
 anyakönyvi adatok szerint 1741.

Felesége: Bogyó Kovács Zsuzsanna / 66
 Született : 1686 meghalt 1763 77

IV. János .

----- /1717- 1785 /

Felesége: ns.Tormágy Judit § 1722- 78
 Meghalt 1793 / 71

V. ISTVÁN.

----- / 1766 - 1838 /

Felesége : Ms.Kolozsváry Zsuzsanna 73
 / 1768 - 1873 / 61

VI. ISTVÁN.

----- /1788 - 1873 /

Felesége.Tsikész Nagy Mária 65
 / 1792 - 1854 / 62

VII. ELEK.

----- / 1837 - 1921 /

Felesége : Ms.Kester Julianna 84
 / 1842 - 1908 / 82

VIII. ISTVÁN .

----- / 1871 - 1925 /

Felesége : Andre Rózsa 84
 / 1878 - 1961 / 83

IX. ISTVÁN.

----- / 1899 -

Felesége : Ms.Endre Márta
 /1903 -

X. István, Imre. / 1929 -

----- Felesége Petres Zsuzsanna.
 Imre, Tamás

----- / 1938 -

XI. László ,Bócsa. X1892X / 1959 -

----- György, István. / / 1965 -

 Átlagos életkor 74 / hetvennégy/ esztendő.

CSALÁDI LEGENDÁRIUM

A családtalan, beteg és Öreg hátrafelé szeret nézni mert ott van még Élet,
előtte már csak a Halál. Hátrafelé nézek én is, és adom szeretettel a család
fiataljainak és utódainak azt, amennyit a családuk múltjából le tudtam
írni,
Szappanos Jolán

Szappanos Jolán (1904-1983), tanítónő, bugaci lakos, "A Nagy Pusztán"
c. XIX. évszázadbeli pásztorélet ismertetése, és "Bugaci Emlékeim"
írónője.

1. DÉDAPÁM

A Tisza kissé piszkos szürkén folydogált a behajló fűágak és rekettyék között.

A tiszauági kompnál, a Kecskeméthez tartozó Szikra pusztai parton, fent a nagy gát tetején, lovas kocsik és ökrös szekerek várakoztak, hogy reájuk kerüljön a sor. A hozzájuk tartozó emberek, kötéllel kötözték meg a kerekeket, hogy azok ne forogjanak, ne guruljanak, csak csússzanak. Mert meredek a kocsit a gát oldalán lefelé a hömpölygő víz széléig, ha gurulnának a kerekek, járművek elütnék az elübük fogott jószágokat.

E töltéstől nyugatra azidőben ég óriási zöld mező terült el, amelyen Kecskemét város ménesi és gulyái legeltek. E végeláthatatlan rétet tavaszonként elöntötte a zöldárjától megduzzadt, fékevesztett Tisza. Csak Bodvány-högy magaslata és utána sorakozó homokhát szabott neki határt, tovább nem áradhatott. A Bodvány-högytől a kompállomásig feltöltött kocsit szelte át az árteret. Az árvizek ellen húzott, kezdetleges gáton most a várakozók között egy négyes fogat is álldogált, 1786 Május havában. A négy teljesen egyforma pejlo türelmetlenül kopogott és kapart a lábaival, unták a mozdulatlanságot, futni szerettek volna.

Az egyik szekér mellett a béres azt mondja a szomszédjának:

-- De furcsa úr ez a fiatalember, négyes fogaton ját, aztán mégis egyformán öltözött a kocsisával, csizmát, sötétkék posztóból faszülő magyar nadrágot és zsinóros dolmányt visel.

-- Csak hát, - feleli a mellette álló koma, - a kocsinak olcsóbb posztóból készült a gúnyája, kajlább és zsírosabb a nagyszélű fekete kalpagja, és pörge a bajusza. Az úr még csak alig pelyhedzik, egészen fiatal lehet.

-- De nézd csak komám, együtt fogják ki a két első lovat, az egyik oldalon az úr oldja ki a hámistrángot, egészen kezére áll, mint aki gyakorlott benne. Aztán ,nézd, az első pár hámfáit tartó kereszttrudat saját kezüleg teszi be a hintóba és felül a bakra, megfogja a hajtószárat.

A várt komp megérkezett a túlsó partról, loccsant a víz, amikor a gerendákból és deszkákból összerótt alkotmány a fővényes parthoz ütközött. Kormányosa felgyalogolt a homokos, sáros gátrézsűn és kezének intésével dirigálta, hogy milyen sorrendben menjenek le a járművek. Legelőször két ökrös szekeret indított le. Bölcs ember volt, tudta, hogy az ökör flegmatikus állat, nyugodtan megáll a deszkázat túlsó szélén és egykedvűen nézi orra előtt a hömpölygő folyót. De a lovak idegesek, félnek, ugrálnak, és sok szerencsétlenség történt már amikor a lovak berántották a kocsit a több méter mélységű vízbe. Mert a komp belső végénél már mély a Tisza.

Mikor az ökrös szekerek megállottak egymás mellett a kijelölt helyükön, akkor intett a kormányos a négyes fogatnak. Előbb a kocsis vezette le a kifogott két elülső lovát, azután a fiatalúr hajtotta le a befogva maradt hátsó kettőt. A lovak lábai alatt dobogott a deszka, azok félelmükben ugrálni kezdtek, de erős, nyugodt kezek tartották a zablájukat. Amikor megtelt a komp a kocsikkal, az emberek nekifeszültek a folyó felett áthúzott lebegő kötélnek, melyen a guruló csigák vitték tovább a folyó árjától korbácsoló vízi járművet.

A tiszántúli parton azután biztató kiabálással indultak felfelé a gátra a szekerek. Fent a kocsit hamar elhagyták őket a lovasok, és kiérték a Tiszántúlt átszelő, hosszú országútra. Repült a négy ló a fekete hintóval, ez már kedvükre való multság volt. A fiatalember és kocsisa egymás mellett ültek az első ülésen és két óránként váltották egymással az ülőhelyet és a hajtószár tartását.

E szépen lakkozott fekete hintó hátulján nem inasülés magasodott, miként a főúri négyes fogatokon szokás, hanem széles, fedeles ládává volt kiképezve a hátsó ülés mögötti rész és benne zabot tároltak a négy szilaj csődör számára. Időnként alkalmas helyen megálltak itatni és etetni. A négy zabostarisznya a lovak nyakába került. A legények pedig szalonnáztak, az első ülés alatti ládából szedve elő a jó hazait.

Majd ismét tovább száguldottak, miközben a kocsis megszólalt.

-- Hej, ifiúr, de rossz nézni ezeket a szikes legelőket és ezt a fátlant, unalmas nagy simaságot. Hát én ezért a tájéért el nem hagynám a fás, hullámos, barátságos Tisza-Duna közét.

-- Vannak itt, Jóska, jó zsíros feketeföldek is, acélos búzát teremnek. De azért én sem hagynám el értük apám városföldi, talfájai, ballószögi, baracsi és bócsai birtokait.

Esténként csárdákban, vagy vendégfogadóknál szálltak meg éjszakázni. Mindegyikhez tartozott istálló is, a vendég lovai számára, hiszen akkor még nem utazhattak az emberek vonaton.

Mert mint már előbb is említettük, mindez 1786 májusában történt, a “kis tél”-ben, amikor már minden veteményt bekapáltak és a júniusi aratás előtt volt egy kis szabad idejük. Az utazó ifiurat Szappanos Istvánnak hívták, (leendő dédapámról beszélek,) aki még csak az elkövetkezendő október 29.-én fogja betölteni a huszadik életévét. Apjának Szappanos Jánosnak negyedik fia és hetedik gyermeke volt ő. Egyenlőre Nagyvárad, azután majd Kolozsvár és Gyulafehérvár felé igyekeztek.

Ugyanis előző évben, 1785-ben érettségizett a kecskeméti református kollégiumban. Tanárainak egyszer elbeszélte, hogy szeretne pontosabb adatokat tudni azokról az őseiről, akik közül, a családi szájhagyományok szerint, valaki elhagyta Kecskemétet és Bihar megye keleti felébe vándorolt. Szappanos Mihálynak hívták, s volt egy kis Miska fia, meg egy még kisebb István már Bihar megyében született. Levélben írta meg haza. Bihar megyéből állt be aztán később az apa gróf Thököly Imre kuruc seregébe, ahol vitézségével kapitányságig vitte az avanszírozást. Vezérével, azaz akkor már fejedelmével együtt ment a törökországi száműzetésbe is, abban a reményben, hogy még visszatérnek győztesként, s újra fogja látni hazáját, feleségét, fiait. Róluk szeretne valami írásbeli adatot találni. Tanárai akkor arra biztatták, hogy menjen Nagyváradra, Kolozsvárra és Gyulafehérvárra, s ezekben a városokban nézzen szét az anyakönyvekben, levéltárakban. --- Ebből a célból utazott most.

Útközben a fogadókban is csodálkoztak az ott lézengők, hogy négy szép, tüzes paripához “csak” ilyen úr tartozik, aki segít a kocsisának kifogni, leszerszámozni, jászolhoz kötni és lecsutakolni a futásban felhevült négy nemes állatot. És mintha barátságban, cimboraságban élne a lovászával.

Nagyváradra érve, hiába keresgélt, nem talált semmit. Bántotta ez a kudarc. Amikor tovább hajtottak, hangosan morfondírozott magában.

-- Pedig bizonyosan Bihar megyében lakott Szappanos Mihály, a kuruckapitány. Legidősebb fia, szintén Mihály, Hódmezővásárhelyre költözött állítólag, s őt tartja ősenek az ott élő Szappanos család. És a vásárhelyi atyafiak ezt éneklék:

“Sárba, hóba nagy viharba,
Ősünk költözött Biharba,
Gyékenytőrül Kákatóre,
Onnan gyüttünk Vásárhelyre.”

Tehát ezt a Mihályt tartják ősünknek. De ennek a két kisebb testvére, István és János, Biharban maradt. És István ott nősült meg, ott született a kicsi fia, nagyapja nevére szintén Mihály, aki az én édesapám szerint, (vagyis Szappanos I. János szerint) az ő édesapja lett. Engem ennek a Mihály nagyapámnak, a kuruc harcokban elesett édesapja nevére kereszteltek Istvánnak.¹

-- Az én édesapám azt állítja Kecskeméten, hogy neki dédapja volt az a Szappanos Mihály, akit 1693-ban gróf Thököly Imre kapitányává nevezett ki, s aki Bihar megyei otthonából állt be a kuruc seregbe. De hát miért nem találtam Nagyváradon az iratok között semmi nyomukat? Semmi írásbeli dokumentumunk nincs sem a kuruckapitányról, sem a három fiáról.

A kocsis egyáltalában nem értette meg, mi baja lehet ifjú urának, hogy ilyeneket mondogat? De csak ráhagyta, hogy beszéljen, ha neki jól esik! Hiszen unalmasan hosszú ez az utazás, s itt a nagy hegyek között már nem is lehet úgy vágatni, mint pár nappal előbb lent a nagy rónaságokon tették.

Azután a fiatalember sokáig hallgatott. Elfoglalta magát a gyepplővel, az állatok irányításával a kanyarokban, emelkedőknél. De amint egyenesebb útszakaszra értek, s nem kellett annyira figyelnie, megint beszélni kezdett a lovászhoz.

-- Hej, Jóska, te mitsem törődsz azzal, hogy megint elnyomják magyarságunkat és vallásunkat. Milyen könnyen felejtő fajta a miénk! II. Rákóczi Ferenc szabadságharcát is leverték. Alkotmányunkat, vallásszabadságunkat eltiporták és mégis negyven és egynéhány esztendővel ezelőtt Mária Terézia királynő trónját a magyar rendek mentették meg. De ezt meg a Habsburg uralkodók felejtették el nagyon hamar...

Aztán véletlenül a kocsisa arcába tekintett, s látta, hogy az olyan képet vág, mintha görögül beszélne hozzá. Abbahagyta hát honfi bánatának emlegetését, s elnémult. Később is, egészen kincses Kolozsvárig, csak a lovakról, az útról, tájékról és szállásaikról beszélgettek. Próbálta elűzni szívéből az

i. Megjegyzésem: a továbbiakban a keresztnevek elé írt római számok mindig azt jelentik, hogy a dr. Szappanos Sándor Ödön által összeállított családfán az illető milyen római szám alatt szerepel. (id.Sz.I.)

örök magyar kálvinista sérelmeket, búbánatot, ami miatt annakidején Szappanos Mihály is elhúzódott Kecskemétről Erdély szélébe, ahol a bujdosók, a gyanúsítottak, az üldözött protestánsok, elbocsátott végvári vitézek és szökött jobbágyok gyülekeztek. Magukat mindannyian egyaránt kurucnak nevezve.

+ + +

Kolozsvárott szállást váltottak és István ifiúr bújni kezdte a levéltár okiratait. Nem okoztak számára bajt az elröppenő napok, pénzével takarékosan bánt, volt még belőle, s aratásra majd akkor is hazaérnek, ha pár napot rászán a kutatásra.

És egyszer csak talált valamit! Alig akarta elhinni! Hát mégsem utazott hiába? Egy nemesi kutyabőrrel készített hivatalos és hitelesített másolatról a következőket olvashatta:

Szappanos Mihály kuruckapitány 1674 november 27.-én I. Apafi Mihály erdélyi fejedelemtől nemességet kapott brassai előnévvel. Az armális kihirdettetett 1674 december 24.-én Gyulafehérvárott. Címerük kiterjesztett szárnyú galamb, csőrében zöld ággal.

Újra, meg újra elolvasta. Hát ez aztán rendkívüli örömet szerzett neki. Megkerült hát a Kecskemétről elvándorolt Mihály ős! És ugyanezt a címet látta már Kecskeméten is a periratokon, amikor is édesapját, Szappanos (I.) Jánost és testvérbátyját (III.) Mihályt pörölte testvérhúguk Szappanos (I.) Zsuzsanna. Azaz Kerkápoly Istvánné, az ősiség, vagyis a felmenőktől apjukra szállott örökség egyharmadának kiegészítéséért. Azokon a periratokon a Szappanosok minden igazolványán, okmányán, ugyanez a címer szerepel! És mennyi régi családi levélen és családtagok hivatalos iratain is ugyanezt a címet látta pecsétnyomóval beütve a vörös pecsétviaszba, amelyet most a kezében maga előtt tart a kolozsvári megyei levéltárban.

Az eredeti nemeslevél előtte fekvő másolata latin nyelvű ugyan, de ő azért megérti. Hiszen a jóhírű, kultúránívójára gondosan vigyázó, kecskeméti református gimnáziumban igen szigorúan vették a latin tanulást. És ő csak tavaly érettségizett, még nem felejtette el. Tehát a címer leírásának magyar fordítása a következő:

“Álló hadipajzs, melynek két mezejében kiterjesztett szárnyú, csőrében zöld ágat tartó, fehérrel tarkázott fekete galamb látható. A pajzs felett zárt hadisisak és drágakövekkel kirakott fejedelmi korona. A pajzsot pedig különböző színű takarók veszik körül és díszítik.”

Boldog volt a lelettel. Leírta magának a szöveget. Most már nem is kell Gyulafehérvárig kocsiznia! Hiszen csak a nemesi armális keresése végett utazott volna odáig, mivel nagyapjától, Szappanos (II.) Mihálytól hallotta, hogy ott hirdették ki azt. Ő pedig fiatalon megözvegyült édesanyjától tudta, aki ismerte apósa nemessé tételének történetét. Utasuk jól tudta, hogy nagyapja 1675-től 1741-ig élt, tehát 25 évvel az ő születése előtt halt meg. De a közbe eső nemzedék, apja és testvérei, tovább őrizték a szájhagyományokat. Ezekből tudták, hogy ez a (II.) Mihály még Bihar megyében született, bár csodálatosképpen a község nevét soha nem emlegették, ahol a napvilágot meglátta. Ezért nem tudta hol keresni nagyapja keresztlevelét. De nagyapja esküvője már be van jegyezve a kecskeméti református egyház anyakönyvébe. Felesége, tehát az ő nagyanyja Bogyó Kovács Zsuzsanna volt, aki 1692-től 1769-ig élt. Tehát akkor halt meg, amikor ő már a harmadik életévét taposta, mivel ő 1766 október 29.-én született. Hogyne emlékeznének hát apja és testvérei a sokszor meghallgatott elbeszélésre.

Amialatt szállására vissza ballagott, gondolatban ezt a történetet idézte fel.

1671-től 1675-ig fiatal Thököly Imre Erdélyben, I. Apafi Mihály udvarában élt. Ezalatt jelentkezett csapatába Szappanos Mihály is, akit később vitézségéért, virtuosus bátorságáért kapitánnyá nevezett ki. Három fia volt ennek a kuruckapitánynak, aki 1674-ben a nemességet kapta. A legidősebb fia, Mihály, nem tudni mikor és miért, állítólag Hódmezővásárhelyre költözött. A középső fia, István, húsz éves korában nősült, s egy év múlva, 21 éves fejjel, ő is beállt harcolni a kuruc seregbe. Pedig akkor született a kislánya is, 1675-ben, akit nagyapja nevére, Mihálynak kereszteltek, egy évvel azután, hogy az a nemességet kapta. A kuruckapitány harmadik fia, János, még egészen fiatal legényke volt, mikor a családi tragédiák bekövetkeztek. A fiatal apa, István, elesett a harcban, amikor a török hatalom meggyengült, s vele együtt az erdélyi fejedelemség is, és a Habsburg császári seregek győztesen vonultak Erdély határán befelé.

Utasunk itt arra gondolt: ennek a hősi halált halt Istvánnak, vagyis dédapámnak keresztnevét kaptam én. De azután folytatta gondolatmenetében a történeteket.

Gróf Thököly Imre Törökországba ment, azoktól remélve segítséget és egy jól felszerelt hadsereget, hogy visszatérhessen szembeszállni a császári hadakkal. 1400 hű vitéze is követte, köztük Szappanos Mihály, a kapitány is. Azt remélte, hogy megerősített csapattal visszatérve majd győztesen visszatérnek, és újra láthatja feleségét, legfiatalabb fiát és kis unokáját. István fiának hősi haláláról valószínűleg kapott értesítést.

De a császári zsoldosok olyan rémuralmat teremtettek Biharban, hogy a fiatal özvegyasszony, aki férje elvesztése, és apósa törökhonba költözése után teljesen védetlenné érezte magát, (arról nem tudunk, hogy anyósával mi lett?) Arra beszélte rá fiatal sógorát, Jánost, hogy meneküljenek. Ahonnan ő való (Veszprém megyéből, Takácsiból), ott most nincsenek harcok, s ott őneki rokonai élnek, azok majd felsegítik őket. Ott lakik nagyon szeretett nővére is, Kupa Komáromi Rozália. (Ennek férje nevét elfelejtettem.) A menekülő fiatal özvegy Szappanos Istvánét Kupa Komáromi Zsuzsannának hívták.

Viszontagságos út után eljutottak Takácsiba, ahol a rokonok tényleg felsegítették őket. Az erős legénnyé serdült János, a kuruckapitány harmadik fia ügyeskedett, mert a családi szájhagyományok, vagy legendák szerint, ott házat szerzett magának nagy fundussal és még kis földet is.

De ott református vallásuk miatt egyre erősebb üldöztetésben részesültek. Történt aztán, hogy Szappanos János háztelkének üres részét az ottani kis lélekszámú református egyháznak ajándékozta, és azon maga is segített templomot, azaz imaházat építeni. Amint elkészültek vele, a pápisták felgyújtották azt és az istenházával együtt Szappanos János lakása is leégett. S mindezek tetejébe még halállal is megfenyegették, ha át nem tér a római katolikus hitre.

Nem tehettek mást, újra menekülniük kellett. János hallotta gyermekkorában apjától, a kuruckapitánytól, hogy Kecskeméten rokonaik vannak. Ősi Szappanos ház áll a Síp utca és Hegyi utca sarkán (későbbi nevük szerint Simonyi és Zimai utca sarkán). Elindultak tehát újabb vándorútra. (Károly nagybátyám szerint 1690-ben értek ide, amikor a hősi halált halt Szappanos István árvája: (II.) Mihály 15 éves volt. Dédapám is így tudta.)

Kecskemét akkor még török hódoltsági területhez tartozott. És a törökök, bár anyagilag sarcolták a lakosságot, különösen élelemért, állatokért, és a szép lányokat sem vetették meg, de vallásáért nem bántottak soha senkit! Ezért sok protestáns család költözött abban az időben a kecskés címerű városba. A mohamedánok fő hitelve ugyan, hogy egy az Isten: Allah és Mohamed az ő prófétája, de azért elismerték Mózeset és Jézust is nagy prófétának. A reformátusokkal pedig mindig jobban rokonszenveztek, mint a római katolikusokkal, mert képek és szobrok nélküli templomaik az ő mecsetjeikhez hasonlítottak, és a reformátusok predesztináció hite is azonosnak látszott az ő fatalizmusukkal. Viszont azt látták, hogy a római katolikusok templomaikban a szobrokat megcsókolgatják, virággal hódolnak nekik és gyertyával, ez a törökökben a sokisten-imádás látszatát keltette. A kecskeméti református templom is a mai helyén IV. Mohamed török szultán engedélyével épült fel 1680-tól 1683-ig. Ez vonzotta ide a reformátusokat, hogy itt vallásukat szabadon gyakorolhatták, holott a Habsburg uralom alatt lévő területeken ezt nem tehették. Tehát itt egészen új, csak hét éves református templomot találtak 1690-ben, amikor egy napon megérkeztek: özvegy Szappanos Istvánné Kupa Komáromi Zsuzsanna a már 15 évesé serdült, Mihály nevű fiával, továbbá János sógorával és annak Takácsiból való, de az ő hitén lévő feleségével.

-- Igen, így beszélték el a történeteket, s ebből a 15 éves fiúból lett az én nagyapám. - Söhajtott hangosan a kolozsvári utcán az ott ballagó dédapám. - Nőszülése, halála és minden ivadékának minden adata megtalálható a kecskeméti református egyház régi anyakönyveiben, csak éppen azt nem tartotta számon a családi krónika, hogy nagyapám Bihar megyének melyik községében született? Annyit tudunk, hogy 1675-ben.

Gondolkodása, elmélkedése közben szállására ért és elindult lovászával megjártni a lovakat.

+ + + +

természetesen templomba ment, hiszen ettől a szilárd családi hagyománytól esze ágába sem jutott volna eltérni. De a lovakat is naponta jártatni kellett, befogtak hát a hintóba, s körbe-szerte kocsikázás után szállt le róla a ref. Templom előtt, kocsisára bízva a lovakat, s meghagyta neki, hogy ötnegyed órai jártatás után jöjjön vissza ide őérette.

Zsoltáreklés közben a legények a lányokat is meg szokták nézni. Nincsen abban semmi istentelenség, ez a világ rendje, így van megteremtve.

Meglátott egy végtelenül bájos, szelíd, szende, de nagyon csinos lányt, aki buzgón fújta a zsolttárt. Bizonyára édesanyja ül mellette, mert nagyon hasonlít hozzá. Megdobbant a szíve. Októberben húsz éves lesz, ilyenkor a legénynek már nősülesen jár az esze. S ennyire kedvére való lányt még soha nem látott! Jó volna vele megismerkedni ...

Istentisztelet után megállt a templom előtt. A lánykához és édesanyjához egy jóvágású, magas, középkorú férfi csatlakozott és hármásban indultak el. Hirtelen támadt indulatában Szappanos (I.) István megkérdezte a mellette álló középkorú férfitől:

-- Szeretném megtudni, kik ezek ott hároman?

-- Oh, én jól ismerem őket, nemes Kolozsváry Ádám kisbirtokos és felesége Vörösmarty Ilona, egyetlen leánykájukkal, Zsuzsannával.

-- Hej, de szeretném megismerni őket!

-- Mi sem könnyebb annál. Jó barátságban vagyunk velük, oda viszlek öcsém és bemutatnak nekik.

Ez megtörtént. Jóska kocsis már ott várakozott a négyes fogattal.

-- Engedjék meg urambátyámék, hogy a kocsimon lakásukig vihessem mindhármójukat.

A tizennyolcadik évében lévő Zsuzsika szeme felcsillant. Tetszett neki, hogy négyfogaton utazhat. S valószínűleg a legény délcegsége ellen sem lehetett kifogása. A családi legendák szerint dédapám csinos ember volt, az akkori magyar férfiak átlagánál kicsivel magasabb, de nem nőttek még hórihorgasra azidőben a magyar föld legényei.

Igy kezdődött ismeretségük. Kolozsváryék meghívták magukhoz a fiatalembert közeli kis birtokukra, udvarházukba. Kolozsváron csak átmeneti szállásuk volt, nem ott laktak.

Az utókor csak annyit tud, hogy az lett a dolog vége, hogy kiűzték a fiatalok esküvőjét a következő naptári év, tehát 1787 február 19.-ére, Zsuzsanna napjára. Pedig Kecskemét olyan végtelenül messzire esik és olyan másforma ott a világ és a szokások. Mégis oda ígérték az egyetlen, kedves lányukat. Valószínűleg meg voltak elégedve az egészséges, erőteljes, tanult és okos gondolkozású fiatalemberrel.

Lehet, hogy közben Jóska kocsis is eluttogta a maga véleményét, legalábbis a konyhában a szakácsnőnek, mert gazdájához méltónak tartotta a szép kisasszonyt és szép környezetét. Eluttoghatta ugyanazt, amit odahaza az összes tanúk vallottak, a Kerkápoly István (Szappanos (I.) Zsuzsanna férje) által indított perben. Az összes tanúk vallották, hogy Szappanos (I.) János, vagyis a leánykérő legény apja, a leggazdagabb ember a kecskeméti kálvinisták között.

Es hát a biblia szerint is: a lány elhagyja apját és anyját, és követi azt a férfit, akit szeret.

István ifiúr haza érve az erdélyi hosszú utazásról, apja beleegyezését kérte a házasságához. Itt megint közreműködhetett Jóska kocsis ékesszólása is.

De az apa nem is ellenkezett; ez év októberében húsz éves lesz István, a legfiatalabb gyermeke, nősüljön hát meg a jövő naptári év elején. A Homoki utca (ma Munkácsi utca) közepe táján épült új házat adta nekik otthonul; ő maga pedig maradt a feleségével az öreg Szappanos házban, a száraz malom mellett, az óriási funduson, melyet a Báthori utca, Mária utca és Hoffman János utca határolt három oldalról. Az itt álló, lóhajtású szárazmalma ugyan leégett 1766-ban, éppen István fia születési évében, de újra felépíttette.

Kolozsváryékat közben nagy bánat érte, hirtelen meghalt az apa, java korában. De azért levélváltásaik szerint január elején az anya megérkezett Kecskemétre, Zsuzsika lányával és férje öccsével, aki a kelengyét hozó szekerekre is felügylt. Nem tudom esett-e akkor nagy hó? Erről nem beszélnek a családi legendák. Valószínűleg azért tűzték ki télvíz idejére az érkezést, mert gazdaember csak télen ér rá udvarolni, a leendő menyecskével egy kicsit cicázni, pajzánkodni. Kora tavasztól kezdve aztán karácsonyig tele vannak gazdasági munkával. Kolozsváryné érkezésüktől kezdve a több mint egy hónap múlva következő esküvőig szépen berendezte lánya számára a Homoki utcai Szappanos házat. Hallottam hírét, hogy nagyon szépen kistafirozták Zsuzsikát, sok hímzett szélű háziszóttos lepedőt, dunyha és párnacihát hozott, továbbá magaszótte szakajtó és konyharuhákat, sütőabroszokat, s egyebeket. Bizonyára valamelyes bútort is, mert másfél évszázad múlva, a Jókai utcán, Szappanos Elcsi bácsiék házában sokszor gyönyörködtem abban az antik, politúros ruhás-szekrényben, melyen két hatalmas, de csinos oszlop tartotta az oroztatnak beillő tetőt. Kétfelé nyíló, rézveretes két ajtajával olyannak tűnt fel, mint valami templomkapu. Elcsi bácsi magyarázta nekem: "Még most is milyen szilárd, erős ez az öreg szekrény, pedig ez még dédanyám, Kolozsváry Zsuzsanna kelengyjének egy

darabja.” Szépségében gyönyörködve meg kellett állapítanom, hogy Kolozsváryéknak kifinomult, úri ízlése lehetett.

A kecskeméti református egyház esketési anyakönyvében így olvastam el a kétszáz évvel ezelőtti bejegyzést:

“Kecskeméten 1787 február 19.-én kötött házasságot ifjú Szappanos István kecskeméti lakos, néhai Kolozsváry Ádám leányával, Zsuzsannával. Tanúk voltak: Kun Pál és Kolozsváry István”. Csak azon csodálkoztam, hogy Zsuzsanna neve után a lakása rovatba az van oda írva: “Kkemét”, ami Kecskemétet jelent, holott ő még csak öt hét óta tartózkodott Kecskeméten. Ezzel ekkor senki sem törődött. Csak engem bánt most, hogy ebből nem tudhatom meg születésének és felnevelkedésének pontos helyét, amelyet már elfelejtettem, pedig hallottam valaha a családi elbeszélésekből. Kun Pál a vőlegény sógora volt, nővérenek Szappanos Juditnak a férje, Kolozsváry István pedig a menyasszony nagybátyja.

+ + + +

Esküvőjük után egy évvel és még két hónappal, 1788 április 27.-én, megérkezett dédszüleim első gyermeke: (II.) István.

István boldogan vette elő a nagyméretű Bibliáját és az első üres oldalára bevezette első fiaszületési dátumát. Ez az örvendetes családi esemény őt nemzetes úrrá avatta. Mert csak addig ifjúr valaki, amíg nincs gyermeke. Aki már fiút nemzett, új nemzedéket állított elő, az már nemzetes úr. És felesége természetesen nemzetes asszony. Szüleik viszont nagyuram és nagyasszonyom néven szólították, mivel már nagyszülők voltak. A nagyméretű Bibliába hasonló bejegyzés még tizenháromszor ismétlődött meg az elkövetkezendő 24 év alatt, dédapám arról volt nevezetes, hogy lefőzte Jákobot, mert annak csak 12 fia volt, de dédapámnak 13 fia és egy lánya, meg pedig úgy, hogy egymásután született a 13 fiú és utolsónak, tizennegyediknek az egy leány. Édesapám írásbeli feljegyzéseiben is és Károly nagybátyáméban is úgy szerepel, hogy Szappanos (I.) Istvánnak és Kolozsváry Zsuzsannának 14 gyermeke született. De a családfákon, édesapámén is, Sándor Ödön öcsémnek is, csak az a nyolc testvér neve van felírva, akik eljutottak a házasság révébe, s ezek közül heten hetven évesnél idősebb korban hunytak el. Kíváncsi voltam a hiányzó hat testvér nevére is és bementem a kecskeméti református egyházhoz, s végig néztem az összes keresztelési bejegyzést 1788-tól 1812-ig, tehát az első és utolsó gyermekük születési ideje közötti éveket. És bizony az utolsó Zsuzsannán kívül még két leányt találtam. Mindjárt a második gyermekük, 1789 április 5.-én Julianna volt. Azután az utolsó két fiú, József és Zsigmond között is be van jegyezve Szappanos István és Kolozsváry Zsuzsanna nevén egy első Zsuzsanna: 1805 november 26.-án. E két kislány bizonyára csecsemő korában halt meg. Dehát ezek szerint mégsem volt 13 fiú, tehát nem főzték le Jákobot. A csalódás nekem rosszul esett, hogy nem bizonyult valóságnak a családi legenda. Dehát azért a nemzetek is őrzik az ősi legendáikat, miért nem őrizhetnék a családok is? Bár az egyházi anyakönyvben csak a keresztelést jegyezték be, végeredményében olyan fiaik is születhettek dédszüleimnek, akik keresztelésük előtt hunytak el, azokat nem tartalmazza az anyakönyv.

(Meg kell itt jegyezni, hogy én láttam gyermekkoromban ezt az öreg Bibliát, melybe dédapám gyermekei születését jegyezte be sorára. Jól ismertem a szép, egyenletes írását az édesapám által összegyűjtögetett családi levéltárból, ahol többek között dédapám saját kezűleg írt végrendeletét is őrizte, és többek között azt a levelét is, melyben József fia számára kérte feleségül Szappanos László várdaróci ref. lelkész leányát. Ez az első László egyik testvérbátyjának a fia volt. Szép ízes magyar nyelven fogalmazott dédapám. Számomra csupán az volt furcsa, hogy az akkori írásmód szerint a kis s betű helyett a német hosszú zéhez hasonló ß írásjelet írt. De a szóban forgó nagy Bibliát, dédapám írásával, nem édesapám családi levéltárában láttam, hanem a vállig érő, dús, fehérhajú Szappanos Jani bácsinál, aki dédapámnak szintén dédunokája volt, csakhát a legidősebb fiú ágon, és akinek velem egykorú unokájához, Nagy Iduskához jártam játszani. Akkor már évtizedek óta Jani bácsi lakott az ősi Szappanos házban, a Báthori utcában. Lánya férjhez mentek, két fia gyermektelenül hunyt el. Amikor én oda jártam, akkor már csak fiatalon özvegyen maradt Ida leányával s annak három kicsi gyermekével, és a még nőtlen István Lőrinc nevű fiával lakott együtt, özvegyemberként. Ott mutogatta nekem Jani bácsi a szóban forgó Bibliát: “Nézd csak kis Szappanos, dédapánk ide jegyezte föl

gyermekének születését sorára.” Én áhítattal néztem a régi írást, de 7 éves gyermekfejjel eszembe sem jutott megszámolni, hogy hány születést jegyeztek oda és abból hány a fiú és hány a leány?)

Dédapám (I.) István Homoki utcai háza, amit apjától kiházásításban kapott, négy szobás lakás volt. Három szoba hét ablakával, mivel a középső ebédlőszoba három ablakos volt. Három szoba hét ablakával, mivel a középső ebédlőszoba három ablakos volt, az utcára nézett. S ez utcai front folytatásaként nyílt a kisajtó, a gyalogbejáráshoz, azután a nagykapu a kocsik és lovasok számára, s azon túl még magas deszkakerítés húzódott tovább az utca vonalán. A negyedik szoba már fordulóra esett, s két ablaka az oszlopos, nyitott, fedett tornác végére nyílt. Azontúl feküdt a nagy konyha, egyik sarkában a két szolgálólány ágyával, s ajtaja és ablaka az orgonabokros kertre nyílt. A konyhából lehetett belépni a tágas, kézi éléskamrába, melynek egy része a pincegádor fölött lépcsőzetesen emelkedett, s innen vezetett fel a falépcső is a konyha és négy szoba padlására. Alatta lévő pincegádor lépcsői pedig levezettek a lakás alatti nagy pincébe. A pinceajtón túl, keresztben a portán, rácskerítés választotta el a bokros, élővirágos, violás kertet a hatalmas udvartól. A lakóépület folytatásaként az udvarból nyílt utcán a magtár, a külső kamrák, a mosókonyha, a tehénistálló, majd a hosszú lóistálló, melynek vége már a város szélén körbefutó kocsiutra ért. Ugyanis akkor még a mai Széchenyi körút helyén végződött el a város nyugati oldala, és ott kezdődött el a tanyavilág. Abban az időben még szőlőskertek sem voltak itt, hanem a szántóföldek homokját hordta e tájon a szél. Erre a várost körülfutó kocsiutra nyílt dédapámék hátsó nagykapuja. Azután magas kőkerítés következett, melynek udvar felőli belső oldalán kocsiszínek, ólak, kukoricagórék, budik és egyéb szükséges kisebb építmények sorakoztak. Az udvar közepén természetesen gémeskút állt, nagy vályúval a lábasjóságoknak és földön fekvő vályúkkal az apró állatok számára. A nagy vályú dugója alatt fürdőhely a malacok, libák, kacsák, élvezetére. -- Hasonlóak voltak azidőben Kecskeméten mind a nagygazdák házai. A kisgazdák otthonai pedig középen konyhából, jobbra és balra egy-egy szobából állottak, véggel, vagyis csak a tisztaszoba ablakával nézve az utcára.

Dédapámék fiai szépen nőttek. Igaz ugyan, hogy néhányat még csecsemő korában eltemettek, de a többi egészséges volt, mint a makk. A családi legenda szerint orvos és orvosság sohasem fordult elő a házukban. Hét fiú és az egyetlen lány érte meg a házaseletet, s e nyolc testvér közül csak egy halt meg hetven éves korán alul.

1795-ig laktak a leírt házban, a homoki utcában, akkor meghalt dédapám édesapja (I.) János és végrendeletében fiára hagyta a Báthori és Mária utcák közötti, még sokkal nagyobb fundusú öreg Szappanos házat, a szárazmalommal együtt. Ekkor beleköltöztek, s ettől kezdve ott laktak dédapám és dédanyám halálukig. Tehát 1800-ban már ebben a házban született (I.) Sándor, az én nagyapám. Itt élte gyermekkorát, innen járt gimnáziumba is, s ezidőről olyan sokat tudott mesélni öreg korában a gyermekeknek. Azt állította magáról, hogy hetedik fia volt a szüleinek. De a keresztelési anyakönyv szerint: István, Julianna, Lajos, Pál, János, Mihály és Sándor, csak a hetedik gyermek, de nem a hetedik fiú. Viszont csak a megkeresztelt gyermekeket jegyezték be a egyházi anyakönyvbe, tehát ha született közben olyan fiú is, aki kereszteleetlenül halt el, akkor nagyapám mégis csak jól tudta a saját sorsszámát.

Elbeszélései szerint, apja már négy éves korától kezdve lovagolni tanította minden fiát. Hiszen nagy lótenyésztő és vérbeli lovasember volt I. István. Baracsi és bócsai birtokain legeltek a szakértően gondozott ménesei. Érdeklődési körének középpontjában a lovak állottak. Lótenyésztési szakkönyveket olvasott, hiszen érettségizett ember volt. Eljárt Magyarország legnevezetesebb lótenyésztő telepeire is, tanulmányozás és tapasztalatszerzés végett. S ő is azok mintájára törzskönyvezte a saját állatait.

A családi szájhagyomány azt is sokszor elbeszélte róla, nem csak a mi águnkon, hanem a többi is, hogy egyszer egyik tanyáján kigyulladt a nádas istálló egyik vége, s hiába akartak belőle kimenteni a lovakat a csikósai, s az éppen ott tartózkodó két fia, mert a kivezetett és kihajtott állatok bent égő társaik keserves, kínos nyerítését hallva, megvadultak és visszarohtak a lángoló istállóba. Dédapámnak akkor egyszerre 86 lova égett meg.

Fiaitól 8 éves koruktól fogva már megkívánta, hogy megfogják az eke szarvát és szántsanak. A kisebbek csak laza homokföldeken, a nagyobbak már a városföldi, szentlőrinci, ballószögi kemény, kötött talajokon is.

Puritán, egyszerű, józan életmódot folytatott ő maga is, s természetesen azt kívánta meg a fiaitól is. Azt tanította, hogy az életnek három dolog ad értelmet: a munka, az istenhit és a

családalapítás, vagyis utódok nevelése, hogy a nemzedékek őrségváltása soha ne szűnjék meg a magyar családoknál, s ezáltal fenntartsák a magyar nemzetet!

Szeszes ital, dohány és kártya, sohasem volt az ő házuknál. Családjával szigorúan bánt. Bár mindegyik gyermekét rendszeren iskoláztatta, a négy elemi osztály elvégzése után, a gimnáziumból is legalább 6, de inkább 8 osztályt ki kellett járniok, mégis megkívánta a délelőttiüket iskolában töltő diákoktól, hogy ebédelés után arra a tanyára menjenek, és azt a munkát végezzék el, amit parancsolt nekik. Sőt éjszakánként a malomban is felhasználta őket lóhajtásra. Nappal örültek az idegeneknek, a lakosságnak, éjszaka pedig sajátmagúknak. Sok liszt kellett a temérdek kenyérhez, tarhonyához, lebbencshez, amire a népes családnak is szüksége volt, meg a tanyákon a kertészeknek, komenciós cselédeknek és részeseknek is ki kellett adni, ami írásban kötött szerződésük szerint járt. Kecskeméten, tudtommal, senkinek sem voltak jobbágjai. De a Szappanos család tagjai biztos tudomásom szerint csak szabad embereket szerződtettek.

Egyszer nagyapám egyik fiát, mint kocsin éppen a megparancsolt tanyájára hajtott, szokatlanul bőséges felhőszakadás lepte meg útközben. Bőrig ázott és visszafordult, hogy otthon száraz ruhát váltson. Az apja, amikor meglátta, elkeseredett haragra lobbant.

-- Ejnye gyáva kölyke, hát ilyen nemzedéket nevelek én, aki még az esőtől is megijed? Mi bajod vele, hogy vizes a ruhád? Majd megszárad rajtad. Nem vagy cukorból, hogy elolvadj a víztől. Takarodj azonnal, ahova küldtelek!

És a fiúnak mennie kellett azonmód, csuromvizesen. Még sem lett beteg. Edzettek voltak mind, sohasem kényeztették, pátyolgatták őket, ezért a szervezetük hozzászokott, hogy saját erejéből küzdjön önmagáért.

Nagyapám, a családfán I. Sándor, azt beszélte a gyermekeinek, (azok meg nekünk,) hogy náluk tíz éves korukig mindig ketten feküdtek egy ágyban. A tíz éven felüliek számára meg azt okoskodta ki az apjuk, hogy 2-2 ágyat állított szorosán egymás mellé, s azokon keresztben feküdt 3-3 fiú, így jól kinyújthatták a lábaikat, és egy ágyra csak másfél legény jutott. Ily módon is éppen elég fekvőhelyet kellett felállítaniok a sok fiúgyermek számára a középső, ebédlőszoba melletti két szobában, ahol még asztalnak is kellett lenni, amelynél tanulhattak és szekrénynek is, ruháik, könyveik számára. A konyha melletti szoba volt a szülők hálószobája, oda került aztán 1812-ben az egyetlen kislány, Zsuzsika is.

Nagyapám szerint is, miként a családi legenda fenntartotta, ők 14-en voltak testvérek.

Történt egyszer, hogy dédapám (tehát a családfa szerint I. István) Szentkirály pusztán lévő 100 katasztrális hold földjéről beizentek valakitől az ott arató részesek, hogy elfogyott az eleségük, azonnal küldjék ki nekik a következő porciót!

Dédanyám, Kolozsváry Zsuzsanna, zavarba jött. Nem volt otthon sem a férje, sem egyik nagyobb fia, sem egyetlen férficseléd, sem egyetlen iga. A Báthori utca és Mária utca közötti nagy portán csak ő maga tartózkodott, egyetlen lánycseléddel, nyakig a dologban. És három legkisebb gyermeke volt még odahaza: a hét éves Sándor, a négy éves József és a bölcsőben fekvő, még szopós Zsigmond. (A Sándor és József között született fiú, és a József és Zsigmond között világra jött első Zsuzsika már nem élt.)

Kétségségesen ránézett a hét éves Sándorkára, (aki aztán a nagyapám lett.)

-- Kisfiam, kimernél-e menni lóháton a szentkirályi tanyára? Itthon van az istállóban édesapád egyik hátsólova, a Szürke.

-- Persze, hogy merek! Szólt büszkén a gyerek.

Dédanyám a szolgálólánnyal gyorsan kiméregette a szükséges porciót. Minden részes számára két kenyeret, két icce sárgakását, két icce tarhonyát, egy font szalonnát, egy verdung sót. Két zsákba helyezték el mindezt. Aztán a szolgáló segítségével felnyergelte a Szürkét. Dédanyámnak mindenhez értenie kellett, a lószerszámozáshoz is. Az első nyeregkápa elé és a hátsó mögé felkötötték a két zsákot, azután feltették a nyeregbe a gyereket. Sándorka boldogan vette kezeibe a kantárszarat.

-- Tudod az utat a szentkirályi tanyára? Nem tévedsz el, kisfiam? Hiszen 27 kilométerre van ide!

-- Nem köll engem féltetni édesanyám, kitalálok én biztosan, - mondta a hét éves Sándorka.

És csakugyan minden baj nélkül kivitte a részesek kosztját, és azután haza is ért szerencsésen a Szürke nyergében. Szabályosan lelovagolta egyfolytában az 54 kilométer távolságot.

Így nevelkedtek az akkori gyermekek.

Mindannyian mindig szorgalmasan dolgoztak, viszont egyszerűen, felesleges költségek nélkül éltek, így aztán nem csoda, hogy dédapám újabb földeket, tanyákat tudott szerezni az apjától, (I.) Jánostól örökölt ősiség mellé. Egyetlen fényűzésnek számított, hogy mindig négylovas kocsin, azaz négyesfogaton járt, valamennyi leszármazója egyforma állítása szerint. Fel nem ült volna kétlovas kocsira. Olyanon csak a fiai jártak. De dédapámnak ez az egyetlen hiúsága sem volt tulajdonképpen luxus. Hiszen a csikókat maga nevelte, és sajátmaga tanította be azokat négyesben járni, az abrakjukat, takarmányukat is beteregte a saját földje, tulajdonképpen egy krajcárjába sem került neki ez az egyetlen passziója.

A családi legenda szerint, dédapám a Sóhordó úton, mely a Tiszától a Dunáig vezetett keresztül a Kiskunságon, a kecskeméti Talfája pusztán is át, el tudott menni fogatán úgy az egyik folyótól a másikig, hogy útközben mindig a saját földjén, a saját tanyájában pihent meg, ott abrakoltatott és ott éjszakázott. (Minden tanyáján volt saját részükre épített szoba) Tehette, mert a Sóhordó közelében minden tájékon volt saját tanyája.

Nem tudhatom mennyi az igazság ebből a sokszor meghallgatott családi legendából. De édesapám is mindig úgy mesélte nekünk, s én itt abból igyekszem leírni egy keveset, amiket tőle hallottam, vagy feljegyzéseiből olvastam. (Világért sem bírnék mindent leírni, amiket elbeszél, nem győzném sem erővel, sem papírossal.)

Lehetett valami alapja a fenti legendának, mert dédapám neve első virilisként szerepel Kecskemét thj. város akkori listáján, tehát legtöbb adót fizető polgára volt.

Ebédnél és vacsoránál körül ülték a hosszú asztalt, télen az ebédlőszobában, nyáron az oszlopos, fedett tornácon. Csak azok a fiúk hiányoztak közülük, akiknek iskolai szünetekben, vagy tanulmányaik befejezése után, éppen egész napos munkát parancsolt az apjuk. (Azok persze vitték magukkal a tanyára az ebédjükre való kenyeret, szalonnát, esetleg a megmelegíteni való, elkészített töltött káposztát.) Itthon az asztalfőn a férfi ült, a családfő. Oldalt, jobb keze felől a felesége, bal keze felől elsőszülött fia (II.) István. A többi fiú kor szerint következett tovább. Kivételt képezett a mindenkor legkisebbik, akit még etetni kellett, annak a magas széken az anyja mellett volt a helye, hogy anyai segítséggel jussanak szájacskájába a falatok. De mielőtt leültek volna, mindannyian megálltak helyük mögött, imára kulcsolt kézzel, s amelyik fiúra dédapám rámutatott, az fennhangon elmondta: "Jövel Atyánk, légy vendégünk, Áldd meg, amit adtál nekünk. Ámen." Csak azután ültek le és adták kézről kézre a leveses tálal, hogy mindenki merjen belőle magának. Abban az időben a vacsorák is leginkább levesből és gyümölcsből álltak. Télen alma, vagy aszalt szilva, vagy dió. - Étkezés után szintén állva maradtak, amíg apjuk intett valamelyiknek, s hangosan elmondta: "Aki ételt, italt adott, Annak neve legyen áldott. Ámen." - Náluk az ital mindig csak friss kútvíz volt, semmi más. Ha vendégjük volt is, akkor sem ment végbe imádság nélkül sem ebéd, sem vacsora. Viszont családi ünnepeiken, például a szülők házassági évfordulóján, vagy a családtagok név és születésnapján azzal szentelték meg a napot, hogy étkezés után hálaadásul még zsoltárt is énekeltek. Gyakran visszhangzott a ház a XC. Zsoltártól: "Tebenned bízunk eleitől fogva, Uram Téged tartottunk hajlékunknak."

Vasárnap délelőttönként mindannyian templomba mentek, családtagok és cselédek egyaránt. Csak felváltva mindig más ügyeletes maradt ilyenkor is otthon házpásztornak.

A kecskeméti református templomban, a férfi oldal karzat alatti részén, az első padot hívták Szappanos padnak, mert dédapám fizette az elkészítését, s a család férfi tagjai mind oda ültek. A második sor meg a Héjjas István családé volt. A női oldalon pedig a hetedik pad csináltatási költségét fizette dédapám, ezért régebben a női családtagok mindig ott foglaltak helyet, Szappanos nagymamám sohasem ült volna máshová. Később azonban szokásba jött, hogy a Szappanos asszonyok is a férjük mellett helyezkedtek el, a férfi oldal karzat első sorában. Legalább is addig, amíg divatba nem jöttek a vegyes házasságok, amikor már a feleségek a saját hitük templomába jártak, és nem ide, a fehérre meszelt, aranycsillagos, kakasos tornyú istenházába. Vajon tudják-e még a mai fiatalok, hogy mit jelent ez a kakas? Péter apostol háromszor tagadta meg Jézust, mielőtt a kakas megszólalt. S a mi tornyunk gombjának tarajos óre arra figyelmeztet bennünket, hogy mi meg ne tagadjuk őt.

Vasárnap ebédutánonként pedig, a jószágok déli etetése és itatása elvégzése után, a rendbe tett ebédlőszobában dédapám mindig maga köré gyűjtötte fiait nemzetség-gyűlésre. Így nevezték. Igyekezett minden alkalommal másról beszélni előttük, de természetesen megismétlődött ugyanaz a téma is. Egyik ilyen alkalommal ezt beszélte:

“Fiaim, tanuljátok meg, hogy ezen a földön nem az arany, a gyémánt és a drágakő a legnagyobb érték, miként azt a bolond emberek hiszik. Hanem a legnagyobb kincsünk a napfény, levegő és a föld! Aki az aranyat tartja a legnagyobb értéknek, úgy járhat mint a mesebeli király, aki azt óhajtotta, bárcsak mindene arannyá változna. Teljesült a kívánsága, mindene arannyá varázsolódott, a kenyere és az ivóvize is, s ennek következtében a király éhen és szomjan pusztult el, mert az aranyat nem lehetett sem megenni, sem meginni. - Fiaim, az árvizek sokmindent elvisznek, a tűz meg még több értéket megemészt, elporlasztotta az én édesapám malmát is éppen abban az évben amikor én születtem. Gonosz dolog a tűzvész, még gonoszbab a háború, az ellenség könnyen elviszi az aranyat és ékszer is, és összerombolhat minden épületet, összetörhet minden műkincset, szobrokat, képeket, eltűzelheti a könyvtárakat, írásokat, elrabolhatja a berendezést, felszerelést és minden termést, minden jószágot, csak magát az anyaföldet nem bírja elvinni, az akkor is megmarad, ha mindent tönkretettek rajta! És új tavasszal új életet hajt! A föld táplál minket, a föld adja az életünket! És csak hogyha élünk, akkor támadhat lelkünkben a hit és a szeretet. Szeressétek tehát a földet. Életet és igazi örömet csak az ad, a puszták minden színe, szaga, a termés fejlődésének a látása, betakarításának öröme, a szelíd, vagy zord idők elviselése kint a tanyán, a jószágok szaporodása és hűsége, minden, minden az igazi boldogságot és az igazi életet jelenti, ami az anyafölddel összefügg.

Tehát mindennek az alapja a föld, azért kell munkálnunk, gondolkoznunk, szeretnünk! A mai nemzetség-gyűlésünkről ezt vigyétek magatokkal, ezt őrizzétek meg a lelketekben, hogy legdrágább kincsünk a föld, szeressétek és munkáljátok azt. És amit majd egyszer örökölni fogtok tőlem, azt tartsátok meg utódaitoknak. Elmúlt életek tibennetek folytatódnak, kötelességeket megtartani elődeitek földjét, hitét és becsületét.

Dédapám kezének intésével jelezte, hogy a mai nemzetséggyűlést befejezte. Fiai, szokásuk szerint felálltak, és életkoruk szerint sorakozva édesapjukhoz járultak egy kézcsókra, hogy ezzel hetenként egyszer megköszönjék neki azt a heti apai gondoskodását.

Azt hiszem dédapám meglegedetten nézhette végig szépen fejlődő, munkához szoktatott és engedelmes fiait.

A fiúk azonban ezen a vasárnapon úgy érezték, hogy most nem kaptak semmi újat, hiszen a földszeretet és a lószeretet vele születik minden Szappannossal, azt nem kell nekik magyarázni! (Éppen ezért az egész család férfitagjai rendszerint a huszároknál töltötték le katonaidejüket, mivel mind jó lovasok voltak.)

A fiúk nagyja ünneplőbe öltözködve mehetett most- már lányos házakhoz beszélgetni, esetleg táncolni és énekelni. Minden kecskeméti családban szívesen fogadták őket.

Az apróbbak pedig mehetek játszani, hancúrozni, vagy lovagolni; egyedül a vasárnap délutánok ezen órái jelentették számukra a szabadságot, ez volt az övéké, a többi ideje a hétnek munkában telt el, apai parancsra, a régi patriarkális családi életnek szokása szerint.

(E nemzetséggyűlés idejében nem sejtette még dédapám, hogy mintegy másfél évszázad múlva, el fog érkezni az a történelmi idő, amikor minden utódjától elvesznek minden ingatlant, és meggyengítik a fiatalok hitét és nem marad meg számukra semmi más örökség, csak: a szorgalmas munka és makulátlan becsület, ez a családi két régi erény.)

Egy másik vasárnap ebéd után, a szokásos összejevetelt családi megbeszélésekre szánta dédapám. És azzal kezdte az asztalfőn, hogy megkérdezte legkisebb fiától:

-- Meg tudod-e mondani, hogy hívják szüleidet?

--Szappanos István és Kolozsváry Zsuzsanna - vágta ki bátran.

Ekkor egy elemi iskolás fiúra mutatva kérdezte:

-- Hát a nagyszüleidnek mi volt a neve?

-- Szappanos János és nemes Tormássy Judit, édesanyámé mög nemes Kolozsváry Ádám és Vörösmarty Ilona.

-- Helyes. Jól mondtad. De hát mi Szappanosok nem vagyunk nemesek?

-- De azok vagyunk! - Tiltakozott gyorsan az egyik gimnazista fiú, - Apafi Mihály adta a nemességünket 1674-ben.

-- Hát akkor miért nem használjuk sem a brassai előnevet, sem a címeres pecsétyomot, sem a nemesi privilégiumokat? Nagyanyátok férfitestvére és azok fiági leszármazói, a Tormássy család összes férfi tagja nemesi jogon szavaz minden képviselő-választáskor. Mi pedig nem szavazunk. Miért?

-- Ezt nem tudjuk, - mondták a legnagyobbak.

-- Nagypám II. Mihály, a Bogyó Kovács Zsuzsanna férje, még használta levelein és hivatalos írásain a galambos címert és a brassai Szappanos Mihálynak írta magát. Nemesi jogon szavazott és egyéb privilégiumokat is élvezett. Megmutatom itt nektek, hogy József bátyámmal kötött írásbeli szerződésünkön, mely 1795. Év június 24.-én kelt, szintén látható a vörös viasz pecsétjén ez a címer. Meg amit nővérem, özvegy Cseh Mihályné Szappanos Zsuzsanna írt nekem örökségi ügyben 1798. Év május 31.-én, nézzétek meg, aláírásán kívül azon is használta a vörös-viasz pecsétet, melynek címerpajzsában egy csőrében ágat tartó galamb látható, a pajzs felett pedig zárt hadisisak.

A fiúk megnézték.

-- Hát akkor mi miért nem használjuk?

-- Nem volna annak semmi értelme. Itt Kecskeméten a városi polgárok ugyanazokat a jogokat élvezik, mint máshol a nemesek. Viszont a császári hatalom óriási katonai terheket rótt ki a nemesekre. Ezekről a terhektől akart megszabadulni édesapám (I. János), azért mondott le minden nemesi privilégiumáról.

-- Hát akkor Kun Pálné Szappanos Judith nagynénénk miért használja még mais ezt a címeres pecsétnyomót? - kérdezte az egyik gimnazista fiú.

-- Csak szokásból, de az nem érdekes. Hanem az a különös, hogy amit ellenem indított pert 1795-ben az ősiség miatt, a bírói periratok több helyen *jus possessiunariumot* emlitenek. Már pedig e latin szavakkal jelzett birtoki joggal csakis nemesek rendelkeztek. Dehát fiaim azt tanuljátok meg és jól tartjátok eszetekben, hogy a nemességnek nem a kutyabőrön és a pecséteken kell lennie, hanem az emberi szívekben! Éljetek becsületben, senkit igazságtalanul meg nem bántva, és éljetek családi és testvéri szeretetben, nem pörösködve egymással és nem irigykedve egymásra, hanem egymást jó szívvel, önként segítve és akkor nemesek vagytok! És dolgozzatok szorgalmasan, mert a munka is nemesít.

-- Tudjátok jól, hogy János nevű testvérbátyám Kunszentmiklóson megyei esküdt. Már pedig fentálló törvényeink szerint, megyei esküdtté és bármiféle hivatalnokká csak nemes ember nevezhető ki. De ismételem nektek, hogy nem a hivatal és nem a nemeslevél, hanem a gondolkozásmód, a Krisztus által tanított felebaráti szeretet és a jó cselekedetek tesznek valakit nemessé. Ezt tartjátok eszetekben.

(Meg kell jegyeznem, hogy édesapámnak ez a tanítása abban az időben nagy felvilágosodottságra és haladó szellemre vallott, hiszen édesanyja is, felesége is, régi nemességükre büszke családból valók voltak.)

Az egyik fia (III. János) megkérdezte:

-- Édősapámnak mind három testvére elment Kecskemétről, a szülőföldjükről, nem csak János bácsi ment el, hogy Pázsith Ráchel nénit feleségül vehesse. Miért történt így?

-- Másik két bátyámat meg az vonzotta, hogy nagypánk még Bihar megyében született. Azt gondolták talán, hogy nekik ezek szerint az az őshazájuk. Dédapánk István ott hunyt el a harcokban, szépapánk Mihály onnan állt be Thököly seregébe, hát valami olyan elképzelés vonzotta őket, hogy nekik is ott a helyük, őseik nyomában. József bátyám ott lett Tépén községi jegyző, ott él békeességben a családjával. Kecskeméti örökségét itt eladta, és ott vett rajta magának valamit. De a másik bátyám, Mihály, ott sem maradt meg. Nem tudom milyen vándorszellem költözött belé. Józseftől avval búcsúzott el, hogy elmegy Hódmezővásárhelyre és megkeresi dédapánk testvérbátyjának leszármazóit. Aztán soha többet semmi hírt nem hallottunk felőle. Három testvérnénemből is Szentkirályszabadjára ment férjhez a legidősebb, a Zsuzsanna (II.) Cseh Mihályhoz. Ő sem maradt Kecskeméten. Mivel apám négy fia közül csak én maradtam itt a szülővárosunkban, azért hagyta rám apám végrendeletében az ősi Szappanos házat és a malmot.

Azután Lajos, a második fiú megkérdezte:

-- Édősapám, mi lött az őszünkkel, a kuruckapitánnyal?

-- Hát ő bizony hiába reménykedett, sohasem jött vissza Törökországból. Ott halt meg. A családi szájhagyomány szerint gróf Thököly Imre saját kezűleg írt levélben tudatta kedves kapitányának feleségével a gyász hírt, amely szerint Szappanos Mihályt a galátai örmény temetőben hantolták el. Mivel itthon a Habsburg hatalom megerősödött Thököly Imre sem jöhetett haza soha, hanem oda száműzték utána feleségét Zrínyi Ilonát is és az izmídi örmény temetőben helyezték őket nyugovóra. Az egyik családi legendánk szerint, vitézeit, tehát Szappanos Mihályt is oda tették át hozzájuk.

-- Miért éppen örmények közé temették őket?

-- Mert azok is keresztények voltak, miként a magyarok. Mohamedán temetőbe nem engedik be őket.

Elhallgattak. Aztán a fiúk a szokásos kézcsokra járultak apjukhoz és szétszéledtek, hogy élvezzék a vasárnap délutáni pár órás szabadságukat. Éjfélig tartott a vasárnapi pihenő, de amint hétfőre fordult a sarkcsillag, már be kellett fogni a malomban a lovakat és kezdődött az őrlés.

Egyszer a későbbi években, az egyik vasárnap délutáni nemzetségyűlést vallási kérdések tárgyalására szentelte dédapám.

Magyarázta a fiainak a spanyol inkvizíciót. Persze a gimnazisták már az iskolában is tanulták, valamint a franciaországi borzalmas Szent-Bertalan éjszakát is, amikor tízezerrel, százezerrel gyilkolták le egyetlen éjszakán át, minden városban a protestánsokat.

-- Pedig nem eretnokség az, ha valaki Krisztus tanításait tisztán hirdeti, emberek által csinált dogmák és ceremóniák nélkül. - Magyarázta fiainak dédapám. - És mégis, Magyarországon is mit műveltek az ellenreformáció hívei! És a bécsi hatalom! Összefogdostatták a protestáns lelkészeket, tanítókat, és ha nem tagadták meg hitüket, ha nem tértek át a római katolikus vallásra, akkor kivégezték, vagy gályarabságra hurcolták őket, ami egyenlő volt a lassú és nagyon keserves elpusztulással. Sok helyen a bent éneklő hívek feje fölül kezdték lebontani a templomukat. Fiaim, legyetek hűségesek a hitetekhez, melyért annyi ártatlan ember szenvedett mártíromságot, és el ne hagyjátok azt semmink és senkinek a kedvéért! Gondoljatok azokra akik kitartottak az ellenreformáció könyörtelen elnyomásával szemben, és lassanként gátat tudtak vetni neki. Fiaim, legyetek erősebbek az élet és a történelem minden vészénél, viharánál! A szív és a lélek, s a józan gondolkodás szabadságát meg kell őrizni akkor is, ha körülöttetek a gyávák és megalkuvók eldobják azt! A franciaországi Szent-Bertalan éjszaka szörnyűsége is azt tanítja nekünk, hogy a gyilkolást semmiféle indok, semmiféle cél nem szentesítheti! Embert ölni a legnagyobb bűn, teljesen ellenkezik Krisztus tanításával, aki a felebaráti szeretet hirdette. Sőt még az igazi bűnösökkel szemben való megbocsátást is. Még az igazságtalan elnyomóinkkal szemben sem szabad fegyverhez, erőszakhoz nyúlni, hanem néma, szilárd, megingathatatlan meggyőződéssel kell küzdeni minden ellen, ami rossz, ami helytelen. Szünetet okozni nem szabad, de tudni kell azt elviselni, ha muszáj. Tartsátok eszetekben a régi magyar közmondást: "Nem az a legény aki üt, hanem az, aki állja". Hát még az milyen nagy legény, aki meg is tudja bocsátani!

-- De édesapám - szólt bele az egyik nagy fiú, - a szabadságért mégis csak harcolni kell, a kurucok is harcoltak.

-- Igen, fiam, de el is buktak. Mert sem a nemzet, sem a vallás, sem az egyén szabadságáért nem volna szabad küzdeni, hanem csak ésszel, kitartással, ingathatatlan meggyőződéssel, és zsarnokok elleni néma ellenállással, passzív rezisztenciával. Életünkkel kell szolgálnunk hazánkat, fajtánkat, hitünket és családjunkat. Ha fegyvert fogunk, akkor a másik fél is fegyvert fog ellenünk és legyőz. De a néma ellenállással szemben tehetetlen az ellenfél, mert esetleg észre sem veszi. Sajnos a magyar természet könnyebben tud valamiért meghalni, mint ugyanazért a valamiért élni. Utódaim, leszármazóim, ti élni tanuljatok meg mindazokért és mindazért, akit vagy amit szerettek!!

(Közbe kell itt szúrnom: dédapám őszinte pacifista, békesség párti lehetett.)

-- Ám nagyon szép, példásan békességes dologról is beszámolhatok nektek. Vallási tekintetben Kecskemét lakosság oly türelmes volt, hogy 1564-ig, a mai ferencrendiek templomában felváltva tartották a római katolikus és református istentiszteleteket. Városunk 1526-tól 1686-ig török uralom alatt állott, s az alatt itt nem történt semmi vallási békétlenség.

-- Édesapám, mikor építették a mi templomunkat?

-- 1680-tól 1683-ig, még a török uralom alatt, IV. Mohamed szultán engedélyével. De még egyvalamiről akarok hozzátok szólni fiaim. Az én József nevű testvérbátyám, a tépei jegyző, a három fia közül is egyet Isten szolgálatára adott. Tudjátok jól, hogy (I.) László nevű unokatestvéretek elvégezte a teológiát és református lelkész lett. Hát akkor én, akit ennyi fiúval ajándékozott meg az Isten, hogyan rendelnék egyet az ő szolgálatára! Melyőtök szeretne pap lenni?

Azonnal három is jelentkezésre nyújtották fel a kezüket.

-- Jól van. Hármótok közül majd Sándor megy el Debrecenbe teológusnak, mivel ő a legjobb tanuló közületek, mindig kitűnő az iskolai bizonyítványa. - A mai nemzetség-gyűlésünket ezzel be is fejeztük, mehettek most már, ahova akartok.

A fiúk mély hangulatban járultak a hetenként egyszer szokásos apai kézcsokra, azután elhagyták a családi ebédlőszobát, (amit a nagy fiúk lovagteremnek csúfoltak titokban,) és hamarosan a lányok és

lovak felé fordult az érdeklődésük, és vidámabb, hétköznapiabb gondolatok körébe és hatalmába kerültek.

+ + + +

E néhány nemzetség-gyűlés bemutatásával már nagyjából el is végeztem dédapámnak és családi életének jellemzését. De azért még kiegészítésül elmondok róla néhány aprólékot, azon rengeteg visszaemlékezés közül, melyeket édesapám, - a saját apjától hallva egykoron, - minékünk elbeszélt.

Amikor dédapám fogatán hajtott, vagy hajtatott az utcán, (jobban szerette saját kezében tartani a gyeplőt,) és az ott jövő-menő gyermekek szépen köszöntek neki: "Adjon Isten szerencsés jó napot a nemzeti úrnak", akkor megállt és megkérdezte tőlük:

-- Akartok kocsikázni?

És ugyan van-e olyan gyermek a világon, aki nem akar? Felszedte hát őket a kocsijára, amennyi felfért, és vitte őket arra, amerre őt éppen a dolga szólította, azután visszatérve az eredeti helyre leszállította boldog társaságot. Pedig sajátmagának is volt mindig kocsikáztatni való apró gyermeke, később meg unokája. De szívesen szerzett örömet a másokénak is.

Az alább következő epizódot is sokszor elmesélte nekünk édesapám a nagyapjáról, (vagyis az én dédapámról).

Vettek búzát valamelyik tanyán. Természetesen akkor még kézzel szórták, nem találták még fel a vetőgépet. A tanya mögötti szérűkerttől, a távolban húzódó akácos közútig terjedő, gabona alászántott föld várt a magot. Akkoriban még nem kilóval és mázsával mérték a gabonát, hanem vékával. Dézsa alakú, két vasfüllel ellátott faedény volt ez. Aszerint mondták egy darab földről, hogy hány vékás, hogy hány véka kenyérmagot kellett bele vetni, mennyit vett magába? Dédapám minden induláskor belemért a vékából a komenciós cseléd oldalára akasztott zsákba annyi búzát, amennyi az útig elhaladva és onnan visszatérve szükséges volt a barázdákban.

Egyszer aztán megszólalt a cseléd:

-- Nemzeti uram elhiszi-e, ha mindi itt áll és mindig engem néz, akkor is meglopom.

-- Hát mutasd be fiam.

Egész délután folyt a vetés. Mikor aztán a nap lebukott a láthatáron, akkor abbahagyták. S akkor megszólalt a komenciós.

-- Most má' gyűjjön ki nemzeti uram az útra, az akácsusnyók közé, oszt' nézze mög, hogy ma délután mennyit loptam? Pedig a derekamon lógó zsákból nem vöttem ki semmit.

-- Azt láttam, azt néztem, abból nem vettél ki semmit, csak azt, amit a barázdákba szórtál.

Kimentek megnézni, hát az akácos sűrűjébe előre odakészített nagy fateknő félignél magasabbra telt meg a "szerzett" búzával.

-- Hát ezt hogyan csináltad fiam?

-- Hát látja milyen nagyszélű, pörge kalapom van. A széle mindenütt fölfelé pördül. Úgy szórtam a borozdába a magot, hogy mindig tele hulljon vele a kalapom széle is. Aztán mikor az akácoshoz értem, mintha csak a fejemet hűsíteniém, a levett kalap széléről belefördítöttem a magot a teknőbe. Aztán kicsit legyeztem magamat a kalappal és mögint fejemre töttem és haladtam visszafelé. Ennyit gyűjtöttem össze a kalappal egy délután.

-- Hát jól van fiam, mivel nyíltan, előre bevállva csináltad és nem alattomban, és csakugyan ügyesen, hát legyen a tiéd.

Ilyesmi csak nagyon méltányos és emberséges gazdáknál történhetett meg, csak olyanhoz mertek a cselédei bizalmasak lenni. A Szappanos családban komoly meggyőződés volt az emberi egyenlőség. A családunk minden generációja munkatársainak tekintett a cselédeiket. Mai kifejezésekkel élve: a munkaadó és munkavállaló között, Szappanoséknál, soha nem állt fenn a sokat hibáztatott úr és szolga viszony. Hanem mindenkor a közös érdekért dolgozó, egymást kölcsönösen megbecsülő, munkatársi viszonyban állottak egymással.

Sokat mesélt nekünk édesapám dédapámnak rablókkal szemben tanúsított ügyességéről, leleményességéről és bátorságáról is. Hogyan találta meg ellopott sertésfalkáját a szentkirályi erdőben és hajtotta haza. Hogyan érte utol három ellopott igáslovát Nagykőrösön, és elfogta a tolvajt, meg a vágató lovait és haza vezette azokat.

És a fiatal bugaci betyár Bogár Imrével való találkozása? 71 éves volt már akkor dédapám, amikor éjszakai fekvőhelyéről hirtelen felriasztva, nyereg nélkül lóra ülve, utolérte a fiatal betyárt. (Részletese leírtam a “Bugaci Emlékeim” 31. fejezetében.)

De igen hosszúra nyúlt már ez a fejezet, abba kell hagynom. Lehetetlenség volna mindent leírni dédapámról, amiket hallottam róla.

Csak még annyit mondok el, hogy gondosan őrizte, családi szent ereklyeként, kézmárki gróf Thököly Imrének azt a néhány írását, ami tőle a Szappanos Mihály kuruckapitányhoz intézett, saját kezűleg írott levelei közül a család kezén véletlenül megmaradtak.

Dédanya, a fiatalon özvegyen maradt Szappanos Istvánné Kupa Komáromi Zsuzsanna hozta el azokat magával, amikor Bihar vármegyéből Veszprém vármegyébe menekültek. Ezeket az írott családi ereklyéket fiaival is megismertette, ezért tudott belőlük Sándor nevű fia, (vagyis nagyapám), idézni.

Édesapám pedig apjának hátrahagyott írásai között találta meg ezeket.

Példaképpen csupán két ilyen levélből idézek itt két mondatot.

Az egyik 1698-ban kelt, Szappanos Mihálynak címezett, s így kezdődik:

“Horváth Ferencre bízom, hogy segítségére legyen kigyelmednek az praedicatorok dolgában, kigyelmed kapitányi expozíciója szerint.” Stb.

Egy másikban meg, állítólag nyolcadik levelében, Thököly Imre azt írta Szappanos Mihály kuruckapitánynak többek között:

“Tömösvárról december tizedikén datált levele kegyelmednek kezünkhöz penetráltván, hogy az szegény praedikaatorokat az vasból kivágták, s kegyelmednek kezeihez adták, kedvesen értettük. Ha csak túlerővel kegyelmedtől el Ha a nagyapám, édesapám és Sándor Ödön testvéröcsém által gyűjtött gazdag anyagú családi levéltár el nem veszett volna a második világháború végén, ezek a levelek teljességükben most is meglennének.

Így azonban csak annyit tudtam idézni belőlük, amennyi feljegyzés véletlenül maradt meg édesapám kézírásával.

2. A NAGY TŰZ

1819. április harmadikán délután a pozsonyi diétára összegyűlt tekintetes karok és rendek között izgalmas hír terjedt el. Csoportokba verődve tárgyalták. Senki sem tudta, ki mondotta el legelőször. Senki sem tudta, hogyan ért ide az értesülés ilyen sebes szárnyakon olyan nagy távolságból? De mindenki beszélte, hogy tegnap este hét órakor kigyulladt egy ház s a szél olyan gyorsan vitte tovább a lángokat hogy éjfélre leégett az egész. város.

A hivatalos országgyűlési jegyzők közül igen izgatottá vált az egyik, egészen fiatal ember, tulajdonképpen még debreceni teológus, aki igen kiváló latin gyorsíró mivoltáért kapta ezt a tisztséget. Mert ebben az időben még latin nyelven folyt a diéták tanácskozása. Mindenkitől kérdezgette, ki hozta a rémhírt? Nem tudtak neki felvilágosítást adni. Nem volt maradása. Hajtotta a nyugtalanság, amit szülei, testvérei és azok családja miatt érzett. Mert testvérbátyjai közül a három legidősebb megnősült már, s a legöregebbnek apró gyermekei is voltak. Összeszedte minden anyagi lehetőségét s gyors postakocsit fogadott. Ez az alkalmatosság minden postaállomáson friss, pihent lovakkal váltotta fel fogatát. És megállás nélkül utazott éjjel és nappal.

Ezt a fiatal országgyűlési jegyzőt Szappanos Sándornak hívták és az én nagyapám volt. Ezt a történetet mesélte el gyakran a fiának, édesapámnak, akitől meg én hallottam gyermekkoromban számtalanszor.

Útközben a megállóknál vedégfogadóiban azzal a reménységgel érdeklődött szülővárosának sorsa felől, hogy talán megcáfolják a borzasztó hírt, és a közelebb lakók kijelentik, hogy nem igaz! Sajnos, hiába vágyott ilyesmire, inkább mindenki megerősítette, hogy április másodikén estétől éjfélig az egész ‘Kecskemét a porig leégett. Lassan múltak az órák, bármekkora igyekezettel trappolt is a négy postáló. Ráért tűnődni. Ráért végig gondolni minden hozzátartozója otthonának a beosztását, vajon hova és hogyan menekülhettek? Minden testvére Kecskeméten élt még, akik közül csak a három nő: István, Lajos és Pál költözött más házba, de a szüleikkel együtt lakott még két testvérbátyja: János és Mihály, továbbá két testvéröccse: József és Zsigmond, és egyetlen testvérhuga: Zsuzsika, a legfiatalabb, aki ekkor még csak hat és fél éves volt. Ők mindannyian a száraz malmuk melletti, ősi Szappanos házban,

a Báthori utcában éltek. Az ősi fészekből egyedül csak ő mozdult ki, hogy teológiai tanulmányait végezze és közben betöltse hivatalát s a ősrégi koronázó városban. Kiadós időtöltése lehetett tehát nagyapám számára sok hozzátartozójáról való gondolkodás. Mégsem akart elmúlni az idő, ólomlábakon cammogtak az órák mire végre Kecskemétre érkezett, s a Budai-kapuban kiszállhatott a gyorskocsiból.

Amerre nézett, mindenütt elszenesedett füstölgő romok, de azért mindenütt emberek mozogtak e holtta feketedett városban. Takarítottak, rendet raktak, szedték össze külön rakásokba a faanyag üszkös maradványait, külön a ruhanemű égettrongy-szagú cafatjait, ismét külön, a hőségától elformátlanodott vas holmit, szerszámokat, fazekakat, bográcsokat, s a forróságtól rúddá olvadt kútláncokat, és megint másik rakásokba a faltörmeléket. Mindenki dolgozott némán, megrendülve. Szívük mélyén titkon Jób mondása lüktetett "Az Úr adta, az Úr elvette."

Nagyapám a leégett utcákon át legelőször szüleihez sietett, a Báthori utca, Mária utca és Hoffmann János utca közötti óriási portán, ahol őket is hasonló munkában találta otthonuk és a malmuk romjai között. Csak két szobának nem égett be a mennyezete, ott maradt meg a bútor, más minden fekete üszökké vált. Tőlük tudta meg, hogy mi történt?

Az akkori város nyugati legszélén, (a mai Széchenyi körúton), egy kenyérsütögető asszony kiszedte a paraszt a kemencéjéből és kiöntötte az udvarán. Igen erős szél fújt nyugat felől, a pernyéből vitt a közelben elterülő szalmás trágyadombra is, amely rögtön fellángolt, de pillanatok múlva már a ház nádfedelén is tűzkigyók tekeregtek, lángnyelvek ágaskodtak, mert az orkánszerű szél oda is csapott fel zsarátnokot. Percek alatt tovább száguldott a tűzparipa a szomszéd házakra, hajtotta, kergette, korbácsolta a szél. Leginkább nádfedeles házakban laktak még akkor a kecskemétiak, de cserepes portákon is nád fedte az istállókat, ólakat. Este hét órakor gyulladt ki a sütőasszony háza és mint megvadult tűzsekér rohantak a lángnyelvek szétterülve és nyaldosva a város egész szélességét. És haladtak nyugatról kelet felé.

Ekkor az egyik református gazda maga köré hívatta hittestvéreit, vagyis azoknak nagy részét, akikhez eljuthatott a szava. "Emberek, ha elpusztul is minden, ami a miénk, de ne engedjük veszni az Isten házáat! Hozza el mindenki a ponyváját, kocsijára tegyen fel kádat, s azt merje tele vízzel, és ide kell hozni minden asztagrakó hosszú létrát is, majd azokon felhaladva vizes ponyvával betakargatjuk templomunk fazsindely hajazatát!" Az emberek széjjel rohantak, s a városnak égő és nem égő részéből hamarosan gyülekezni kezdtek, végtelen sorban érkeztek a kocsik, vizek, létrákkal, ponyvával, Mindenkinek akadt otthon ilyesmije, kellett a ponyvák a gabonának a lovakkal tapostatott kinyomtatáshoz, nem ismerték még akkor a cséplőgépet. Most megindult a hősi küzdelem. Összekötöztek kettőt, vagy hármat az asztagrakó létrákból, hogy elérjék vele a tetőt. A jelenlévők fiataljai felkapaszkodtak rajtuk. A legidősebbek mártogatták a kádat vizébe a nehéz sátorvásznakat; a középkorúak a létrák fokain állva kézzel-kézre adogatták azokat felfelé, s fent a fiatalok betekergették velük az egész templomtetőt. Közeledtek a lángok. A lovak nyihogtak, kapartak, ugráltak félelmükben. Ki kellett azokat fogni a kocsikból és ostorral elkergetni a tűzzel ellenkező irányba, hogy kivágtathassanak a város keleti szélére, ahol a Gátér csatorna mellett tágas, szabad térséget és legelőt találtak maguknak.

Már a római katolikusok nem régen épült, szép nagy templomnak a fedele és toronysisakja is égni kezdett, (zsindelyből voltak azok is), és a két templom között, a mai Kossuth tér helyén álló épületek is mind lángolni kezdtek. A nagytoronyban a harangozó rémultem hagyta abba a harangok félre verését és menekülve rohant lefelé az égő toronyból, ahol háta mögött már a falépcsők is kezdtek meggyulladni. Ezzel a ténnyel elnémult a katolikus nagytemplomban a harangok félre verése. A reformátusok azonnal átvették a vészjel továbbkongatását a saját templomtornyuk harangjaival.

Hullott már a református templom védőire is a pernye és zsarátnok; tenyereikkel nyomkodták el, ha ruhájuk valahol tüzet fogott. A vizes ponyvákra hulló szikrák előbb sísteregtek, aztán foltok száradtak rajtuk. Gyorsan kellett azokat cserélni, vagy befedni frissen átázott, víztől csepegőkkel, nehogy átégjenek valahol, s az így keletkezett lyukakon behatoljon a veszedelem a gyúlékony anyagból készült tetőhöz.. Szaporán és erejét megfeszítve dolgozott mindenki. A templomtetőket már elérte a közeledő tűztenger forrósága, szédelegtek tőle, izzadtak, bőrük perzselődött, mégis kitartottak dacos lelkesedéssel, nyakas hittel, halált megvető bátorsággal, elszántsággal. És megmentették a templomukat és az ott elterülő városrészt is. Az eddig reményvesztett emberek tanultak a templomtetőktől s ők is célba álltak minden erejükkel és eszközükkel, a mostmár kétfelé osztott, csökkenő erejű vésznek.

Éjfélre a szél is teljesen elállt, s így lassan kihunytt a magvadult elem sárga-piros sárkányszeme. A lángolás megszűnt, s ezáltal a továbbterjedés is. De izzó, parázsló tűzfészkeket még a Pozsonyból érkező nagyapám is talált itt-ott, és hasznosította magát azok ellocsolásában, vasvillával szétverésében.

Családjában mindenkinek az otthona tönkre ment, mivel mindegyik a harmadik vagy negyedik tizedben, tehát a város leégett felében lakott. De ezért a templomtétőn a még legénysorban lévő testvérei is mind ott küzdöttek.

Porig leégett szülei szárazmalma is, ahol addig az édesapja (vagyis dédapám) éjszakánként katalógus sorrendben foglalkoztatta nagyszámú fiait. Kipusztulása előtt, a körben járó lovak rudakkal forgatták a felső malomköveket, a lisztet őrlő, kenyérkereső malomban. Fiai a lovakat hajtották ott, hat éves koruktól kezdve. S ha elálmosodott, elaludt a soros fiú, és eldőlt a földön, a lovak oda érve nem léptek rá, hanem megálltak előtte. Ettől elült a malom zakatolása, amiből dédapám tudta, hogy mostmár cserélni kell a soros fiút. Felkeltette fekvőhelyéről, álmából az abc rendben sorba következő fiát, azt kivitte a munkát folytatni, az alvót pedig behozta a fekvőhelyére. Ekképpen hol kicsi, hol nagy került a lóhajtáshoz. De most hamuvá változott az éjjel-nappal őrlő, kenyérkereső malom is.

Nagyapám legidősebb testvére, István lakott nőülése óta a Homoki utcai házban ahol szüleik is kezdték a házaseletüket. Ez a ház hamar nagy veszedelembé került, hátsó kapuja oda szolgált a mai Széchenyi körút helyén lévő kocsiutra, ahol tőlük nem messzire, a sütőasszony háza legelőször kigyulladt. Lángolt már a tető, amikor az öt éves János és a három éves Mihály kifutottak belőle. És a nagy udvar közepén megállva, csodálkozó szemmel bámulták apjukat, ki a tetőről vasvillával próbálta leverni az égni kezdő részt, hogy ne terjedjen tovább. A mosókonyhában dolgozó anyjuk ekkor látta meg a lángokat és sikoltva rohant be a házba nyolc hónapos István nevű fiáért, hogy kimentse. Amint kiért vele az udvarra, beszakadt mögötte tűzvész emésztette házfedél, betörve a mennyezetet is, és lángra lobbantotta az ágyat, melyből két perccel előbb vette ki csecsemőjét az anya. (E fiúból később Kecskemét országgyűlési képviselője lett és száz éves koráig élt.) Az apa István is leugrott még időben az omlani készülő tetőről. Mindenük elpusztult, de ők maguk megmaradtak, s azután még sok gyermekük született. Lassanként, nagy szorgalommal, mindent újra építettek.

A Báthori utcai házat is rendbe hozták dédszüleim, de a malmot nem építették újjá, nem engedélyezte a hatóság, hogy város közepén, ilyen fából készült, tűzveszélyes épület legyen. Ez nagy csapás volt rájuk nézve, mert azontúl is sok lisztre volt szükségük.

Az egész város területén, csodálatosan, nem esett kár emberéletben, de annál több az épületekben, felszerelésekben. A lakosok elsősorban kedves jószágaikat szerették volna megmenteni, és hajtották, terelték őket kifelé az égő házak közül, de a megriadt állatokból sok visszafutott a tűzbe. Dédapámnak a városi házánál tartott, otthon lévő lovai is így veszték el.

Mégsem jutott eszébe senkinek sem a tűzvész után, hogy máshova költözzön. Kecskemét hű népe ragaszkodott szülővárosához, és munkához látott reménységgel, ősi szívóssággal. És Kecskemét leégett fele hamarosan újra felépült.

A tekintetes városi magisztrátus pedig rendeletet hozott, hogy minden kovács-műhelyt, sütőházat, szappanfőzőt, szárazmalmot és egyéb helyeit az akkori iparnak, csak cserepesre szabad újjá építeni! Pár év alatt a templomok fedeleit is cserepesre cserélték át.

És ettől kezdve minden esztendőben, április másodikán este hét órától kezdve, fél óra hosszáig zúgott Kecskemét összes templomának összes harangja a nagy tűz emlékére. Gyerek-koromban még hallgattam. Az első világháború kitörése utáni évben hagytak fel ezzel a szokással, akkor már sok-sok megsíratni valónk akadt.

3. DÉDANYÁM ÉS EGYETLEN LÁNYA: SZAPPANOS III. ZSUZSANNA

A családi elbeszélések és feljegyzések mindig csak dédapámról és fiáról beszélnek. És mélyen hallgatnak a nőtagokról: dédanyámról és egyetlen felnövekedett leányukról: Zsuzsannáról.

A két előbb született leánykájuk csecsemőként halt meg, a többi testvér viszont mind fiú volt. A két női családtagról szeretnék itt egy keveset szólni.

Magamban sokszor elgondolom déd-anyám: Kolozsváry Zsuzsanna sorsát. Erdély kies vidékén született és nevelkedett 18 éves koráig. Amikor elhagyta a szülőföldjét és gyermekkori,

bizonyára tündérszép emlékeit, és Kecskeméten kötött házasságot. Azután 24 éven át, egészen rövid szünetekkel, mindig terhesnek kellett lennie; szinte állandóan gyermeket szoptatni és pelenkázni, magában véve is óriási teljesítmény lehetett. De mellette intéznie kellett, megállás nélkül, a nagy család temérdek gondját és munkáját. Mert éhen soha senki és semmi nem maradhatott! Emberek és az apróbb állatok élelmezését neki kellett előállítania. Akkor még nem lehetett boltban más élelmiszert venni, csak a sót, esetleg süveg cukrot, minden egyébnek az előteremtése őreá hárult. A családi élelmezéshez egyedül a lisztet adta dédapám a malmából, de ami abból készült, az már mind dédanyám gondja, s dolga volt, a sok-sok kenyér, az egész évre való mennyiségű tarhonya, lebbencs és a többi. A köles termést neki kellett meghántoltatni kásának; a kukoricát megdarálni, majd kiszitálni lisztnek; a káposztát hordókban savanyítani; egyáltalán minden élelmiszert tartósítani, hogy az egész télire elég legyen. De a háziasszony kötelessége volt a szappan-főzés, gyertyamártás, vajköpülés, sajt-készítés, és még ki győzné elsorolni, hogy még mi minden? Évente legalább 24 hízott sertést vágtak le a család és a cselédség számára. A ma élő fiatalok már elképzelni sem bírják, mennyi munkát jelentett egy disznóölés, minden részének feldolgozása, tartósítása.

Nagy tisztelettel hajtok fejet dédanyám teljesítménye előtt! Igaz, tartottak két szolgálóleányt, de mit jelentett ez olyan helyen, ahol ennyi személyre kellett mosni, vasalni az erős, kemény, gyolcsvászon fehérneműket, ahol ennyi libát kellett megkopasztani, tollát megfosztani, hogy mindenkinek jusson párna és dunyha az éjszakai álmához, és mindezeket annyi egyéb munka mellett kellett elvégezni.

(Viszont az is igaz, hogy a régi háziasszonyok vezérei voltak a munkahelyüknek, és nem kellett hivatali feljebbvalók előtt hajbókolniok, és a munkatársak esetleges áskálódásaikat túrniük.)

Dédanyám minden percét a másokért végzett munkában töltötte el és soha nem élt önmagáért, és soha nem járt szórakozni. Lehetetlenség, hogy családi legendáriumban egy szót se szóljak dédanyámról, hanem hallgassak róla én is, miként a férfiak feljegyzései teszik. Lehetett azért neki a sok munkán kívül sok öröme is a szépen felnövekvő, engedelmes gyerekeiben.

Amikor az utolsó, a legfiatalabb, a családi legenda szerint tizennegyedik gyermekét várta, akkor már legidősebb fia lakodalma számára kellett sütnie a pecsenyét, fonott és kürtös kalácsokat, réteseket, s egyebeket. És az ő kis Zsuzsikája, aki 1812 december 31.-én született, még nem tudott járni, amikor már megérkezett legelső unokája: Teréz is, II. Istvánnak és nejének Tsikesz Nagy Máriának első gyermeke. Attól kezdve már az unokák gondozásában, nevelésében is segítségére kellett lennie a menyének. Ezen legidősebb fia: Szappanos II. István házasságából 13 gyermek született, akiket itt most felsorolok, édesapám feljegyzése alapján, és nem Károly nagybátyám szerint, ugyanis a kettő között kis eltérés mutatkozik a csecsemő-korban elhunytakat illetően. (Zárjel között azt is utánuk írom, hogy mi lett belőlük.)

1. Teréz sz. 1813 (fiatalon halt meg)
2. János sz. 1814 (gazdálkodó lett, örökségét szépen gyarapította)
3. István (csecsemőként hunyt el)
4. Mihály (öt éves korában halt meg, a nagy tűzkor három éves volt)
5. István sz. 1818 (jogot végzett, magasabb hivatalokat viselt, Kecskemét országgyűlési képviselője lett, sokáig az Országház korelnöke volt; száz éves korában halt el)
6. Mária sz. 1820 (Lakatos Sándorné lett, egyetlen leányuk Muraközy Imre szikrai pusztabíróhoz ment férjhez; leszármazóik a szikrai Muraközyek)
7. Mihály sz. 1821 (csecsemő korában hunyt el)
8. Mihály sz. 1823 (jogot végzett, hivatala volt és gazdálkodott is öröklött földjén)
9. Sándor sz. 1826 (csecsemőként hunyt el)
10. Sándor sz. 1829 (jogot végzett, hivatalnok lett)
11. László sz. 1831 (jogot végzett, ügyvéd lett)
12. Imre sz. 1833 (orvosi egyetemet végzett, Fülöpszálláson lett orvos)
13. Elek sz. 1837 (érettségi után gazdálkodó maradt és igen szép vagyont szerzett)

Tehát ezek az unokák mind megszülettek még dédanyám életében. És közülük az a nyolc, akik öreg kort értek meg, ott álltak fiatalon, vagy kisgyermekként déd-apám koporsója mellett és hat évvel később dédanyám temetésén is. Több unokájuk is született még az ő életükben, például I. Lajos fia IV. József. De nem bővíthetem ki emlékezésemet minden ágra. Csak azért soroltam el a fenti 13 testvért,

mert ezeknek az összes leszármazottjokkal érintkezésben voltunk és azokat mind ismertem. A felsorolt 13 testvér közül is, e mostani huszadik századunk elején még személyesen találkoztam családi vacsorákon három fehérhajú, szál-egyenes tartású öreggel: Pista bácsival, Sándor bácsival és Elek bácsival. A negyedik fehérhajú öreg volt akkor Jani bácsi, de ő már nem testvér, hanem a másodszületett testvérnek a fia volt. Szerető rokoni viszony állt fenn dédszüleim valamennyi leszármazója között, de akik nem Kecskeméten laktak, azok közül én csak a fülöpszállási orvos utódait ismertem, akik mind jártak hozzánk és sohasem adták el a kecskeméti határban lévő öröklött földjüket Városföldön, mely még dédapám nagy birtokából való volt. Édesapám és testvérei azonban a többi elszármazott atyafiságot is számon tartották.

Dédapám temetéséről csak annyit mondok el, hogy a régi református temető közepén állt a balásfalvi Kiss család hatalmas kriptája, több nagy sírkövel, mely körül négyzet alakú teret hagytak ki, s e tér egyik oldalánál lévő kriptájába helyezték örök nyugalomra dédapámat.

(A balásfalvi Kiss családról mindig azt hallottam, hogy egyedül ők gyakorolhattak földesúri jogokat Kecskeméten. Sohasem kérdeztem meg, miben nyilvánult meg ez? Engem a jog nem érdekelt, csak a család. Akiket én ismertem közülük mind szép hívatást töltött be, például: táblabíró, egyetemi tanár, főispán, jogtanár, stb. Az én időmben már csak szülők voltak, de semmi nagyobb birtokukat én már nem ismertem. Károly nagybátyám írása szerint: Borbás, Alpár és Szentkirály pusztákon lévő birtokaik után kapták a város 280-ad rész földesúri jogát, de ezeket a birtokokat az 1840-es években eladták. Dédapám temetése idején még földesurak voltak.)

Dédapám sírjára családja nagy márványoszlopot állíttatott a következő szöveggel:

*Tisztelet oszlopa
melyet e sírdomb alatt nyugvó
idősb. Szappanos István úrnak,
Kecskemét város érdemes polgárának,
- aki született 1766-ban, meghalt 1838 aug. 13.án -
mint felejthetetlen hű férjének
és fáradhatatlan szorgalmú jó atyjuknak emeltetett
bánatos özvegye Kolozsváry Zsuzsanna
és háládatos gyermekei.*

Hat évvel férje halála után dédanyám is e sírba került. S az én számomra dédanyám talán mindig csak név maradt volna, és nem változott volna élőlényé, valóságos létező személlyé, ha 72 évvel halála után, 1916 májusában, nem érkezett volna hozzánk Kecskemét Budai utca 13 szám alá, két különös látogató. Nagyon jól emlékszem rájuk, hiszen 12 éves voltam már akkor. A kertben motyogtam valamivel, amikor az utcáról belépett két ismeretlen, fehérhajú, de jó tartású, lakkcsizmás, magyar ruhás bácsi. Éppen olyanoknak látszottak, mint az öreg Szappanos bácsik, mert azok is így öltözködtek, de a vendégek szerint fiatalabbak voltak amazoknál. Mondták, hogy ők most egyenesen Erdélyből jöttek, Vörösmarty bácsi a nevük és édesapámat keresik. Vele aztán nagy ölelkezést csaptak, hiszen harmadfokú unokatestvérek, mert édesapám dédanyja Kolozsváry Ádámné Vörösmarty Ilona, meg e két vendég bácsinak az apai nagyapai dédapja: Vörösmarty János, édestestvérek voltak. Folyt aztán a szó, hogy az ő nagyapjuk rokoni levelezést folytatott Szappanos Sándor ref. Lelkészzel, az ő leveleiből ismerték a kecskeméti Budai utcai címet, azért ide jöttek legelőször.

-- Azért utaztunk Kecskemétre, mert meg akarjuk ismerni kedves Zsuzsika nénink minden itteni unokáját, dédunokáját, szépunokáját. Mert nagyapánk mindig szeretettel emlegette előtünk gyermekkorunkban elsőfokú unokatestvérét: Kolozsváry Zsuzsika nénit!

Elő emberek szájából hallva a szavakat, látva nagynénjük iránti lelkesedésüket, a róla való szeretetteljes emlékezést, hirtelen élőlényé változott előttem a 72 évvel azelőtt elhunyt dédanyám! Ide utaztak Erdélyből azért, hogy Zsuzsika nénijük leszármazóit megismerjék. Mennyire szerettem volna meghallgatni minden szavukat, de édesanyám a konyhába hívott, hogy segítsék neki uzsonnát készíteni a messziről érkezett vendégek számára.

Uzsonna után édesapám elindult a két Vörösmarty bácsival, az egyik János volt, a másik Mihály, hogy a rokonokat sorba látogassák. - Mi pedig azalatt otthon a kétágyas vendéghálószobában tiszta ágyhaját húztunk és mindent elkészítettünk számukra éjszakára. Nálunk szálltak meg négynapos

kecskeméti tartózkodásuk alatt, de nálunk csak reggeliztek és uzsonnáztak, mert minden napon ebédre és vacsorára meghívta őket valamelyik rokon. Így sajnos csak kevés elbeszélésüket hallhattam. De ők mondták el nálunk azt is, hogy Kolozsváry Zsuzsanna nénjük hogyan ismerkedett meg Szappanos Istvánnal a kolozsvári református templom előtt, és milyen boldog volt, amikor négylovas hintóba ülhetett.

Elbeszéléseik gazdagságából azt állapítottam meg, hogy a Vörösmarty családban ugyanúgy apáról fiúra szálltak a családi történetek, mint a Szappanoséknál. Négy napos tartózkodásuk alatt mindent megtudott egymásról a két rokon família.

E két bácsi erősen sajnálkozott azon, hogy "Zsófi néni" már nem ismerhetik meg személyesen, pedig a férje leveleit gyakran alá írta; a keze írását jól ismerik. Ugyanis a két bácsi Szappanos nagymamámat már nem találta életben, mivel előző évben, 1915-ben meghalt.

Éppen jókor jött meg hozzánk a két Vörösmarty bácsi, édesapám boldogan kalauzolta őket és örömmel hallgatták egymás családi emlékeit. De eltávozásuk után két héttel, 1916 június 7.-én, minket borzasztó csapás ért. Wolhíniában hősi halált halt Bandi nevű 19 éves testvérbátyám. Akkor már nem lett volna erőnk a vendégfogadáshoz.

Utána, ugyanezen 1916-os év augusztusában Erdélybe betörték az addig szövetséges románok, ott is harcok kezdődtek el, s a két Vörösmarty bácsi attól kezdve egy sort sem írt. Soha többet nem hallottunk hírt sem róluk, sem az ottani kevés rokonságról. És mégis, mégis az ő szavaik és elbeszéléseik nyomán változott számomra "élőlényé" a valóságban soha nem ismert dédanyám.

De ha már ennyire elugrottam a történelmi időben a dédanyámról való emlékezés okából, akkor még ugrom egy nagyot és leírom itt azt is, amikor másodszor jött hozzám közel Szappanos Istvánné Kolozsváry Zsuzsanna élő, létező valóságként.

1942-ben, Jenő testvérbátyám elsőszülött fiának: Endre Zoltánnak a had-naggyá avatását ünnepelték nagy családi ebéd keretében, a szikrai Bodvány-högy tetején ültetett szőlőben, a fehér kúriában. Sajnos a mi családi örömünket erősen rontotta akkor, hogy testvéröcsém: dr. Szappanos Sándor Ödön nem lehetett közöttünk, mert ő már menetszázadba osztva vagonírozott Kecskeméten, és indult a második világháború vérzivatarába, a poklok poklába és a halálába.

A szóban forgó családi ebéd után megjelent köztünk Eördögh Gyuláné Muraközi Juliska néni, kezében hozva egy nagy, nehéz, szépművű cukortartót és imígyen szólt:

-- Ezt a cukortartót hoztam Bandinak a hadnaggyá avatása ünnepére, mivel ez Szappanos holmi volt, kerüljön hát vissza a Szappanos családba. Ugyanis a nagyanyám: Lakatos Sándorné Szappanos Mária kapta ezt esküvőjére ajándékba az ő nagyanyjától: Szappanos Istvánné Kolozsváry Zsuzsannától, akinek ez a darab valaha a kelengyéjéhez tartozott.

Ezt hallva, az én emlékezésem ekkor hirtelen megmozdult, magam előtt láttam a fiatal Kolozsvári Zsuzsikát, amint kezébe veszi ezt a szép cukortartót, simogatja, örül neki. Fogdossa, nézegeti a szép asszonyi ajándékot. S amint ezt elképzeltem, másodszor változott számomra élővé soha nem ismert dédanyám.

Ezekkel a sorokkal kívántam megörökíteni emlékéből egy parányit.

+ + +

Még dédszüleim egyetlen leányáról: Szappanos III. Zsuzsannáról, édesapám nagy-nénjéről, szeretnék itt pár szóval megemlékezni, az édesanyjával közös fejezetben.

Élőszóval szinte semmit sem regéltek róla, csakúgy mint az édesanyjáról sem. A családi történetek és legendák mindig csak a férfiakról szóltak. De írásbeli feljegyzést kettőt találtam róla, s azokat most ide másolom, ide idézem az emlékezetére.

Nagybátyám: Szappanos Károly ref. Lelkész, kinyomtatott füzetkéjében, az alábbiakat írta róla:
"III. Zsuzsanna élt 1812 dec. 31.-tól 1884 márc. 25.-ig. Férjhez ment Boldizsár Lajos pirosi ref. lelkészhez, aki testvére volt Szappanos László várdaróci ref. Lelkész feleségének, Boldizsár Máriának. Esküdtek 1837 nov. 7.-én. Tehát az édesapja is élt még, amikor Zsuzsika férjhez ment. Gyermekek nem születtek. Amikor özvegyé lett, visszajött lakni Kecskemétre ahol apjáról örökölt háza, földjei és tanyái voltak. Elszegényedett legifjabb testvérbátyjának, Zsigmondnak, a négy leányát nevelte fel és adta férjhez. Háza a Széchenyi utca 13 szám alatt volt, melyet atyja I. István az 1919-i tűzvész után építtetett. Fala terméskőből van, melyet I. István szentkirályi földjének kaszálója alatt

talált, onnan bányásztatta ki, és hordatta be a városba. E házon kívül Zsuzsannának Talfájában is volt földje, nagyapja I. János által építtetett tanyával.”

Édesapámnak pedig, a kéziratos családi feljegyzéseiben, az alábbiakat találtam dédszüleim egyetlen leányáról:

“Zsuzsika néni nevelte fel és adta férjhez a teljesen elszegényedett bátyjának, Zsigmondnak, négy leányát. A két idősebbik Ujvidékre került, két testvérhez mentek nőül, mindkettő Szabóné lett. A két fiatalabb lányt örökbe fogadta. Pedig ez a Szappanos Zsigmond atyjától, I. Istvántól szép vagyont örökölt. De háromszor leégett és elkeseredésében káros szenvedélyre kapott rá, nagy pénzben kártyázott, s ezzel teljesen kipusztította magát és családját a vagyonából. Neje volt Zana Erzsébet, kivel 1833-ban kötött házasságot. László nevű fiuk favágással keresi a kenyerét.

Zsuzsika nénim örökölte apjáról azt a talfáji földet is, melyet Béni kertnek hívtak. Erre még az ő nagyapja, az 1714-ben született és 1975-ben elhalt Szappanos I. János építtetett jó tanyát 1794-ben, s ezt a mestergerendájába bele is vésette. Zsuzsanna Boldizsár Lajos baranyai ref. lelkész felesége lett: férje halála után vissza jött lakni Kecskemétre, és szeretetből vette magához teljesen elszegényedett Zsigmond testvérének négy leányát, minden jövedelmét rájuk áldozva, csak értük élt. A talfájai öreg tanya még az ő nagyapjáé volt és birtokíve okmány a családfához.

Zsigmond, amikor már kártyán mindenét elvesztette, egyedül csak a hátaslovát siratta meg, amikor azt elvezették az istállójából. Mi lett volna Zsigmond lányaiból Zsuzsika néni nélkül? Mégis nagynéném a legfiatalabb fogadott lányának, Szappanos Rozinak lett az áldozata. Mert ő és a férje Józsa Lajos, kifosztották nevelő anyját minden vagyonából. Adósságokat vettek fel titkon Zsuzsika néni ingatlanaira, s egy napon Józsaék hitelezői dobra ütötték Zsuzsika néni minden vagyonát. A talfájai régi Szappanos tanyát és ősi földet, hogy ne kerüljön idegen kézre, az árverés előtt édesapám megvette, s ennek jövedelméből segítette a teljesen kifosztott testvérhúgát, akit nevelt lánya háládatlansága teljesen megtört, összeroppantott. Édesapám testvéri szeretettel és lelkipásztori szóval és hittel igyekezett vigasztalni és erősíteni az egyetlen húgát, de mikor édesapám 1884 február 28.-án hirtelen elhunyt, Zsuzsika néni csak egy hónappal bírta túlélni szeretett bátyja elvesztését, és 1884 március 25.-én követte a halálba. Összeroppantotta a bánat és a méltatlanul ráhullt szegénység.”

Édesapám kézirata tehát így örököltette meg Zsuzsika nagynénje emlékét.

+ + +

Az itt közölt kétféle idézet remélem egy kicsikét élővé varázsolta Zsuzsika nénit, azaz Szappanos III. Zsuzsannát, az utókor előtt. De hozzá kell még fűznöm sajátmagamtól háromféle megjegyzésemet.

Egyik az, hogy Szappanos Zsigmond példája igazolni látszik a régi magyar közmondást, mely szerint: “minden jó családban kell egy rossznak lenni”. De el nem bírom képzelni, hogy dédapám szorgalomra, puritán egyszerűsége és becsületre való nevelése után, hogyan lehetett neki egy ilyen könnyelmű, haszontalan és családja sorsával nem törődő fia, mint ez a Zsigmond?

Második megjegyzésem, hogy ennek a Zsigmondnak a fiát, Szappanos Laci bácsit, a favágót, én is ismertem, gyerekkoromban nálunk is ő vágott fát. Hallgatag, elkeseredett ember volt, apja könnyelműségének áldozata. Ha nálunk dolgozott, természetesen nem a konyhában étkezett, hanem ebédlőszobánk családi asztalánál, hiszen édesapámnak elsőfokú unokatestvére volt. Az összetartó, egymást szerető nagy rokonság összejöveteleire, családi ebédekre, vacsorákra, ez a Laci bácsi is mindig hivatalos volt a különböző Szappanos házak óriási ebédlőszobáiba. Halála után a család Szappanos nevet viselő férfitagjai közös költségen temették el.

Harmadik megjegyzésem a következő. Miként feljebb édesapám soraiból már kitudódott, Zsuzsika néni talfájai öreg tanyáját valamelyes öreg földdel a nagyapám vette meg, hiszen pontosan az övének a szomszédja volt, lévén ez valaha egy birtok, a nagyapjuk, sőt dédapjuk tulajdona. Erről a tanyáról szólok még pár szót.

Megint előre kell utaznom egy óriásit a történelmi időben.

1944-ben, a német hadvezetőség parancsára, Kecskemét várost kiürítették és Talfája pusztára űzték ki belőle a lakosságot. S ott a fejünk felett dúltak a harcok.

Annakidején nagyapám után Károly nagybátyám örökölte a talfájai öreg Szappanos tanyát, amely körül most folytonosan hullottak a lövegek és légi aknák, mély krátereket vájva a jó fekete földbe. A szétrepülő szilánkok és repeszdarabok annyi lukat véstek az öreg Szappanos tanya falába, hogy

kívülről olyan lett tőle, mint a szita. De csak kívülről! Belől még csak a meszelés sem hullott le a faláról, semmi hiba sem látszott rajta. A vastag, vert agyagfal, melyet már éppen 150 év óta sütött a nap és fűjt a szél, annyira kiszáradt és megkeményedett a másfél évszázad alatt, hogy minden szilánkot elnyelt, semmi sem tudott rajta keresztül hatolni, mert szilárdabb lett, mint a vasbeton. A tanya belül sértetlen maradt és mestergerendájába vésvé még ekkor is olvashattuk:

“Építette Szappanos Mihály 1794-ben.”

4. NAGYSZÜLEIM

1825-ben megszüntették a magyarországi országgyűlések, diéták latin nyelven tartott tanácskozását; attól kezdve magyar nyelven folytatták. Ennek következményeképpen nem volt szükségünk többé latin gyorsíró jegyzőre, tehát megszünt nagyapámnak Szappanos Sándornak ez a hivatala.

Közben elvégezte a teológiát Budapesten és Debrecenben, s mindkét helyen minden vizsgáját kitüntetéssel tette le. Édesapám feljegyezte kézírással vezetett naplójába: "Édesapámnak összes mindig tiszta kitűnő bizonyítványait a kecskeméti levéltárba adtam be megőrzés végett. Remélem tehát, hogy ott még megtalálhatók nagyapám iskolai, főiskolai értesítői bizonyítványai, indexei.

Debrecenben (nagyapám saját kézírata szerint) tanárai voltak: Budai Ézsaiás, Varga István, Ercsei Dániel, Sárvári Pál Péczeli József, Dobrony János Aranyi István és Erdélyi István.

Országgyűlési jegyzősége megszűnése után két évig rektorkodott. 1827-ben pedig Bécsbe ment "tanulmányai öregbítése végett", két évre. (Az nem szerepel a kéziratban hogy ott mit tanult? Talán ott is teológiát?). 1829-ben Szalkszentmártonban, 1830-ban pedig Kecskeméten lett káplán, azaz segédlelkész. Az utóbbi helyen Polgár Mihály és Matolcsy László főnökei mellett.

Az 1831. Évből Alsódabason lelkésszé választották, ahol egészen 1849 augusztusáig a szabadságharc elbukásáig működött. Megválasztása évében 1831 szeptemberében házasságra lépett Szallós Eszterrel nemes Szallós Mihály szalkszentmártoni ref. lelkész hajadon leányával kivel 22 és fél éven át szép megértésben élt együtt de gyermekük nem született.

Az 1848-49-es szabadságharc alatt a magyar kormány rendeleteit és Kossuth proklamációját a szószékről felolvasta kihirdette ezért. a szabadságharc bukása után állásáról lemondatták 1849 július 27.-én. Azután véletlenül tudomására jutott hogy el is akarják fogni és börtönbe vetni. Ezért kénytelen volt Alsódabasról elmenekülni. Kecskemét határában az apjától örökölt saját szentkirályi birtokán csikósodott. álnév alatt lakva saját tanyájának lóistállójában ahol rojtos-lobogós fehér magyart viselt és nem találtak rá üldözői.

Édesapám és Károly bátyám egyöntetű feljegyzései szerint, azután két év múlva Budapestre költözött a saját házába melyet alsódabasi lelkész korábban vásárolt. Igen nagy portájú ház volt ez a VIII. Kerületben. a Práter-utca. Kisfaludy-utca és Kisfaludy-köz között elterülve, 24 ablaka nyílt e három utcára és 10 különböző iparos család lakott benne műhelyekkel együtt, s Károly nagybátyám szerint: "jól jövedelmezett." E házban a saját maguk számára fenntartott lakás a Práter-utca és Kisfaludy-utca felőli sarkon volt. Itt alig egy évig lakott nagyapám. 1852 aug. 20.-án Szadára költözött ahol Környey István ref. pap elhalálozván, utódjául Szappanos Sándort választották meg a hívek.

Itt halt meg az első felesége 1854 máj. 15.-én, s még ugyanazon év 13.-án másodszer nősült, feleségül vette: Marton Zsófiát, néhai Marton Mihály diósjenői községi jegyző és felesége nemes Szabó Therézia leányát, aki ekkor már Veresegyházán tartózkodott, nővérénél Marton Judithnál és annak férjénél, tehát sógoránál, Veress András ottani ref. lelkésznél. Az esküvőt és a lakodalmat is ők tartották, s így az Új házások Veresegyházáról indultak el szadai otthonukba. Előző évben történt, hogy nagyapám Szappanos Sándor lelkésszéje alatt meghalt a szadai földesúr, öreg, magánosan, leszármazók nélkül. Távoli rokonok lettek az örökösei, akiknek csak pénz kellett, hogy azt egyenlően eloszthassák egymás között, de nem kellett nekik sem a birtok, sem a kastély. A birtokot kis részekre széttagolva könnyen eladták, azt megvették a szadai, vagy környékbéli parasztok. De a vastag falú, nagyon öreg kastély senkinek sem kellett. Sokáig árulták, egyre lejjebb engedték az árát. mégsem kelt el. A szadai nép pedig, akik nagyon szerették nagyapámat, egyre kérték őt: Vegye meg a tiszteletes úr, ne jöjjön ide idegen! A falunk szívében, annak a kellős közepén, ebben az ősi kastélyban lakjon a mi

lelki atyánk, de ne jöjjön ide spekuláló, rideg ismeretlen, akinek hozzánk lelkileg semmi köze nincs. Vegye meg. Úgy lesz az legjobb!"

Ő eleinte húzódozott. Hiszen lent a völgyben. a déli irányban Pusztaszentjakab, majd Kerepes felé tartó keskenyebb országút mellett. ott állt a régi. szép kis református templom. művészién faragott, ősi fatornyával, régi korok áhítatát hirdetve. És mellette állt a lelkészlak, az eklézsia, mely neki jó otthont nyújtott, s melynek ablakaiból gyönyörködhetett az öreg fatorony szelíd, de felemelő. patinás szépségében, s azt nem akarta elhagyni. Szada lakosainak többsége református volt, mégis az ő templomuk volt kisebb és állt lejjebb a hegy rézsutos lejtőjén, ugyanis azt a nép építtette. A római katolikus templom nagyobb volt és újabb, s fent állt a szélesebb országút déli oldalán, szemben a kastélykert téglaoszlopos, vasrácsos kerítésével. Ugyanis azt a legutolsó földesúr építtette. Ez a szélesebb országút képezte egyúttal a falu főutcáját, mellette két oldalt épültek a szerény házak. Csak egy ék alakú kiszögellése volt a településnek, a völgy felé, a református templomig. Azután már a mély szakadék, az egykori nagy sáncárok következett. mely valaha a hegycsúcson épült Szadavárat védelmezte, s amelyen át hídon vezetett keresztül a délről jövő, kisebb forgalmú, keskenyebb országút. A kastélykert és rk. templom között elhaladó, forgalmasabb és szélesebb országút pedig Gödöllőről haladt Veresegyház felé.

Szada falu református hívei addig könyörögtek nagyapámnak, s az eladók addig-addig engedték lejjebb a kastély árát, míg csakugyan meg tudta venni és beköltözött. S a lelkészlakot átengedte a kántortanítónak és családjának. Édesapám kézirata szerint: apja a kastéllyal együtt a hozzátartozó nagy szőlőt is megvette. de erről nekünk előszóval soha nem beszélt. Itt élt tehát nagyapám második nejevel, a veresegyházi lelkésznél, legfiatalabb testvérhúgával, Marton Zsófiával. Hét gyermekük született Szadán. a nyolcadik már Kecskeméten. Ezen házasságból született gyermekek a következők voltak

1. Amália sz. 1855,
2. Sándor sz. 1857,
3. Károly Lajos sz. 1860 jan.20.-án és meghalt 1863 nyarán, három és fél éves korában,
4. Ödön sz. 1861, elhunyt csecsemő korában,
5. István sz. 1863. István elhunyt pár napos korában,
6. Júlia sz. 1863,
7. Károly sz. 1865 októberben,
- 8 Lajos sz. 1868, meghalt csecsemő korában.

A kis Lajos holtteste már nem kerülhetett Szadán elhunyt három testvérke mellé, akiknek ott ráccsal körülkerített sírdombja és márvány sírköve állt. Nagyapám a Szadán elhunyt Károly Lajost, a három és fél éves korban elveszített első Károlykájukat holtáig nagy bánattal emlegette. Nagyon kedves kisfiú lehetett, azok után ítélve, amely mondásait és tetteit nagymamám 90 éves koráig elismételgette. Nagyapám mind a nyolc megszületett gyermekét, ugyan avval a keresztelő kancsóval maga keresztelte meg, mely saját tulajdonát képezte És amikor 1867-ben Kecskemétre költöztek, természetesen azt is hozták magukkal, s a kis Lajos fejére is abból öntötte a keresztvizet. És attól kezdve szokásba vette a kecskeméti, akkor még viruló, nagy létszámú Szappanos család. hogy valamennyi újszülött Szappanos fiút és leányt ugyanebből a kancsóból kereszteltek meg. Amíg nagyapám élt. addig ő keresztelt és esketett minden családtagot. halála után pedig e tisztséget átvette fia: Szappanos Károly ref. lelkész. Természetesen otthon, a lakóháznál történt családi körben mindig minden keresztelő. csak így lehetett a sákramentumot ugyan avval a fedeles, füles családi ereklyével végezni el.²

De most még vissza kell ugranom az időben 1855-re, mikor nagyszüleim még csak egy esztendő házasok voltak.

Szappanos nagymamámtól sokat hallottam a kecskeméti nagy kolera járványról. De soha nem kérdeztem meg tőle, melyik évben történt? Hiszen kisgyermek voltam még, az évszámok nem érdekelték, amikor nagymamám mellé bújva a ruganyos kanapén, elbeszéléseit hallgattam. De mostani érdeklődésem eredménye az, hogy ez a pusztító, szörnyű erejű járvány 1855 nyarán lepte meg Kecskemétet. 1855 aug. 15.-én halt meg Kecskeméten az akkori református lelkész: Mihó László. A

2. Ezzel a kancsóval keresztelte meg Károly Bácsi Pisti és Tamás fiamat. (Sz.I.)

rengeteg halottat pedig temetnie kellett valakinek, tehát behívták ideiglenes munkára Szappanos Sándor szadai ref. lelkészt, aki akkor éppen Kecskeméten tartózkodott, hogy második feleségét: Marton Zsófiát bemutassa itt elő testvéreinek és azok családjának. Éppen alkalmi kocsi fuvar kínálkozott akkor számukra Szadán, amellyel eljöhettek, s azt használták ki. Azután a kolerajárvány itt szorította őket, nem mehettek vissza, amíg a zárlat tartott, csak annak feloldása után. Ezt idáig megértem, csak azt nem tudom, hogyan születhetett mégis Szadán nagyszüleim első gyermeke, Amália. holott ő 1855-ben jött a világra, s akkor szülei kénytelenek voltak hosszabb időt Kecskeméten tölteni? Az eredetileg egy hétre tervezett tartózkodásuk bizony jócskán megnyúlt. Nagyapám elindulásuk előtt megkérte sógorát, Veress András veresegyházi lelkészt, hogy őt távolléte alatt káplánjával felváltva helyettesítse a szadai egyházi szolgálatban. De mivel váratlanul hosszúra nyúlt ez a szolgálat, a budapesti teológiai akadémiáról kellett legátusokat kérni, akik vasárnaponként felváltva prédikálnak Szadán.

Tehát azt nem értem a dologban, hogy Amál néni megszületett-e már szülei Kecskemétre indulása előtt, s ez esetben azok a csecsemőt is hozták magukkal a lovas kocsin, vagy pedig csak a járvány utáni hazaérkezésük után jött a világra?

Arra azonban igen jól és világosan emlékezem, amiket gyermekkoromban Szappanos nagymamám beszélt el nekem erről a szörnyűségről, amikor Kecskeméten az összes járvány közül legnagyobb erővel pusztított a kolera.

Mihó László ref. lelkész és felesége meghaltak e járványban és árván maradt pár hónapos fiacskáját a nagymamája szoptatta tovább, akinek éppen volt még akkor kicsije. Így maradt életben és így nevelkedett fel a későbbi Mihó kántor.

Az elhunyt lelkész helyett nagyapám temetett naponta látástól vakulásig, hétköznapon és ünnepnapon egyaránt Amikor szürkült a hajnal, már elindult. Nagymamám előbb elébe tette a reggelijét, és a zsebébe dugta az elcsomagolt kenyeret, szalonnát az ebédjére. Este pedig meleg, főtt étellel várta haza a férjét, de rendszerint nagyon sokáig kellett várakoznia.

Mikor nagyapám hajnalban a temetőbe ért, már ott várta őt az éj folyamán odahurcolt számtalan koporsó Mert esténként nem hagyta abba addig a temetési szertartást, amíg nem végzett minden halottal, akikkel addig oda érkeztek a halottvivők. Az éjszaka kihozott koporsók körül ott várakoztak azok, akik majd a sírba fogják azt tenni az egyházi ima, beszentelés, azaz megáldás után. Ezek nem mindig hozzátartozók, vagy rokonok voltak, mert hiszen egész családok és egész utcák teljesen kihaltak Megszervezett járőrök kutatták végig az elcsendesedett, emberi mozgás nélküli utcákat és intézkedtek a halottak koporsóba tételéről, holmijuk elégetéséről és temetőbe szállításukról. Erre teljesen idegeneket is kivezényelt a hatóság, olyan utcákból, ahol még nem pusztított ki mindenkit a fekete halál Ezek kötelesek voltak az egyházi szertartás után a koporsókat a földbe el is hantolni. S azok közül, akik ma még a koporsók mellett álltak, nagyon sokan pár nap múlva maguk is a deszkák közé és a földbe kerültek.

Hornyik János történetíró szerint akkor Kecskemét összlakosságának 25%-a halt meg kolerában. tehát minden négy személyből egy. Nem volt akkor országos jellegű ez a járvány, csak Kecskeméten pusztított, de ott aztán alaposan! Országos rendelkezés folytán, a város szélitől hét kilométerre katonai kordonnal vették körül a várost, s azon át nem mehetett senki sem ki sem bel! Ezzel sikerült meggátolni, hogy a járvány tovább terjedjen az országban. A katonaság szabályosan elsáncolta magát a kijelölt vonalon, őrizetlen rést sehol sem hagyva Kecskemétről kifelé nem mehetett semmi, egyetlen levél sem, csak a hírek lépték át a kordont, a borzalmas hírek, melyeket a bekerített, körülzárt lakosság némelyike elzokogott a katonaságnak, s azok tovább mondták a kívül állóknak, akik nem csupán kíváncsiságból, hanem segíteni szándékozásból, vagy hivatalos megbízásból jöttek el a záróvonalig. Megmozdult az ország. Az elsáncolt katonai vonalig hozták a gyógyszereket, a fertőtlenítő szereket és a koporsót. Mindezt csak a katonaság vehette át a kívül állóktól, s aztán ők adták át az odáig elmenő. bekerített, de még járni tudó. s a községen segíteni akaró lakoságnak. Érkeztek kívülről hivatalos rendelkezések is, s ezek kintről beadhatók voltak, csak bentől kifelé nem mehetett semmi. A rendelkezések többek között megparancsolták, hogy a kolerában elpusztultak minden ruhaneműjét, ágyneműjét el kell égetni, s valamennyi papírpénzt is tűzre kell tenni. A kordonon belül papírpénzt használni tilos, mert azt nem lehet fertőtleníteni. Csakis ércpénzt szabad használni, de annak is minden darabját továbbadás előtt fertőtlenítő folyadékban kell megfürdetni. Tilos a kordonon belül forralatlan vizet inni. Nem szabad sem gyümölcsöt sem más nyers élelmiszert fogyasztani. És így tovább. Hoztak

a kívülálló a város bekerített lakossága számára élelmiszersegélyt is, de arra nem volt szükség. Mindenkinek az éléskamrájában volt már elég betakarított termény, mindenkinek voltak tyúkjai, csirkéi is, inkább olyan nem volt, aki elfogyassza. Nem csupán a betegek nem tudtak táplálkozni, de a megdöbbenéstől és bánattól az egészségesek sem. És az aggodalomtól, hogy holnapra nem teríti-e le őket és szeretteiket a fekete halál?

Állítólag Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye asztalosai már nem győzték gyártani a festetlen deszkakoporsókat, ezért más megyék asztalosai is bekapcsolódtak a segélyakcióba. Mert amit Kecskemétnek hoztak, azt vagy az állam fizette, vagy ajándékba kellett adniok, mert a veszélyes városból kifelé még fertőtlenített fémpénz sem mehetett! Drákói szigorral ellenőrizték, hogy semmivel a járványt ki ne hurcolhassák! A katonaságot kívülről élelmezték.

Nagyapám a református temetőben mindig hat koporsót temetett egymás mellé és hat halottért imádkozott egyszerre. Azután továbblépett a következő hat egymás mellé fektetett koporsóhoz, az előbbieket pedig vihették a hozzátartozók, vagy idegenek elhantolni, a földbe süllyeszteni. Akkor még elképzelhetetlen volt az, hogy egyházi ima nélkül tegyenek valakit az anyaföld mélyére. Nagyapám természetesen csupán emberi, felebaráti kötelességből végezte a megrövidített temetési szertartást, és egyáltalán nem díjazásért. De azért akadtak olyanok, akik az ima végén hozzá léptek és zsebébe csúsztattak valamiféle fertőtlenített fémpénzt. Ő azt talán észre sem vette. Mikor a toronyban delet harangoztak, nagyapám félre lépett a koporsók mellől, s egy fatörzsbe támaszkodva kivette a zsebéből ami ebédrevalót a felesége bele készített, állva lenyelegette, aztán visszalépett a következőhöz és temetett tovább sötét estig. Este holt fáradtan ért haza, gyakran vacsorázni, levetkőzni, mosakodni sem volt már ereje, csak ruhástól végigdőlt a kanapén. Szappanos nagymamám azt is elmesélte, hogy ilyenkor ő rakta a szájába a megfőzött vacsorát, ő segítette, megmosdatta, s mikor már férje ura az ágyban feküdt, ő sorba nézte ruhája összes zsebeit, és kiszedte azokból ami pénzt bennük talált. "Volt azok között rézgaras is, - mondotta - ezüst pénz is, de néha megcsillant köztük egy-egy tíz- vagy húszforintos arany is. Össze-gyűjtöttem mind egy strimpfliszárba, ami estéről-estére jobban tele lett." Azt is elmondta nagymamám, hogy egy napon milyen kedves figyelemben részesítette őket az akkori római katolikus plébános. Egy akó vörösbort küldött nekik ajándékba azzal az üzenettel "Igyon belőle minden reggel és este a nagytiszteletű úr, mert ez jó óvószer a kolera ellen. Mi is ezt isszuk, így védjük magunkat, mert mi is egész nap kolerás halottakat temetünk." Egyszer aztán mégiscsak megszűnt a járvány. Sohasem kérdeztem meg nagymamától, hogy mennyi idő múlva? Akkor aztán megérkezett a várva várt rendelkezés, hogy máshova való lakosok, ellenőrzött, szigorú fertőtlenítés után elhagyhatják a várost és haza térhetnek. Még akkor is a katonai kordont kellett átlépniük, ahol ellenőrizték a kilépést engedélyező papirost. Nagyapám saját szentkirályi tanyájáról szerzett maguknak lovas kocsit a hazatéréshez, mert az jóval kívül feküdt a hét kilométernél elsáncolt katonai vonalon.

Visszatértek Szadára. Csak ott mutatta meg nagyanyám a férje urának, hogy mennyi pénzt gyűjtött össze a stripfliszárba.

- Jól van Zsófikám, legyen ez a tied, - mondta nagyapám.

És én nem csodálkozom azon, hogy nagymamám ennek nagyon megörült, hiszen szegény sorsú árvaként, mások kegyelemkenyerén nőtt fel. Elmondta nekünk unokáinak, hogy: "Azon vettük később az úrihegyi szőlőt, s nagyapátok az én nevemre íratta telekkönyvileg." Később azt is hozzátette, kissé szomorúan: "Nagyapátok halála után pár évvel, sajnos, a fiaim eladták ezt a kedves, szép szőlőmet, mert nem szerettek vele bajoskodni." Megjegyzem még itt, hogy bármennyit beszélt is nagymamám a régi kolerajárványról, azt sohasem említette, hogy ők vajon félték-e attól, hogy elkapják a betegséget? Nekem pedig, kisgyermek fejjel, eszembe sem jutott ezt megkérdezni tőle. A Szappanos család egyetlen tagja sem kapta meg akkor ezt a járványt, pedig segítségére siettek a betegeknek, ahol tehették. Erős szervezetű fajta volt még akkor ez a család. Azon felül nem szoktak félni, aggodalmaskodni, ijedezni, csak szilárdan hinni Isten kegyelmében, s feltétlenül megnyugodni rendeléseiben, akarataiban. S a bátor lélek erősíti, a félelem pedig gyengíti a szervezet ellenálló képességét. A orvosok is elismerik az önszugeszcio hatóerejét.

A kolerajárvány után visszatérve Szadára, nagyszüleim szép 12 esztendő teltével még ott. Csak egy nagy bánat érte őket ezalatt, az első Károlykájuk, a három és fél éves korában elhunyt Károly Lajos halála. A másik két kisfiuk Ödönke néhány hetes, Istvánka néhány napos korában hunyt el, azok még nem nőhettek annyira a szívükhöz.

Érdekes szadai emléket mondott el nagymamám édesapám három éves korából. Ő éppen új szolgálólányt fogadott, és kérdezgette tőle, hogy mit tud? Tud-e kenyeret dagasztani? "Akkor odajött hozzám a három éves Sándorkám, megrántotta a szoknyámat és azt mondta: csak azt tessék megkérdezni tőle, hogy tud-e mesélni? A többi nem fontos!"

Ebből látszik, hogy édesapám kicsi korában hallgatni is szerette a meséket, felnőtt korában pedig mondani. Örökké elbeszélte, poétalelkű előadó volt. Azt magyarázták nekem róla egykor az öreg Szappanos bácsik, hogy: "Apád az ő apjától örökölte az ügyes előadói készséget, mert apja mindenki által elismert, kiváló szónok volt." - Persze hívatása volt a prédikáció, édesapám pedig magánszórakozásból végezte. De mindketten lebilincseltek szavaikkal a hallgatóságukat.

S mivel Édesapámnak valósággal a vérében volt az élénk és színes előadás vágya és módja, elképzelhető, hogy rengeteget mesélt nekünk gyermekeinek Szadáról, életének talán legszebb tíz esztendejéről! Minden régi szadai játszópajtását ismertük a szavaiból. Azt is elmondta, hogy mikor a mély sáncárok oldalán katonásdit játszottak, ő meg a tanító fia nem vették észre a csalánt, mert ők cipőt viseltek, de mennyire sajnálkoztak, amikor észrevették, hogy a mezítlábas parasztpajtásaik lábát hólyagosra csípte a csalán. Azok azonban csak legyintettek rá, hogy ők észre sem veszik, élvezik a harci játékot.

Hogyne mesélt volna Hepesváry Ödönke nevű kortársáról, akinek pónilova is volt kis nyereggel, s azon felváltva lovagoltak. A mai gyerek is szereti a kerékpárt és az autót, de mennyire érdekesebb lehetett a vágatás az élőállat hátán!

Sokat hallottam arról is, hogy amíg Szadán laktak, a környékbeli falvak nagy községének összes református és evangélikus lelkipásztora eljárt egymáshoz névnapot köszönteni, családostól. Persze ezt csak a hét öt első hétköznapján tehették. Szombaton már készültek a vasárnapi prédikációjukra. Vasárnap délelőtt kereszteltek és eskettek is, ha volt jelentkező. Délelőtt is, délután is ki-ki a saját ekléziájának templomában az Úrnak szolgált, s ezt semmiféle névnap, vagy más világi kedvtelés miatt nem mulasztották!

De a hétköznapi munkájuk, a temetéseket kivéve, elodázható volt, ilyenkor mehettek egymáshoz gratulálni. Ha otthon voltak, a lelkészek hivatalban tartózkodva hallgatták meg a hozzájuk forduló hívek panaszait, problémáit, és elintézték ügyeiket, ha lehetett. Betegeket látogattak, haldoklókhöz vitték ki az Úrvacsorát. - De ha éppen másik községbe mentek át név napozni, akkor mindezek a dolgok másnapra is elmaradhattak. Vagy ha volt káplánjuk, esetleg egy gyakorló legátusuk, akkor elintézte ami sürgős volt, s a templom a hétköznap reggeli zoltárénekelést és bibliai részek felolvasását is.

Nagyapámat is mindig felköszöntötték Sándor napkor a többiek. Lovas kocsin érkeztek, kocsissal vagy fuvaros gazdával, vasúton nem jöhettek, az még akkor nem járt Szadára, sem a helyi érdekű villamosnak nem volt híre sem. Az autót még nem találták fel, kerékpárt sem igen használtak 1867 előtt. Ezért a vendégségbe érkező vendégeket és családjukat, vagy a fogadott fuvarosuk, vagy saját kocsisuk hozta Szadára, s ott a lovakkal együtt meg is várta őket, visszatérésüket, hazaszállításukat. Lóval való személyes bánást a lelkészek közül egyedül csak nagyapám végzett el, aki lótartó gazdaember fiának született.

Egyszer aztán, - miként Szappanos nagymamám is, édesapám is annyiszor elbeszélte nekünk, - óriási felhőszakadás kerekedett este, amikor a Sándor napi vendégek éppen fogadni akartak a haza induláshoz.

-- Hát ilyen esőben nem megyünk el, hiszen agyonra áznánk, - mondta az egyik jó barát.

-- Jó, akkor majd készítek mindenkinek alvó helyet, - fogadta szívesen nagymamám az ajánlközást.

Szoba volt elég az öreg kastélyban, ágy és ágynemű is, a szolgálólánnyal megágyaztattak mindenkinek, Amálka is segített. A főzőasszonyt is ott marasztalta nagymamám másnapra is. Természetesen a lótartó fuvarosok és egyházi kocsisok is megágyaztak maguknak friss, tiszta szalmával. 12 óra való hosszú istálló nyúlott a kastély hátsó frontjának egy részét elfoglalva, oda zsúfoltak be a vendégkocsik lovaiból amennyi csak befért, hogy minél kevesebbet kelljen szadai gazdák istállóiban elhelyezni. A vendégek hoztak ugyan magukkal a kocsi saroglyában lovaiknak egy napi takarmányt, de másnap maradásra nem számítottak. Nagyapám tehát a következő napra pénzért vett a szadai gazdától lőeleséget. Persze termelt őneki ilyesmije kecskeméti földjein, melyeket apjától örökölt, de hát nagy fuvar lett volna azt Szadára szállítani.

Másnap egész nap zuhogott az eső.

-- Nem indulhatunk el ilyen időben, hiszen tönkre áznánk, - mondták a vendégek és maradtak harmadnapra is. Hétfőn érkeztek, pénteken estig nem lényeges hazatérniük. Jól érezték magukat, ettek, iszogattak, füstölt, aki dohányos volt, (a Szappanosok sohasem dohányoztak,) nótáztak, adomáztak és szavaikkal meghányták-vetették a világ, a haza, s az egyház sorát, dolgát. Allítólag harmadik napon estefelé, nagyapám kiment a kertnek azon részébe, ahol a legkevesebb öreg fa állott, tehát legjobban lehetett felfelé látni, és kémlelte a felhőket. És amikor visszatért a nagy ebédlő szobába, barátai azzal kezdték ugratni: "Hallottuk ám Sándor, hogy felszólaltál az égbe a mennyei Atyához: Ó, Uram Isten, voltak-e már Neked valaha háromnapos vendégeid?"

Nagymamám is, édesapám is mindig hangsúlyozta, hogy ez a szöveg nem volt igaz, ezt csupán ráfogták a jókedvű cimborák, kedélyességből, ugratásból. Nagyapám csak némán kémlelte egy kis ideig az eget. Szívesen látták ők a vendégeket akkor is, ha véletlenül három napig kellett őket etetni, itatni, lovászokkal és lovaikkal együtt. De azért ezzel a ráfogott mondással éveken át ugratták, heccelték nagyapámat.

Még szadai lakosok voltak nagyszüleim egy nevezetes kecskeméti esemény idején. I. Ferenc József császár és király készült látogatóba Szeged városába. De a vasútvonal Budapeستől még csak Ceglédig vezetett, onnan fogatokon utazott volna tovább. Kecskemét lakói éppen úgy Kossuth Lajos emberei voltak, mint Cegléd és Nagykőrös. Elhatározták, hogy ezt az alkalmat felhasználják arra, hogy őfelségével aláírassák az eltörölt magyar alkotmányt. Nagy lelkesedéssel készültek a dologra. Önként vállalkozott 300 deli legény, hogy ők huszárnak öltözve, ellopják a királyt a kíséretéből, és viszik az ágasegyházi nagy homokbuckák közé, ahol már várja majd a hivatalos apparátus, és megmondják neki, addig nem engedik szabadon, amíg írásban nem adja, hogy visszaállítja az 1848 márc. 15.-e után kivívott magyar alkotmányt. Persze a Bach korszak gyűlölt uralma élt még ekkor Magyarországon. A pénzt gyorsan összeadták, amiből a szabók elkészítsék a 300 huszár egyenruhát. Adakoztak a Szappanosok is.

Azután persze áruló akadt, hiszen a magyar fajta nem bír titkot tartani. Nagy büntető akciót szerveztek, a király nem indult el a tervezett útra, de Kecskeméten többeket kivégeztek, akiket a szervezéssel vádolhattak, és sok száz ember került hosszú börtönbüntetésre. Ekkor írta egy kecskeméti névtelen poéta a verset: "Nincs még ki a tizenhárom", melyet édesapám gyermekkoromban még el tudott nekünk mondani. Tartalma szerint az Isten majd meg fogja büntetni a császárt azzal, hogy a felakasztott 13 vértanú haláláért, az ő családjának is 13 tagja fog erőszakos halállal vagy gyilkosság által meghalni. És állítólag a jóslat be is teljesült. A császár családjából pontosan 13-at öltek meg Rudolf trónörökösötől elkezdve, Erzsébet királynén át, Ferenc Ferdinánd trónörököséig és feleségéig.

Az ilyesmi nem megoldás, a bosszú nem tesz jóvá semmit. Dédapámtól azt tanulta a családja, hogy meggyőződéssel, kitartó munkával kell küzdeni mindenért, ami nemes, szép és igaz, de nem szabad soha erőszakhoz nyúlni. Megértéssel, békés megegyezéssel többre lehet menni, mint fegyverrel. Ezért boldogan ünnepelte az egész családja, a nemzettel együtt, Deák Ferencnek, a ház bölcsének kiegyezését, amikor kibékítette az uralkodót a magyar nemzettel.

Utána aztán elkövetkezett nagyapámnak számára az az idő is, amikor Sándor fiuk gimnáziumba íratása végett Kecskemétre kellett költözniük, mert Szadán csak elemi iskola volt. Lelkészi nyugdíjazást még nem szerveztek, nagyapámnak tehát le kellett mondania állásáról, hogy fiát taníthassa. Abban az időben, és még azután sokáig, négy elemi osztály után, tíz éves korukban kerülhettek a fiúk a gimnázium első osztályába, ahova 8 évig jártak, és 18 éves korukban érettségiztek, hogy aztán főiskolára mehessenek. Édesapám 1857 június 27.-én született tehát 1867 nyarán lett tíz éves, s akkor kellett fájó szívvel és könnyes szemekkel elhagyni szülőfaluját. De holtáig tele volt a szíve Szadával, mindig mesélte az ottani emlékeit, a kastélyt, a nagy kertet, kertjük felett a hegycsúcson Szadavár romjait, s az arról szóló népmeséket, legendákat.

Csak egyet mondok itt el azok közül. Egy szadai öregasszony szerint Szadavár és Gödvár urai gyűlölték egymást. Szadavárból lett később Szada és Gödvárból Gödöllő, de régen csak két vár volt ezeken a helyeken a hegytetőn, és körülöttük a falvakban csupán saját jobbágyaik laktak. A két egymáshoz közel magasodó vár urai és családjaik, ölték egymás családtagjait és népét, végül elpusztították egymás várát. S a két várom azóta egyre fogy, omladozik, lassanként elenyészik. "De akik nem gyűlölik egymást azok sokáig élhetnek és családjuk szépen szaporodik", - fejezte be meséjét

a szadai öreg parasztasszony. Mikor édesapám Vörösmarty Mihály "A két szomszédvár" című költeményét megismerte, arra kezdett gyanakodni, hogy hátha Szadavárról és Gödvárról írta azt.

Édesapám tehát holtáig őrizgette szadai emlékeit, mégis jönnie kellett Kecskemétre. A szadai hívek is siratták nagyon szeretett lelkipásztorukat.

Lovas kocsikkal költöztek Kecskemétre. Vasúti vágány akkor még Budapestről csak Ceglédig épült. A szadai lóartó gazdák önként ajánlották hogy kedves lelkipásztoruk holmiját lehozzák Kecskemétiig. Hosszú kocsikaravánnal indultak útnak; hiszen csupán a könyvek alig fértek fel két kocsira. (Nagyapám a nagy könyvtárát végrendeletében a kecskeméti ref. Kollégiumra hagyta.) Hogy a szadai kastélyt és állítólagos szőlőt kinek adta el, és mi lett az árvával, azt nem tudom. Sokáig azt gondoltam, hogy abból vette nagyapám a pesti házát, de azóta az írásokból rájöttem, hogy ezt még alsódabasi lelkész korában vásárolta.

Amikor elindultunk, Szada asszonynepe és gyermekhada messzire kikísérte őket és sokáig integettek utánuk. Nem tudom mennyi idő alatt értek Kecskemétre, négy gyermekükkel, a 11 éves Amállal, 10 éves Sándorral, négy éves Juliskával és a másfél éves Károlykával. Három kisgyermekük sírját pedig a szadai temetőben hagyták.

Nagymamámnak, Szappanos Sándorné Marton Zsófiának nehezebbre eshetett a Kecskemétre költözés. Bizonyára idegen volt számára a síkság, a nagy, poros, gazdálkodó város. De ellenmondás nélkül követte férje akaratát. Ő romantikusabb vidéken született: Ipolypásztón, az Ipoly folyó mellett; majd Diosjenőn laktak a Börzsöny hegység szélén, ahol nagy várrom állt a közeli hegytetőn, amelyről olyasféle legendák szóltak, mint amelyet Tompa Mihály örökített meg versében Diósgyőrőről. Itt is azt beszéltek, hogy egy Diós nevű ember hogyan talált kincseket az öreg diófája alatt.

No, Kecskemétre érkezve aztán nem találhatott semmiféle romantikát! Sem hegyet, völgyet, folyót, sem várromot és kastélyt, sem régi meséket és legendákat. Bizony nagyon furcsa és szokatlan lehetett neki ez a vidék. De szerette a férjét és gyermekeit és érettük megtette.

Kecskeméten a Budai-utca 13 számú házba érkeztek meg hosszú kocsikaravánjukkal, mely nagyapám tulajdona volt. Régi, masszív épület, melynek hosszú folyosója, a "nyitott gang", hasonlított a szadai kastélyudvar körbefutó, oszlopos, nyitott folyosójához.

Ez a ház beköltözésük előtt sokáig üresen állt. Ennek következtében az történt, hogy mikor megérkeztek a sok kocsival, nem tudtak mindjárt beállni az udvarba, mert nem lehetett kinyitni a nagykaput. Az utcai kisajton valahogy behatoltak, de az egész udvar, az egész beépítetlen rész, karvastagságú gyommal, paréjjal volt benőve, elő azt kellett kivágni, kidarabolni, hogy a nagykapu kinyitható legyen, azután meg az egész udvarban helyett kellett kaszabolni, baltázni, fűrészelni, hogy a kocsik be tudjanak állni.

Tulajdonképpen ez az utca a Kis-Budai- utca volt még akkor, mert a jelenlegi Jókai-utcát még Nagy-Budai-utcának hívták. E kettő a Budai-kútnál szakadt egymásba és a Budai kapuban végződött. Onnantól kezdve már Budai ország-útnak hívták és hívják ma is. A Nagy-Budai-utcára nyílt valaha Gyenes mérnökék házának az a hátsó szobája, melyben jogász korában Jókai Mór lakott Kecskeméten, s róla nevezték el Jókai utcának,³ emez pedig maradt egyszerűen Budai-utca.⁴

Itt rendezkedtek be nagyszüleim, itt nevelték fel négy megmaradt gyermeküket. Nagyapám, nagyanyám és édesapám ettől kezdve halálukig ebben a házban éltek, Amál néni és Juliska néni férjhezmenetelükig, Károly bácsi megőszüléséig.

Nagyapám megvett az Urihegyben három holdas szőlőt azon a pénzen, melyet felesége gyűjtögetett össze a harisnyaszárban. S azt a szőlőt telekkönyvileg a felesége nevére íratta.

Mikor aztán a kecskeméti lakásba berendezkedtek, nagyapám ezt az úrihegyi szőlőt saját kezelésébe vette. Termett azután ott télire való alma, körte, dió, és nagymamám rúdra kötözte a speizban a sok állani való szőlőfürtöt és aszalt évente rengeteg szilvát, hogy jusson a gyermekeknek vacsorákra 9 szem dió és 9 szem aszalt szilva. (Azt nem tudom miért éppen kilenc? De az a tény, hogy annyit kaptak.) Nagyapám pedig vásárolhatta a nagy pincéjébe való hordókat, hogy beleszűrhesék szüretkor a mustot. Újdonságként hatott még azidőben mindez, nem terjedt még el akkor Kecskemét

3. A Jókai ház később Mizsei Péter (felesége Zsejarczky leány) birtokába került. Két házzal kintebb volt Szappanos Elek, (felesége Sz. Mária) háza. (Sz.I.)

4. A Kis-Budai-utca végén volt apám Sz. István (felesége Anrdé Rózsa) háza ahol én is születtem, de itt született a márvány tábla szerint Kada Elek is, aki a város híres polgármestere volt. (Sz.I.)

határában a szőlőültetés. A Budai-utca 13 számú ház alatt félhenger alakú, régimódi, de igen erős, nagy pince húzódott. Sokkal nagyobb szőlő termését is magába tudta volna nyelni. A szőlő kezelése miatt lovakat is tartottak, azok számára is volt itt elég bő istálló. S ami az én számomra különösen érdekes, itt is a lakóépülettel egyfolytában, ugyanazon és ugyanolyan fedél alatt állt az istálló, akár csak a szadai kastélyban. De itt csak három oldalon vette körül egyforma magas épület a négyzet alakú udvart, s a negyedik oldalon a kocsiszínek, fás és szenes kamrák, tyúk és sertés ólak már alacsonyabbak voltak, míg Szadán az egyforma magasságú épület zárt négyszöget képezett. A Budai-utca-i Szappanos házban azonban az istálló mennyezete alacsonyabb volt a mellette álló mosókonyha mennyezeténél, így fölötté nagyobb padlástér maradt a széna számára, mint a többi helyiség fölött, ahol csak mosott ruhát szárítottak és a csöves kukoricát tárolták. A nagy magtár is a főépületben volt. Édesapám tehát tíz éves kisdíák korától kezdve élvezhette apja lovainak hajtását. Amíg Szadán laktak, nagyapám tanyái, s a hozzájuk tartozó földek haszonbérbe voltak kiadva, mert könnyebb volt az árendapénzt küldeni oda, mint a terményt. De mostmár hogy kecskeméti lakosok lettek, nagyapám mindent felesszántóknak adott, s így aztán elvégezni való dolgaik voltak saját tanyáin is. De jártak kocsijukon máshova is.

Például Belső-Ballószög pusztán, nem is messze a Szappanos tanyától, élt egy Csókás József nevű, református vallású parasztember. Tanulni és fejlődni vágyó, jó képességű ember volt, különös pomológiai hajlammal. Szép szőlőt és gyümölcsöst ültetett a homokos földjébe, holott még újdonságnak számítottak a homoki szőlők, az általános hiedelem szerint az csak kötött helyoldalban való növényfeleség volt. Katona Zsigmond gyógyszerész Katonatelepen, és Muraközy Imre pusztabíró Szikrában még nem régen kezdtek el homoktalajba szőlőt ültetni, és Csókás József máris ugyanazt tette. De Csókás az élelmes paraszti eszével azt is kifundálta, hogy neki a telepített gyümölcsöséhez szakértő munkásokra lesz szüksége, továbbá önzetlenül is tovább akarta adni a saját szakmai olvasottságát a puszták népének, ezért engedélyt kért magániskola fenntartására a városi előjáróságtól. Megadták neki, természetesen azzal a kikötéssel, hogy mindazt tanítania kell, ami a községi tanyai iskolák tantervében elő van írva. Saját költségén építtette tanyája végébe a tantermet, csináltatott bele padokat és fekete táblát. Tandíjat nem kért soha senkitől, de ha véletlenül vittek neki a szülők ajándékba egy tyúkot vagy kismalacot, azt azért elfogadta.

Csókás József lelkiismeretesen foglalkozott naponta a nebulókkal, de a kötelező tantárgyakon kívül szőlő és gyümölcsfa kezelést, gondozást is tanított. Sőt református hittant is, melyhez nagyapám segítségét és ellenőrzését kérte. A pomológiai ismeretek megszerzéséhez pedig rengeteg szakkönyvet megvett és elolvasott. Minden tanév végén szabályos záróvizsgát tartott, melyekre vizsgaelnöknek legtöbbször nagyapámot kérte fel. Édesapám pedig, az akkori gimnazista diák, ment mindig az apjával, mert őt nem csak a lovak érdekelték, hanem a gazdálkodás minden ága! Azután ameddig élt, nem győzte nekünk mesélni Csókás József nagyszerű létesítményeit, újításait, amelyeket ő olyan őszinte elismeréssel megcsodált, mivel máshol hasonlót nem látott. Például, hogy a pincéjébe nem lépcső vezetet le, hanem rézsutos alagút, amelyen le lehetett tolni a lajtos kocsit, s ott tették fel rá a tele hordót, azután levezették a lovakat, s azokkal felhúzták a kocsit. Így megtakarították a tele hordóknak a lépcsőkön való keserves felgurítását.

Édesapám a saját kecskeméti gimnazista koráról is annyi mindent mesélt, hogy nem győzném papírra vetni. Nem is mondok el azok közül többet, csak egyetlen egyet, mely kissé nagyapámra is vonatkozik.

Édesapámék hetedik gimnazista korukban nehéz latin dolgozatot kaptak feladatul, melyet otthon kellett megírniok, s e célból hazavitték az iskolai latin füzetet. Előbb házi irkájába ceruzával próbálgatta, de nehezen boldogult, ezért kérte az apját, hogy segítsen neki. Annak pedig hirtelen nagy kedve kerekedett a feladat jó megoldásához, s két árkus írópapírra gyorsan megfogalmazta és leírta az egészet. Édesapám aztán erről az impúrumról a saját írásával szépen bemásolta az iskolai dolgozatfüzetébe. Másnap az iskolában a latin tanár beszédte az irkákat és hazavitte a lakására kijavítani. -- Mikor aztán elkezdődött a dolgozatjavítási latinóra, tanárunk becsengetés után megjelent az osztályban a nagy halom füzettel. Fellépett a katedra dobogójára, de állva maradt és szólt komoly arccal, ünnepélyes hangon, ekképpen:

“A legkiválóbb latin dolgozata van az öreg Szappanos Sándor nagytiszteletű úrnak.”

Az osztálytársak röhögtek, édesapám pedig röstelkedve horgasztotta le a fejét. Rajtakapták. Túlságosan jó volt a dolgozat!

A kecskeméti szerény fogalmak szerint, mivel a városban és határában mindenki egyszerű, polgári módon élt és senki sem nagyzott, nagyapám jó módú embernek számított, holott tulajdonképpen nem volt az, még a rokonsághoz viszonyítva sem, mert ott minket neveztek "szegény ág"-nak, ugyanis a többieknek, mindenkinek sokkal több hold földbirtoka volt, mint nagyapámnak. (Kivételt képzett persze a tönkre ment Zsigmond, és a nevelt lánya által tönkretett Zsuzsika néni.) De azért nagyapám a törvényhatóságnak mégis virilis jogon volt tagja. Református egyháztanácsos, azaz presbiter is volt. Mindkettőnek következtében élénken részt vett a közügyek intézésében, minden érdekelte és mindig buzgólkodott, ha a közjóért fáradhatott. Ha pedig felmerült valami okból, hogy a fungáló lelkipásztort helyettesíteni kell, szívességből mindig elvállalta, s így gyakran prédikált is a szószékből. Gyermekkoromban minden olyan öregtől, aki még ismerte és hallgatta nagyapámat, egyöntetűen azt hallottam, hogy igen jó szónok volt, nem csak a szép szavak és szép stílus embere, de szárnyaló hittel tudta magával ragadni hallgatóságát egy magasabbrendű életszemléletben tisztultabb, krisztusibb emberi világba.

Nagyapám odaadó ápolója volt a családi összetartásnak is, s ebben segítségére volt nagymamám is, aki teljes mivoltával belekapcsolódott férje atyafiságába. Nagyapám kitartóan levelezett a más vidékre szakadt rokonokkal is. Időnként felkereste soraival anyai másodfokú unokatestvérét, az Erdélyben élő Vörösmarty Jánost is. A családi levéltárat is ő kezdte el összegyűjteni, sőt a hiányos adatokat saját feljegyzéseivel pótolni. Minden fontosabb családi iratot eltett egy helyre, a családi levéltárba. Testvérei méltányolták, hogy közülük Sándor a legmagasabb iskolai végzettségű, és önként reá bízta minden fontosabb családi okmányt. (Halála után édesapám folytatta ezt a munkát, levéltári adatok, periratok, telekkönyvek, anyakönyvek tanulmányozásával. Az ő halála után Sanyi öcsém, a harmadik generáció, kiegészítette az országos levéltárból is, és az egész nagy értékű gyűjteményt eltűzelték 1944 november elején a hozzánk beszállásolt katonák.)

Nagyapám gyermekeit taníttatta, Juliska nénit még zongorázni is, holott akkoriban ez csak főúri családokban volt még szokás, vagy művészek leszármazóinál, de polgári családoknál alig fordult elő. Juliska nagynéném késő öregségéig aktívan és passzívan művelte és élvezte a zenét. Ám az irodalmaknak is nagy kedvelője és ismerője volt, de ez már nem jelentett ritkaságot; az akkori magyarság szerette és pártolta a magyar irodalmat.

Nagyapám soha életében nem volt beteg. Sem ő nem volt orvosnál, sem őhöz nem hívtak orvost 84 életéve alatt! Itt most a Szappanos család régi tagjainak egészségéről szólva, ki kell térnem bizonyításul egy példára, nagyapám unokaöccsének, a képviselő Pista bácsinak a példájára, aki testvérbátyjának egyik fia volt. Pista bácsira 92 éves korában a megvadult lovai ráfordították a kocsit úgy, hogy az eltörte az egyik lábát boka és térd között középen. Nyílt törés volt, a bőrön át meglátszott a félre fordult csont. Akik megtalálták, valahogyan haza szállították a Mária-utca és Hoffman János utca sarkán álló szép házába, melyet ő maga épített nagyapja szárazmalma helyén. Nem engedte, hogy orvost hívjának hozzá. Azt mondta kocsisának: "Keresd ki a legszűkebb csizmát, nyomd vissza a félre fordult csontot a helyére, aztán húzd fel a lábamra a csizmát, ne törődj vele, akárhogy jajgatok is. Majd a szűk csizma helyén tartja a csontot és összeforr." A kocsis keservesen felcibálta a szűk csizmát a törött lábra. Azután Pista bácsi ráterítette a jó subáját a kanapéra, arra ráfeküdt ruhástól, csizmástól. Feje alá párnát, magára pokrócot helyeztetett, s azután várta hetekig türelmesen, hogy összeforrjon a lába. Felesége már régóta nem élt, gyermekei sohasem voltak, a szolgálója főzött neki. Mikor már enyhült valamennyire a fájdalma, erőltetni kezdte a járását. Eleinte egy-két lépést, majd egyre többet. S korához képest nagyon hamar, pár hónap alatt annyira összeforrt a csontja, hogy járni tudott délcegen, cseppet sem sántítva. Akkor már le lehetett húzni a szoros csizmát. - 96 éves korában kétoldali tüdőgyulladást kapott; életében először akkor engedett magához orvost hívni. Az orvos azt mondta a beteg látogató rokonságnak: "Ez már bizonyosan elviszi az öreget." Tévedett, mert teljesen felgyógyult és még majdnem 4 évig vígan közlekedett Kecskeméten a rokonokhoz és ismerőseihez.⁵ Persze egész életében kétlovas hintón járt, de abból kiszállva egyenes tartással, biccentés és imbolygás nélkül bátran lépegetett és még néha Budapestre is felutazott a képviselőházba, meglátogatni egykori társait.

Azután egy második tüdőgyulladás, életének századik évében, csakugyan elvitte.

5. Ekkor panaszkodott Pista Bácsi (nagyapám legidősebb bátyja) a mai doktorokra, akik ilyen könnyelmű kijelentéseket tesznek. Nem úgy mint a régi Piszte doktor, aki világosan megmondta a beteg egészségi állapotára, hogy vagy meggyógyul, vagy a fene megeszi. (Sz.l.)

A régi Szappanosok egészségéhez bizonyára hozzájárult az egészséges életmódjuk. Soha nem dohányoztak, szeszes italt nem fogyasztottak, éjszakai mulatókba nem jártak. Hacsak valami sürgős munka miatt nem kellett ébren maradniok, akkor éjjel aludtak. Testi és szellemi munkát egyaránt és egymással váltakozva űztek, s egyik a másikkól felüdítette őket. Nyugodt világszemléletűk, tiszta családi életűk, s emberszeretetűk megóvta az idegrend-szerűket a káros hatásoktól. És mindig jobban tud küzdeni önmagáért az a szervezet, tud önerejéből védekezni és regenerálódni, amelyiket nem szoktattak el folytonos mesterséges beavatkozásokkal az önvédelemtől.

Nagyapámhoz halála percéig nem kellett orvost hívatni. Annyit elismert róla nagymamám, hogy életének legutolsó éveiben már csökkent az aktivitása, kevesebbet mozgott, többet üldögélt. Dehát ezt családja természetesnek tartotta 80 éven felüli embernél és nem is hajszolták, nem is kívántak tőle semmit. Hiszen felesége és négy felnőtt gyermeke vele lakott, vele élt - bár Károly bácsi akkor éppen a budapesti teológián tanult és a pesti házunkban lakott - de a többiek mindent elláttak, mindent elintéztek, s nagyapám pihenhetett. Lelkileg még akkor is támasza volt környezetének, vak anyósát és az anyagilag és lelkileg tönkre tett Zsuzsika hűgát vigasztalgatta, erősítgette. Az anyósa 1886-ban halt meg, egy évvel hamarabb mint ő.

Nagymamám úgy beszélte el nekünk mindig, hogy este lefeküdtek, nagyapám rendesen elaludt, s reggel, mikor ő felébredt, férjét halva találta az ágyban. "Szépen elaludt nagyapátok örökre." Pedig nem lehetetlen, hogy felébredt a rosszulletre, csak nem akarta alvó családját panaszkodással háborgatni. Soha életében nem hallott tőle senki egyetlen panasz-szót sem, de annál több hálaadást az Isten jószágáért. Szép élete volt, mert békességes, hívó és mindenért hálás lélekkel élte azt, és mindenkihez jó volt, s ezért mindenki szerette. 1884 febr. 28.-án hunyt el, 84 éves korában. Férfitestvérei közül már egy sem élt akkor. Egyetlen testvérhúga: Zsuzsika néni, csak egyetlen hónappal élte túl nagyon szeretett testvérbátyja elvesztését.

Halála után gyermekei a következőképpen osztoztak édesapjuk ingatlanain: Sándor fiáé (vagyis édesapámé) lett a ballószögi 36 hold tanyás föld; a 61 holdas talfájai birtokból Károly bácsié lett 30 hold a nagyon öreg (1794-ben épült) Szappanos tanyával, Amál nénié lett 31 hold tanyátlan rész. Juliska nénié lett a 26 hold szentkirályi föld és a Budai-utca 13 számú ház, melyre természetesen rátáblázták Szappanos nagymamám holtig tartó lakásjogát. A pesti házat a négy testvér, osztatlanul, közösen örökölte. Mind a négyen vállalták, hogy édesanyjuknak holtáig évi 150 forint haszonélvezetet fizetnek. Az Urihegyben lévő szőlő nem képezte öröklés tárgyát, mivel az nagymamám nevében állt. (Né-hány év múlva fiai mégis eladatták vele. Igaz, hogy Károly bácsi akkor már Dunabogdányban volt lelkész, onnan nem kezelhette. Édesapám pedig apja halála után saját művelésbe vette a ballószögi földjét, hivatalán kívül azzal bajoskodott, nem vállalta édesanyja szőlőjének a kezelését. Azt mondták nagymamának: "Tegye el az árát és éljen abból a tőkéből, a jövedelem helyett.")

Nagyapám sírhelyét sötétszürke márványkövel jelölték meg. Ezt később édesapám megváltotta a testvéreitől, kriptává kiépíttette, s ő is odatemetette elveszett gyermekeit. Ide került 1915-ben nagymamám is, később szüleim is. De ebből a nagy református temetőből, melyet megszüntettek, 1974-ben átvitettük csontjaikat és síremléküket a kecskeméti új köztemetőbe, s közéjük fogok kerülni én is.

+ + +

Nagymamámról és családjáról még külön is akarok szólni ebben a fejezetben.

Marton Zsófia 1825 október 18.-án született Ipolypásztón. Apja Marton Mihály előbb tanító, majd jegyző volt itt, később Diósjenőre került jegyzőnek. Anyja nemes kócsi Szabó Therézia, régi földbirtokos család elszegényedett ivadéka volt.

Marton Mihály 1780-ban született, az ő apja Ipolypásztón kisbirtokos volt, akinek anyagi ereje nem engedte meg, hogy fiát taníttassa. De a fiú mindenáron tanulni akart és Losoncon el is végezte a nyolc gimnáziumot, és még utána két évig valami rektori iskolát, de nagy nyomorúság között. Lúdtoll faragással keresett magának zsebpénzt. (Mert akkor még lúdtollal írtak.) Nyaranként pedig apja kis földjén részes aratóként kaszálta a gabonát, így és hasonló módokon keresett magának tógára valót és tandíjra, taneszközökre, s az internátusra szükséges összeget. Amikor tanulmányával végzett és állást kapott, tanítói fizetésére megnősült, feleségül vette nemes kócsi Szabó János mányi jegyző leányát

Theréziát. E házasságból öt leány és egy fiú született, közülük a legfiatalabb testvér volt Zsófia, az én nagyanyám.

Marton Mihály diósjenői jegyző 1838-ban Kisoroszinál át akart menni a befagyott Dunán, de egy észre nem vehető, vékony jégkéreggel fedett halászléknél beleszakadt a vízbe, s hiába akart a lékhez úszva kikapaszkodni bár jó úszó volt, de a jég széle újra leszakadt alatta és csak harmadik próbálkozásra sikerült kivergődnie, de mire Kisorosziba ért, a vizes ruhája teljesen ráfagyott a testére, s annyira átfázott, hogy hamarosan belehalt. Özvegye nyugdíjat nem kapott. Legfiatalabb gyermeke Zsófiika csak 13 éves volt akkor. A környékben lakó földesúr, a Buzinkay uraság, aki Marton Mihállyal többször vadászott együtt, megdöbbenve tragikus elhunytán, legfiatalabb gyermekét, Zsófiát, magához vette és a saját gyermekeivel együtt taníttatta. Később Váchartyánba került Gosztonyi nevű uraságékhöz. Megkapott mindent, ami az élethez szükséges, kastélyban lakott, de mégis csak kegyelemkenyér volt az.

Marton Mihály diósjenői jegyző halálakor, legidősebb két gyermeke fiatalasszony volt már. Marton Judith, az első szülött, Veress András Veresegyházi ref. lelkészhez ment nőül. Második leánya, (nem tudom a keresztnevét, mert mindig csak Vasnének hallottam emlegetni,) Vas Mihály felesége lett, aki elég jól keresett. Tahitótfaluban lakott, ahol lovakat tartott és azokkal hajókat vontatott a Dunán. A családfő halála után tehát Zsófikával együtt három leányuk el volt helyezve. Özvegy Marton Mihályné Szabó Theréziának azonban még így is három gyermekéről kellett volna gondoskodnia, önmagán felül, Kálmánról, Julcsáról és Terkáról. Dédanyámat a saját édesapja: Szabó János mányi jegyző sem tudta már segíteni, mert veje elpusztulása idejében ő is meghalt.

Kálmán, az egyetlen fiú, még apja életében kezdte tanulni a szíjgyártó mesterséget. Árván maradása után folytatta és a saját erejéből felszabadult, mesterré lett, és Losoncon telepedett le, ahol lassanként házat is szerzett. De a szabadságharc végén, 1849-ben, a muszkák e házat felgyújtották, őt magát pedig megölték. Családja nem maradt.

Apjuk halála után Vasné vette magához özvegyé lett anyját, Julcsa és Terka nevű két húgával együtt. A fiatal, még 15 éves Terkát (nagyamám előtti ötödik testvér volt) Vasné hamarosan rábeszélte, hogy menjen férjhez az udvarlójához, ahhoz a 18 éves jó módú gazdalegényhez, akinek ő nagyon megtetszett. Így lett Marton Teréz Csizmadia Mihály felesége, aki szintén Tahitótfaluban lakott, ott volt birtoka. Esküvőjük után ide költözött hozzájuk az anyjuk, özvegy Marton Mihályné is. Így ennek a kettőnek az eltartásától megszabadult. A Csizmadia házaspárnak később két fia született.

Vasné nál, anyjuk átköltözése után, már csak Julcsa nevű húga lakott, akit ők tartottak el. Egyik télen Julcsa a befagyott Dunához ment vízért, s léket ütött a jégen, hogy vödrét megmeríthesse, de magcsúszott, bele a lékbe és a vízbe fulladt. (A család titkon arra is gyanakodott, talán öngyilkos lett, mert elkeseredett szív lány volt, nem találta helyét e világban.)

Pár évvel ezután történt, hogy Vas Mihály lovait, egy árral szemben történő hajóvontatásnál, hátra rántotta a Duna erős sodrása s a víz el is kapta őket. Gazdájuk menteni akarta lovait, de közben ő maga is a Dunába fulladt és lovai is odavesztek. Gyermeke nem maradt. Felesége további sorsáról nem tudok.

E nagy folyam tehát sokszoros tragédiát okozott nagyamámék családjában. E családi vízi balesetek után Veress András ref. lelkész és neje Marton Judith magukhoz vették Zsófikát mert Veresegyháza nem feküdt a Duna mellett, viszont Váchartyánban a Gosztonyi birtok közel volt ahhoz. Nagyapám és nagyanyám itt ismerkedtek meg egymással, s mikor nagyapám első felesége meghalt, feleségül vette Marton Zsófiát 1854 szept. 14.-én, s ettől kezdve Szappanos Sándor ref. lelkész feleségeként élt, 13 évig még Szadán, azután haláláig Kecskeméten.

Nagyamám esküvője után édesanyja még 15 évig Csizmadianénál, azaz Terka nevű leányánál lakott Tahitótfaluban. Édesapámnak anyai részről csak a két Csizmadia fiú volt elsőfokú unokatestvére, senki más. De elbeszélései szerint, ő ezeket az anyai unokatestvéreit életében csak egyszer látta, ami kor egyetlen egyszer eljöttek hozzájuk Szadára látogatóba, és soha többet.

1867-ben (I. Ferenc József királlyá koronázása után,) miként már megírtam, nagyszüleim Kecskemétre költöztek négy gyermekükkel együtt. Ez az akkori lovas kocsin utazásnál hatalmas távolságot jelentett Pest megye északi részéhez képest, hogy ide még a gyermektelen Veress Andrásék is ritkán jöttek el, Csizmadiék pedig soha. (Annyi idő alatt, amennyi akkor ehhez az úthoz kellett, manapság repülőgéppel Amerikáig elutaznak.) A Csizmadia házaspár nem élhetett boldog házasetet mert felesége Marton Terka, 1869-ben, egy napon a Dunába ölte magát.

(Az elkeseredésre hajlamos, túlérzékeny természetünket, édesapám is, mi gyermekei is, kizárólag Marton Zsófia nagymamám családjától örökölhettük. Mert a Szappanosok mindig erősek, teherbírók voltak testileg is, lelkileg is egyaránt. Amikor 1944 után mindenki elvesztette mindenét, akkor is hősiiesen viselték a balsorsot.)

Terka nővére halála után Szappanos nagymamám magához vette az édesanyját a Kecskemét Budai-utca 13 számú házba. Itt élt az öreg dédnagymamám, egészen az 1883-ban bekövetkezett haláláig. De már megvakulva érkezett ide, soha semmit nem látott, csak tapogatott. De vakon is sokat mesélt az unokáinak, vagyis édesapámnak és testvéreinek. Azt mondanom sem kell, hogy édesapám aztán tovább mesélte nekünk, gyermekeinek.

Dédanyám, Marton Mihályné, vakságának 18 éve alatt, csak kukoricamorzsolással, kenderfonással és tollfosztással tudott foglalkozni. Ezeket tapintás útján elvégezte. De elbeszélni aztán tudott, az unokái hallgathatták. Cseppet sem csodálkozom azon, hogy szerette emlegetni a régi szép időket, egészen kicsi gyermekkorát, amikor még apai nagyapjának: nemes Kócsi Ferencnek megvolt a nagy birtoka, és 3 faluja: Szolgaegyház, Fehér egyház és Kolontó, ahol jobbágycsaládok laktak. Unokái pedig ugratták a nagymamát, hogy a 3 falut elnyelte a Kolontó vize. Nem érthették meg nagyanyjuk bánatát, keservét, hiszen nekik mindenük megvolt, ami kellett, szüleik szorgalmából és józanságából.

Ám a régi magyar köznemesek, más szóval kurta nemesek, szerették volna kicsit utánozni életmódjukban a főnemeseket, "de nem futotta a madzag", miként népiesen mondják, és elúszott mindenük. Más hiba is volt. Az osztrák politikai érdek azt kívánta, hogy a terményárakat lenyomják, az iparcikkét pedig felemeljék. Ugyanis Ausztria termelte az ipart, Magyarország az élelmiszereket. S ezek a lenyomott élelmiszerek, azaz termény árak is okozták, hogy a magyar földbirtokosok sorra tönkre mentek. Földből csak olyan lefékezett igényekkel, józan mértékletességgel, szorgalmas munkával lehetett megélni, ahogyan a Szappanosok éltek.

A tönkre ment birtokosok fiaikat hivatalba dugták, hogy megkeressék a létminimumra valót. Hivatalt abban az Időben, az 1844. évi V. törvénycikk megalkotása előtt csak nemes ember kaphatott. Akiknek nagyobb volt a protekciójuk, ismeretkörük, azoknak fiaiból lehetett főszolgabíró, vagy alispán, akik pedig kisebb eséllyel rendelkeztek, azoknak a fiából lett falusi vagy községi jegyző. Így lett Mátyás jegyző kócsi Szabó Ferenc fia: János. A régi nagy életnek pedig csak a híre maradt meg. S ezzel az emlékekkel narkotizálta magát özvegy Marton Mihályné dédanyám is, a saját élete sok nyomorúsága és rengeteg bánata ellen.

Nem csodálom őt. Az én fantáziám is szeret elrepülni innen, a döngölt agyagpadlós, rossz nyárfagerendás kis putriból, ahol lakom, s szereti maga elé idézni Szappanos nagyapám szadai és Juliska nagynénimék gátéri kastélyának emlékét. Persze engem egyáltalán nem az anyagiak izgattak, hiszen szerényre és igénytelenre neveltek, kizárólag szépségük miatt szerettem a kastélyokat és nagy kerteket. Mert szépségek után legalább annyira vágyik a lelkem, mint mindennapi kenyér után a szervezetem.

Az édesapám által közvetített, Marton nagyanyjától hallott elbeszélésekből csak néhányat idézek ide.

Marton Mihállyal történt meg, mikor még Ipolypásztón laktak, hogy éppen az Ipoly partján sétált, mikor egy óriási halat látott úszni a víz folyásával szemben. A kovácshoz szaladt és vett két szigonyt és egy kötelet, s így felszerelve szembe taláta a nagy halat, belevágta a szigonyt, amelyre a kötelet előbb ráerősítette, azután a kötél másik végét egy partmenti fához kötötte. Kocsit fogadott, azon vitték el a halat Losoncra, ott adta el, két mázsa súlyt nyomott. (Vajon ez is legenda-e? Nem baj, annyi bizonyos, hogy családi szájhagyomány, így mesélték gyakran nagymamám és apám, s én a családi legendákat is gyűjtöm.) Mikor Diósjenőre költöztek, ott lakott Nógrád megye három leghíresebb embere. -- Az egyik volt Nagy Mihály ref. lelkész, olyan nagy erejű ember, hogy két vállán el bírta vinni egyszerre 4 zsák tisztabúzát a szomszéd szérűjéről a maga magtarjába. Az egyik hordóból úgy ivott hogy felemelte a tele hordó száját a saját szájához.

A másik nevezetes ember dédapám: Marton Mihály jegyző volt, mint Nógrád megye legjobb vadásza. Annyi vadat kilőtt, hogy az Uriszék arra ítélte, hogy naponta csak egy nyulat szabad neki kilőni. No, így is fogyaszthatott elég nyúlpecsenyét a feleségével és hat gyermekével együtt.

A harmadik nevezetesség a diósjenői egyik tanító volt, ki nagy evéséről és ivásáról vált híressé. De érdeklődött a hegyek titkai iránt is. Diósjenőtől nem messze, a Börzsöny hegységben, egy nagyon mély, kútszerű aknát ismert a nép. Azt határozta a szóban forgó tanító, hogy ő azt egyszer megnézi és megméri, hogy milyen mély, hány méterre van a feneke? Megszervezte az expedíciót. A kíváncsiak

közt sokan vállalkoztak rá, segítségére lesznek. Felszerelte magát bányalámpással, baltával, csengővel. Sok kötelet vittek magukkal, hogy ha kell, azokat egymáshoz kötözzék. A végét a tanító jól a saját testére erősítette, körülvéve vele derekát, mellét, hátát. Fent erős legények vállalkoztak arra, hogy tartják és lassan engedik lefelé a kötelet. Megbeszélték előre a jeleket, egy-egy magános csengetésre engedjék tovább, lejjebb. Kettős csengetésre álljanak meg és várjanak. Hosszan rázott csengetésre húzzák fel gyorsan, mert akkor veszély van.

Engedték, engedték a kötelet, szóltak a magános csendülések, sokszor kellett toldani a kötelet. A körülállók csodálkoztak, hogy még mindég nem érte el tanítójuk az üreg fenekét. Milyen iszonyú mély ez a csodálatos lyuk!

Egyszer aztán hallatszott a kettős csengetés, a kötél feszülése is meglazult, tehát a tanító már talpain áll. Várakoztak. És egyszer csak megszólalt a hosszan rázott, ideges csengetés. Mindannyian nekifeszültek a kötél felhúzásának teljes erejükkel. S az üreg nyílásában a tanító elalélt teste jelent meg. Kiemelték, felocsolták, eszméletre térítették.

Sok mély lélegzetvétel után aztán beszélni kezdett. "Mikor már a talpaimmal megálltam az akna fenekén, oldalt erős vasajtót világított meg a lámpásom. No, gondoltam, ezt most kinyitom. Nekiláttam a baltámmal, de nem bírtam vele. Aztán úgy éreztem, hogy fogy a levegőm, fulladni kezdtem, akkor megráztam hosszan a csengőt, de nemsokára eszméletemet is elvesztettem." S ekkor elmondták neki a körülötte állók, hogy ők mindig azt hallották szüleiktől, nagyszüleiktől, hogy a hegyek belsejében régi alagutak szövevénye vezet mindenfelé, s azokba minden régi várnak és várkastélynak volt lejárata. Az a vasajtó is egy ilyen régi, titkos lejáró nyitja lehetett. -- De soha többet Jenki sem mert leereszkedni, hogy megnézzé.

1883-ban végleg elhallgattak édesapámék vak nagymamájának mesélő ajkai. Szappanos nagymamám szépen temettette el az édesanyját a kecskeméti, budai úti ref. temetőben, fehér márvány síremléket is állíttatott a sírhalmára. Erre a sírra kicsi koromban még nagymamámmal kézen fogva is vittem virágot, később pedig sípos Irénnel, vagy egyedül is felkerestem.

Marton Mihályné halála után egy év múlva, 1884 februárjában Szappanos nagyapám is meghalt. Most már két személlyel fogyatkozott meg a Budai utca 13-as számú ház lakóinak száma. Azután ennek a Szappanos háznak a lakói házasságkötés és más vidékre költözés által is kevesbedtek.

Legelőször nagyszüleim elsőszülött gyermeke: Amál néni hagyta el az apai házat, 1887 július 10.-én nőül ment Sípos Imre belényesi ref. lelkészhez, Bihar megyébe. Nagymamámék nyugodtan adták hozzá feleségül, bár a vőlegény háromgyermekes özvegy ember volt. Nem sejtették róla, hogy iszik és Amálkának szomorú sorsa lesz mellette. Hiszen a vállaji sípos családot igen derék és kiváló embereknek ismerték. (Nemesi előnevüket mindig használták a család kihalásáig.)

Jól ismerték a főthi ref. lelkészt, vállaji Sípos Pált, aki az "Imre sógor" apjának testvére, tehát nagybátyja volt. Amikor még nagyszüleim Szadán laktak, a főthi lelkészek is legbensőbb baráti körükhöz tartoztak. Sípos Pálék Fanny nevű leánykájuk keresztszüleinek Szappanos Sándorékat kérték fel, az utóbbiak pedig Károly fiuk keresztelésére Sípos Pálékat hívták komának. Sípos Pálné Miskolczi Franciska dédapja: Miskolczi Mihály füleki ref. prédikátor gályarabként halt meg, hitéért szenvedett mártírhalált. Azóta is a Miskolczi és vállaji Sípos család minden generációja lelkész volt.

Kitérek itt a főthi lelkész Sípos Pál rövid életrajzára. (Szappanos unokanővéreimnek anyai nagyapja volt, tőlük tudom az adatait.) 1823-ban született Kecskeméten, a gimnáziumot is itt végezte el. Amikor egy esztendeig Petőfi Sándor is itt járt iskolába nagybátyjától, Hruz Mihály evangélikus kántortól, akkor osztálytársak voltak vele. Jókai Mórnak is barátja volt Sípos Pál, annak jogász kora alatt ismerkedtek össze. Mikor a 48-as szabadságharc kitört, Sípos Pál mint ifjúsági szenior lelkesítette társait, hogy álljanak be honvédnek. Lelkesítő költeménye nyomtatásban is megjelent.

Őt, az ifjúsági szeniort, 1848 júniusában már a verbászi táborban találjuk, mint a Zrínyi zászlóaljba beosztott honvédet. Elébe álltak Róth és Filippovics seregének és a horvátokkal lerakatták a fegyvert. Sípos Pál harcképtelen lett, de amint felgyógyult beállott huszárnak gróf Károlyi ezredébe, hol hamarosan hadnaggyá nevezték ki. Részt vett az isaszegi és turai véres szuronyrohamokban, hol 17 sebből vérezve maradt a csatatéren. Ekkor kórházba került, ahova gróf Ráday Pál őrnagy személyesen vitte neki a kitüntetést. Mire fölgyógyult, megtörtént a világosi fegyverletétel. Azután bevégezte a főiskolát, letette a kápláni vizsgát is. 1853-ban választották meg Fóthra lelkésznek, hol 37 évig szolgált. Tehát vállaji Sípos Pál csak egy Évvel később került Fóthra, mint Szappanos Sándor nagyapám Szadára. Igen jó barátságban voltak egymással. Sípos Pál egyházmegyei Tanácsbíró, majd

esperes lett, később helyettes püspök. Nem csoda tehát, ha e jól ismert derék emberhez nyugodtan adták feleségül Szappanos Amáliát, aki attól kezdve Berlényesben lakott.

Másodszorra, Juliska néném hagyta el az apai házat, aki unokatestvérének, Szappanos Sándornak a fiához: dr. Szappanos Sándorhoz ment feleségül 1889 május 4.-én. Itt meg már éppen családi körön belül történt a házasság, aminek az lett a sajnálatos következménye, nem született gyermekük. Előbb Csongrádon, majd Monoron laktak, amikor táblabíróvá nevezték ki, Budapestre költöztek. De ekkor már nem volt meg a nagyapámtól örökölt pesti ház a Práter utca és Kisfaludi utca között, amit, apjuk halála után a négy testvér közösen, osztatlanul örökölt. Ugyanis, még annakidején, hivatalos felhívást kaptak a székesfővárostól, hogy kötelesek a házat három éven belül emeletesre felépíteni. Erre egyiknek sem volt pénze, tehát eladták több részletben, magánosoknak és társaságnak és több nagy bérház épült a helyén.

Juliska nénink férjét, megkülönböztetésül a Szappanos Sándorok közül "bíró Sándornak" vagy később "táblabíró Sándornak" hívta mindenki. Én sem bírom másképpen emlegetni. Még nem ment nyugdíjba akkor, amikor megvették a gátéri száz holdas birtokot, Csongrád és Félegyháza közötti jó fekete föld volt ez, melyen ártézi kút és szép kis kastély állt, öt hold gyönyörű parkkal körülvéve. Vízvezeték volt a majorban is, minden istállóban, és halastó ficáncoló halakkal, melyet szintén az ártézi kút táplált. Hogy ezt a birtokot megvehessék, eladták Juliska néni örökségét is, a szentkirályi 26 hold földet, eladták azt is, amit táblabíró Sándor bácsi az édesapjától örökölt, (az is dédapám birtokából való ősi föld volt még) a kecskeméti ház árát és megtakarított pénzüket is hozzá tették. Gyönyörű hely volt, a gyermekkorom tündéerkertje!

Harmadikul a negyedik testvér: Károly nagybátyám hagyta el a kecskeméti budai utcai Szappanos házat, ahol másfél éves korától fölnevelkedett. 1890-ben, november elsején, Dunabogdányban lett segédlelkész. E kis gyülekezetet anyaegyházzá szervezte, s annak első lelkészévé, egyúttal kántorává és tanítójává választották meg egyhangúlag 1891-ben. Erre az állására meg is nősült még ebben az évben december 29.-én, feleségül vette kereszttestvérét: Sípos Fannyt, a fentebb vázolt életrajzú Sípos Pál esperes és felesége Miskolczi Franciska leányát. Az esküvőt december 29.-re tűzték ki, amikor már ő is, apósa is túlesnek a karácsonyi ünnepek egyházi szolgálatán. Apósa fogja majd összeadni őket Fothon. Zajlott a Dunán a jég amikor elindult az esküvőjére. Egyetlen révész sem akarta átvinni őt a túlsó partra, semmi ígéretért és semmi könyörgésre. Már kétségbeesett, hogy elkésik a saját esküvőjéről. Hogy Dunabogdányból Fóthra érkezhessen, feltétlenül keresztül kellett jutnia a Dunán. Híd még nem volt sehol a közelben, sem helyi érdekű hajójárat. Csak a révészek. De azok kijelentették, hogy az életüket nem kockáztatják a gyorsan mozgó, erősen sodró nagy jégtáblák között. Végre talált egy könnyelmű fiatalembert, akinek volt egy nem nagyon erős, csak nyári szórakozásra való csónakja, aki elvállalta igen nagy összegért, hogy átviszi, de csak úgy, ha Károly bácsi is segít evezni. Kettőjüknek is minden erejüket meg kellett feszíteniük, hogy a jégtáblákkal való összeütközést elkerüljék. Állandó életveszély között küszködtek ki a kis lélekvesztőben, de az esküvőjére mindenáron el akart jutni. - Késve érkezett, mennyasszonya már zokogott, azt hitte, vőlegénye a Dunába veszett. A kitűzöttnél későbbi órában tarthatták meg az esküvőt, de megtartották és az elkészített lakodalmi ételek sem veszttek kárba. - Szappanos Amál férje és Szappanos Károly felesége unokatestvérek voltak.

Kecskeméten, a Budai-utca 13-as szám alatt ekkor már csak kettesben lakott Szappanos nagymamám Sándor nevű fiával, aki gazdálkodott a saját ballószögi földjén, hivatala, városi aljegyzősége mellett. Tartott a szántáshoz és minden egyéb munkához négy ígáslovat, de egy hátsólovat is, mert a lovaglás gyönyörűsége nélkül nem bírt élni. Szappanos nagymamán nem ellenezte fia kedvtelését, aki a lovakat éppen annyira szerette, mint a nagyapja. Igen, őt, a dédapámat igyekezett utánozni abban is, hogy vasárnapi napokon összefogta a négy lovát négyes fogatnak, s úgy hajtott a lányos házakhoz, bedobva nekik a virágcsokrokat. Vagy pedig lóháton kereste fel őket. Mindenütt örömmel fogadták. De hiába szerette volna nagyapját utánozni, neki már nem volt meg a hozzávaló módja. De azért esküvőjét is úgy tartotta nagy sátor alatt az udvaron, száz meghívott vendéggel, parádés étrenddel, ahogyan a nagyapja lakodalmát hallotta elmesélni a régiektől.

1893 Június 26.-án vette feleségül Szalontay Sándor kecskeméti ref. Főgimnáziumi tanár és neje illyefalvi Zöld Anna leányát: Jolánt. Ezentúl már kettesben éltek a házban Szappanos nagymamám és édesapám, hanem lassanként gyarapodni kezdett a Budai utca 13-as számú ház lakossága, népessége, az előző esztendőök fogyatkozása után. Szüleink házasságából születünk mi nyolcan, a nagyapai Szappanos házban látva napvilágot.

1. Jenő	1894 július 10
2. Ödön Béla	1895 augusztus 5
3. Andor Miklós	1897 január 29
4. Gyula	1899 április 12
5. Sándor Ede	1899 április 12
6. Jolán Zsófia	1904 május 13
7. Margit Anna	1909 augusztus 23
8. Sándor Ödön	1909 augusztus 23

Mindannyiönkat Szappanos Károly ref. Lelkész keresztelt meg, azzal a családi keresztelőkancsóval, amellyel édesapánk és testvérei is részesültek a keresztségben.

De e fejezetben még nem szüleimről és testvéreimről akarok beszélni, hanem csak Szappanos nagymamáról.

+ + +

Szappanos Sándorné Marton Zsófia attól kezdve, hogy 1867-ben (I. Ferenc József királlyá koronázása nyarán) lovas kocsikkal Szadáról Kecskemétre költöztek, többet nem mozdult ki e város határából. A Szappanos rokonság tanyáira szívesen elment lovas kocsikkal, de vonatra nem ült, akkor sem, mikor már Kecskemétig kiépült a vasútvonal. Szappanos nagyapám míg élt, mindig szívesen felutazott Budapestre a saját házába, de nagymamám a világeért fel nem ült volna erre az újmódi közlekedési eszközre. A mai öregek nem irtóznak jobban a repülő utazástól, mint amennyire ő félt a vonatra üléstől. Juliska néni gyakran hívogatta az édesanyját, hogy látogassa meg őket a csongrádi, majd monori otthonukba, Károly bácsiék is hívták Dunabogdányba, de nem, nem, ő vonatra nem üll. És nem ment sehová.

Aztán egyszer mégiscsak fel kellett ülnie a rettegett közlekedési eszközre, mert táviratot kapott Belényesből, hogy Amál lánya haldoklik...

Vissza kell itt lépnem kicsit az időben Szappanos Amál néni nehéz sorsára. Mostoha gyermekei közül a legidősebb, Irma, exaltált, nem normális teremtés volt, akivel Amál néni nem tudott mit kezdeni. De ennél is nagyobb tragédiája volt, hogy a férje ivott, nem bírt uralkodni kórós szenvedélyén. Ennek következtében goromba volt otthon és pénz sem volt a háznál. Szegény Amál néninek a semmiből kellett a családot ellátnia.

Hogyan sejtették volna ezt előre, hiszen nemcsak apai részről nem örökölhették rosszat Sípos Imre, de anyai részről sem, mert édesanyja Sófalvy lány volt, régi református erdélyi családból, akinek ősei szintén generációkon keresztül prédikátorok és lelkészek voltak, magas szellemi kulturáltságban. De az itatra aki egyszer rászokik, ott vége mindennek.

Amál néninek hat évi házassága alatt hat gyermeke született, akik közül ötöt el kellett temetnie csecsemő korában; micsoda fájdalom lehetett anyai szívének! A hatodik gyermeke születésekor pedig ő maga halt meg. Az oláh szülésznő nem bánt vele higiénikusan, vérmérgezést kapott, s iszonyú kínok között kiszenvedett. Az újszülött kis Sípos Irén meg életbe maradt. Mikor már Amál néni nagyon rosszul volt, akkor sürgönyözött a férje az anyósának. És Szappanos nagymama, életében először, mégiscsak felült a vonatra 1894 márciusában, hogy Kecskemétről Bihar megyébe Belényesre utazzon. Lányát, Amál nénit, irtózatosszerű szenvedés között, haldokolva találta. Aztán bekövetkezett a vég s neki a belényesi temetőbe kellett kísérenie a lányát. Nagymamám a temetés után el akarta hozni magával Kecskemétre a 9 napos kis árva Irént, hogy majd cuclis üvegből fölnevelje. Szegény Irén jobban járt volna akkor! De az apja nem adta. Sípos Imre nagyon jól tudta, hogy Amália halála után a törvény szerint gyermeke öröklő a kecskeméti Talfája pusztán fekvő földjét, s azt is tudta, hogy az árvaszék annak adja oda a birtok jövedelmét, aki a kis árvát magánál tartja. Ezért nem adta ki a kezéből. Fogadott mellé egy oláh szoptatós dajkát, aki lelkiismeretlenül bánt a gyerekekkel. Sem az apja nem ellenőrizte, sem Irma, a nagy féltestvér, nem törődött vele.

Amikor nagymamám Amál néni temetéséről hazakerült, azt mondta az én szüleimnek - akik akkor még nem voltak egy éves házasságok - hogy: "Megnyugszom most már, hogy Amálkát a földben tudom., most már nem szenved."

Hát ő már nem, de szegény kis árvájára örökségül maradt a szenvedésekkel bélelt, nehéz élet. - Tulajdonképpen én soha nem értettem meg, hogy abban az időben mindenki holtáig tűrte a legrosszabb házaseletet is, és eszükbe sem jutott törvényesen elválni egymástól és elhagyni szenvedésük színterét, akkor sem, ha erre alkalmuk lett volna. Amál néninek Kecskeméten volt akkora földje, amiből szerényen, beosztva megélhetett volna, s édesanyja kétszobás lakásában meghúzhatta volna magát. Miért nem hagyta ott a részeges férjét? Persze az időtájt még halálos megbotránkozást keltett volna, ha válópert indít és elhagyja házastársát, holott templomban örök hűséget esküdött neki.

A kis anyátlan Sípos Irénke dajkája, hideg, szeles, fagyos időben, úgy beszélgetett nyitott ablakon át az udvarlójával hosszú ideig, hogy karjai között tartotta a csecsemőt. Szegényke bizonyára sírt a fázástól, de a dajka avval nem törődött, sem a nagyobb féltestvérek: Irma, Róza és Béla. Apjuk a kocsmában, azt nem érdekelte a családja. A kis Irén egyik oldala, mely a dajka teste felől volt, nem fázott át annyira, de a másik oldala, a nyitott ablak felőli, teljesen áthűlt. Súlyos beteg lett, de életben maradt. Hanem a bal szemére megvakult, a bal fülére megsüketült, s a bal oldala olyan hűdést kapott, hogy örökre elmaradt fejlődésben a másik oldaltól. Egész életére féloldalas maradt a termete.

Kilenc éves korában, 1903-ban, meghalt az apja, az "Imre sógor", akkor került Irén Kecskemétre Szappanos nagymamához, tehát egy évvel hamarabb mint ahogy én születtem. Én már együtt ismertem meg őket kettőjüket, az én fogalomkörömben ők ketten szorosán összetartoztak. Amilyen kicsi koromra csak vissza tudok emlékezni, mindig szerettem bemenni hozzájuk. Nagymamának két tágas szobából, konyhából és speizből álló, szeparált lakása volt itt, férje egykori házában, mely most fia, azaz édesapám tulajdona volt már régóta, amióta megvette Julika húgától.

Nagymamám szobája volt számomra a mentsvár, a menedék, a békesség otthona! Lelkemben erős vágyakozás élt a nyugalom és szeretet után, s azt csak itt kaptam meg. Szüleim nagy helyiségekből álló, tágas lakásrészében, sohasem volt olyan nyugalom, amelyet az én idegrendszerem, ez a csendességre, magános motyogásra és gondolkozásra vágyó, talán kissé abnormális idegrendszerem megkívánt volna. Nálunk mindig nagy viri-vári és nagy nyüzsgés uralkodott. Testvérbátyáimhoz jöttek az osztálytársak és barátok. Öcsém és húgom, a kicsi ikrek, elég sokat bőgtek, különösen Margitka volt síró, ideges természetű. És dajkájuk még nagyobb lármával csitította őket. Édesanyámhoz jöttek a szülei és testvérei, és különösen a mindig indulatos Margit néni és Zoltán bácsi elég nagy zajt csaptak és idegessé tették még a légmentet is. De jöttek édesanyámhoz esetleg kartársnői és tanítványai szülei mindenféle ügyekben. De jöttek a kereskedők és iparosok is. Mert édesanyám mindig gyengének és fáradtnak érezte magát, ezért ő csak az iskoláig mozdult ki hazulról, ahol tanított, de vásárlás céljából soha. A család szükséges beszerzéseit levelekkel intézte el; felírogatta, hogy mire van szükség, s gyermekeitől elküldte a boltosokhoz és iparosokhoz a céduláit, és azok segédrel és inassal, édesanyám lakására hoztak minden kívánt árut, még választékot is belőlük.

Édesanyám, aki az osztályában egyszerre 80 vagy 90 első osztályost tanított, fáradtan, kimerülten érkezett haza az iskolából, itthon pedig várta a népes család sok gondja, bizony mindig ideges volt és haragos. Örökölte is apai őseitől az indulatos, könnyen és gyorsan haragra lobbanó Szalontay természetet, édesapám meghatározása szerint: "a Szalontay mérget". S ezt leginkább édesapámon és rajtam töltötte ki, vezette le. A fiait nagyon szerette, azokra kevesebbet pörölt, de engem örökké szidott. Pedig csöndes, engedelmes, jó kislány voltam. De engem nem bírt szeretni. Fiai közül is leginkább kedvence volt a könnyen indulatba jövő Gyula, "ez olyan, mint az én testvéreim, ez az én egyetlen drága jó fiam", mondta és erősen kivételezett vele. Én pedig esténként a takaróm alá bújva, omló könnyeim között imádkoztam: "Édes jó Istenem, könyörülj rajtam, segíts arra, hogy jó kislány tudjak lenni, hogy ne haragudjon rám mindig az édesanyám". De ezt nem értem meg soha.

Hát hogyan lett volna számomra üdülés, beszökni Szappanos nagymamám szobájába, mellé bújni a ruganyos kanapén, ahol fél kezével magához ölelt és mesélt, beszélt, nyugodtan, csendes, szeretettel. Irénnel is jól megértettük és szerettük egymást, nem számított a köztünk levő tíz év korkülönbség. Szappanos nagymamám lelkéből megbékélést árasztó, erős, bízó hit ömlött felém. És ő megbocsátott mindenkinek, soha egyetlen rossz szót sem szólt a menyéről, pedig édesanyám ugyancsak örökké leszólta őt, főként előttünk, a saját unokái előtt. Volt ebben valami anyai féltékenység is, azt akarta elérni, hogy apai nagymamánkat és apánk rokonait ne szeressük, csakis őt és az ő rokonságát. Későbbi életemben is sok anyánál tapasztaltam a féltékenység megnyilvánulását. De a gyermek ösztönösen ahhoz húzódik, aki több szeretettel és szelídebben bánik vele, ezért Szappanos

nagymamánkat nagyon szerettük, mert sohasem pörölt, sohasem volt mérges, sohasem haragudott senkire.

Elismerem, hogy otthon is a mi lakrészünkben is jó volt hozzám a két legidősebb testvérbátyám: Jenő és Bandi. Tőlük is kaptam szeretetet, de ahhoz nem volt hatalmuk, hogy elhárítsák rólam az örökös anyai haragot. Ezért csak Szappanos nagymamám lakása nyújtott tökéletes menedéket számomra, mert oda édesanyám soha nem tette be a lábát. Nagymamám igazi papné volt, a Biblia mindig előtte feküdt az asztalon. Abból is felolvasott nekem, meg bibliai történeteket is mesélt. Sokszor kértem arra, hogy meséljen az 1848-49-es szabadságharcról. Beszélt róla sokat, hiszen ő már akkor 23 éves nagy lány volt, de a végén mindig hozzátette: "Borzasztó volt, csak azt adja meg nekem az Isten, hogy még egy háborút meg ne érjek!"

Elmondott sok mindent a rokonságról is, s engem ez a tárgykor érdekelt a legjobban: a család. Férje egész atyafiságával őszintén rokonszenvezett. De szívesen segített a legtávolabbi rokonokon is, magához vette Pázsit Imrét míg a polgárit Kecskeméten elvégezte. Később meg Sípos Bélát, Irén féltestvérét és annak unokatestvérét, Sófalvy Károlyt, hogy Kecskeméten végezhesék el a jogakadémiát. - Szappanos nagymamám mindig egészséges volt és soha életében nem járt orvosnál. 86 éves korában még felvitte egyedül a padlásra a ruháskosárban a vizes ruhaneműt, amit Irénnel együtt mostak ki, hogy kiteregessék azokat száradni a kötelekre. De ekkor fiai rászóltak, hogy az ő korában már nem való létrán mászkálni a padlásra, s engedelmeskedett nekik, többet nem tette. Kifogástalanul hallott és jól látott, szellemileg is teljesen friss volt. Minden szabadidejében olvasott, nagyon sokat és 88 éves koráig szemüveg nélkül. Akkor mondta édesapámnak: "Fiam, vegyél nekem szemüveget, mert már rosszul látom az apró betűket." Eszük ágában sem volt e célból szemorvoshoz menni. Édesapám vett neki olyan okulárét, amelyiken két közönséges nagyító üveg volt, s nagymamám nagyszerűen olvasott vele.

Még élő lánya: Juliska néni, és ennek férje a táblabíró Sándor bácsi gyakran jöttek látogatóba Kecskemétre, s olyankor a szüleim lakásának vendégágyas szobájában aludtak. Ők mindannyiunkhoz nagyon kedvesek voltak, Sípos Irénhez, édesapám és Károly bácsi gyermekeihez egyaránt.

De kitört az első világháború 1914-ben. Nagymamám hiába imádkozott azért, hogy még egy háborút ne érjen meg, bizony megérte. És elérkezett az a nap is, amikor legkedvesebb unokáját, Szappanos Jenőt, a harctérre vitték és búcsúznia kellett tőle. Jenő bácsi is úgy jött ki nagymamánk szobájából, hogy két arcán csurgott a könnye, megérezte, hogy nagymamát soha többet nem fogja látni. De nagymamám is sírt, akit pedig én soha nem láttam könnyezni.

1915 márciusában spanyol-influenza járvány dühöngött hazánkban, Szappanos nagymamát is elkapta, szövődmény képződött, két oldali tüdőgyulladás. Akkor mondta életében először, hogy hívjatok orvost. Hívtak is, de nem tudott segíteni. Gyermekefejemmel csodálkozva láttam, hogy most édesanyám is bejárogat anyósa szobájába, teljesíteni kötelességét a beteg körül. Juliska néni is megérkezett. Sándor és Károly fiai is felváltva inspekcióztak édesanyjuk mellett. Pár heti szenvedés után eljött a vég., 1915 április 10.-én, életének kilencvenedik évében örökre lehunyta a szemét.

S örökre elvesztettem mentsváramat, menedékemet, ahol nyugalmat és szeretet találtam. - Egy év múlva Bandi bátyám hősi halált halt Wolhíniában. - A háború után Jenő bátyám megnősült, attól kezdve elfoglalta a saját családját. - Egymásután elvesztettem tehát azt a három emberszívet, akiktől ezelőtt legtöbb szeretetet kaptam.

Csak legalább tudnék én is most, öreg koromban, olyan szeretetet és nyugalmat adni másoknak, amilyet én kaptam egykor Szappanos nagymamámtól.

A SZAPPANOS CSALÁD TÖRTÉNETE - GÖMÖRY KATA

A Szappanos család története

Tomaszok: Szappanos király 1865-1945 / ref. lelkész. A Szappanos család a tanúintézet, az ő és dr. Szappanos Sándor unokatestvéri család - fia, Szappanos János, "Galactia Legendarum" a 88

A nemességese és I. Mihály 15 éves sújtó leányként állt Thotoly Imre házába köze, és lett később az ő kuncskapitánya. 1670. évi népfelkeltő a magyar protestáns egyházat igazsághoz. Tudomás kell, hogy a három név szerinti orvosi kora ez, Erőtelj a magyar nép felépítésére és az, a protestantizmus védőpapja, az alapítón a hívők hódoltság ~~kor~~, a Danduhil és Felvidék, a királyi Magyarországon, ahol a korábbi I. Lipót és magyar gyűlölet tanácsosai unokatestvéri, pl. Kollonich Lipót bécsi helyi püspök, aki hátramaradással: "Faciam Hungariam mendicam, deinde catholicam, deinde servam" = "Magyarországot előbb koldusná, majd katolikusná, végül is raboskodik fenem" - megindult az ellenreformációval vérszavára, mikor is foglalt a kanyarokkal, raboskodik fűrtés a prédikátorok (Wittkeberpai, Helldelbergi) vagy hollandok, svájci egykérésű vértel kiváló lelkesedéssel, eladott a helyi gályarabságra, vagy épített el őket máglyán nem is érte. Szappanos I. Mihály gályarabságra eladott prédikátorok szabadított ki

1673-ban mielőtt ráfektetné, évi Thotoly Imre (a kuncskapitány) szolgálata, a protestáns nemesség volt, Apafi Mihály királyi fődelemben fordult, kérvén a házi lett végrehajtójának nemességét.

1674-ben meg is kapta a galambos Szappanos címet és a bransai életmódot. Nemességét nemestől, a lelkészimert szabadkőműves, ember mellesleg és jó kaputalán kapott.

A kuncskapitányának három fia volt: Mihály, István és János. A kutyabőr és címet a legidősebb fia vette meg a "Hódmező" város - helyre. Ezen áf két leánya fia sárja 1956-ban az 1956-ban diáridélt, és a címet megváltatatta.

A kecskeméti Szappanos I. Mihály költő fia, I. Istvánról származik.

I. Mihály Thotolyval Törökországba házasított és ott is halt meg kis-Ásiában. Halálának magyar Thotoly érkezte saját kemény írt levelek az ország. Ezen levél 1944. évi megvált a kecskeméti Budai u. 13. sz. alatt, ekkor az ország a polihatalommal ismét is elépték. A kapitány orvosi a hír vétele után hamarosan meghalt.

I. István pedig a kuncskapitány halál híri halált. A császári oldalon olyan nemességmel tanultak (a hívőkön) megme hitükben) hogy I. István országos, Kupa komáromi zsoldosai mar a fiaival, II. Mihállyal és János sógorával együtt menekültek kellett - kuncskapitány és ref. vallású miatt. Kupa komáromi Zsuzsanna nővér a kuncskapitány megvált Tökésben látott, Roraliánát hitelt.

(Anny neve is elégett az iratok közt) - Öknci menedéket hozni kalau-
A fiatal sógor, János, nagy szerepműveléssel telket szerelt, arra kis
házikót épített, s ebben elhelyezte sógornejeit s annak árva kisfiát.
Am a reformációkor nem volt templom, s ő a saját kékkel
ajánlotta föl, s maga is neki fogott a templom építésénél. Vala-
háza nagy üggyel - bazzel tétő alá is került, de a frissen rajott temp-
lomban mindössze három évben tartották istentiszteletet az evan-
geliumi hit követői; ekkor egy éjjel a katolikusok felgyújtották a
templomot s a templommal együtt leégett Szapannos János kis
kunyhója is; sógornejeire s a kis Mihályra - újult "boonitól"
felvén ismét fotórafutóra lett. Így elkezdtek, hogy fogták a
sávosfajúkat, s imakéket kecskemétre. A Tárastban eladott föl-
decskéjűk árától vásárolták meg az őri Szapannos háza a
Báthory-s Mária utca északnyugati sarkánál, János meg egy kis földet s
tanyát szerelt sógornejeire s ^{14 év} unokaszerződésénél, ő maga autáru el-
vándorolt ismeretlen helyre, se hűt, se hamva, Görbe tőnt talán;

Ebből kezdve autáru minden adat meghaladható a kecskeméti
reformációs egyház anyakönyveiben.

Kupa községben Zoursanna halála, II. Mihály házassága, aki
Bogyó Zoursannától vette el. Kevés földet kapott vele is.

II. Mihály (1675 - 1741) - felesége Bogyó Zoursanna (1692 - 1760):
Őt gyermekét ért felváltást; Judit, Mihály s János, József s Zoursanna.
(utóbbi lett kecskeméti - s az ő unokája lett kecskeméti károly,
valahai pénzügyminiszter).

II. Mihály is felesége szerette a galyásfai földet, Talfája puszta
a Beni kertel, s ő felek földet, a Sósfordó-út mellett fekvő
két leányfalat fejtőre adták, Mihály fiúk a szék láradást
szabadonpharsnát vették, s ottan est el, József fiúk is család -
talánul halt meg.

János fiúknak szállt egy a ház, ed ő a Hoffmann János
utcaip szereltte, meg sáras malinot építkelet né, de volt egy
márik nárasmalma is a városban.

II. János (1713 - 1795) felesége nemes Tormásov Judit (1722 - 1763):
Őt sógorai porótké, de a pört elvették, med II. János a maga
munkáján is gondoltta már az öröklött vagyonhoz, khat szereme-
nye már nem illette a kshérel. A pertratók a városi levél -
tárban, rajta a Szapannos galambos címer! II. Szapannos
János vája az volt, hogyha ő a Tárastól a Dunaiq lovagol vagy
kocsirik földjei között, éjzakaról - éjzakára mindig a saját
tanyáján hajthana alomra a fejét, Így a Sós-út mentén rendre
sorakoztak tanyái, istállók a "kommenció" (konvenció)
kecskeméti háza-vegyben.

A talfajai kanyát ő építette (Talfaja 67.), ő veszte a meskergerendájára (Épült 1793. évi). (E kanya Szapannos károly nf. lelkisé volt lepuszt, és 1944. évi a front keréküete kemli pedig, a hárszala rostaív, Gyuggattalott, menedékel adott a városból kitért meg kimenetül kezei leaómarottalnad.)

II. János és ns. Tormágy Judit gyermekei: 3 leány, 4 fiú.

- Zsuzsanna sül. 1741. Csak Mihályra ment férjhez Téjra m.
- Judit sül. 1745. ^{szentkirályi lakodalmára} két jászor, ennek halála után kún Pálra ment. Utóbbi pótlatán a galambos almás. Unokáját kún György, puotálró.
- Erzsébet sül. 1749. Férje kanya Mihály lett.
- Mihály sül. 1752. Fölszerdítvén elindult a hódmezővásárhelyi rokonrépöl fölkutatni. Sütői szép házas loval, újdonatíp löneroraimmal látták el, két pontó minóros ruhát, új cizmát varrattak neki. Nyoma vorett, soha senki nem bírta kiírni róla. Talán utónalólk öltöztet meg. (A családjáról hírártik a nevé!).
- József sül. 1755. Biharba indult ősei nyman, de csak Téjraig jutott, itt lett jeppó. Szabó katalin kedvencét maradt ott, akik feleségül velt. Egy leányát és három fiút sütelett, köztük Szapannos László vár dardóci (Baranya m.) nf. lelkisé lett.
- János sül. 1761. kinnemutmilóson lett meggyi esküdt. Neje: Párisi Rákhele.

II. István sül. 1766. okl 29-én — eppotül ő maradt kecskeméti, ő övölök a Mária utcai család híral, őv lett a város malma is.

Ő és felesége, ns. Kolosváry Zsuzsanna, családunk ősei és a család ömetaróái és seket jelképei. Türehárm fiú és eppen kislányát sütelett. Nyole gyermekük élte hül a keresztmókol, akik pölola's család ömetaróiban éltek nemredelkeken át, míg a hálonikkban és sorserpásolba megfogathován, föltöklenül és utótörletve sóróddal sül egőnen idegen föltökölés, de epp az ővök punitau pölolójához lehet meg föltökölésük. (ó.)

II. István 1784. évi eöltépirélt a kecskeméti nf. kollégiumban, és utána menten anal a kércével állt sütei elé, hogy ő Gyulafehérvárra menne, a nemeni levélül erdeki latin nyelvű sóvrgenek tanulmányozása végett.

Szűcs, akivel a legidősebb fű keserű leveleket — öt négy lovas hintón, öt mérföld, kocsiát pirollyal fölvezdve indították el. A Tinai kompon kelteke át. Kolosvárt érte volt őket a vasárnap. Itt a kolosvári református templomban pillantotta meg a gyönyörű hajadont. Erdélyi barátjától tudta meg, hogy ez nem más, mint egy környékbeli bírókcs nemese, nemes kolosvári Ádám unamánál és Achvesnél, Veresmarti Ilona anyómadé egyetlen hajadon leánya: nemes kolosvári Zsuzsanna!

Meg anyagi megtörténi a kumulátorás, sőt a ház hírnévé, és „Zsuzsanna” címmel először áll négy lovas hintóban. El is jötték egymást, és hamarosan érkezett a hír kecskemétre, hogy kolosvári Ádám hívtelen meghalt. Ekkor II. István, a rólegény meny- anyóáit sídelt és társulásként költözött őt édesanyjával kecskemétre, hová is egy vidéki kúria bíróait is. Az esküvőt hamarosan megtartották, s ez a nagy szerelmi házasság és bevételek hűség: a Szappanos család igazi megalapítása.

II. István (1766. okt. 19. — 1838. aug. 12.) no. kolosvári Zsuzsanna
 1768. febr. 17. — 1844. júl. 1.
 Esküdték 1787. jan. 30.
 a kecskeméti református templomban.

Gyermekük:
 1.)

III. István (1788. ápr. 27. — 1873. szept. 12.)
 Neje: Tsikea Nagy Mária (1782. máj. 2. — 1854. júl. 26.)
 Esküdték 1811. dec. 12.
 (Tsikea Nagy Mária anyai: Tsikea Nagy Miklós 1761 — 1831.
 és Párisi Sára (1771 — 1829.)

14 gyermekül született, akik közül 7 férfi és 1 nő élte felnőtt korát. 1856-ban kedves feleség emlékére önkelt — fiaival együtt — a Szappanos házaspár — 1916. aug. 27-én elvitték, a gyűl ontottak belőle.)

1925. márciusi újat adtak az ephainai szűcs; Szappanos Elek és Miska Julianna emlékére. (Adak; öv. Sikiari Gáspárné S. Julianna,
 III. Elek és neje Szappanos Mária, IV. István és neje Andor Pócsa,
 III. Imre és neje Musony Borbála.

III. István rendelkezése szerint, Mária-napkor hírnál meg minden déltől J. Nagy Mária emlékére.

Ez a 9 március 60 kg-os C "horgú házaspár pedig a II. világháborúban vitték el a németek állítólag.

1935-ben építették föl a Szappanos mauzóleumot.

II. István 500 hold földet kapott 7 fiára és egy leányára. Háza a honoki, most munkácsy utcában volt, melyet leplelték, fiára, I. Eleknek kapott, kitől a város a XX. század eleji 40 ezer kornak a le-
sajátította, a Szentkereszt utca környékére cserélt. Jelenleg a város nyug-
nyaklata. Fiaik közül kettő ügyvéd és egy orvos lett.
Sírjuk a budai úti ref. temetőben a Balásfalvy kiss családdal együtt
mellette volt. Innen helyezték át holttestüket az 1935-ben épült mauzó-
leumba a Helyes Mihály közeli holttestek sírjainak mellé.

III. István és Josika Nagy Mária házasságából 13 gyermek született, kik közül 8 c. u. felnőtt kort, ú. m.:

1. IV. János. Él. 1814. dec. 26. - 1875. apr. 17. Neje volt Bré-
fulianna. Esküdtet 1838-ban. Házasságából 6 gyermek született, kik
közül aronban csak a leplelt, V. János élt felnőtt kort.
Házai, az ősi Szaprányos házat építette fel, V. János or-
köték, ki a Mária u. és Bathory u. sarkán, az egykori sárkár
malom helyén, új házat építtetett, mely 1940-ban ör. Nagy Sám-
dorne Szaprányos János, leányának tulajdona (Nagy Sándor, Bura-
Kössi és Lohinainé édesanyja ö.)
A Bathory utcai régi alsházi postapost V. István sórinézé, a
sarkon volt a sárkár malom, kétnél kegyesebb, a hatóság hivatalos
szempontból nem engedte felépíttetni.

2. III. István országgyűlésen képviselő, ügyvéd. Él. 1818. júl. 27. -
1917. dec. 25. - ip. 99 éves! Kís. gyermek korában 1819.
apr. 2-án a kecskeméti nagy hírvetőkör Honoki Jell. munkácsy
utcai épü. háruháza mentették ki. Folytat a kecskeméti ref. kollektívák
vége, 1840-ban Serep mappelen jött. Bent a Felső Magyar országos
és leplelt. 1842-ben az ügyvédi oklevél megadására utasított
vársáka nyitott ügyvédi irodát és nál volt a város - és ref. eg-
hazi ügyel. intézetek. 1847-ben alapszó, 1848-ban városi tanács-
elt, 1848-ban mint honvéd volt nál a vesztői (Oronándi!) és
kisdőzsi táborokban. 1849-ben állásait. lemondott, gazdál-
kodással és gimnászkommunkálóval foglalkozott. Ekkor volt nőül
Fereny Klára, Fereny György és Balásfalvy kiss család leplelt,
Fereny István, Erzsébet királyné flóraszerzője és művelője.
(1824. apr. 13 - 1892. dec. 3. - ip. élt). Házasságuk gyermeklen maradt.
1860-ban táblabíró és a legutóbbi törvényes elnök let. 1855-
a ref. egyház választott főgondnára, tiszteletbeli főgondnok maradt
haláláig. A alkotmány urnaképzésért, a kegyes utca 1867. -
1875. -ip. városi tanácsnok és h. polgármester volt.

A fuppelleuxszi 48-as pártot kecskeméti "alaptöltés" és
sol. ideig elnök let. A pártok cefjaita nyírdal volt 16 ezer forintok
és a lap hivatalos let.

* V. János és Bréfulianna házasságából 13 gyermek született, kik közül 8 c. u. felnőtt kort, ú. m.:

1805-ten 86 éves korában függeléknyi programmal dr. Kisjácó Béla
főnökkel szemben — ornepgüetési képviselővé választották. Majd 1906-ban
egyházi vallású utján ismét képviselő és a ház korchnöke lett.

Köszülhet meglátogatva Turinban. / A főke kapott őt fűtővel
anagydrájaban önként. Dráját egyszor ellopják. Felhívásban kérték
Lóvajt, hogy az ördög meglátogassa, csak a fűtővel juttassa vissza.
De hiába kérték /.

A Takarékpénztár Egyesülete és a Gardasági Görnalmunk
elhíredekén át volt igazgatója tagja.

1917-ten a király udvari tanácsosa nevezte ki, de emellett a
körtársasági pártján is elnöke volt. A városi községi elnök tette
mint felvételadón át volt vinkis tagja.

Az önk. nagykönyvtárában a Termelői Szövetség az ő kezében.
90 éves korában Párizsban járt, ekkor, párizsi lapokhoz
kérték; zsinoros megfigyelésében a magyar képviselőházi korchnöke.
Belegyűlési nem volt. 99 és fel éves korában karácsony éjében
káján örvérel elaludt.

Hosszú életében tíz évszázadon keresztül mellett a méltóságos,
indulatban uralkodott, nem dőlt el, szoros ívelt csak a
tanácsos kedvűek között és kevesek. Szerette a szabad természetet,
egy korában is — séknek kinyitkáló botjával — járt ki a
hatalma, tanyáira. Vádlanott is.

Az önk. pénztár Gardasági Görnalmunk és Takarékpénztár megalakítását,
A ref. temetőben nyugalom, hol a gyórában síremlékek emelt,
ez az őt nézők által. Ezzel felül az idő lemlakosítva.

3. Mária. szül. 1920. sept. 21. Eduárdot Lakatos Sándorral 1840
Leányul volt Lakatos Teréz, Murakózy Imréné 1841 sept. 6. — 1888.
jan. 15.) Unokái és dedunokái élnek.

4. V. Mihály (1823. sept. 22. — 1881. apr. 5. Előző neje Kulkos
Juliana (születés 1849. máj. 16.) Második neje Deák Kristina
/ 1856. nov. 16. / Három gyermekük közül csak II. károlyt ért felöltött kor.

5. II. Sándor 1829. márc. 24. — 1911. júl. 11. A szabadkereskedésben
jogán-nemzetös / az ú. n. "Sáros kapitány" /, majd károlyi -
hunaroként kiképzett. A szabadkereskedésben utána besorozták a
kötés hadseregbe és 3 évet töltött Olanovodban, míg nem atyja
600 Ft -t kifizetett. *Négy gyermekük él felöltött kor, ú. m.
Mária (Domjáné), Sándor dr. táblabíró /, Vilma / Kovács György-
né / I. Béla / rajtanás / * Neje ms. Tarnóczy Sándor főnök ügyvéd és

Balazsfalvy kis Judit leány, Klára, születés 1856. nov. 16.
Élték a katonafőnök ú. n. -ban az ősi Tarnóczy háttérben lakott,
majd a Belvárosi Sétányon két házat építtettek (Gyenes kő 2.) Várospolci
historián gardalétezték.

6. II. László úgyszintén 1831. máj. 30. - 1896. nov. 24. Szkolait kezdésnek és ~~Pécsen~~ végére. A szakszopharchozus mint honvédkiadnagy volt róla. Úgyszintén volt, majd aróvanéki úrnő és városi tanácsnok. Neje kun Mária karola volt. Kun Pál és Csobbe Veres Zuzsanna leánya 1833 jún. 20. - 1877. júl. 21.) Két lányuk élt felnőt kor, ú. m. Karolina és Kornélia. [~~Leányok~~ Eleonóra Bódóék Kellé [néni] és Fellegi Ottó... szőrményes hölgy]. Földhitel: Városföldön és kifizetés volt. Haza e Congradai u. elején.

7. II. Imre filozófusállás orvosa. 1833. aug. 12. - 1871. Tanult kezdés-
meken és Pécsen. Nejével, Turi Zuzsanna-val esküdtött.
1862. Földhitel volt Városföldön és Filozófusálláson. Három
gyermekük volt: Ficsor (rajzban), Janka / Jancsioné / és
Teréz (+ fiatalon).

8. I. Elek. 1837. apr. 13. - 1921. jún. 12. Sütőinek 13. gyermeke és
nyolcadikkor a F. fűk. Anyai 13-án, kevéske sütelet.
Mint 13. gyermek "Kellek Elek"-nek hívta. Ennek elle-
nére a család leggyarapodott tagja lett. Szorgalmas munká-
lat, sokan sániták teherével és szerencsével, mely
igényklennéggel párosult, hatalmas vagyonra vették meg az
alapját. Sütőikből örökölt a Homori - ill. Munkácsy u. 7. ősi
háza, mely a város kisajánlta. Városföldön örökölt az ősi
gatyásfai hiteltől 20 holdat. Szentkirályon 50 holdat. Csontos-
hármón 35 holdat és Ballószékén 4 holdat szőlőt. Ez összesen
109 hold.

Fellege Meskó Mihály leánya, Julianna volt, aki 1842-1908-ig
élt. Esküdtök 1862. jún. 19. Horomán-pul kapta vele a követhető
ingatlanokat:

Városföldön a Tepresföldi hiteltől	55 hold	[A szőlőt 5 X-ötök szőlőt venni!]
kisvárosi kőtelepházán Páka puatán	120 "	
Csaldonosi szőlőt	4 "	
Morákn	100 "	
	<hr/>	
	Összesen	279 "

Tehát süteitől 109 holdat }
fellege néni 279 " } = 388 hold örökölt vagyon.

Szerelt vagyon: 3 ház: a Budai - a főkai u.-i a Szelechnyi ker.

Morákn	150 hold
Kőtelepház	511
Kőtelepház	70
Szentkirály	193
Nagyföld	177
Fellegyháza	407
nf. kőtelepház	2

Elekben eladt a Budai-
és munkácsy u.-i házat
a kőtelepházi 200 hold erdő-
ajánlatára 150 holdat.

Összesen 3840 katasz. hold.

Gyermekre két új házat és 4 000 kat. hold szőlővel kezdett.
Levegővel és hűvelő Bo'ra volt, az általa alapított szép mehésel.

1912.-ben Elek fiával és Weber Endrővel megalapították a köz-
gardasági Bankot, majd székelydel vásárosok. A vállalkozásuk
halál utóttal ki. A bank bukása miatt 520 000 korona - a hány-
miat 480 000 koronát kellett fizetni. Ezen egy milliónyi vesztés
annál is megrökölt, hogy végül gyermekeiket átadták, jóma-
vonnatuk el. A vesztést gyermekei néhány év alatt kifizették a
mellék, hogy az ingatlanon innen idegen kézre kerüljön volna.

1919.-ben a kommunizmus híveinek elhurcolták és egy időre bebörtön-
ték. [A híres képen Györgyvel látható].

A Gardasági Egyletet egyik alapító tagja és örökös tb. alelnöké.
Kezdeményezte a hitoktatás elterjedését az iskolákban és a ref. egyhá-
zban is. A heróimódi Bányánál, Gardasági Görögkatolika-
nál és vasgyáriánál igazgatói tagja volt. Soképpen a Gardasági
Egylet által megkezdett. A bányászoknál volt /v. van./

A kommunizmus alatt elrejtett bebörtönés annál is megrökölt,
hogy 1921.-ben alacsony és munkás életet 85. életén elhínyt, ~~születi~~
Temetés napjaitól a Gardasági Egylet előtt történt.
Születi mellé keltetve a család sírjában, honnan 1935.-ben
kiszeltek a nyomok a Szepes megyébe - születésük.

Gyermekai:

IV. Julianna 1864. febr. 19. - 1930. júl. 19. Esküdték Sikan Kovács Gáspár-
nal 1884. febr. 10. Gyermekei négy volt. Férjét 1894.

Örökösök voltak köztük: 250 hold föld, 204 hold rét, mellesleg fel-
munka fizetés 247 holdjal, élet őrárt 203 (főképp. a) 18 h. /szőlővel,
Végül a hány gyermeke, és az egész család /Szepes megye
hány /maurócum és jöke /maurócum
1868. júl. 7. - 1931. jún. 9. Hunyvárosban /F. szőlő / a milleniumi
ünnepségen kezdeményezte a bányászok /a kegyviselet,
Csigalóval /ref. egyházban, a hitoktatás, a ref. egyház, Szepes megye,
Leményi szőlő. Gard. Görögkatolika tagja. Férjét: Szepes megye,
V. János 1871. aug. 8. - 1915. márc. 15. /Szepes megye, hitoktatás, hitoktatás, Pozsony, Szepes megye,
Nagyvárad, Szepes megye

III. Elek

V. János 1871. aug. 8. - 1915. márc. 15.

A 4 gyermek közül az első nagygyermek volt. 1891-1893-ig a szepes-
megyei iskolákban tanított és később. 1896-ban a milleniumi ünnepségen,
kezdte a bányászoknál a bányászoknál.

Esküdték 1898. szept. 14.-én Andor
Amáttal és Török Danos Mária leányval Rózsával kezdetül.
Anna és Elek kérték a kezdeményezést a vállalkozást Weber Endrővel - a
többi 3 kérték (Julianna, János, János) négy gyermekkel a kezdet!
Elek halála 407 holdas földet a hitoktatás elterjedéséért meg Julianna
kezdte a hitoktatást.

1907.-ben 84 ezer koronát megvette a Szepes megye k. 10. sz.
alatt lévő dr. Szeles József-féle házat. Eredetileg köncsörön
és a Szepes megyei gardalóval, hol az általa ültetett szép erdővel

tartják fenn emléket, majd 1912-ben apózániat hívték be
bekerült halál utáni felépítést kezdéshez. Bővebbé
dőltek, mivel nyomozás miatt a kocirást és lovaglás
nem bírt, a többi birtokát bevette.

Tagja volt a kecskeméti hitközségnek (fővárosi papok és
alélnök a Gardonyi Egyházközség, igazgatója tagja a Gardonyi
Gyermekotthon, főgondnoka a kecskeméti evangélikus
Egyházközség).

A 1924. évi földhivatalos felmérés alkalmával mint kecskeméti
Egyházak egyes holdon felüli birtokosok, a nyomozásból földben volt
el az állam, hogy birtokai ez előtt mentesültek, júliusban
kezdte a felmérést és a célra szentelt birtokait, melyből
110 holdat, a kecskeméti birtokból pedig 34 holdat el is vette.

Végrendeletében 3 gyemlék: István, Rósa és Eleke
született vagyon, mely áll: Szechenyi út 10. sz. háza

Köncsmány 612 } hold
Gardonyi 280 }
Városföldön 171 }
Családi szőlő 3 }
Fehérvári 161 }

A házhoz (ref.) kapta a
ref. temető mellett a fél holdat.

Felénke /Andor Rósa / szül. 1878. kecskeméti —
született vagyon: kecskeméti ház és birtok
40 hold szőlő
250 " földhivatal.

Emlékező övére és gyermeke a kecskeméti kecskeméti kecskeméti
1928-ban két mázas házat építtetett 1500 pengő költséggel.

4. III. János szül. 1877. ápr. 22. kecskeméti kecskeméti végzet.
mint önkéntes a szabadsági 4. honvéd huszárcsapatban volt
1898-ban. Hadnagy 1900-ban, főhadnagy 1906-ban nemi
később. 1912: nyugdíjba ment. 1914-18-ig újra szolgált a
világháborúban — 1916-ban századosi rangra lépett elő.

Született örökök a Belvárosi Szechenyi u. 11. sz. alatt a házat,
1776 holdat Bócai a halotti szőlő 1/4-ét

55 " Fegyverszék a ref. temetőnél 1/4 holdat

Mellette III. János nevezett a tagja 12 hold földet.

Ésküdtött Musony Borbáldal 1909. máj 11-én Sugorn,
Bócai birtokait István és Eleke öccsének adta beírta (ulazsa).
Családi szőlő levezényelt tagja — Gyemlék nem volt.
Felénke szolgáti képviseletében véré igazgató.

*
II. István és az előzőleg említett István fia, a genealógus
Edeleij az ő utódairól volt, az ő most a követelő.

2.) I. Lajos sülvény (1791. nov. 22. - 1835. aug. 31.) Neje kis Máriá Sar-
fia IV. József
I. Lajos sütei kihagyatták, mert aranyul ellenére
nőstül.

3.) III. János (1794 - 1819). Nőstül halt meg.

4.) IV. Mihály (1796 - 1829). Neje: Csikós Mária Gémeklemből
halt meg.

5.) I. Sándor (1800. febr. 3. - 1884. febr. 28.) Tanult kecskeméti,
Párizsban Debrecenben, Bécsben.

1824. Lacharais rektor 1828. Párizsban - 1829. Halle-
ben mártír - 1830. tan kecskeméti kaplós.
Köztben volt Poroszbau parlamenti latin nyelvű
gyorsító is. Latinul társalgási, közt főnökök
tudott.

1831. tan Alodabaszra választották meg reformer
lelkészül. Nőstül volt némes Szeles Mihály szász-
mártír ref. lelkész leányát, Ersket. 22 éviig élte,
egyszer, gyermeke nem volt. Ekkor (szászai) felekez-
més halt.

Köztben, hitok és szelvények a mivel kossuth prokla-
mációja és rendelkezés kihirdette a szászoktól,
menekültük kellelt. Először is a Dunánál állt be
erősnek. Tudni vélt, hogy a szászoktól szászai
létközésként szerették a reformulat. Úgy tört be a
erőket, úgy állt meg szászai a lovat, úgy vártak,
úgy mekké jött a gyermekektől a szászai szászai és
vődjével, hogy meg se nevelte szászai az erkelméséket
kenne. Egyszer halt meg a pethi VIII. ker. Práter u.-i
házában halt, majd szászai karként volt. Itt
halt meg első felekez. Még ugyanazon évben

1854. sept. 19-én felekez. volt némes Marton
Erőfiát (1825. októ. - 1915. apr. 10.), ahinél süte:

ns. Marton Mihály (1788 - 1840.) diósjáró - majd
völgyházi közs. jéppé és ns. Szeles Teréz (1798 - 1883)

I. Sándor szászai ref. lelkészai megválasztott.

Gyermekai javarint itt sütelet. 57 éves korában sütelet a
lelkész fia, II. Sándor (a későbbi arvasági elnök), 71 éves volt,
mikor 8. gyermeke (szép, erősfejű kisfiú) Lajos sütelet.

1867. tan lemondott a szászai papságról, kecskeméti kö-
köket köcsin, nyugdíj nem volt, qarodékkodott és gyerme-
keit tanulhatta. It Budai - u. 13. sz. alatt halt.

Negy gmele est felnoit kor :

1.) J. Sándor
amméleti elv
1857-1934,
felesége
Solontay Jolán

2.) Andriás
vállalásig
Imre
Károly
ref. lelkes
néje

3) Julianna
dr. Szepessy
Sándor
1860-1928.
törvényes
első néje.

4.) Károly
1865 október -
1945.
dec. 20.
református
lelkes
néje
Vallási Szász
Franciska.

I. Sándor presbiter, virilis és vagyon igazgató
kezelemény. Segít közművek használatára is, többek között a ref. kollégiumon
hagyta.

6.) - fele. II. Imre és nő kolosváry Zuzanna gmelei:
III. István 1803.-1858

Várdaróczi ref. lelkes. Felesége Szepessy Teréz.
Teréz leány fiaiból egyik meghalt
Mária u. Birtos kalmar ref. lelkeshez ment feleségül,
kezőtt őrzött kezelemény kollégium és I. Sándor
munkáihoz hagyta várföldi földjeit.

7.) I. Zsigmond 1807.-1875.
Néje: Zana Ermete.
Hát gmelei est felnoit kor,
Malmuk határosok kezelemény.

8.) IV. Zuzanna 1812. dec. 31. - 1884. márc. 25.
Férfi Boldizsár Lajos piros ref. lelkes.
Esküdtet 1837. nov. 7.
Gmelei nem volt.
Nepotvagyomány kezelemény két ház és
az elcsépepedett birtok I. Zsigmond négy leányát
földnevelte, felelős adta, kihármasította.
Hatalmáról emlegette.
A diákgyűlés 13. sz. alatt adta.
Földjeit kezőtt juttatásán adta el kezelemény gmeleihez.

Eredetileg az ő néje, amit magyarázom /Szepessy Károly / kezelemény
az ő nagynéje, dr. II. Imre és nő kolosváry Zuzanna-ról.
(Édesatyjától halomra is hozta).

A közös örök Mária u. i. malma épít - napnál örök,
mindig egy-egy fű vette körbe - körbe a lovat. Ha a malom

megáll, szép - ill. utatpánt kipillantott. Kitalolt ki egy újabb fiút, az alomból előlépett pedig hozta be a nyálalijában, és fekkent karomba a körben lévő ágakon. Kerentbe, mert mindezténem nem jutott ki az ág, a lábuknál egy-egy aél-kelet toldották meg a nyugvó helyüket. Ha holdvilág volt, kihaanálták az erdőbe utazókat, és a éjben röngött a rokona, kaptak a szótól, fontak, szöttek, vagy tollat fésültek, morogtak, fejtették - és körben rangelt a rokona, mind a 150 rokonával valamennyi részt fejték a család apraja - nagyja környelkél.

Ugyaneren fiúk voltak haluk és csikókat a kanyarban

Ennyi gyal, (14) és ennyi munka (látástól - vadulástól) mellett kolosváry Zsuzsanna szép - ill. utatpánt szép, mély szívet volt levelet kitalozgetelt Erdélybe, rokonainak nagyon szeretett új családjától. Ez hozta el kecskemétre két, unokatest - 70 ével az ő halála után), a két kolosváry bácsi meg adate ismét a leveletől megnekedt szagának rokonját. / szel - kapkodtak ökel.)

Erdélyi rokonoktól kinyomtatam; kolosvárytól 20 km - re van a kolosváry tanya, ahol ma is élnek (ha ugyan éltek az) - rokonaink.

Zsuzsanna, Ti III. szemből mi I. szándékot rokonaink - a körös örvölést és istam bővelben.

Tennek már - tudod drágaalkam - és légy szíves; epedősd ki nekem / anyu-nek, gyalok neve, adateket stb. / Szereket kitali és add át a jótó neuredelkeked - ent keri

Göngy / Kata

Szolymán 1983. december hó.

Ahogy elolvastam és lemaradtam - szinte remélem káncolt; talán marad élményed, hiszen II. szemből és az kolosváry 200-300 év - fia el.

A SZAPPANOS CSALÁD LESZÁRMAZÁSA ÉS NEMESSÉGE.

A "Magyar Családtörténeti Szemle" c. folyóirat részére írta:
Dr. Szappanos Sándor V. Ödön.

Szappanos alias Brassai Mihály és fia, István 1674 november 27.-én Apafi Mihály erdélyi fejedelemtől nemességet kapott. Az armális kihirdetett 1674 december 24.-én Gyulafehérvárott. A jelenleg Kecskeméten élő Szappanos családnak ettől a Szappanos alias Brassai Mihálytól való leszármazását okmányokkal igazolni, vagy anyakönyvi adatokkal bizonyítani nem lehet. Azonban családi feljegyzések és Kecskemét thj. város levéstárában található adatok a nemességszerző Szappanos Mihály István nevű fiától a közvetlen leszármazást igen valószínűvé teszik. Ezek az adatok a következők:

Kecskemét város levéltárában polgári perek: 1805/VIII-II sz. alatt őrzött periratok között feltalálhatók a kecskeméti Szappanos család anyakönyvi adatokkal igazolt ősének, II. Szappanos Mihálynak születési és elhalálozási adatai. Ezek szerint II. Mihály 1675 ben született, (hogy hol az nincs feltüntetve) és 1741 ben halt meg Kecskeméten. Halálozási évét a periratok között egy 1795-ben kelt eredeti anyakönyvi kivonat igazolja a következőképpen: „Extractus Matriculae Ecclesie Rftae Ketskemét. Anno 1741 d. 22 julii temettetett Szappanos Mihály 66 Eszt. Extrad. Per Samuelem Vég Veresmarti Eccl. Rftae Ketskemét. Ketskemét d. 8 a. Julii 1795.” Ugyanezen periratok között található az az adat is, hogy II. Mihály atyja István volt, felesége pedig Bogyó Kovács Zsuzsanna, ki élt 1692-1769-ig. Esküdtek 1711.-ben. II. Mihály apósa, az iratok szerint, Bogyó Miklós volt. Más adat azonban nincs, mely II. Mihályra, vagy annak atyjára, Istvánra vonatkozna.

A periratok szerint az örökösödési pert II. Mihály fiának, I. Jánosnak halála után (1795 febr. 28.-án halt meg) 1795-ben leánya ns. Kun Pálné Szappanos Judit indította testvérei I. József és II. István (1766-1838) ellen az ősiségért, vagyis azokért az ingó és ingatlan vagyontárgyakért, illetve azok egy részéért, melyek a perben álló felek atyjára (I. Jánosra) annak egyenes ági felmenőtől szállottak, vagy származtak. A perben az ingatlan vagyon (ház, föld, szárazmalom) mindenütt csak hányad részben van feltüntetve, az ingóság azonban szám szerint: pl. 239 drb. birka, 20 ökör és 60 drb. rideg marha . A perben kihallgatott tanúk vallomásából megállapítható, hogy Szappanos Jánosnak (1713-1795) tekintélyes jószágállománya és nagyobb kiterjedésű földjei, illetve úgy nevezett mezei kertjei (pl. Béni kert, Bogyó kert stb.) voltak Városföldjén, Talfájában és Oláh-fáiban. Egyes tanúk vallomása szerint Szappanos János a „Homokon” (Kecskemét egyik városrészét hívták így a XVIII. században) lakó kálvinisták között a leggazdagabb ember volt.

A periratok többek között arról is tanúskodnak, hogy II. Mihály leszármazói hivatalos leveleiken és írásaikon ugyanazt a nemesi címet használták, amit Szappanos, másként Brassai Mihály 1674-ből származó nemes levele feltüntet. Az Országos Levéltárban Gyfv.kpt.Arm. 6 sz. alatt található eredeti nemeslevél ugyanis a következő címer leírást tartalmazza: Álló hadipajzs, melynek kék mezejében kiterjesztett szárnyú, csőrében zöld ágat tartó fehérrel tarkázott fekete galamb látható. A pajzs felett zárt hadisisak és drágakövekkel kirakott ékes királyi korona. A pajzsot pedig különböző színű takarók veszik körül és díszítik.

A városi levéltárban polgári perek: 1803/VIII.-1 sz. alatt őrzött periratok között több olyan levél és okmány található, melynek város viasz pecsétjén Szappanos, másként Brassai Mihály fent leírt címere látható. Pl. Szappanos Józsefnek 1795 év június 24.-én kelt s István nevű testvérével létrejött egyezségi levelében, torabbé Szappanos Zsuzsannának / néhai nemes Cseh Mihály özvegye/ Szentkirályszabadján 1798 május 31.-én kelt s öccséhez Szappanos Istvánhoz örökségi ügyben intézett levelében az aláírásuk mellett használt vörös-viasz pecsét címerpajzsában egy a csőrében ágat, vagy lombot tartó galamb látható, a pajzs fölött pedig zárt hadisisak.

A családi hagyomány és feljegyzések szerint Szappanos, másként Brassai Mihály és fia István, a fiatal Gróf Thököly Imrének kedves emberei voltak és később mindketten tevékeny részt vettek Thököly fölkeléseiben és szabadságharcában. A nemeslevelet 1674-ben Apafi Mihály erdélyi fejedelem állítólag az akkor 17 éves

Thököly Imre kérésére és javaslatára adományozta Szappanos Mihálynak és fiának, aki /t.i. a fia/ akkor kb. 20-22 éves lehetett. Hiteles történeti adatok szerint a fiatal Thököly Imre 1671-1675-ig valóban Erdélyben, Apafi Mihály fejedelem udvarában élt, s annak védelme alatt állott, tekintettel arra, hogy két éves kora óta árva volt. II. Mihály atyja István, a családi hagyomány szerint, Thököly felkelő seregében harcolt és korán meghalt illetve elesett. Az 5 éves árvát / II. Mihályt/ kb. 1680 körül édesanyja Kecskemétre hozta, mert itt neki rokonai éltek. Így kerültek Kecskemétre. Természetesen mindez csak szájhagyomány, amit okmányokkal bizonyítani nem lehet. De tény az, hogy ezt a hagyományt II. Mihály leszármazói két évszázadon keresztül megőrizték és mindnyája büszkén hangoztatta, hogy kuruc ivadék.

Ezt a szájhagyományt azonban többek közt valószínűvé teszi az alábbi érdekes körülmény is.

Kecskemét thj. város levéltárában található adatokból megállapítható, hogy Kecskeméten már a XVI. és XVII. században élt egy Szappanos nevű család: Ehhez a családhoz tartozott a városi levéltárban található tanácsi jegyzőkönyvben említett Szappanos György, Jakab, Gergely, János Ferenc stb. Ezek a Szappanosok azonban kivétel nélkül katolikus vallásúak voltak. Ezt az állításomat az bizonyítja, hogy ezeknek a Szappanosoknak születési és halálozási adatai 80 %-ban feltalálhatók a Kecskeméti Plébánia hivatalban levő s a ferencrendi szerzetesek által vezetett XVII. századbeli latin nyelvű rom. kat. egyházi anyakönyvekben. Ezzel szemben az 1680 körül Erdélyből Kecskemétre költözött II. Mihály és ennek összes leszármazói református vallásúak voltak. Nem valószínű tehát, hogy ez a két család egymással rokon lett volna. A katolikus Szappanosok többnyire iparosok és vagyontalan városi polgárok voltak, a református Szappanosok pedig birtokosok és a legnagyobb valószínűség szerint nemesek is, hiszen címerüket is használták.

Az tény, hogy II. Mihály (1675-1741) és leszármazói a kecskeméti nemesek között az összeírásokban nem szerepeltek és a nemesi nyilvántartásokban sem fordulnak elő. Ennek azonban igen egyszerű és kézzelfogható magyarázata van. Először: a nemeslevél nem volt a birtokukban, mert azt ki sem váltották. Másodszor: Kecskeméten a városi polgárok ugyanazokat a jogokat élvezték és ugyanolyan elbánásban részesültek, mint a nemesek. (Hiszen éppen emiatt volt a nemesség felháborodva és intézett panaszt a vármegyéhez, amely a város és a nemesség között 100 éves torzsalkodást idézett elő. Lásd: Zombory Géza: Kecskemét város földesurai és nemes családjai VI. közleményt a Magyar Családtörténeti Szemle 1939 évi áprilisi számában.) Őseink tehát semmi szükségét nem érezték annak, hogy nemességüket igazoltassák és hogy a nemesek közé felvétessenek. Ha nemességüket nem is, nemesi címerüket azonban használták. Pl. I. József, II. János, II. István, I. László stb.

Családunk nemességét többek között igen valószínűvé teszi az a körülmény is, hogy Kun Pálné Szappanos Judit által testvére Szappanos István ellen 1795-ben indított ósiségi perben a periratok több helyen jus possessionariumot említenek. Már pedig ebben az időben /1848 előtt/ jus possessionariummal, vagy birtoki joggal, csak a nemesek rendelkeztek. Ugyancsak a Szappanos család nemességét bizonyítja az is, hogy Szappanos János /1761-1819/ a városi levéltárban található adatok szerint, az 1790-es években megyei esküdt volt Kunszentmiklóson. Már pedig 1844 előtt megyei esküdtté nem nemes embert nem neveztek ki, mert általános hivatal-képességgel a nem nemeseket csak az 1844. évi V. t.c. ruházta fel.

(Lásd: Marcziányi: A nemesség)

EMLÉKEK A SZAPPANOS CSALÁDRÓL

Írta: Szappanos Sándor III (1857-1934)

Emlékek a Szappanos
családról.

Feljegyezte Szappanos Sándor ny. árvaszki h. elnök.
Kecskeméten. 1930.

Emlékek a Kecskeméten élt Szappanos családról 1592-től 1930-ig.

Gárdonyi Géza 926 évi dec. havában írt egy tárczát "Bibi" cím alatt a Pesti Hirlapban, melyben elmondja, hogy egy öreg pap mint felejté el legszebb meséit, s ő mint határozza el magát arra, hogy még öregsége előtt leír mindent mi vele történt, s beteszi íróasztala fiokjába és rá írja ezt a szót: Memóriám. Nekem is volt egy öreg pap Édesapám, kitől sok érdekes dolgot hallottam családukról, mik hogy feledésbe ne menjenek összeállítom én és öcsém a Szappanosok családfáját, részint apánk feljegyzései, részint a városi levéltárban talált 61 éves periratok, részint Kecskemét város történetében, részint a temetőben talált sírkő feliratok alapján.

Atyámtól és családom öregebb tagjaitól hallottam, hogy a mi leg-
régibb ősrünk az a Szappanos György volt, ki Kecskemét város története sze-
rint 1592-ben a "Homokon" megvette a "János Kovács házáét", ennek a György-
nek két unokája, mint fiatal szappanos iparosok vándor utra keltek és a
Veszprém megyei Takácsi községben telepedtek le, az egyik testvéréé Sz.
Mihály kinek felesége Kupa Komáromi leány volt, jó modba jutott, s háza
telkének egy részéé oda ajándékozta a Takácsi reformátusoknak templom-
építési célra, a templom az ő sergedelmével fel is épült, de ezt és Sz. Mi-
hály házáét a papisták felgyújtották, emiatti elkeseredésében Sz. Mihály
beállott gr. Thököly Imre kurucz vezér seregébe, s Takácsiban volt ingat-
lanait eladta a Bende családnak, ill. Szalma város bírójának, feleségét
és egyetlen Mihály nevű fiát pedig Kecskemétre az ő szülőföldjére szál-
litotta, hol rokonai voltak. Sz. Mihály a kurucz seregben vitézül harcolt, s
egy alkalommal egy Horváth nevű labancz tisztet levágott, ezért sokáig
Horváth Szappanosnak is nevezték. Vitézségéért gr. Thököly Imre kapitánynak
nevezte ki. Apaffy Mihály erdély fejedelme pedig 1674-ben nemesi levéllel
jutalmazta.

Mikor a törökök és Kuruczok 1683-ban Bécs alatt szétverettek
Sz. Mihály is bujdosó kurucz lett, s nagyon érdekes az a levél, mit gr. Thö-
köly Imre 1698 jan. 12. én írt Sz. Mihály kedves kapitányának / lásd: Thö-
köly Imre levelei, Városi könyvtár. / Ezen levélből kitűnik, hogy a refor-
mátus pap gájarabok közül kettőt a vasaktól Sz. Mihály szabadított meg
15 más ifjú rabtársával együtt.

Sz. Mihály kurucz kapitány, hogy hol és mikor halt meg, azt ki für-
készen nem sikerült. Az 1699-ben kötött Karloviczi békekötés 10. pontja
szerint azonban gr. Thököly y Imreének és társainak megtiltatotta Magyar
országba való vissza térés, i- y csak titokban jöhetett vissza, vagy tö-
rök földön halt el. Az azonban, hogy fia Sz. Mihály, ki anyjával együtt 1690
táján Kecskemétre költözött és itt jómodu gazda volt, Kecskemét város le-
véltárában polgári perek czime alatt 1805/1 sz. alatt megtalálható, s
ezen periratokból megállapítható, hogy Sz. Mihály 1675-ben született, fele-
sége Begyó Kovács Zsuzsanna volt. Sz. Mihály 1741-ben, felesége pedig 1769-
ben haltak el Kecskeméten, mit veresnarti Vég Sámuel akkori lelkesz igaz-
zol. Sz. Mihály és B. Kovács Zsuzsanna házasságából három gyermek született,
u. m. Sz. János 1717-ben / a periratok szerint 1714-ben / Sz. Jánosnak a perir-
atok szerint volt két testvére, az egyik Mihály, ki a Joanovits Péró fé-
le rácz lázadás letörésekor elesett és Gyulán temettetett el mint fiatal
nőtlen ember, a másik testvére volt Sz. Zsuzsanna, ki Kerkápoly Istvánhoz
ment férjhez Komárom megyébe és ez a Zsuzsanna volt Kerkápoly Károly
miniszter nagy anyja. mert István fia volt K. János, kinek feleségétől Bo-
dor Zsuzsannától születetta miniszter, ki anyja emlékére tett egy nagy
alapítványt, miből épült kecskeméti szeretetház is.

Sz. János az én szőpapám ki 1717-ben született és 1795-ben halt
el a periratok szerint a Homokon levő ref. között a leggazdagabb ember
volt, igaz, hogy ő örökölte atyja szép vagyonát, s nejével Terézassz Judit-
tal is 40 aranyat és egy darab földet kapott, s Kecskeméten a legjobb
gazda volt. Házasságából 3 leánya és 4 fia született. U. m. Zsuzsanna, ki
1741-ben született és előbb Cseh Mihályhoz, majd Nagy Mihályhoz ment férj-
hez. Judith, ki 1745-ben született és előbb Szél Jánoshoz, majd Kun Pálhoz

ment férjhez, Erzsébet, ki 1749ben született s Kánya Mihályhoz ment férjhez. Mihály 1742, vagy 1744ben született s állítólag ez vesztette el a nemesi levelet, mikor Bihar megyébe ment, de hogy mikor történt s mikor és hol halt meg, azt eddig kitudni nem sikerült. Másik fiu volt József, ki 1755ben született s Bihar megyében tépai jegyző lett. Harmadik fiu János 1761ben született s mint megyei esküdt Kunszentmiklóson lakott, felesége Pázsik Ráchel volt, végrendeletük a városi levéltárban található. A negyedik fiu volt István az én nagyapám, ki 1766ban született s 1838ban halt el. Neje volt Kolozsvári Zsuzsanna, végrendeletük irataimnál van. A most Kecskeméten élő Szappanosok a mi családjunkban mind ettől származtak. Az 1847ben elhalt Sz. Józsefnek is él ugyan még egy leánya Sz. Mária Buzás Kálmáné, volt Baranyai lelkész neje, de vele a József ága nő igen is kihal.

Kecskemét város levéltárban, a Szappanosokra vonatkozó periratok szerint, az 1741ben elhalt Sz. Mihály halála után, Sz. Judit Kun Pálné és nő testvérei pert indítottak apjuk Sz. János ellen az ösisegért, házirészt, földet, malomot, továbbá 500 drb. birka, 60 drb. ridegmarha, 26 drb. ökör és 20 drb. göboly iránt, ez a per 61 évig tartott, itélkeztek benne az új nevezett fogott bírók, majd az uriszék, tábla és 7 személyes tábla. Sz. Jánosnak 1795ben történt halála után a pert Sz. József és István testvérek ellen folytatták egész 1803ig, ezen perhez csatlakozott később Kerkapoly István is, mint kiskorú gyermekeinek gyámja. A per egy kisebb részt a felpanaszok megnyerték. Erőse a tanuvallomásokból feljegyezni azt, hogy Sz. Jánost minden tanu gazdag embernek és igen erős akarátúnak mondták, s talán ez utóbbi volt oka annak, hogy nagyobb gyermekei itt hagyták apjukat és más vidékre távoztak. Érdekes özv. Kasza Mihályné vallomása, ki azt adta elő, hogy férje egyik rokonát a törökök megsarcolták és megkínzták, s férje szabadította meg a törökök kezéből, ezért férjének ajánlkozta Tal téjában levő Honok földjét 50 holdat, mit ő férje halála után nőtestvére Mária Sz. Mihályra hagyott, kinek anyja szintén Kupa Komáromi lány volt, ezen 50 holdból Sz. István-ÉA- 30 holdat, József pedig 20 holdat örökölt a tanyával együtt. Ez a 20 hold föld most is József leszármazottjának Sz. Mária Buzás Kálmáné tulajdona. A 30 holdból apám is örökölt 8 holdat, de adta. Érdekes adat az is, hogy II. József császár által kiadott telekkönyvi rendelet alapján Sz. Jánosra 389 hold földet telekveztek. A városi levéltár Sz. János után maradt 3 leány leszármazottjait nem kutattam, ezért róluk nem is írok, a 61 évig húzódó perben róluk is sok található fel.

A négy fiu közül említettem, hogy Mihály mikor Bihar megyében utazott elhalt, de hogy hol és mikor azt kipuhatolni nem sikerült, de a Hódmezővásárhelyi Szappanosok 5t tartják ösüknök.

Az 1755ben Kecskeméten született Sz. József Bihar megyébe került és itt Tépa község jegyzője lett, felesége lett Szabó Katalin, kitől két fia és egy leánya maradt. Egyik fia Sz. Imre 1870ben halt el, mint öreg embert ismertem. M. 1780ban Kecskeméten született s itt gazdálkodással foglalkozott, neje volt Szentkirályi Tóth Zsuzsanna, gyermekeik nem maradt. Házuk a II. tized Sip u. és Zimay László u. sarkán volt. József másik fia Sz. László 1885ben született Baranyában Kőfaluban lett lelkész, felesége volt Boldizsár Mária, mh. 1872ben. József leánya Sz. Teréz 1813ban született és atyám egyik testvéréhez Sz. József rektorhoz ment férjhez, kitől egy leánya született Sz. Mária Buzás Kálmán lelkész neje, ki jelenleg Solton lakik, s vele a Sz. József ága kihal.

Itt említem fel, hogy a városi levéltárban levő periratokról egy iráson Sz. Józsefnek viaszleányvételű pecsétje, mely egy madarat ábrázol a csőrében az elaj ággal, s ez volt címere Sz. Mihály kurucz kapitánynak is. Azonban Sz. Mária ez évben küldött egy régi pecsét nyomatát, de ezen más címér van, s küldött egy régi üveget is, melynek eldálára 1755 van rákarcolva állítólag ez az üveget egy ösüknk ex-az- Burkus országból hozta. Anyai és lehetett.

Sz. János szépapámnak harmadik fia János volt, ki 1761ben született, s Kunszentmiklóson lett megyei esküdt, felesége volt Pázsith Ráchel, végrendeletük a városi levéltárban található, gyermekeik nem maradtak, így ez az ág is kihalt.

Sz. János negyedik fia az én nagyapám szül. Kecskeméten 1766ban meghalt 1838ban, felesége volt Kolozsvári Zsuzsanna, kitől 14 gyermeke született, de ezek közül csak 8 élt nagyobb életkort. Apám a 7. gyermek volt s mint jó eszű fiut papnak nevelték, az iskolában mindig emmens volt, kitűnő bizonyítványait a városi levéltárba adtam be. Apám 1800. febr. 3. én született Kecskeméten. Ő legtöbbet tudott a családi dolgokról. Élőnken emlékszem rá, mikor elment, hogy kiskorukban hárman négyen is feküdtek

egy ügyben, éjjeli nem volt a szobában, nagyapám kizavarta két csikorgó hi-
dóben is az udvarba. A most mária utca és báthery u. sarkán volt a nagy-
apámnak egy szász malma, ebben nappal a lakosság örült, este pedig nagy-
apám malmanak örömtetett. A lovakat rendszeren valamelyik kisebb fia haj-
totta, s többször megtörtént, hogy a gyermek elaludt és lebukotta malom-
fáról, mikor azután a lovak a gyermekhez értek, megállottak, a nagyapám
már ekkor tudta, hogy a gyermek elaludt, ezért odaszólt a malomba zsákoló-
nak, hogy vigye be és hozzon ki egy másikat. Apám beszélté azt is, hogy
Szentkirályon 27 km-re volt a nagyapámnak 100 hold földje, s onnan
egyszer haza izenteka részeselek, hogy elfogyott az eleség, nagyanyám kis-
sé zavarba jött, hogy mit csináljon, se kocsit, se nagyobb nyerek nem volt
ideháza, csak apám a 7 és fél éves Sándor és a nagyapám kedves háta-
s lova a szürkő volt ideháza. Ekkor nagyapám elkészítette a hűtőeséget,
mely akkor egy ember számára állott két kenyérből, két itca kásából, két
itca tőrhonyából, egy fent szalonnából és két verdung sőből, azután a
szolgálat segítségével felnyergelte a szürkét és a nyereghez elől, hátul
hozzá erősítették az eleséges zsákokat, s a zsákok közé a nyeregbe fel-
tették a 7 éves Sándorkút, azt mondván neki, hogy csak a szelvényi kapu-
ig irányítsa a szürkét, azután majd tudja az má, hogy hova kell menni.
A gyermek ki és haza is érkezett szerencsésen. Így nevelték akkor a gyer-
mekket, igaz hogy volt 14, de abból korán elhalt 6, aki azonban kiskorá-
ban el nem halt, az-egyet kivéve-mind 70 éven túl halt meg.

Nagyapámnak egyöbbszint a 14 gyermek mellett volt közel 500 hold
földje 4 helyen, a tanyára sokszor lóháton, sokszor négyfogaton ment ki
egy bricskán, a délutáni órákban, ha iskolából haza ment gyerekekkel ta-
lálkozott, s azok nem köszöntek neki, így szólt hozzájuk "Úgy fiam, kö-
szönjétek máskor is, erre tanít a tanítótok, ugye?". A gyerekek elszé-
gyelték magukat, máskor köszöntek, ilyenkor azután nagyapám felszedte
kocsijába a köszönő gyerekeket. Nagyapám évenként 18-20 sertést öltetett,
hármatként kihajtottak egyszerre a homoki kút mellé és ott szürkái-
ták le őket és úgy vitték haza a Mária utcán levő öreg Sz. házhoz. A bon-
colásukat még öreg korában is a nagyapám végezte, vagy dirigálta, bár egy
cselédjét úgy meg tanította a bölcsiségre, hogy később ez lett Kecke-
mest legnépszerűbb sertésvágója.

Egyszer megtörtént, hogy a Szentkirályi földjéről elloptak 3
lovát, mikor megtudta azonnal bejelentette az itteni előjáróságnak, s
maga pedig felült háta-lovára, átment Marékörösrre s ép a váresháza előtt
állott, mikor meglátta az utca végén a lovaikat nyargalni, utánuk nyargalt,
a betyárt elfogva, jól megkorbácsolta, lovaikat pedig haza hajtották. Más-
kor sertésszámpótlak el, s a zsványt a szentkirályi erdőben fogta el.
Egyszer a tanyáról jöve egy kocsis bosszantotta azzal, hogy el-
kerülte, s azután lassan ment, mikor ezt többször ismételte, nagyapám azt
mondta a mellettélő fiamnak, hajtsa a lovakat az előtte menő kocsit mel-
lett, ő meg elővette a "gyihigót" s jól meg ostromozta vele a szentelen
kocsist. Ha valaki elloptak, végtelen ügyességgel tudta kipuhatolni a
tettést és visszaszerezni az ellopott tárgyat. Szüretkor például elloptak
egy hordaját, szomszédjára volt a gyanúja, de nem szólt neki semmi
hanem egy év múlva, mikor hallotta, hogy szürethez készülődika szomszéd-
ja, átment hozzá aprócskáját kérni, közben szűrtözött a hordók között,
s felismerve a magját így szólt: "ejnye nem is tudtam, mikor kérte el
szomszéd ezt a hordómat, so majd hazahajtom". Sok ilyen dolga volt, mit
mind leírni nem lehet. Mint igen érdekelt leírom azonban a következőt.
Egy késő őszi délután nagyapám kiküldötte legöregebb fiát Istvánt szé-
néért Szentkirályi földjére két kocsival. Korán estelelet, s már lefe-
küdtek a tanyában, mikor két utas megy oda lóháton s éjjeli szállást
kérik, a fiatal gazda megkérdezi tőlük, mi járatban vannak? Az utasok azt
felelték, hogy elbűvészmű miatt tuzokvadászatra indultak, de a nagy ködben
eltévedtek, s ezért kérnek most hajnalig szállást. Egy tuzokot oda is
adtak a jövevények előre a szállásért. A fiatal István gazdát azonban
az érdekelte, hogy sok volt-e a tuzok és merre mentek? Az ajándékba ka-
pott tuzokot a kertészné vette pártfogása alá, mindjárt megkoppasztotta
és pörköltnék elkészítette vacsorára. István gazda ez alatt megabrakol-
ta a lovakat, felnyergelte a hátast, magára vette szűrőt és kezébe vette
rézfokosát, egyik lógos lora pedig felülletette az egyik kocsist, megmond-
ván neki, hogy 5-6 istrángot is akasszon a ló nyakára. Így felszerelve
indultak a sötétben tuzokot kereshni, már hajnalodni kezdett, mikor egy
nagy csapat fagyott szárnyú tuzokra eladtak. István gazda lováról leugor-
va, s szűrőt szeme elé tartva a tuzokok közé futott és fokosával azok-
ból 40 dbot agyonvert. Ezeket azután istrángokkal felkötözték a lovak-
ra és este kocsin hozták haza Kecskemétre, káput a szolgálat nyitott és
kötésbe csve futott jelente ni nagyasszonyának, hogy az tanyán mind

megdöglötték a pulykák, azokat hozza haza az ifjú.

Néhány kecskeméti uriszék volt, sok idősen volt itt, kik mikor meglátták a nagybátyám által piacra vitt tuzokokat, egykettőre megvették azokat oly árral, hogy nagybátyám 4 tínót vett az árából.

Nagy hirtettségnek, s az lett az eredménye, hogy a tuzok verő ifjút besorozták katonáknak, s csak az öreg szürke hótasló ingyenes átnyújtásáért eresztették haza, ezt a lovat ugyanis semmi pénzért nem tudták megvenni nagyapától, tehát így vették el, mert nagyapám azt mondta inkább a lovat, mint a fiamat. Nagyapám végrendeletének másolata fiokomban van.

Nagyapám nagyobb kort ért 7 fíu gyermeke közül egy pap, egy tanító, egy szücsipáros, s pedig gazda lett, míg leánya Beldizsár Lajos ref. rekon paphoz ment férjhez baranyába. Beldizsár Lajos bácsi elég különös ember volt, köst, villát, kanalat és poharat mindig magánál hordott s ha valahová ment, mindig azzal evett és ivott. Ő különben igen művelt ember volt, Londonban is járt és ottan hozott magával 2 beretvát, mit Zsuzsi néni is később nekem adott. A 3 testvér közül csak négynek maradt családja, de a 4 közül is Lajos és Zsigmond családja már férfi ágon kihalt, s most 930ban, mikor e sorokat írom, már csak a tuzokverő Sz. Istvánnak, ki 1788ban született, 1811ben házasodott és 1875ben halt el, neje 4 nagy kárióval 14 gyermeke született, de ezek közül csak 6 fíu alapított családot, és ezek 6 családalapító fíu közül is háromnak családja férfi ágon kihalt, s jelenleg 930ban csak Jánosnak, Sándornak és Eleknek élnek leszármazói férfi ágon.

A tuzokverő Sz. István gazdag ember volt, s mikor neje csikesz Nagy Mária 1854ben elhalt, emlékére férje 1856ban egy szép harangot öntetett, mely mint Sz. harang 1916ig fölörög zúgott minden Mária napkor, ezt a harangot háboru miatt elvitték gyűnyak, a háboru után az öreg tuzokverő Sz. István unokái egy másikat öntettek helyette, mi akkor nekik több mint egy vagyon buzájukba került. A Sz. harang történetét bővebben leírta öcsém a "Sz. család" c. munkájában 1928ban.

A tuzokverő Sz. István gyermekei közül a legérdekesebb kariért István fia érte el, ki 1818 jul. 25-én született, s 1917 dec. 23-án halt el 100. évében. Apja ügyvédnek nevelt, de nem ügyködött soha, volt táblabíró, városi tanácsnok, n. polgármester, orsz. gyűlési képviselő, a ház királynéja, sok évig a ref. egyház főgondnoka és a függetlenségi párt megalapítója és elnökökével halála előtt udvari tanácsosa neveztek ki bár az országos köztársasági pártnak is ő volt az elnöke. Egész életében magyar ruhában járt és még 75 éves korában is úgy megülte a lovat, mint a legjobb huszár. Felesége Ferenczy Klára példás jó gazdasszony, unoka testvére volt Ferenczy Ida csillagkeresztes hölgynek, Erzsébet királyné felolvasó nőjének. Menyasszonyához 1848ban a kiskörösi, szabadszállás és szatmári táborból írt levelei fiokomban vannak. Pisti Bácsi életrajzát bővebben leírta öcsém az előbb nevezett művében. Szép vagyonát testvérei örökölték.

Pisti bácsinak László nevű testvére, ki 811ben született és 896ban halt el szintén ügyvéd volt és ügyködött is elég jól, mert róla maradt fen az az adoma, hogy egy juhász kliense egy kis bárányt vitt neki ajándékba, mikor Laci bácsi meglátta a bárányt, rákiáltott a juhászra, "Hát én szoptassam azt a bárányt, ha hoztad, hát hozd el az anyját is."

Laci bácsi a forradalmat mint honvéd hadnagy küzdötte végig, volt városi tanácsnok, árvaszéki ülnök. Szép vagyonnal bírt, de fíu örököse nem maradt, két lánya közül Lina, előbb Hallegy Ottóval, utóbb Tomory Jenő orsz. gy. képviselő neje lett, másik lánya Mally Bódogh Ferencz gyógyszerészhez ment férjhez, ki egyetlen megmaradt lányára 100 hold földet és 2 igen értékes házat hagyott, dr. Hójjas Elek földbirtokos felesége lett.

Sz. István és László 7. testvére dr. Sz. Imre orvos volt, műlőp-szállásán, neki egy fíu és 2 lánya maradt. Imre bácsi 1833ban született, és 1871ben halt el, felesége volt Bury Muzsanna. Péter nevű fia igen eszes, de nagy különös és nagy sportman volt, segítetté azt, hogy febr. 28. án megfűrdött a székétben, harmad magával piciglin elment Párizsba, majd bejárta Olasz országot is. Fint rajztanár 1913ban halt el Szegeden, neje Sulyok Vilma még él. Peti igen szépen tudott festeni is. Gyermeke nem maradt. Mint érdekességet feljegyeztem, hogy dr. Szabados Imre a nagyapám városföldi földjén levő istálló egyik jászolában születte, ezért ez az istálló 20 hold földel az övé lett, de földalém ez a több mint 250 éves Gatyás fái föld sem marad a Sz. ok birtokában, mert Petinek gyermekei nem maradtak. A föld most Sz. Janka Jancsics Endréné birtokában van.

A tuzekverő Sz. István bácsinak János, Sándor és Elek fiai gazdálkodók lettek, s ezek fiutódai közül ma is élnek többen, s igen tekintélyes emberek.

Sz. János, kinek felesége Szől Julianna volt sz. 1814-ben, mh. 1876-ban mint Kecskeméti leggazdagabb embere, neki 6 gyermeke volt, de 5 fiatal-korán elhalt, s csak az 1870-ban sz. János fia maradt életben, ennek neje rekona Szől Erzsébet lett, kitől 4 leányon kívül, csak egy fia az 1870-ban sz. István-Lőrincz van életben, hár illen voltak. Ez utóbbinak egy gyermeke van Molnár Judittól István, ki 1923-ban sz. s most iskolás.

A tuzekverő Sz. István Sándor fia 1822-ben sz. mh. 1911-ben, neje Tuszódy Klára, Kecskeméti egykor legszebb leánya, ki mint ilyen kivonult az 1855-ben ált. közigazgatástól Erzsébet királynő előis. Sándor bácsi jogász is volt, de a forradalom megszakította tanulmányát, s 4 előbb sarkos kőplár, majd Károlyi huszár lett, igen szép ember, jó táncos és jó lovas volt. Házasságából 2 fia és 2 leánya sz. Öregabb fia Ir. Sz. Sándor ny. kir. táblabíró a vaskorona rend tulajdonosa 1860-ban sz. Iskoláit Kecskeméten végezte, s mint diák és jogász igen szép irodalmi működést fejtett ki. Diák korában az újságokban megjelent művel egy nagy kötetet írt szék ki. A színpodalmi önképzőkörnek és jogász és ügyvédi egyesületnek több éven át elnöke lett. Önkéntességi évét a 33. Molyváry ezrednél töltötte. Végrendeléseben a Katona József körnek 5000 Ft. hozományozott. Mint bíró is a legjobb bírók egyike volt, pályáján szépen is haladt, érlelemért kapta a vaskorona rendet. Az 1891-ben önmaga megvásárolta, feleségül vette unokatestvérét Juliska hugonát, 1913-ban Csongrádon, Gátár pusztán vettek egy 100 magyar holdas birtokot kastéllyal és 3 hold parktal. 1914-ben ált. ünnepelték 25 éves házassági évfordulójukat, de jött a háború, családjeiket elvitték katonának a miatt a szép kis birtokot 1916-ban eladták és az árán hadikötvényeket vettek. Magyarok nagy részét így elvesztették. Sándor öngorom még életében csináltatott egy kriptát a kriptá teretében és emeltette rá egy drága sírkövet ezen felirással:

Kalál én téled nem félek.

Mert amiért álltam, s ezután is félek,

Ami a törvényben s jogban isa félek,

-Forra, idő vedlik, halál-

Az igazság örök marad.

Meghalt 1928-ban.

Sz. Béla Sándor bácsi második fia sz. Kecskeméten 1877-ban esküdtött Kiss Irénnel Okanizsán 1900-ban, jelenleg ny. polgári iskolai igazgató, ki igen sokat szenved a pingektől, kinek Trianon odaítélte dél Magyar országot, van egy Béla nevű fia, de az eszaki Magyar országra szorult Szegeden gyógyszerész és szüleit nem látogathatja meg, mert elfognák és besoroznák a szerb hadseregbe. Bélának volt egy leánya is, de az 917-ben elhalt.

A tuzekverő Sz. Istvánnak legkisebbik fia Elek sz. 1877-ben Kápten gazdálkodással foglalkozott, s nősült 1899-ben, elvált a neves Wester Mihály leányát Juliannát, kivel 250 hold földet kapott, s az 3 örök földje is volt 70 hold. Igen jó gazda volt, e mellett jól tudott adni és venni, s ez volt oka annak, hogy mikor 1918-ban meghalt, hátra maradt gyermekeire 5000 hold földet, három igen értékes házát hagyott. A négy gyermeke hálaiból és kegyeletből az 4 gyúrnak elvitt Sz. harang helyett egy 230 kg-os új harangot öntettek, s azt nagy ünnepélyességgel 1924. dec. 22. én húzták le a toronyba a Sz. család férfi tagjainak segítségével.

Elek bátyját öreg napjaiban igen sok baj érte, egy bank és egy szénbánya bukása után 4 is igen sok pénzt vesztett, a kommunizisták pedig őt is és Elek fiát befogták tuzsáknak és börtönbe vetették, ez oly rosszul esett neki, hogy ugyancsak a miatt halt meg. A gazdasági egyesületek al-élnöke volt.

Elek bátyján legöregabb fia Elek 1898-ban született, s unoka testvérét Sz. Áriást vette feleségül, gazdálkodással foglalkozott, de mikor egy bank bukása miatt 4-500 hold földjét kellett és apjának, testvéreinek egy általa vásárolt rossz szénbánya miatt sok milliókat kellett kifizetni, felhagyott a gazdálkodással, birtokait testvérei vették meg, de a város közéletében most is nagy szerepet visz, ismeri az egész város gyermekeit nincsenek, de egy rokon nevelt leánya van, kire hogy tüdőbetegségéből ki-gyógyuljon egész vagyonát költötte. 1924-1925-ben Zoltvay igazságügy miniszterrel egy listán Kecskeméti második képviselő jelöltje.

Elek bátyján második fia István, ki 1871-ben sz. és 1925-ben halt el,

A SZAPPANOS NÉV VARÁZSA

A SZAPPANOS NÉV VARÁZSA.

Írta: Szappanos Jolán 1961 ápril. 3. án.

Kedves Gyurikám, ki családunk ősi fáján első Szappanos György vagy, kilencedik születésnapodra és is küldök neked valami ajándékot. Lehet, sajnálod, hogy nem csokoládét. De látod az nagyon hamar elfogy, én pedig sokkal maradandóbbal szeretnék megajándékozni: egy olyan ucsóval, ameltiknek minden szava igaz.

Bizonyára hallottál már mesebeli varázslókról, de bizonyára nem hiszel bennük. Hiszen igazad van, nagy fiú vagy, téged már nem lehet sem elámitani, sem becsapni. Ám a feketebőrű esbertársaink nagy tömegei, forró földrészek öerdeiben, még most is hisznek a varázslóknak, akik pedig sajnos, részédek őket. És ennek dacára én, Szappanos nagyapád öreg utolsó testvére, mégis azt állítom neked, hogy van a világon varázslat, pedig nem akarlak sem elámitani, sem becsapni! Van varázslat, saját magam tapasztaltam, amikor Bugásra kerültem. A Szappanos családi névnek is van varázslata és ezt akarom neked most sorára albeszélni.

Egészen fiatal voltam még, amikor egyszer nagybácsim, doktor Szappanos Gábor táblabíró bácsi egyszer összehívatott bennünket, Szappanos nevű gyerekeket és a következőket mondotta.

Időfigyeljetek és jól hallgassatok a szavakra gyerekeim, hogy soha el ne felejtsetek, amit most mondok.

Bejött hozzám az árendásom haszonbért fizetni. Leszámolta eliben a pénzt, kicsit beszélgettünk, felállt, menni akart. Mondtam, várjon még egy kicsit, mindjárt megírom a nyugtát arról, hogy átvettém az összeget. Erre az én emberem olyan tiltakozást csapott, hogy alig győztem hallgatni. Kijelentette, hogy dehogyan kell nekem nyugta egy Szappanostól! Hiszen az nem fogja kérni másodszor a pénzt, mághuzárnak akkor sem, ha nincs róla írásom! Mindég azt hallottam apámtól, nagyapámtól, nagybátyámtól és mindenkitől: Két olyan család van Kezskeméten, amelynek soha egyetlen tagja be nem csapta a parasztembert, az egyik a Szappanos család, a másik a Bönüttör család. Ezeknek minden tagjában jobban meg lehet bízni, mint akárkiben, mert soha nem csoktak kárt a szegény embernek, inkább mindig a javára tettek, segítettek.

Gyermekeim, búszke örömmel hallgattam ezeket a szavakat. Azért hívtalak most ide benneteket, hogy elmagyarázzam nektek, elődeink úgy éltek, hogy ilyen mekulatlan nevet, ilyen közbessülést hagytak reánk. Ez kötelesség. Igérjétek most meg nekem, ti is úgy fogtok élni, hogy soha tönkre ne tegyétek családi nevünk varázstát és hó hírét. Ezt a nevet, amit örököltetek, olyan hibátlanul adjátok tovább gyermekiteknek, ahogyan kaptátok.

Sokkal később történt, talán 15, vagy 20 év múlva, egyszer eljött hozzánk az a Szappanos Pista bácsi, aki most az Amerikai Egyesült Államokban lakik családjával. Édesanyámnak beszélt, hogy tejszövetkezetet akar alapítani, ami főképpen a kiegészék érdeke volna, hogy pénzosa nélkül, tanyakörzetenként összejűjtve tudják értékesíteni a tejet. De nagyon nehezen megy a szervezés. Lónáton járta sorba a tanyákat, de bizony a gazdák igen nagyon bizalmatlanok voltak, dacára, hogy a javukat akarták. Azt mondták, hogy az urak igencsak becsapják a parasztot. Mégis egymásután írogatták alá a belépési nyilatkozatokat. De az egyik öreg a szemembe mondta, hogy csak azért írjuk alá, mert az urat Szappanosnak hívják, mivel mindenkitől, a régi Öregektől is azt hallottuk, hogy az még soha nem történt meg, hogy egy Szappanos becsapott volna valakit.

Mikor Pista bácsi iddíg jutott az albeszélésében, Édesanyám azt mondta neki: Pistikám, kizárólag a Szappanos név varázssának köszönheted, hogy meg tudtad csinálni a tejszövetkezetet. Ennekül minden jószándékod, lelkesedésed, munkád és utánjárásod kárba vészett volna. Most már aztán úgy vigyázz, hogy tönkre ne tudd a Szappanos név varázstát!

Majdnem egy év telt el a tejszövetkezet megalapítása után, mikor a szövetkezet fizetős vezetője még mindig azt jelentette, hogy a tejet még nem fizet. Ekkor Pista Bácsi felutazott Pestre, elment a tej átvéző céghez, ekkor derült ki a dicsőség. A cég rendszeresen fizetett, felmutatta Marek Üzemvezető nyugtáit. Ezen összegeket azonban ő elcsikkasztotta. Ezek után Mareket szabályszerűen elítélte a bíróság, de rajta megvenni nekem lehetett semmit. Most aztán úgy állt a helyzet, hogyha a gazdák nem kapják meg a leszállított tej árát, akkor azt fogják hiányolni, hogy az igazgatóság mégis csak becsapta őket. Ezt Pista Bácsiék nem engedték. Inkább nagy bank kölcsönt vettek fel és azzal saját birtokukat terheltek meg, de a gazdák megkapták pénzüket. És ekkor újra eljött hozzánk Pista Bácsi és azt mondta feleségemnek: Jolán Néni! Vigyáztunk én a Szappanos név varázsára. Egyetlen tejszövetkezeti tag, sem károkozott, mivel az egész hárt ősszel kettőben magunkra vállaltuk.

A Szappanos név varázsa csakugyan nem ment tönkre, ezt, ezt nagyon sokszor tapasztaltam évtizedek múlva, a megváltozott világban is, amikor Bugacra kerültem tanítónak. Nagyon szomorú voltam akkor, mert elvették tőlem városföld pusztai kiesi házamat és tündérbertetet, amibe szívemet és lelkemet, egész életem munkáját adtam. Azonban csodálkozva láttam, hogy Bugacon engem mindenki barátságosan fogad. Milyen varázslat ez? Hiszen eddig a kecskeméti hivatalokban, mindenütt direkt gorbókák voltak hozzám.

És a bugaci varázslat egyre folytatódott. Egy napon az iskolában, ahol én akkor a negyedik osztályt tanítottam, bejött hozzám a hetedik osztályos nagy fiú: Kéreti a Kerényi tanítónéni, hogy tessék átjönni hozzánk egy kicsit az iskolai gyakorlókertbe és tessék megautatni, hogyan kell a szőlőt megmetszeni, mert ő nem tudja. Csodálkoztam a meghíváson, de kimentem. A Kerényi tanárnő kollégám előbb jött. A mai gazdasági gyakorló órán a szőlő metszése következne, de nekem fogalmam sincs róla, hogyan kell és ezt óvintézőn be is vallottam a gyerekeknek. Erre az egész hetedik osztály egyhangúan javasolta, hogy hívjuk meg a Szappanos tanítónéni, az bizonyosan meg tudja mutatni. Hát meg is mutattam nekik szépen, sorba haladva a tőkéken, a gyengébb tőveken a sima metszést, az erősebb tőveken a váltócsapost, a még erősebbeken a szálvesszős metszést. A tanulók gyorsan megértették, figyelmesen nézték és már tudták is csinálni. Még tudták már maguktól is állapítani, melyik tőkét lehet csak két, melyiket három, vagy négyágú csapra engedni. Mikor láttam, hogy értik a gyerekek a munkát, elbocsúztam és mentem vissza a tanítványaimhoz. Még hallottam, hogy a hátsó mögött a fiúk diadallal mondják természetrajz és gazdaságtan azokos tanáraijuknak: Úgye mondtuk, hogy a Szappanos tanítónéni bizonyosan tudja! És mikor utólag megkérdeztem tőlük, hogy miből gondoltátok, hogy tudom? Olyan természetesen válaszolták, hogy hát csak abból, hogy Szappanosnak hívják. Ekkor kezdtem sejteni, hogy hosszú érad felém a barátságosság. Késők érdemeink gyűjtésénél élvezem. Családunk tagjai szerették ezt a megbecsülést, ami még most is él a lelkükben.

Haj, de sokat tudnék én erről még mesélni.

Egyszer a bugaci adóhivatalban beszépréselőre sokan várakoztunk. Elvették már iratainkat, de csak nem akart rájuk kerülni a pap. Egyszer mégis kiáltotta az adóhivatalnok a neveamet: Szappanos Jolán! Többen összenéztek, hogy nevetem hallották, mivel csak akkor kerültem Bugacra, nem igen ismertek. Egy magas ember rögtön felém indult, félre lökdösött mindenkit az útjából és barátságosan megszólított: Most hallottam a nevémet. Rokona-e a Szappanos Eleknek, mert én ismerek pusztán a két szép szürkénének voltam a kocaisa. Mondtam, hogy rokona vagyok. Erre aztán áradni kezdett belőle a szó: Nagyon derék emberek voltak, csak olyan jó dolgok nem volt, mint náluk. Jó lakásunk, meg komencionok volt, annyi ajándékot kaptunk tőlük is meg a vendégektől, hogy abból vettem egy kis földet itt Bugacon. Most én azon jól élek, de hallottam, hogy az évéket elvették. Sajnálom őket, mert nagyon rendez emberek voltak. Ügyem elintézése után a lakásomig kísért, utközben minden családtagról érdeklődött. Mindenkiről el kellett mondanom, amit tudtam. A szemem csillogott, amikor mondta: De örülök, hogy hallottam a Szappanos családról.

Néhány hét múlva Surányi bognár szólított meg az utcán, amint műhelye ajtajából meglátott. Én csak tegnap hallottam, hogy magát Szappanos tanító néhinek hívják, hogy annak a közbebecsülésben álló családnak a tagja. Ugy-e rokona annak a Szappanos Istvánnak, akinek Városföld pusztán volt szép, nagy birtoka? Mert én annak a bognárja voltam a majotban. De sok új kocsit megcsináltam neki! Jó dolgom volt ott, báresak most is nála lehetnék. Derék ember volt. Minden alkalmazottját a családjához tartozónak tekintette, ügyes-bajos dolgait elintézte.

Mivel inkább híre ment a nevének, annál többen állítottak meg az utcán. Rokona-e annak a Szappanos Jenő főmőrnöknek, aki a parcellázáskor mérte itt a pusztát? Mert én annak voltam a figuránsa. Olyan derék, kedves, finom uriembert nem sokat hordoz a hátán a föld. Őna sem nézte le a szegény népet. A Szappanosok gazdagabbak, meg tanultabbak voltak és megse voltak gőgösesek.

Sallai Imre már nem is kérdezte, hogy rokona vagyok-e a nagyapádnak, mert tudta, hogy a testvérem, ismert bennünket még abból az időből, amikor még nekem is volt kis tanyám és gyümölcsösöm Bugacon. Hanem egyszerűen elébem állt. Tessék megmondani a Szappanos tanácsos Urnak, hogy szíves üdvözlömet küldöm. De jó is volt mellette dolgozni, mikor még a nagy pusztát parcelláztuk.

Mások meg, például Tarjányi Illés, azzal állítottak meg, hogy: A tanítónéhinek rokona-e a Szappanos főhadnagy Ur? Tudod Gyurikán: A Bandi Bácsit hívták így. Mert tetszik tudni, együtt dolgoztam vele, mikor az utat mértékki itt a mérnök Urak. Nagyon derék, barátságos fiatal ember volt, olyan igazi, talpig Szappanos.

Az öreg Horváth néni meg azt beszélte el egyszer nekem, hogy: Volt itt néhány évvel ezelőtt egy fiatal lótenyésztési felügyelő, Szappanosnak hívták, de már elfelejtettem a keresztnévét. Ha kijött Bugacra, mindég meglovagolta a esődörök. Egyszer az egyik egymásután kétszer lehajította, azt hiszem nagyon megüthette magát, a földön húzta a esődör, de el nem engedte a kantárszárat, megállította a lovat, újra felült a nyeregbe és betörte a esődört maga alá. Sokan néztük, de mondtuk is mindnyájan: Jó magyar vér van benne, nemhiába hívják Szappanosnak.

Egy esztendő múlva családlátogatásra mentem egy Téli Imre nevű tanítványomhoz, aki a nagyszüleinél lakott. Egy idegen ember is ült ott, aki nagyon mogorván fogadott, amiért érkezésemmel megzavartam a beszélgetésüket. Nem szeretik az urfélét. Tanítványom nagymamája odaszólt az unekájának: Imre! Hozd ki a pogácsát, hogy megkinálhassuk a Szappanos tanítónéit.

A név hallatára az idegen bácsi felkapta a lehorgasztott fejét, nagyot horkantott, mint a ló, ha kedvére valót érez. Megint éreztem a különös varázslatot. A kedvetlen, mogorva embernek a Szappanos név hallatára kiderült az arca, felragyogott a szeme és barátságos lett a hangja. Hát magát Szappanosnak hívják? Isten éltesse! Melyiknek a lánya? Rokona-e annak a dr. Szappanos sándor táblabírónak, akinek Gátéren volt a birtoka. És bütykös hüvelyk ujjával Gátér pusztá felé bökött. Megmondtam neki a közeli rokonságot. Nagyon boldog lett az ember, csak úgy áradt belőle a szó: Mert az én apám annak a majotjában volt kovács, én ott gyerekköcsködtem. Barátságos, kedves házaspár volt az, a kis gyerekek, még a kis csikó mindég kapott tőlük cukort, ha kijöttek az udvarra. Az a legszöb ideje életömnek, amit náluk töltöttünk, bárcsak visszagyűhetne. Aztán kérdezgetett tőlem azokról a családtagokról, akikre még emlékezett. Megkötöttük a barátságot. Mikor vissza indultam, ő is velem jött, a lakásomig kísért. Pedig amikor meglátott, ugyancsak morcos arccal fogadott. Családi nevének köszönhettem e változást.

Amint mult felettem az idő, egyre többször találkoztam ugyanezzel a Varázslattal. Egyszer a falutól négy kilométerre látogattam meg a Kántor családot, kiknek nyolc gyermeke közül háromat tanítottam. Náluk is ismétlődött a régi eset. Vendégük mogorván vette tudomásul, hogy tanítónő érkezett, de mikor megtudta a nevet, barátságos mosolyra huzódott még a lógó bajusza is. Elmondta: Én a Szappanos Imre birtokának egy részén voltam feles szántó, a Kétházon, ahol Bogár Imre született. Igen derék, jó embör vót, kivánni sé löhet jobbat, vót annak két öccse, akik átvötték a birtokot, az István, mög az Elek,

mi lótt azokkal? Amíg a sokkal kevésbé gazdag fajta még se látta az égyez-
rűbb népeket, a maganfajta kétkezi munkást, de ezek előtt mindönki égyforma
embör vót, a cseléd se fizetött alkalmazott, hanem munkatára. Elmeséltem neki,
hogy Pista bácsi két fiával kivándorolt Amerikába. A Laxi Bács nagyobbik fi-
át, Elikét a bomba élte meg Budapest ostrománál, de ő maga is meghalt már.

Elaszorodva sőhajtott fel és látszott rajta, hogy a bánata egészen ő-
szinte: Kérem! Mi leszebből az orszgból, ha az olyan jó érzésű, jó gondóközű
embörök kipusztulnak, mint vótak a Szappanosok.

Sokszor találkoztam olyanokkal is, akik egyenesen a könesög pusztára
való fiatal Szappanos Elektről kérdezősködtek tőlem és áldották emléket, hogy
milyen jó jó dolga volt nála a cselédnek, még külön szanócafüldet is kapott
minden cseléd gyerek, ünnepeken kalácsot, vásárkor vásárfiát.

Ha akik egyszer megtudták a nevemet, mindég bizalommal jöttek hozzám.
Jöttek hozzám mindenféle tanácsért. Például az őszibarack permetezését, a
megya monillája elleni védekezést, a díofa rozsdásodásának meggyógyítását és
kérdeztek még sok mindent. Egyes-bajos, hivatalos irnivalókkban segítségem
kérték és én szívesen megcsináltem nekik mindent és soha nem fogadtam el
érte egyetlen tojást sem, mert így tanultam az Édesapántól, aki a város árva-
széki elnöke volt, aki szinten mindent megtett az egyszerű embereknek, amire
csak kérték, ingyen. Mert akkor még nem tanult mindenki és ő azt vallotta,
hogy akit tanítottak, annak kötelessége tudásával segíteni a tanulatlanokat.

Sokszor meghatódtam azon, hogy ez a bugcai pásztor és földmivelő nép
milyen őszinte hozzám, mennyire elmesélik nekem érzéseiket, gondolataikat,
ajukat-bajukat, terveiket és reményeiket, egy pillanatnyi kételkedés nélkül.
Biznak annak a cselédnek tagjába, melyben eddig nem csalódtak.

Gyurikám, talán túlságosan korán meséltem el neked mindezeket, még
talán nem érted, mit akartam én neked átadni. Ha néhány év múlva újra elolvaso-
soreimat, talán jobban megérted már, mit jelent az, ha valaki olyan családba
született, melynek tagjai derék, becsületes és igazságos emberek akartak len-
lenni. Mit jelent az, hogy olyan családi nevet örököltél, amelynek verásalata
van. Mit jelent az, hogy édesapádat és nagyapádat is mindenki szereti és be-
csülli és szereti, aki csak ismerte őket. És mit jelent az, hogy ez a családi név
téged is arra kötelez, hogy úgy adjad majd egyszer tovább gyermekeidnek,
ahogyan ősidőtől kaptad. És addig is örülj ennek az örökségnek.

Hosszúra nyúlt már az igaz mesém, de befejezésül pár mondatot mégis
leírok még. Egyszer Décsy Blanka Néni azt mondotta nekem, hogy neki nagyon
tetszik az, hogy a Szappanosok olyan pogányul hisznek az Istenben.

Szeretném Gyurikám, ha ezt is örökségül kapnád. Ezt a hitet, a majd
nem öt évszázados puritán, kálvinista meggyőződést, mely nem kertel, nem okos-
kodik, nem csinál dognákat, nem keres közbenjárókat, de tökéletes gyermeki
bizalommal hagyja rá életeorsát a Mindenható akaratára és vezérlő kezére.

És a hit volt az, mely erőt adott családunk tagjainak, ahhoz, hogy
minden földi vagyont elvesztve se szagoldjenek, hanem azt mondják, amit a
bibliai jób: Az Ur adta, az Ur elvette, áldott legyen az Urnak szent neve.

Öreg családfánkon kevés friss hajtás fakadt mostanában. Te egyike
vagy ezen keveseknek. Vigyázz magadra, hogy becsületes, hívő élettel virágos-
tadsd tovább a Szappanos név verászt, aai kötelez mindannyiánkat.

ANDRÉ CSALÁD - KERKEGYHÁZA

Írta Szappanos István VI. Király Endréné Beretvás Katicának, Cleveland, 1972. febr. 15.

André Emánuel

Kedves Katicám!

Kérésednek teszek eleget, amikor leírom amit az André családról tudok.

Anyai nagyapám : André Emánuel, szül: Jászárokszálláson 1854 márc 10-én., meghalt Kerekegyházán 1912-ben.

Apja: André László, Anyja: Ördög Rozália.

Anyai nagyanyám: Tózsér Dancsó Mária, szül: Jászárokszálláson 1858 aug 8-án. , meghalt Kerekegyházán 1925-ben. Házasságot kötöttek Jászkerekegyházán 1877 nov. 13-án.

Andrienne Tózsér Dancsú Mária

Egyetlen gyermekük :

Anyám, André Rozália, szül. : Kerekegyházán 1878 july. 23-án. meghalt: Kerekegyházán 1961 márc.18-án. Házasságot kötött Szappanos Istvánnal Kerekegyházán 1898 sept.17-én.

A tatár járás előtt templommal bíró lakóhelyek voltak úgy Kerekegyháza mint Baracs határában. A tatárjárás és a török dúlás után lakatlan puszták lettek. Kerekegyháza Jászárokszállás pusztája volt. A múlt század hatvanas éveiben Jászárokszállás a pusztát felosztotta. Így kerültek mint telepések a pusztára az Andrék, Móczárok, Tózsérek, és falut alapítottak.

Az André családból hárman jöttek Kerekegyházára: Balázs, Lojzi, Emán (nagyapám)

1. Balázs. Egy fia volt, aki az első világháborúban esett el. Leány utódja a Jancsik család.

2. Lojzi gyermekei :

János. Kinek gyermekei voltak:

Biri, Sebestyén Laciné.

Rózsi, Rutkay Pajáné.

Jancsi az orvos.

Lojzi. Kinek gyermekei voltak:

Ilus, Szentlászlói Sándorné.

Laci, gyógyszerész,

Teri.

Amália, Kocsis Péterné. Kocsis Péter Balázs pusztán volt birtokos. Rózsa Sándor utódjának tartotta magát. ingben, gatyában száguldozott lován, a kocsmákban nagy mulatozásokat rendezett. Cselédei mind régi betyár fattyúk voltak. Feleségét ütötte verte, aki ezért kicsi gyerekeivel haza menekült apjához Kerekegyházára. Péter követelte kiadását, de mivel ez meg nem történt belököldözte az ablakokat. Másnap kiment érte két csendőr. Péter pisztolyt rántott, mire a csendőr leszúrta. Legfiatalabb gyerekeiket Sárít édesanyám nevelte fel.

Mária, Lázár Sándorné. A Jókai u. végén laktak. Lázár Sándor se volt jobb férj a Kocsis Péternél. Veszött Lázárnak nevezték. Ütötte, verte a családját. Lányai élnek.

Gizella, elkerült kerekegyházáról, amikor férjhez ment.

Anna, ha jól emlékezem Surányiné, akik Lajosmizse és Bene határában éltek kisebb birtokukon.

A múlt századi földosztásból kapta a három André testvér a három nagy telket a faluban, ahol most is éltek.

André nagyapám jussa volt még a falu alatti föld a közel szőlővel, malommal, ami a falu első malma volt nagyapám kezelésiben, valamint a külső szőlő, amit a század forduló után telepített.

A Fülöpken levő 120 hold (amit Szibériának nevezünk), valamint a kecskeméti út mellett levő 80 hold (amit zsidó földnek nevezünk) nagyapám szerzeménye.

Nagyapám igen tehetséges és sokoldalú ember volt. Saját téglá égető kemencéje volt a falu alatti földön, ahol jó agyagot talált. Birtokain igen szép és tartós épületeket épített. Az általa telepített szőlők mintái lehettek az akkori telepítéseknek.

A Lojzi ágon szintén volt nagyobb birtok az állomáson túl, de minden rá ment a testvérek közötti pereskedésre. Az öreg Lojzi bácsi építtette Szikra házat a parókia mellett.

Igyekeztem össze szedni mindent amit tudok az André családról.

Tudomásom szerint a Farkas család nem volt rokonságban az André családdal. Dr. Farkas Zoltán min. tanácsos volt, a több mint ezer holdas birtokot úgy vásárolta össze azoktól az árokszállásiaktól, akik nem akartak a kerekegyházi pusztára menni. Farkas Zoltán érdeme a mintaszerű erdő és hatalmas szőlő telepítése. Feleségül vette Kiss János törv.sz. elnök és Szeless Aranka egyetlen leányát Kiss Icit, aki sokkal fiatalabb volt nála. Egy leányuk volt (Sánta Pistáné) aki apja öngyilkossága után örökölte a kastélyt és a birtokot.

magán 1991

Anyai nagyszüleim ősi jász eredetűek.

Nagyapám André Emánuel született 1854-ben, meghalt 1912-ben

Nagyanyám Tözsér Dancsó Mária született 1858-ban, meghalt 1925-ben

Mindkét család jászárokszállási birtokos család.

Nagyapám hirtelen haragu és nagy természetű ember volt, amiért is amikor besorozták katonának, apja az akkori szokás ellenére nem váltotta ki, hanem leszolgáltatta vele a gyöngy életet, feszes baka nadrágos, egysor pitykés waffenrockos fényképe berámázva gyerek korom egyik emléke.

A jászkerekegyházi puszta Jászárokszállás birtoka volt, amit a múlt század végén felosztottak a város polgárai között. Ahol több fiú volt a családba, azok közül egy Kerekegyházára jött, megalapítani a pusztaságon az új falut. Öt-hat család élt Kerekegyházán, akiknek őse az alapítók között volt. Ezek között az André és Móczár család alapított komoly gazdaságot és vagyont.

André nagyapámnak kb. 300 hold földje volt. Ezen 40 hold mint a szőlőt telepített, hihetetlen vállalkozási szellem és munka erő élt benne. Birtokán talált agyagos altalajt, téglá égető kemencét állított fel és az összes gazdasági és lakó épületeit saját égetésű téglából építtette. Az első malmot ő építtette Kerekegyházán.

1911 nyarán

André nagyapám kerekegyházai háza, amit a múlt század végén és e század első éveiben építtetett.

A nyitott veranda könyöklőjén ülök én, mint kis diák, állnak André nagyapám és nagyanyám, a lépcsőn ülnek Sófalvy Károly erdélyi nagy diák aki házi tanítóm volt és Öcsi.

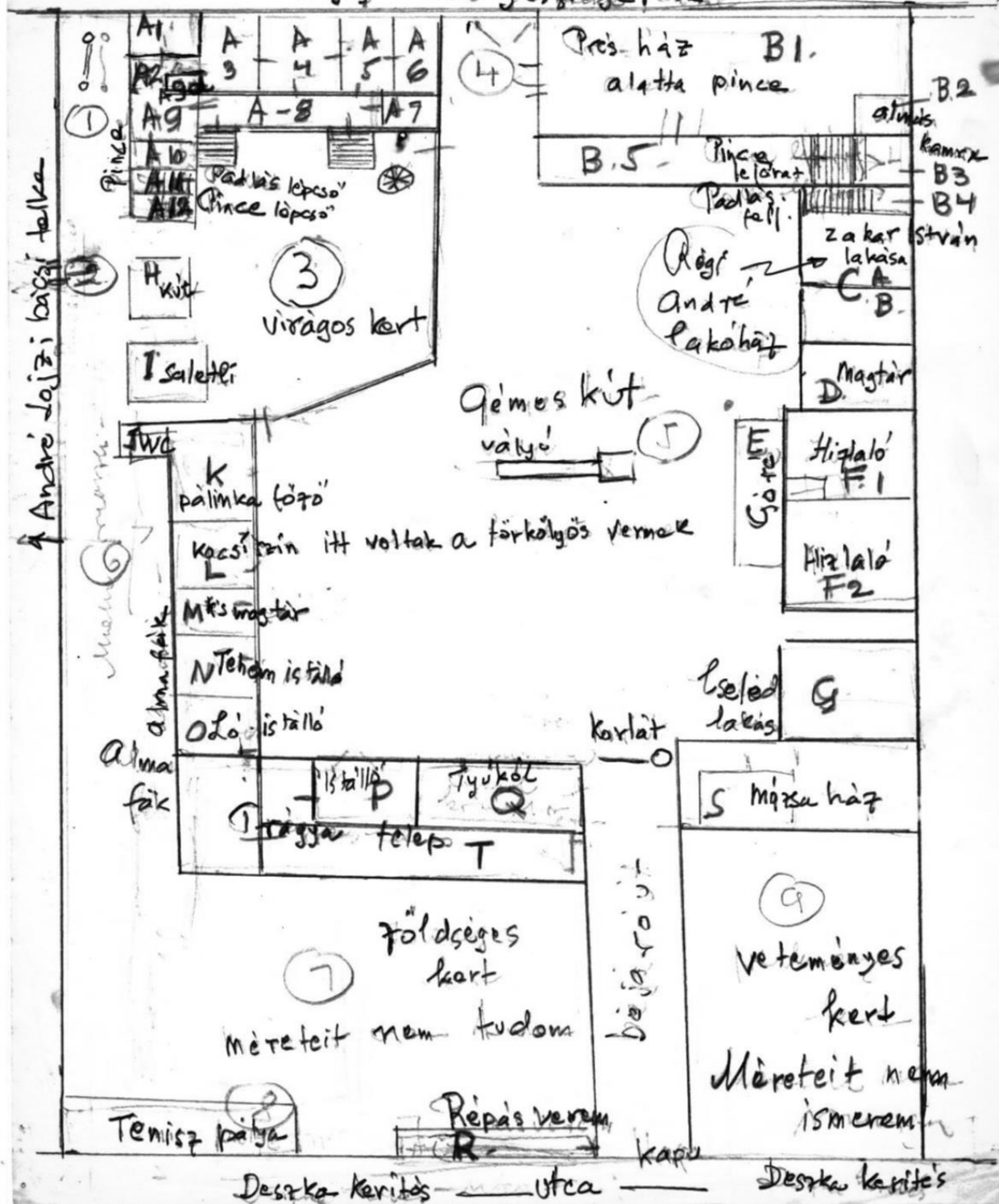

André nagyapám kerekegyházai présháza és nagy pincéje, építtette 1907 körül. Mellette a két ablakos ház a régi lakóházuk, amiben 1880 körül elkezdték a kerekegyházai André szállók telepítését.

A présház előtt: Öcsi, Sófalvy Károly, Én és Szappnos Gyula.

21

Andre' Emán Kerekagy háza telke 1914-1924 között
 Rakóczi út 108.
 végig vad gesztenye fákkal

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI SZAPPANOS CSALÁD TÖRTÉNETE

Dr. Szappanos Mihály IVh. emlékei

29

Dr Szappanos Mihály egészségügyi főtanácsos.

Dr Szappanos Mihály egészségügyi főtanácsos, Hódmezővásárhely város tisztii főorvosa, a nagy kálvinista egyház volt főgondnoka, kinek puritán közéleti működése nemcsak a közegészségügybe vitt bele üdvös rendszert, de egyháza hitéletében s a hősök kultuszában is az áldozatosságnak ragyogó példáit hívta életre, s kinek szavát és tollát, mely új zamattal tette gazdaggá az Alföld irodalmát, magyar hűség, bátorság és erős kálvinista érzés vonta be nemes. patinával, 1865-ben, március 22-én született a Csillag utca egyik polgári kis kuriáján, abból az ősi, nagy nemzetségből, melynek vásárhelyi megalapítója, II. Szappanos Mihály, I. Szappanos Mihálynak, a sarkadkeresztúri földbirtokos, — Rángé, Romony és Győreleje puszták tulajdonosának fia, 1768-ban jött Vásárhelyre s keresett magának itt új hazát. A Burkus háborúba állított zsoldosokat a család s ebből támadt a villa, mely a két Szappanos testvér kezébe a vándorbotot nyomta. Az egyik Kecskeméten alapított családot, Mihály pedig, a tisztifőorvos szépapja vásárhelyi lakos lett. Pályáját mint urasági jáger kezdte, majd később, mikor városi lakos lett, a Bika utca sarkán építtetett házat. Ő hagyta utódaira a család eredetének verses magyarázatát, mely ekként szól:

„Hóba, sárba, nagy viharba
Ütöttünk tanyát Biharba.
Gyékényfőről kákatőre
Győrről gyöttünk Vásárhelyre...”

Második Mihálynak fia: harmadik Mihály 1784-ben született s a Mindszenti útfélen mértek ki számára 4 szesszió földet, melyen szép tanyát építtetett. 1864-ben halt el és ment ki pihenni a Kincsesbe. Első felesége Szabó Judit, a második pedig Nagy Katalin volt. Első nejétől származott Szappanos István, második nejétől pedig negyedik Mihály, a főtanácsos édesapja. Negyedik Szappanos Mihály 1833-ban született. Mint katona 12 évet töltött el a császárszolgálatában, mely alatt részt vett a nagy mérkőzésben Solferinónál, Magentánál és Verceli alatt.

A Bika utca sarkán gyermekeskedett s onnan járt latin iskolába. Végtelen derék, nagyon intelligens, nagyszerű magyar ember volt, beszélt olaszul, lengyelül, tótul s oláhul s ezen nyelvekben később Vásárhelyen tolmács is volt sokáig. Udinében nősült meg s ott volt kihirdetve is. Szabadsága idején, egy házi mulatságon ismerkedett meg Imre Sárával, Imre János szőrháti tekintélyes birtokos leányával. Udinébe visszatérve Fleischhacker ezredesnek — ki a Vásárhelyen tragikus véget ért Kínizsi utcai Mészáros doktornak fivére volt, elpanaszolta sorát, hogy szeretne megnősülni.

— El fogsz menni menyasszonyodért és elhözöd ide! Mondta az ezredes.

Igy is történt. Szan Pietro templomában Stetina Imre tábori lelkész eskette össze az ifjú párt. Mikor haza jöttek itt, az öregtemplomban újra megesküdtek 1865 tavaszán. Háza a Zrínyi utca 82 szám alatt volt s előbb gazdálkodott, mivel azonban a családi vagyont per elte meg, rendőr lett és tolmács. Rendőr volt 1895-ig és 1910-ben hunyt el. — Első nejét, a dr Szappanos Mihály főorvos édesanyját, a regényes házasság legszebb idejében elragadta a tifusz. Másodszor aztán Bordás Zsófiát vette feleségül id. Szappanos Mihály. A főorvos egyetlen fiuként nevelkedett s a főgimnáziumnak lett tanulója. A hetedikben azonban Vargha Antal tanár valamiért megharagudott rá. Egy délután szalad hozzá Hunyadi Laci s azt mondja:

30

— Te Miska, délután felelsz, a kosztosai előtt délben azt mondotta Kupak (így hívták Vargha tanárt) — majd megkötöm mit tud az a híres Szappanos! Délután csakugyan felszólította a tanár, mire az önérzetes diák ekként felelt:

— Tanár ur, amit én nem tudok, azt nem tudja senki sem!...

El kellett hagynia az iskolát s így lett késmárki matúrándusz. Először kinézték az iskolából, de mikor egymás után verte a versenyeken a diákokat és minden pályadíjat elnyert, kezdték megszeretni és csodálni. Az érettségén az öreg Hunfalvy érettségibiztos csak úgy áradozott. — Érettségi után a budapesti tudományegyetem orvoskarának lett hallgatója, 1887-ben és 88-ban a bécsi egyetemen tanult, majd 1889-ben Pesten abszolvált. Mint szigorló orvost hívta meg maga mellé Fodor József, a közegészségügy európai hírű professzora s ő engedett a meghívásnak. Anyai jussát közben elköltötte, mert úgy élt, gavallérosan, uri mód Bécsben is és mivel a most már hazulról járó havi 30 forint kevés volt, olózója lett a Budapesti Hirlapnak napi 1 forint tiszteletdíjjal. — Fodor professzor mellett sok értékes kísérletet végzett a vér ellenállásának fokozására a fertőző betegségek ellen s tanára biztatta, hogy maradjon ott közegészségügyi tanárnak. 1890 végén mégis eltávozott onnan lelki okokból s akkor a szemészetet kezdte kultiválni a vásárhelyi Erzsébet kórházban. 1890 januárjában avatták doktorrá s 1892-ben Kállay Albert főispán az I. II. kerület tisztiorvosává nevezte ki. Egy évig volt az Orovecz házában, akkor dr Imre József mellé osztották be. 1895-ben vette a Lázár utcai házat s 1918 augusztus 24-én nevezte ki örösi harc után Justh János tisztifőorvosnak. Már akkor neve országosan ismert és becsült volt orvosi s közéleti működése révén. 1919-ben lett a nagy kálvinista egyház főgondnoka. Ebben a méltóságában csinálta meg az Ó-templomban a hősök márványtábláit s élesztette a hívek körében az áldozatosságot. Új szellemet s látkető friss kálvinista áldozatot vitt be az egyház életébe, duzzadó, erős, sovén magyar hittel. S ott is ugyanaz volt, mint a közegészségügy terén, előretörő és bátor. — Irodalmi munkássága gazdag és termékeny. Már diák korában ő szerkesztette a „Pipás” című vicclapot; nyolc esztendőig riportere volt a Hódmezővásárhelynek, később munkatársa a Budapesti Hirlapnak. Irtengeteg tanulmányt az orvosi szaklapban, a vásárhelyi újságokba, melyeknek ma is munkatársa. Csodálatos 6s-zamat árad írásából, melyeknél szebb magyarsággal még nem írt senki. 1921-ben meghívták a fővárosba, a miniszteriumba, hogy a debreceni közegészségügyi tanszékre pályázzék, erős pártitizmusa azonban itt tartotta ezen a fekete, nehéz magyar földön, melyet nálánál jobban nem ismer, de gyarlóságában is jobban nem szeret önlátni senkinek. — Nagy érdemet és közéleti munkálkodásának elismerésül 1922-ben egészségügyi főtanácsossá nevezte ki Horthy Miklós kormányzó. — Első ízben 1892 március 26-án volt esküvője Tárczy Cesz-tinnával, kistárkányi Tárczy Sándor nagyváradi tekintélyes, előkelő ügyvéd leányával. Neje, kit az anyaság mártírúrná döntött koporsóba, 1913-ban elhunyt. A következő évben megboldogult neje húgát, Tárczy Verát vette feleségül. Tárczy Sándor ügyvéd lakott Grácban, Vera lánya ott is született, azután Pesten, legutóbb Mezőtúron volt irodája s ott is halt meg. — Dr Szappanos Mihálynak három fia van és pedlg 1. ifj. dr Szappanos Mihály, a jeles fiatal orvos, ki jelenleg a fővárosban az európai hírű Ádám professzor asszisztense. Ifj. dr Szappanos Mihály 1902-ben született; egyetemi polgár korában sokáig igazgatója volt a Mefhosznak s vezére a magyar főiskolai ifjuságnak. Volt alorvos a vásárhelyi kórházban s fél évig behelyettesített tisztiorvosa Kopácsnak, míg 1928 szeptemberében Ádám professzor mellé ment asszisztensnek. — 2. Szappanos György, ki 1904-ben született és szigorlóorvos. Végül Szappanos János, ki VI-ik gimnazista. Dr Szappanos Mihály főorvosnak nagyanyja Nagy Katalin, dédanyja Bábiczy Ilona, úkanyja Boronkay Katalin s annak édesanyja Fazekas Judit volt.

Reich Ede műszaki főtanácsos.

Reich Ede műszaki főtanácsos, Hódmezővásárhely város főmérnöke, a kiváló képzettségű s lelkében az alkotások erejét hordozó, országos nevű szakember, 1877-ben született Budapesten, fővárosi tekintélyes, régi családból, hol édesapja, néhai Reich

**A KECSKEMÉTI NS. MESTER, TEGZES ÉS LESTÁR
CSALÁDOK ROKONI KAPCSOLATAI A SZAPPANOS
CSALÁDHOZ**

**BUDAPESTVIDÉKI GŐZTÉGLA- ÉS CSERÉPGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Városi iroda:
BUDAPEST, V.
SZENT ISTVÁN-KÖRUT 27.
TELEFON: 127-191,
129-655.

Budapest, 19 42. április 2.

Berakó állomás:
SOLYMÁRI TÉGLAGYÁR
GYÁRI TELEFON: 162-105, - SOLYMÁR: 2.
Postatakarékpénztári csekk számla: 42.066.

Nagyságos

Szappanos István földbirtokos urnak

Szappanos Imre, Budapest
II. Batthyány u. 15 sz.

K e c s k e m é t .

II. Széchenyi tér 10.

Kedves Rokonom !

id. Mester Mihály /nőse volt Lestár Zeuzsánnával/ született Kecskeméten 1819-ben, meghalt 1894-ben, anyai nagypapától életében hallott és örökölt végrendeletek és családi okmányok alapján, /amelyek jelenleg Szappanos Istvánnál született 1899 - Kecskeméten vannak/ lemásoltam és összeállítottam a következő családi és leszármazási táblázatokat:

- 1./ Mester család leszármazási táblázata
- 2./ " " családdal összeházasítottak
- 3./ id. " Gergely esketési kivonata 1770-ből
- 4./ " " " halotti " " 1824- "
- 5./ " " " osztályos egyezsége 1819-ből
- 6./ " " " leszármazottjai
- 7./ Tegzes család leszármazási táblázata
- 8./ Lestár " " "
- 9./
- 10./

amelyeket megőrzés és a családban fiatal nemzedéknek hátrahagyására kérem.

Maradtam

őszinte rokoni tisztelettel:

Szappanos Imre

SZAPPANOS IMRE
KECSKEMÉT.

Ósi kecskeméti református Mester család.

I. idősb. Mester Gergely, szül. 1739. 1824. XII. 1.
~~1748 körül,~~ meghalt ~~1820 körül~~
neje Küllei Zsuzsanna gyermekeik: esküvő 1770. I. 9.

II.1. Mester Gergely neje Karolina Gergerin és Árvái
2. " Judit Gerenday Istvánné
3. " József
4. " Mihály 1779-1856. neje nemes Tegzes Éva
5. " Zsuzsanna Kőrös Pálné
6. " Erzsébet Szél Jánosné
7. " Mária Csikai Istvánné

id. Mester ~~sz.~~ Mihály 1779-1856:

és ns Tegzes Péter leánya Éva

házasságot kötöttek Kecskemét, 1807, I. 13. gyermekeik:

III. 1./ Mester Gergely 1807 — neje Paré Judit
esküdtek Kecskemét 1828. gyermekeik:

a./ " Judit ns Lestár Józsefné
b./ " Erzsébet Héjas Józsefné
c./ " Gergely 1840 — neje Sági Julianna

2./ Mester József szül. 1814, — mint orvosnövendék elhalt Budapesten ¹⁸³⁹

3./ Mester Mihály " 1819 - 1894. neje ns. Lestár Zsuzsanna ^{1816.-}
esküdtek Kecskemét 1839. I. 29. gyermekeik:

a./ " Julianna 1842-1908. Szappanos Elekne
b./ " Zsuzsanna 1848-1921 Lázár Sándorné
4./ Mester István 1825-1845 nőtlenül elhalt

nemes Tegzes Péter szül. 1760. körül

neje Sándor Judit

gyermekük:

1. ns. Tegzes Éva id. Mester Mihályné
2. ns. " Judit Szalay Antalné

Ósi kecskeméti református gazdálkodó Mester család tagjai a következő református családokkal házasodtak össze:

I. Mester Gergely született Kecskemét 1739-1824. XII.1. neje Killei Józsefnek Zsuzsánna nevű leánya, esküdtek Kecskemét 1770. január 9.

II. nemes Tegzes Péter született Kecskemét 1760 körül és neje Sándor Judit gyermekei:

1. Tegzes Éva, Mester Mihályné, esküdtek 1807. I.13.
2. Tegzes Judit, Szalay Antalné

III. Mester Mihály 1779-1856 és Tegzes Éva gyermekei:

1. Mester Gergely 1807- és neje Paré Judit
2. Mester József 1814-1839. Budapesten elhalt orvosnövendék
3. Mester Mihály 1819-1894. neje Lestár Zsuzsanna
4. Mester István 1825-1845. nőtlennül elhalt

IV. nemes Nagy Istvánnak két gyermeke volt:

1. Sándor és 2. Zsuzsanna, Lestár Józsefné

V. Szántói és béri nemes Lestár József született 1790. körül és nemes Nagy Istvánnak Zsuzsanna nevű leánya, esküdtek Kecskemét 1813. IV. 1.

ezenek gyermekei:

1. Lestár Zsuzsanna 1816-1870. Mester Mihályné
2. Lestár Lidia, ns. Nagy Lászlóné /leányuk Lidia/
3. Lestár József 1823-1878. neje Mester Judit
4. Lestár Julianna +

SZAPPANOS IMRE
KECSKEMÉT.

Ósi református Mester család Kecskeméten:

	született	esküvő	meghalt	élet
I. Ósi Mester Gergely és neje Küllei Zsuzsánna ezeknek gyermekük	1759.	1770	1824.	85
II. id. Mester Mihály és neje Tegzes Éva ezeknek gyermekük	1779.	1807.	1856. 1870.	77
III. néh. Mester Mihály Nemes István Zsuzsánna ezeknek gyermekük	1819. 1816.	1839.	1894. 1870.	75 54
IV. néh. Mester Juliánna id. Szappanos Elek	1842. 1837.	1862.	1908. 1921.	66 84
néhai Mester Zsuzsánna id. Lázár Sándorné ezeknek gyermekei:	1848. 1845	1867	1977	66
V. Lázár Sándor				
" Zsuzsánna				
" Terézia				
" Mária				
" Juliánna				
vitéz " István				

Ósi református Mester család Kecskeméten.

	született	esküvő	meghalt	élt
I. Ósi Mester Gergely és neje Küllei Zsuzsánna ezeknek gyermekük	1739.	1770.	1824	85.

II. id. Mester Mihály és neje Tegzes Éva ezeknek gyermekük	1779.	1807.	1856. 1826.	77.
III. néh. Mester Mihály nemes Lestár Zsuzsánna ezeknek gyermekük	1819. 1816.	1839.	1894. 1870.	75. 54.
IV. néh. Mester Juliánna id. Szappanos Elek ezeknek gyermekeik:	1842. 1837.	1862.	1908. 1921.	66. 84.
V. Szappanos Julia, Sikariné Szappanos Elek	1864.	1884.	1929.	65.
" István	1867.	1897.	1932.	65.
" Imre	1871.	1898.	1925.	54.
	1877.	1910.		

SZAPPANOS IMRE
KECSKEMÉNY.

szülési év születési év halál év

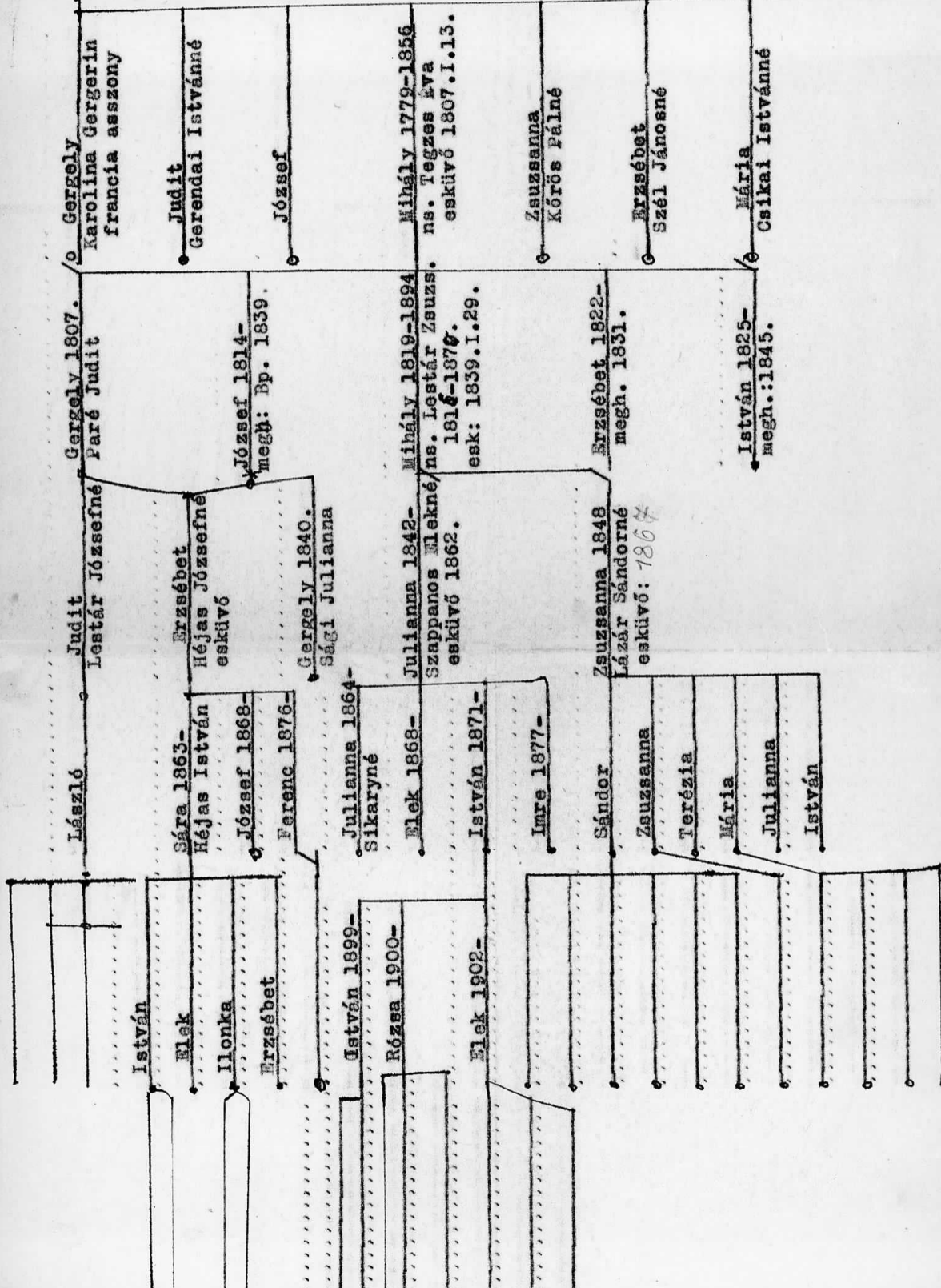
született meghalt

Nemes Lestár református család Kecskeméten.

I.	Nemes Lestár József Nemes Nagy Zsuzsánna első gyermekük:	1816.	1870.
II.	Nemes Lestár Zsuzsánna néhai Mester Mihály első gyermekük:	1819.	1894.
III.	néhai Mester Juliánna id Szappanos Elek második gyermekük:	1842.	1908.
	néhai Mester Zsuzsánna id. Lázár Sándorné ezeknek gyermekei:	1848	1927.
		1845	1977
IV.	Lázár Sándor		
	" Zsuzsánna		
	" Terézia		
	" Mária		
	" Juliánna		
vitéz	" István		

1739-1824.

Ősi kecskeméti református id. Mester Gergely szül. 1748 körül-
neje Killei Zsuzsanna ezeknek gyermekeik: (esküvő 1770. I.9.)

Az 1939. IV. t.c. végrehajtása céljára illetékmentes./7720/1939. X. X.
sz. rend. 60. §.

K I V O N A T

a kecskeméti református egyház esketési anyakönyvéből

1770, azaz tizenhét évvel ezelő évből

menyegnyó

nyelvény

1770. I. 9. Kállos József és L. Susánát

Hivatalosan bizonyítom hogy ez a kivonat az eredeti anyakönyvi cikkel szóról-szóra megegyezik.

Kelt Kecskeméten, 1941. évi március hó 27. napján.

A másolat hitelesül:

Kály

P.H.

Barkó Antal s.k.
..... s. lelkipáster

Ezeknek gyermekei: 1. Mester Gergely, 2. Judit, 3. József, 4. Mihály, 5. Zsuzsanna, 6. Erzsébet,

7. Mária.

1019
1941 sz.
Kecskeméti Református Egyház

1020 sz.
1941.

Az 1939. IV. t. c. végrehajtása céljára bélyegmentes
/7720/1939. M. H. sz. rend. 68. §./

K I V O N A T

a k e c s k e m é t i r e f o r m á t u s e g y h á z h a l o t t i a n y a k ö n y v é b ől.

Kötet: III. Lap: 828. 1824. azaz: Eszernyolcszázhuszonegyedik évből.

A kimulás éve neve: A m e g h a l t n a k J e g y z e t
napja és helye: halálneve:

1824. Mester Gergely 85 Sinlődés Pr.
december
1.

Hogy ezen kivonat az eredeti anyakönyvi cikkel szóról-szóra meggyezik: hivatalosan bizonyítom.

Kelt Kecskemét, az 1941.-ik év március hava 27. napján.

A másolat hitelül:

Kelly

P.H.

Barkó Antal s.k.
s. lelkész

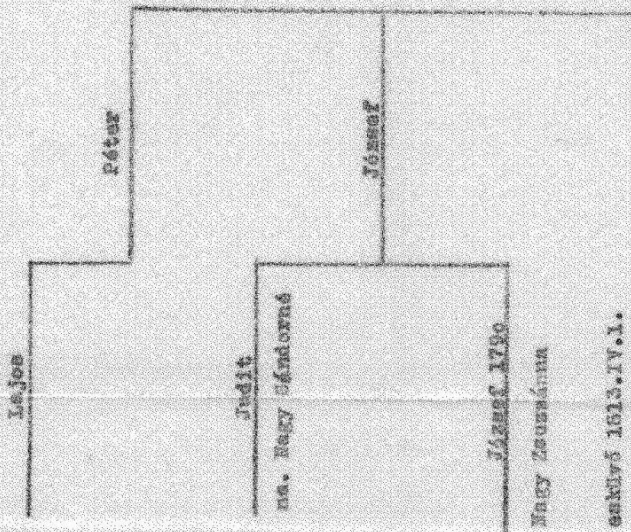
Szappona tize
Budapest.

1796.
1942.

Hont megyei esintői és béri nemes Lestár család.

I. idősb. nemes Lestár János fia

II. " Lestár János annak fia

Juliana 1842 -

Szappona tize

Zsuzsánna 1843 -

László Sándorné

Zsuzsánna 1815-1870

Mester Mikólyné

László

László

Károly Sándorné

na. Nagy Lászlóné

László

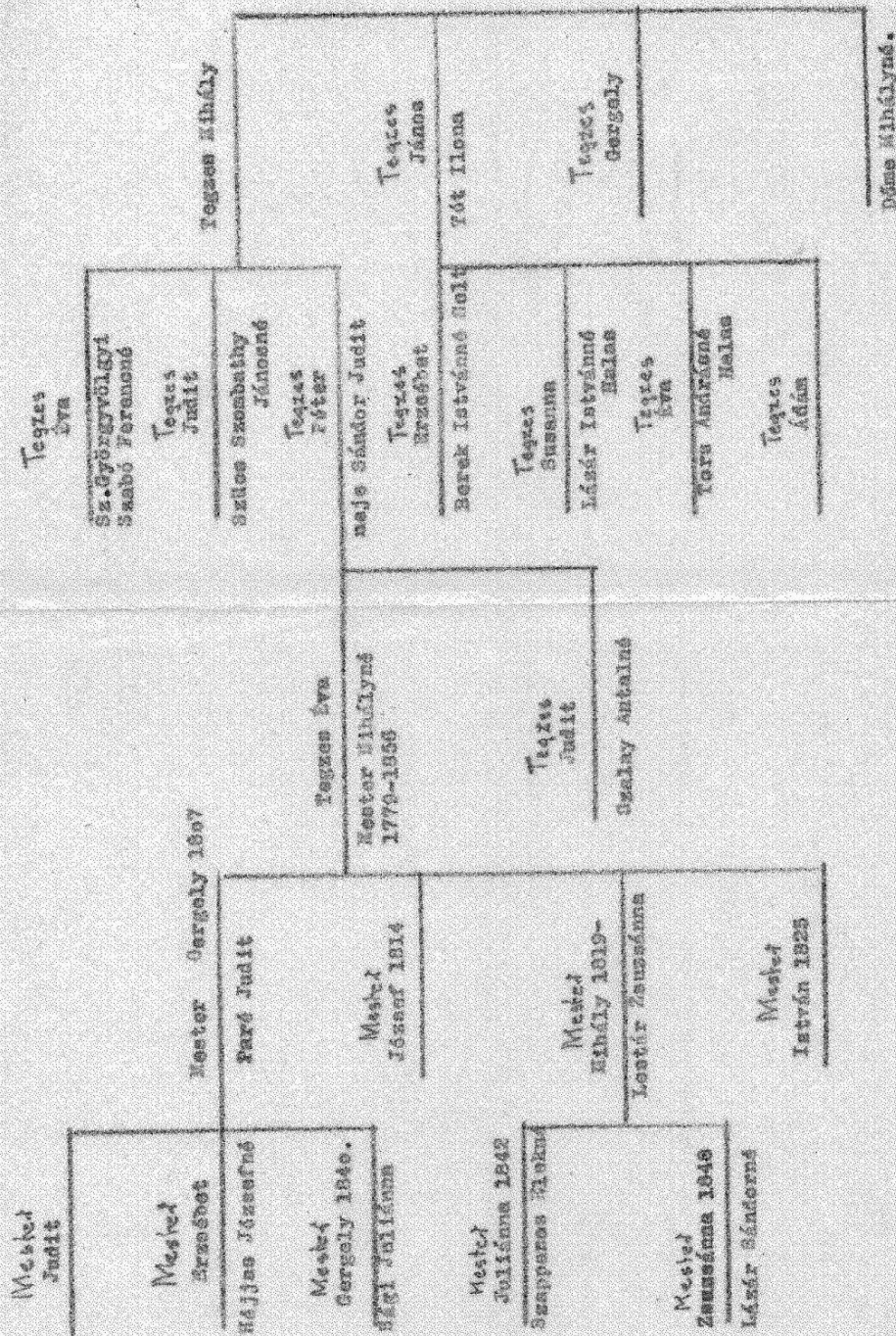
József 1823-1878

Mester Judit

Julia

német Tégzes Péter és felesége Mária Erzsébet 1753. okt. 27. kelt

végrendeletük szerint gyermekei :

Dénes Mihályné.

ID. MESTER GERGELY KECSKEMÉTI LAKOS ÉS 7 GYERMEKÉNEK 1819 ÉVBEN
ATYAFISÁGOS OSZTÁLYOS EGYESSÉGÉNEK MÁSZOLATA.

Szappanos Imre levéltárából
Kecskemét

Mi alól nevezettek jelen Levelünkben adjuk tudtukra a kiknek illik: hogy mi Mester Gergely édes Atyánk életében tisztelt É'Atyánk Urunk akaratjából és helybenhagyásából léptünk egymás közt e következő atyafiságos örökös osztályra:

1-ör Mester Gergely É'Atyánk Urunknak 5-ik Tizedbeli háza a reánk jövendő 1820.-ik esztendő tavaszán eladódjon és az ára néhai Ifjú Mester Gergely árvái, Master Judit Gerenday Istvánné, Mester Josef, Mester Mihály, Mester Susanna Körösi Pálné, Mester Erzsébet ifj. Szél Jánosné, és Mester Mária Csikai Istvánné között, hét egyenlő részre úgy osszasson, hogy mivel Mester Josef már ezeknek előtte a maga szerzemény pénzén néhai ifjú Mester Gergelynek és maradékaiknak számokra 2400.-- kétezer négyszáz -- ftokon házat vett és azt máig is birják, azért Mester Josef részére 1500.-- ezer ötszáz -- ftok ismét azon 250 ftok mellyeket nevezett Mester Joseftól, néhai ifj. Master Gergely özvegye e folyó 1819-ik esztendei Augustus 10.-ik napján fiának Mester Zsigmondnak Debrecenbe lett készítésére és vitelére kölcsönözött, öszveséggel a mostani pénzben egy-ezer hét száz ötven forintokban az ifjú Mester Gergely árváinak házból és ha abból ki nem tellene másokból járó egy hetedrészekből előre kihúzzattassanak. Hasonlóan Mester Mihálynak jussából előre huzattassék ki Mester Josef részére mostan folyó pénzben egyezer nyolcszáz ft azon házáért mallyet most bírt és a mellyet Mester Mihály részére ez előtt csakugyan Mester Josef tulajdon 2800 ftjain vett.

2-or. Többször tisztelt É'Atyánk Urunknak van a Városföldön 80 hold a Talfájában 40 hold földje és egy darab erdeje, vagyon a Széktóban nagy és jó szőlője. Vagyon különösen Mester Josefnek maga szerzemény földje 36 holdból álló. Ezekre nézve abban nyugodtunk meg, hogy Master Josefnek szerzemény 36 holdat tevő földjéért az É'Atyai Városföldi kertből tsereképpen szakíttassék ki 36 hold a megmaradandó 44 hold pedig úgy osszasson hét felé, hogy abból 20 hold legyen Mester Mihályé, 24 hold ismét Master Jósefé-Mester Josefnek a Méltóságos Földes Uraságtól és a Szántó Maradékoktól vett de már által cserélt földjéből elsőben által avatik egy tagban Mester Erzsébet Szél Jánosnének 20 hold és megmaradott 16 hold pedig kétfelé szakíttatik és lészen egy-egy rész 8 hold, hogy ezen 8 holdból álló rész annyit érjen mint 20 hold az atyai Széktói szőlő és két egyenlő részre szakíttatik és fele az-egyik fele 8 holdnyi rész lészen az Ifjú Mester Gergely árváié a másik fele pedig a másik nyolc holdnyi rézezel a Master Mária Csikai Istvánnéé, a Talfai 40 hold föld hasonlóan két részre hasíttatik és az egyik huss holdnyi rész lészen a Mester Judit Gerendai Istvánnéé, a másik 20 holdnyi rész pedig a Mester Susanna Körösi Pálnéé. Eképpen a 7 osztályos testvérek a földekből és szőlőkből részeit kivéven, a Talfai Erdő és a Városföldi Kertből a Mester Josefnek részére esendő 20 holdat felülhaladó 4 -- négy hold hagyatik örökül Mester Josefnek a köz édes Atya dajkálásáért hűséges táplálásáért és annak idejében leendő tisztességes eltakaríttatásáért.

Mely ekként történt osztályos egyességünknek állandóságára kiadtuk ezen osztályos egyesség levelünket tulajdon nevünk aláírásával és írásával megerősítve.

Kecskemét, Mindszent hava 30.ik Napján 1819.-ik esztendőben. -

Karolina Gergerin néhai Mester Gergely e.m. Özvegye nevezett férjétől származott árváinak természetes és törvényes gyámánya keze kereszt vonása.

Mester Judit Gerendai István hitese társa keze kereszt vonása.-
Mester Josef, m.k.
Mester Mihály m.k.
Mester Erzsébet Szél János hitese maga kereszt vonása.-
Mester Susanna Körös Pál hitese keze vonása. -
Mester Mária Csikai István keze kereszt vonása.

Én előttem és általam Szüts András m.k. hitese ügyész mint ezen esetre az atyafiak előtt megkért,

Hogy ezen egyességeket az én szeretett gyermekeimnek, mint tulajdon egyetértésemmel és akaratommal történtet én is jóvá hagyom és állandónak lenni kívánom, nevem alá írásával és tulajdon kezem kereszt vonásával bizonyosságul meg erősítem.

Kecskemét 8-n 9ris 1819.-

idősb Mester Gergely keze kereszt vonása.-

Mi előttünk Szüts András m.k. és Tittovits Sándor m.k.

II. NEMESSÉG, CÍMER, CSALÁDFA

A SZAPPANOS CSALÁDFA

Családunkban mindenki ismerős avval a nagyméretű nyomtatott családfával, amit a harmincas években Szappanos Sándor V. rendezett nyomda alá Szappanos Károly I. adatgyűjteménye alapján. Az akkori szokás szerint, és nem kis részben a a termegtakarítás érdekében csak a család férfi tagjait és azok leszármazottait tartották nyilván, hisz ezek voltak akik a család nevét tovább adták. Még így is, a táblázat méretei meghaladják annak teljes méretű befoglalás lehetőségét, és így csak nagyon lekicsinyített formájában tudtam ebben a könyvben reprodukálni. A Függelék utolsó lapjaán található.

Mikor úgy harminc évvel ezelőtt elkezdtem ezekkel a dolgokkal foglalkozni, első dolgom az volt, hogy az akkor kibontakozó számítógépes technika családfa készítő programját megtanultam kezelni és elkezdtem az akkor apámtól hátramaradt addattömeget feldolgozni. Akkor elhatároztam, hogy ezennel nemcsak a férfi tagokat fogom nyilván tartani, hanem a női tagokat és azoknak ivadékait is. Így nőtt a családfa mérete, és a mai állapotában egy teljes kinyomtatott táblázat egy egész falat befedne.

Így nagy gondot okozott, hogy milyen módon tudom itt, egy papírlap nagyságra szorítkozva szemléltetni családfánkat, úgy hogy az érthető, követhető, áttekinthető és világos képet adjon az olvasónak. A számítógépes program többféle megjelenítést tesz lehetővé, amiből kettőt alkalmaztam itt. Az egyik, az összes családtagnak teljes adatkészlete szöveges táblázatban. A másik pedig ugyanazon család összes meglévő tagjainak grafikai táblázatszerű minimum adattal ellátott megjelenítése, több oldalon keresztül.

Ebben a fejezetben egy teljesen egyéni megoldást alkalmaztam, mégpedig azt, hogy egy egy oldalon kifejezetten csak egy családi ágat vezetek le, és mellette csak vázlatosan láthatóak a direkt ősök testvérei. Ezen ágaknak közös őse I. István (1766-1838), és tőle származó 5 ág aminek ma is élő tagjai vannak. A következő lapokon ezt találjuk és remélem sikerült ezekkel a áttekinthetőség es egymáshoz viszonylás igényeit kielégítenem.

Ennek a több oldalas feldolgozásnak van még egy harmadik része is, ami annak hasznosságát felemeli. Az pedig az Index, azaz névmutató. Ebben betűrendbe szedve minden név megtalálható és az az oldalszám ahol az a név megjelenik. Így bárkit egyhamar megtalálhatunk mind a két felsorolásban. (Ezek a lapokon 3 rendbeli oldalszám látható. Egyik a lap legalján, nagy számokkal az egész könyv lapszáma. Felette kisebb mértű lapszám a következő családfa szakasz lapszámjai, amik az indexben szereplő lapszámokat képviselik. A hamadik használt lapszám pedig a grafikai családfa lapjainak megjelölése, ami a családi folytonosságot könnyíti meg.

A következő angol nyelvi alapú feldolgozásban a következő jelmagyarázatot használtunk:

- b. = (born) születési adat
- m. = (married) házassági adat
- d. = (daeth) halálozási adat
- + = házastárs

SZAPPANOS család leszármazási táblázata

-
- 1 SZAPPANOS (BRASSAI), Mihály I. b: Abt 1630, d: Bef. 1707 Nikomedia, Törökország, Foglalkozás: Kuruc kapitány, Lakhely: Bihar vm.
+ (ismeretlen)
- ...2 SZAPPANOS, Mihály Ia. b: Abt 1653, d: 1706
- ...2 SZAPPANOS, István Ia. b: Abt 1655, d: 11 Nov 1705 Zsibó, Bihar vm., Foglalkozás: ezreskapitány
+ KUPA KOMÁROMI, Zsuzsánna b: Abt 1655 Takácsi, Veszprém vm., m: 1673, d: 1744 Kecskemét
-3 SZAPPANOS (HORVÁTH), Mihály II. b: 1675 Sarkadkeresztúr (?), Bihar Vm., d: 22 Jul 1741 Kecskemét, Foglalkozás: földbirtokos, Lakhely: Kecskemét; Takácsi, Veszprém vm.
+ BOGYÓ KOVÁCS, Zsuzsánna b: 1686 Kecskemét, m: Abt 1710 Kecskemét, d: 13 Apr 1763 Kecskemét
-4 SZAPPANOS, Judit I. b: Abt 1711
+ SZILÁGYI-NAGY, István
-4 SZAPPANOS, Mihály III. b: 1712 Kecskemét, d: 1736 Békésgyula
-4 SZAPPANOS, János I. b: 16 Jan 1713 Kecskemét, d: 28 Feb 1795 Kecskemét, Foglalkozás: földbirtokos, Lakhely: Kecskemét
+ TORMÁSSY-HEGEDŰS, Judit ns., b: 29 Sep 1722 Kecskemét, m: 25 Apr 1740 Kecskemét, d: 30 Apr 1793 Kecskemét
-5 SZAPPANOS, Zsuzsánna II. b: 15 Aug 1741 Kecskemét, Lakhely: Szentkirályszabadja
+ CSEH, Mihály Lakhely: Szentkirályszabadja, Fehér m.
+ NAGY, Mihály
-5 SZAPPANOS, Judit II. b: 26 Jan 1745 Kecskemét
+ SZÉLL, János
+ KUN, Pál nemes
-5 SZAPPANOS, Erzsébet I. b: 15 Jul 1749 Kecskemét
+ KÓNYA, Mihály
-5 SZAPPANOS, Mihály IV. b: 1752 ??
-5 SZAPPANOS, József I. b: 21 Aug 1755 Kecskemét, d: 1837 Tépe, Bihar vm., Foglalkozás: jegyző, Lakhely: Tépe, Bihar megye
+ SZABÓ, Katalin m: Tépe, Bihar vm.
-6 SZAPPANOS, József II. b: Abt 1778, Lakhely: Bihar megye
-6 SZAPPANOS, Imre I. b: 08 May 1791 Tiszainoka, Jasz-Nagykun-Szolnok, Hungary, d: 1870 Kecskemét
+ SZENTKIRÁLYI-TÓTH, Zsuzsánna
-6 SZAPPANOS, Zsuzsánna III. b: 1783, d: 1836 Nagykőrös
+ FITOS, István Foglalkozás: ügyvéd, Lakhely: Nagykőrös
-7 FITOS, István b: 21 Aug 1817 Nagykőrös, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm.-
-7 FITOS, István László b: 20 Aug 1818 Nagykőrös, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm.-
-7 FITOS, Erzsébet b: 14 Feb 1820 Nagykőrös, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm.-
-7 FITOS, József b: 11 Apr 1822 Nagykőrös, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm.-
-6 SZAPPANOS, László I. b: 1785 Tépe, Bihar vm., d: 14 Oct 1872 Várdaróc, Baranya vm., Foglalkozás: ref. lelkész, Lakhely: Várdaróc, Baranya vm.
+ BOLDIZSÁR, Mária m: Nov 1812, d: 08 Mar 1876 Várdaróc, Baranya vm.
-7 SZAPPANOS, Terézia I. b: 12 Oct 1813 Keő, Baranya vm., d: 26 Dec 1910 Várdaróc, Baranya vm.
+ SZAPPANOS, József III. b: 29 Jan 1803 Kecskemét, d: 18 May 1857 Kecskemét, Foglalkozás: rektor tanító
-8 SZAPPANOS, Teréz b: 1841, d: 1855
-8 SZAPPANOS, Terézia III. Mária b: 03 Jan 1856 Kecskemét, d: 29 Dec 1943 Kecskemét
+ BÚZÁS, Kálmán b: 1841, m: 22 Jun 1874 Várdaróc, Baranya vm., d: 16 Jul 1928 Solt, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., Foglalkozás: református lelkész, Lakhely: Solt, Várdaróc, Baranya vm.
-7 SZAPPANOS, Juliánna I. b: 1815 Várdaróc, Baranya vm., d: Várdaróc, Baranya vm.
+ NAGY SZABÓ, Sándor m: 1846 Várdaróc, Baranya vm., Foglalkozás: ref. lelkész
-8 NAGY SZABÓ, Emília d: 1933
+ NARANCSIK, Lajos
-9 NARANCSIK, Zoltán b: 1869, d: 1939
+ SEBESTYÉN, Ilona
-10 NARANCSIK, Zoltán b: 1903, Foglalkozás: Bélyei lelkész, Lakhely: Baranya vm
-10 NARANCSIK, Pál b: 1906, Foglalkozás: Kopácsi lelkész, Lakhely: Baranya vm
-9 NARANCSIK, Ilma b: 1871
+ Lacfi Pécz, Ottó
-9 NARANCSIK, Lajos b: 1873
+ GOMBAROVICS, Jullanna
-

-
-8 NAGY SZABÓ, Lujza b: 1850
+ BADICZ, György
 -9 BADICZ, Gyula b: 1871
+ SÓN, Berta
 -9 BADICZ, György b: 1875, d: 1918
+ MOLNÁR, Julia
 -9 BADICZ, Elemér b: 1877, d: 1916
+ BENEDEK, Etel
 -9 BADICZ, Lujza b: 1878
 -9 BADICZ, Irén b: 1880, d: 1925
+ CSERHALMI, István
 -9 BADICZ, Jolán b: 1881
+ BAKI, Gyula
 -9 BADICZ, Ilona b: 1882
+ BOCSOR, Lajos
 -9 BADICZ, Ilma b: 1887
+ ERB, Dániel
 -9 BADICZ, Apolónia b: 1892, Foglalkozás: póstamester
 -7 SZAPPANOS, Mária b: 03 May 1819 Nagypall, Baranya, Hungary
 -7 SZAPPANOS, Rozália I. b: 11 Apr 1834 Várdaróc, Baranya vm., d: 1894
+ SEBESTYÉN, Ádám b: 1820 Újvidék, d: 1875 Váralja, Tolna vm., Foglalkozás: jegyző, Lakhely: Váralja, Tolna vm.
 -8 SEBESTYÉN, Rozália b: 1855
+ ZSILI, Károly
 -8 SEBESTYÉN, Ádám b: 1857
+ FUHRMAN, Antónia
 -8 SEBESTYÉN, Ida b: 1859
+ VINCI, Gyula
 -8 SEBESTYÉN, Mária b: 1864, Foglalkozás: póstamester
 -8 SEBESTYÉN, Emília b: 1865
+ KORSÓS, Gyula
 -9 KORSÓS, Imre
 -8 SEBESTYÉN, Erzsébet b: 1867
+ MÁNYOKI, Lajos
 -9 MÁNYOKI, Vilma
 -9 MÁNYOKI, Margit
 -5 SZAPPANOS, János II. b: 22 Jun 1761, d: 1794 Kunszentmiklós, P.P.S.Kiskun vm., Foglalkozás: megyei esküdt, Lakhely: Kunszentmiklós
+ PÁZSIT, Rachel b: 1755, d: 1840
 -5 SZAPPANOS, István I. b: 29 Oct 1766 Kecskemét, d: 12 Aug 1838 Kecskemét, Foglalkozás: földbirtokos, Lakhely: Kecskemét
+ KOLOZSVÁRY, Zsuzsanna ns., b: 17 Feb 1768 Kecskemét, m: 19 Feb 1787 Kecskemét, d: 04 Jul 1844 Kecskemét
 -6 SZAPPANOS, István II. b: 27 Apr 1788 Kecskemét, d: 12 Sep 1873 Kecskemét, Foglalkozás: földbirtokos, Lakhely: Kecskemét
+ TSIKESZ-NAGY, Mária b: 31 Aug 1795 Kecskemét, m: 12 Dec 1811 Kecskemét, d: 26 Jul 1854 Kecskemét
 -7 SZAPPANOS, Teréz b: 1813 Kecskemét, d: Abt 1816 Kecskemét
 -7 SZAPPANOS, János IV. b: 26 Dec 1814 Kecskemét, d: 16 Apr 1875 Kecskemét, Foglalkozás: földbirtokos, Lakhely: Kecskemét
+ SZÉL, Jullánna b: 14 Jan 1816 Kecskemét, m: 1838 Kecskemét, d: 26 Aug 1888 Kecskemét
 -8 SZAPPANOS, János V. b: 17 Apr 1839 Kecskemét, d: 04 Apr 1919 Kecskemét, Foglalkozás: földbirtokos, virilis jogú th.biz tag, Lakhely: Kecskemét, II. Mária u.2
+ SZÉL, Erzsébet b: 29 Dec 1848 Kecskemét, m: 29 May 1867 Kecskemét, d: 06 Jan 1908 Kecskemét
 -9 SZAPPANOS, Erzsébet II. b: 07 May 1868 Kecskemét, d: 30 Dec 1926 Kecskemét
+ NYÍRÁDY, László b: 1855 Kecskemét, m: 30 Mar 1889, d: 1937 Kecskemét, Foglalkozás: kereskedő
 -10 NYÍRÁDY, Margit b: 1890 Kecskemét, d: 1974 Kecskemét
+ KERESZTES, Pál vitéz, b: 1889, d: 1937
 -10 NYÍRÁDY, Jolán b: 1891 Kecskemét, d: 1983 Kecskemét
+ JOBBÁGY, Kálmán b: 1887, d: 1916, Foglalkozás: főiskolai tanár
 -11 JOBBÁGY, László b: 1915 Kecskemét, d: 2006 Kecskemét
+ PODHRADSKY, Judit b: 1919 Orosháza, Békés vm.
-

-
-12 JOBBÁGY, Judit b: 1943
+ KOVÁCS, Ferenc b: 1945
-13 KOVÁCS, Bence b: 1972
-13 KOVÁCS, Kinga b: 1973
-12 JOBBÁGY, Mária b: 1944, Lakhely: 2009 Berlin, Germany
+ MOLNÁR, Béla b: 1945, d: 1982
-13 MOLNÁR, Marcell b: 1973 Budapest
+ TURMANN, Anna m: 2005
-14 MOLNÁR, Béla b: 2006 Aachen, Germany
-13 MOLNÁR, Ádám b: 1977
-12 JOBBÁGY, Ágnes b: 1956
+ BUDAI, Péter b: 1945
-13 BUDAI, Adrián b: 1980
-13 BUDAI, Andrea b: 1983
-11 JOBBÁGY, Kálmán b: 1914
+ MERÉTEY, Klára b: 1926
-12 JOBBÁGY, József
-12 JOBBÁGY, Erzsébet
-10 NYÍRÁDY, László b: 1892 Kecskemét, d: 1965 Kecskemét
+ TRINGER, Erzsébet b: 1904, d: 1984
-11 NYÍRÁDY, László Dr., b: 1934, Foglalkozás: orvos, Lakhely: Szeged
+ BÁN, Mária b: 1938
-12 NYÍRÁDY, Judit Dr., b: 1964 Szeged, Foglalkozás: bőrgyógyász, Lakhely: 2003 Princeton, NJ
+ HEGEDŰS, Frigyes Dr., b: 1962 Szeged, Foglalkozás: szájsebész, Lakhely: 2003 Princeton, NJ
-13 HEGEDŰS, Fanni b: 1992 Budapest
-13 HEGEDŰS, Liza b: 1998 Princeton, NJ
-12 NYÍRÁDY, Mónika b: 1973 Szeged, Lakhely: Szeged
+ BENÁK, Mihály b: 1968
-13 BENÁK, Dénes b: 1998
-13 BENÁK, Anna b: 2000
-11 NYÍRÁDY, Jenő Dr., b: 1935 Kecskemét, Foglalkozás: orvos, Lakhely: Kecskemét
+ GARTAI, Emese Dr., b: 1943
-12 NYÍRÁDY, Tamás Dr., b: 1970
-12 NYÍRÁDY, Péter Dr., b: 1971
+ GALLÓ, Melitta Dr., b: 1971
-13 NYÍRÁDY, Loretta b: 2001
-10 NYÍRÁDY, Irén b: 1894, d: 1899
-10 NYÍRÁDY, Teréz b: 1895 Kecskemét, d: 1977 Kecskemét
+ WISZKIDENSZKY, Dénes Dr., b: 1877, d: 1938, Foglalkozás: anyakönyvvezető, Lakhely: Kecskemét
-11 WISZKIDENSZKY, Gusztáv Dr., b: 1918, d: 1944 Tiszavonalon mint páncélos zászlós
-11 WISZKIDENSZKY, Irén b: 1922
+ DRAGOLLOVICS, Gyula b: 1909, d: 1984
-12 DRAGOLLOVICS, Irén b: 1953
+ CSATHO, Miklós Dr., b: 1953
-13 CSATHO, Miklós b: 1979
-13 CSATHO, Gyula b: 1981
-12 DRAGOLLOVICS, Teodóra b: 1955
+ KOCSÓ, István b: 1955
-13 KOCSÓ, István b: 1983
-13 KOCSÓ, János b: 1986
-10 NYÍRÁDY, Sándor b: 1896, d: 1899
-10 NYÍRÁDY, Jenő (Jaca) b: 1899, d: 1918 olasz fronton
-10 NYÍRÁDY, Ilona (Ica) b: 1901 Kecskemét, d: 1964 Kecskemét
+ PÖSCH, Ede Dr., b: 1886 Kecskemét, d: 1980 Kecskemét, Foglalkozás: ügyvéd
-9 SZAPPANOS, János VI. b: 19 Mar 1871, d: 23 Feb 1906, Foglalkozás: földbirtokos, Lakhely: Kecskemét
-

-
- + ZILAHY, Etel b: 1869 Kecskemét, m: 30 Mar 1901, d: Unknown
 -9 SZAPPANOS, Ilona b: Abt 1873, d: 18 Sep 1892 Kecskemét
 -9 SZAPPANOS, Mária IV. b: 23 May 1876 Kecskemét, d: 30 Jan 1960 Kecskemét, Lakhely: Kecskemét, Jókai u.14
 - + SZAPPANOS, Elek III. b: 07 Jul 1868 Kecskemét, m: 20 Mar 1897 Kecskemét, d: 09 Jan 1932 Kecskemét, Foglalkozás: földbirtokos, virilis jogú th.biz tag, Lakhely: Kecskemét
 -10 NYÍRÁDY, Ilona (Ica) b: 1901 Kecskemét, d: 1964 Kecskemét
 - + PÖSCH, Ede Dr., b: 1886 Kecskemét, d: 1980 Kecskemét, Foglalkozás: ügyvéd
 -9 SZAPPANOS, Ida I. b: 19 Feb 1878 Kecskemét, d: 01 Aug 1942 Kecskemét, Lakhely: Kecskemét, Ill. Mária u.
 - + NAGY, Sándor b: 23 Nov 1874 Kecskemét, m: 14 Jun 1902 Kecskemét, d: 02 Jun 1911 Kecskemét, Foglalkozás: takarékpénztári pénztáros
 -10 NAGY, Ida b: 21 Apr 1903, d: 1969
 - + LOHINAI (LANDGRAF), Béla b: 1883, d: Aug 1958
 -11 LOHINAI, Béla b: 30 Oct 1927, Foglalkozás: memok
 - + GYÖNGYÖSI, Irén b: 1932
 -12 LOHINAI, György Dr., b: 1958, Foglalkozás: Borgyógyász, Lakhely: Budapest
 - + DULKA, Edit b: 1956
 -13 LOHINAI, Zoltán b: 1986
 -12 LOHINAI, Zsolt b: 1964
 - + GARA, Ágnes b: 1969
 -13 LOHINAI, Zsombor b: 2001
 -13 LOHINAI, Marcell b: 2006
 -11 LOHINAI, Tibike b: 1933, d: 1933
 -11 LOHINAI, Ede b: 23 Apr 1935, Foglalkozás: memok
 - + KNEPPO, Emöke b: 1938, d: 2000 Kecskemét
 -12 LOHINAI, Ervin b: 1970
 -12 LOHINAI, Mark b: 1972
 - + SABATA, Éva b: 1972
 -13 LOHINAI, Mór b: 2002
 -10 NAGY, Sándorka b: 12 Mar 1906 Kecskemét, d: 17 Oct 1906 Kecskemét
 -10 NAGY, Erzsébet (Pösze) b: 04 Apr 1907 Kecskemét, d: 14 Feb 1989 Kecskemét
 - + BUZA KISS, János vitéz, b: 07 Nov 1894 Kecskemét, d: 11 Mar 1975 Kecskemét, Foglalkozás: vk.ezredes
 -11 BUZA KISS, Erzsébet (Zsóka) b: 22 Nov 1931, d: 2011
 - + ZOMBORI, István b: 1926, d: 1991
 -12 ZOMBORI, István vitéz, b: 1958
 - + POLYÁK, Irén b: 1974
 -13 ZOMBORI, Réka b: 2006
 -13 ZOMBORI, Emese b: 2007
 -13 ZOMBORI, Csenge b: 2009
 -11 BUZA KISS, János b: 13 Jun 1937 Kecskemét, d: 07 Jan 1998 Kecskemét
 -10 NAGY, Sándor b: 25 Feb 1910, d: Abt 1989, Foglalkozás: tűzér szazados, Lakhely: Kecskemét
 - + BÓDOGH, Zsuzsanna Lakhely: Kecskemét
 -9 SZAPPANOS, István-Lőrinc I. b: 10 Aug 1880 Kecskemét, d: Oct 1959 Kecskemét, Foglalkozás: középirtokos, Lakhely: Kecskemét
 - + MOLNÁR, Judit b: 20 Aug 1883 Kecskemét, m: 26 Jun 1920 Kecskemét, d: 26 Aug 1941 Kecskemét
 -10 SZAPPANOS, István VII. János László b: 04 Jul 1923 Kecskemét, d: 23 Nov 1999 Kecskemét, Foglalkozás: grafkus, festőművész, Lakhely: Kecskemét
 - + KONCZ, Katalin b: 10 Apr 1919 Kecskemét, m: 17 Oct 1944 Kecskemét, d: 2000 Kecskemét
 -11 SZAPPANOS, István IX. János b: 22 Aug 1945 Kecskemét, Foglalkozás: rajztanár, festőművész, Lakhely: Kecskemét
 - + DUBECZ, Gabriella b: 12 Feb 1948, m: 05 Oct 1968 Kecskemét
 -12 SZAPPANOS, István X. b: 09 May 1972 Kecskemét
 -12 SZAPPANOS, Gabriella I. b: 10 May 1975
 -9 SZAPPANOS, Jolántha b: Abt 1882, d: Aft. 1888
 -9 SZAPPANOS, Lajos b: Abt 1885, d: Aft. 1888
 -9 SZAPPANOS, Terézia V. b: 08 Jun 1890 Kecskemét, d: 1954, Lakhely: Kecskemét, Nagykőrösi u.
 - + RÉTHEY, Gyula réthei, b: 1881 Kecskemét, m: 1909 Kecskemét, d: 20 Dec 1939 Kecskemét, Foglalkozás: üveg- és porcellán kereskedő, Lakhely: Kecskemét, V.Nagykőrösi utca
-

.....10 RÉTHEY, Gyula réthel
 + SIMALA, Katalin
11 RÉTHEY, Éva b: Abt 1940
11 RÉTHEY, Katalin b: Abt 1941
11 RÉTHEY, Gyula b: Abt 1943
11 RÉTHEY, Zsuzsanna b: Abt 1945
10 RÉTHEY, Sarolta réthel
 + KIRÁLY, Aladár
8 SZAPPANOS, Juliánna b: 04 Jan 1842 Kecskemét, d: 25 Nov 1842 Kecskemét
8 SZAPPANOS, Albert I. b: 14 Apr 1844 Kecskemét, d: 28 Jan 1870 Kecskemét
8 SZAPPANOS, Sándor b: 19 Mar 1846 Kecskemét, d: 15 Nov 1848 Kecskemét
8 SZAPPANOS, Juliánna b: 12 Oct 1850 Kecskemét, d: 18 Jun 1865 Kecskemét
8 SZAPPANOS, István IV. b: 08 Jun 1854 Kecskemét, d: 07 Jul 1875 Kecskemét
7 SZAPPANOS, István b: 1816 Kecskemét, d: 1816 Kecskemét
7 SZAPPANOS, Mihály b: 1816 Kecskemét, d: 1821 Kecskemét
7 SZAPPANOS, István III. b: 27 Jul 1818 Kecskemét, d: 25 Dec 1917 Kecskemét, Foglalkozás: ügyv., táblabíró, orszgy.képviselő,
 Lakhely: Kecskemét
 + FERENCZY, Klára ns.; vecseszéki, b: 13 Apr 1824 Kecskemét, m: 10 Mar 1849 Kecskemét, d: 03 Dec 1892 Kecskemét
7 SZAPPANOS, Mária I. b: 21 Sep 1820 Kecskemét, d: Unknown
 + LAKATOS, Sándor b: Abt 1815, m: 1840, Foglalkozás: földbirtokos
8 LAKATOS, Teréz b: 06 Sep 1841 Kecskemét, d: 15 Jan 1888 Kecskemét
 + MURAKÓZY, Imre b: 30 Jan 1838 Kecskemét, m: 1860 Kecskemét, d: 22 Aug 1909 Kecskemét - Szikra, Foglalkozás: pusztabíró,
 Lakhely: Szikra
9 MURAKÓZY, Imre b: 1862, d: 1942
9 MURAKÓZY, Mária b: 1863, d: 1897
 + SZÁNTHÓ, Móricz
9 MURAKÓZY, Juliánna b: 1865, d: 1943
 + EÖRDÖGH, Gyula
9 MURAKÓZY, Teréz b: Abt 1867 Kecskemét, d: Bef. 1912
 + EÖRDÖGH, Gyula Lakhely: Kecskemét, Koháry u 3
10 EÖRDÖGH, Angyal b: 1900 Kecskemét, d: 1990 Feldkirch, Austria
 + HÉJJAS, Aurél (Rell) vitéz, b: 1888 Kecskemét, d: Mar 1969 Voralberg, Austria
11 HÉJJAS, Aurél b: 1921 Kecskemét, d: 1944 fronton, hősi halott, Foglalkozás: m.kir repülő hadnagy
11 HÉJJAS, Angyal b: 1929 Kecskemét
 + RONGE, Gerold Dr., b: Abt 1927, m: 1954
12 RONGE, Wolfgang b: 1955 Feldkirch, Austria
 + ?, Eva b: 1960
13 RONGE, Marlow
12 RONGE, Eva b: 1957 Feldkirch, Austria
 + BENKESER, Walter
13 BENKESER, ? b: 1992
13 BENKESER, Patrick b: 1994
10 EÖRDÖGH, József b: 1902
 + NEMERE, Gizella
11 EÖRDÖGH, József b: 27 Jul 1933 Kecskemét, d: 11 Mar 2007 Budapest
 + LADOS, Gizella b: 19 Jul 1942 Budapest, d: 23 Jul 2005
11 EÖRDÖGH, Antonia (Pancsi) b: 1943
 + Unknown
12 (Unknown), István
10 EÖRDÖGH, Jusztna
 + PAÁL, Jenő
11 PAÁL, Jenő
11 PAÁL, Gyula
10 EÖRDÖGH, Ferenc
9 MURAKÓZY, Ferenc b: 1870, d: 1929
 + SZÉL, Judit b: 1879, d: 1917

-
-10 MURAKÓZY, Ferenc b: 1898, d: Abt 1948
+ SZABÓ, Teréz
-11 MURAKÓZY, Ferenc
-11 MURAKÓZY, Terézia
-10 MURAKÓZY, Mária b: 1899 Kecskemét, d: 1988 Los Angeles, California, USA, Lakhely: Los Angeles, CA
+ HÉJJAS, Tibor Lajos vitéz, b: 1891 Kecskemét, d: 1965 Los Angeles, California, USA
-11 HÉJJAS, Tibor Ferenc vitéz, b: 1920 Kecskemét, d: 14 Jun 1978 Tujunga, California, USA
+ KORMOS, Zsuzsanna (Lili) b: 1907, d: 1996 Santa Cruz, California, USA
-12 HÉJJAS, Zsuzsanna (Zsuzsi) b: 1947
+ SZEMERÉDY, Robert b: 1946 Sárvár, Hungary
-13 SZEMERÉDY, Cheryl Merrill b: 1965 Los Angeles, California, USA
+ FERRARA, Vincent
-13 SZEMERÉDY, Robert Tibor b: 1976 Sunland, California, USA
-13 SZEMERÉDY, Tas Árpád b: 1980 Tujunga, California, USA
-13 SZEMERÉDY, Zoltán Kornél b: 1984 Tujunga, California, USA
-11 HÉJJAS, Mihály Iván b: 1922 Kecskemét, d: Feb 1995 Los Angeles, California, USA
+ SCHWAN, Marie-Luise b: 1923 Bremen, Germany, m: Abt 1950 Germany
-12 HÉJJAS, Mihály Ferenc b: 08 Apr 1953 Toronto, Canada, Lakhely: Los Angeles, CA
-10 MURAKÓZY, Imre b: Abt 1902
+ MÉZES, Irén
-11 MURAKÓZY, András
+ unknown
-12 MURAKÓZY, András
-12 MURAKÓZY, Mária
-11 MURAKÓZY, Imre
+ HORVÁTH, Ilona
-9 MURAKÓZY, Jolán b: 1877, d: 1957
+ KISS, Albert dr. balásfalvi, b: 1874 Kecskemét, d: 1939 Kecskemét, Foglalkozás: egyetemi tanár
-10 KISS, Miklós balásfalvi, b: 1903, Foglalkozás: gépészmérnök
-10 KISS, Klára balásfalvi dr.
+ TÓVÖLGYI, Tibor Dr.
-11 TÓVÖLGYI, Ilona
-11 TÓVÖLGYI, Tibor
-8 LAKATOS, Jusztiina
-7 SZAPPANOS, Mihály b: 1821 Kecskemét, d: 1821 Kecskemét
-7 SZAPPANOS, Mihály V. b: 22 Sep 1823 Kecskemét, d: 05 Apr 1881 Kecskemét
+ KULCSÁR, Julianna m: 16 May 1849 Kecskemét
-8 SZAPPANOS, Krisztina b: 1860 Kecskemét, d: 05 Nov 1875 Kecskemét
-8 SZAPPANOS, Mihály VII. b: 1860 Kecskemét, d: 25 Apr 1883 Kecskemét
+ DEÁK, Krisztina diósadi, m: 15 Nov 1856 Kecskemét
-8 SZAPPANOS, Mihály VI. b: 1861, d: 02 Apr 1883 Kecskemét
-8 SZAPPANOS, Ferenc I. b: 1864, d: 1886
-8 SZAPPANOS, Károly II. b: 09 Nov 1866 Kecskemét, d: 15 Jul 1899 Kecskemét, Foglalkozás: kisbirtokos, Lakhely: Kecskemét
+ ZILAHY, Etel b: 1869 Kecskemét, m: 15 May 1894 Kecskemét, d: Unknown
-8 SZAPPANOS, Krisztina b: 1860 Kecskemét, d: 05 Nov 1875 Kecskemét
-7 SZAPPANOS, Sándor b: 1826 Kecskemét, d: 1826 Kecskemét
-7 SZAPPANOS, Sándor II. b: 24 Mar 1829 Kecskemét, d: 11 Jul 1911 Kecskemét, Foglalkozás: földbirtokos, virilis jogu th.biz tag,
Lakhely: Kecskemét, Bárány utca 37
+ TASNÁDY SZÉKELY, Klára b: 1840 Kecskemét, m: 16 Nov 1856 Kecskemét, d: 1922 Kecskemét
-8 SZAPPANOS, Mária III. b: 22 Jul 1858 Kecskemét, d: 24 Sep 1930 Kecskemét, Lakhely: 1917 Szarvas utca 25, Kecskemét
+ DOMIÁN, János b: 1843 Kecskemét, m: 29 Dec 1878, d: 23 Jul 1917 Kecskemét, Foglalkozás: főjegyző, Lakhely: Gyón, Pest-Pilis-SoltúKiskun vm.
-9 DOMIÁN, Dezső Dr., d: Bef. 1917
-9 DOMIÁN, Árpád Dr.
+ NAGY, Ilona
-10 DOMIÁN, Mária
-

-
-10 DOMIÁN, Ilona
.....10 DOMIÁN, Katalin
.....10 DOMIÁN, Etel
.....10 DOMIÁN, Ferenc
.....10 DOMIÁN, Árpád
.....9 DOMIÁN, Gyula d: 1917
+ DABASI-HALÁSZ, Erzsébet
.....10 DOMIÁN, Gyula
.....10 DOMIÁN, Erzsébet
.....9 DOMIÁN, Teréz
+ SZELNER, Ferenc
.....10 SZELNER, Rózi
.....10 SZELNER, Ferenc
.....9 DOMIÁN, Sára
+ KISS, László balásfalvi, b: 1903 Kecskemét
.....10 KISS, Aranka balásfalvi
.....10 KISS, László balásfalvi, Foglalkozás: 1948 bank tisztviselő, Lakhely: Kecskemét
.....10 KISS, Ernő balásfalvi
.....10 KISS, Barna balásfalvi
.....9 DOMIÁN, Vilma
+ GARZÓ, Sándor
.....10 GARZÓ, Sándor
.....8 SZAPPANOS, Sándor IV. Dr., b: 01 Apr 1860 Kecskemét, d: 22 Dec 1928 Kecskemét, Foglalkozás: táblabíró, Lakhely: Budapest, Kecskemét III.Gyenes tér 8
+ SZAPPANOS, Juliánna III. b: 16 Feb 1863 Szada, Pest vm., m: 04 May 1889 Kecskemét, d: 08 May 1931 Kecskemét
.....8 SZAPPANOS, Vilma I. b: 09 Apr 1868, d: 07 Jul 1926, Lakhely: Kecskemét, III.Fráter út 7
+ KOVÁCS, Géza b: 1860 Kecskemét, m: 04 May 1889, d: Bef. 1917 Kecskemét, Foglalkozás: városi tisztviselő, leitárbiztos, Lakhely: Kecskemét, Fráter utca 7
.....9 KOVÁCS, Géza Foglalkozás: Törvényszéki bíró, Lakhely: Szolnok
.....9 KOVÁCS, Vilma
+ KOMMA, Sándor
.....9 KOVÁCS, Iván Dr., Foglalkozás: pénzügyi tanácsos, Lakhely: Szekszárd
.....9 KOVÁCS, Jenő Foglalkozás: műkertész
.....9 KOVÁCS, Lenke
+ BÁN, Gyula Foglalkozás: ezredes, Lakhely: Hajmáskér
.....8 SZAPPANOS, Béla I. b: 08 Jul 1873 Kecskemét, d: 21 Nov 1933 Magyarkanizsa, Bács Bodrog vm., Foglalkozás: rajztanár, festőművész, Lakhely: 1917 Magyarkanizsa, Zala vm., Lakhely: Ókanizsa, Zala vm.
+ KISS, Irén b: Magyarkanizsa, Bács Bodrog vm., m: 01 Jun 1900 Magyarkanizsa, Bács Bodrog vm.
.....9 SZAPPANOS, Klára b: 1901, d: 1917
.....9 SZAPPANOS, Béla II. b: 1905 Magyarkanizsa, Bács Bodrog vm., Foglalkozás: gyógyszerész, Lakhely: Ecseg, Nógrád vm.
+ DEZSŐ, Olga m: 1935 Nagykőrös, Foglalkozás: okl. gyógyszerésznő
.....10 SZAPPANOS, Miklós I. b: 1937
.....7 SZAPPANOS, László II. b: 30 May 1831, d: 24 Nov 1896, Foglalkozás: ügyvéd, városi tanácsnok, honvédhadnagy, Lakhely: Csongrádi utca, Kecskemét
+ KUN, Mária Karolina b: 20 Jun 1833 Kecskemét, d: 21 Jul 1899 Kecskemét
.....8 SZAPPANOS, Karolina I. b: 16 Jul 1866, Lakhely: 1917 Budapest, VIII.Nagytemplom u.29
+ TOMORY, Jenő b: 1860, Foglalkozás: országgyűlési képviselő, Lakhely: Budapest
+ FELLEGHY, Ottó b: 1860, Foglalkozás: zálogházi hivatalnok, Lakhely: Budapest
.....9 FELLEGHY, Ottó Foglalkozás: mérnök, Lakhely: Budapest
.....8 SZAPPANOS, Kornélia I. b: 28 Apr 1869 Kecskemét, d: 26 Jun 1923 Kecskemét, Lakhely: Kecskemét, Csongrádi u.1
+ BÓDOGH, Ferenc b: 25 Nov 1863, m: 1890, d: 21 Sep 1929, Foglalkozás: gyógyszerész, Lakhely: Kecskemét, Csongrádi u 1
.....9 BÓDOGH, Kornélia
+ HÉJJAS, Elek Dr., m: 1931
.....7 SZAPPANOS, Imre II. Dr., b: 12 Aug 1833 Kecskemét, d: 1871 Fülöpszállás, Pest vm., Foglalkozás: orvos, földbirtokos, Lakhely: Fülöpszállás, Pest vm.
+ THURY, Zsuzsánna m: 1862
-

-
-8 SZAPPANOS, Péter I. b: 29 Jun 1865 Kecskemét, d: Nov 1912 Szeged, Foglalkozás: rajztanár, festőművész, Lakhely: Szeged
+ SULLYOK, Vilma b: 1869, d: 08 Nov 1934 Szeged
-8 SZAPPANOS, Janka I. b: 1867 Fülöpszállás, Pest vm., Lakhely: 1917 Kaposvár
+ JANTSITS, Endre b: 1856, m: 17 May 1890 Kecskemét, Foglalkozás: Országos Hitelszövetkezet vezérigazgató, Lakhely: Kaposvár, Somogy vm.
-9 JANTSITS, Tibor
-9 JANTSITS, Janka
-9 JANTSITS, Endre
-8 SZAPPANOS, Terézia IV. b: 1869 Fülöpszállás, Pest vm., d: 30 Nov 1889 Kecskemét, Lakhely: Kecskemét, III.Gyenes tér 1
-7 SZAPPANOS, Elek I. b: 14 Apr 1837 Kecskemét, d: 12 Jun 1921 Kecskemét, Foglalkozás: nagybirtokos, virilis jogu th.biz tag, Lakhely: Kecskemét, III.Munkácsi út, (1917) Széchenyi utca 11
+ MESTER, Juliánna ns., b: 07 Nov 1842 Kecskemét, m: 19 Jan 1862 Kecskemét, d: 07 Jan 1908 Kecskemét
-8 SZAPPANOS, Juliánna IV. b: 19 Feb 1864 Kecskemét, d: 29 Jul 1930 Kecskemét
+ SIKARI-KOVÁCS, Gáspár b: 1860, m: 10 Feb 1884, d: 1894, Foglalkozás: földbirtokos, Lakhely: Kecskemét, III.Belső Széchenyi út 11
-8 SZAPPANOS, Elek III. b: 07 Jul 1868 Kecskemét, d: 09 Jan 1932 Kecskemét, Foglalkozás: földbirtokos, virilis jogú th.biz tag, Lakhely: Kecskemét
+ SZAPPANOS, Mária IV. b: 23 May 1876 Kecskemét, m: 20 Mar 1897 Kecskemét, d: 30 Jan 1960 Kecskemét, Lakhely: Kecskemét, Jókai u.14
-9 NYÍRÁDY, Ilona (Ica) b: 1901 Kecskemét, d: 1964 Kecskemét
+ PÖSCH, Ede Dr., b: 1886 Kecskemét, d: 1980 Kecskemét, Foglalkozás: ügyvéd
-8 SZAPPANOS, István V. b: 04 Aug 1871 Kecskemét, d: 25 Mar 1925 Kecskemét, Foglalkozás: földbirtokos, virilis jogú th. biz tag, Lakhely: Kecskemét
+ ANDRÉ, Rozália b: 23 Jul 1878 Kerekegyháza, P-P-S-Kiskun vm., m: 17 Sep 1898 Kerekegyháza, P.P.S.Kiskun vm., d: 18 Mar 1961 Kerekegyháza, P-P-S-Kiskun vm.
-9 SZAPPANOS, István VI. b: 05 Jul 1899 Kecskemét, d: 19 Nov 1986 Cleveland, Ohio USA, Foglalkozás: szkv huszár százados, földbirtokos, virilis jogú th. biz.tag, Lakhely: 1944 Kecskemét, Lakhely: 1949 Cleveland Ohio USA; Kecskemét
+ ENDRE, Márta I. Erzsébet Margit b: 24 Feb 1903 Kiskunfélegyháza, P.P.S.Kiskun vm., m: 09 Feb 1929 Kiskunfélegyháza, P.P.S.Kiskun vm., d: 28 Nov 1996 Cleveland, OH
-10 SZAPPANOS, István VIII. Imre b: 01 Dec 1929 Kecskemét, Foglalkozás: elektromémők, Lakhely: Cleveland, Ohio USA
+ PETRES, Zsuzsanna Éva b: 08 Jun 1936 Keszthely, Zala vm. Hungary, m: 21 Jan 1956 Cleveland, OH, Foglalkozás: travel consultant
-11 SZAPPANOS, Katalin II. Mária b: 26 Feb 1957 Cleveland, Ohio USA, Foglalkozás: Medical technologist, Lakhely: Bet. 1978–1980 Thunder Bay, ON, Canada, Lakhely: Bet. 1980–1995 Calgary, AB Canada, Lakhely: 1996 Mentor, OH USA
+ PAP, Attila b: 28 Sep 1954 Montreal, Que.Canada, m: 15 Jul 1978 Willoughby, OH, Foglalkozás: project engineer, Lakhely: 1977 Thunder Bay, ON, Canada, abt 1980 Calgary, AB, Can, 1996 Mentor OH, USA
-12 PAP, Dylan Andrew b: 20 Oct 1995 Calgary, Alberta, Canada
-12 PAP, Austin Thomas b: 21 Mar 1997 Painesville, OH, USA
-11 SZAPPANOS, László V. Bócsa b: 11 Apr 1959 Cleveland, Ohio USA, Foglalkozás: építkezési vállalkozó, Lakhely: Gates Mills, Oh
+ KROFINA, Stefanie b: 25 Sep 1960 Cleveland, Ohio USA, m: 12 Aug 1988 Chardon, OH, Foglalkozás: diplomás ápolónő
-12 SZAPPANOS, Kristen I. b: 12 Mar 1990 Cleveland, Ohio USA
+ SAVAGE, Jonathan m: 14 Sep 2013 Glenmont, OH
-12 SZAPPANOS, Andrew (Endre II) Mark b: 13 Apr 1997 Cleveland, OH
-11 SZAPPANOS, George (György II) Steven b: 23 Apr 1965 Willoughby, Ohio USA, Foglalkozás: gépészmérnök, Lakhely: Cleveland USA; Detroit
+ MAZZOCCO, Nadine b: 02 May 1968 Mentor, Ohio USA, m: 08 Sep 1990 Mentor, OH
-12 SZAPPANOS, Nicholas (Miklós II) Anthony b: 20 Jun 1994 Ann Arbor, Mich, USA
-12 SZAPPANOS, Zachary Andrew b: 24 Jun 1996 Mentor, Ohio
-11 SZAPPANOS, Anna-Mária I. (Anikó) b: 16 Dec 1967 Willoughby, Ohio USA, Foglalkozás: journalist, Lakhely: Cleveland, OH
+ HILL, Timothy Joseph b: 29 Dec 1967 Euclid, Ohio USA, m: 29 Jul 1995 Willoughby, Ohio
-12 HILL, Maxwell Joseph b: 30 Dec 1998 Willoughby, OH USA
-12 HILL, Cathryn Sidonia b: 24 Oct 2001 Willoughby, OH
-12 HILL, Lauren Ann b: 24 Jan 2003 Willoughby, OH USA
-10 SZAPPANOS, Imre IV. Tamás Lt. Col., b: 27 Jul 1936 Kecskemét, d: 08 Apr 2003 Kecskemét, Foglalkozás: USAF repülő alezredes, Lakhely: Bet. 1950–1990 Cleveland, Pittsburgh USA, Lakhely: Dec 1990 Kecskemét
-9 SZAPPANOS, Rózsa III. b: 04 Dec 1900 Kecskemét, d: 02 Apr 1956 Kerekegyháza, P.P.S.Kiskun vm.
-

-
- + BERETVÁS, István b: 18 Mar 1892 Kecskemét, m: 07 Feb 1921 Kecskemét, d: 19 Dec 1941 Kecskemét, Foglalkozás: földbirtokos, m.kir kormányfőtanácsos, Lakhely: Kerekegyháza, P.P.S.Kiskun vm.
 -10 BERETVÁS, Katalin b: 08 Dec 1921 Kecskemét, d: 07 Aug 2003 Kecskemét
 - + KIRÁLY, Endre Dr., b: 27 Aug 1916 Kecskemét, m: 11 Aug 1946 Kerekegyháza, P-P-S-Kiskun vm., d: 07 May 2001
Kecskemét, Foglalkozás: jogász, gazdálkodó, Lakhely: Kerekegyháza, P.P.S.Kiskun vm.
 -11 KIRÁLY, Rózsa Mária b: 22 Mar 1948 Kecskemét, d: 07 Apr 2011 Budapest
 - + BELOVAI, András m: 12 Jun 1976 Budapest
 -12 BELOVAI, Gergely b: 30 Jan 1980 Budapest
 -12 BELOVAI, Kristóf b: 18 Nov 1985 Budapest
 -10 BERETVÁS, Zsuzsanna b: 08 Mar 1923 Kecskemét, d: 29 Oct 2007 Budapest
 - + VÖRÖS, Tibor vtéz, b: 29 Jun 1914 Devecser, Veszprém vm., m: 09 Apr 1942 Kerekegyháza, P.P.S.Kiskun vm., d: 29 Aug 1989 öregotthonban a Balaton környékén, Foglalkozás: tűzér főhadnagy
 -11 VÖRÖS, Mária b: 05 Apr 1943 Kecskemét
 - + MOLNÁR, József b: 04 Nov 1942 Budapest, m: 13 Dec 1969 Budapest
 -12 MOLNÁR, Judit b: 20 Sep 1970 Budapest, Lakhely: 2000 Fredericksburg, VA USA
 - + LOPEZ, Edwin Giovanni b: 19 Jan 1973
 -13 LOPEZ, Diana b: 02 Nov 1999 Florida, USA
 -13 LOPEZ, Claudio b: 23 Jan 2001
 -12 MOLNÁR, Tamás b: 10 Oct 1973 Budapest, Foglalkozás: közigazdász
 -11 VÖRÖS, Klára b: 24 Jul 1944 Kecskemét
 - + BÖRZSÖNYI, Péter b: 04 May 1944 Ipolygalsa, m: 30 Aug 1975 Budapest, d: 27 Jan 2015 Budapest
 -12 BÖRZSÖNYI, Pál b: 19 Nov 1976 Budapest
 - + tudni, jó lenne
 -13 BÖRZSÖNYI, Anna
 -12 BÖRZSÖNYI, István b: 26 Jun 1978 Budapest
 - + tudni, jó lenne m: 02 Jul 2002
 -13 BÖRZSÖNYI, Nóra
 -10 BERETVÁS, Judit b: 14 Mar 1928 Kerekegyháza, P-P-S-Kiskun vm., d: 03 Aug 2016 London, England, Lakhely: London, England
 - + GRAEPEL, Hugo b: 16 Oct 1922 Budapest, m: 19 Nov 1949 Kecskemét, d: 16 Nov 2006 London, England, Foglalkozás: Sales engineer, Lakhely: London, England
 -11 GRAEPEL, Harry Hugo György b: 14 Aug 1950 Kecskemét, Foglalkozás: teacher, Lakhely: Malanda, Queensland, Australia
 - + KANITAU, Elsie Sinewalubunai b: 26 Feb 1956 Salamo, Milne Bay Prov., Papua New Guinea, m: 04 Dec 1983 Wewak, Papua New Guinea
 -12 GRAEPEL, Matthias Dinal Bandi b: 01 Feb 1984 Popondetta, Oro Prov.,Papua, N.G.
 -12 GRAEPEL, Cara Leah b: 20 Jan 1986 Kokopo, E.New Britain Prov.,Papua,N.G.
 -11 GRAEPEL, Judith b: 18 Sep 1951 London, England
 - + STRASSBURG, Stefan b: 17 Sep 1938 Gorlitz, Germany, m: 30 Sep 1975
 -12 STRASSBURG, Sebastian b: 24 May 1977 Hamburg, Germany
 - + FREWIN, Jonathon b: 15 May 1955 London, England
 -12 FREWIN, Claudia b: 28 Jul 1990 London, England
 -11 GRAEPEL, Richard b: 15 Feb 1954 London, England
 - + HALL, Penelope b: 30 Aug 1960 London, England, m: 08 Jul 1989 London, England
 -12 GRAEPEL, Charity b: 06 Nov 1992 Reading, England
 -12 GRAEPEL, Edward b: 26 Aug 1995 Reading, England
 -12 GRAEPEL, Emily b: 26 Aug 1995 Reading, England
 -11 GRAEPEL, Anne-marie b: 16 May 1966 London, England, Lakhely: Abt 2000 Glasgow, England
 - + HICKS, Jonathon Dr., Foglalkozás: orvos, Lakhely: Glasgow, England
 -12 HICKS, Sorcha Ilona Rozsa b: 01 Nov 2001 Glasgow, England
 -12 HICKS, Tevish b: 05 Nov 2003 Glasgow, England
 -9 SZAPPANOS, Elek IV. b: 03 Apr 1902 Kecskemét, d: 15 Jan 1947 Budapest, Foglalkozás: nagybirtokos, okl gazda, Lakhely: Köncsög puszta, Kecskemét
 - + MÁRTON, Katalin futásfalvi, b: 24 Oct 1914, m: 29 Apr 1937 Budapest, d: 31 Mar 1971 Kecskemét
 -10 SZAPPANOS, Katalin I. b: 02 Jul 1938 Kecskemét, Foglalkozás: diplomás mérnök
 - + DUSEK, Péter b: 13 Apr 1942 Léva, Szlovákia, m: 28 Aug 1965 Budapest, d: 31 Mar 2016 Edmonton, Alberta, Canada, Foglalkozás: műszerész, Lakhely: Fort McMurry, Alberta, Canada
 -11 DUSEK, Péter b: 07 Dec 1966 Budapest
-

-
- + PÁSZTOR, Tünde m: 21 May 2005 Edmonton, Alberta, Canada
 -11 DUSEK, István b: 25 May 1970 Budapest
 - + ÁDÁM, Bernadette b: 14 Nov 1974 Izsák, Bács Kiskun vm., Hungary, m: 25 Aug 2007 Izsák, Bács Kiskun vm., Hungary
 -12 DUSEK, Márton Gábor b: 17 Sep 2008 Vermillion, Alta Canada
 -12 DUSEK, Edward John b: 03 Apr 2012 Wermillon, Alta, Canada
 -11 DUSEK, Anita b: 12 Mar 1973 Budapest
 - + RIVERO, Joel m: 28 Jun 2002 Edmonton, Canada
 -12 RIVERO, Jordan Jose Elek b: 03 Apr 2006 Edmonton, Canada
 -12 RIVERO, Abigail Katalin Josephine b: 17 Jun 2008 Edmonton, Canada
 -10 SZAPPANOS, Elek V. István b: 02 Jul 1939 Kecskemét, d: 30 Dec 1944 Budapest
 -10 SZAPPANOS, László IV. b: 19 Apr 1941 Kecskemét, Foglalkozás: állatgazdasági ügynök, Lakhely: Kecskemét
 - + CSÁKI, Ildikó b: 17 May 1949 Kecskemét, m: 17 Jan 1970 Kecskemét
 -11 SZAPPANOS, Ildikó II. Krisztina b: 28 Mar 1971 Kecskemét
 - + HARGITAL, István Dr., b: 04 Feb 1970 Cleveland, m: 27 May 1995 Cleveland
 -12 HARGITAL, Anna b: 11 Jul 1997 San Diego, CA
 -12 HARGITAL, Ádám b: 11 Jul 1997 San Diego, CA
 -11 SZAPPANOS, Edit I. b: 10 Jan 1976 Kecskemét
 - + ILLÉNYI, Péter b: 10 Dec 1974 Budapest, m: 25 Jun 2010 Budapest
 -12 ILLÉNYI, Karolina b: 21 Jul 2011 Budapest
 -12 ILLÉNYI, Krisztina b: 17 Aug 2015 Budapest
 - + CSEDŐ, Csaba m: 10 Aug 2002 Kecskemét
 -9 SZAPPANOS, Imre b: 1918 Kecskemét, d: 1918 Kecskemét
 -8 SZAPPANOS, Imre III. b: 12 Apr 1877 Kecskemét, d: 09 Jan 1959 Kerekegyháza, P.P.S.Kiskun vm., Foglalkozás: nagybirtokos, ny. huszár kapitány, Lakhely: Budapest
 - + MUSCHONG, Borbála (Birke) b: 1889, m: 11 May 1909 Lugos, Temes vm., d: Abt Sep 1953 Körösladány
 -6 SZAPPANOS, Lajos I. b: 22 Nov 1791 Kecskemét, d: 03 Sep 1835 Kecskemét, Foglalkozás: szűrszabó
 - + KISS, Mária Sára m: 20 Feb 1816 Kecskemét
 -7 SZAPPANOS, József IV. b: 1817 Kecskemét, d: 01 Mar 1895 Kecskemét, Foglalkozás: földbirtokos, Lakhely: Klapka utca, Kecskemét
 - + MARTONY-NAGY, Judit b: 1823, m: 1848 Kecskemét, d: 15 Jan 1906 Kecskemét, Lakhely: Klapka utca, Kecskemét
 -8 SZAPPANOS, Mária II. b: 1849 Kecskemét, d: 1919 Kecskemét
 - + JENEY, Lajos m: 1875
 -8 SZAPPANOS, Ferenc II. b: 13 Dec 1851 Kecskemét, d: 22 Apr 1919 Kecskemét, Foglalkozás: kereskedő, Lakhely: Kecskemét
 -8 SZAPPANOS, József V. b: 03 Feb 1859, d: 14 Jun 1912
 - + KÁLMÁN, Mária m: 1887
 -9 SZAPPANOS, Mária VI. b: 1896, d: 1924
 -8 SZAPPANOS, Judit III. b: 01 Jun 1861
 - + KECSKÉS, István Foglalkozás: rom.kath kántor
 -6 SZAPPANOS, János III. b: 16 Feb 1794 Kecskemét, d: 1819
 -6 SZAPPANOS, Mihály IV. b: 04 Dec 1796 Kecskemét, d: 13 Feb 1829 Kecskemét
 - + CSIKAI, Mária m: 1824
 -6 SZAPPANOS, Sándor I. b: 03 Feb 1800 Kecskemét, d: 25 Feb 1884 Kecskemét, Foglalkozás: református lelkész, Lakhely: Szada: Pákozdi/ Kecskemét/ Alsódabas
 - + MARTON, Zsófia b: 18 Oct 1825 Ipolypásztó, Hont vm, m: 13 Sep 1854 Veresegyháza, d: 10 Apr 1915 Kecskemét
 -7 SZAPPANOS, Amália I. b: 03 Aug 1855 Szada, Pest vm., d: 08 Apr 1894 Belényes, Bihar vm., Lakhely: Kecskemét, IV. Budai út 13
 - + SÍPOS, Imre vallaji ns., b: 1849 Belényes Újlak, Bihar vm., m: 10 Jul 1887 Kecskemét, d: 1903, Foglalkozás: ref. lelkész, Lakhely: Belényes, Bihar vm.
 -8 SÍPOS, Irén vallaji ns., b: 18 Mar 1894 Belényes, Bihar vm.
 -7 SZAPPANOS, Sándor III. Endre László b: 27 Jun 1857 Szada, P-P-S-Kiskun vm., d: 16 Jan 1934 Kecskemét, Foglalkozás: árvaszéki elnök, Lakhely: Kecskemét
 - + SZALONTAY, Jolán Mária b: 22 Oct 1874 Csurgó, Somogy vm., m: 26 Jul 1893 Kecskemét, d: 22 Dec 1959 Kecskemét, Foglalkozás: tanárnő, Lakhely: Kecskemét
 -8 SZAPPANOS, Jenő I. vitéz, b: 10 Jul 1894 Kecskemét, d: 15 Oct 1976 Kecskemét, Foglalkozás: városi műszaki tanácsos, tart. huszár százados, Lakhely: Csongrádi utca, Kecskemét
 - + CSABAY, Margit b: 17 Apr 1897 Kecskemét, m: 05 Jan 1920 Kecskemét, d: 27 Oct 1985 Kecskemét
 -9 SZAPPANOS, Endre I. Zoltán vitéz, b: 06 Oct 1920 Kecskemét, d: 01 Jan 2011 Budapest, Foglalkozás: Építési tervező mérnök, Lakhely: Budapest 1956.ig.- New York 1956-97.-Bp. 1997-től
 -9 SZAPPANOS, Géza I. Elek b: 16 May 1924 Kecskemét, d: 26 Jul 2004 Budapest, Foglalkozás: mérnök, Lakhely: Budapest
-

-
- + CSEREY-PECHÁNY, Márta b: 26 Sep 1928 Kecskemét, m: 03 Feb 1951 Budapest, d: 27 Sep 2013 Budapest
 -10 SZAPPANOS, György I. b: 03 Apr 1952 Budapest
 -+ SERES, Gabriella b: 03 Jun 1962 Budapest, m: 22 Aug 1987 Budapest
 -11 SZAPPANOS, Gréta I. b: 12 Apr 1990
 -+ HORVÁTH, Domonkos Gergely b: 26 Jun 1988 Budapest, m: 16 Aug 2018
 -11 SZAPPANOS, Bence I. b: 05 Sep 1991
 -+ ALBERT, Judit b: 27 Feb 1956 Budapest, m: 29 Jan 1977 Budapest
 -11 SZAPPANOS, Bálint I. Attila b: 18 Aug 1977 Budapest
 -+ BALOGH, Adrienne b: 25 May 1988 Budapest, m: 09 Jun 2018 Lajoskomárom, Somogy vm
 -9 SZAPPANOS, Béla III. Gyula Dr., b: 22 Aug 1930 Kecskemét, d: 26 Mar 1997 Budapest, Foglalkozás: vállalati jogtanácsos, Lakhely: Budapest
 -+ NAGY, Andrea b: 05 Feb 1930 Csépa, Jász Nagy-Kun Szolnok vm., m: 03 Feb 1963 Budapest, d: 18 Sep 2017 Budapest
 -8 SZAPPANOS, Andor I. b: 29 Jan 1897 Kecskemét, d: 07 Jun 1916 Wolhynia, Lengyelország, Foglalkozás: huszár zászlós, Lakhely: Kecskemét
 -8 SZAPPANOS, Gyula I. b: 12 Apr 1899 Kecskemét, d: 18 Jun 1925 Kecskemét, Foglalkozás: huszár zászlós, Lakhely: Kecskemét
 -8 SZAPPANOS, Jolán I. b: 13 May 1904 Kecskemét, d: 13 Feb 1983 Kecskemét, Foglalkozás: tanítónő, író, Lakhely: Bugac
 -8 SZAPPANOS, Sándor V. Ódón Dr., b: 24 Aug 1909 Kecskemét, d: 17 Jan 1943 Osztrogoszk, Oroszország, Foglalkozás: th. városi aljegyző, m.kir.tü.zászlós (tart), felderítő tiszt, Lakhely: Kecskemét
 -+ MURAKÓZY, Mária b: 12 Sep 1912 Kecskemét, m: 23 Oct 1934 Kecskemét, d: 22 Nov 1969 Budapest
 -9 SZAPPANOS, Ildikó I. Marianna b: 08 Jun 1935 Kecskemét, Foglalkozás: építészmérnök, Lakhely: Budapest
 -+ CSÁK, Géza b: 18 May 1934 Budapest, m: 26 Dec 1959 Budapest, Foglalkozás: gépészmérnök
 -10 CSÁK, Attila b: 25 Feb 1961 Budapest, Foglalkozás: építészmérnök, Lakhely: Budapest
 -+ NAGY, Ágnes b: 10 Mar 1959 Budapest, m: 26 Oct 1984 Budapest
 -11 CSÁK, Dorottya b: 22 Nov 1985 Budapest
 -11 CSÁK, Domonkos b: 10 Oct 1987 Budapest
 -+ BEDECS, Monika b: 15 Sep 1958 Budapest, m: 2002 Budapest
 -11 CSÁK, Miklós b: 20 Jan 2004 Budapest
 -10 CSÁK, Levente Dr., b: 04 Apr 1969 Budapest
 -+ ZALAI, Enikő b: 16 May 1970 Budapest, m: 22 Apr 1996
 -11 CSÁK, Órs b: 02 Aug 2000 Budapest
 -11 CSÁK, Botond b: 09 Jun 2004 Budapest
 -+ PANARI, Timea b: 16 Sep 1987 Reghin, Mures, Romania (Szászrégen), m: 12 Apr 2015 Budapest
 -11 CSÁK, Lilana b: 02 Sep 2015 Budapest
 -11 CSÁK, Annabella b: 20 May 2017 Budapest
 -9 SZAPPANOS, Enikő I. Judit b: 23 Jan 1939 Kecskemét, Foglalkozás: zenetanár (gordonka-szolfézs)
 -+ BLASKOVICH, Jenő b: 23 May 1939 Kiskunfélegyháza, Hung, m: 24 Jul 1962 Budapest, Foglalkozás: nyomdavezető, Lakhely: Budapest
 -10 BLASKOVICH, Tamás b: 18 Mar 1965 Budapest, Foglalkozás: elektromérnök
 -+ GYÖRFI, Ágnes b: 16 Feb 1966 Budapest, m: 12 Sep 1992 Budapest, Foglalkozás: matematika-fizika-számítástechnika tanár, Lakhely: Budapest
 -11 BLASKOVICH, Orsolya b: 30 Aug 1993 Budapest
 -11 BLASKOVICH, Bence b: 18 Jun 1995 Budapest
 -11 BLASKOVICH, Mariann b: 19 May 1998 Budapest
 -+ SZELÉNYI, Orsolya b: 05 Jul 1978 Budapest
 -11 BLASKOVICH, Karolin b: 05 Nov 2018 Budapest
 -11 BLASKOVICH, Elizabet b: 05 Nov 2018 Budapest
 -10 BLASKOVICH, Ákos b: 30 Jan 1967 Budapest, Foglalkozás: borász, Lakhely: Budapest
 -+ RÁCZ, Eszter b: 27 Jan 1967 Budapest, m: 16 Sep 1989 Budapest, Foglalkozás: angol-orosz tanár, Lakhely: Budapest
 -11 BLASKOVICH, Borbála b: 21 Sep 1990 Budapest
 -11 BLASKOVICH, Benedek b: 24 Jul 1993 Budapest
 -+ VÁRHELYI, Erika b: 09 Sep 1971 Budapest, m: 14 Sep 2002 Budapest
 -11 BLASKOVICH, Ákos b: 27 Aug 2003 Budapest
 -11 BLASKOVICH, Alexa b: 30 Aug 2011 Budapest
 -8 SZAPPANOS, Margit I. b: 24 Aug 1909 Kecskemét, d: 02 Jun 1956 Kecskemét
 -+ PRIKKEL, Lajos m: Abt 1945
 -7 SZAPPANOS, Károly Lajos b: 20 Jan 1860 Szada, d: Jul 1863 Szada
-

-
-7 SZAPPANOS, Ödön b: 1861 Szada, d: 1861 Szada
-7 SZAPPANOS, István b: 16 Feb 1863 Szada, d: Sep 1863 Szada
-7 SZAPPANOS, Juliánna III. b: 16 Feb 1863 Szada, Pest vm., d: 08 May 1931 Kecskemét
 + SZAPPANOS, Sándor IV. Dr., b: 01 Apr 1860 Kecskemét, m: 04 May 1889 Kecskemét, d: 22 Dec 1928 Kecskemét, Foglalkozás: táblabíró, Lakhely: Budapest, Kecskemét III.Gyenes tér 8
-7 SZAPPANOS, Károly I. b: 21 Oct 1865 Szada, Pest vm., d: 1945 Kecskemét, Foglalkozás: református lelkész, Lakhely: Dunabogdány, Hódmezővásárhely, Kecskemét
 + SÍPOS, Fanny vallaji ns., b: 26 Apr 1867 Fóth, P-P-S-Kiskun vm., m: 29 Dec 1891 Fóth, d: 1956 Kecskemét
-8 SZAPPANOS, Flóra I. Ilona Franciska b: 21 Oct 1892 Dunabogdány, d: 04 Sep 1985 Kecskemét, Lakhely: Kecskemét, III.Széchenyi fasor 11
 + GÖMÖRY, László b: 1892 Kecskemét, m: 27 Mar 1920 Kecskemét, Foglalkozás: bank tisztviselő
-9 GÖMÖRY, Katalin b: 22 Feb 1925, Foglalkozás: tanárnő, Lakhely: Solymár 1999-ig, Kecskemét 1999-től
-9 GÖMÖRY, László b: 11 Oct 1926, d: 04 Feb 2015 Kecskemét, Foglalkozás: erdesz
-9 GÖMÖRY, Sándor Dr., b: 08 Dec 1927 Kecskemét, Foglalkozás: ügyvéd
 + HORVÁTH, Mária b: 16 Nov 1940 Sopron, Hung, m: 18 Oct 1960 Székesfehérvár, Hung
-10 GÖMÖRY, Erika b: 27 Aug 1961
 + BENTSİK, András
-11 BENTSİK, Réka b: 1985
 + CSÓKAY, Gergely Dr., Foglalkozás: 2012 orvos
-11 BENTSİK, Luca b: 1994
 + PAP, Csaba m: Abt 2012
-10 GÖMÖRY, Ildikó Dr., b: 16 Dec 1966, Foglalkozás: ügyvédnő
 + ÁDÁM, Zsolt
-11 ÁDÁM, Bence b: 1994
-8 SZAPPANOS, Gizella I. Vilma Jolán b: 03 May 1895 Dunabogdány, d: 1948, Foglalkozás: zene tanárnő (zongora), Lakhely: Kecskemét, III.Széchenyi fasor 11
-8 SZAPPANOS, Károly III. b: 05 Feb 1901 Hódmezővásárhely, d: 02 Mar 1920 Kecskemét, Foglalkozás: joghallgató, Lakhely: Kecskemét
-7 SZAPPANOS, Lajos b: 1868 Kecskemét, d: 1868 Kecskemét
 + SZALLÓS, Eszter m: Sep 1831, d: 15 May 1854 Szada
-6 SZAPPANOS, József III. b: 29 Jan 1803 Kecskemét, d: 18 May 1857 Kecskemét, Foglalkozás: rektor tanító
 + SZAPPANOS, Terézia I. b: 12 Oct 1813 Keő, Baranya vm., d: 26 Dec 1910 Várdaróc, Baranya vm.
-7 SZAPPANOS, Teréz b: 1841, d: 1855
-7 SZAPPANOS, Terézia III. Mária b: 03 Jan 1856 Kecskemét, d: 29 Dec 1943 Kecskemét
 + BÜZÁS, Kálmán b: 1841, m: 22 Jun 1874 Várdaróc, Baranya vm., d: 16 Jul 1928 Solt, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., Foglalkozás: református lelkész, Lakhely: Solt, Várdaróc, Baranya vm.
-6 SZAPPANOS, Zsigmond I. b: 20 Apr 1807 Kecskemét, d: 04 Jun 1875 Kecskemét
 + ZANA, Erzsébet Julianna m: 1833
-7 SZAPPANOS, Juliánna II. b: 06 Apr 1836 Kecskemét, d: 26 Jun 1905 Újvidék, Lakhely: Újvidék
 + SZABÓ, Ferenc m: 16 Sep 1857 Újvidék, Foglalkozás: bognár, Lakhely: Újvidék
-8 SZABÓ, Gizella Lakhely: Kecskemét
 + KOMÁROMI, Zoltán Lakhely: Albertfalva
-8 SZABÓ, Rózsa Lakhely: Kecskemét
-7 SZAPPANOS, Terézia II. b: 10 Oct 1838, d: Újvidék, Lakhely: Újvidék
 + SZABÓ, József Foglalkozás: kovács, Lakhely: Újvidék
-7 SZAPPANOS, László III. b: 03 Feb 1843, d: 1911, Foglalkozás: pintér, gazdálkodó
 + BEBŐK, Julianna m: 18 Dec 1873
-8 SZAPPANOS, Pál I. b: 1875, d: 1914
-7 SZAPPANOS, Zsuzsánna V. b: 20 Aug 1845 Kecskemét, d: 1882 Ápolka, Bács vm.
 + SZELESS, Gábor Foglalkozás: kereskedő, Lakhely: Ápolka, Bács megye
-7 SZAPPANOS, Elek II. b: 07 Oct 1847 Kecskemét, d: 23 Feb 1888 Kecskemét, Foglalkozás: bognár
 + DIÓS, Julianna m: 1882
-8 SZAPPANOS, Juliánna V. b: 1883, d: 1922
 + BESENCZKY, Mihály
-8 SZAPPANOS, Mária V. b: 1884, d: 1901
-7 SZAPPANOS, Rozália II. b: 02 Sep 1858 Kecskemét, d: 1894, Lakhely: Kecskemét, III.Belső Széchenyi út 13
 + JÓZSA, Lajos
-

-
-8 JÓZSA, János d: Monor
-6 SZAPPANOS, Zsuzsanna IV. b: 31 Dec 1812 Kecskemét, d: 25 Mar 1884 Kecskemét
+ BOLDIZSÁR, Lajos m: 07 Nov 1837, Foglalkozás: református lelkész, Lakhely: Piros
-7 BOLDIZSÁR, Rozália b: 1858 Kecskemét, d: 1894 Kecskemét
-4 SZAPPANOS, József b: Abt 1716
-4 SZAPPANOS, Zsuzsanna I. b: Abt 1718
+ KERKÁPOLI, István b: Komárom vm.
-5 KERKÁPOLI, János b: 1756, d: 1808
+ CSEH, Erzsébet szentkirályszabadjai
-6 KERKÁPOLI, Zsuzsanna b: 26 Aug 1785 Csicsó, Zala vm.
-6 KERKÁPOLI, István b: 26 Mar 1789 Balatonudvari, Zala vm, d: 10 Mar 1848 Mihályfalva, Zala vm, Foglalkozás: Zala vm alispán
+ KELEMEN, Rozália b: 1796, d: 1847
-7 KERKÁPOLY, Mór b: 1821, d: 1888, Foglalkozás: orsz gy képviselő, huszár őrnagy
-6 KERKÁPOLY, János b: 1794, d: 1828, Lakhely: Balatonudvar, Hungary
+ BODOR, Zsuzsanna ns., b: 1799, d: 1872
-7 KERKÁPOLY, Eszter b: 21 Apr 1819 Szentgál, Veszprém vm.
-7 KERKÁPOLY, Károly b: 13 May 1824 Szentgál, Hungary, d: 31 Dec 1891 Budapest, Foglalkozás: pénzügyminiszter,
+ GÖMBÖS, Petronella jákfai, b: 1842, d: 1910
-5 KERKÁPOLI, István b: 27 Mar 1768 Balatonudvari, Zala vm
-5 KERKÁPOLI, Ferenc b: 17 Feb 1770 Balatonudvari, Zala vm
-2 SZAPPANOS, János Ia. b: Abt 1660

Szappanos Mihály Ős leszármazottai (1 old)

Nemességszerző ősünk. Thököly szolgálatában kuruc kapitány. Thökölyvel száműzetésbe megy Törökországba 1699 körül, és ott is hal

SZAPPANOS (BRASSAI), Mihály I.
1630 - 1707

(ISMERTLEN)

SZAPPANOS, Mihály Ia.
1653 - 1706

SZAPPANOS, István Ia.
1655 - 1705

KUJA KOMÁROMI, Zsuzsanna
1655 - 1744

SZAPPANOS, János Ia.
1660 -

Mihály két fia, Mihály és István apjukkal együtt kimennek Törökországba, de amikor Rákóczy kibontja a szabadság zászlaját, ők ketten visszatérnek és mint ezreskapitányok harcolnak Rákóczy kurucával. Mindketten hősi halált halnak.

Mihály ősünk fia János, sógornőjét, István "özvegyét" és Mihály fiát istápolja és menti el Biharból a Veszprém megyei Takácsiba, ahonnan pár év múlva tovább menekülnek Kecskemétre. Nem tudim István, hazatérte után megatálta-e családját Kecskeméten. Jánosnak nyoma itt eltűnik.

SZAPPANOS (HORVÁTH), Mihály II.
1675 - 1741

BOGYÓ KOVÁCS, Zsuzsanna
1686 - 1763

SZAPPANOS, Judit I.
1711 -

SZILÁGYI-NAGY, István

SZAPPANOS, Mihály III.
1712 - 1736

SZAPPANOS, János I.
1713 - 1795

TORMÁSSY-HEGEDŰS, Judit
1722 - 1793

SZAPPANOS, József
1716 -

SZAPPANOS, Zsuzsanna I.
1718 -

KERKÁPOLI, István

NAGY, Mihály

CSEH, Mihály

SZAPPANOS, Zsuzsanna II.
1741 -

KUN, Pál

SZÉLL, János

SZAPPANOS, Judit II.
1745 -

KÖNYA, Mihály

SZAPPANOS, Erzsébet I.
1749 -

SZAPPANOS, Mihály IV.
1752 -

SZABÓ, Katalin

SZAPPANOS, József I.
1755 - 1837

PÁZSIT, Rachel
1755 - 1840

SZAPPANOS, János II.
1761 - 1794

KOLOZSVÁRY, Zsuzsanna
1768 - 1844

SZAPPANOS, István I.
1766 - 1838

KERKÁPOLI, János
1756 - 1808

szenkirályszabadjai
CSEH, Erzsébet

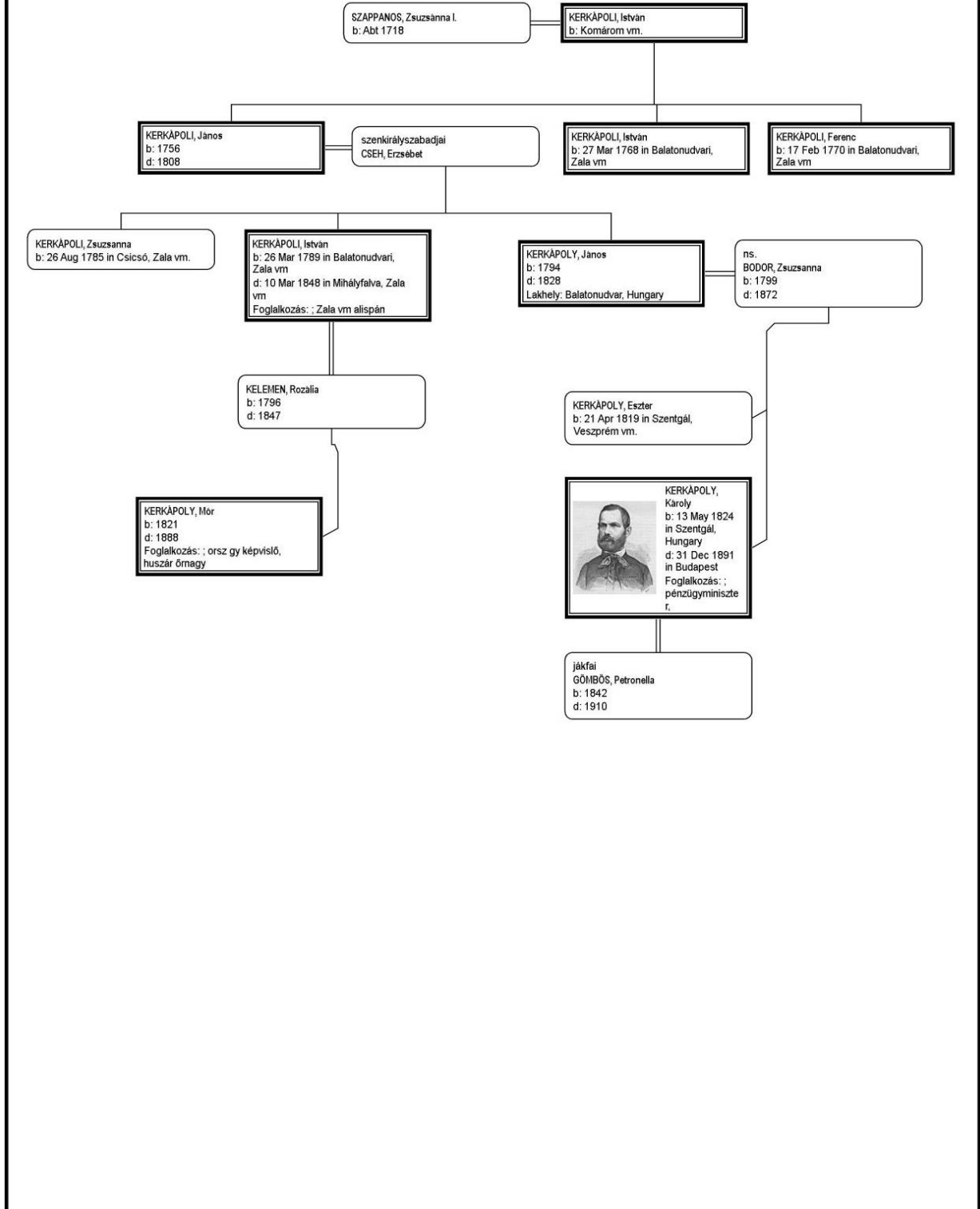
2 old.

3-4 old.

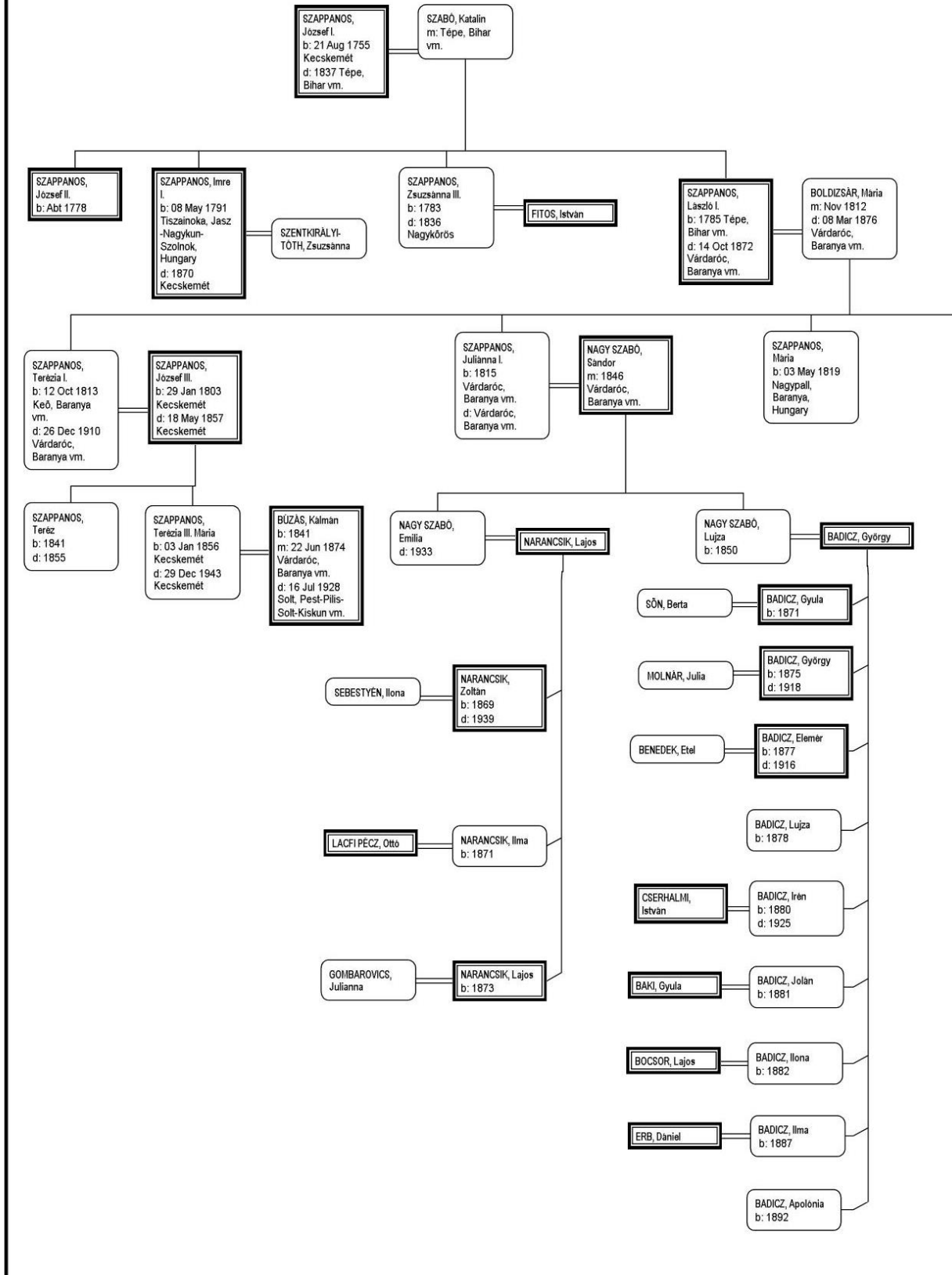
5-6 old.

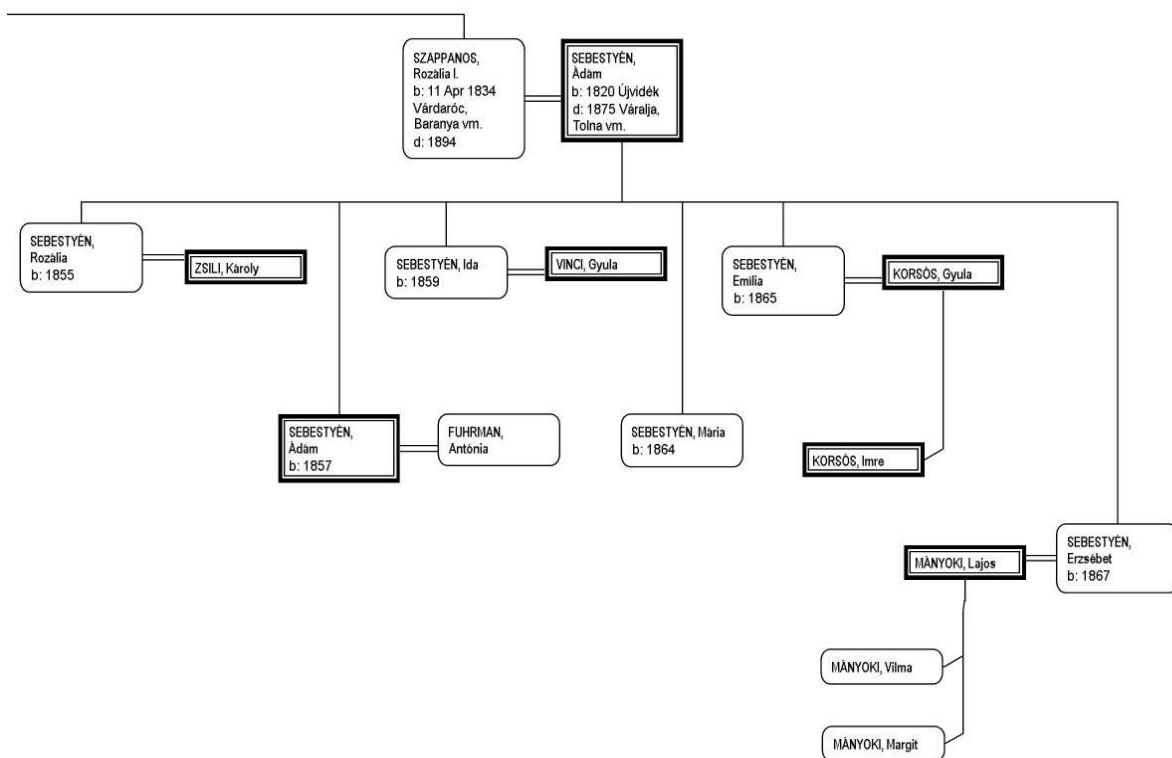
Ez a generáció arról nevezetes, hogy a testvérek közül hárman is őseik eredetének kutatásával voltak megszállva. IV. Mihály neki indult megkeresni a hódmezővásárhelyi rokonokat, de a hagyomány szerint útközben zsványok áldozata lett. Talán. De az is lehet, hogy mégis eljutott Hódmezővásárhelyig és ott hozzájárult az ottani Szappanos család elszaporodásához. I. József ugyancsak neki indult Bihar felé, hogy őseiket felkurtassa, de megrekedt Tépe községben, ahol feleszeretett Szabó Katalinba és családot alapítottak. Innen származik a családjunk baranyai ága. És végül I. István, aki lovas hintóval és testőrökkel eljutott egészen Kolozsvárig, ahol nemeslevelünket kereste az ottani levéltárban. Azt nem lelte, de feleségre talált ő is Kolozsváry Zsuzsanna személyében, akit haza hozott Kecskemétre és leszármazottaival megalpoztta a kecskeméti Szappanos család törzsét.

Szappanos Zsuzsanna leszármazottai (2. old.)

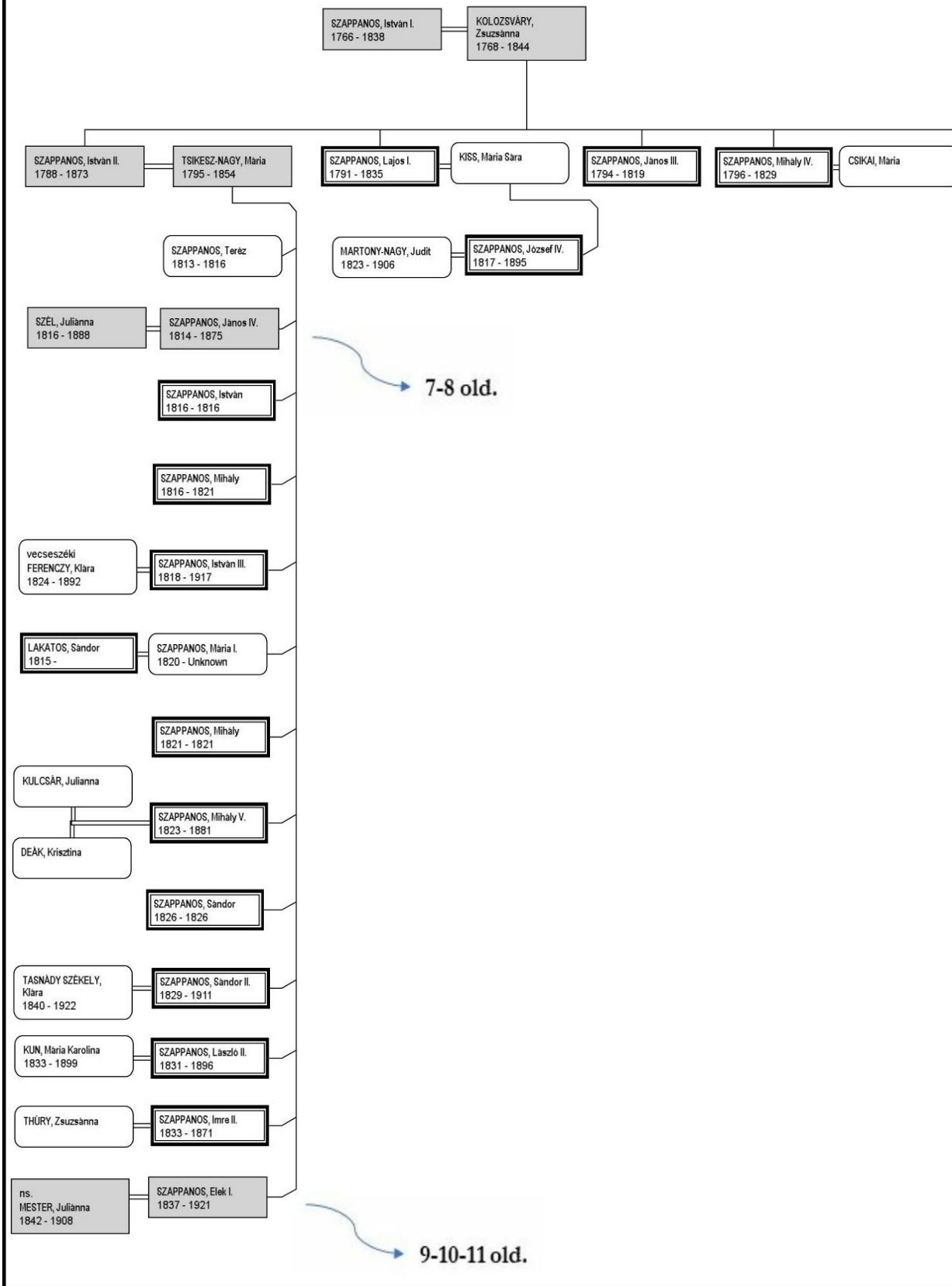

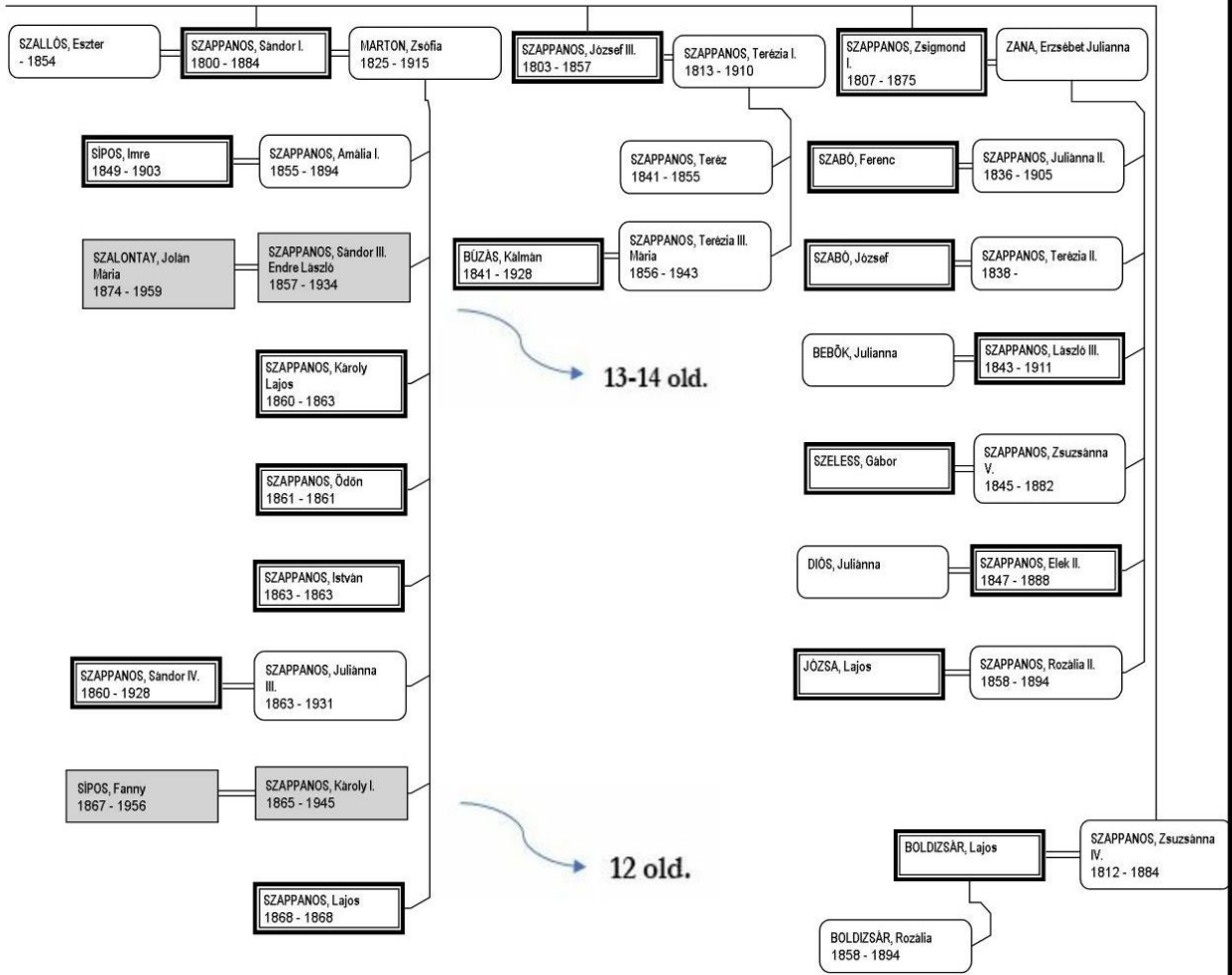
A Szappanos család baranyai ága (3-4 od)

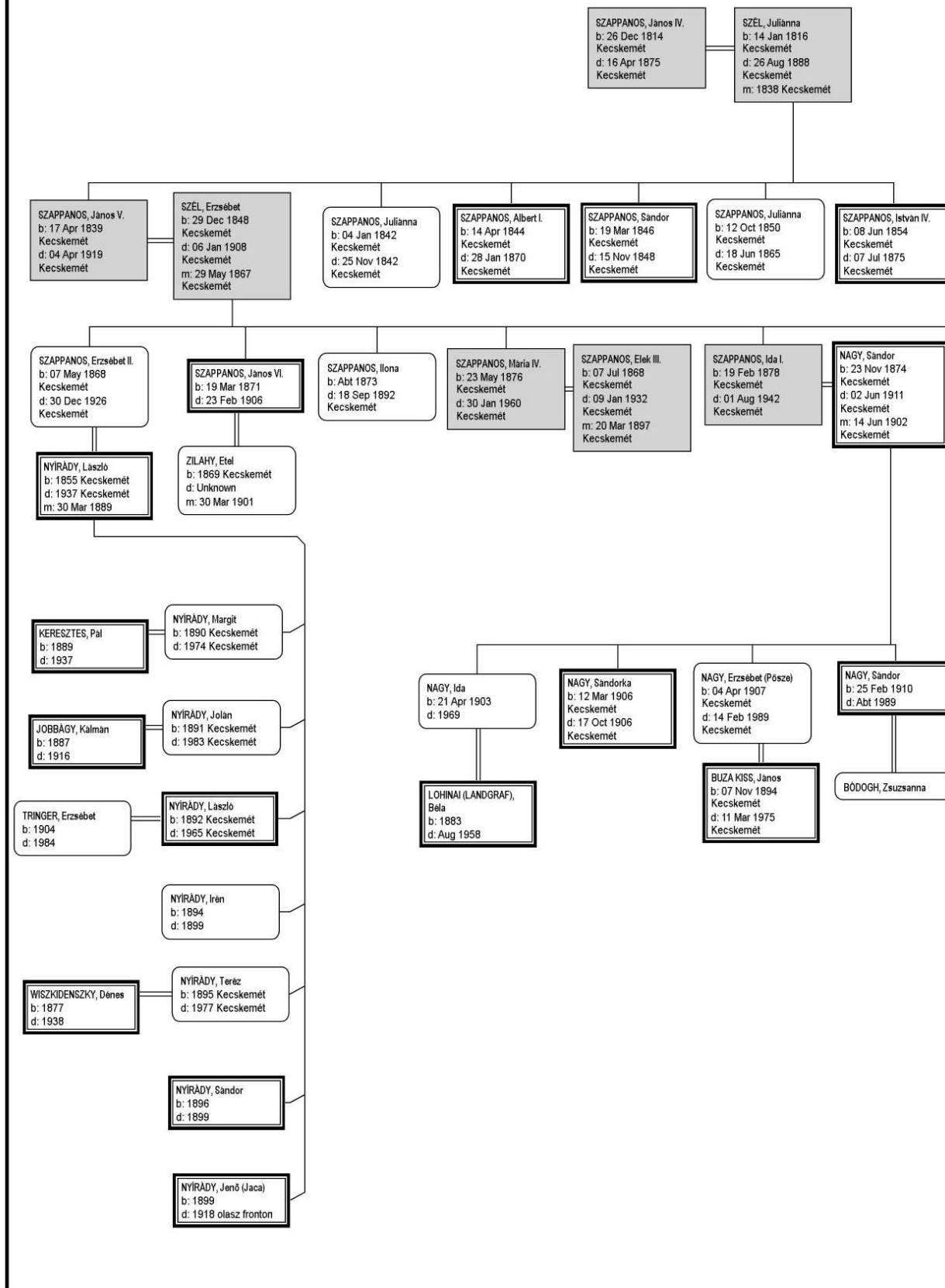

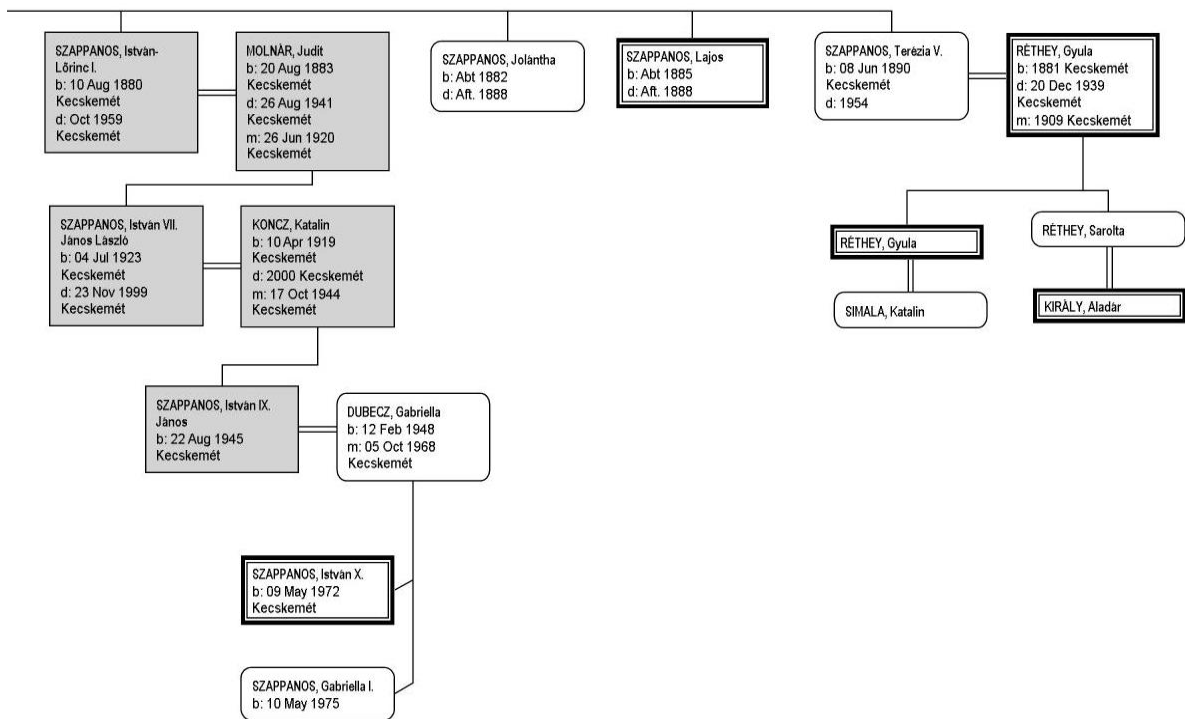
Szappanos István I. leszármazottai (5-6. old)

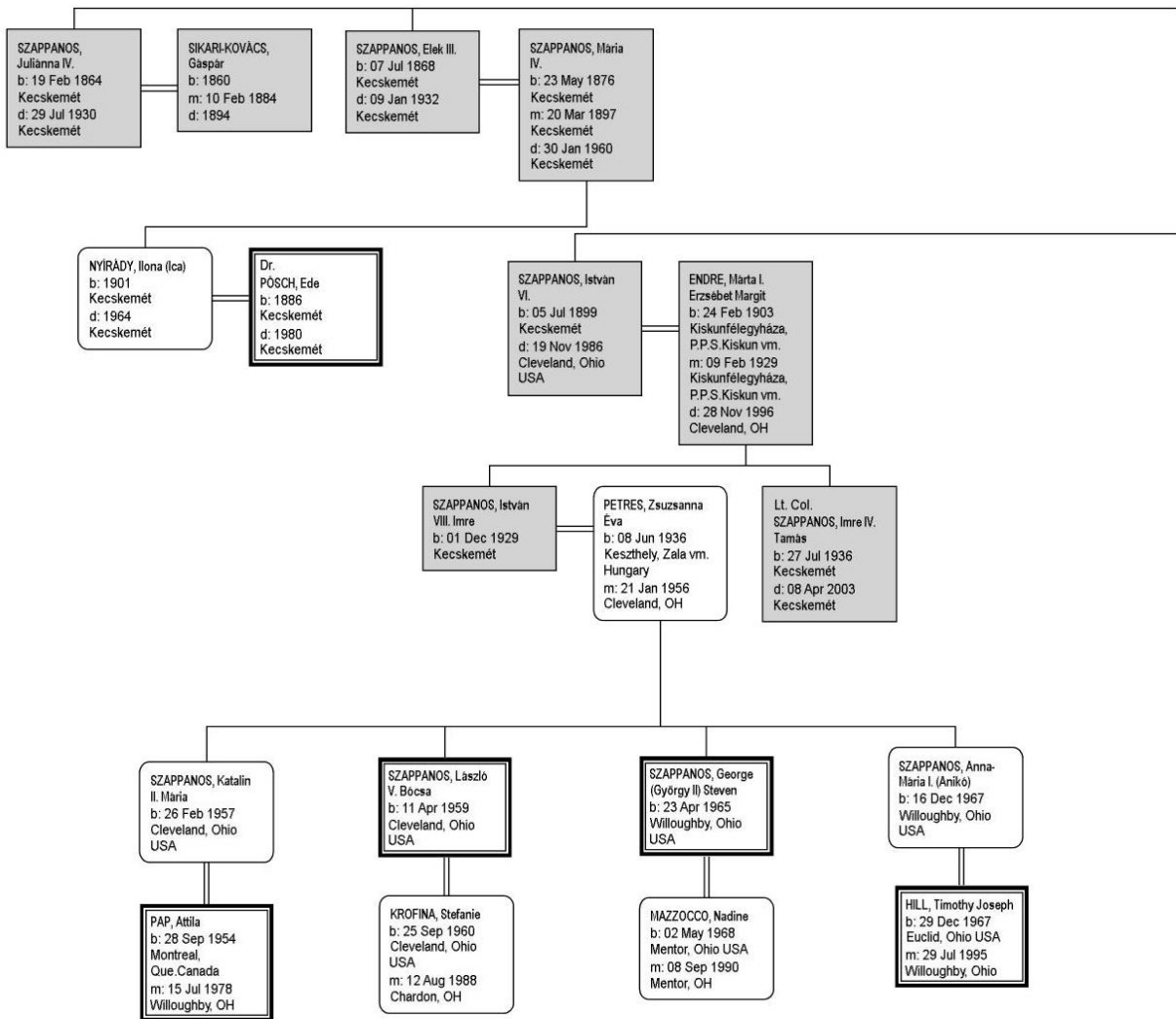

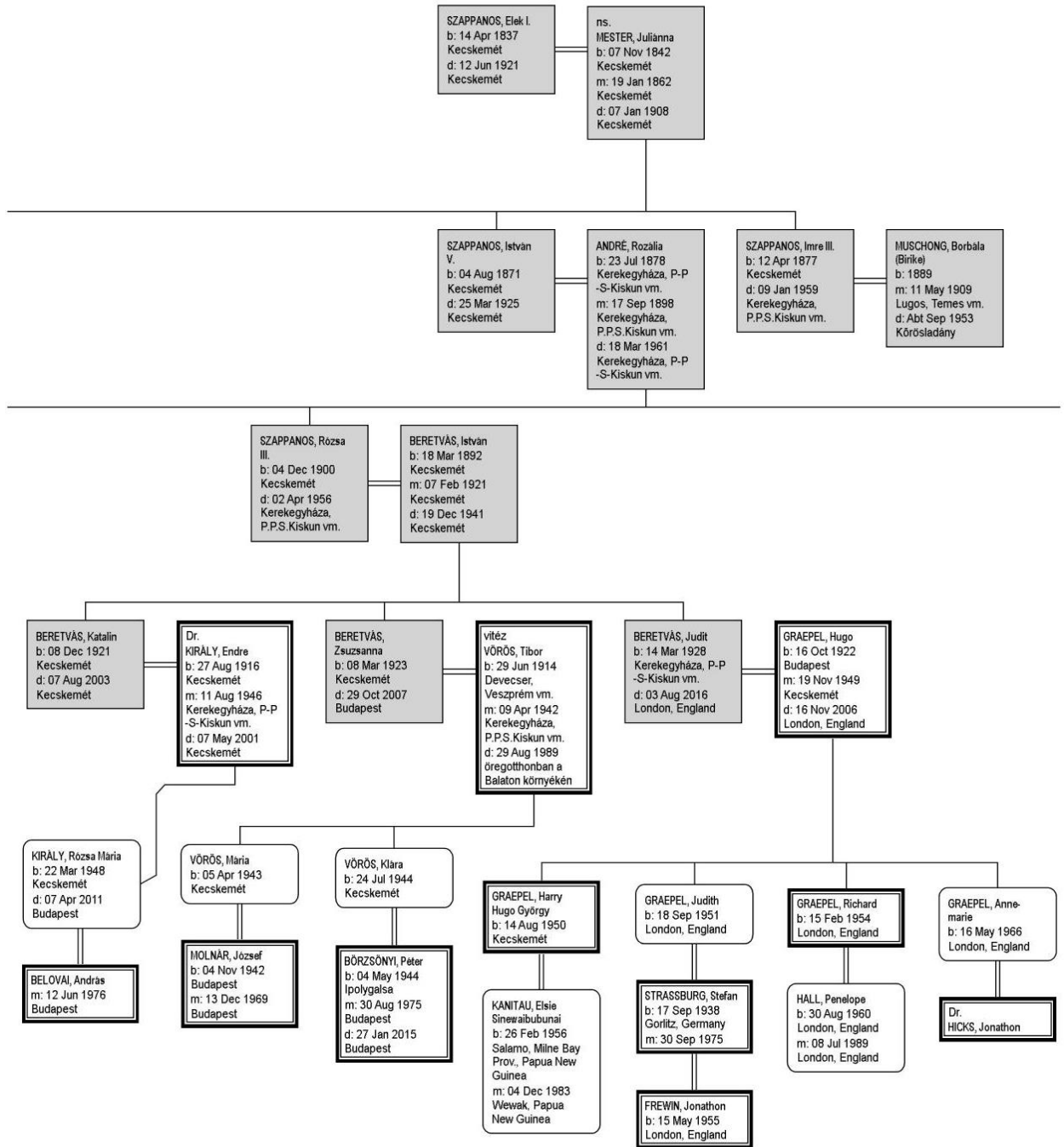
Szappanos János IV. leszármazottai (7-8.old)

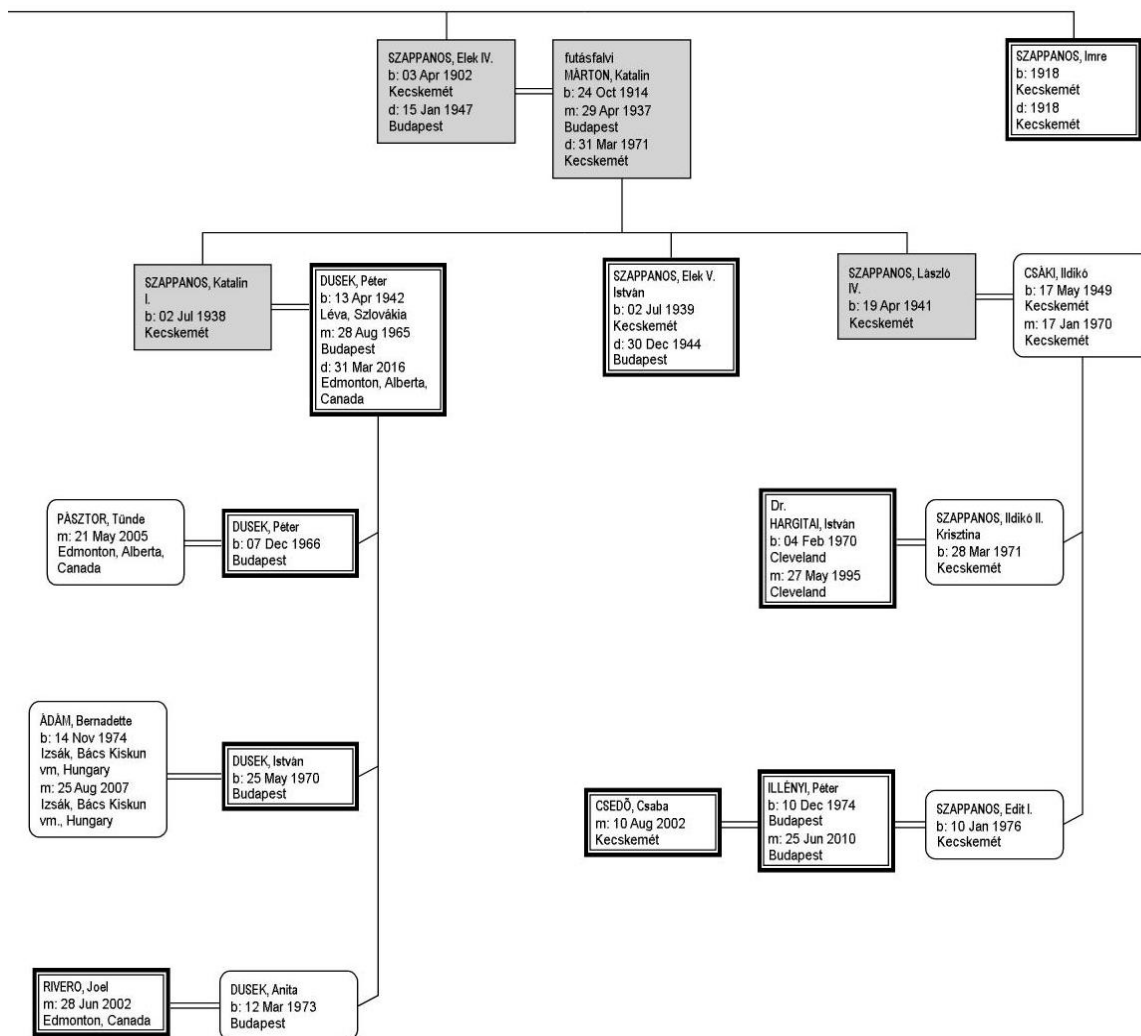

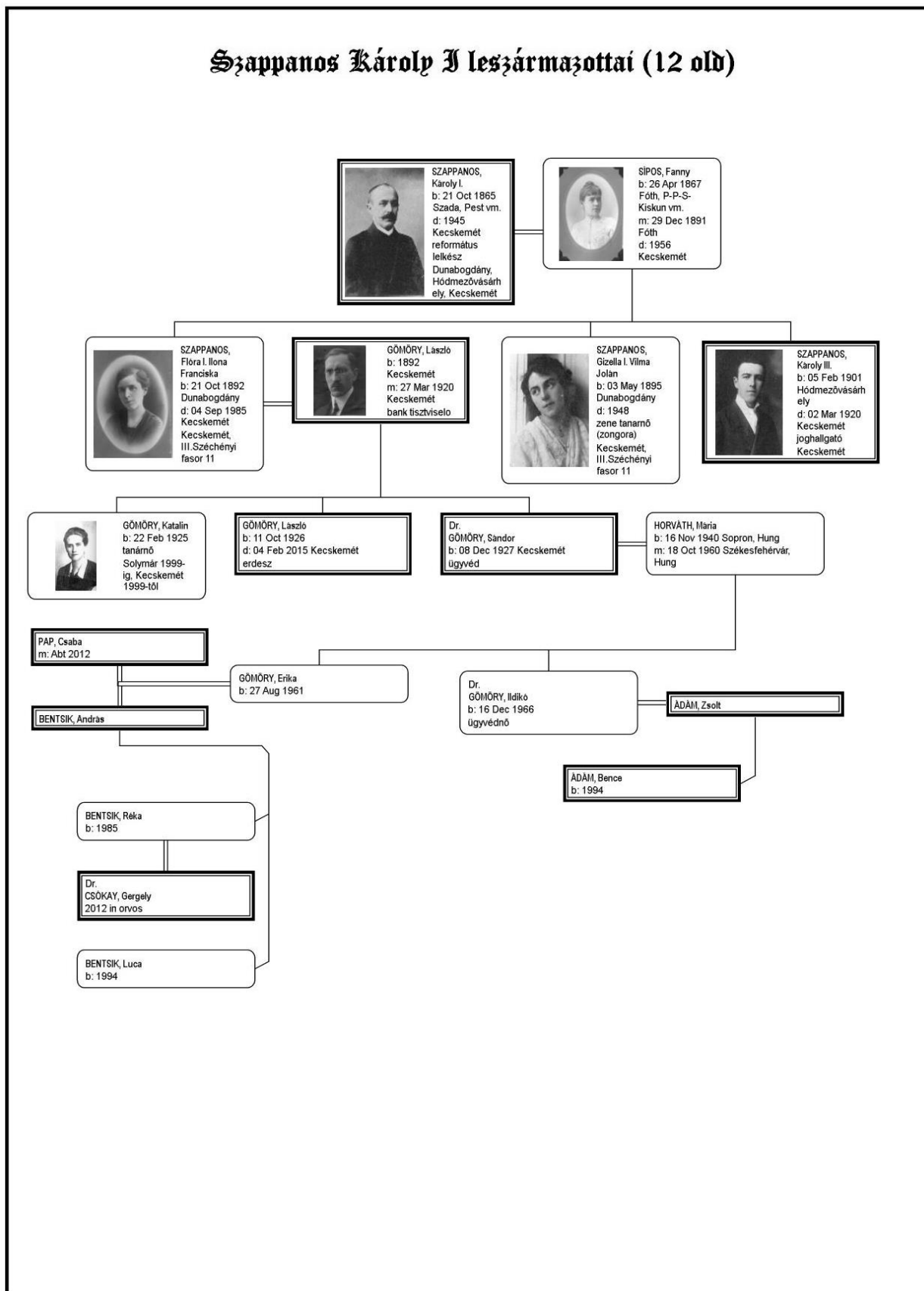

Szappanos Elek I. leszármazottai (9-11 old)

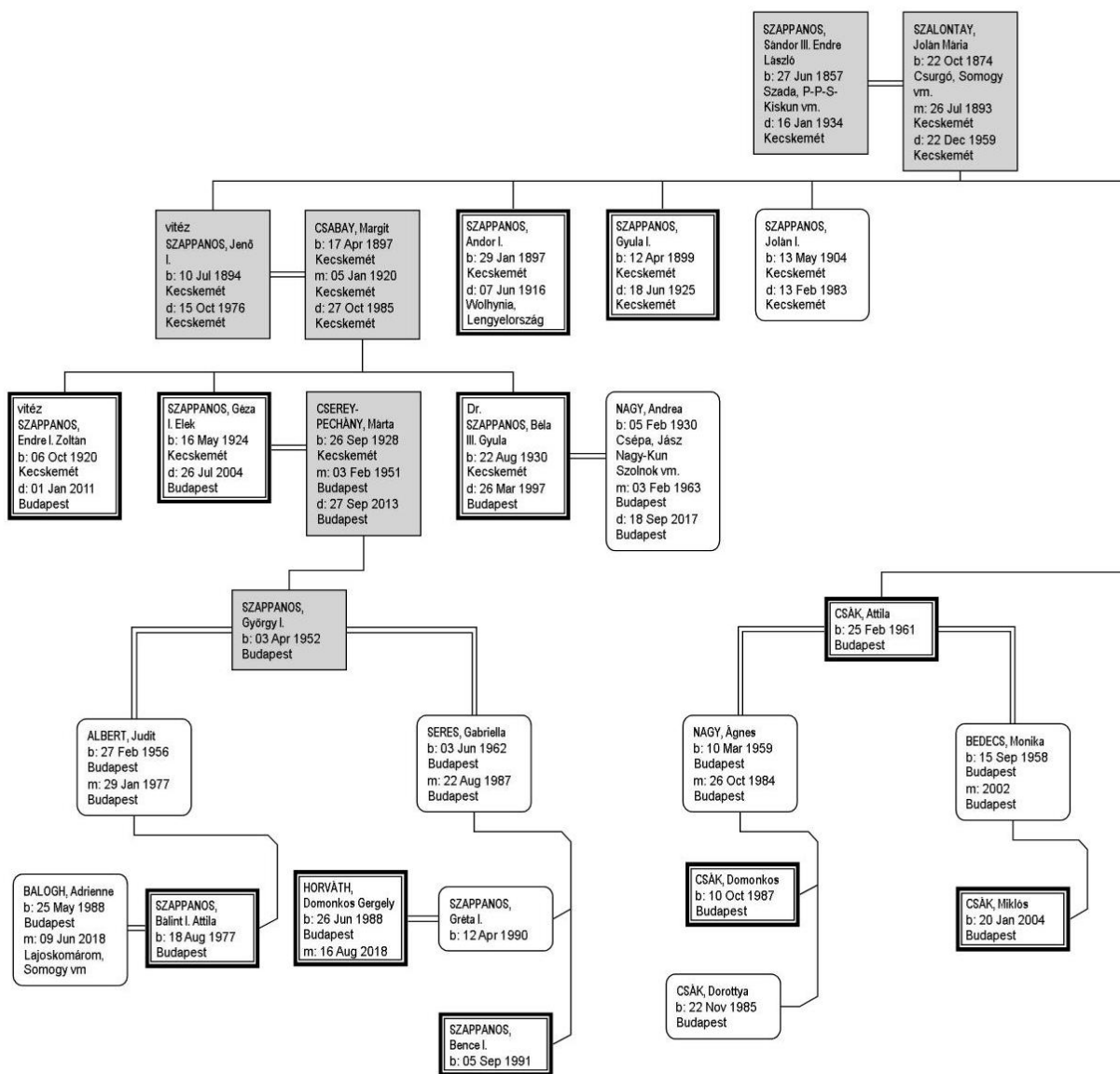

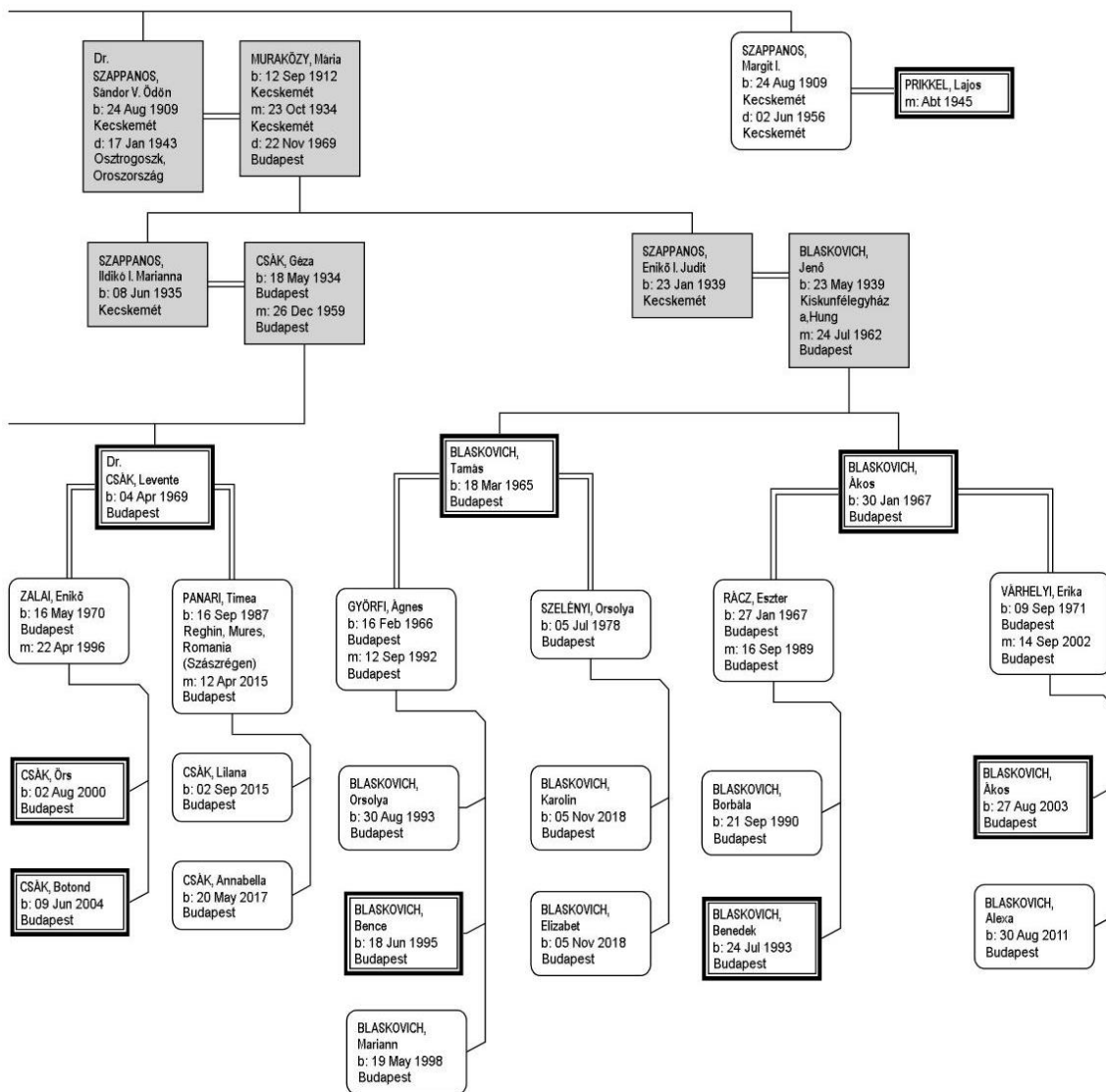

Szappanos Károly I leszármazottai (12 old)

Szappanos Sándor III. leszármazottai (13-14 old)

Index of Individuals

(ismeretlen): 1,14	BLASKOVICH, Elizabet: 11,27
(Unknown), István: 5	BLASKOVICH, Jenő: 11,27
?	BLASKOVICH, Karolin: 11,27
?, Eva: 5	BLASKOVICH, Mariann: 11,27
A	BLASKOVICH, Orsolya: 11,27
ALBERT, Judit: 11,26	BLASKOVICH, Tamás: 11,27
ANDRÉ, Rozália: 8,23	BOCSOR, Lajos: 2,16
Á	BÓDOGH, Ferenc: 7
ÁDÁM, Bence: 12,25	BÓDOGH, Kornélia: 7
ÁDÁM, Bernadette: 10,24	BÓDOGH, Zsuzsanna: 4,20
ÁDÁM, Zsolt: 12,25	BODOR, Zsuzsanna: 13,15
B	BOGYÓ KOVÁCS, Zsuzsanna: 1,14
BADICZ, Apollónia: 2,16	BOLDIZSÁR, Lajos: 13,19
BADICZ, Elemér: 2,16	BOLDIZSÁR, Mária: 1,16
BADICZ, György (1): 2,16	BOLDIZSÁR, Rozália: 13,19
BADICZ, György (1875): 2,16	BÖRZSÖNYI, Anna: 9
BADICZ, Gyula: 2,16	BÖRZSÖNYI, István: 9
BADICZ, Ilma: 2,16	BÖRZSÖNYI, Nóra: 9
BADICZ, Ilona: 2,16	BÖRZSÖNYI, Pál: 9
BADICZ, Irén: 2,16	BÖRZSÖNYI, Péter: 9,23
BADICZ, Jolán: 2,16	BUDAI, Adrien: 3
BADICZ, Lujza: 2,16	BUDAI, Andrea: 3
BAKI, Gyula: 2,16	BUDAI, Péter: 3
BALOGH, Adrienne: 11,26	BUZA KISS, Erzsébet (Zsóka): 4
BÁN, Gyula: 7	BUZA KISS, János (1894): 4,20
BÁN, Mária: 3	BUZA KISS, János (1937): 4
BEBŐK, Julianna: 12,19	BÚZÁS, Kálmán: 1,12,16,19
BEDECS, Monika: 11,26	C
BELOVAI, András: 9,23	CSABAY, Margit: 10,26
BELOVAI, Gergely: 9	CSÁK, Annabella: 11,27
BELOVAI, Kristóf: 9	CSÁK, Antilla: 11,26
BENÁK, Anna: 3	CSÁK, Botond: 11,27
BENÁK, Dénes: 3	CSÁK, Domonkos: 11,26
BENÁK, Mihály: 3	CSÁK, Dorottya: 11,26
BENEDEK, Etel: 2,16	CSÁK, Géza: 11,27
BENKESER, ? : 5	CSÁK, Levente: 11,27
BENKESER, Patrick: 5	CSÁK, Liliana: 11,27
BENKESER, Walter: 5	CSÁK, Miklós: 11,26
BENTSIK, András: 12,25	CSÁK, Őrs: 11,27
BENTSIK, Luca: 12,25	CSÁKI, Ildikó: 10,24
BENTSIK, Réka: 12,25	CSATHO, Gyula: 3
BERETVÁS, István: 9,23	CSATHO, Miklós (1953): 3
BERETVÁS, Judit: 9,23	CSATHO, Miklós (1979): 3
BERETVÁS, Katalin: 9,23	CSEDŐ, Csaba: 10,24
BERETVÁS, Zsuzsanna: 9,23	CSEH, Erzsébet: 13,14,15
BESENCZKY, Mihály: 12	CSEH, Mihály: 1,14
BLASKOVICH, Ákos (1967): 11,27	CSEREY-PECHÁNY, Márta: 11,26
BLASKOVICH, Ákos (2003): 11,27	CSERHALMI, István: 2,16
BLASKOVICH, Alexa: 11,27	CSIKAI, Mária: 10,18
BLASKOVICH, Bence: 11,27	CSÓKAY, Gergely: 12,25
BLASKOVICH, Benedek: 11,27	D
BLASKOVICH, Borhála: 11,27	DABASI-HALÁSZ, Erzsébet: 7
	DEÁK, Krisztina: 6,18
	DEZSŐ, Olga: 7
	DIÓS, Julianna: 12,19

Index of Individuals

DOMIÁN, Árpád (1): 6
DOMIÁN, Árpád (2): 7
DOMIÁN, Dezső: 6
DOMIÁN, Erzsébet: 7
DOMIÁN, Etel: 7
DOMIÁN, Ferenc: 7
DOMIÁN, Gyula (1): 7
DOMIÁN, Gyula (2): 7
DOMIÁN, Ilona: 7
DOMIÁN, János: 6
DOMIÁN, Katalin: 7
DOMIÁN, Mária: 6
DOMIÁN, Sára: 7
DOMIÁN, Teréz: 7
DOMIÁN, Vilma: 7
DRAGOLLOVICS, Gyula: 3
DRAGOLLOVICS, Irén: 3
DRAGOLLOVICS, Teodóra: 3
DUBECZ, Gabriella: 4,21
DULKA, Edit: 4
DUSEK, Anita: 10,24
DUSEK, Edward John: 10
DUSEK, István: 10,24
DUSEK, Márton Gábor: 10
DUSEK, Péter (1942): 9,24
DUSEK, Péter (1966): 9,24

E

ENDRE, Márta I. Erzsébet Margit: 8,22
EÖRDÖGH, Angyal: 5
EÖRDÖGH, Antonia (Pancs): 5
EÖRDÖGH, Ferenc: 5
EÖRDÖGH, Gyula (1): 5
EÖRDÖGH, Gyula (2): 5
EÖRDÖGH, József (1902): 5
EÖRDÖGH, József (1933): 5
EÖRDÖGH, Juszitina: 5
ERB, Dániel: 2,16

F

FELLEGHY, Ottó (1860): 7
FELLEGHY, Ottó (2): 7
FERENCZY, Klára: 5,18
FERRARA, Vincent: 6
FITOS, Erzsébet: 1
FITOS, István (1): 1,16
FITOS, István (1817): 1
FITOS, István László: 1
FITOS, József: 1
FREWIN, Claudia: 9
FREWIN, Jonathon: 9,23
FUHRMAN, Antónia: 2,17

G

GALLÓ, Melitta: 3
GARA, Ágnes: 4
GARTAI, Emese: 3

GARZÓ, Sándor (1): 7
GARZÓ, Sándor (2): 7
GOMBAROVICS, Julianna: 1,16
GÖMBÖS, Petronella: 13,15
GÖMÖRY, Erika: 12,25
GÖMÖRY, Ildikó: 12,25
GÖMÖRY, Katalin: 12,25
GÖMÖRY, László (1892): 12,25
GÖMÖRY, László (1926): 12,25
GÖMÖRY, Sándor: 12,25
GRAEPEL, Anne-marie: 9,23
GRAEPEL, Cara Leah: 9
GRAEPEL, Charity: 9
GRAEPEL, Edward: 9
GRAEPEL, Emaly: 9
GRAEPEL, Harry Hugo György: 9,23
GRAEPEL, Hugo: 9,23
GRAEPEL, Judith: 9,23
GRAEPEL, Matthias Dinai Bandi: 9
GRAEPEL, Richard: 9,23
GYÖNGYÖSI, Irén: 4
GYÖRFI, Ágnes: 11,27

H

HALL, Penelope: 9,23
HARGITAI, Ádám: 10
HARGITAI, Anna: 10
HARGITAI, István: 10,24
HEGEDŰS, Fanni: 3
HEGEDŰS, Frigyes: 3
HEGEDŰS, Liza: 3
HÉJJAS, Angyal: 5
HÉJJAS, Aurél: 5
HÉJJAS, Aurél (Relli): 5
HÉJJAS, Elek: 7
HÉJJAS, Mihály Ferenc: 6
HÉJJAS, Mihály Iván: 6
HÉJJAS, Tibor Ferenc: 6
HÉJJAS, Tibor Lajos: 6
HÉJJAS, Zsuzsanna (Zsuzsi): 6
HICKS, Jonathon: 9,23
HICKS, Sorcha Ilona Rozsa: 9
HICKS, Tevish: 9
HILL, Cathryn Sidonia: 8
HILL, Lauren Ann: 8
HILL, Maxwell Joseph: 8
HILL, Timothy Joseph: 8,22
HORVÁTH, Domonkos Gergely: 11,26
HORVÁTH, Ilona: 6
HORVÁTH, Mária: 12,25

I

ILLÉNYI, Karolina: 10
ILLÉNYI, Krisztina: 10
ILLÉNYI, Péter: 10,24

J

Index of Individuals

JANTSITS, Endre (1856): 8
JANTSITS, Endre (2): 8
JANTSITS, Janka: 8
JANTSITS, Tibor: 8
JENEY, Lajos: 10
JOBÁGY, Ágnes: 3
JOBÁGY, Erzsébet: 3
JOBÁGY, József: 3
JOBÁGY, Judit: 3
JOBÁGY, Kálmán (1887): 2,20
JOBÁGY, Kálmán (1914): 3
JOBÁGY, László: 2
JOBÁGY, Mária: 3
JÓZSA, János: 13
JÓZSA, Lajos: 12,19

K

KÁLMÁN, Mária: 10
KANITAU, Elsie Sinewaibubunai: 9,23
KECSKÉS, István: 10
KELEMEN, Rozália: 13,15
KERESZTES, Pál: 2,20
KERKÁPOLI, Ferenc: 13,15
KERKÁPOLI, István (1): 13,14,15
KERKÁPOLI, István (1768): 13,15
KERKÁPOLI, István (1789): 13,15
KERKÁPOLI, János: 13,14,15
KERKÁPOLI, Zsuzsanna: 13,15
KERKÁPOLY, Eszter: 13,15
KERKÁPOLY, János: 13,15
KERKÁPOLY, Károly: 13,15
KERKÁPOLY, Mór: 13,15
KIRÁLY, Aladár: 5,21
KIRÁLY, Endre: 9,23
KIRÁLY, Rózsa Mária: 9,23
KISS, Albert: 6
KISS, Aranka: 7
KISS, Barna: 7
KISS, Ernő: 7
KISS, Irén: 7
KISS, Klára: 6
KISS, László (1903): 7
KISS, László (2): 7
KISS, Mária Sára: 10,18
KISS, Miklós: 6
KNEPPO, Emőke: 4
KOCÓS, István (1955): 3
KOCÓS, István (1983): 3
KOCÓS, János: 3
KOLOZSVÁRY, Zsuzsanna: 2,14,18
KOMÁROMI, Zoltán: 12
KOMMA, Sándor: 7
KONCZ, Katalin: 4,21
KÓNYA, Mihály: 1,14
KORMOS, Zsuzsanna (Lilli): 6
KORSÓS, Gyula: 2,17
KORSÓS, Imre: 2,17

KOVÁCS, Bence: 3
KOVÁCS, Ferenc: 3
KOVÁCS, Géza (1860): 7
KOVÁCS, Géza (2): 7
KOVÁCS, Iván: 7
KOVÁCS, Jenő: 7
KOVÁCS, Kinga: 3
KOVÁCS, Lenke: 7
KOVÁCS, Vilma: 7
KROFINA, Stefanie: 8,22
KULCSÁR, Julianna: 6,18
KUN, Mária Karolina: 7,18
KUN, Pál: 1,14
KUPA KOMÁROMI, Zsuzsanna: 1,14

L

Lacfi Pécz, Ottó: 1,16
LADOS, Gizella: 5
LAKATOS, Jusztiána: 6
LAKATOS, Sándor: 5,18
LAKATOS, Teréz: 5
LOHINAI (LANDGRAF), Béla: 4,20
LOHINAI, Béla: 4
LOHINAI, Ede: 4
LOHINAI, Ervin: 4
LOHINAI, György: 4
LOHINAI, Marcell: 4
LOHINAI, Mark: 4
LOHINAI, Mór: 4
LOHINAI, Tibike: 4
LOHINAI, Zoltán: 4
LOHINAI, Zsolt: 4
LOHINAI, Zsombor: 4
LOPEZ, Claudio: 9
LOPEZ, Diana: 9
LOPEZ, Edwin Giovanni: 9

M

MÁNYOKI, Lajos: 2,17
MÁNYOKI, Margit: 2,17
MÁNYOKI, Vilma: 2,17
MÁRTON, Katalin: 9,24
MARTON, Zsófia: 10,19
MARTONY-NAGY, Judit: 10,18
MAZZOCCO, Nadine: 8,22
MERÉTEY, Klára: 3
MESTER, Julianna: 8,18,23
MÉZES, Irén: 6
MOLNÁR, Ádám: 3
MOLNÁR, Béla (1945): 3
MOLNÁR, Béla (2006): 3
MOLNÁR, József: 9,23
MOLNÁR, Judit (1883): 4,21
MOLNÁR, Judit (1970): 9
MOLNÁR, Julia: 2,16
MOLNÁR, Marcell: 3
MOLNÁR, Tamás: 9

Index of Individuals

MURAKÖZY, András (1): 6
MURAKÖZY, András (2): 6
MURAKÖZY, Ferenc (1870): 5
MURAKÖZY, Ferenc (1898): 6
MURAKÖZY, Ferenc (3): 6
MURAKÖZY, Imre (1838): 5
MURAKÖZY, Imre (1862): 5
MURAKÖZY, Imre (1902): 6
MURAKÖZY, Imre (4): 6
MURAKÖZY, Jolán: 6
MURAKÖZY, Juliánna: 5
MURAKÖZY, Mária (1863): 5
MURAKÖZY, Mária (1899): 6
MURAKÖZY, Mária (1912): 11,27
MURAKÖZY, Mária (3): 6
MURAKÖZY, Teréz: 5
MURAKÖZY, Terézia: 6
MUSCHONG, Borbála (Birike): 10,23

N

NAGY SZABÓ, Emília: 1,16
NAGY SZABÓ, Lujza: 2,16
NAGY SZABÓ, Sándor: 1,16
NAGY, Ágnes: 11,26
NAGY, Andrea: 11,26
NAGY, Erzsébet (Pösze): 4,20
NAGY, Ida: 4,20
NAGY, Ilona: 6
NAGY, Mihály: 1,14
NAGY, Sándor (1874): 4,20
NAGY, Sándor (1910): 4,20
NAGY, Sándorka: 4,20
NARANCSIK, Ilma: 1,16
NARANCSIK, Lajos (1): 1,16
NARANCSIK, Lajos (1873): 1,16
NARANCSIK, Pál: 1
NARANCSIK, Zoltán (1869): 1,16
NARANCSIK, Zoltán (1903): 1
NEMERE, Gizella: 5
NYÍRÁDY, Ilona (Ica): 3,4,8,22
NYÍRÁDY, Irén: 3,20
NYÍRÁDY, Jenő: 3
NYÍRÁDY, Jenő (Jaca): 3,20
NYÍRÁDY, Jolán: 2,20
NYÍRÁDY, Judit: 3
NYÍRÁDY, László (1855): 2,20
NYÍRÁDY, László (1892): 3,20
NYÍRÁDY, László (1934): 3
NYÍRÁDY, Loretta: 3
NYÍRÁDY, Margit: 2,20
NYÍRÁDY, Mónika: 3
NYÍRÁDY, Péter: 3
NYÍRÁDY, Sándor: 3,20
NYÍRÁDY, Tamás: 3
NYÍRÁDY, Teréz: 3,20

P

PAÁL, Gyula: 5
PAÁL, Jenő (1): 5
PAÁL, Jenő (2): 5
PANARI, Tímea: 11,27
PAP, Attila: 8,22
PAP, Austin Thomas: 8
PAP, Csaba: 12,25
PAP, Dylan Andrew: 8
PÁSZTOR, Tünde: 10,24
PÁZSIT, Rachel: 2,14
PETRES, Zsuzsanna Éva: 8,22
PODHRADSKY, Judit: 2
POLYÁK, Irén: 4
PÖSCH, Ede: 3,4,8,22
PRIKKEK, Lajos: 11,27

R

RÁCZ, Eszter: 11,27
RÉTHEY, Éva: 5
RÉTHEY, Gyula (1881): 4,21
RÉTHEY, Gyula (1943): 5
RÉTHEY, Gyula (2): 5,21
RÉTHEY, Katalin: 5
RÉTHEY, Sarolta: 5,21
RÉTHEY, Zsuzsanna: 5
RIVERO, Abigail Katalin Josephine: 10
RIVERO, Joel: 10,24
RIVERO, Jordan Jose Elek: 10
RONGE, Eva: 5
RONGE, Gerold: 5
RONGE, Marlow: 5
RONGE, Wolfgang: 5

S

SABATA, Éva: 4
SAVAGE, Jonathan: 8
SCHWAN, Marie-Luise: 6
SEBESTYÉN, Ádám (1820): 2,17
SEBESTYÉN, Ádám (1857): 2,17
SEBESTYÉN, Emília: 2,17
SEBESTYÉN, Erzsébet: 2,17
SEBESTYÉN, Ida: 2,17
SEBESTYÉN, Ilona: 1,16
SEBESTYÉN, Mária: 2,17
SEBESTYÉN, Rozália: 2,17
SERES, Gabriella: 11,26
SIKARI-KOVÁCS, Gáspár: 8,22
SIMALA, Katalin: 5,21
SÍPOS, Fanny: 12,19,25
SÍPOS, Imre: 10,19
SÍPOS, Irén: 10
SÖN, Berta: 2,16
STRASSBURG, Sebastian: 9
STRASSBURG, Stefan: 9,23
SULYOK, Vilma: 8
SZABÓ, Ferenc: 12,19
SZABÓ, Gizella: 12

Index of Individuals

- SZABÓ, József: 12,19
SZABÓ, Katalin: 1,14,16
SZABÓ, Rózsa: 12
SZABÓ, Teréz: 6
SZALLÓS, Eszter: 12,19
SZALONTAY, Jolán Mária: 10,19,26
SZÁNTHÓ, Mórincz: 5
SZAPPANOS (BRASSAI), Mihály I.: 1,14
SZAPPANOS (HORVÁTH), Mihály II.: 1,14
SZAPPANOS, Albert I.: 5,20
SZAPPANOS, Amália I.: 10,19
SZAPPANOS, Andor I.: 11,26
SZAPPANOS, Andrew (Endre II) Mark: 8
SZAPPANOS, Anna-Mária I. (Anikó): 8,22
SZAPPANOS, Bálint I. Attila: 11,26
SZAPPANOS, Béla I.: 7
SZAPPANOS, Béla II.: 7
SZAPPANOS, Béla III. Gyula: 11,26
SZAPPANOS, Bence I.: 11,26
SZAPPANOS, Edit I.: 10,24
SZAPPANOS, Elek I.: 8,18,23
SZAPPANOS, Elek II.: 12,19
SZAPPANOS, Elek III.: 4,8,20,22
SZAPPANOS, Elek IV.: 9,24
SZAPPANOS, Elek V. István: 10,24
SZAPPANOS, Endre I. Zoltán: 10,26
SZAPPANOS, Enikő I. Judit: 11,27
SZAPPANOS, Erzsébet I.: 1,14
SZAPPANOS, Erzsébet II.: 2,20
SZAPPANOS, Ferenc I.: 6
SZAPPANOS, Ferenc II.: 10
SZAPPANOS, Flóra I. Ilona Franciska: 12,25
SZAPPANOS, Gabriella I.: 4,21
SZAPPANOS, George (György II) Steven: 8,22
SZAPPANOS, Géza I. Elek: 10,26
SZAPPANOS, Gizella I. Vilma Jolán: 12,25
SZAPPANOS, Gréta I.: 11,26
SZAPPANOS, György I.: 11,26
SZAPPANOS, Gyula I.: 11,26
SZAPPANOS, Ida I.: 4,20
SZAPPANOS, Ildikó I. Marianna: 11,27
SZAPPANOS, Ildikó II. Krisztina: 10,24
SZAPPANOS, Ilona: 4,20
SZAPPANOS, Imre: 10,24
SZAPPANOS, Imre I.: 1,16
SZAPPANOS, Imre II.: 7,18
SZAPPANOS, Imre III.: 10,23
SZAPPANOS, Imre IV. Tamás: 8,22
SZAPPANOS, István (1816): 5,18
SZAPPANOS, István (1863): 12,19
SZAPPANOS, István I.: 2,14,18
SZAPPANOS, István Ia.: 1,14
SZAPPANOS, István II.: 2,18
SZAPPANOS, István III.: 5,18
SZAPPANOS, István IV.: 5,20
SZAPPANOS, István IX. János: 4,21
SZAPPANOS, István V.: 8,23
SZAPPANOS, István VI.: 8,22
SZAPPANOS, István VII. János László: 4,21
SZAPPANOS, István VIII. Imre: 8,22
SZAPPANOS, István X.: 4,21
SZAPPANOS, István-Lőrinc I.: 4,21
SZAPPANOS, Janka I.: 8
SZAPPANOS, János I.: 1,14
SZAPPANOS, János Ia.: 13,14
SZAPPANOS, János II.: 2,14
SZAPPANOS, János III.: 10,18
SZAPPANOS, János IV.: 2,18,20
SZAPPANOS, János V.: 2,20
SZAPPANOS, János VI.: 3,20
SZAPPANOS, Jenő I.: 10,26
SZAPPANOS, Jolán I.: 11,26
SZAPPANOS, Jolántha: 4,21
SZAPPANOS, József: 13,14
SZAPPANOS, József I.: 1,14,16
SZAPPANOS, József II.: 1,16
SZAPPANOS, József III.: 1,12,16,19
SZAPPANOS, József IV.: 10,18
SZAPPANOS, József V.: 10
SZAPPANOS, Judit I.: 1,14
SZAPPANOS, Judit II.: 1,14
SZAPPANOS, Judit III.: 10
SZAPPANOS, Julianna (1842): 5,20
SZAPPANOS, Julianna (1850): 5,20
SZAPPANOS, Julianna I.: 1,16
SZAPPANOS, Julianna II.: 12,19
SZAPPANOS, Julianna III.: 7,12,19
SZAPPANOS, Julianna IV.: 8,22
SZAPPANOS, Julianna V.: 12
SZAPPANOS, Karolina I.: 7
SZAPPANOS, Károly I.: 12,19,25
SZAPPANOS, Károly II.: 6
SZAPPANOS, Károly III.: 12,25
SZAPPANOS, Károly Lajos: 11,19
SZAPPANOS, Katalin I.: 9,24
SZAPPANOS, Katalin II. Mária: 8,22
SZAPPANOS, Klára: 7
SZAPPANOS, Kornélia I.: 7
SZAPPANOS, Kristen I.: 8
SZAPPANOS, Krisztina: 6
SZAPPANOS, Lajos (1868): 12,19
SZAPPANOS, Lajos (1885): 4,21
SZAPPANOS, Lajos I.: 10,18
SZAPPANOS, László I.: 1,16
SZAPPANOS, László II.: 7,18
SZAPPANOS, László III.: 12,19
SZAPPANOS, László IV.: 10,24
SZAPPANOS, László V. Bócsa: 8,22
SZAPPANOS, Margit I.: 11,27
SZAPPANOS, Mária: 2,16
SZAPPANOS, Mária I.: 5,18
SZAPPANOS, Mária II.: 10

Index of Individuals

- SZAPPANOS, Mária III.: 6
SZAPPANOS, Mária IV.: 4,8,20,22
SZAPPANOS, Mária V.: 12
SZAPPANOS, Mária VI.: 10
SZAPPANOS, Mihály (1816): 5,18
SZAPPANOS, Mihály (1821): 6,18
SZAPPANOS, Mihály Ia.: 1,14
SZAPPANOS, Mihály III.: 1,14
SZAPPANOS, Mihály IV. (1752): 1,14
SZAPPANOS, Mihály IV. (1796): 10,18
SZAPPANOS, Mihály V.: 6,18
SZAPPANOS, Mihály VI.: 6
SZAPPANOS, Mihály VII.: 6
SZAPPANOS, Miklós I.: 7
SZAPPANOS, Nicholas (Miklós II) Anthony: 8
SZAPPANOS, Ödön: 12,19
SZAPPANOS, Pál I.: 12
SZAPPANOS, Péter I.: 8
SZAPPANOS, Rozália I.: 2,17
SZAPPANOS, Rozália II.: 12,19
SZAPPANOS, Rózsa III.: 8,23
SZAPPANOS, Sándor (1826): 6,18
SZAPPANOS, Sándor (1846): 5,20
SZAPPANOS, Sándor I.: 10,19
SZAPPANOS, Sándor II.: 6,18
SZAPPANOS, Sándor III. Endre László: 10,19,26
SZAPPANOS, Sándor IV.: 7,12,19
SZAPPANOS, Sándor V. Ödön: 11,27
SZAPPANOS, Teréz (1813): 2,18
SZAPPANOS, Teréz (1841): 1,12,16,19
SZAPPANOS, Terézia I.: 1,12,16,19
SZAPPANOS, Terézia II.: 12,19
SZAPPANOS, Terézia III. Mária: 1,12,16,19
SZAPPANOS, Terézia IV.: 8
SZAPPANOS, Terézia V.: 4,21
SZAPPANOS, Vilma I.: 7
SZAPPANOS, Zachary Andrew: 8
SZAPPANOS, Zsigmond I.: 12,19
SZAPPANOS, Zsuzsanna I.: 13,14,15
SZAPPANOS, Zsuzsanna II.: 1,14
SZAPPANOS, Zsuzsanna III.: 1,16
SZAPPANOS, Zsuzsanna IV.: 13,19
SZAPPANOS, Zsuzsanna V.: 12,19
SZÉL, Erzsébet: 2,20
SZÉL, Judit: 5
SZÉL, Juliánna: 2,18,20
SZELENYI, Orsolya: 11,27
SZELESS, Gábor: 12,19
SZÉLL, János: 1,14
SZELNER, Ferenc (1): 7
SZELNER, Ferenc (2): 7
SZELNER, Rózsi: 7
SZEMERÉDY, Cheryl Merrill: 6
SZEMERÉDY, Robert: 6
SZEMERÉDY, Robert Tibor: 6
SZEMERÉDY, Tas Árpád: 6
SZEMERÉDY, Zoltán Kornél: 6
SZENTKIRÁLYI-TÓTH, Zsuzsanna: 1,16
SZILÁGYI-NAGY, István: 1,14
-
- t
- tudni, jölenne (1): 9
tudni, jölenne (2): 9
-
- T
- TASNÁDY SZÉKELY, Klára: 6,18
THÚRY, Zsuzsanna: 7,18
TOMORY, Jenő: 7
TORMÁSSY-HEGEDŰS, Judit: 1,14
TÓVÖLGYI, Ilona: 6
TÓVÖLGYI, Tibor (1): 6
TÓVÖLGYI, Tibor (2): 6
TRINGER, Erzsébet: 3,20
TSIKESZ-NAGY, Mária: 2,18
TURMANN, Anna: 3
-
- U
- unknown: 6
Unknown: 5
-
- V
- VÁRHELYI, Erika: 11,27
VINCI, Gyula: 2,17
VÖRÖS, Klára: 9,23
VÖRÖS, Mária: 9,23
VÖRÖS, Tibor: 9,23
-
- W
- WISZKIDENSZKY, Dénes: 3,20
WISZKIDENSZKY, Gusztáv: 3
WISZKIDENSZKY, Irén: 3
-
- Z
- ZALAI, Enikő: 11,27
ZANA, Erzsébet Julianna: 12,19
ZILAHY, Etel: 4,6,20
ZOMBORI, Csenge: 4
ZOMBORI, Emese: 4
ZOMBORI, István (1926): 4
ZOMBORI, István (1958): 4
ZOMBORI, Réka: 4
ZSILL, Károly: 2,17

A SZAPPANOS (ALIAS BRASSAI) NEMESLEVÉL

Apaffy Mihály erdélyi fejedelem aláírásával és pecsétjével

A P A J I Dei gratia Princeps Transylvanie, partium Regni Hungarie Dominus et Scaulorum Comes.

Memorie commendamus tenore presentium, significans, quibus expecta universis: Quod Nos cum ad nomallorum, fidelium, Dignorum, Consiliariorum, Nosstrorum, singularium Nobis propterea factam intercessionem, tunc vero benignè accutus et consideratus fidelitate, fidelibus servitiis Nobis Michaelis Szappanos alias Brasai de Alba Julia, que ipse Nobis et huic Regno Nosstro Stramine, pro locorum et temporum vacantiis, in rebus ac negociis, fidei et industriae, sue committis et concessis iuxta possibilitatis sue exigentiam, fideliter exhibuit et impendit, ac in futurum quoque ea, vel similia, exhibiturum et impensurum, ipsam nulli dubitamus, Cunctis itaque Michaelen Szappanos alias Brasai, ac Stephanum filium eius, ex speciali gratia, et potestate nostre Principalis plenitudine, et sua et condicione ignobilis, in qua nati sunt eximendos, ac in ceterum et numerum verorum, natorum, indubitanonumque, et insignitioni Regni Nosstri Stramine, et partium Hungarie adveniarum: Nobilium amantissimos, cooptari et adscribendos duximus: prout amantissimum, aggregamus, cooptamus et adscribimus presentium per vigorem. De cetero expresse ut a modo demeritis, successis temporibus idem Michael et Stephanus Szappanos alias Brasai, heredesque, et posteritas ipsorum utriusque, pro veris, natis indubitanisque et insignis Nobilibus habeantur et reputentur. In superam autem huiusmodi vere et perfecte Nobilitatis eorum: hec arma, seu nobilitatis insignia: Sautum, vix, militare, celestini coloris, in cuius campo quatuor, nigri, pariter et albis intermixta promissis frondem pro extruendo nido, portare conspiciant. Supra, Sautum, gulea militaris clausa est, postquam contigit Daulonia Regum, gemis atque uniebus deceter exornatum: ex cono vero galee, tenet, sive lemnia variorum, colorum, hinc inde defluentes, utriusque oras seu margines ipsius Sauti, pulcherrime ambiat et exornat: prout hec omnia, in capite, sive principio presentium literarum, docta manu, et arte, Pictoris clarus expressa et depicta extantibus. Anno delibato et ex certa scientia, liberalitateque, nostra Imperiali prefatus Michael et Stephanus Szappanos alias Brasai, heredesque, et posteritas ipsorum utriusque, status universi gratiosi decimus donavimus et contulimus: Amicivnes et concedentes, ut ipsi prescripta Arma, seu Nobilitatis insignia, more, aliorum, verorum, natorum, indubitanonumque, et insignitioni Nobilitum, Armis umentium, ubique, in preliis, hostiliudis, torcationis, duellis, monomachibus, ac aliis quibusvis exercitiis militariibus, et nobilitariibus, nec non, sigillis, vexillis, cortinis, velis, aut aliis, armulis, clupeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter, vero quantumlibet rerum, et expeditionum, generibus, sub more et spectare nobilitatis titulo, quo eos, ab universis et singulis, ejusdemque status, condicione, gradus, honoris, ordinis, officii, dignitatis, preeminencieque, et functionis, hominis, existant, insignis, tenore, nominari et reputari volumus fore cogenssore, omnibusque, et singulis honoribus, gratiis, privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus ac prerogativis, quibus ceteri veri, nati, indubitanque, et insigniti, predicti Regni Nosstri Stramine, partiumque, Hungarie, Nobles, et milita res homines, quomodocumque, de jure, et ab antiqua consuetudine, iuratus fruuntur et gaudent, perpetuo uti, frui, et gaudere valent atque possint. In cuius rei memoriam, firmamentis perpetuam presentis literis nostris pendentes et authentici sigilli nostri munimine roboratas memoratis Michaelis et Stephanus Szappanos alias Brasai, heredesque, et posteritas ipsorum, ut usque, sequens universis clanciter, dandas, duximus et concedendas. Datum in civitate nostra Alba Julia, die vigesima, septimo mensis, Novembris, Anno Millesimo, sexcentesimo, septuagesimo Quarto.

Actum in illis partibus, in civitate nostra Alba Julia, die vigesima, septimo mensis, Novembris, Anno Millesimo, sexcentesimo, septuagesimo Quarto.

Apafi, Isten kegyelméből Erdély fejedelme, Magyaror-
 szághoz tartozó részek ura, a székelyek ispánja stb, emlékezetül ad-
 juk, jelen levelünkkel értesésre adván mindenkinek, akiket illet: hogy
 Mi egyrésztől néhány hűséges tanácsosunknak eziránt való különös kö-
 ben-járására, másrészt pedig kegyesen figyelembe véve és szem előtt
 tartva a Gyulafehérvári jelszavakat Szappanos, másként Brassai Mihálynak
 hűségét és hűséges szolgálatait, amelyeket irántunk és a mi országunk,
 Erdély iránt a hely és idő különbözősége szerint a hűségre és ügy-
 buzgóságára bízott dolgokban és ügyekben a lehetőséghez képest hűsé-
 gesen teljesített és kifejtett és nem kételkedünk, hogy a jövőben is
 ilyenformán és ehhez hasonlóan fog viselkedni és cselekedni. Ennek
 fogva ugyanazok Szappanos, másként Brassai Mihály és István
 különös kegyelmünkből és fejedelmi hatalmunk teljességéből kifolyólag
 a nem nemes állapotból és helyzetből, amelyben születtek, kivesszük
 és a mi Erdély országunk és Magyarország hozzácsatolt részeinek igazi
 született és kétségtelen nemeseinek gyűlékezésébe és számába fölvesszük
 dőnek, besorozandónak, beszámítandónak és beirandónak veltük; mihez
 képest fölvesszük, besorozzuk, beszámítjuk és beirjuk ezen levelünk
 erejénél fogva. Megmásíthatatlanul elhatározván, hogy ezentul és a
 vendőben ugyanazok Szappanos, másként Brassai Mihály és István, továbbá
 bá az örökösök és azoknak mindkét nemű utódai igazi, született, ké-
 ségtelen és bejegyzett nemeseinek tekintésessenek és tartassanak. Az
 ő igazi és tökéletes nemességüknek jeléül megfontolt lélekkel, bízva
 elhatározással és jóindulattal, fejedelmi bőkezűségünkből kifolyólag
 az előbb említett Szappanos, másként Brassai Mihálynak és Istvánnak,
 azok örökösöknek és mindkét-nemű összes utódainak adtuk, ajándékoztuk
 és adományoztuk ezt a címerez levelet, vagy nemesség-jelvényts tudni
 illik a kékszinű hadi-paiszot, amelynek mezejében, vagy udvarában a

szek-rakáshoz lombot vivő, fehérrel tarkázott fekete galamb látható. A paizs felett zárt hadisisak nyugszik, melyet drágakövekkel és gyöngyökkel csinosan díszített királyi korona takar; a sisak csupjáról pedig különböző színű szalagok, illetve foszlányok omlanak alá mindkét oldalra és a paizsnak mindkét szegélyét, illetve szélét igen szépen körülveszik és díszítik: miként mindezek jelen levelünk fejében, illetőleg kezdetén a festő ügyes kezével és művészetével kifejezve és lefestve világosabban láthatók. Engedélyezvén és megengedvén, hogy maguk az említett címeres levelet vagy nemességi jelvényt más igazi, született, kétségtelen és bejegyzett címer-leveles nemességnek szokása szerint mindenütt, a lovagi, a tornajátékokon, párbajokban, párvadatokban és bármiféle más hadi- és nemesi gyakorlatokon, valamint a paizsokon, zászlókon, kárpitokon, lepleken, szőnyegekben, gyűrűkön, paizsokon, sátrakon, házakon és siremlékekben, általában pedig bármiféle dologban és vállalkozásban az igazi és valódi nemesség címén viselhessek és hordhassák, és akarjuk, hogy őket úgy az ősszegesség, mint egyesek, bármily állásu, helyzetű, rangu, tisztségű, ~~tisztségű~~ rendű, hivatalu, méltóságú, főméltóságú és ügykörű egyének legyenek is, a nemességi címmel ellátottaknak mondják, tartsák, nevezzék és tekintsék; és mindazon általános és különös megtiszteltetésekkel, kegyelmekkel, kiváltságokkal, kedvezményekkel, szabadságokkal, mentességekkel, és előjogokkal örökösen élhessenek, örvendhessenek, melyeket az említett Erdélyi országunknak és Magyarországnak osztatott részének többi igazi, született, kétségtelen és bejegyzett nemesi és katonai rendű egyénei bármiféle jogon és régi szokás szerint használnak, élveznek és annak örvendenek. Ezen dolog örök emlékeztére és erősségére a mi függő és hiteles pecsétünkkel ellátott jelen levelünket adtuk és engedélyeztük az említett Szapponos, másként Brassai Mihálynak és fiának, Istvánnak azok mindkét nemű összes örökösének és utódainak. Kelt a mi Gyulafehérvár városunkban 1674. évi november hó 27. napján. Apafi Mihály ak. Lugasi Ferenc ak. titkár.

SIEBENBÜRGER ADEL.

Bd. IV. 12/

EDELLEUTE

Taf. 161.

SZAPPANOS, I.

SZAPPANOS, II. et BRASSAI

SZARVADI.

SZARUKÁN.

SZARVADY de BÓTHAZA, a.)

SZARVADY, b.)

SZARVAS.

SZÁSZ.

SZÁSZ alias NAGY

SZÁSZ de ALBIS.

SZÁSZ de JLENCZFALVA.

SZÁSZ de JLLYEFAIVA.

Großes und allgemeines Wappen Buch. Viertes Band. XII
amit J. Siebermachers állitok össze
"Adel von Siebenbürgen"

Verlag v. Benet u Raspe Nürnberg, 1898.

Tafel 161. Legelw mit Leierw. u. einer (X)
(h. a. Luldelou) Szappanos alias Brassai
Wappen im 3. eine W # Taube im Schabel gr.
Zweig haltend. Kleinod: keines verlichen
Decken: Ohne Farbenangabe.

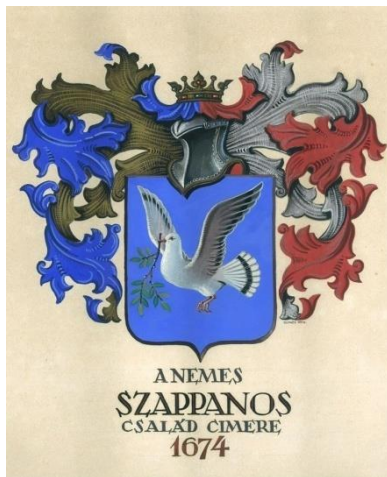
223. oldal.

Adels und Wappenbrief v. Michel Apafi, d. d.
Gyulafehérvár 27. November 1674 für Michel,
Szappanos alias Brassai und Sohn ebenfalls
Michael.

Orig. Dipl. R.A. Budapest-

(X) Cimert: a galamb háttérre Nilagos kek-
a sisak fehéret, ezüst, a nyél nyírók arany nyírók
a kotvas arany nyírók

Rezi felfejtése nemek neues level ar-
otras levelkésen Gold. kpl. Aru-G.
Levelk. Betrol-kek es arany (nyírók)
Jobbát károsos fehér (ezüst)

Ezt a címer festményt 1943 körül Csikós Tóth András akkori református kollégiumi rajztanárom, később jeles festő és grafikus, készítette a család megbízásából, több példányban. Én háromról tudok, amik Szappanos Jenő, Szappanos Elek és apám Szappanos István tulajdonában voltak. Ma már csak egy példány létezik, a Jenő bácsié, és az jelenleg unokája Szappanos György tulajdonában van.

Ez a címer annak az üvegre festett és égetett 30x45 cm méretű üvegtábla fénykép másolata amit apám készíttetett fiainak a hetvenes években. Az üvegtábla két példányban készült a clevelandi Winterich Studióban, ahol apám is dolgozott több évig. A művészi kivitelezést Czinczik József magyar iparművész készítette apám kézrajza alapján, aki ennek a Studiónak volt munkatársa és apám jó barátja. Az egyik példány az én lakásom falán függ itt Amerikában, a másik Tamás öcsémrel együtt visszatért Kecskemétre, és halála után tudtommal Laci unokaöcsém tulajdonába került.

Ezt a címer képet Szappanos Béláné Nagy Andreától kaptam. Ez a kép az ő lakásukat díszítette. Eredete és készítője ismeretlen, de feltehetően a fenti üvegtábla fénykép másolata.

Nagy György

Magyarországi családai.

X kötet.

Szappanos család.

Bihar megye nemes családja.

Szappanos Mihály Tökölji Imre egyik kapitánya volt 1693 — 4 ben. ^{2.)}

Szappanos másképp Nagy György 1684 ben a nagybányai nemesek sorában található. ^{3.)}

2.) Tökölji Imre naphoz

3.) Nagybánya megyei jegyzőkönyv

Großes und allgemeines Wappenbuch

vom Liebenbürgen.

(223. L.)

I.) Kroppanos (Taf. 161.)

Wappen: In B. Löwe steigend,
in der Rechten Krümsäbel, in der linken
Pfeile haltend. —

Kleinod: Keines verliehen. — Decken:

Ohne Farben Angabe.

Adels und Wappenbrief vom Fürstlich

Syulauferwart 1. november 1624.

Bethen d. d. ~~Johann~~ 8. Julij 1620. für

~~R. A. Budapest - Gyf. L. R. X~~

Johann Kroppanos als Haupterwerber und
durch im sein Schwiegersohn Sebastian
Krobb.

(R. A. Budapest - Gyf. L. R. XIII.)

Förster, Fotoborn

II.) Scappanos alias Brussai. (Taf. 161.)

Wappen: In Blau ein W # Taube
im Schnabel gr. Zweig haltend. —

Kleinod: Keines verliehen. — Decken:

Ohne Farbangabe.

Attest und Wappenbrief vom
Michael Apafi d. d. Gyulafehervőt
27 November 1674. mit Michael Scappanos
alias Brussai und Sohn ebenfalls
Michael.

(Orig. Dipl. K. A. Budapest.)

IV. 12.

Magyar Királyi eszaki-keleti érsekség I. rész

Az 1754-55. évi. nemzeti összeírások
volt Bihar megyében: 3 Szapporos
János, Sámuel, István.

Ullási Pál. A királyi könyvt. 1527-1867.

Az országos levéltárban Budapesten

Szapporos alias Kónya (Szabolcs m.)

I Kónya a. Szapporos.

LXVI. Kir. Könyvt. 274.

LXVI. L.R. 274. Bécs 1835 márc. 5.

Nemességét igazoltatta Kónya alias

Szapporos család. (Szabolcs m.)

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI SZAPPANOSOK BIRTOKÁBAN LÉVŐ „KUTYABŐR”

az eredeti latinból németre való fordítása.

- 1 -

Wir Ferdinand II. von Gottes Gnaden erwählter Kaiser der Römer immer Mehrer des Reiches König in Germanien und Ungarn Böhmen Dalmatien Kroatien Slawonien ...Serbien Galizien ...Bulgarien usw. König Erzherzog von Österreich Herzog von burgund Brabant Steyer Karinthia Karniola Markgraf von Mähren Herzog von Luxemburg und Ober- und Niederschlesien Württemberg und Teck Fürst von Schwaben Graf von Habsburg Tirol ...Kiburg Görz Landgraf im Elsaß Markgraf des Heiligen Römischen Reiches in Antwerpen und der Ober- und Niederlausitz Herr der Markgrafschaft Slawonien und zu Portenau und Salins übergeben hiermit dem frischen Gedächtnis mit dem Wortlaut des Vorliegenden, welchen Personen diese Urkunde nützen soll. Wir verodnen dies sowohl im Hinblick auf die demütigste Bitte einiger unserer Getreuen vorgetragen an unsere Majestät, als auch ganz besonders in Ansehung der aufmerksam und in Treue erwogenen und ausgeführten Dienste unseres getreuen Dieners Jacobus Scappanios, welche selbiger erstens der heiligen ungarischen Krone und danach unserer Krone von... gemäß dem Wechsel von Ort und Zeit treu erwiesen hat und auf sein Versprechen hin, daß er uns auch fürderhin diese Dienste erweisen und sie auf sich nehmen wird, sowohl wegen diesem also als auch ganz besonders aus unerer königlichen Gunst und Großzügigkeit heraus, mit welcher wir alle, die sich um uns und den christlichen Staat verdient gemacht haben und begierig waren die Tugend zu pflegen, auszeichneten. Indem wir dem Beispiel unserer erhabenen Vorgänger und ehemaligen Könige von Ungarn folgen, haben wir geruht, ihnen die sichtbaren Zeichen ihrer Tugenden zu verleihen, welche, indem wir sie gewähren, zu noch Größerem anspornen mögen. Deshalb haben wir eben diesen Jacobus Scappanios und durch ihn Elisabeth Szanislo seine Tochter Katharina seine Brüder Andreas Scappanios ferner seine Verwandten Gregor Martin Kasjuczy ebenso Tobias Thomas und Jonas Chromozky und den anderen Gregor Scanto aufgrund unserer königlichen Macht und Stärke und unseres besonderen Wohlwollens damit sie hineingeschrieben und hinzugefügt werden in die Gemeinschaft und Zahl der alten und unbestreitbaren Adligen unseres Königreiches Ungarn und der ihm unterworfenen Gebiete aufgenommen und sie aus dem niederen Stand in welchem sie sich dem Vernehmen bisher befunden haben herausgehoben.

Aus unserem sicheren Wissen und aus überlegtem Geist entscheiden und gestatten wir daß sie selbst von nun an in Zukunft und immer fortdauernden Zeiten alle jene Gunsterweisungen Auszeichnungen Gnaden Privilegien Freiheiten Vorrechte und Befreiungen welche die übrigen wahren und unbezweifelbaren Adligen unseres Königreiches Ungarn und der ihm untertanen Teile bisher nach Recht und Herkommen gebraucht haben und freudig benutzen ebenfalls gebrauchen und sich daran erfreuen sollen und daß diese für alle ihre Erben und Nachkommen beiderlei Geschlechtes gelten sollen und sie sich daran erfreuen können. Als Beweis unserer aufrichtigen Gunst Güte und Freigebigkeit verleihen wir ihnen diese Waffen und Abzeichen ihres Adels... (sinngemäß : Grundfarbe des Wappens ist blau, darauf ein Turm aus steinernen Quadern auf dem ein Mann sichtbar ist, bekleidet mit einem roten Wams, die linke Hand um die Hüfte gelegt... in der Rechten eine Lanze und auf die rechte Seite eines Schildes gelehnt, dazu ein zweiter Ritter mit einem prächtigen Diadem und einer Keule in der rechten Hand....) Eben diesem Jacobus Scappanos und mit ihm der Elisabeth Scanislo und den oben besonders aufgeführten Personen sowie ihren Erben und Nachfahren beiderlei Geschlechtes (sollen die oben erwähnten Rechte und Privilegien) verliehen werden. Aus unserem sicheren Wissen und überlegtem Geiste entscheiden und gestatten wir, daß sie selbst von nun an in Zukunft und immer fortdauernden Zeiten eben diese Zeichen (ihrer Würde) oder Adels unseres Königreiches Ungarn und aller ihm unterworfenen Teile mit denselben Rechten Gnaden Vorrechten und Freiheiten der Adligen ebenso (haben sollen) wie die, welches selbiges durch Natur oder Gewohnheit gebraucht haben und freudig benutzen und sich daran erfreuen... (es folgt eine Aufzählung einzelner adliger Privilegien und deren Beschreibung; sinngemäß: Erlaunis an allen ritterlichen Spielen teilzunehmen, so z.B. Turnieren, Zwei- und Einzelkämpfen und allen anderen beliebigen ritterlichen und adligen Kämpfen des Heeres; sodann Beschreibung und Ausstattung der Fähnlein Schilde Zelte Häuser und der Grabsteine und anderer Dinge und der Arten von Heerfahrten, die unter dem Namen dieses Adelsgeschlechtes geführt bzw. mitgemacht werden dürfen; weiter: eine nochmalige Bekräftigung des kaiserlichen Willens, daß ihre Nachfahren beiderlei Geschlechtes

als Menschen adligen Standes von allen angesprochen angesehen und geschätzt werden sollen und daß sie sich so verhalten und daß sie alle diese Rechte gebrauchen genießen und sich daran erireuen sollen ,sowohl sie selbst als auch ihre Nachfahren beiderlei Geschlechtes...) ...(singemäß:Diese Adelsverleihung bekräftigen wir durch die Bestätigung der Zeugen,außerdem soll durch unser angehängtes Siegel ,welches wir in unserem Königreich Ungarn benutzen,die Erinnerung an diese Sache wach gehalten und die fortwährende Beständigkeit der Privilegien gesichert werden ,indem wir es für gut befunden haben ,daß dem Jacobus Scappanos und mit ihm der oben genannten Elizabeth Szanislo ,seiner Gattin ,und allen weiter oben genannten Personen sowie ihren Erben und Nachkommen beiderlei Geschlechtes diese Privilegien huldvoll gewährt werden sollen. (sinngemäß: Gegeben am Hof zu Wien durch unseren Erzkanzler im Oktober des Jahres 1633,im 13. Jahr unserer Herrschaft als römischer König,im 14.Jahr unserer Regierung in Ungarn, im 15,Jahr als könig von Böhmen mit Zeugnis der aufgeführten Personen NN ... und allen übrigen,die in unserem Königreich Ungarn Ämter, und Ehren innehaben

Ferdinand

Laurentius Ferencz...

Az eredeti nemességet adományozó latin nyelven írt kutyabőr, német fordítása, amit II. Ferdinánd, 1633 októberében adományozott Szappanos Jakabnak, feleségének Szaniszló Erzsébetnek, leányának Katalinnak és testvéreinek Szappanos Györgynek és Andrásnak, ugyancsak rokonainak Kazynczki György (és) Márton, Wramoczky Tóbiás, Tamás (és) Jónás, úgyszintén Szántó Györgynek, a királyhoz való hűségükért és nemes szolgálataikért. Ezt a nemeslevelet 1633-ban Abaúj-Torna vármegyében hirdették ki. A címer, kék alapon egy kőköckákból épített tornyon álló férfi, vörös mentében, bal keze kardja fogatján, Jobb kezében egy lándzsát tartva, egy jobb oldalán álló pajzsra támaszkodik amelyen egy gazdag diadémmal ékesített lovac látható, jobb kezében egy buzogánnyal. A nemesi címmel járó privilégiumok a következők: „mindennemű lovagi játékokon való részvétel, pl. tornákon, páros vagy egyéni viadalokon, vagy a hadaknak bármely más lovagi vagy nemesi viadalain. A címer használata sátrakon, zászlókon, házakon, sírköveken és részvétel hadi felvonulásokon. Továbbá a fent nevezetteket és azoknak mindkét nembéli leszármazottjait mindenki Nemesként tisztelje, úgy beszédben mint magaviseletben.”

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI SZAPPANOS CSALÁD LESZÁRMAZÁSA

A hódmezővásárhelyi Szappanos család leszármazása :

utódok sorrendje	feleség, gyerekek, megjegyzések
I. Szappanos Mihály szül. (?) halál (?)	Sarkadkeresztúr, Biharmegye további adatok nincsennek fiai : <i>II. Sz.Mihály</i> I. Sz.István (hova ment ?) 1.ág
II. Szappanos Mihály szül. (?) halál (?)	1768-ban jött HMV-re fia : <i>III. Sz.Mihály</i>
III. Szappanos Mihály szül. 1784 halál. 1864	1.feleség : Szabó Judit (?) fia : II Sz.István-----> 2. ág 2.feleség : Nagy Katalin (?) fia : <i>IV. Sz.Mihály</i>
IV. Szappanos Mihály szül. 1833 halál 1910	1.feleség : Imre Sára (?) fia : <i>V.Sz.Mihály</i> 2. feleség : Bodrás Zsafia (?) fia : nincs
V. Szappanos Mihály szül. 1865 halál 1937	1. feleség : Tárucz Celesta (?) fiai : VI. Sz.Mihály (élt : 1902 - 1974) <i>I. Sz.György</i> I. Sz.János (élt : 1913 - 1984) 2. feleség : Tárucz Márta (?) fia : nincs
I. Szappanos György szül. 1904 halál 1981	feleség : Meszlényi Rozália (élt : 1920 -) fiai : <i>II. Sz.György</i> I. Sz.László (1940 -) Sz.Rózsa (1943 -)
II. Szappanos György szül. 1938	feleség : Munsch Dorothea fiai : Sz.Tünde (?) Sz.Sylvie (?) <i>I. Sz.Alexis (?)</i>

További adatok a hódmezővásárhelyi Szappanos családról :

Az V. generatio leszármazottjai : V.Sz.Mihály fiai

- VI.Sz.Mihály : orvos Budapest, Rákoczi út 12
felesége : Lolónéni (Neve: ?)
fia : nincs
- I. Sz.János : tisztviselő, váll.kir. vezetője, HMV, Oldalkosár u. 12
felesége : Szalontai Anna (?)
fia : Sz.Anna, Demény Andrásné
Bp.Budakeszi, Felkeszi u. 4
fiai : 1 fiu : ()
1 lány : ()
- I. Sz.György (lásd I oldal), VI. generatio

Az VI. generatio leszármazottjai : I. Sz.György fiai

- I.Sz.György : fiai lást I oldal
- I.Sz.László : feleség : Ulrike Brigitte Böttcher (1947 -)
Darmstadt, Soderstr. 96
fia : nincs
- Sz.Rózsa : Bátori Endréné
Budapest, 14 ker., Dongó u. 10
fia : II. Bátori Endre (?)

A kecskeméti és hódmezővásárhelyi Szappanos családok feltételezett rokoni kapcsolata :

Első feltételezés : a kecskeméti leszármazási táblázatából következtethető

I. Szappanos Mihály : Gróf Thököly Imre kuruckapitánya
1674 nemesi oklevél Apafi Mihálytól
fiai : II. Mihály (Bihar, Vásárhely)
István (elesett a zsibói csatában 1705)
János (István özvegyével jött Kecskemétre)

II. Szappanos Mihály : élhetett az 1700-as évek elején,
lehet ő ment el Sarkadkeresztúrra, Biharba.
Az innen tovább vándorló Sz. Mihály az ő fia,
ez a fiú ment 1768-ban Hódmezővásárhelyre.

Második feltételezés :

A hódmezővásárhelyi Szappanos család leszármazási táblázatából következtethető

I. Szappanos Mihálynak két fia volt :

- 1) II. Sz. Mihály, aki 1768-ban Hódmezővásárhelyre költözött
- 2) I. Sz. István, aki esetleg már 1768 előtt máshova ment,
az ő sorsáról a vásárhelyiek csak találgatnak és azt is
feltételezik, hogy Kecskemétre mehetett.
Családi pereskedésről is vannak mende-mondák, ami talán
indokolná is, hogy a testvérek nem keresték egymás további
kapcsolatát (lásd : Családok tükrében, 29 oldal, HMV).

Ha az első feltételezés igaz, akkor a vásárhelyi sorrend a Mihályoknál egy számmal megnő, ez azt jelenti, hogy az utolsó utód sorrendjében következő V. Mihály (1865 - 1937) egy számjeggyel előre kerülne és így a VI. Mihály lenne.

A két család közös eredetére utal a verses magyarázat, amelyet úgy a kecskeméti, mint a vásárhelyi Szappanosok ismernek:

" Hóban, sárban, nagy viharban
Útöttünk tanyát Biharba.
Gyékenytörül kákatöre
Györrül jöttünk Vásárhelyre..."

A kecskeméti változata : Szappanos Károly lelkész, 1940, családi feljegyzések

" Sárban, hóban, nagy viharban
Régen költöztünk Biharba.
Gyékenytöröl kákatöre,
Györből gyüttünk Vásárhelyre..."

"Györrül gyöttünk.." nem a mai Győr értendő, hanem a fent említett apai birtok a sarkadkeresztúri pusztán, Győrelején. A " Vásárhelyi családok tükrében" II. Szappanos Mihály apja I. Szappanos Mihály sarkadkeresztúri földbirtokos Rángé, Romony és Győreleje puszták tulajdonosa volt.

Sarkadkeresztúron pár évvel ezelőtt megpróbáltunk az ottani ref.pappal beszélni és ez által az ősök kutatása útján tovább jutni. Sajnos az anyakönyvi kivonatok az egyházi hivatalban csak az 1750-es évek után lettek rendszeresen vezetve és így nem találtunk semmi értelmes adatot.

A templom előtti kis kertben egy emléktábla áll a háborúban elesett katonák névsorával, itt több Szappanos neve szerepel.

Talán a volt biharmegyei földhivatal könyveiből tovább lehetne jutni a kutatás szempontjából.

Ha az elvált Szappanostestvérek igazán pereskedtek, akkor az is lehetséges, hogy valamiféle ügyvédi vagy bírói irat még létezik valamely poros bíróság irodájában.

A további kutatás szempontjából fontos lenne a Biharból kiinduló utakat visszafelé követni. Mert amint a vers mondja: " Ütöttünk tanyát Biharban " főleg azt is jelentheti, hogy előtte valahol máshol kellett a családifészek helyének lenni.

Talán Erdély, talán a felső Tisza vidéke ?

Az utolsó lehetőségre a II. Ferdinánd által kiállított nemesi levél utal, amely a vásárhelyi Szappanosok tulajdonában van. Ez az osztrák császár 1618 - 1657-ig -III- uralkodott, a harmincéves háborúk idején.

Erdélyi részről Bethlen Gábor (1613 - 1629) és Rákoczi György (1630 - 1648) voltak az uralkodó kortársai.

III. Ferdinánd
1618 - 1657

Szappanos generációk

1600 – 1700 években az ősök lakóhelye Sarkadkeresztúr, Biharmegye

1717-ben épített első házban ez a mondat áll :

“ Itten apponáltak eleink, ezen házat építette Isten kegyelméből nemes váradi Szappanos János “.

Szappanos Mihály : földbirtokos Rángé, Romony, Györeleje puszta birtokosa

I. (Ih.) Szappanos Mihály : IV.Sz.M. dédapja, 1767 vagy 68-ban költözik Hódmezővásárhelyre, itt beáll urasági jágernek, a Bika utcai Ösz Török János féle házban költözik.

III. (IIIh.) Szappanos Mihály (1833-1910): katona az osztrák-magyar hadseregben, ahol 12 évet szolgál, hazatérve rendőr és tolmács funkciókban munkálkodik.

Kalandos esküvő Olaszországban, San Pietro templom, otthoni megisméltése HMV Ótemplom 1865-ben, felesége tragikusan meghal tifuszban ugyan ezen évben.

IV.Szappanos Mihály.(IVh.) (1865-1937) iskoláit HMV-en kezdi, érettségét viszont Késmárki gimnáziumban szerez 1883-84

Orvosi egyetem Budapest 1884 – 1889, közben 1 év 1887-88 Bécsi orvosegyetem

1889 Orvosi diploma megszerzése Budapesten, majd gyakornok a Közegészségügyi tanszéken, prof.Fodornál

1890 doktorrá avatás, tanársegéd 1 ½ évig, majd tanulmányok a szemészeti tanszéken, prof.Schuleknél.

1892 visszatérés HMV-re, majd kinevezés Kállay Albert főispán által a 1-2.kerület tiszti orvosa

1918 augusztus 24. Justh főispán kinevezi a város tiszti főorvossá

1921 meghívás Debrecenbe a Közegészségügyi Tanszékre, amelyet nem fogad el

1922 egészségügyi Főtanácsos kinevezés Horty által, királyi főméltóságos cím viselése, Bethlen Gábor gimnáziumban a közegészségtan tanára

1892 márc.26 első házasság Tárczy Celesztával, aki 1913-ban János fia születése után meghal; második házasság ennek húgával Tárczy Verával

1895 a Lázár-Zsoldos utcai ház megvétele

Egyházi funkciók : presbiter 1898-tól, 1919 és 1921 között a ref.egyház főgondnoka

1895-től néprajzi gyűjtések, múzeum gondnoki funkció, könyvtárfelügyelő

Irodalmi munkássága :

1. diák korában a “ Pipás” vicclap szerkesztője

2. Hódmezővásárhely újság riportere 8 éven át (1)

3.Budapesti Hirlap munkatársa

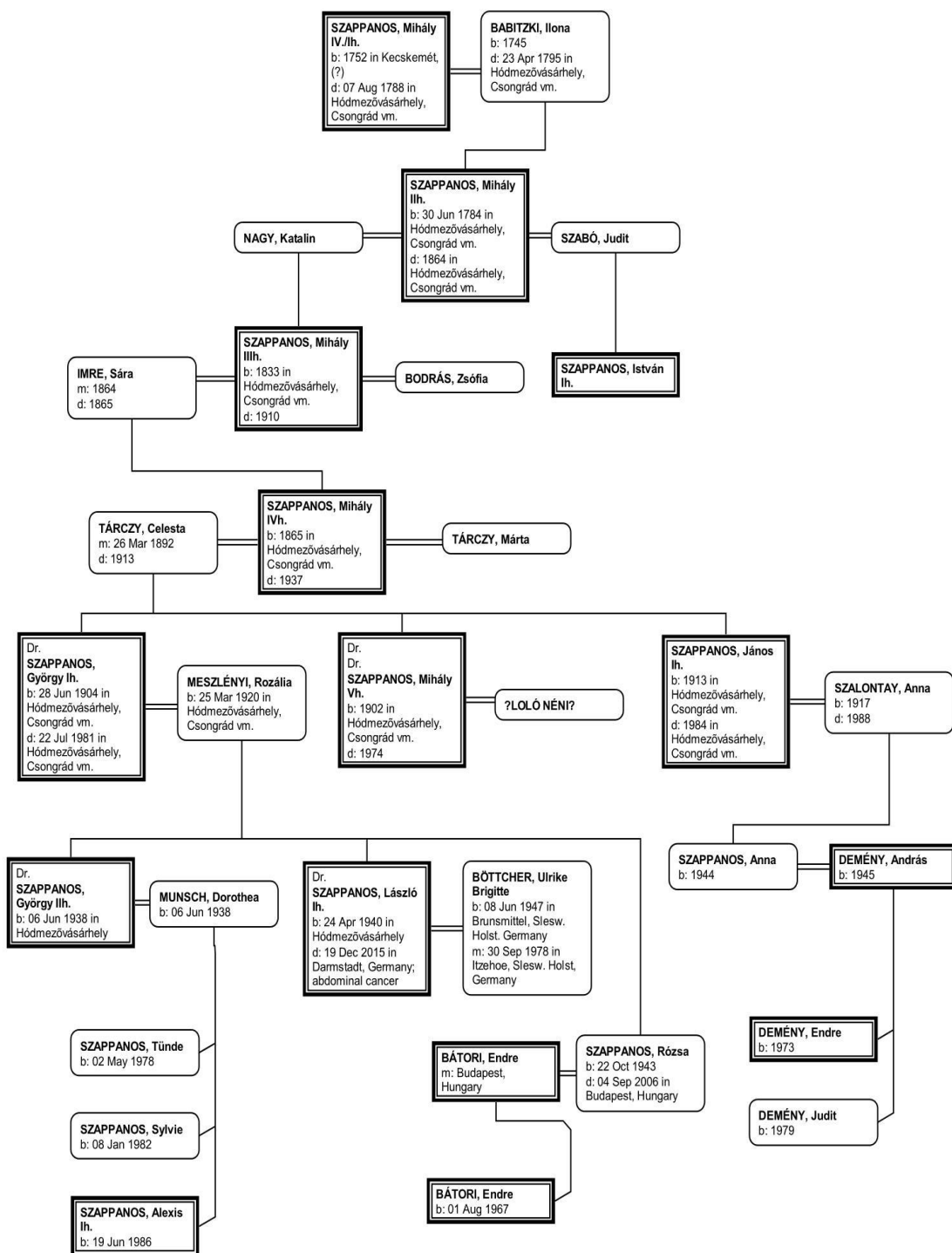
4.Tanulmányok orvosi szaklapokban (2)

5. Vásárhelyi Újság = VÚ és Vásárhelyi Reggeli Újság = VRÛ munkatársa

(1) Tennivalók városunk közegészségügyének megjavítására, 60 oldalas tanulmány

(2) Hódmezővásárhely újság 1871 aprl.2. -1922 jún.22. közben 1922 Népakarat címen

A hódmezővásárhelyi Szappanos Mihály Ős leszármazottai

A SZAPPANOS CSALÁD BARANYAI ÁGA

A családi szájhagyomány szerint, I. János fia I. József elindult, hogy őseit felkutassa, és el is ért a Bihar megyei Tépe községig, ahol viszont bele szeretett egy leányba, Szabó Katalinba, akit feleségül is vett és ott ragadt Tépén, ahol mint községi jegyző helyezkedett el. Négy gyerekük született: II. József, I. Imre, III. Zsuzsánna és I. László. Ezek közül csak Lászlónak voltak leszármazottai (vagy csak azok nevei maradtak meg az utókornak), három leány: Teréz, Juliánna és Rozália, akikkel aztán fiuk hiányában be is zárult a Szappanos család baranyai ága.

Teréznek férje távoli unokatestvére Szappanos József III. volt, akiknek egy leányuk született, szintén Terézia, férjzett Búzás Kálmánnal. Házasság gyermektelen volt, így az örökölt Szappanos vagyont, a Budai utcai házat Búzásné Szappanos Teréz testálta unokatestvéreire és annak gyerekeire.

Szappanos Károly feljegyzései szerint (1940 III 10):

E baranyai Szappanosokra és leszármazottaira hagyta özv. Búzás Kálmánné a kecskeméti Budai u.11 sz. házat oly módon, hogy az eladott ház vételárának

1/5-e legyen Narancsik Lajosné Nagy Szabó Emília 3 gyermeke, vagy azoknak leszármazói,

1/5-e legyen Babitz Györgyné Nagy Szabó Lujza 90 éves özvegyé, vagy annak 9 gyermeke és leszármazottaié,

1/5-e legyen Zsili Károlyné Sebestyén Rozáliáé, vagy gyermekeié, , 1/5-e legyen Vinci Gyuláné Sebestyén Idáé és 6 gyermekéé,

végül 1/5-e legyen Korsós Gyuláné Sebestyén Emíliaé és gyermekeié.

E családi adatokat a Narancsik, Badicz és Sebestyén családoktól kaptam. A végrendeleti hagyomány adatait özv. Búzás Kálmánnétól hallottam. A végrendelet Dömötör László Kir. Közjegyzőnél van.

Spremanns Præd. .

4. Mikaly 1744.	11 Mikaly	25 Repalia 1834 - 1834 1835 - + 1835 - + 1835 - +	48 Janus 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	85 Fogel 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	99 Simeon 1823.
5. Fogel 1751. +	12 Fogel	26 Juliamma 1834 - 1834 1834 - 1834 1834 - 1834	49 Ollaf 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	86 Janus 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	100 Simeon J. 1823 -
6. Janus 1761. +	13 Ljungmann	27 Janus 1834 - 1834 1834 - 1834 1834 - 1834	50 Juliamma 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	87 Janus 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	
7. Ljungmann. 1761. +	14 George 1785 - 1782	28 Janus 1834 - 1834 1834 - 1834 1834 - 1834	51 Simeon 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	88 Simeon 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	
8. Fogel 1761. +	15 Jmte 1780 - 1780	29 Simeon 1834 - 1834 1834 - 1834 1834 - 1834	52 Krogman 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	89 Gert 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	
9. Fogel 1761. +	16 Janus	30 Mikaly 1834 - 1834 1834 - 1834 1834 - 1834	53 Mikaly 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	90 Janus 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	
10. Simeon 1760 - 1788	17 Simeon 1788 - 1788	31 Mikaly 1834 - 1834 1834 - 1834 1834 - 1834	54 Mikaly 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	91 Ollaf 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	
11. Krogman 1761 - 1781	18 Lajos 1781 - 1835	32 Simeon 1834 - 1834 1834 - 1834 1834 - 1834	55 Simeon 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	92 Janus 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	
12. Krogman 1761 - 1781	19 Janus 1784. +	33 Ljos 1834 - 1834 1834 - 1834 1834 - 1834	56 Mikaly 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	93 Simeon 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	
13. Simeon 1761 - 1781	20 Mikaly 1786 - 1786	34 Simeon 1834 - 1834 1834 - 1834 1834 - 1834	57 Mikaly 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	94 Simeon 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	
14. Simeon 1761 - 1781	21 Simeon 1800 - 1884	35 Simeon 1834 - 1834 1834 - 1834 1834 - 1834	58 Mikaly 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	95 Mikaly 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	
15. Simeon 1761 - 1781	22 Fogel 1803 - 1817	36 Fogel 1834 - 1834 1834 - 1834 1834 - 1834	59 Mikaly 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	96 Mikaly 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	
16. Simeon 1761 - 1781	23 Ljungmann 1807 - 1815	37 Ollaf 1834 - 1834 1834 - 1834 1834 - 1834	60 Mikaly 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	97 Mikaly 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	
17. Simeon 1761 - 1781	24 Ljungmann 1812 - 1814	38 Simeon 1834 - 1834 1834 - 1834 1834 - 1834	61 Mikaly 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830 1830 - 1830	98 Mikaly 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868 1868 - 1868	

Arthurath Spremanns Mikaly G. 1675. Mik. 1741.

Spremanns Simeon 1870. 1871.

VEGYES CSALÁDFÁK ÉS TÁBLÁZATOK

SZAPPANOS IMRE
KECEKEMÉRT.

néhai id. Szappanos Elek, kecekeméti református föld-
birtokos, szül. 1837 IV.13.-1921.VI.12. és neje néhai Hester Julianna
kecekeméti református földbirtokosné szül. 1842 XI. 7.-1908 I.27

ezeknek harmadik gyermeke: néhai Szappanos István szül. 1871 VIII.
8. kecekeméti református földbirtokos, ref. főgondnok, meghalt 1925 III.
15.-én.

Jászárokszállási származású néhai André Emánuel kerekegyházi r.
kath. földbirtokos és neje Tóssár Danosé Mária

egyetlen gyermeke: André Róssa, született:Kerekegyháza, 1878
VII. 23. esküdtek Szappanos Istvánnal Kecskemét 1898 IX. 17.

ezeknek gyermekei:

Szappanos István	1899 VII. 5.
" Róssa	1900 XII. 4.
" Elek	1902 IV. 3.

vejük és menyek:

Bereztván István	1892 III. 16.
André Márta	1903 II. 24.
Márton Katalina	1914 X. 24.

U n o k á k:

Bereztván Katalin	1921 XII. 8.
" Zeuseanna	1923 III. 8.
" Judit	1928 III.14.

Szappanos Pistu	1929 XII. 1.
" Tamás	1936 VII.27.
" Katinka	1938 VII. 2.
" Elek	1939 VII. 2.

Szappanos Imre

iol. Szappanos János sr. 1857. Kecskeméti
árvaszekei elnök feljegyzései szerint:

I

Horváth Szappanos Mihály 1690. ben
költözött Kecskemétre itt lakó rokonaihoz
született 1675 — 1747. tehát 66 évet élt
felesége Bogya Kovács Lászlóanna ¹⁶⁷⁵ 1769.
ben Kecskemésen halt meg.

Ezen házasságból 3 gyermek született;

II

1.) Szappanos János 1714⁷ — 1795
felesége Torma Gy. Judit esküdtek 1740 ben

2.) Sz. Mihály 1712. váczi családok elcsész 1736.

3.) " Lászlóanna Kerkapoly Istvánné
Kerkapolyi Károly miniszter nagybonyjáról

A NAGYKÖRÖSI SZAPPANOS CSALÁDRÓL

A "Szappanos" név több száz éve áll már és, hogy ma csak nagyon kis szá-
mú állitható össze, azt a múltban történt gyakori harcok tették lehetővé
és hozzá járult ehhez még a 400 éves osztrák uralom, amely töntető tenni igye-
kezett az úri- vérig magyart, mint német gyűlölködőket. Ami családunk
legközelebbi elődei tehát a következők, melyek kb. 1756-50-re nyúlnak
vissza. Dédnagyatyám: Szappanos Elek valódi magyar és nemcsak volt
w. ref. vallású, a vallást 1613-48 között szerette a nagy reformáció idején -
Bírókaima egy része Nagy körös vidékén másküléttel Hengyel (szólók. n.)
Dédatyám: Szappanos István, volt szül. 1790-ben, Kecskeméten. Ő is harcoló an-
atyja sorsára jutott mint kuncok vérei ki kellett bujdosnia külföldre az
osztrák invariá miatt. Dédatyámnak két fia volt János és Pál. János volt
az én Nagyatyám akit sok balsors ért és előre empedett. Pál azonban
jobb szerencsével irremokott és továbbra is fenntartotta N. Körös birodalmát
melyek már 3 szor is gárdát cserélték. - Nagyatyám Szappanos Jánosnak
2 fia is 3 leánya volt. Egyik fia Pál, másküléttel János. Pál az én bol-
dogult Édes Atyám volt. Itt meg kell jegyezni, hogy Szappanos János
Nagyatyám egy év. lutr. evangélikus leányt vett el feleségül és annak kedve-
re azt állított, ő is az evang. vallásra mint annak Jeszarmosttjai Atyám és
én valaminek Nagyatyám (Atyám öccse) is családja mind evangélikusok
/.

lettünk, míg a másküléttel család, amely Nagyatyám Fivére "Pál" volt azok ma
is a református vallást bírják. Országban az idők folyamánként ott is vannak
váltások. 1920. 21-ben jöttam Kecskeméten és vidéklődeiem utján rajzoltam
hogy azok körött is vannak már katolikus családok is. Hazánkban velem is
iggy történt, mert némely s. kath. is a gyermekeimet én is a r. kath. vallásra ne-
veltem. Sajnos nem his vesztéséemre, mert ha most volna ottan a helyzet-
ben nem lenne meg. Okosul a múltban tapasztalt felekezeti békét-
lenkedésekben. Énnyit tudok ma, ha azonban módomban állna meg
tovább is kutatnám, de nem vagyok képes.

Cunging 931 1720

Szappanos Imre
magd. kulcs

III. ÉLETRAJZOK, EMLÉKEZÉSEK, CSALÁDI ESEMÉNYEK

SZAPPANOS ISTVÁN III. ÉLETE

Szappanos István (Kecskemét, 1818. júl. 15 - Kecskemét, 1917. dec. 24.) Ügyvéd, földbirtokos, függetlenségi politikus, országgyűlési képviselő. A református gimnáziumot és a jogakadémiát Kecskeméten végezte. 1842-ben tette le ügyvédi vizsgáját és Kecskeméten nyitott ügyvédi irodát. 1847-ben városi aljegyzőnek, 1848. június 8-án tanácsnoknak választották. 1867-ben városi tanácsnoknak választották, majd helyettes polgármester lett. A kecskeméti Függetlenségi és 48-as Párt egyik alapítója és éveken át elnöke volt. 1905-ben Kecskemét I. választókerületében függetlenségi programmal országgyűlési képviselővé választották. 1906-ban ő volt az országgyűlés korelnöke. A helyi gazdasági élet különböző területein tevékenykedett, a Gazdasági Gőzmalom elnöke és a Kecskeméti Takarékpénztár Egyesület igazgatósági tagja volt. Sokat tett a református egyház és iskola érdekében. 1855-től 1858-ig az egyház főgondnoka volt.

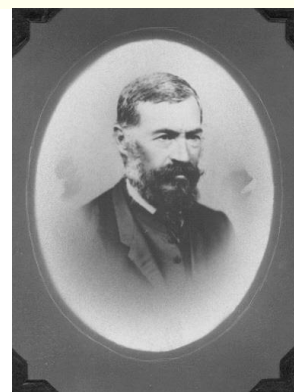
Forrás: Kecskeméti életrajzi lexikon / Péterné Fehér Mária, Szabó Tamás, Székelyné

Kőrösi Ilona. - 3. kiad. - Kecskemét : Kecskeméti Lapok Kft, 1992. - p. 229. >>

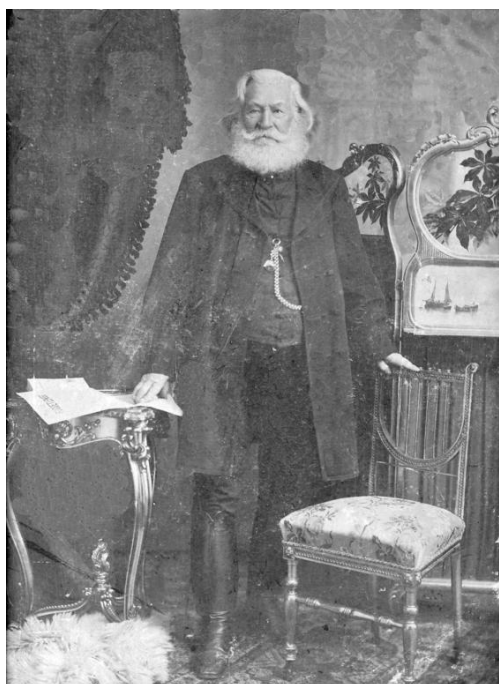
Szappanos Károly ref lelkész feljegyzései:

"Iskoláit Kecskeméten végezte. 1842-ben ügyvédi oklevelet szerzett. 1847-ben városi aljegyző, majd 1848-ban tanácsnok lett. 1849-ben nőül vette Ferenczy Klárát, Ferenczy Idának, Erzsébet királynő felolvasónőjének unokatestvérét. Házasságuk gyermektelen volt. 1860-ban táblabíró lett. A református egyház főgondnoka volt 1855-től haláláig. Volt h.polgármester is 1867-1875-ig. Ő alapította a függetlenségi 48-as pártot Kecskeméten és annak sokáig elnöke volt. 1895-ben és 1896-ban országgyűlési képviselővé választották, s a képviselőház korelnöke volt. Kossuthot meglátogatta Turinban. A Takarékpénztár Egyesületnek és a Gazdasági Gőzmalomnak igazgatósági tagja volt. A király udvari tanácsossá nevezte ki. Lakás II. Mária utca." (Ez valóban így áll

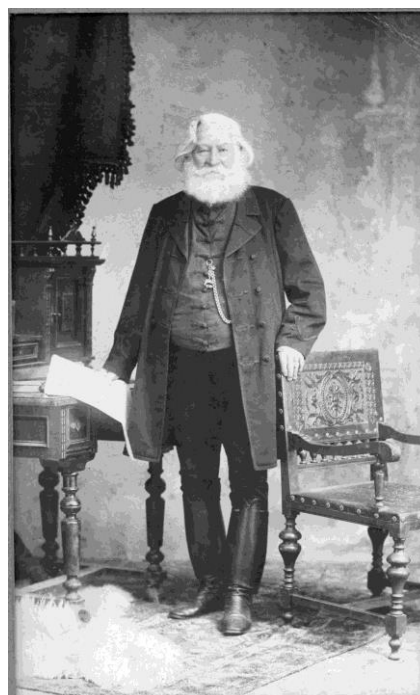
Károly bácsi feljegyzéseiben, de elgondolkodtató, hogy miért van olyan nagy különbség az általa jelzett képviselővé választásának éveiben (1869,1896) és az alábbi újságcikkben jelzett 1905 évi megválasztás között? Ezt a dátumot az alábbi kép is bizonyítja. Szerk.)

Szappanos István városi tanácsosként szállt táborba 1848. július 17-én, mint önkéntes gyalogos nemzetőr. A korábban Ó-Kérre vonult és Szenttamásnál zajló harcokban részt vett nemzetőreinket 1848. szeptember 22-én kelt tanácsi rendelettel újabb 297 fős önkéntes csapat követte, amelyet a város állított ki. Ezeknek az önkénteseknek a vezetője - 3 évi szolgálati kötelezettséggel - Szappanos István lett, aki a Vácra rendelt önkéntes nemzetőröket Pesten adta át a szállítóbizottságnak.

Forrás: Kecskeméti személyek, kecskeméti történetek és egyéb krónikák / vitéz Tiszaugi-Szabó Tamás . - [Kecskemét] : Szerző, 2000. - p. 118.

Kecskemét város képviselői.

Naptáraink múlt évi folyamában megtalálja az olvasó úgy Szappanos István, valamint Hock János arcképét és életrajzát, s dacára ennek, még is ezekkel nyitjuk meg 1906. évre szóló folyamunkat. Ennek az a magyarázata, hogy Szappanos Istvánt a múlt évben közöltük azon alkalmából, hogy arcképét az alsókerületi 1848-as kör ünnepélyesen leplezte és azzal helyiségét földszítette; Hock János pedig mint az ujonnan alakult Bánffy-féle Újpárt egyik vezére került be országos Újpárti naptárunkba.

Azóta egy hatalmasat fordult a világ kereké!

Szappanos István is, Hock János is országgyűlési képviselője lett Kecskemét városnak s így a történeti hűség és igazság is követeli, de az irántuk való tisztelet még egyenesen parancsolja, hogy mint ilyeneket is megörökítsük naptárunkban, a mely hű fotografiája a jelennek, a jövőnek nemzedékek számára.

Szappanos István egy mesehosszú életen át hűséges tagja, majd vezére volt a kecskeméti függetlenségi és 48-as pártnak, aki hol kevesebb, hol több szerencséjével, de a magyar embereket jellemző egyenlően szűkes elismerés mellett vezette azt sokszor nagyon válságos körülmények és viszonyok között.

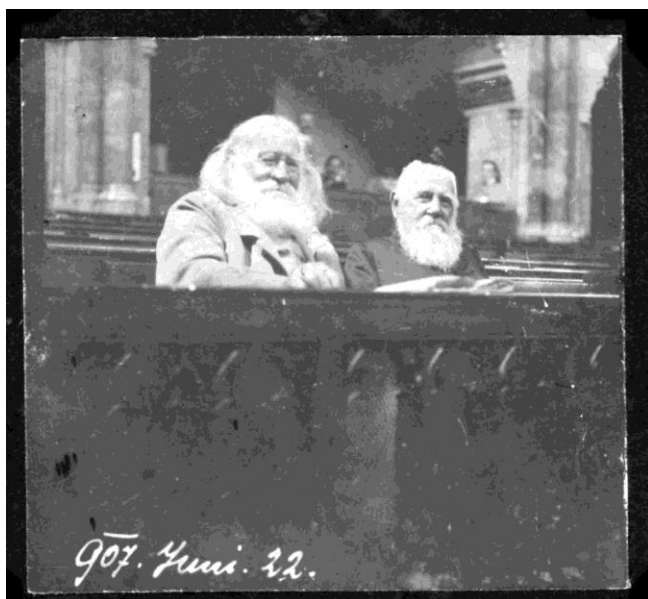
Fiatalabb éveiben volt már a pártnak képviselőjelöltje, de támogatás hiányában sohasem bírta őt megválasztani, rajta is beteljesülvén az a közmondás, hogy egy próféta sem kedves a maga hazájában. Ez azonban őt nem kedvetlenítette el;

mert bár kétségtelen, hogy voltak pillanatok a mikor kitört belőle a keserűség érzése, de a párt és a haza ügye rovására ezt a keserűséget soha nem engedte diadalmaszkodni, hanem legyőzte és küzdött tovább a párt élén.

Mikor azután elkövetkeztek 1904. végén azok a nehéz napok, a melyeket a Tisza-rendszer erőszakosságai felidéztek és ennek nyomán ország-szerte lángot vetett a hazafiúi felbuzdulás, Szappanos István ott volt az elsők között és kivette részét a cselekvésből. Mikor pedig az országgyűlést a király feloszlatta és az új választások kiirattak: a felsókerületi függetlenségi és 48-as párt őt léptette fel országgyűlési képviselő jelöltül és az 1905. január 26-án megtartott választás alkalmával 1197 szavazattal meg is választotta a volt képviselő Dr. Szeless József szabadelvűpárti jelölt 312, és Klárik Ferenc nemzetközi szocialista jelölt 1 szavazata ellenében.

Ez a választás nemcsak azt igazolta, hogy a függetlenségi párt hatalmasán megizmosodott Kecskeméten, hanem azt is, hogy fokozódott a szeretet Szappanos iránt és a gyűlölet a 37 éves hazug politikai rendszerrel szemben.

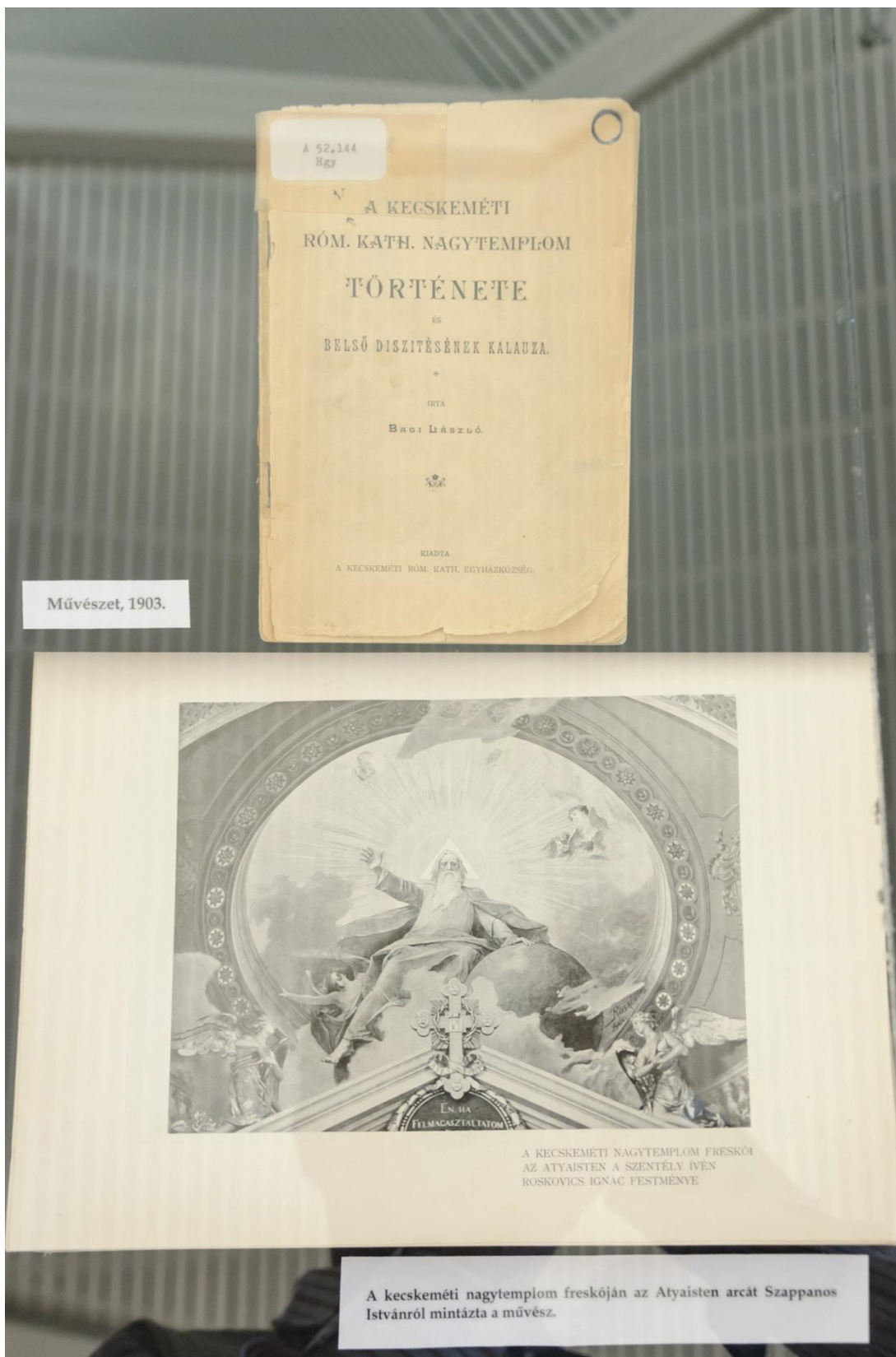
A diadal öröme nagy áldomás volt Kecskeméten a Milleker vendéglőben, a hölgyek pedig gyönyörű selyem zászlót himeztek és azt adták emlékül az örökifju aggastyánnak. Ezzel a fehérselyem lobogóval kísérték fel az országgyűlésre a kecskeméti Szappanos, ami igen szép látvány volt és nagy feltűnést keltett Budapesten.

Forrás: Kecskemét város képviselői p. 34-36.
In: Szólósgazdák nagy képes naptára 1906. közönséges évre

Budapest, Parlament
Az Országgyűlés korelnöke 1907-ben, Madarász József képviselővel.

A KECSKEMÉTI KATH. NAGYTEMPLOM OLTÁR FESTMÉNYE

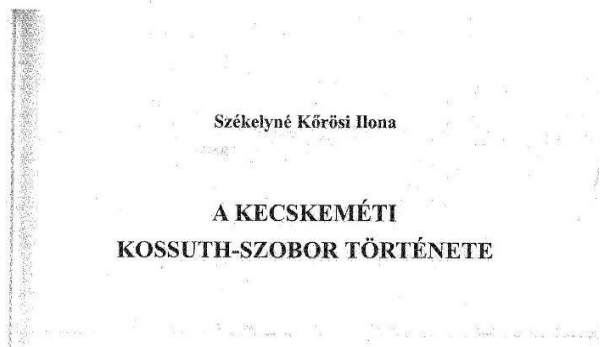
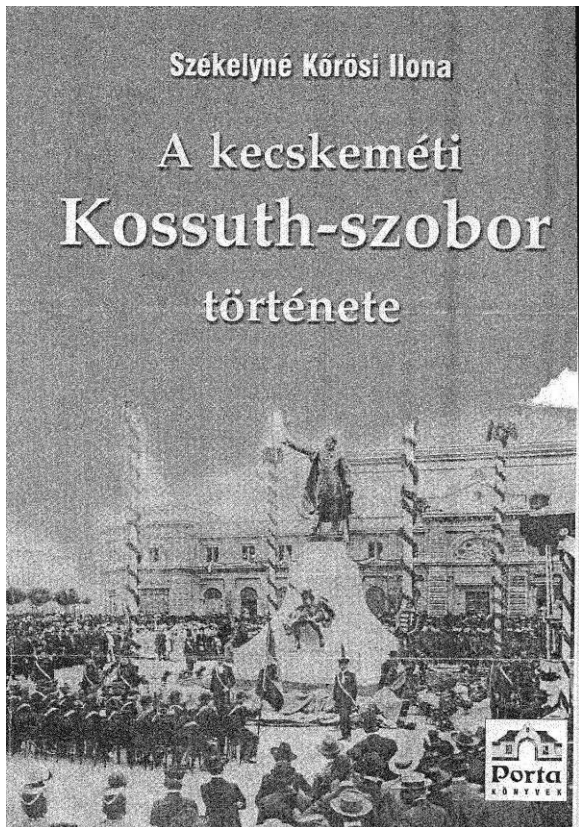
Művészet, 1903.

A KECSKEMÉTI NAGYTEMPLOM FRESKÓI
AZ ATYAISTEN A SZENTÉLY IVEN
ROSKOVICS IGNÁC FESTMÉNYE

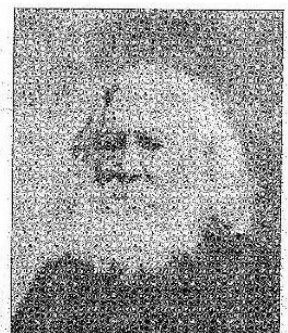
A kecskeméti nagytemplom freskóján az Atyaisten arcát Szappanos Istvánról mintázta a művész.

A kecskeméti róm. kat. nagytemplom freskóján az Atyaisten arcát Szappanos Istvánról mintázta a művész.

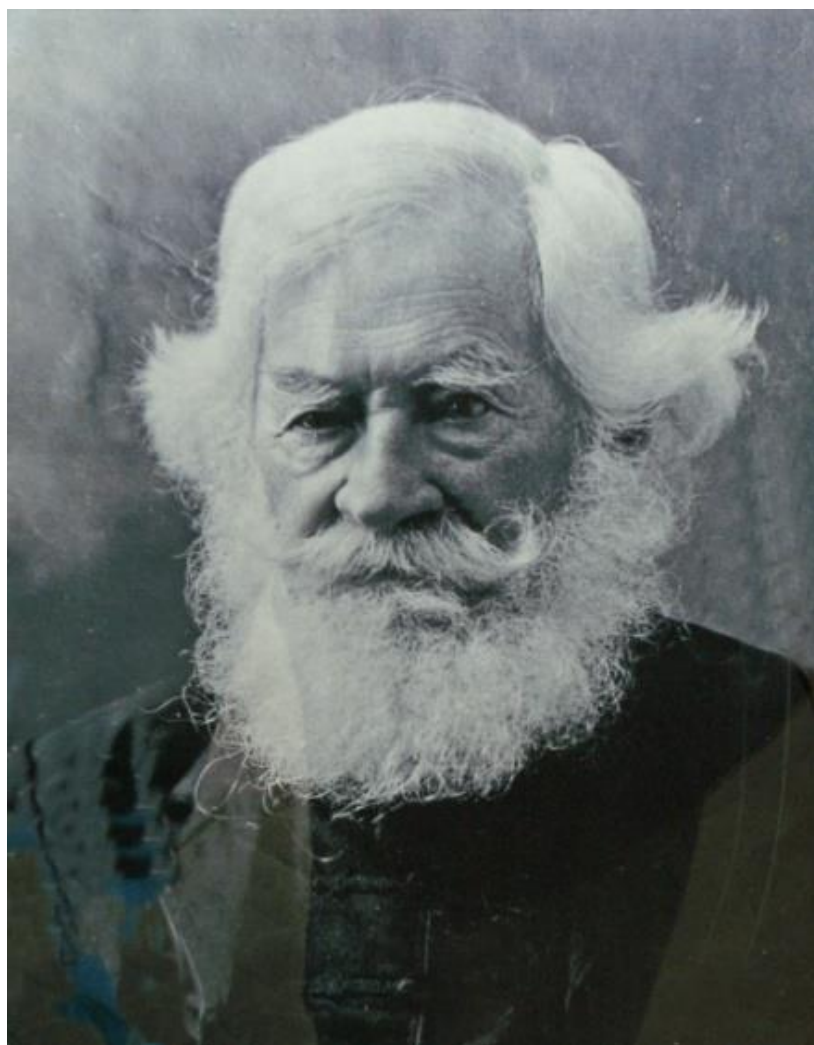
In: Művészet, 1903.

Kada Elek polgármester

Szappanos István országgyűlési képviselő, a szoborbizottság elnöke

SZAPPANOS ISTVÁN TEMETÉSE

Az általános részvétnek impozáns módon való megnyilatkozása mellett folyt le teg nap délután Szappanos István temetése. A kedvezőtlen idő dacára, a nagy hőésésben is százak várták az udvaron és az utcán a temetési szertartás végét, mely a lakásban ment végbe. A szertartáson részt vett a városi tanács élén Sándor István polgármester, Horváth Miklós országgyűlési képviselő s nagyszámban az összes helybeli testületek, egyházak, stb. képviselői. Táviratot küldtek Darányi Ignác volt földművelésügyi miniszter, Wekerle Sándor miniszterelnök, Ferenczy Ida csillagkeresztes hölgy, az elhunyt unokahúga... A temetésen az elhunyt érdemeit Takáts ceglédi nagytiszteletes méltatta megható beszédében, majd pedig kegyeletes szavakkal Szappanos Károly hitoktató lelkész

Drága hűzem Linné
Térdesz teltél elém!
Tilenczen két korbu.
Jutogat már felem.
Egy a szent igazság
Mit mindenki keres,
Őrök nyugtalanság
Senki meg nem szerez.
Pedig a földön van,
Szerdi üldözötát
Megtalálja holton
Mindenki nyugalomát
Őrök igazságát.
Xf. 28 913
Szappanos István
Egyesület
v. or. gy. képviselő

búcsúztatta. Három óra után megindult a gyászmenet kocsik hosszú sorától és a közönség hatalmas tömegétől kísérvé. A temetőben elmondott rövid ima után lezárult egy tiszta életű, igaz magyar ember életének utolsó fejezete. Gyászolják: Szappanos Elek, mint testvére, Szappanos János és gyermekei, dr. Szappanos Sándor és neje, Szappanos Mária özv. Domján Jánosné és gyermekei, Szappanos Vilma özv. Kovács Gézáné és gyermekei, Szappanos Béla neje és gyermekei, Szappanos Karolin és fia, Szappanos Kornélia Bódog Ferencné és gyermekei, Szappanos Janka Jancsics Endréné és gyermekei, Szappanos Juliánna özv. S. Kovács Gáspárné, ifj Szappanos Elek és neje, Szappanos István neje és gyermekei, Szappanos Imre és neje, mint unokaöccsei és unokahugai, özv. Szappanos Imréné szül. Tury Zsuzsánna, mint sógornői, Szappanos Sándor neje és gyermekei, Szappanos Károly neje és gyermekei, Szappanos Juliánna férjezett dr. Szappanos Sándorné, mint unokatestvére."

Forrás: Kecskeméti Lapok, 1917. december 29.

FERENCZY IDA – SZAPPANOS ISTVÁNNÉ FERENCZY KLÁRA UNOKATESTVÉRE

HIRÖS NAPTÁR

hirösnaptár.hu 2019 jan 10

Örökre megőrizte Sissy titkait

„Katonát nem tudok adni a császárnak, hát odaadom a lányomat a császárnénak” – mondta nagyot sóhajtva, de végtelenül büszkén nemes vecseszéki Ferenczy Gergely, amikor legkedvesebbik leányát felolvasónőnek választotta a szépségéről és a magyarok iránti rajongásáról híres Erzsébet, vagy népszerűbb nevén Sissy. Így került a bécsi udvarba a régi kecskeméti kisnemesi család Mezei utcai házából **Ferenczy Ida**, aki a házasság és a gyermekáldás örömeiről lemondva örök barátnőjeül szegődött a tragikus sorsú császárnénak. Ettől fogva egész élete erről a kapcsolatról szólt.

Ferenczy Ida 1839-ben született Kecskeméten. Már lánykorában kitűnt környezetéből intelligenciájával, kedvességével, nemes jellemével. Tudását páratlan szorgalommal autodidakta módon gyarapította. Az udvarban azonban mégis megbotránkozással fogadták a vidéki nemeslányt - szerény származása miatt. Csupán két évvel volt fiatalabb Erzsébetnél, aki az első találkozásuk alkalmával megjegyezte: „Ön nagyon tetszik nekem, sokat leszünk együtt, és érzem, hogy szeretni fogjuk egymást.”

Sissy akkor már nagyon magányosan élt a rideg és elutasító császári udvarban, önként vállalt magányában Ida volt a legfőbb társa, egyetlen bizalmas barátnője. Rajta keresztül méginkább megszerette és megismerte a magyar nyelvet és Magyarországot, történelmével, irodalmával együtt. Közben Ferenczy Ida - bár nem volt politikus alkat - lassacskán fontos szereplőjévé vált a magyar diplomáciának. Közreműködésével kerültek kapcsolatba és maradtak állandó levelezésben a császárnéval a magyar közélet kiemelkedő kiegyezéspárti szereplői. Közvetve nagy szerepe volt a kiegyezés létrejöttében. De nem feledkezett meg szülővárosáról sem, ahol családtagjai és szerettei éltek. Ragaszkodásáról tett bizonyosságot akkor is, amikor Kada Elek polgármester kérésére közbenjárt a Kecskemét melletti kohári-szentlőrinci puszta megszerzésében. Később a Rongyos Egyletnek küldött adományával hosszú éveken át segítette a város szegényeit.

Ferenczy Ida 34 éven át volt hűséges bizalmasa Sissynek. A királyné váratlan halála mélyen lesújtotta. „Erzsébet királyné életével mindent elvesztettem” - mondta. A tragédia után Schönbrunnba költözött, szalonja az osztrák és magyar közéleti nagyságok találkozóhelye lett. De élete végéig Erzsébet emlékének élt. Nemcsak lélekben, a gyakorlatban is, amikor megszervezte az Erzsébet Királyné Emlékmúzeumot. Sissy legbelső titkait, plátói szerelmének történetét és dokumentumait azonban örökre megőrizte, soha nem adta ki másnak.

Hosszú életet élt. **Közel kilencvenévesen, 1928. június 28-án hunyt el Bécsben.** A kormány a nemzet halottjának tekintette. Július 3-án temették el Kecskeméten. Utolsó akaratához híven a Ferenczy-kriptába temették szülei, testvérei, rokonai mellé. Emlékét ma is őrzik a hírös városban, tisztelői és a Ferenczy-család ma élő tagjai gyakran látogatják sírját a Szentháromság temetőben.

Fejes Maja

SZAPPANOS ELEK III. ÉLETE

Szappanos István VI. emlékezése

Szappanos Elek / 1868-1932 / nagybátyám.

Elek nagyapám / 1837-1921 / nagyapám legidősebb és talán a legkedvesebb fia. Nékem keresztapám. A városszerte közismert, nagy hangu Elcsi Bácsi unoka testvérével Szappanis Máriával kötött házassága gyermektelen volt. Így lett a család újszülött tagjainak ő a keresztapjuk. A nevelésével ugyan velem nem sokra ment, mivel szélsőséges Kossuth rajongását soha ben tudtam magamévá tenni. Tudása, olvasottsága Elek bátyámnak olyan gyatra volt, hogy már a huszas években parázs politikai vitákba mertem vele bocsátkozni és sikerült is sokszor borsot törni az orra alá.

Elek bátyám már fiatal korában letért arról az útról, amin a Szappanos ősök éltek, a földhöz kötött, munkával járó gazda élet útjáról. Szeme előtt lebeghetett talán anyai nagyapja / Mester Mihály / élete, de, de annak öröklött és tanult tehetsége mélkül. A kiegyezés utáni liberális gondolkodás sok látható eredményt produkált, de ugyanezzel kapott erőre a régi magyar multat felmorzsoló zsidó, szabadkőműves irányítás us.

Elek Bátyánk nagyvonalu vállalkozásainak eredménye globen derültek ki, amikor is az ujonan alapított bank és egyéb részvénytársaságok, szénbánya bukásai után közel egy millio Korona adósság maradt nagyapám nyakán, kinek közel négyezer holdas birtoka volt a fedezete a váltókaák, amit fiának aláirogatott.

Nagyapám osztályos egyezséggel ekkor életében szétoztotta és telekkönyvileg is átíratva gyermekei nevére, úgyhogy abból vajmi kevés maradt Elek Bátyám tulajdonába, hanem Juliska Néném, Apám és Imre Bátyám kapták, olyan mértékben, ahogy az adósság törlesztését vállalták és akik a hatalmas adósságot pár év alatt ki is fizették, úgyhogy az ingatlanokból semmit sem kellett eladni.

Károly Bátyám, ki a család történetét megírta, a maga papi gondolkodásával nyugodt lélekkel írta, hogy a veszteséget a Wéber Edével közösen alapított vállalkozások okozták.

Az ügy iratai és az értktelen részvények tömege Nagyapámtól, Édesapám nagy Wertheim szekrényébe kerültek, amit apám korai halála után én örököltem, így módom volt rá és vettem a fáradságot, hogy azokba alaposan bele tekintsek.

Mivel Wéber Ede nálam legalább tiz évvel idősebb fiával Aladárral őszinte, meleg barátságban voltam, tartom kötelességemnek, hogy Károly Bátyám megállapítását korigáljam.

Wéber Ede Aladár fiával a mult század végén jött Sveicból Kecskemétre. Nagyvonalu és a közösséget szolgáló vállalkozásaiból meg nem gazdagodott. Nevéhez

fűződik Kecskemét város több ezer holdas rosz bürge legelőjének parcellázása, ami egyik alapja lett a kecskeméti szálló- és barack-kulturának. Az öreg Wéber Edét még csak a hiúság sem vezette. Bár ő volt a Kecskemét-Fülöpszállási helyi érdekű vasút megépítésének is a megindítója, amikor a legnagyobb pusztai állomását Wéber telepre akarták keresztelni, nem engedte. Így lett az állomás nev Helvécia. Az utána való vasút állomás Beretvás telep volt, amit Beretvás Pista Sógorom apjáról Beretvás Pali Bácsiról neveztek el, ahol neki nagy szálló telepe volt.

Wéber Ede fia Aladár a század elején mint önkéntes bevonult a huszárokhoz. A tisztiiskola elvégzése után 914-ben mint tartalékos huszár hadnagy ment a frontra és szolgált 918-ig, amikor mint tartalékos százados került haza. Kicsiny földbirtokán gazdálkodott és lakott, minden közérdekű vállalkozáshoz csatlakozott, így lett ő is igazgatósági tagja az általunk alapított tejszövetkezetnek is. Édesapja a 20-as években halt meg Kecskeméten. Utolsó kívánsága szerint fia koporsóját Sveicba akarta vissza vinni, utlevelet kért, de nem kapott, mert nem volt magyar állampolgár. A huszár századosi rangját igazolták, a telekkönyvbe is jó volt a neve, a város th. közgyűlésén is szavazati joga volt, de az állampolgárságot kérni kellett. A múlt század végén Galiciából több ezres tömegbe illegálisan hazánkba jöttek, állampolgárok lettek.

Furcsa dolog, de így történt. érdekes, hogy Elek bátyám megbukott bankjában és egyéb vállalkozásai igazgató tagjai között nem igen volt található, aki a világháboruban huszár kapitány volt és halálos ágyán úgy rendelkezett, hogy koporsóját a pajeszekkel feldiszitve vigyék vissza Galiciába.

Igy csuszott ki a magyar vagyon a magyar urak kezéből.

Szappanos Elek III

Szappanos Elekné Szappanos Mária IV.
„Mariska néni”

SZAPPANOS IMRE III. ÉLETE

Szappanos István VI. emlékezése

SZAPPANOS IMRE nagybátyám.

Született Kecskeméten 1877. április 22-én

Neghalt Kerekegyházán 1959. januárjában.

Imre Bátyám Elek nagyapámnak negyedik gyermeke volt, Apámnak öccse. Ő volt az, akit még kicsi gyerek koromban a családban legjobban megszerettem. És ez a családi szeretet végig kísérte életemet haláláig, de halála után is csak a legnagyobb szeretettel tudok rá visszagondolni.

Halála után kijuttatták hozzám Clevelandba néhány sajátkezűleg írt feljegyzését. Ennek alapján kívánnom Károly Bácsi feljegyzett adatait kiegészíteni.

Nem csak az ő életét, de az egész, szomorú magyar sorsot látom abban a 1963. máj. 18-án kiállított, sarló kalapcsos pezsettell ellátott szegénységi bizonyítványban, amit Imre Bátyám kapott /az általm küldött/ külföldi gyócsyszer csomag kiváltása céljából és ami Szappanos Imre *Földműves* névre lett kiállítva.

Imre Bátyám középiskolai tanulmányait a kecskeméti református kollégiumban végezte. Hogy milyen volt a bizonyítványa, arról nem jegyzet fel írásaiban semmit, de azt, ~~KXX~~ mint élete fontos eseményét jegyzi fel, hogy 1892-ben, tehát 15 esztendőskorában a második emeletről leestett. Tekintettel, hogy abban az időben második emelete csak a kollégiumnak volt, aminek vasrácsos erkély fojósóján kis diák koromban még én is szaladgáltam, feltehető, hogy innen esett le Imre Bátyám, de komoly baja nem történt.

Katonai szolgálatra 1898 októberben vonult be, mint egyéves önkéntes a szabadkai mégyes honvéd huszárhoz. A tartalékos és tényleges tiszti vizsgákat letéve, mint tiszthelyettes és hadnagy szolgált ~~KXX~~. Majd a szegedi dandár tiszti lovaglós iskolájának mindkét évfolyamát elvégezte, amikor évfolyam társa volt az equitációban a későbbi vitéz Rapaich Richárd tábornok és vitéz Lipcsey Márton ny. tábornok, országgyűlési képviselő. A budapesti állatorvosi főiskolán lóismeretből és lótenyésztésből egy téli tanfolyamot végzett. Utánna egy évig a Szatmár Németi-i m. kir. állami mentelepen szolgált.

A m. kir. szabadkai négyes honvéd huszár ezrednél tíz évig teljesített szolgálatot. Szabadkán, Baján, Kecskeméten. Komoly problémái nem voltak, de 1899-ben megrugta egy remonda / Idomítás alá fogott hátszló /

Imre Bátyám nem volt sem mulató, sem italos természetű, de táncolni nagyon szeretett, meg tudott is, amiért is a hölgyek között igen nagy becsülete volt. A szolgálatban sűrűn előforduló kifogásolható cselekedeteinek várható következményeit letáncolta a tiszti bálokon. A régi huszáréltre való megírt emlékezéseim nagy részben a tőle hallottakból erednek.

Imre Bátyám nem törte össze magát a szolgálatban, de a szabadsága idejét igen csak magtoldotta, hogy nagyobb utazásokat tegyen Ausztriában és Németországban.

910-ben megnősült. Feleségül vette Muschong Jakab / a lugosi téglá és cserépgyárak, és Buziás fürdő

tulajdonosának Borbála leányát.

1911-ben ugratás közben lóval együtt bukott. 1912-ben a sárulése és viszártágulata miatt mint főhadnagy kérte a nyugdíjazását.

1913-ban már a felesége lugosi cserépgyárának az igazgatója., amikor is a nyarat náluk töltöttem. Hét végén hintón mentünk át Lugosról Buziás-fürdőbe, ahol Birike hugával Katicával, ki velem egy idős volt, melegedtünk össze. No meg a Muschong család jogtanácsosának dr. Bodócsy Antal gyerekeivel. Ezek közül Pista orvos lett és Vaszary Pirit vette feleségül, aki Clevelandban volt kedves vendégünk. Mikor ezen nyaralásomból haza hoztak, életemben először / és ugyhiszem utoljára / utaztam háló kocsiba

1914 nyár elején Imre Bátyám vitt Austriába, St Pölten mellé Herzogenburgba német szót tanulni. Diák korában Imre Bátyám is itt töltött egy nyarat. Bécsben szállodában aludtunk, étteremben vacsoráztunk, ami egy kecskeméti diáknak szörnyű nagy élmény volt.

Azán jött az első világháború, amikor Imre Bátyámat is nint nyugállományu huszár főhadnagyot visszahívták szolgálatra a szegedi honvéd kerületi parancsnoksághoz. Innen mint a makói lókorház és lógyújtó állomás Makóra került, hol 918-ig, az összeomlásig szolgált mint huszár kapitány. Amikor is, mivel a zavaros idők miatt Lugosra nem mehetek, Birikével együtt hozzánk jöttek és Kecskeméten meg Kerekgyházán viszelték át a forradalmi és kommunista időket.

A trianoni béke parancs, az ország szétdarabolása, szükségessé tette a Muschong vagyon elosztását. Birike kapta a Kőbányai gőztégla és cserépgyár közel 50 százaléknyi részvényeit, a lugosi gyárat és Buziás fürdőt pedig hugaikapták : Katica /Patyánszky Elemérné/ és Margit /Szladek Béláné, akik odaát maradtak. Egyetlen fiu testvérök 918-ban halt spanyol járványban.

Imre Bátyám a bérlőtől átvette a bócsai birtokát. 1918-ban az összeomlás után a makói lókorházat elárverezték, amikor is Imre Bátyám a jó lovakat összevásárolta és azokat egyéb ló felszereléssel, kocsókkal, nyergekkel együtt Bócsára hozott. Tőle kaptam 919-ben Pista nevű sötét pej, herélt háta lovamat. Így újra lóra ülhettem. Pista lovamon fogadtam az önkéntes lovas szakaszom élén a bevonuló nemzeti hadsereget.

Imre Bátyámék Budapestre költöztek és mivel felesége nem tudta megszerezni a kőbányai téglá és cserépgyár részvényeinek majoritását, azoknak árából megvette a dülledező Solymári Rozália téglá gyárat, amiből rövid pár év alatt az ország egyik legnagyobb vállalata lett Budapest-vidégi gőztégla és cserépgyár Rt. néven. Az első helyet a budai Bohn cserépgyár tartotta, aminek tulajdonosa a Bohn család volt, akik Birikének unoka testvérei voltak. Innét volt atyafiságos ismeretségem Trutmann Henrikkel, ki a Kereskedelmi Akadémia igazgatója volt. Felesége Bohn lány, fia Trautmann Feri pedig, mint tart. huszár főhadnagy unokatestvéremmel vitéz Szappanos Jenővel szolgált az első világháborúban.

Imre Bátyámat a nemzeti hadseregbe /m.kir.honvédség/ igazolták, visszakarta ny.husár századosi rangját és nyugdíját, amiből csak a féláru vasuti kedvezményt vette igénybe, a nyugdíjáról pedig lemondott a rokkant huszárok javára.

Imre Bátyám felesége Birike örökölte apja szervező tehetségét és hihetetlen munkakedvét. Rövidesen felépül Budán II. Batthyany u.15 sz.alatta még egy emeletesbérház. aminek a földszintjén volt az otthonuk.

Imre Bátyám, ha csak tehette Pesten hagyta a vezérigazgatóságot és Gyuri sofőrjükkal levitette magát Bócsára pár napos pihenésre, ahol az intőzői lakás és a nagy magtár között kétszobás és előszobás lakásunk volt nagyanyám stafinungi butoraival berendezve, hatalmas nagy ládáit, amikben a családi relikviái voltak. No meg nyergek, szerszámok, pokrocok.

Időközben Öcsém is berendezkedett a Köncsög pusztai gazdaságába, én meg a Városlőd-pákai gazdaságomban, sűrűn jártunk át a bócsai gazdaságba, aminek vezetését átvettük. Elvileg bérbe vettük évi egy vagon rozsert. Gyakorlatban ennek árából és a solymára gyártól ~~XXXXX~~ ajándékba küldött *selejt* téglából és cserépből építettük az új épületeket és karba tartottuk a régieket.

Nagy boldogsága volt, mikor már a gazdaságaink törzskönyvezett kancái utn kicsiny ménesünk legelt a bócsai legelőn. De az igazi gyönyörűsége az volt, ha korán reggel nyakába akaszthatta a tarisznyát, beszált a lapos fenekű kárász ladikba és toló ruddal, meg evezővel átment a nagy vízen, ami tavasszal kb.200 holdas volt, a legelőn át a csőszházhoz, onnan pég be a közel ezer holdas *adómentes erdőbe*, amiben fa nem sok volt. A szél hordta 4-5 méteres homok *hőgyek* között a laposokon akác, nyár, kőris, nyír lifetekkek, kiserdőekkel. A homokhőgyekön az egyetlen növényzet volt a borovicska. Erre járt r a nyár végén a környék vénasszony, meg gyerek hada. Zsákszámba szedték az érett bogycát, amit kicsinybe eladni nem lehetett, amiért is kilóra leadták a gazdaságnak, honnét szárítás után vagonban szállítottuk Austriába, vagy Csehországba. Amikor is szép pénzt kaptak a szedésért, de a gazdaságnak is maradt egy vagon rozsa ára. Ez volt a csősz egyetlen komoly munkája, azonkívül, hogy a laposabb rejtett részeken kukoricát termelt magának és közta szüz dohányt, amivel ellátta a környék lakosságát.

Egy ilyen kirándulása alkalmával estefelé hazafelé igyekezett, amikor csunya fekete felhők kezdtek gyülekezni a Duna felől. Mire a ladikhoz ért Imre Bátyám, ott várta egy asszony és kérte, hogy vele mehessen. Neki indultak. Amikor a tó közepén elkapta őket a vihar, a ladikot felfordították a hullámok. Imre bátyám uszva elérte a ladikot és abba kapaszkodva uszott a major felé, de a jó asszonyt elnyelte a tó. A majorból a cselédek látták a veszedelmet és a vízben gázolva ~~XXXXXX~~, sikerült is neki partra segíteni Imre Bátyámat, és kimenteni a ladikot.

A nagy víz és a homok buckám ma védett terület. a tónak a neve ma is Szappanos tó, aminek a major felőli partja annyira szikes, hogy abban semmiféle vegetáció és állatvilág nincsen. A legelő és erdő felőli partja a Kigzós nádas, zombékos tele vízi madarakkal. Fehér és szürke gém, a vad kacsák több fajtája.

Ha jól emlékszem, 1941 tavaszán a kb. 40 klm. re levő Duna kiáradt. A városokat és falvakat mentendő az áradást a lakatlan területek felé irányították. Így került a víz alá a bócsai gazdaságunk szántó területe is. Csak a majorsák és az erdő terület maradt szárazon. Ekkor vettem Szegeden egy vitorlást, amit Bogár Imrének kereszteltünk. Négy-öt ember kényelmesen elfért benne, úgy hogy még az elemózsiának, no meg kis hordónak, amiben az üzemanyag volt bőséges helye volt.

Több mint egy esztendeig volt a birtok a víz alatt, amit halászoknak adtunk bérbe, akik akkora halakat fogtak, hogy egyet is elég volt a hátizsákban haz vinni.

Vároföldi tanyámról lóháton jártam át Bócsára, ami légvonalban nem volt 30 klm. de mivel kis kerülővel be lehetett látogatni a bugaci puszta házhoz, ahol testilelki jóbátyom balázsfalvi Kiss Ernő volt az intéző - állatorvos, vagy a majsajakabszállási pusztai templomhoz, ahol Gampel Béla nótás barátom hirdette az ígét, vagy a szabasjakabi puszta templomhoz, hol vitéz Négyesi plébános igyekezett a pusztai népeket pásztorolni, nehogy még egyszer megtörténjen, ami elődjével megtörtént, hogy az oltár előtt misézés közben lőték le., be nem tért volna az ember. Így bizony méha egész napot is igénybe vett az ut. Néha a bugaci pusztaháznál meg is kellett szállni.

1939. ben a m. kir. honvédség a szomszédos Orgoványon több ezer holdas homokbuckát sajátította ki lőtér céljára. Ennek folytatása képen a bócsai birtokunk erdő területe is kisaajátítás alá került. Mivel jó árat fizettek érte nekünk ez ellen semmi kifogásunk nem volt.

Bár akkor még a birtok telekkönyvileg Imre Bátyém nevében volt, a kisaajátítás árát Hugommal és Öcsémmel együtt mi háromban kaptuk. Ebből lett kifizetve az időközben elhalt sógorom által Hugom birtokaira felvett tetemes adósság, nekem új traktor, cséplőgép és sok más gazdasági felszerelés. Így hagykoztunk a fölszabad*dulás után kb. háromezer holdat primán felszerelve, tehermentesen a népi demokrata közrársaságnak a sarló-kalapácsos szegénységi bizonyítványért. Így jutott vagyonunk ebek harmincadjára.

Tűz, jég, árvíz, amit a jó Isten adott, soha nem okozott jóvátehetlen károkat, de amit az emberi aljasság és butaság végez a világon kikapcsolva az Istent a kalkulációból a biztos pusztulásba vezet.

Imre Bátyámat 944 őszén láttam utoljára Budapestben, amikor mint katona a megsemmisült hadosztályunk megmentett anyagát a solymári téglagyárba vittem, elrejtés és továbbadás céljából.

Imre Bátyámem Budapestben maradtak, ott élték át az ovóhelyem Budapest ostromát. Majd egy hónapot börtönben ült, mert régebben a solymári gyárban egy pimasz munkást saját kezüleg megpofozott. Itt talált manadéket 944-ben

Öcsém és ~~családja~~, itt is halt meg gyomor mérgezésben. 947-ben, amikor Vörös János bátyánk / vezérezredes, a vezérkar főnöke, majd 945 után onvédelmi miniszter segítségével a honvédelmi minisztériumban szolgált, mint gazdasági szakértő.

Imre Bátyámat és feleségét, mikor már mindenükből kiforgatták, vagyonukat elvették, egy kofferral, batyuval deportáltak / kitelepítették / Körösladányba, hol nyomoruságos körülmények között éltek. Felesége itt halt meg 948 őszén.

Megtört, öreg nagybátyánk 951-ben talált menedéket Kerekagyháznál Hugom leányánál / Beretvás Katica, dr. Király Bandiné / kiknek sikerült a kerekagyházi André nagypapánk birtokából kicsi szőlőt és a régi ház egy részét megmenteni. Itt halt meg 959. jan. 9. én. Koporsóját még a kecskeméti Szappanos mauzóleumba temették el. Oda került még melléje a bócsai birtokunk hűséges öreg intézője / Kosar bácsi / is.

Most mikor 985-ben Clevelandban papírra vetem ezen soraimat, jut eszembe egy régi emlék.

A harmincas években a töltésen megkerülve a nagy vizet kocsiztunk ki a csőszházhoz, ahol már tető alatt állt a csőszházhoz épített két szobás, konyhás, kamrás, kemencés lakás, amit azért építtetett velünk, hogyha majd nyugdíjba megy öregségére ide jön ki megpihenni. Kifelé kocsizva elmondtuk, hogy az öreg Józsepet a csősz nem lehet semmire sem használni, sem az erdősitésnél, sem a vadvédelelemnél. Megértően végig hallgatta, aztán csak annyit mondott, hogy igazatok van gyerekek, de azért a Józsepet ne bántsdok, hagyjátok békében.

Aztán megérkeztünk a csőszházhoz. Paroláztunk az elébünk siető Józseppel, akivel Imre Bátyánk nagy beszélgetésbe kezdett. Szembe állt egymással a két öreg. Profilju, mozgásuk olyan, mintha testvérek lennének. Oldalba löktem Öcsémet és csak annyit mondtam, hogy most már megértem, hogy nagyanyánk miért nem volt hajlandó a bócsai birtokra kijönni, mint arról akkor a családban sokat beszéltek. József us maradt a helyén. Nem tudom, hogy örök lakáshoz és a komencióhoz való jogát méltányolta-e a népi demokrácia.

AZ EZÜSTFEJŰ DEKANTER.

Szappanos Bandi ^(9.I.E.n) emlékezése:

Szappanos Imre bácsi ^(8.III.Im) (k.u.k huszár százados) és felesége Biri néni (sz. Muschong Borbála) akik a solymári téglagyár tulajdonosaiként, ott az igazgatói lakásban laktak, gazdag emberek voltak. Így építettek egy több emeletes sarokházat a (Bp) Batthyány u 15 sz alatt. Ennek az első emeleti, sarok lakását is ők használták.

A solymári Rozália téglagyár történetét így írja le a Wikipédia (Gyuri):

„Fried Zsigmond 1880-ban alapította Solymáron a gőztégla és agyagáru gyárát. Gyárt tömör falitéglat. Különlegessége a burkolattégla és a fedélcserép. A gyár területe 320 000 m² és 67 épületből áll. A hajtóerőt egy gőzgép és több villanymotor szolgálja. Munkások száma 250 - 620 között változik és ezek közül 120 fő nő. Évi termelési képesség 15 millió téglá és cserép. Hazai piaca a főváros és környéke. A gyár munkástelepén saját iskolát tart fenn.”

1930as adatok szerint az üzem elnevezése Budapestvidéki Gőztégla és Cserépgyár, igazgatója Szappanos Imre volt.

Idejüket megosztották a két otthon között, majd amikor eljött a nyár, vagy Lugosra utaztak Biri néni rokonait meglátogatni és a családi tulajdonú gyógyfürdőben felfrissülni, vagy pedig szoltak a Gyuri sofförnek,

hogy készüljön az “A Ford” autójukkal: menjenek Bócsára! Itt volt Imre bácsi nagy pusztai birtoka, családi öröksége (a térképen: “Szappanos tó”)

Ló- és birkatenyésztés folyt itt nagyban (a lovak a katonaság részére). A föld csak erre volt jó, de gyönyörű alföldi táj volt ez. Itt is volt egy kis lakásuk és Imre bácsi nagyon szeretett itt lenni.

(A Modell A autójukat mindig megcsodáltam, mert luxus autónak számított a '30-as évek legelején).

Igenám, de eljöttek az 50-es évek a háború utáni évek minden gondjával, aggodalmával. Elvették tőlük Bócsát, Solymárt, a budai házat. Éppen hogycsak a budai lakásukban tudtak meghúzódní. De jött 1951! a kitelepítések ideje és kellett a lakás is és a vagyon a kommunista párttagoknak. Így Imre bácsiék is erre a sorsra jutottak, kitelepítették őket. (sajnos már nem emlékszem, hová) és Biri néni ott is hunyt el. Imre bácsi a kitelepítések felszámolása után Kerekegyházán élt és ott hunyt el.

Az ő kitelepítésük utáni napok során Beretvás Zsuzsa szólt nekem, hogy menjek segíteni, szétnézni az éppen akkor elhagyott lakásba. Azt már nem tudom, hogy a lakásban bent jártunk-e, de azt tudom, hogy a pincében voltunk és ott szétnéztünk az ott lévő ládák, kofferok közt. Itt több dolgot találtunk a solymári lakás maradványaiból. Én egy ott talált “dekantert” fogtam meg, Zsuzsa meg valami ezüst tálcat. Volt ott több érték is, de mi azokat nem tudtuk sehogyan sem elszállítani, de féltünk is, -jogosan- hogy a házmester, vagy valaki megállít és abból nagy baj lehetett volna.

Ezt a dekantert őriztem aztán én is, majd Amerikába távozásom után Béla öcsémék. Visszatérve Amerikából, a kancsó itt van velem újra. Most, hogy lassan én is kezdek felszámolni, elhoztam ezt a kancsót és átadom Nektek. Gyurinak és családjának, őrizzék meg Imre bácsi Biri néni emlékére és az akkori embertelen idők mementójaként. Vigyázzatok rá, de használjátok -óvatosan- mert ez ma jelentős érték. A Váci utca és a Pesti Barnabás utca sarkán lévő antikvítás kereskedés kirakatában láttam egy méretre azonos, hasonlót. Bementem, megkérdeztem az árát, 289.000.- Ft, volt a válasz.

2008. dec.24

Bandi bátyátok

Szappanos Imre ^(8.III.Im) és Muschong Birike

L931.

Szappanos Imre nagybátyám és felesége Birike.

Imre Bátyám felesége Muschong Birike Muschong Jakab lugosi téglá és cserépgyárok és Buziás-fürdő tulajdonosának leánya volt. 1918 után, amikor Lugos is Romániához csatoltatott, a Muschong család ott maradt tagjai /Katica és Margit/ örökölték ezeket, míg Birike Magyar országon maradt. Az itt levő részvényekből megvette a solymári üzemen kívül helyezett, igen elhanyagolt Rozália téglagyárat, amiből a híres Budapest vidéki Gőztégla és Cserépgyárat építette ki. Budapesten II. Batthyány u. 15. alatt négy emeletes bérházat építtetett, melynek első emeleti lakásában laktak. Innét deportálták őket a kommunisták és vették el minden vagyonukat.

SZAPPANOS IMRE III. SAJÁT ÉLETRAJZA

Szappanos Imre ny. honvéd huszárszázados kecskeméti 1877 születésű és ottani illetőségű ösketereztény református földbirtokos család tagja.

Katonai szolgálatra mint honvéd huszárszázados 1898 október szeptember be.

A tartalékos és tényleges katonai szolgálata (szagló) letétele után, a negyedik század katonai (szagló) mind a két irányban (equitatio) vitéz Papai Richárd nyug. tábornok és vitéz Lipcsy Márton ny. h. h. tábornok most országgyűlési képviselővel együtt) végzetten.

A budapesti állatorvosi főiskolán Loismert és lötszészeti böl. egy teli tanfolyamot végzettem, és a spanyolországi m. kir. állami mentés osztályán mint hadnagy egy évig teljesítettem katonai szolgálatot jobaházi Döry György százados alatt.

A m. kir. szabadság 4. honvéd huszárszázadosnál 10 évig teljesítettem kecskeméti, Baján és Szabadkán katonai csapat szolgálatot.

Lóval történt felbukkanásom után vizierőszakot következéssel (Honvédelmi Miniszter nr 93, 385. / 2. - 1912 sz.) felülvizsgálat alapján mint honvédségi csapatok szolgálatára nem alkalmas, helyi szolgálatra alkalmas nyugállományba helyeztettem.

Világháború megszűnéséig 1914 július 28. án
hadi beosztásom helyére, a magyar II. honvéd
kerületi parancsnoksághoz bevonultam.

A Munkács ^{1915. évi} újonnan felállított 1000.
lovasszázados parancsnokként kineveztettem,
és ezen minőségben 1918-ig közreműködésig
teljesítettem katonai szolgálatot.

A közreműködés után Pest megyei
Bácsai ^{föld} birtokom kezelését átvettem.

A budapesti déli gőztéglai és vasipar-
gyász részvény társaság vezetését 1924-évi
átvétel óta és ennek most is vezérigazga-
tója vagyok.

Fiatal koromban szabadba voltam sokat

1910. ^{évi} Székesfehérvári fürdővel évente 1944-ig

Nem tudok egyetlen józsi

És lábomat néha görög pürre

Meleg a vérnyomásom

Grappoulos Imre

- Keskeménai 1877 április 12 születés
15 ev. korában
- 1892 év II emelésről leestem
- 1899. Remondai megrúgott
- 1910. Esküdtetem
- 1917. Ló felbuktott velem
- 1912. Viszét tagulani miak nyugodizartak
- 1914 — 1918. Világ háború
- 1930. Szévet kaptam
- 1944. Budaiu orvohelyen 2 hónapig
- 1951. Kitelepítés
- 1953. Szévet operáltak

Katonai szolgálat.

1898. Bpest
1899. VI. " Kecskemés
1900. III. Bajó Mivel hárs
1901. Bajó Berget " Szeged
1902. I. Szeged Bajó "Mortou" -
1903. I. " " Gyogyevics
1904. Kecskemés szab.
1905. V. Szabadka, Protunat
1906. Protunat Kecskés
1907. V. Szabadka (Szabótelep ma)
1908. Kecskemés
1909. I. Bajó
1910. " "
1911. Szabadka, Lugos
1912. Lugos
1913. " "
1914. " Szeged
1915. " " Morkó
1916. " "
1917. " "
1918. " "

SZAPPANOS KÁROLY ELBESZÉLÉSE ESKÜVŐJÜKRŐL

Nagyszüleim Aramylakodalmán

Írta: Gömörly Kata.

Anyai nagyapám, SZAPPANOS KÁROLY (7.I.Ká) (Szappanos Sándor (6.I.Sá) református lelkész és ns. Márton Zsófia fia) 1891 december 29-én esküdtött örök hűséget vallaji Sípos Franciskával (vallaji Sípos Pál és miskolczi Szígyártó Franciska) leányával.

Vallaji Sípos Pálnak legelőbb keresztfia, majd káplánja, végül veje lett, a legkedvesebb veje. Ám ezen ne csodálkozzék senki! Nemcsak hűséges és gondos férj volt, de ő vitte tovább mindenben a családi hagyományt. 1941. december 29. napján ünnepelték házasságkötésük ötvenedik évfordulóját. Akkor már egyikük testvérei sem éltek. A Szappanos család vette őket körül. Aznap este vacsorán nagyapám elmondta

történetüket.

A fóti lelkészlakban három leány maradt, (Ilona leányuk korai férjhezmenetele, s a harmadik gyermeke szülése után tragikusan elhalálozott felejthetetlen leányuk földi elmúltával. Pali fiuk meg már szigetmonostori lelkész és családos volt. A három leány közül Fannyn akadt meg az ifjú káplán szeme. Olyannyira rá figyelt szüntelen, hogy még életének megmentője is lett. Károlyi István gróf úr jóvoltából telente ott korcsolyáztak a fóti, park befagyott taván. Hát Uram Fia! látja ám, hogy Fanny épp egy nagy lék felé rohan. Gyanútlanul sikamlott szél-sebesen, és féltő volt, hogy ott köt ki, a tó fenekén. Az 'ekkor még titkos tisztelője, a káplán, nagy hirtelen elébe vágódott, és karját megragadván, megmentette a halálos veszedelemtől.

A három leány naposként volt soros a főzésben. Nagyapám tréfált vele, hogy nagyanyám főzött a legjobban, s így a hasán át szeretete meg...

Amint nyilatkozott, azonmód Kecskemétre kellett mennie. Sípos Pál unokaöccséhez Mészáros János lelkész keze alá, Minden hét végen levelet irt menyasszonyának, s ezt ő csütörtökönként kapta meg. E csütörtöki levelek távol tartották egyéb kérőktől.

1891. december 29-re kitűzték az esküvő napját. Érkeztek sorra a vendégek: Miskolczi Dénes és felesége. a kilencgyermekes szentmártonkátai lelkészék, Bécsből Miskolczi Károly bátyja, a tizenkét nyelven prédikáló táborig lelkész (sajnos három félnémet gyermekével), Dányi várdaróci (Baranya) lelkészék, vagyis Miskolczi Amál néneje gyermekeikkel, Mihóné Miskolczi Teréz a kecskeméti kolerajárványban férjestül meghalt lelkészné elárvult unokái, Kecskemétről. Síposok, Sípos Imréné Szappanos Amál (élt-e még szegény?) De Kecskemétről az özvegy édesanya akit Szappanos Sándor táblabíró hitvese Szappanos Julianna, valamint Szappanos Sándor a bátyja Szalontay Jolán feleségével támogatott. Részt vett rajta a fóti gyülekezet. Ám majdnem végzetes baj támadt.

A Duna befagyott. De méghozzá nem egészen, inkább zajlott. Hatalmas, és mélységükben fölbecsülhetetlen jégtáblákat sodort az ár. Vas volt a feje annak, aki belémerészkedett.

Szappanos Károly meg ott állt a dunabogdányi parton kétségbeesetten gondolván arra, hogy becsülete, adott szava forog kockán, és mit sem sejtő menyasszonya agyonsírja magát. Ha kocsival föl vágta Budáig, ott át a Lánchídon, a Nyugati pályaudvarról Dunakeszire - már járt az ország legelső vasútja... veszélytelenül megoldhatja. Csakhogy erre gondolnia már késő. Egy vakmerő legény jó pénzért vállalkozott a zajló Dunán átevezni, élet-halál harcot folytatván a jégrögökkel. Valóságos csodaként átértek a túlsó partra, megvárta, míg a legény halált megvető bátorsággal vissza is evezett. Ekkor azután, hálát adván Istennek, sietett menyasszonyához, aki jegyben-gyűrűben,

s őt elsíratva várta, a vendégkoszorú közepette. A boldog üdvözlések után, már indulhattak is a templomba, hiszen már zúgott az orgona...

A hazatérésre vártak néhány napot. Ekkor már az ifjú férj húzta meg az evezőt, hiszen lelkész léttére torna-tanári képesítéssel is rendelkezett, valamint rendkívül ügyes is volt.

Nagyanyám emlegette : első levelében ezt írta haza: „Bár a szobák alacsonyága meglepett, azért nagyon 'boldog vagyok.'"

Dunabogdányon írt nagyanyám emlékkönyvébe Szász Károly püspök - vizitációja alkalmából.

Összeforrtak. Nagyapám szakadatlanul olvasta föl ipa legkedvesebb barátjának; Jókainak regényeit, épp úgy nem lankadt el soha; ahogyan nagyanyám kötőtűi sem. Benne éltek Jókai regényeiben, Kárpáti Zoltánt, Garamvölgyi Aladárt, Timár Mihályt meg a többieket, mint ismerősöket emlegették, kitalálták egymás gondolatait. A sógornók és leányai egészítették ki a hallgatóságot.

A Szappanos család mítoszát ő teremtette meg, büszke és boldog család volt. A közös mítosz is egybetartotta. II. Szappanos István és Tsikesz Nagy Mária tizennégy gyermekes családja (ismétlődött a gyermekszám) a harangot adományozó, a mauzóleum építő.

A mi águnk büszkesége és fájdalma a sok hősi halott. Szappanos II. Sándor árvaszéki elnök és Szalontay Jolán fiai: az első (1914-es) világháborúban: Andor ludovikás, és Gyula orvostanhallgató. A másodikban: Sándor III., városi aljegyző. Hazakerült két hős: az elsőből vitéz Szappanos Jenő, aki főmérnökként, műszaki tanácsnokként két ízben fölépítette a várost. Legnagyobb fia: Endre Zoltán pedig katonatisztként új vitézséget szerzett. Kényszerű emigrációjában amerikai mérnökként alkotott s önzetlen tette: hazatért. Az emigrációs Szappanosok dicsőséget szereztek a Szappanos névnek.

Szappanos Károly a lelkész

SZAPPANOS SÁNDOR III. ÉS CSALÁDJA

Szappanos Sándor

A Szappanos család sírja a Kecskeméti Köztemetőben

A fáradhatatlan közszolga

Szappanos Sándor 1857. június 27-én, Szadán született, ahol édesapja református lelkészként szolgált. Gimnáziumi és jogi tanulmányait Kecskeméten és Budapesten végezte. Iskoláit befejezve 1882-től egy kecskeméti ügyvédi irodában dolgozott, majd atyja halála után hat évig gazdálkodott. Hivatali munkáját 1890-ben kezdte meg. Előbb Vámos Béla főkapitány fogalmazójaként, majd aljegyzői minőségben Lestár Péter polgármester, illetve Fekete István helyettes polgármester mellett dolgozott. 1903-ban árvaszéki ülnök, később árvaszéki elnök lett, innen vonult nyugdíjba 1921-ben.

Fáradhatatlan közszolgának ismerték. Ő alapította meg a református kollégiumi önképzőkört, a gyorsírókört és a Korcsolyázó Egyletet. Tevékenyen részt vett az önkéntes tűzoltóság szervezésében, rövid ideig a parancsnoki teendőket is ellátta. Beválasztották a város törvényhatósági bizottságába is. Emellett tanácsosi feladatokat vállalt a református egyházban, de tagja volt az Uri Kaszinónak, a Gazdasági Egyletnek és a Kollégiumi Diákegyletnek is.

Szappanos Sándor példás családi életet élt. 1893-ban Szalontay Jolán tanítónővel kötött házasságot. Nyolc gyermekük született, közü-

lük azonban csak hatan érték meg a felnőttkort. Sok időt töltött velük, szívesen mesélt nekik gyermekkoráról. „Édesapám kicsi korában hallgatni szerette a meséket, felnőtt korában pedig mondani” – írta róla később egyik gyermeke. „Örökké elbeszél, poétalelkű előadó volt. Azt magyarázták nekem róla egykor az öreg Szappanos bácsik, hogy: «Apád az ő apjától örökölte az ügyes előadói készséget, mert apja mindenki által ismert, kiváló szónok volt.» Persze hivatása volt a prédikáció, édesapám pedig magánszórakozásból végezte. De mindketten lebilincseltek szavaikkal a hallgatóságukat.”

Az első világháború alatt és után sok csapás érte. Egyik fia, mint huszárszászlós hősi halált halt, másik fia pedig a háborúban szerzett súlyos betegség következtében hunyt el. Nyugdíjba vonulását követően ő maga is sokat betegeskedett. „Meggyötört, fáradt testét többször adta operációnak, azonban hiába volt minden, nem tudták megtartani az életnek, övéinek” – állt a Kecskeméti Közlönyben megjelent nekrológban. **1934. január 16-án hunyt el.** Temetésén Zimay Károly polgármesterrel az élen megjelent a város teljes tisztviselői kara, a református egyház presbitériuma és szinte valamennyi helyi testület, egyesület, hivatal és intézmény képviseltette magát. A Kremán Sámuel vezette nagykántus éneke után dr. Hetessy Kálmán református lelkész hirdette a vigasztalás igéjét és állította követendő példaként „Szappanos Sándor Istenfélelemben, családhaza-, egyház-, város- és emberszeretetben, szorgalmas munkában eltöltött életét”.

75 „Nemes egyéniségével, emelkedett gondolkodásával, emberszeretetével, szorgalmas munkában eltöltött életével, a közjavára kifejtett eredményes tevékenységével széles körben megnyerte polgártársai osztatlan becsülését, tiszteletét és szeretetét. Mélyen sújtott családján kívül barátainak, tisztelőinek hatalmas táborába veszi körül igaz részvétellel ravalátát” – írta gyászjelentésében a Kecskeméti Lapok.

Felső sor balról jobbra:

Marton Szabolcs, Szalontay Magda, Szappanos Margit, Szappanos Jolán, Szalontay Anna, Szalontay Zsuzsa, Szalontay György

Középső sor balról jobbra:

Marton Dezső, Marton Dezsőné Huszár Ily, Mares Géza, Mares Gézáné Faragó Ily, Szappanos Jenőné Csabay Margit, v. Szappanos Jenő, Szappanos Sándorné Muraközy Mariann, dr. Szappanos Sándor

Ülő sor balról jobbra:

Marton Sándor, Marton Sándorné Szalontay Gizella, özv. Faragó Béláné Szalontay Margit, özv. Szalontay Sándorné Zöld Anna, özv. Szappanos Sándorné Szalontay Jolán, özv. Szalontay Barnabásné Pécsy Mária, dr. Szalontay Zoltán

Földön ülők balról jobbra:

Szappanos Endre, Marton Gizella, Szappanos Béla, Szappanos Géza

Szappanos Sándorné Szalontay Margit, mellette lánya Margit, jobb szélenn ismeretlen hölgy

Szappanos Sándor I. nagyszülők unokáikkal cca. 1916

Széken ülő nagyszülők: Szappanos Sándorné Marton Zsófia, Szappanos Sándor I.

Unokák b-j: Szappanos Jolán, Szappanos Gyula I., Szappanos Jenő I., Szappanos Andor I.

Elől: Szappanos Margit és Szappanos Sándor V.

DR. SZAPPANOS SÁNDOR IV.

Született Kecskeméten 1860 április 1-én, meghalt 1928 december 22-én, 68 éves korában. Feleségül vette távoli unokatestvérét Szappanos Juliannát (III) 1889 május 4-én. Nem az egyetlen példa családjunkban. A házasságból gyerek nem származott, mert az akkori felfogás szerint még a távoli rokonság is beltenyésztési problémákat eredményezhet. Pedig ez a rokonság elég távoli volt. Közös ősük:

Szappanos István I. (1766-1838)-Kolozsváry Zsuzsanna

Szappanos István II. (1788-1873)-Tsikesz Nagy Mária

Szappanos Sándor I (1800-1884)-Marton Zsófia

Szappanos Sándor II (1829-1911)-Tasnády Székely Klára

Szappanos Julianna III.

Szappanos Sándor IV

Szappanos Károly ref lelkész feljegyzése a képalbumban:

"Iskoláit Kecskeméten végezte. A jogi doktorátust Kolozsváron, a bírói vizsgát Marosvásárhelyen szerezte meg. Önkéntesi évét a Molinári 38. gyalogezredben töltötte ki. Járásbíró volt Félegyházán, Kecskeméten, Királyhelmecen, Csongrádon, és Monoron. Királyi táblai bíró volt Budapesten. Nyugdíjba ment 1916-ban, mikor kiváló bírói működése elismerésül a III.osztályú Vaskorona Rendet kapta.

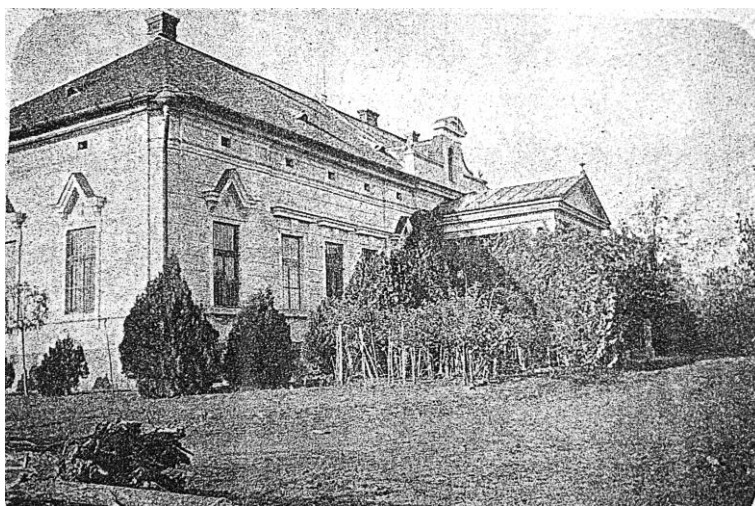
1912-ben Csongrád és Félegyháza között vett száz holdas szép földbirtokot kastéllyal és szép szőlővel, melyet a világháború alatt eladott 145,000 koronáért, melyet hadi kötvényekbe és részvényekbe fektetett. Utolsó lakása III. Gyenes tér 2.sz."

Szappanos Jolán családtörténetében így ír:

Juliska néniük férjét, megkülönböztetésül a Szappanos Sándorok közül "bíró Sándornak" vagy később "táblabíró Sándornak" hívta mindenki. Én sem bírom másképpen emlegetni. Még nem ment nyugdíjba akkor, amikor megvették a gátéri száz holdas birtokot, Csongrád és Félegyháza közötti jó fekete föld volt ez, melyen ártézi kút és szép kis kastély állt, öt hold gyönyörű parkkal körülvéve. Vízvezeték volt a majorban is, minden istállóban, és halastó ficáncoló halakkal, melyet szintén az ártézi kút táplált. Hogy ezt a birtokot megvehessék, eladták Juliska néni örökségét is, a szentkirályi 26 hold földet, eladták azt is, amit táblabíró Sándor bácsi az édesapjától örökölt, (az is dédapám birtokából való ősi föld volt még) a kecskeméti ház árát és megtakarított pénzüket is hozzá tették. Gyönyörű hely volt, a gyermekkorom tündéerkertje!

A kecskeméti református temetőben, márványból készült sírkövén a következő felirat olvasható:

*"Halál, tőled én nem félek
Mert amiért s ezentúl élek
Ami a törvényben és jogban is a lélek:
-Forma, idő, vedlik, balad,-
Az igazság örök marad."*

A gátéri Szappanos kastély

DR. SZAPPANOS SÁNDOR V. ÉS CSALÁDJA

Írta: Blaskovichné Szappanos Enikő

Édesapám: Dr. Szappanos Sándor 1909 aug.23-án született Kecskeméten a Budai u. 13.sz. alatti családi házban. Édesanyja: Szalontay Jolán tanítónő volt, édesapja Szappanos Sándor árvaszéki elnök. Ő volt a család 8.-ik gyermeke, aki ikertestvérével a 7.-nek világra jött Margitkával együtt bearanyozták szülei életét. Öt éves korában csupa nagy betűvel meséket írt. Később az iskolában is kitűnő tanuló volt. Jól zongorázott, tornázott, vívott, úszott. Kedves, szeretnivaló természete miatt hamar a kecskeméti társaságok kedvence lett. Közben Édesapjával együtt kicsi kora óta lovakat hajtva mentek ki Korhánközbe, (Kecskeméttől 5 km.) a szőlőjükben lévő nagy házhoz, amit a környék piros tetejű kastélynak hívtak. A házat Jenő bátyja tervezte és a nyarakat kint töltötte a család.

A gimnáziumi évek után elvégezte a Jogakadémiát. A diploma megszerzése után a kecskeméti Városházán lett először városi fogalmazó, majd később aljegyző. Még jogász kora közben egy év alatt a tüzérönkéntesi évét is leszolgálta. 1934-ben feleségül vette Muraközy Marikát. A házasságból 2 gyermekük született, 1935-ben Ildikó, majd 1939-ben Enikő.

Hivatali munkája mellett 2 könyvet is írt. Az egyik: „Kecskemét tanyai közigazgatásának megszervezése. „ A másik könyve is a város fejlesztésével kapcsolatos. Közben állandóan írt a Magyar Családtörténeli

Szemle számára cikkeket. Terve volt a „Kecskemét törzsökös családjai” c. összefoglaló munkájának befejezése. A Szappanos Károly bácsi által írt családfát pontosította, levéltári és egyéb kutatásai alapján az adatokat kijavította és elkészítette a Szappanos és Muraközy család hiteles családfáját. Nem tudta terveit megvalósítani. Munkája befejezetlen maradt. 1942 júniusában hirtelen behívták katonának. A második világháború dúlt. Harctérre vitték az egész kecskeméti tüzérszázaddal együtt. 1943 január 17.-én a Don kanyarnál a bekerített Osztrogoszokban hősi halált halt 33 évesen.

1907-ben a város felparcellázott Korhánközben 2 ½ holdas telkeket. Szappanos Sándor (nagyapám) 2 egymás melletti területet vett meg. Az így már 5 holdas telket szőlővel, gyümölcsösrel, főleg kajszibarack fakkal ültette be és szép kertet varázsolt az épülő ház köré, ami 1913-ra készült el. Ettől a nyártól kezdve kint élt a család és csak az iskola kezdésre költöztek vissza Kecskemétre.

Nagypapám halálával (1934) édesapám vette át a szőlő és bor kezelését. Édesanyámmal kötött esküvőjük után ők költöztek ki a korhánközi nagy házba, ott éltünk együtt mi is nyaranta 1942-ig. Édesapámat ekkor behívták katonának és 1943 januárjában meghalt. Kecskemétet és környékét az oroszok közeledése miatt 1944 októberében kiürítették. Mi Ausztriába menekültünk édesanyám testvéreinek (Dr. Németh Gyuláné Muraközy Ildikó) családjával együtt. Itthon ezalatt az oroszok szétverték a zongorát és a nyaraló minden bútorát, majd elégették, a pincében levő bort megitták. Mire mi 1945 dec. 30.-án hazajöttünk, addigra a ház minden helységében más – más család lakott. 1949-ben pedig az állam ellenszolgáltatás nélkül elvett tőlünk mindent.

Amikor egyszer Bandi hazajött kimentünk megkeresni a „piros tetejű kastélyt”. Mit láttunk? A feles lakás fala kidőlve, az udvart 3 részre osztották, minden szobának ajtót vágtak a falába és egy-egy lépcsőt építettek feljárónak. Borzasztó volt az egész. Az vígasztalt bennünket csak, hogy édesanyánk ezt a rettenetes helyzetet már nem látta.

Alább, Szappanos Jolán emlékezik:

Emlékül a sok szép nyárnak, mit Korhánközben töltöttem
 e szerény üveg alá dugva, néhány képet rejtettem.
 Hátha tudnának majd mesélni: „Pirostetejű kastély”-ről
 hol aranyalma csüng a fákon és minden gallyon madár szól.
 Ahol a „nagyút” fái alatt ezer ábrándom született,
 hol gondtalanul töltöttem el a gyermek -s ifjúságot.
 Ott sírtam el bánatom százszor, homokja itta könnyemet,
 de vendégjárás vidám napról kacagásom őrizte meg.
 Jó pajtásom volt minden tőke, meghitt barátom minden fa
 a csüggedések bús óráját, vigaszát meg nem tagadta.
 Ezernyi emlék kapcsol hozzá: remény, bú jó-s rossz gondolat.
 Apám ültette; s hat gyermekük élt még együtt a fák alatt.
 De most elváltunk. Búcsúzásul e pár kép őrizi már csupán,
 amit itt éreztem, láttam, hittem életem huszonkét nyarán!

Blaskovich Jenő és Szappanos Enikő családja 2006-ban

Hátsó sor balról jobbra: Blaskovich Benedek (unoka), Blaskovich Ákosné Várhelyi Erika (meny), Blaskovich Ákos (fia), kezében ifj. Blaskovich Ákos (unoka), Blaskovich Borbála (unoka), Blaskovich Orsolya (unoka), Blaskovich Tamás (fia), Blaskovich Tamásné Györfy Ágnes (meny), Blaskovich Bence (unoka).

Első sor, balról jobbra: Blaskovich Jenőné Szappanos Enikő és férje Blaskovich Jenő, közöttük Blaskovich Marianna (unoka)

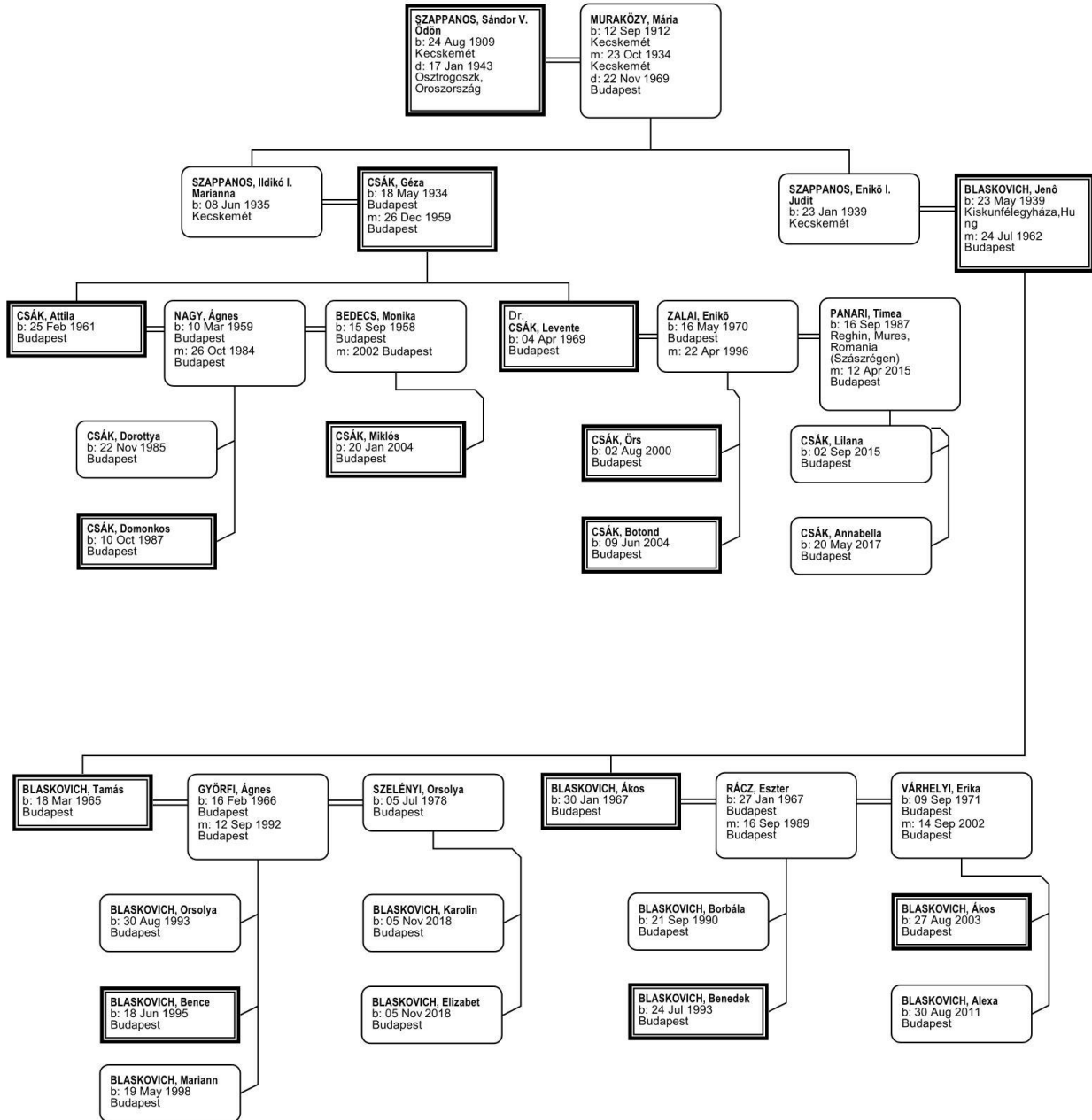

Csák Géza és Szappanos Ildikó családja 2006-ban

Hátsó álló sor balról jobbra: Csák Dorottya (unoka), Csák Domonkos (unoka), Csák Attiláné Bedecs Mónika (meny), Csák Leventéné Zalay Enikő (meny), kezében Csák Botond (unoka), Csák Levente.

Ülő sor balról jobbra: Csák Attila (fia), ölében Csák Miklós (unoka), Szappanos Endre (unokatestvér), Csák Géza (férj), Csák Gézáné Szappanos Ildikó, mögötte Csák Örs (unoka)

Szappanos Sándor V. leszármazottai

SZAPPANOS JENŐ I. ÉLETRAJZA ÉS CSALÁDJA

Született Kecskeméten, (1894-1976) egész életét itt élte le, a város büszke (dísz)polgára, előljárója volt.

A Református Gimnáziumban érettségizett, majd a budapesti Királyi József Nádor Műegyetemen szerzett építészmérnöki diplomát (1921 május). Szakmai karrierjét önálló építés irodájában kezdte, de hamar elege lett a tyúkól tervezésből és elfogadta a Város felkérését a főmérnöki állás betöltésére.

Megnősült. Feleségül vette Csabai Margitot (a Nagytakarék igazgatójának fiatalabb lányát). Három fiúgyermekük született Endre Zoltán (Bandi) 1920, Géza 1924 és Béla 1930.

Harcolt 20 évesen az Első Világháborúban Isonzó és Doberdó híres csatájában. Mivel a Szappanosok földbirtokos embere voltak mindenki tudott lovagolni, értett az állathoz, így Jenő huszárparancsnok lett, századosi rangban szerelt le. Vitéségi érdemrendet is kapott amikor az olaszok által egy szőlőkordon sorai közé beszorítva, teljesen reménytelen helyzetből kimenekítette csapatát azáltal, hogy lovaikkal átugrattak a méternél magasabb szőlőkordonon!

A Kecskeméti Városházán dolgozott 1921 március-1958 szeptember 30-ig, 37 évig! Nevéhez fűződik Kecskemét építészeti arculatának városiasodása. A piactér felszámolása, ma Széchenyi tér, mely nehéz feladat volt, a befolyásos nagygazdáknak igencsak nem volt ínyére. Részben ő tervezte a Széktó fürdő épületét, a Református Újkollégium épületének átépítését és a sétatéri "palotát", mely jelenleg kihasználatlanul áll.

64 éves korában vonult nyugdíjba, amikor méltatlanul megvádolták a város távlati építészeti terveinek illegális és nemzetbiztonsági szempontból kockázatos külföldre juttatásával. A vádak alól tisztázta magát, bár ez korántsem volt veszélytelen dolog 1958-ban!, de hivataláról le kellett mondania. Igaz akkori nyugdíjtörvény szerint így is 4 évvel tovább dolgozott.

Rendkívül szerény, mindenkihez kedves, nemzetségét, feleségét, fiait és unokáját szerető és féltő ember volt. Az ilyenre mondják, a légynek sem tud ártani. Nemhogy nem ártott, de mindenkinek, mindenkin segített. A kiterjedt rokonságból bárkinek ügye akadt a Városházán, Jenőhöz fordult és ő szaladt elintézni.

Politikával, az élet számos kellemetlen olykor veszélyes változásaival szinte naivan nem foglalkozott, pedig rákényszerült. Az Első Világháborúban harcoló alakulat parancsnoka volt, a Másodikban pedig családját, vagyonát menekítette. A vörös időkben bízott abban, ha apolitikus, a hatalom majd békén hagyja, elég ha magasszínvonalú szakmai munkát végez majd.

A három fiú, Bandi, Béla és Géza cca 1935

Mérnök ember volt. Nem érdekelt a pénz, a spekuláció. Bankár apósa hozományként részvényeket adott Margit lányával. Jenő megnézte a szépen rajzolt papírokat és betette a fiókba. 25 évvel később, már javában dúlt a Második Világháború, jött egy ember és meg akarta venni a részvényeket. Jenő, aki addig semmit sem csinált a papírokkal, elküldte,

mondván, annyit, amennyit kínál, neki is megér. A szemben lévő sarokházat megvehetette volna a pénzből. Pár hónap múlva a háború orkánja elfújta a részvények értékét, ment a kukába. Más kérdés, hogy ha megveszi a sarokházat, amit a meglepett családtagok, utólag felhánytorgattak neki, azt meg a kommunisták veszik el 1948-ban.

vitéz Szappanos Jenő építészmérnök családja 1967 febr. 22-én

Hátsó sor b-j: Szappanos György I., Szappanos Géza I., vitéz Szappanos Jenő I., Szappanos Endre Zoltán I., Dr. Szappanos Béla III.,
Első sor b-j: Szappanos Gézáné Cserrey-Pechány Márta, Szappanos Jenőné Csabay Margit, Szappanos Béláné Nagy Andrea

A Lincoln csúcson, Green Mountain-Sugarbusch, VT. USA, 1963 szept.

Szalontay családi összejövetel 1934 nyarán

Felső sor balról jobbra:

Marton Szabolcs, Szalontay Magda, Szappanos Margit, Szappanos Jolán, Szalontay Anna, Szalontay Zsuzsa, Szalontay György

Középső sor balról jobbra:

Marton Dezső, Marton Dezsőné Huszár Ily, Mares Géza, Mares Gézáné Faragó Ily, Szappanos Jenőné Csabay Margit, v. Szappanos Jenő, Szappanos Sándorné Muraközy Mariann, dr. Szappanos Sándor

Ülő sor balról jobbra:

Marton Sándor, Marton Sándorné Szalontay Gizella, özv. Faragó Béláné Szalontay Margit, özv. Szalontay Sándorné Zöld Anna, özv. Szappanos Sándorné Szalontay Jolán, özv. Szalontay Barnabásné Pécsy Mária, dr. Szalontay Zoltán

Földön ülők balról jobbra:

Szappanos Endre, Marton Gizella, Szappanos Béla, Szappanos Géza

SZAPPANOS GÉZA I. ÉLETRAJZA ÉS CSALÁDJA

Született Kecskeméten (1924-2004) Szappanos Jenő városi tanácsos, főépítész és Csaba Margit második fiúgyermekéként a Széchényi téri “Nagytakaréék” épületében ahol anyai nagyapja bankigazgatói hivatala, szolgálati lakásában éltek szülei és két bátyával. Később költöztek a Csongrádi utcai Csabai házba.

Mint minden Szappanosot őt is református hitűre keresztelték és a református gimnáziumba járt. Érettségi után a budapesti József Nádor Műszaki Egyetemre iratozott be és ide járt, míg 1944-ben őt és évfolyam társait, a szovjet hadsereg elől menekítve Németországba deportálták. A háború viszontagságait, a felbomló és a nagyhatalmak által felosztott Németország nyomorúságát előbb német, majd amerikai katonai táborokban vészték át. Dreza bombázásakor (Szövetségesek) 30 km-re voltak a várostól, s még így is nappali fényt adott a sok ledobott bomba. 1945 májusában vonatok teherkocsijaira kapaszkodva, de leginkább gyalog tették meg a

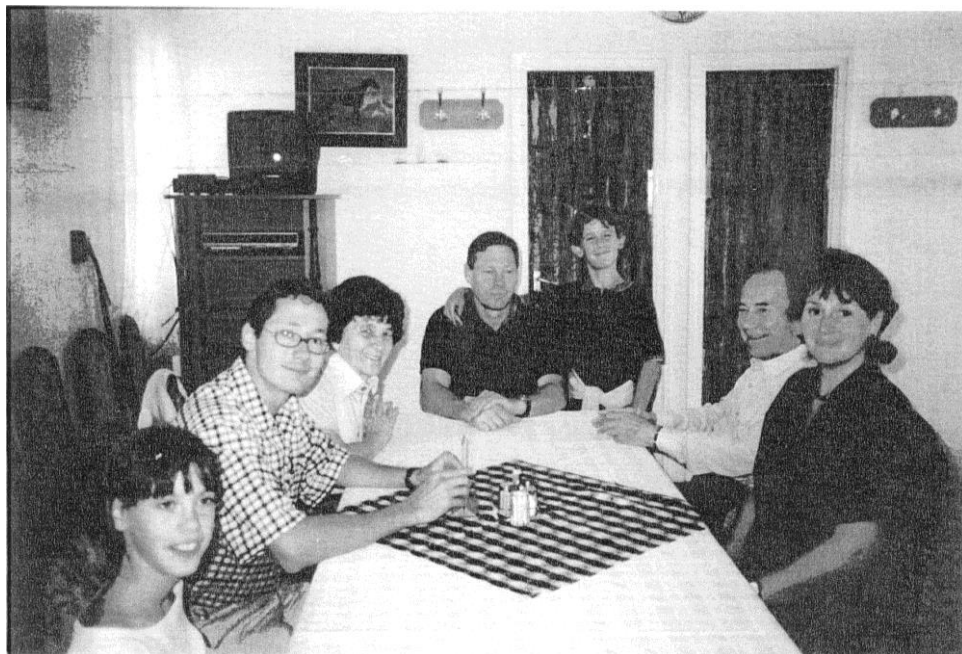
750 km-es utat, Prágán és Pozsonyon keresztül haza.

Az újjáalakult Budapesti Műszaki Egyetemen diplomázott 1951-ben általános építőmérnökként (civil engineer). Első munkahelyén az UVATERV Budapest József nádor tér, Endre (Bandi) bátyával voltak munkatársak. Még abban az évben feleségül vette örök szerelmét, akit 13 éves kora óta ismert, Cserey-Pechány Mártát és Budapestre költöztek. 53 évig éltek szeretetben, egy gyermekük (György 1952) és 3 unokájuk született (Bálint, Gréta, Bence)

Munkáját, mint minden Szappanos, a legnagyobb szakmai alázattal, emberi tisztasággal és jobbító szándékkal végezte. A Balaton Fejlesztési Tárcaközi Bizottság vezetője volt (Committee for Development of Lake Balaton) (Budapest XII. Tarcasai Vilmos u 11/a). Ez a kb 10 fős szervezet, közvetlenül az építési miniszter alá rendelve, volt felelős a Balaton, mint kiemelt üdülő és idegenforgalmi terület hosszútávú fejlesztési terveinek kidolgozásáért és az előírások betartatásáért. Nem volt tagja a minden fölött uralkodó pártnak, így mindet kifogástalanul kellett végeznie, nehogy bárki beleszóval, s ez sokszor penge élen táncolt építési engedély kiadásánál az építési tilalom alá vont Balaton régióban. Hiba nélkül helytállt, de megkönnyebbüléssel élte meg a nyugdíjkorhatár megélését (1984).

Nyugdíjas évei elején még “visszadolgozott”, de utána már leginkább a családjának élt.

Őszinte, egyenes, elveihez hű férfi volt, akinek a családi hagyományok, a hitbéli örökség mindeneknél előbb volt. Soha nem bántott meg senki, nem vádolt, nem gúnyolt. Mindenki szerette.

Szappanos Géza családja 2000 őszén

Asztal körül b-j :
Szappanos Gréta,
Szappanos Bálint I.,
Szappanos Gézáné
Cserey-Pechány Márta,
Szappanos György I.,
Szappanos Bence I.,
Szappanos Géza I.,
Szappanos Györgyné
Seres Gabriella.

SZAPPANOS ENDRE I. ZOLTÁN ÉLETRAJZA

SZAPPANOS ENDRE ZOLTÁN – ANDREU Z. SZAPPANOS ①

ÉLETRAJZOM.

1920 OKTÓBER 6-ÁN SZÜLETTEM KECSKEMÉTEN. ELEMÍ ISKOLAÍMAT, GIMNÁZIUMOT ITT JÁRTAM.

[A MÁSODIKTÓL NEGYEDIK ELEMIIG ABBA AZ (ELSŐ KERÜLETI) „SÁRGA ISKOLA”-BA, JÁRTAM, AHOVA JÁRT ÉDESAPÁM IS ÉS AHOVA VALAMIKOR NAGYANYÁM TANÍTOTT.]

GIMNÁZIUMI ÉVEIM SORÁN KÉTSZER VOLTAM AUSZTRIABAN NÉMET SZÓN. CSERKÉSZEKSEL RÉSZT VETTEM A GÖDÖLLŐI CSERKÉSZ JAMBOREÉN ÉS VELÜK KÉTSZER LENGYELORSZÁGBAN EGYSZER PEDIG HOLLANDIÁBAN VOLTAM. 1939 JUNIUSÁBAN ÉRETTSÉGIZTEM.

1939 SZEPTEMBER 1-ÉN KERÜLTEM A M. KIR. LUDOVIKA AKADEMIÁRA, TÁBORI TŰZÉRNEK. EGY UN. ALAPITVÁNYI HELYRE. KECSKEMÉT TH. VÁROSNAK ULTEGY ILYEN ALAPITVÁNYA, MELY ÉPPEN EKKOR ÜRESEDETT MEG. ÉDESAPÁM ELSŐ VILÁGHÁBORUS VITÉZSÉGE, HOSSZÚ IDEJŰ VÁROSI TISZVISELŐI SZOLGÁLATA ALAPJÁN ÉN KAPTAM MEG E HELYET. DE CSAK AZUTÁN, HOGY AZ ELŐIRT FELVÉTELI VIZSGÁK SZERZETÁT EREDMÉNYESEN LETETTEM.

1942 JUNIUS 10-ÁN AVATTAK FEL M. KIR. TÁBORI TŰZÉR HADNAGYNAK, 1942 JULIUS 1-i RANGGAL, 17-IK RANGSOROLÁSSAL 32 TŰZÉRTÁRSAM KÖZŰL. 1942 JULIUS 1-EL SZEGEDRE OSZTOTTAK BE A 14. TÁBORI TŰZÉROSZTÁLY 3. ÜTEGÉHEZ ELSŐTISZTNEK. ITT PÓTTARTALÉKOSOK ALAPKIKÉPZÉSÉNEK OKTATÁSÁVAL KEZDTEM MŰKÖDÉSEMET. A TANFOLYAM VÉGÉN TARTOTT TŰZÉRSÉGI BEMUTATÓ ÉLESLOVÉSZLET SIKERÉÉRT HADTEST TŰZÉRPARANCSNOKI ELISMERÉST KAPTAM. 1942 SZEPTEMBERBEN ÁTHELYSZTEK ZOMBORBA A 15.-IK TÁBORI TŰZÉROSZTÁLY 3. ÜTEGÉHEZ ÜTEGPARANCSNOKNAK. ITT AZ ŐSZI HUBERTUS-LOVAGLÁSON A MÁSODIK HELYET SZEREBZTEM MEG. A TÉL FOLYAMÁN EQUITÁCIÓS TANFOLYAMOT VÉGBEZTEM. 1943 NYARÁN GYALOGDOK AKNAVETŐS TISZTEKNEK ÁTKÉPZŐTANFOLYAMOT VEZETTEM. 1943 SZEPTEMBERÉBEN A PALÁNKAI MÉNTELEPEN MEGTARTOTT HUBERTUS-LOVAGLÁSON A MÁSODIK HELYET SZEREBZTEM MEG. 1943 SZEPTEMBER VÉGÉN A SZEVEDI TŰZÉROSZTÁLY IKEROSZTÁLYÁHOZ A 75. TÁBORI TŰZÉROSZTÁLY 3. ÜTEGÉHEZ KERÜLTEM ÜTEGPARANCSNOKNAK. 1944 TAVASZÁN KARPÁTYOMÁNYOS ISKOLA KIKÉPZŐTISZTJE VOLTAM SZEGEDEN. MAJD 1944 NYARÁN MUNKÁCSTÓL ÉK-RE OSZTÁLYOMMAL HEGYI KIKÉPZÉSEN VOLTAM AUGUSZTUS 16. INNEN VONULTUNK BE SZEGEDRE HOGY MOZGÓSITSUNK ÉS MINT MOZGÓSÍTOTT IKER-TŰZÉROSZTÁLY A 75. TÁBORI TŰZÉROSZTÁLY 3. ÜTEGÉNEK VOLTAM UJRA A PARANCSNOKA.

1944 AUGUSZTUS VÉGÉN A KÁRPÁTOK ELŐTERÉBEN, SKOLE TERSEGÉBEN

MAJD TURKU, UZSOKI SZOROS TERÜLETÉN VOLTUNK HÁBORUS BEOSZTÁSBAN, VISZ-
SZAVONULÓ HARCOKBAN.

[A TURKU-TÓL NY-RA ELTERÜLŐ MAGASLATON (OPALONEC 1328) AHOL A FIGYE-
LŐ ÁLLÁSOM VOLT, TALÁLTAM KÉT JO'ÁLLAPOTBAN LÉVŐ ELSŐVILÁGHÁBORÚS FE-
DEZÉKET MELYBŐL AZ ALACSONYABB SZINTEN LÉVŐT EREDMÉNYESEN HASZNÁL-
TAM ÓVÉHELYNEK, ÉJSZAKAI SZÁLLÁSNAK. A HÁBORÚ VÉGÉN, BESZÁMOLTAM ÉDES-
APÁMNAK ARRÓL, HOGY MERRE IS JÁRTAM. Ő, AKI UGYANEZEN A VIDEKEN HAR-
COLT AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚBAN (TART. HU. SZDS.) ELMONDTA, HOGY EZEN ACSÓBB
FEDEZÉK VOLT A SZÁLLÁSA ÉDESAPÁM ÖCSÉNEK (TART. HU. HDGY.) AKIT Ő OTT MEG-
LÁTOGATOTT ÉS AKI KÉSŐBB OTT HŐSI HALÁLT HALT. :]

1944 OKTÓBER 23-ÁN MUNKA'CS MELLETT AZ ORSZ HARAPOFOGÓT KIKÉ-
RŐLVE UNGVÁREN ÁT NAGYKAPOS KÖZSÉGBE JUTOTTAM ÉS OTT VOLTAM ÜTEGEM-
MEL KÖRKÖRÖS VÉDELEMBEN. ITT, KB. NOVEMBER 1-ÉN KAPTAM A PARANCST,
HOGY A TELVES FEGYVERZETŰ ÉS LÉTSZÁMÚ ÜTEGEMET MÁS, HIÁNYOS ÁLLOMÁNYÚ
EGYSÉGEK FELTÖLTÉSÉRE (!) ADJAM ÁT, MAGAM ÉS HÁROM FŐHEG EGY FOGA-
TOLT JÁRMŰ PEDIG VONULJUNK BE GYŐRBE. DE UTKÖZBEN, UNABB PARANCSTRA A
HADTEST TŰZÉR PARANCSNOKNÁL A SZABADSÁGON LÉVŐ SEGÉDTISZT BEOSZTÁSÁT VET-
TEM ÁT ÉS OTT MŰKÖDTEM EGY HÓNAPIG. EZT BEFEJEZVE 1944 DECEMBER VÉGÉN
JUTOTTAM EL GYŐRBE. ITT AZ UNJÁSZERVEZŐDÖTT 75. TABORI TŰZÉRSZTÁLY SEGÉD-
TISZTJE LETTEM. 1945 ÁPRILIS 2-ÁN TŰZHARCCAL SZORULTUNK A TÁ CSALLÓKÖZBE.
INNEN MÁR FEGYVERZET NÉLKÜL, MINT MUNKA'CS SZÁZAD (!) MEGNEVELTÜNK ÉSZAK-
AUSZTRIÁBA FREISTADT-TÓL NY-RA. ITT ÉRT MÁJUS 8-A, A HÁBORÚ VÉGE. AZ
AMERIKAI ERŐK KB 3KM-RE NY-RA, AZ ORSZ ERŐK KB 10KM-RE K-RE VOLTAK.
AZ EDDIG EGYÜTT MOZGÓ EGYSÉG ITT SZÉTVÁLT, A TISZTEK/TISZTHELYETTESEK
ZÖME AZ AMERIKAI VONALAK MÖGÉ VONULT, A LEGÉNYSG ZÖME EGY ZÁSZLÓS
VEZETÉSÉVEL MEGINDULT HAZAFELÉ. MI AZ AMERIKAI VONALAK MÖGÖTT — NEM
HADIFOGSÁGBAN! — TÁBOROZTUNK JUNIUS KÖZEPÉIG. EKKOR AMERIKAI PA-
RANCSTRA MI IS MEGINDULTUNK HAZAFELÉ.

A LAJTA HEGYSÉG VONALÁT ELÉRVE — NEMHA EDDIG SZABADON, ORSZ
ENGEDÉLLEL HALADTUNK — ORSZ HADIFOGSÁGBA KERÜLTÜNK 1945 JUNIUS 30 -
ÁN! A NIZHNY-NOVGORD (GORKIJ) MELLETTI BALACHNA-1 TÁBORBA KERÜLTEM,
AHOL EGY ERŐTELEP ÜZEMANYAG ELLÁTÁSÁNÁL (SZÉN, TÖZEG, FA BE ÉS KI-
RAKÁS) DOLGOZTAM. ITT SZERZETT, NEM GYÓGYULÓ LÁBSÉRÜLÉSENKÖVETKEZTÉ-
BEN (MANKÓVAL JÁRTAM) 1946 OKTÓBER ELEJÉN HAZA SZÁLLÍTOTTAK. 1946 OK-
TÓBER VÉGÉN IGAZOLTAK. 1947 MÁRCIUSÁBAN, FŐHADNAGYI RENDFOKOZATOM MEGTAR-
TÁSÁVAL SZOLGÁLATON KIVÜLI VISZONYBA HELYEZTEK 200 FT. VÉGKIELEGÍTÉSSEL. EZ
UTÁN TÖBB KAPCSOLATOM A KATONASÁGGAL MÁR NEM VOLT.

LÁBSÉRÜLÉSEMBŐL CSAK 1947 ÉV VÉGÉRE GYÓGYULTAM FEL. EKKOR MÁR
— MINT „OSZTÁLYIDOGGENTŐ” — NEM VETTEK FEL A MŰEGYETEMRE. KÜLÖNBÖZŐ AL-
KALMI MUNKÁK SOROZATA UTÁN (PL. ÓRABÉRES IRODASZOLGÁLATOS NAPSZÁMOS A
KECSKEMÉTI LŐTENEYSZTEÉSI FELÜGYELŐSÉGNÉL) 1949-BEN AZ ÚT-VASÚTTERVE-
ZŐ VÁLLALAT (UVATERV)-HOZ KERÜLTEM KÜLSZOLGÁLATOS ÓRABÉRES TECHNIKUSNAK.
1950 FEBRUÁRTÓL MÁR BUDAPESTEN DOLGOZTAM, ELŐSZÖR MINT MŰSZAKI RAJZOLÓ,
MAJD MINISZTERIUMI TANFOLYAMOT VÉGEZVE MINT BELEVELES TERVEZŐ TECHNIKUS.

1956 NOVEMBER 13-ÁN HAGYTAM EL AZ ORSZÁGOT ÉS 1957 JANUÁR 1-TŐL
AZ USA-BA, NEW YORKBAN ÉLEK. 1957 JANUÁR 5-TŐL TERRY CONSTRUCTING CO-
NÁL VOLTAM SZERKESZTŐ TECHNIKUS. 1957 JULIUS 1-TŐL AZ AMMANN & WHITNEY
INC. CONSULTING ENGINEERING CÉGNEél DOLGOZTAM NEW YORKBAN, ELŐSZÖR
MINT MŰSZAKI RAJZOLÓ, MAJD SZERKESZTŐ TECHNIKUS (VAS-VASBETON). A
NEW YORKI „CITY COLLEGE” EGYETEMEN 32 ÉVI EGYETEMI ESTI TANFOLYAMOKON
KÜLÖNBÖZŐ SZAKMAI TÁRGYAKAT HALLGATTAM. 1965-TŐL MÁR MINT TERVEZŐ
MÉRNÖK DOLGOZTAM A VÁLLALATOMNÁL 1992 ŐSZÉIG, NYUGALOMBA VONU-
LÁSOMIG. AZ ITT ELTÖLTÖTT 33 ÉV SORÁN SZÁMOS JELENTŐS MUNKÁK
DOLGOZTAM, MELYEK KÖZÜL KIEMELEM: U.S. CAPITOL (WASHINGTON D.C.),
DULLES REPÜLŐTERI FŐÉPÜLET (WASHINGTON D.C.), MEETING CENTER (UN. TO-
JÁSHÁZ) (ALBANY N.Y.), METROPOLITAN OPERAHÁZ (NEW YORK N.Y.) PAN-AM
HANGÁR (NEW YORK N.Y.) TWA VÁRÓCSARNOK (NEW YORK N.Y.) LÉTESÍTHETŐYEKET.

NŐTLEN, MAGYAR-AMERIKAI KETTŐS ÁLLAMPOLGÁR VAGYOK.

1992-1995 KÖZT VÁLLALATOMNÁL MINT NYUGDNIAS, KISEGÍTŐ-ALKALMI
ELLENŐRZŐ MUNKÁKAT VÉGEZTEM ÉVENTE KB. 5-6 HÓNAPOT

1997 ÁPR 30-ÁN VISSZATELEPÜLTEM BUDAPESTRE

1997-ben végleg hazaköltözött ez úttal Budapestet választotta lakhelyéül. Innen tartotta a kapcsolatot telefonon 3 világrészen barátaival, évfolyamtársaival. Stilisztikailag tökéletes, kaligrafikus írással „rajzolt” leveleiben rendszeresen beszámolt a vele, de főképp a családtagjaival történekről.

Családja és maga református hitétét őrizte és ápolta, a Bp. Szilányi Dezső téri templom közösségének volt tagja.

SZAPPANOS BANDI EMLÉKEZÉSEI

AZ ÜVEGES SZEKRENY

Szállon volt református pap Baris Kálmán. É's felesége Szappanos Mária volt, aki nagypapának volt ünoka testvére, ha jól tudom. (Pontosságait meg kell nézni a családfát.) Én mint gyerek csak halálhírből tudtam elebről a távol lakó (?) házonkról. Egykor están a „Baris Mária néni”, ahogy mi hívta, őt megöveggilt, és miután nem volt köztársasági Soltva, néhánykor Keszdemétre került volna áttelepülni. Én is ilyen están mi: máliam is én Gira, és meg mást (Nagyanyám? Jolika?) beültünk a „kis Opel”-ba és elautóztunk Soltva, az állhatóság megvárta. Én nem utam rént a lenyilgatásban, Gira-val hint jöttünkünk az udvarom. Ekkor jelent meg az egynékedes tartomány is haladt a látszóban megittott „Gang”-ja felé. Én iszogatban követtem őt, nagyon mi fog történni? Itt egy toros, pinkos, kórház-portól fekete néni nekivágású lett a wanké toros. A felső his fiókjai felhúzó, alban kórház tyúkok ülték, fiók felhúzó vértelől jó ha 2 darab meg a kezem volt..... egyúval aitalmas állapotú lúttal darab volt. De ezt Mária néni edesanyámmal cotta aréit, hogy adminisztratív-cis dolgait elintézte. Mi kora jöttünk, és egy napom valamit utam után megjött a „csúszkeltató”, nekem is. Én nem követtem a nekem megijulásának történetét, (pl. edesanyám egy tórus fiókfil utam emmáltatott kóris hasonlóságot, hogy pótolja a lúttalakat.), de egykor az kalitának kórisánk a Takarékpiactár-beli lakásunkra egy esoda-néps autók beakott nekünk, metutt úvaggal, tórus fogantyúkkal, a megújított óreg/sacok fekete pinkos nekem volt az! Ez lett a dirc lakásunknak ismét szencsésen megmunkált a lakású mirdájából. Edesanyám halála után „ideiglenesen” beaktívortuk ezt nekem más buta kárellel ünoka kúgum Vetissy Katalinhoz, ahol lakásban meg volt egy kóris utában 12 óra kóris. Most hogy 1997 Loskán karatásepittem a 40 éves USA-beli életől is itt Bp-n lett állando otthonom, itt van utam a nekem is, Fovásara is lakásom dircéit. Remélem, hogy az utam követőre gúmvácó is egy gúmvácó is kórisa ixi majd est mint én tenem, régi isidre emlékeve.

Szappanos Zoltán Koltán
1997 kórison

AZ EZÜST CUKORTARTÓ.

Hoppaus István 1787 febr. 19-én házasságot kötött Kolozsváry Terézszemével, aki Kolozsvár községi kőműves volt. K.Ú. idejében jóval is a kézművesekkel összekötve a házasságkötés. Ők a délnémeti vételek idejében. Midőn Ist. is K.Ú. legidősebb fia István megvásárolta, idejében megvásárolta és erről az erőt ekkor tartóval meg, et meg mint koronázó darabot hozott Erdélyből. Az idők múltával István megvásárolta a nagyanyai ajándékot mikor az 1840 dec. 6-én házasságot kötött Lakatos Sándorral. Ők pedig nagyanyai Lakatos Terézről adták nagyanyai ajándékba amikor az férjhez ment Miksa György Teréz névelőjéhez. Több évi ideig a cukortartó az egész nagyanyai Miksa György Juliska névelő, mikor is a nászidő feléig lett Erdélyből Gyulának.

1942 nyarán (jún. vége) hadnagy avatásom (1942. 6. 18.) eseményét ünnepelem meg családomban a híres nővel. Egyszer a nagy család utáni voltunk mikor közösen voltunk. Het Miksa György Juliska névelő jött meg rajta a komoly nővel. Megadta most a nővel most hűsönnel és hisz tövölge mint az az egész jöttünk és egymással. Korábban orvosság volt is nagyon keresett. Azt mondta: A mai családunk mindenki számára fel az az nagy vinnakészítőkön az az családunk a hoppaus családban most ezeket illeti. Ezt meg hírvényem Hoppaus Istvánról Kolozsváry Terézszemével Erdélyből, belengője közt, az esküvőre. „És a csomóiban az erőt ekkor tartó volt. Jelen megadott az a nagyanyai hűsönnel, most rajta Terézszemével, hogy az nagyanyai hűsönnel mint annyit a házasságunk valaha is fogott kapni.

1957. jan. 1-én az USA-ba vitt orvosság. Ezt látogattam meg egyszer névelőim 1963-ban. Ez hozta utánnam a cukortartómat. Nos, hogy 1997-ben karatelepiültem, jött vissza velem a cukortartó is. Most itt áll az egész családunkban a főhelyen, névelő hűsönnel, nagy vinnakészítők. Bizom abban, hogy a orvosság évek óta elmentem a cukortartó a családban hűsönnel hűsönnel nálam továbbra is a családunknak a felkipes orvosság, mint volt az eddigi főly mint 200 év alatt is.

Hoppaus Endre István

1997 karatelepi

AZ EZÜST NYELŰ ACÉL PAPIRVAÓGÓ KÉS.

Mikor 1939-42 közt a w. kir. Ludovika Akadémiát végeztem, az első évben oktatókéntem volt Jony Jure nekis. Lu. f. d. g. Kül. mindnyáján igen kedveltünk is respektáltuk tudását is emberiség (E nem kate-
nais) magatartásáért. Ő a háború után 30-ú a nagyot állami épít-
késnek volt második titkára is a Szóban is érevelt, mert jó hangja
volt.

[Mikor én orsz. hadifogásból 1946 végén hazakerültem, a kereszt-
mítai párti kíméletben az építési terviro kóruslata a Traviata
operát adta elő. Én is ott voltam édesanyjammal. Az első felvonás
első jelenete az, amikor egy kárhálos a tűzre beszállóval jönnek ki
a párok. A legelső pár férfi táncosa egy. kíméleti egyenruhás, magas
katoná volt. Nézem, hát Jony Jure volt az! Tünetben rögtön hauer-
tem az öltözébe idővőrelmi át. Nagy örömmel fogadott, is nagy hangon
lejelentette a többi férfi kíméletnek kik ott öltöztek, Névenültem
volt a kúsvitán! — ami akkor sajt nem volt egy díszes párti
mítai kifejtés.]

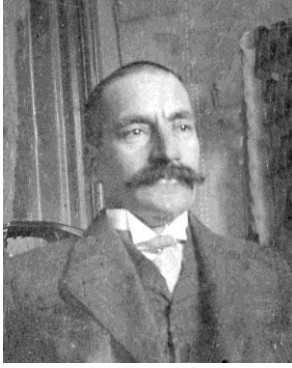
Az 1970-es (?) évben Várady Géza, Kollák Csaba, Süts Ervin meg is
magyartulát őt kátogatába az USA-ba, hűz mind nővendégek voltak
a kúsvitán. Akkor kórt-adta nekem ő a papírváogót. Elmondta,
hogy nagyapja Illikovics Jure táblaíró volt a felvidéken,
is az őve volt a kés. Ő fölé örökölte J. J. aki magyartulátba a
nevet Illikovics-ról Jony-ra. J. J. Égyszerűen kímélet, de nagy kímélet-
tem, hogy nagyapja valahol más városban volt író.

Pappans Endre István
1997 kósvány

A NAGY EZÜST MERŐKANÁL

En a nagy kímélet, mint jellel ellátott, kánál édesanyjám övöképe
volt. A kánál nyelén B I (nagy B. I.?) is P K monogram van bevéve.
Édesanyám ezt a kánalat apai nagyapjától CSABAY IMRENÉ SZ BANKOS
ESZTER-től örökölte. Nagy monolta nekem hogy B. E. az ő nagyapjától
Lapta (az a fölé kímélet B I monogram) aki mintén nagy örökölte
ett (az az első P K monogram) de hogy az a P K kímélet, azt
ő nem tudta. A kánál 40k végébe volt az USA-ban. 1997-ben,
mintén káratelapíttem, a kánalat elvittem kíméletetné egy
ötörshöz, aki nagy is tette azt. Elmondta, hogy őt
mindig kósvitától az erüstjellek - kímélet - kímélet - is it is
rögtön ist mirta. De kímélet, nézet at kímélet, igen jellel ma-
gyartulátba nem talált. Így, kímélet a jellel kímélet kímélet
kímélet, hogy az nagy az igen jellel kímélet, kímélet
kímélet kímélet hogy kímélet. Ezt én igen kímélet kímélet,
is el is kímélet, hogy amint idén kímélet, kímélet jellel,
kímélet nagy kímélet nagy tudja kímélet a kímélet kímélet.

Pappans Endre István
1997 kósvány.

SZAPPANOS ISTVÁN V. ÉS ANDRÉ RÓZA

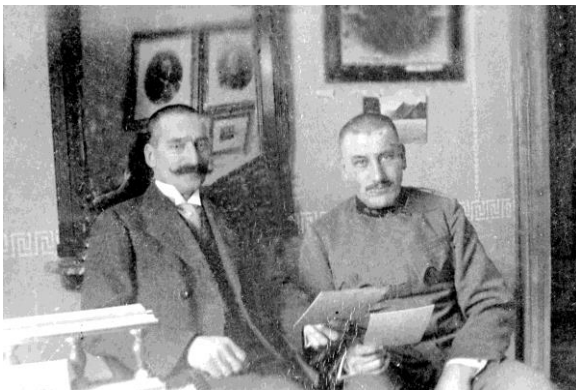
Szappanos István ^(10.VIII.1s) emlékei

Nagyszüleim István V. (1871 aug 4 – 1925 márc 25) és André Róza (1878 július 23 – 1961 márc 18). Nagypámat nem ismertem, mert már születésem előtt 5 évvel, 53 éves korában, gyomorrákban meghalt. Egész életében földbirtokain

gazdálkodott, amik atyjától örökölt földek Köncsög pusztán és Városföldön terültek el. A milléniumi ünnepségre 1896-ban Kecskemét bandériumi csapatának volt tagja családjuk több más tagjával együtt. Városi háza a Budai utcán volt, ahol három gyereke is megszületett. Házasságában az André családtól is jött hozományban felesége által teteles birtok és lakóház Kerekegyházán és környékén. 1907-ben megvette a Széchenyi tér 10. sz. alatti házat, amibe átköltöztek a Budai utcáról. Legtöbb idejét a köncsögi birtokon töltötte..

Nagyanőm nagyon szerettem. Ő a Széchenyi téri házban lakott, és elemi iskolámat az ő szárnya alatt végeztem, mivel szüleim a Városföldi kúriában éltek. 1945 után a kommunisták ma nagy házból meghagyták neki a nagy konyhát, ahol következő éveit töltötte Elek fia özvegyével és két gyerekével. Öregségére Kerekegyházára vonult vissza az ott élő Beretvás unokákhöz, és ott is halt meg.

Szappanos István és Imre testvérek

SZAPPANOS ISTVÁN VI. ÉLETE

Szül: Kecskeméten, 1899, július 5,
megh.: Clevelandban 1986, nov. 19

Házasság: Endre Márta (szülők:
Endre Zsigmond és Gulner Mária), 1929
febr. 9, Kiskunfélegyháza, Pest Pilis Solt
Kiskun vm.

Gyermekeik: István Imre (szül:
1929, Kecskemét), Imre Tamás (szül:
1936, Kecskemét)

Szappanos Istvánné Endre
Márta

Érettségizett a kecskeméti Református Kollégiumban 1916-ban,
Ludovika Akadémiára felvétetett 1916.-ban, huszár hadnaggyá avatták 1918
aug. 18-ikán.

1920-21-ben a Nemzeti Hadseregben, a kecskeméti huszár
osztályban szolgál.

1921-ben saját kérésére szolgálaton kívüli viszonyba (szkv.) helyezik. (A Trianoni
békeszerződés a magyar honvédséget és annak tisztikarát szigorúan korlátozta és ezért minden tiszt
felszólítást kapott, ha van polgári megélhetése, kérje szolgálaton kívül helyezését.)

Átvette Kecskemét környéki (Városföld és Páka) családi földbirtokuk vezetését, egészen 1938-
ig, amikor sokszoros időleges katonai szolgálat váltja fel gazdálkodói tevékenységét.

1938 szept. 15 - nov.14-ig önként jelentkezik a m.kir. 8. felkelő zászlóaljhoz. Felvidéki
bevonulás. Gazdasági hivatali főnök, az alakulat megalakulásától
leszereléséig.

1939 jan. 1. főhadnaggyá kineveztetik (23.sz Honvédségi
Közlöny, 1941.máj)

1940 ápr.2 - okt.14-ig szolgál az erdélyi bevonulásnál, mint az
V. gépkocsi vonat osztály 121.ik tehergépkocsi oszlop parancsnoka

A szegedi V. hadtest parancsnokság, gépkocsi előadó mellé
beosztva az alábbi időkben szolgál:

1941 ápr.6 - máj. 31-ig

1941 aug.27 - nov.4-ig

1942 márc.4 - aug.10-ig Délvidéki bevonulás.

1943 jún. 7 - juli.7-ig

1943 aug. 1. századosá kineveztetik (36.sz Honvédségi
Közlöny, HM 56975/el.8/b-1943)

1944 ápr.17 - juni.1-ig

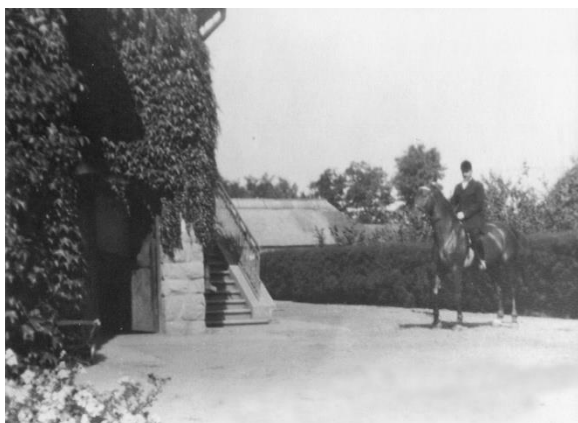
1944 aug.13 - dec.9., az 5. tábori póthadosztály gépkocsi és vonatügyi előadója.

1944 decemberében családjával kimenekül az országból a közeledő szovjet hatalomátvétel elől.
Először az Ausztriában lévő Josefsberg faluban töltenek 3 hónapot, majd az ismét közeledő front
további nyugatra menekülést követel. Dél Bajorországban köt ki, a Bosch uradalom, nagybirtok egyik
majorjában (Münchentől délre Wolfratshausen közelében) ahol a gazdasági kertészetben dolgozik
István fiával a következő 3 évig, majd a szomszédos faluba Königsdorfba költöznek Amerikába való
kivándorlásuk idejéig, 1949 szeptemberében.

Németországi tartózkodása alatt kiterjedt levelezésével és utazásaival összeköttetést keres és
talál hasonló menekült sorsbeli rokonaival, otthoni barátaival, katona baktársaival. Az első időkben
remény volt arra, hogy talán a családdal hazatér Kecskemétre, de későbbi onnan érkező hírek hatására
sok ezer honfitársával együtt a kint maradást választja, majd amikor arra megnyílik a lehetőség, a
tengerentúli kivándorlás lehetőségét ragadja meg. Először az Argentínába való kivándorlást fontolja,
de hamarosan az USA-ba megindult a kivándorlás beindul és feleségével és két fiával Cleveland, Ohio
állambeli városban telepedik le.

Amerikában a munkalehetőségek azoknak, akik nyelvtudással és hasznos szaktudással nem rendelkeztek csak a kézi munka volt elérhető. Egy volt katonatisztnek és földbirtokosnak bizony csak ez volt a megélhetés módja. Ötven éves korban egy teljesen új világban, nyelvismeret nélkül nem volt könnyű az élet. Egypár évig dolgozott, mint szerszámkészítő, majd egy festett üvegablak égető üzemben talált megfelelő munkát, nyugdíjas koráig.

Lóháton a városföldi kúria előtt

tesz szert az USA-n kívül Dél Amerikában és Ausztráliában is, ahová szintén sok magyar kivándorolt ezekben az években.

Mindezen kívül, legnagyobb hobbi a családi iratok, okmányok, történetek összegyűjtése. Magyarországi rokonaival állandó levelezésben állt és azoktól a lehető összes anyagot begyűjtött. Ez az anyag ennek a könyvnek tartalma.

Hazájába soha nem tért vissza még látogatóba sem, bár a későbbi években erre a lehetőség már megnyílt. Erre érzelmileg ereje nem volt. Képtelennek találta szembesülni avval az új világgal, amiben az ő és családjának szerepe, jelentősége megszűnt, ahová már csak mint vendég mehetett volna vissza. Meghalt úgy, hogy hazájának jövőjébe való hite megtört, meghalt mielőtt megérte volna a kommunizmus összeomlását Magyarországon. Hamvait fiai hazahozták és a kecskeméti református temetőben lévő Szappanos mauzóleumba helyezték örök nyugalomba.

A ház fiatal asszonya a városföldi kúria verandáján

Amerikában az ötvenes években.

A Beretvás vagyon Pali bácsi halála után két fiu és három leány örökös között osztódott meg, sok huza vona és pereskedésekkel.

Sógorom nagyvonalú gazdálkodása és üzleti vállalkozásai, no meg az úri kaszinó, meg a politizálás, képviselő-ség Hugom vagyonára súlyos adósságokat eredményezett. Amiket sógorom halála után Imre Bátyánk anyagi segítségével sikerült Hugomnak rendbe hozni, aki saját maga vette kezébe a vagyonának vezetését. Eredményesen.

Sógorom nagy vadász volt, remek jó puskás. A saját birtokaink is /Városföld-Páka, Köncsög, Fehéregyháza / önálló saját vadász területeink voltak, hol évente kőrvadászatokat tartottunk. De Sógorom kibérelte ezeken felül az egri káptalan Kecskemét Matkó pusztai több ezer holdas részben erdős birtok vadászati jogát is, ahol olyan vadállományt produkált / öz, róka, fácán, nyul / hogy a lőtt vad fedezte a magas bérösszeget és vadőrök fizetését.

Mint vadász Hugom sem maradt sógorom mögött. A Margit szigeti gámslövő versenyen országos bajnok lett.

1942 őszén középső leányát Zsuzsát feleségül vette Vörös Tibor tüzér főhadnagy (Vörös János vezérezredes, vezérkari főnök fia). A szovjet csapatok előnyomulása miatt 1944 őszén ők is menekülésre szánták magukat Kerekegyházán, és özv. Farkas Zoltánné és Móczár Ferencékkal Dunaföldváron át sok lovas kocsival elindultak Dunántúlra, ahol Vörös János balatonfüredi villájában találtak menedéket.

1945 februárban Sopronból, ahol a földművelési minisztériumnál szolgáltam mint összekötő tiszt, és bor beszerzés céljából egy tehergépkocsival a Balaton északi partjára mentem, (a déli része már orosz kézen volt), meglátogattam édesanyámat és húgomékat Balatonfüreden. Itt tudtam meg, hogy (Vörös) Jancsi bácsi és fia Tibor is, aki a vk. iskola hallgatója volt, eltűntek. Ekkor találkoztam utóljára anyámmal és húgommal. Ott létem alatt jött két csendőr nyomozó azzal a paranccsal, hogy húgom leányát, Vörös Tiborné Zsuzsát két apró leány gyermekével vasúti szállítással Sopronkőhidára kísérik. Ezt megghiúsítottam, írásbeli parancsot adván a csendőr nyomozóknak. Mint később megtudtam, pár nap múlva kórházi gépkocsi jött értük ápolónővel. Azonnal megindítottam Endre Laci sógoromon keresztül a befolyásomat, aminek meg is lett az eredménye, mivel nem a sopronkőhidai fegyházban, hanem az apáca zárdában Mindszenty és Schwoy püspökökkel együtt tartották fogságban.

A veszített háború után családommal Bajor országba kerültem. Semmit nem tudtunk egymásról. Csak utóbb tudtam meg, hogy édesanyám húgommal és két dédunokájával haza ment Kecskemétre és Kerekegyházára. Róluk az első hírt egy Münchenből hazatérő kerekegyházi honvédtől kaptam, kivel pár soros levelet küldtem. Utána Svájcban keresztül kaptam tőlük levelet, a kecskeméti konzerv gyáros lánya (Gyalokayné) közvetítésével. Így utólag tudtam meg, hogy Balatonfüredre bolgár csapatok vonultak be és aránylag simán úszták meg a „felszabadulásukat”. Hazatérve, János bácsi segítségével, ki hadügyminiszter lett, a vagyonból is sikerült valamit megmenteni (kecskeméti, kerekegyházi ház, valamennyi szőlő), úgy hogy nem nélkülöztek.

Katica leányát Kerekegyházán feleségül vette dr. Király Bandi, tart. huszár főhadnagy, volt főispáni titkár, ki később a megalakított termelő szövetkezet agrónómusa és jogügyi tanácsosa lett.

Jutka leányát pedig Graepel Hugo pesti gyáros vette feleségül, akinek angol rokonsága segítségével Jutkával együtt sikerült az ötvenes évek elején Angliába kimenekülni.

A lakásokat alaposan kifosztva találták, de sok minden megmaradt. A nagy Bösendorfer hangverseny zongora eltűnt. Később, mikor Pesten a zsidó üzletek kinyitottak, a Váci utcában a Lyra hangszer üzlet kirakatában látták viszont. Megindították a pert a zongora visszaszerzésére. Ment is simán a tárgyalás, mikor értesítést kaptak, hogy kitüntetés érte őket, mert a zongora a varsói szovjet követségre került, mint a hálás magyar nép ajándéka.

Esztendőik multával mindég nehezebb időket éltek. A vagyonból mindig kevesebbet és kevesebbet hagytak. Az első évben a levelekben, amik már rendes postával jöttek, hívtak haza, de

amikor megindult a hazaszállítás, már azt írták, hogy a Bajor klíma jobb lesz az egészségi állapotomnak. Így történt, hogy családommal együtt az idegenben maradtunk és idővel a sors kivetett Amerikába.

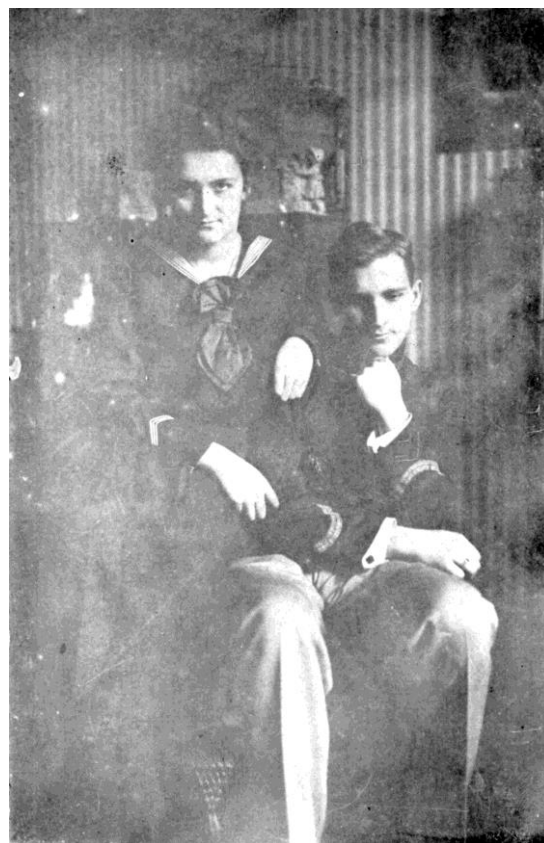
Szappanos István VI. feljegyzéseiből

Elsőszülött Katicával

cca. 1919 – teniszezés közben Pista bátyjával, akit a család Bátyusnak hívott.

cca. 1918 Bátyussal, ludovikás egyenruhájában

SZAPPANOS ELEK IV. ÉLETE

Szappanos István ^(9.VI.18) emlékezése

Szappanos Elek öcsém.

Született Kecskeméten 1902.április 7.án.
Mehalt ? Budapesten 1947.jan.15. Hamvai a kecskeméti Szappanos mauzolaumban nyugszanak.

Gyermek éveit velem együtt apánk Budai utcai házában élte. Elemi iskolájának elvégzése után ő is a kecskeméti ref. collégium diákja lett, aminek elvégzése után az elvesztett világháború és a tanács köztársaság bukása után a debreceni gazdasági akadémiára / Pallag / hallgatója lett, amit kiváló eredménnyel el is végzett. Utánna a Budapesti közgazdasági egyetemre iratkozott be, de ezt már befejezni nem tudta. Apánk korai halála /1825 / után haza jött és Édesanyánk kerekegyházi birtokának vezetését vette át, de saját kezelésbe vette az öröklött Köncsög pusztai birtokát is /600 hold/hol a bürge legelő egy részébe kb. 10 hold gyümölcsfákkal beültetett *minta* szőlőt telepített. Új épületeket építtetett. Cselédházakat, nagy bürge istállót, nagy boros pince fölé épített oszlopos kurtiát, parkkal Törzskönyvezett kanca állománya a bócsaival együtt alapja lett a születendő kis bócsai ménesünek. Pedig a gazda / ispán/ találásban nem volt szerencséje. Az én Lőrincz Istvánomhoz hasonló gazdát sem ő, sem más nem talált. No de volt neki egy parádés kocsisa a Berci, akit csak Titkár Urnak neveztünk. Kerekegyházi sváb származású fiatalember volt a Berci, aki minden szakiskola nélkül többet ért, mint egy tanult vincellér. No meg a flekkenek, amit a Berci sütött, messze földön híresek voltak.

A bócsai gazdaságot Imre Bátyámtól Öcsémrel vet-tük át. A bócsai gazdaság jövedelme miatt nem lehetett köz-tünk semmi vita, mivel arra egyikünknek sem volt szüksége. A jövedelmet évről évre beinvestáltuk a gazdaságba..

Öszem tudásával és szorgalmával a bérlőktől átvett, kiuzsorázott köncsögi gazdaságából jól felszerelt és jöve-delmező birtokot teremtett.

A család alapításra nem igen gondolt, de végre rá-szánta magát és feleségül vette dr. Márton István erdélyi /Nyárádszeredai/ ügyvéd földbirtokos és a kerekegyházi Margit nála 10 esztendővel fiatalabb leányát futásfalvi Márton Katalint, kiből hűsége, dolgos élettársra talált. Esküvőjük Budapesten a Kálvin téri ref. templomban volt 1937. április 29. Házasságukból három gyermekük született.

Katalin. Kecskemét. 1938. júli. 2.

Elek. * 1939. júli. 2.

László * 1941. április 19.

Még legénykorában vett egy BMW motorkerékpárt, de nem sokra ment vele a köncsögi homokon. Néhány szerencsés bukás után a masinát én vettem meg tőle, de én sem találtam benne semmi passziót, amiért is eladtam.

Öcsém a politikával nem foglalkozott, de még a város közgyűlésre csak néha járt el. Minden ~~energiáját~~ erejét a gazdaságának szentelte. Egyetlen szórakozása a vadászat volt. Passzionátus és jó vadász volt.

Öcsém az első világháborúban még nem került sorozás alá, később sem. De a második világháború nagy ember vesztesé-gei miatt ezeket az elmaradt évfolyamokat is sorozták a negyvenes években. Így lett újonc közel negyven esztendő-s korában a géovontatású tüzérek-nél. Rövid kiképzés után 942-ben

vitték is őket az orosz frontra. De mire Stari Oskolba értek, megtörtént a Dóni front áttörés és katasztrófális vereség. A jó Isten segítségével szerencsésen haza került és mint egy nagy gazdaság vezetője fel lett mentve a katonai szolgálat alól.

1944-ben az orosz front közeledtével ők is lovas kocsikkal, hogy miért Budapestre, azt nem tudom és nem is értem. Bár öcsém özvegye a hetvenes években kint volt nálunk Clevelandba, pozitív okot nem tudott mondani. Csak sejtem és feltételezem, hogy Móczár Tóniétól /Bokor Károly értesülése alapján/ hittek a svéd menlevél meséjében és, hogy Budapest nyílt várossá lesz nyilvánítva. Budán / Retek u.21/ viszelték át az ovóhelyen Budapest ostromát három kicsi gyerekükkel, Katica apjával és anyjával és egy köncsögi cselédleánnyal.

Öcsémet is elkapták a ruszók *egy kis munkára*, de sikerült megszökni. Így nem került Szibériába. Dec.30-án a házat egy légi akna találat érte, ami a fent tartozkodó nagymamát és Elike unokáját megölte, Katinka unokáját megsebesítette. Csak napok múlva tudták a halottakat a romok alól kibányászni és egy szekrénybe téve a közeli téren eltemetni. Az ostrom után Imre Bátyánk Bathiényi u-i bérházukba találtak menedéket. Öcsém haza menni nem tudott, mivel a Köncsög pusztai birtokán az oroszok rendezkedtek be, Vörös János vezr. /ki az új magyar kormányban hadügyminiszter lett/ segítségével a H.M.-ban kapott állást, mint gazdasági szakértő. 947.jan. egyik napon súlyos gyomor áérgezéssel került hazaa H.M.-ből. Azonnal gyomormosást kapott, de ~~xxxmxxx~~ az ismeretlen mérge már a vérbe jutott és és jan. 15.-én agyvérzés következtében meghalt. Történt ez azután, hogy Vörös Jancsi bácsi mefvált a honvédelmi ministerségtől azon kijelentése után, hogy ha nem voltem hajlandó eladni hazám a németeknek, nem vagyok hejlandó az oroszoknak sem.

Anyósával és Elike fiával együtt a kecskeméti Szappanos mauzoleumba lettek eltemetve. Sveicon

Utolsó / 947.jan.7.éi/ levelét ~~xxxxxx~~ keresztül kaptam Bajor-ba. A svájci levelezésünk Platter János kecskeméti konzerv gyáros leánya /Gyalokayné/ segítségével ment. Öcsém halála után özvegye Katica Apjával és két gyerekével /Katinka, Laci/ hazajött Köncsögi otthonukba és mindent megpróbált, hogy a birtokból valamit megtarthasson. Segítsége volt az öreg Kosár bácsi / a bócsai gazdaságunk hűséges intézője. Nem sok sikerrel. 949*ben még 50 holdon arattak, de aztán azt is elvették. Kosár bácsi a kecskeméti szegényházba halt meg, a Szappanos mauzeumban lett eltemetve.

Katica édesapja visszament Erdélybe, honnét csak 956-ba sikerült Kecskemétre visszakerülni. Mindeméből kifosztva.

Mikor a köncsögi birtokot államosították Kecskemétre a Széchenyi u.i házamba találtak otthon, amit Édesanyám lakott és igyekezett megmenteni. Mikor azt is államosították, Édesanyám Kerekegyházára Katica lányához / dr.Király Bandi né /akiknek még sikerült a szálló és ház egy részét megmenteni. Öcsém özvegye Katica két gyermekével és apjával a kecskeméti házam konyhájából alakított szobába és a kamrájából alakított konyhába szorult. A ház utcai nagy lakásába egy orosz és három magyar család él 8 szobában.

Az udvari 3 szoba, konyhás lakásba orosz tiszt lakott. Az udvar hátsó részén levő istállóból, kamrából, mosó konyhából, kocsiszinekből két lakást csináltak.

Őcsém özvegye, hogy gyerekeinek enni tudjon adni. munkát vállalt. Volt pénztáros a vasutnál, majd könyvellő a Platter gyárban. 1953-ban letartóztatták, hónapokig börtönben van, míg dr. Révész Pista ügyvéd / Rávész Laci ügyvéd, volt kisgazda képviselő fia/ segítségével felmentik. Ujra munkát keres. Még malter hordó napszámos is volt. Önfeláldozó szeretete, páratlan lelki ereje és krisztusi hite lehetővé tette, hogy gyerekei tanulhassanak.

1964-ben testvére a Clevelandban élő Márton Pista kihozatta látogatóba. Nálunk is volt több napig.

B-j: Szappanos Katalin (1938-)(majdan Dusek Péterné), Szappanos László IV. (1941-), id. Márton István (1876-1978), Szappanos Elekné Márton Katalin (1914-1971)

Márton család. B-j: id. Márton Istvánné Móczár Margit (1844-1944), fent Katalin (1914-1971) (majdan Szappanos Elekné), alól Ilona (Lili) (1921-2004)(majdan Kiss Gyuláné), id. Márton István (1876-1978), ifj. Márton István (1918-2003)

SZAPPANOS ELEK IV. ÉS MÁRTON KATALIN GYEREKEI ÉS CSALÁDJA

Szappanos Katalin I. és Dusek Péter esküvője 1965-ben

Dusek család, 50.ik házassági évforduló 2015-ben.

Álló sor b-j: D. Istvánné Ádám Bernadett, D. István, D. Péter jr., D. Péterné Pásztor Tünde. Ülő sor b-j: Rivero Joel, Dusekné Szappanos Katinka., Dusek Péter sr., Riveroné D. Anita. Elől b-j: Rivero Abigail, Dusek Edward, Rivero Jordan, Dusek Márton

Szappanos László IV. és Csáki Ildikó esküvője 1970-ben

Sz. László és felesége Csáki Ildikó

Alól b-j: Sz-né Csáki Ildikó, Sz. Edit, Sz. László IV., Sz. Kriszta.

DUSEK PÉTERNÉ, SZAPPANOS KATALIN EMLÉKEI

Kecskeméten a Cserepes Kórházban születtem 1938 július 2-án. Szüleim Köncsög pusztára vittek, ahol akkor lett kész apam által tervezett házunk, amit az ott élő emberek Szappanos Kastélynak hívtak, de csak egy szép kis vidéki kúria volt nagy kerttel.

1 éves születésnap ajándéknak megszületett Elek (Elike) öcsém 1939 július 2-án. Szép kékszemű, szőke göndör hajú kisfiú volt, később édesanyám levágatta a haját, mert mindenkinek csak ő tetszett, a nővérét észre sem vették mellette.

1941 április 19-én született László öcsém. (mindhármunkat Dr Matolcsy Károly [nagynéném: Beretvas Istvánné Szappanos Rozsa sógornőjének testvére] segítette a világra).

Elike sajnos nem élt sokáig. Budapest ostroma alatt 1944 december 31-en bombatámadás érte apam barátjának házat, (Retek utca 21) ahova az oroszok elől menekültünk. Elike és anyai nagyanyám Dr. Márton Istvánné Móczár Margit életüket veszítették.

Ostrom után 1945 áprilisában BP-rol hazamentünk Köncsögre. Apam földjét államosították, de akkor még a házat meghagyták, de hogy megélhetésünket biztosítsa ősszel allast vállalt BP-en a Honvédelmi Minisztériumban, mint mezőgazdasági szakelőadó.

1947 január 15-ig. Budán laktunk apam haláláig. Anyánkkal hárman Kecskemétre a Széchenyi tér 10-be költöztünk, nagybátyánk Szappanos István üresen álló lakrészébe. A ház többi részében nagymama: Szappanos Istvánné André Rozália lakott. Innen jártunk általános iskolába, Laci és én.

Édesanya egy fogorvosi rendelőben dolgozott, mint kisegítő asszisztens, nagymama lakókat (vidékről bejáró gimnazista lányok) es nyáron kosztosokat tartott, hogy meg tudjunk élni. Lacival együtt segítettünk teríteni, italt, ennivalót vinni a vendégeknek. Laci a Piaristák terén lévő ártézi kútról hordta a vizet, ami elég nagy teljesítmény volt egy 6-7 éves kisfiúnak. Nyári szünidőt Köncsögön töltöttük. 1948-ban azt is elvettek. 1950-ben Kecskeméten is mennünk kellett a lakásból, nagymamának hagyott az állam 2 szobát, konyhát, kamrát, így hozzá költöztünk az egyik szobába. Hamarosan 1951-ben onnan is kilakoltattak, de az új lakó (magyar katonatiszt) jóvoltából maradhattunk a konyhában. Jó nagy vidéki konyha volt így négyen elfértünk. Laci kezdetben a zongora tetején aludt, mert csak 3 ágynak volt hely. Később a kamrából konyha es fürdőszoba lett. Nagymama 1955-ben kiment Kerekegyháza lányához, mert anyai nagyapám Dr. Márton István 1955- végén (miután tőle is mindent elvettek a románok), Erdélyből hozzánk költözött. Nehéz élet volt, de mi gyerekek nem éreztük annyira, mint a felnőttek.

1952-ben Debrecenben a Svetisben kezdtem a gimnáziumot. Osztályidegen létemre állami iskolába nem vettek fel, csak egyházi gimnáziumba. (Ha a rendszer ki akart velem tolni, nem sikerült, ez volt életem legjobb 4 éve.) A szünidőket Kecskeméten töltöttem a Széchenyi tér 10-ben. Érettségi után 1956 -tól 1960-ig anyámmal es Lacival hárman maradtunk a lakásban, miután Márton nagyapám meghalt. Egyetemre származásom miatt nem vettek fel, dolgozni kezdtem, mint rajzoló. Levelező tagozaton elvégeztem a Híd- és Vízműépítési Technikumot. 1960-ban kaptam technikus allast Budapesten a Melyeptervben. A vállalat javaslatára felvettek a Műegyetem Építész kárának esti tagozatára, 1968-ban lettem okl. építészmérnök es 10 évig dolgoztam mérnöki beosztásban Budapesten.

Férjhez mentem 1965-ben Dusek Péterhez, 3 gyerekünk született, 1966-dec. 7-en Péter, 1970-máj. 25-en István és 1973 márc. 12-en Anita. 1978-ban disszidáltunk Svédországon keresztül Kanadába. Fort McMurray, Albertában telepedtünk le és Péterrel együtt a Syncrude nevű olaj vállalatnál dolgoztunk nyugdíjas korunkig. 2001-ig. Akkor beköltöztünk Edmontonba, és azóta kétlaki életet élünk. Kecskeméten vettünk lakást es minden évben 2 hónapot ott töltöttünk Peter haláláig (2016 márc. 31). Most mar csak egyedül járok haza Kecskemétre.

Közben Laci öcsém is leérettségizett Kecskeméten. Hódmezővásárhelyen az Állategészségügyi Főiskolán diplomázott, utána dolgozni kezdett. Édesanyáival laktak a Széchenyi tér 10-ben 1970-ig.

1970-ben megnősült, Csáki Ildikóval kötött házasságukból 2 lány született, (Krisztina 1971 márc. 28-án, Edit 1975 Jan. 10-en). Anyánk még abban az évben beteg lett es 1971 március 31-én meghalt a kecskeméti kórházban, ahol 3 nappal előbb született Laci lánya Kriszta, az első lány unoka, akire vágyott, mert addig csak fiú unokai voltak.

A Széchenyi téri "konyha" lakás üresen maradt, 1976-77-ben városrendezés miatt a város lebontatta az egész házat, a helyen ma autóbusz állomás van.

Az idő eljárt, gyerekeink is családot alapítottak. Lacikénál: Kriszta es férje Dr Hargitai István az USA- ban élnek, felnőtt ikreik Ádám es Anná-val együtt. Edit Budapesten el férjével Illényi Peterrel es két kislányukkal Karolina es Krisztinával.

Nálam: Peter es felesége Pásztor Tünde, István es felesége Adam Bernadett két fiukkal Marton es Edwarddal, Anita es férje Joel Rivero két gyerekükkel Jordan es Abigéllel Kanadában, Albertában élnek.

Befejezésül az utánunk következőknek kívánom, hogy legyenek becsületes, elvhú emberek, igyekezzenek jó döntéseket hozni amikor választási lehetőségük van, mert ezen múlik az egész életük.

SZAPPANOS ISTVÁN VII.

(Kecskemét, 1923. júl. 4 - Kecskemét, 1999. nov. 22.) festőművész.

Középiskolai és jogakadémiai tanulmányait szülővárosa nagy hírű Református Kollégiumának iskoláiban végezte. A szülői ház után gimnáziumi rajztanára, Csikós Tóth András adta a művészetek iránti indítást, majd Molnár Zoltán festőművész magániskolájában fejlesztette tovább képességeit. Később pedig szigorú és következetes önképzéssel pótolta a rendszeres képzést. Folyamatosan gazdagította látásmódját, grafikai és festészeti ismereteit. Lélekből festett. Az 1955. évtől közel három évtizeden keresztül dolgozott alkalmazott grafikusként a kecskeméti zöldségtermesztési kutatóintézetben. 1987-től évenként részt vesz a hajósi, 1993-tól a békési, 1996-ban a veránkai, 1997-ben a lajosmizsei képzőművészeti alkotótábor munkájában. 1997-ben a keceli képzőművészeti alkotótábor egyik alapítója. Szakmai tanulmányutakat tett Angliában, Hollandiában, Ausztriában.

Forrás: IV. Képzőművészeti Alkotótábor, 1997.

Alföldi Lapok - 7. évf. 47. sz. (1999. dec. 2.), p. 4.- (Krétakör melléklet)

Kecskeméti Képzőművészek Közössége - 1998.

Szappanos István feleségével Koncz katalinnal és fiával

ISTVÁN SZAPPANOS, SR.
painter and graphic artist

was born in Kecskemét in 1923. He finished his secondary school and law studies in the well-known college of the Reformed Church in his native town. Besides his parents it was his art teacher in the secondary school, András Tóth Csikós, who inspired him. His talent first unfolded in Zoltán Molnár's private school of painting. Later strict and consequent self-instruction compensated for regular studies and enriched his pictorial view and artistic abilities.

From 1955 on he worked as designer for nearly 30 years. Since 1988 he has been a regular guest in the artists' house in Hajós. He favours landscape and still life painting in water colour and oil and also graphics.

Alföldi tanya, akvarell 34x47 cm
Farm in the Plain, Water colour
Gehöft in der Tiefebene, Aquarell

Austellungen:
In Gruppen: Kecskemét 1947; Kiskunfélegyháza 1947; Kiskunmajsa 1988;
Kecskemét 1988; Kiskunhalas 1989; Kecskemét 1989.
Sonderausstellung; Kecskemét 1984; Kecskemét 1990.

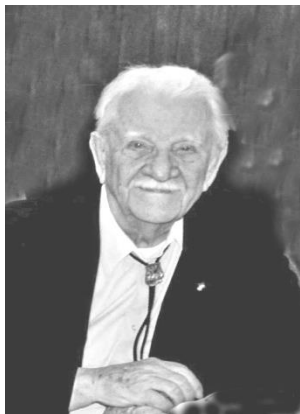
Cím: Kecskemét, Sárkány u. 14. H-6000
Address: Kecskemét, Sárkány u. 14. H-6000
Adresse: Kecskemét, Sárkány u. 14. H-6000

Kecskemét, Sárkány u. 14. H-6000

Lent: Pista bátyám képe a lakásom falán.

SZAPPANOS ISTVÁN VIII. ÉLETTÖRTÉNETE

A kecskeméti városi kórházban 1929 december elsején láttam napvilágot először. Kecskemét város egyik legősibb református nemesi családjába születtem. Kuruc kapitány ősem karddal vívott vitézségéért kapta Apaffy Fejedelemtől nemességét, és Biharból elindulva leszármazottjai ebben a városban, mint gazdálkodó családok tettek szert jelentős földbirtokokra szorgalmas munkájukkal. Apám is egy ilyen birtokon gazdálkodott a Kecskemét környéki Városföldön, Páka pusztán és Bócsa pusztán. És már gyerekkoromban eldöntött dolog volt az, hogy a keszthelyi gazdasági akadémia elvégzése után én veszem át mindezt apámtól.

Gyerekkorom éveimet a városföldi családi kúriában és gazdasági majorban töltöttem. Ketten voltunk testvérek. Tamás öcsém 6 évvel fiatalabb lévén, csak, mint bébi testvér szerepelt életemben. Játzópajtásaim a gazdasági cselédek gyerekei voltak, és legjobb két barátom Szécsényi Jancsó, a gazdasági gépész, és Lőrincz Pityu, a gazdatiszt hasonló korú fiai voltak. Velük uraltuk a ház körüli nagy parkos kert titkos búvóhelyeit, kergettük a majorbéli macskákat és másztunk utánuk fel a fákra, és állítottunk nyúlcsapdákat. Szülői tilalom ellenére fürödtünk a kacsauzstatóban, és ettünk éretlen zöld szilvát a fáról. Mikor aztán elkezdődött az elemi iskola, mindennek a nagy szabadságnak vége lett, beadtak a szüleim a városba nagyanyám keze alá. Most is emlékszem arra a felismerésre, amikor rádöbbentem arra, hogy az örök szabadságnak vége van, és ez a következő 12 évig így lesz. Akkor még azt hittem, hogy ezek az iskolaévek lesznek életemnek legnehezebb évei.

Elemi iskolai éveimet a kecskeméti Horthy Miklós Tanítóképző és Gyakorló iskolában végeztem, egy kis kihagyással. Még ma is úgy hiszem, hogy abban az időben az új röntgen technika csodája elbódította az orvosokat és gyerekek tüdejét vizsgálva nagy előszeretettel ijesztgették a szülőket a „hílusokkal”. Ezt a gyanút a képernyőn látható, a tüdő táján való árnyékos foltok felfedezése táplálták, amiknek nagy részét meggyőződésem szerint a röntgensugarak gerjesztő fejének kezdetleges és egyenetlen sugárfelbontása okozhatta. Mindenképpen, erre a szülői válasz csak valamilyen kúra lehetett, és akik tehették magaslati levegőre küldték csemetéiket. Egyike ezeknek volt a svábhegyi iskola szanatórium, ahol aztán nekem volt szerencsém a negyedik elemi elvégezni.

A negyvenes évek sok minden újat hoztak. Negyvenben szüleim beíratkák a kecskeméti gróf Tisza István Református Gimnázium első osztályába, majd apám a városi nagy házat, ahol eddig nagyanyám lakott egyedül, átalakíttatta, úgy hogy nekünk is lett egy külön családi otthon benne, és mindnyájan beköltöztünk az iskolai hónapokra. A nyári szabadságokat azért még mindig kinn Városföldön töltöttük, ahol tovább élveztem a szabad gyerek életet. Megtanultam flóbert puskával nyulat meg vadkacsát lőni, számárháton, majd később apámmal lóháton nyeregbe szállni. Kiscserkész ígéretet tettem, majd cserkész fogadalmat. Idővel a Leventében is kivettem részem, hisz mindenkinek kötelező volt. Osztálytársaimmal együtt még az Ifjú Vezető Képzőt is elvégeztük, egy időben avval, hogy készültünk a cserkész őrvezetői vizsga letételére. Ezekben az években a szülői ház, az iskola, a társadalmi környezet mind egy erős nemzeti és hazafias gondolkozásra nevelt bennünket, aminek meg is lett az eredménye. Az otthon maradottak részéről az '56-os szabadságharc ifjai, majd az elmenekültek ezrei között pedig, az emigráns fiatal cserkészvezetők évtizedes építő munkája bizonyították ezt. A mai távlatból nézve tudjuk, hogy mindkettőnek jelentős pozitív történelmi jelentősége volt a magyar nemzet jövőjére nézve.

Apám, mint szolgálaton kívüli (szkv.) huszártiszt sok időt töltött egyenruhában. A felvidéki, erdélyi, délvidéki bevonulásoknál aktív szolgálatot teljesített, és '44 tavaszán újból behívták. Fiatalabb tanáraink közül is egymás után mentek el katonának, egy közülük el is esett a fronton. A háborús légkör mindég jobban nyomasztotta a közhangulatot, a politikai problémák, a németek bevonulása, az oroszok, a kommunizmus és a veszített háborútól való rettegés. Anyai ágon nagyapám, Kiskunfélegyháza környéki földbirtokos és szőlőgazda, országgyűlési képviselő, majd felsőházi tag, és nagybátyám, Pest vármegye alispánja, majd belügyi államtitkár, a korabeli politikai életnek exponált résztvevői voltak. Sokat voltam a felnőttek társaságában és már az akkori gyerek fejemmel is felfogtam, hogy nehéz idők elé nézünk. Amikor '43 szeptemberében nagyszüleim ötven éves házassági

évfordulója alkalmával a nagycsalád összes tagja és a barátok sokasága a szentkúti családi kúriában régimódi vendéglátás mellett ünnepeltek, bizony már sokan sejtették, hogy utoljára látják egymást.

1944 szeptemberében vettük kezünkbe a vándorbotot. Apám katonai szolgálatban lévén, anyámnak kétnapos előjelzés mellett, tapasztalat és jó tanács nélkül kellett összecsomagolni az elkövetkező életünkhöz. Es ott hagyni mindazt, ami előző életünknek legtermészetesebb része volt. Reménykedve abban, hogy talán mégis egyszer visszajöhetünk, de tudatunk mélyén érezve azt, hogy soha. Apám hűséges gazdatisztjére, Lőrincz Istvánra bíztuk a birtokot, a lovakat, a teheneket és disznókat, a gazdasági gépeket, traktort, cséplőgépet és a családi kúriát. Bizony szegény nem sokat tudott tenni a kommunista csőcselék özönével szemben, és hamarosan azok mindent elsöpörtek, feldúltak, kiraboltak, megsemmisítettek. Csak a „Szappanos Kastély” maradt meg hideg falaival, amit hamarosan népi iskolává építettek át, majd a későbbi időkben Kecskemét város vendégháza lett. Ennek köszönhető, hogy még ma is aránylag jó állapotban van, és vissza is vásárolhatnám jó pénzen, azt, amit 55 évvel ezelőtt elkoboztak.

Menekült sorsunk első állomása a Kőszeg melletti Velem községben volt, ahol anyám kiterjedt rokonaival, nagyszüleimmel szállást kaptunk helyi jóembereknél. Itt vártunk és figyeltük a háború, a front közeledését, halogatva az utolsó sorsdöntő elhatározás napját az ország elhagyására. Itt határozta el nagyapám, hogy hazája, birtoka, egzisztenciája elvesztésével, gyökereiből kiszaggatott családja vándorbotra kerülésével az ő életének értelme megszűnt, hanyatló egészségi állapotával csak gondot okozott volna menekülő családjának. 1944 október 12-ikén önkezével véget vetett életének. Apám katonaruhában ott volt, amikor végre nekiindultunk, hogy elhagyjuk hazánkat, örökre. Tízennégy éves voltam, és még ma is emlékszem arra, hogy magához hívott, megölelt és azt mondta: „Fiam, én nem mehetek most veletek. Te vagy a férfi a családban, rád bízom őket. Ha az Úr Isten is megsegít, majd megtalállak benneteket, ha mindennek itt vége lesz.” Az Úr megsegített, és nem sokára újból együtt volt a család. De ezt a megbízatást, ezt a felelősséget soha nem adtam vissza. Későbbi menekült, majd emigrációs éveinkben egyenlő részt vettem a család eltartásában, főleg azokban az első amerikai éveinkben, amikor szüleink bénító riadalommal találták magukat szemben az Új világ idegenségével és hidegségével.

1944 december hetedikén léptük át az Osztrák határt. Autókkal, teherautókon 5 család jövő életének ingóságaival mentünk tovább. A háborúnak még nem volt vége, Magyarország sem volt még teljesen elveszve, még mindig úgy véltük, jobb, ha nem megyünk még túl messzire. Máriazell melletti Josefsberg faluban kaptunk szállást egy turista szállóban. Más magyar menekült csoportok is voltak ebben a faluban. Itt talált bennünket az első menekült Karácsony. Az itt eltöltött, alig négy hónap alatt tanultam meg németül egy idős, kedves német hölgytől, tanultam meg síelni a fantasztikusan szép alpesi hegyoldalokon. Es itt döbbsentem rá, hogy eddigi életünknek vége szakadt. A régi barátok, az iskola, a hátsalovam, a flóbert puskám, a városföldi, kecskeméti otthonunk, és az a megszokott társadalmi rend egy álomvilágba költözött. Hogy az a világ örökre megsemmisült, és mi oda soha többé vissza nem térhetünk.

Ekkor kezdődött az igazi menekülés. A háború utolsó heteiben minden rend felborult, üzemanyag, élelmiszer, szállás csak annak jutott, aki szerzett, kerített, szerencsés volt. Lakott vidékeket, vasútvonalakat, utakat állandóan bombázások veszélye fenyegette. A visszavonuló német hadsereg tagozatai kihasználták karhatalmukat, hogy elrekviráljanak bármit, amire szükségük volt azoktól, akiknek még valamijük volt. Ebben a zűrzavarban indultunk neki Josefsbergből 1945 április 3-án. Most már csak egy teherautóval és egy személyautóval, amit kötélen húzott a teherautó. Linzen éppen egy nagy szőnyegbombázás után mentünk keresztül. Égő házak, füst mindenütt. Nem sokáig tartott az autóutazásunk. Linz után, St. Florian környékén német katonák elrekvirálták összes benzinünket, mire holminkkal együtt egy kolostorban találtuk magunkat. Egy-két kofferral, hátizsákkal ültünk itt aztán vonatra, hátra hagyva minden más holminkat. Menekültektől, sebesült katonáktól nyüzsgő vonaton elértük Salzburgot, ahonnan egy bombatámadás átvészélése után tovább utaztunk Rosenheimig. Innen a nagy család szétszéledt, ki hova tudott. Mi a Wolfratshausen környéki Bosch nagygazdaság egyik majorjában kaptunk szállást, majd munkát az elkövetkező pár évre.

Itt ért el bennünket a háború vége, az amerikai hadsereg hatalom átvétele. Apámmal együtt jártunk mindennap a gazdasági kertészetbe dolgozni. Nekem, mint 15 éves kamasznak nem volt nagy megerőltetés, de szegény apámnak, aki eddigi életét vagy egyenruhában, vagy birtoka irányításában

töltötte, anyámnak, akinek a mindennap nehézségeinek leküzdése nagyon nehéz lehetett, nemcsak a napi nehézségei voltak terhesek, hanem annak az ijesztő felismerése, *hog*y vissza út nincs, hogy eddigi életünk befejeződött és egy új, merőben ismeretlen jövő elé nézünk. Nekik és sok más ezer családfőnek, apának és anyának talán ez volt a legnehezebb ebben a menekült állapotban. De egy dologban szerencsések voltunk, hogy ilyen munkához jutottunk. A napi élelmiszer beszerzéséhez közelebb voltunk a forráshoz, magunk is megtermeltünk sok mindent, és a napi munkával eltöltött életünkben megszabadultunk a menekült táborigényektől és lelket romboló hatásától. Apámmal naponta együtt dolgoztunk, kapáltunk, palántákat ültettünk, vagy éppen trágyát szórtunk. Soha azelőtt, sem utána nem voltunk olyan közel egymáshoz, mint akkor. Ő beszélt és mesélt az otthoni dolgokról, fiatalkori történeteiről, katonaeletről, a rokonokról, a kecskeméti társdalom eseményeiről. Daloltunk sokat, mialatt számtalan régi magyar nótát tanultam meg tőle.

1946 őszén a szomszédos faluban beindult egy Münchenből leköltözött leánygimnázium, és jobb híján beíratk a szüleim az 5-ik osztályba. A Bosch uradalmi gazdatiszt nagy kegyesen engedélyt adott, hogy kimaradjak a munkából, az iskola tartama alatt, és megelégedtek apám munkájával ahhoz, hogy ott maradhassunk. Én már akkor elég jól beszéltem németül, és mondhatom, hogy tizenéves életemnek legszebb idejét töltöttem 38 lány között az osztályban. Nem sokáig tartott a szép idő, mert tudomásunkra jutott, hogy Passau mellett Waldweke-ben megindult egy magyar középiskola, és szüleim úgy látták jónak, hogy ott folytassam, azaz érjem utol tanulmányaimat, hisz ebben az évben már a hetedik gimnáziumból kellene végeznem. Úgy is lett, 1947 januárjában beköltöztem a waldwerkei tábor internátusába. Az iskola egy nagy barakkban volt, ami két részre volt osztva. Az egyik felében az alsósoknak (1-4. osztály), a másikban pedig a felsősöknek (5-8-ik osztály) tartották tanáraink az oktatást. Szeretett és tisztelt igazgatónk Csejtei Béla mellett először csak a táborlakókból összeszedett tanult emberek tanították a különböző gimnáziumi tantárgyakat, de később előkerültek menekült sorsú hivatásos tanárok, akik aztán megalapozták, az iskola tekintélyét, olyannyira, hogy az 1948-ban érettségizők már német állami ellenőrök előtt vizsgáztak.

A téli hidegben egy vaskályha állott a tanterem közepén, és az abba kellő tüzelő beszerzés és a terem fűtése a diákok feladata volt. Erdő is volt, balta is volt, és habár a nyersfa csak sercegve égett sokszor, azért mégis volt meleg a teremben. Miből tanultunk? Jó magyar táborlakók hadai gépelték éjjel nappal a különböző tankönyveket stencilre, amiből aztán sokszorosítva a diákok is kaptak. Persze ezeknek legtöbbje vázlatos kivonat volt, így nagyon sokat kellett jegyzetelni, kézzel kiírni fontosabb részeket, egy-egy könyvből. Tanultunk, magoltunk, bütyköltünk, és feleltünk, vizsgáztunk, annak régi rendje és módja szerint. A tananyagot maximumra sűrítve tömték belénk, hisz legtöbbünk 2-3 éves hátralékkal igyekezett elérni saját magát. Így én is az ötödiket 1947 márciusában már letettem, a hatodik és hetedik osztályt pedig összevonva ugyanaz év júliusában. Bizony azon osztályok tananyagának kellően teljes elsajátítása is a háború áldozata lett. Még ma is sokszor érzem, hogy világtörténelmi, irodalom- és művészettörténelmi jártasságomban nagy hiányosságok voltak és vannak. A nyolcadik osztályt és az érettségit azonban már teljes normális módon, egy teljes tanév végén tettem le 1948 júliusában.

Lakásunk, a táborban, az internátusban volt, ami egy ugyanolyan barakk épület volt, mint az iskola. Minden szobában volt egy szobaparancsnok, aki vagy tanár, vagy a tábor egy tekintélyes személye volt. A mi szobánk parancsnoka Pajor Elemér tanár úr volt, aki matematikát és filozófiát tanított az iskolában. Komoly, katonás ember volt, de nagyon szerette diákjait. Minden este takarodó előtt tartott nekünk egy öt perces lelki dumát, amit persze a legtöbb diák ásítózva hallgatott. Én a mai napig emlékszem egy témára, amiben kifejtette azt, hogy mi milyen szerencsés teremtményei vagyunk a sorsnak, akik ha mostoha körülmények között is, megtanuljuk, hogy kell kemény becsületes munkával felkészülni az életre, és majdan azt élni, magunk erejéből, magunk eszével és képességével. Akkor én is a többiekkel együtt csak a szememet forgattam és azt gondoltam, hogy lehet ilyen marhaságot mondani. Menekült sors, lerongyolódottság, éhezés, kilátástalanság. Ez szerencse!? Rövid pár év elteltével rájöttem milyen igaza volt. Az a korcsoport, ami a negyvenes évek végén felső osztályos gimnazistaként Waldwerkében és más magyar menekült középiskolában kapott hasonló nevelést, az emigrációnak legszilárdabb gerincét lett képes alkotni. Nemcsak életerő, de magyarságuk megtartása szempontjából is. Elég idős volt ahhoz, hogy megtanulja a sors leckéit, magába szívja a régi magyar nemzeti kultúra értelmét és értékeit, elég fiatal, tanulékony és rugalmas, hogy az új kívánalmak, nyelvek elsajátítása még flottul menjen. Még egy 10 évvel előtte járó generációnak a kettétört karrierék, me-

nekült sorsban alkalmatlan képzettségek, új nyelvek elsajátításának nehézsége hatalmas akadályokat gördítettek egy új élet sikeres kialakításában, ez a korosztály könnyen beilleszkedett az új környezetébe, karriert csinált, és mindamelllett a magyar emigráció művelt, az idegenben otthonosan mozgó oszlopai maradtak.

A tanulás mellett, itt találtam meg folytatását a már otthon elkezdett cserkész életemnek. Amikor Beodray Feri felkért, hogy legyek őrsvezetője a Fecske őrsnak, az akkor frissen alakuló Teleki Pál cserkészcsapatban, szívesen tettem neki eleget és nagy lelkesedéssel folytattam a régen elkezdett munkát. Ezek a cserkész idők, barátságok alapozták meg bennem azt a magyar öntudatot és elszántságot, ami azután életemen át erőt és akaratot adott a cserkészmunka vállalására és elvégzésére, a magyarság szolgálatára.

Waldwerkből aztán szétszéledtünk a világ minden tájára. Szobatársaim közül sokan ugyancsak az USA-ba, sőt Clevelandban telepedtek le, de voltak olyanok, akikkel évek múltán Sao Paulo-ban, Buenos Aires-ben találkoztam. Mind szép karriert futott be. Megengedte a sors, hogy Pajor Elemér tanár úrral újra találkozom. Amikor 1968-ban először újra Európába vitt utam, meglátogattam őt a Burg Kastl-i magyar gimnáziumban, ahol, már mint nyugdíjas tanár lakott. Felidéztek a régi waldwerkei időket, és azt a bizonyos lelki dumát. Bevallottam neki akkori kamaszságomat, de azt is, hogy azóta mennyire rádöbbenem annak igazságára. Úgy láttam, jól esett neki.

Miután 1948-ban leérettségiztem, visszakérültem szüleimhez, akik akkor már elkerülvén a Bosch nagygazdaságból, egy szomszédos faluban, Kőnigsdorfban laktak. Itt hamarosan elszegődtem lakatos inasnak. Ez ugyan csak leegyszerűsítve mondható annak, mert a faluban az én mesterem volt az egyetlen, akinek műhelyében biciklijavítástól kezdve lyukas fazekak foltozásáig mindent csináltunk. És eljártunk házhoz vízvezeték, villanyt szerelni. Így tehát az akadémikus művelődés után kiképeztem magamat egy valóságos ezermesternek, aminek későbbi életemben nagyon nagy hasznát vettem.

Nem sokáig inaskodtam, mert 1949 tavaszán megkaptuk az Argentínába való kivándorlási engedélyünket, és úgy volt, hogy heteken belül indulunk. De apám az utolsó percben visszalépett. Jobb ajánlat jött az USA-ból, és úgy döntött, hogy inkább ide jöjjünk. Így 1949 szeptemberében Bremerhafen-ban a General Taylor nevű hajóra szálltunk és 10 napos tengeribeteg állapot után kikötöttünk New York-ban. Itt már vártak a Bujákék, az áldott jó „öreg-amerikás” magyarok Mantua, Ohio-ból, akik annak idején aláírták részünkre az „assurance”-ot. Azt a papírt, amivel minden bevándorlónak rendelkeznie kellett, hogy ide jöhessen. Ezzel a papírral a fogadó biztosította az államot arról, hogy a bevándorlónak gondját viseli, lábára állítja, és arról, hogy az nem válik az állam terhére.

Bujákék mantua-i farmján még az ősszel segítettünk betakarítani a kukoricát, meg a többi őszi munkálatokban segítettünk. Én aztán elszegődtem egy szomszédos „dairy farm”-ra gazdasági munkásnak. Leginkább a traktorokat kezeltem, szántottam, trágyát szórtam, teheneket fejtem géppel. Közben szüleim beköltöztek Clevelandba, apám ott kapott munkát egy nyomdagépjavító és tisztító üzembe, amikor lett lakásuk, én is ott hagytam a teheneket és felköltöztem hozzájuk, és mentem apámmal nyomdagépeket mosogatni. Clevelandba akkor kezdtek érkezni az új bevándorlók. Gyűltünk szaporán, sok magam korú legény és lány került a Buckeye Road környékére, akikkel aztán belekezdünk új életünk kialakításába.

Ezek az idők egy külön írományt érdemelnek, és nem férnek már bele a jelen elbeszélésbe. Most már csak annyit, hogy megérkeztünk az Új Világba, fiatal fejünknek új kalandok, új feladatok, új barátok, új élet megélésére. 1951-ben behívtak katonának, mint sok más sorstársamat, és a két éves szolgálat felét Koreában töltöttem a harci utászoknál. Ennek a szolgálatnak köszönhetem, hogy saját fillér nélkül elvégezhettem a műegyetemet, és mint elektromérnök végezhettem 1960-ban. Ugyancsak azt, hogy amikor 1956-ban Petres Zsuzsanna hajadont feleségül vettem, ezen „GI Bill” jogaival minimális lefizetéssel, és alacsony kamattal tudtam első házunkat megvenni. Enélkül, bizonyára másként alakult volna a sorsom.

Két fiú és két lány gyermekünk született, akiktől ma már 9 unokát élvezünk. Mind itt laknak a közelben. Én, mint elektromérnök, a Reliance Electric cégnél töltöttem 37 évet, nyugdíjba menetelemig. Vezérléstechnikai szakbeosztásomban nehézipari villanymotor meghajtású gépsoroknak irányítási és vezérlési rendszerét terveztem, kiviteleztem, és sok esetben üzembe helyeztem. Ennek kapcsán bejártam a világot, Svájc és Németországtól, Brazílián és Mexikón keresztül Japán, Korea, Kína és Tajvan-ig. Magyar oldalon, az emigrációs társadalomnak végig munkás tagja lévén, a Magyar

cserkész mozgalomban fejttem ki legtöbb munkámat, ahol a clevelandi és később a külföldi magyar cserkészlet megalakulásában, megerősödésében vettem ki részemet. Nyugdíjas koromat elérve, egy hosszú munkás élet után, teljes mértékben visszatértem a kizárólagos magyar életbe. Manapság időmet a Clevelandi Magyar Múzeum munkálói között töltöm.

Epilógus. 1989 őszén Németországban tartózkodtam, cégem kiküldetésében, azokban az izgalommal és egy lidércálomból való felébredés örömeivel telt történelmi hónapokban, amikor a berlini fal ledőlt, amikor a magyar államfő kijelentette, hogy elszakad a varsói egyezménytől, és a kommunista rendszertől. Amikor egy csepp vér elhullatása nélkül a világnak az a része egyik napról a másikra lerázta magáról a vörös uralmat, amikor Magyarország és a többi csatlós államok, mint a főnix madarak egymás után keltek életre egy félévszázados kábulat után. Otthon voltam 1990 május elsején, amikor a vörös zászlók helyett nemzetiszínű zászlók ezrei díszítették Budapest utcáit, 1991 tavaszán, amikor Kecskemétről az utolsó szovjet katona kivonult. Édesapám, és sokunk édesapja már nem érthette meg ezt az időt. Őbennük a hosszú 45 év alatt lassan leégett, kialudt a mécses és hitevesztetten, reményvesztetten kellett elmenniük. Mi pedig, a másod generáció, akik ebben a történelmi időkből, életünk derekán itt találtuk magunkat a már nem egészen idegenben, itt született gyermekeink, unokáink körében, hirtelen egy nagy kérdés előtt találtuk magunk. Kecskeméten rokonaim kérdezték: hát nem jöttök vissza? Es sok másnak is feltették rokonai, ismerősei, vagy lelkiismerete ezt a kérdést. Sokan, akik tehették, akiknek gyerekei, családja nem kötötte őket szorosán ide, neki is indultak. Tamás öcsém, aki soha nem nősült meg, az USA Air Force-ból alezredesi ranggal nyugdíjba menve, 54 éves korában, 1990-ben összepakolt és hazaköltözött Kecskemétre. Abból a pénzből, amit az állam, mint „kárpótlás”-t adott a 45 év előtt elkobzott földbirtokért, vidéki kúriáért, városi házért, megvett egy pár hold területet Kecskemét határában, és egy kis házat építtetett rá. Nem az ősi családi birtokok helyén, csak magyar földön. Két másik nőtlen unokatestvérem, Szappanos Bandi és Endre Zsiga, hetvenegynéhány éves korukban ugyancsak visszaköltöztek Magyarországra. Feleségem nővére Judit, aki második házasságában már Németországban élt, amikor elérkezett nyugdíjazásuknak az ideje, ugyancsak úgy határoztak, hogy hazaköltöznek. Férjének még a családban megmaradt Balaton melléki kis házat nyugati pénzen átépítették kényelmes otthonnak. A régi clevelandi barátok közül is többen erre az útra keltek.

Engem és feleségemet már túl sok családi kötelék köt ide Amerikába. Bármennyire is otthon tudom magamat érezni a mai Magyarországon, de mindig tudom, és érzem, hogy én már csak látogató vagyok. Érzelmi kötődéseim kettősek. Otthon átélem a múltat, ősi családom tagjaként, rokonaim között, valódi kecskeméti polgárnak érzem magam. A magyar állampolgárságomat reaktiváltattam. De a negyvenöt év túl nagy üreget hagyott maga után, a valódi folytonosság megszűnt, nekem ott már egyedül, családom nélkül maradásom nincsen. Majd ha fiaim poraimat visszaviszik a kecskeméti családi mauzóleumba, a kör bezárul, és ahonnan elindultam, visszatérek majd örökre.

Családi kép, feleségem Petres Zsuzsanna, 80-ik születésnapja alkalmából, fiam Gyuri vitorlása mellett, Mentor Ohio-ban az Erie tó partján. 2016 Június. Jelen van két fiam és két lányom házastársaival és 7 unokám.

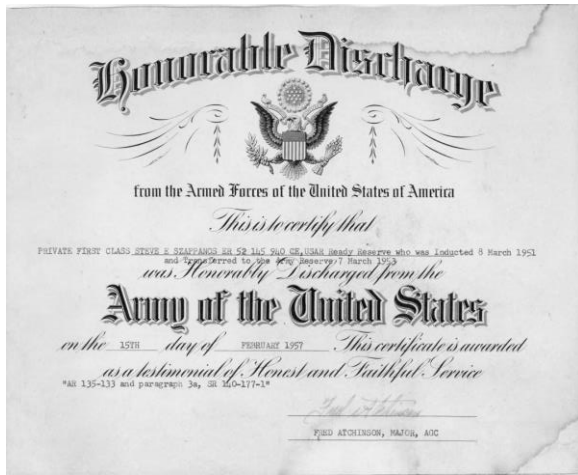

Hátsó sor balról jobbra: Szappanos László (fiam), Szappanos Miklós (Gyuri fia), Pap Attiláné Sz. Katalin (lányom), Szappanos Zakariás (Gyuri fia), Hill Max (Anikó fia).

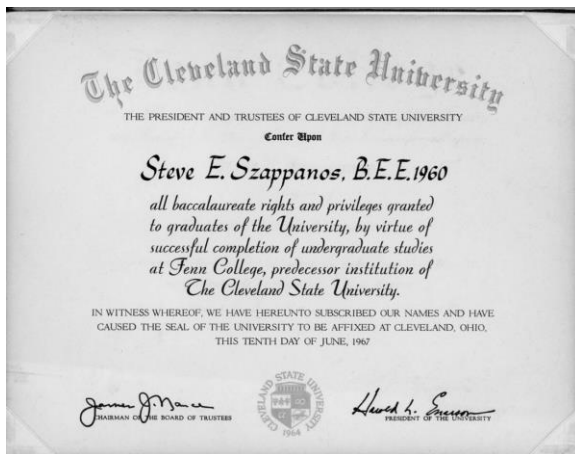
Középső sor, balról jobbra: Pap Attila (Kati lányom férje), Hill Tim-né Sz. Anikó (lányom), Hill Tim (Anikó férje), Sz. Lászlóné Krofina Stefani (fiam felesége), Hill Lauren (Anikó lánya), Mami és Apu (nagymama és nagypapa), Pap Dylan (Kati fia), Pap Austin (Kati fia).

Első sor balról jobbra: Hill Katarin (Anikó lánya), Sz. Györgyné Mazzacco Nadine (fiam felesége), Szappanos György (fiam).

Hiányoznak: Szappanos Kristen és András (Laci fiam gyerekei)

Szappanos István VIII „becsülettel elbocsájtott” minősítéssel ellátott leszerelő bizonyítványa az amerikai szárazföldi hadseregből (USAR). Szolgálati: idő 1951 márc 8 – 1953 márc 8, majd tartalékos állomány 1957 febr 15.ig.

Szappanos István VIII. villamos-mérnöki diplomája (BEE) melyet a Cleveland State University elődjétől, a Fenn College of Engineering-től kapott 1960 tavaszán.

Szappanos István VIII. a Szent László Rend lovagkeresztjét kapta 2005-ben a külföldi magyarság érdekében kifejtett kimagasló munkásságáért.

Szappanos István VIII, a Külföldi Magyar Cserkészszövetség cserkészcsapatbiztosa, a Szövetség legmagasabb kitüntetését a „Teleki Érmel” kapta 40 éves szolgálatáért.

SZAPPANOS IMRE TAMÁS ÉLETRAJZA

(Írta bátyja Szappanos István VIII. Imre)

Szappanos Imre IV., Tamás, született Kecskeméten 1936 július 27-én, és meghalt Kecskeméten 2003 április 8-án, 66 éves korában. Ketten voltunk testvérek, ő 6 évvel fiatalabb, mindkettőnk viseli az Imre nevet, Imre nagy-nagybátyánk tiszteletére, akit apánk nagy tiszteletben tartott. Anyánknak viszont a Tamás név tetszett jobban, és ennél fogva második fiát csakis Tamás néven szólította, miután ez megragadt és soha őt Imrének senki nem ismerte.

Gyermekkorunkat apánk városföldi birtokán lévő kúriában és a környező parkban, gazdaságban töltöttük. Aztán a negyvenes évek elején iskola időre beköltöztünk a Széchenyi tér 10 sz. alatt lévő Szappanos házba ahol nagyanyánk is lakott. Apánk a ház egy részét átépíttette ahol kényelmesen laktunk a téli hónapokban. Tamás elemi osztályait a kecskeméti Kaszap utcai Horthy Miklós Református Elemi és Tanítónőképző iskolában kezdte, Magyar Ilonka néni szárnyai alatt. (Ami sokkal később derült ki, a későbbi Nt. Varga László tiszteletes Úrral, a kecskeméti református egyház lelkészével, egy osztályban.)

Tamás nyolc éves volt, amikor a világ felfordult a fejünk felett és 1944 őszén menekülésre kényszerültünk a közelgő szovjet csapatok elől, úgymint a fenyegető kommunista világ elől. Először a Vas megyei Velem községben töltöttünk pát hónapot, majd onnan decemberben tovább kényszerültünk Ausztriába, ahol egy alpesi kis faluban Josefsbergben teletünk át, majd 1945 áprilisban onnan is tovább Bajorországba. A következő 4 és fél évet ott nyomorogtuk végig, ezer és ezer más menekülttel együtt egy országban, aminek népe hasonló veszett háborús nyomorban szenvedett, és akik bennünket, menekülteket a pokolba kívántak. Németül gyorsan megtanult, egy évet járt is német elemi iskolába, de hamarosan beindult a Passau melletti menekült táborban egy magyar gimnázium, ahova 1947 őszén mindketten beköltöztünk annak a tábori internátusába. Magyarok között voltunk, magyarul beszéltünk, tanultunk, magyar életet éltünk az idegenben. Tamás ott ismerkedett meg a cserkészettel, az ott újra éledő, az otthon letiltott Magyar Cserkészszövetség első csapatában. Ez egy életre szóló kötődést indított be, a fiatalokkal való foglalkozás, és ezen keresztül a magyarság érzés, a magyar nyelv és kultúra megőrzése életvitelének fémjelzője lett.

A negyvenes évek végére sokféle kivándorlási lehetőség nyílt meg és családnk az Amerikai Egyesült Államokat célozta meg. 1949 szeptember végén szálltunk hajóra Bremerhavenban, és két hét múlva kikötöttünk New Yorkban. Onnan pedig mindjárt az Ohio állambeli Clevelandba – az amerikai Debrecenbe – kerültünk, ahová az elkövetkező két évben magyar emigránsok ezrei telepedtek le, megalkotva egy kis magyar szigetet a nagy Amerikában, ahol idegenben is tovább élhettünk magyar szervezetek, templomok, barátok között.

Tamás gyorsan megtanul angolul a helyi középiskolában, leérettségizik, majd a továbbiakban matematika és fizika tanári diplomát szerez mester fokozatban. Közben elvégzi az amerikai légierőknél a tiszti kadet iskolát és 6 év aktív szolgálat után mint százados tartalékos állományba kerül. Az alábbi idézet Tamás saját életrajzából, illusztrálja színes életútját:

„...1955-ben a bencés gimnáziumból érettségizve elszegődtem a Republic Steel acélgyárban villanymotor tekercselő segédnek. Érdemes visszagondolni erre. Azért jártam a Bencésekhez Református létemre, mert valamikor édesapám reverzálíst adott. És azért mentem a vasgyárba dolgozni, mert azt a családban mindenki tudta, hogy bátyám és én egyetlen fogunk végezni, de erre pénz nincs. Nem tudom ő hogyan fogta ezt fel, de nekem ez abszolút természetes volt. Elmegyek segédmunkásnak, megkeresek annyi pénzt, amivel elkezdhetem az egyetlenem, és majd lesz valahogy. És így is lett: valahogy. Csak azt sérelmeztem, hogy mivel a munka időrabló foglalkozás, sokszor a cserkészkedést korlátozta.

1959-ben Száblender Tomi barátommal elindultunk fegyvernemet keresni. Ugyanis várható volt, hogy behívnak katonának, és ha már muszáj, akkor inkább választ az ember, mint hogy besorozják bakancsos bakának. Mindkettlen a légierőt választottuk, de én megpályáztam a tiszti iskolát, ő pedig közlegény lett. Meglátogatott egyszer a kadetiskolában, éppen amikor egy "felsős" maximális elégedetlenségét fejezte ki velem kapcsolatban, amiből Tamás azt a konklúziót vonta le, hogy ő ezt a gyűrődést semmi pénzért nem csinálná.

Így lettem a B-52-esben Electronic Warfare Officer, vagyis a bombázót védő elektronikus szerkezetek kezelője. Szerencsémre egy igen jóindulatú farklövészrel osztottuk meg a fedélzet bátsó fertályát, aki megbízhatóan felrázott álmomból, amikor reám került a Szerep. Meg is voltak velem elégedve a parancsnokságon, de az történt, hogy egy gyönyörű téli napsütéses reggelen, amilyen csak észak Michigan-ben létezik, felébredtem, és elgondolkodtam, hogy valóban ezt akarom-e csinálni véglegesen? A szolgálat ugyan meglehetősen igénybe vette az embert, de abban a korban még bírtam Miben van hát a hézag, Szópy?

Sajnos ilyenkor válaszol Szópy a Tamásnak. Rájöttem, hogy a cserkészet megfertőzött a gyerekszeretettel. Csapot papot otthagytam és elmentem pedagógusnak. Hazudnék, ha azt mondanám, hogy boldog voltam ezen a pályán. Az amerikai tízenéves gyerek fejvelmezhetősége, tekintélytisztetele már akkor oly messze távol volt attól amit én kezelhetőnek tartottam, hogy feladtam a harcot. Így amikor Fülöp Gabi, aki akkor fizikából doktorált, elkezdte duruzsolni a fülemben, hogy milyen klassz lenne egy világkörutat csinálni vitorlás hajón, termékeny talajra talált. El is indultunk '69 őszén, a kétárbcos, 42 lábás Vanír hajón, de a pénziünk csak Venezueláig futotta...

... ki a nyílt tengerre, két hétig nem láttunk földet. A Golf áramlatot átszeltük kelet irányban, és ezután fordultunk Puerto Rico felé délnek, Ez volt az igaz vitorlászás! Én, aki világéletemben későkelő - köpjük ki: lusta - ember vagyok, a reggel 2-8 órai turnust választottam: mert így minden reggel a kormány mellett élvezhettem a felkelő napot. És ott duruzsolt bennem a Mikes:

*Egyedül hallgatom tenger mormolását
Tenger habja felett futó szél zúgását
Egyedül, egyedül, a bujdosók közül
Nagy Törökországban...*

*(Akkor még nem tudtam, nem sejtettem, hogy én nem fogok idegen földön meghalni.)
Venezuelában elszegődöttünk a Berlitz iskolában angolt tanítani, (ezért nem tanultam meg spanyolul, mert ráadásul egy magyar családnál laktam). Illetve Gabi később fizikát is tanított, (spanyolul!) a Universidad de los Andes egyetemen, amíg a diáklázongások véget nem vetettek a tanításnak.*

Végül is Édesanyám nagy öröme "megtértem" (még lehet ebből rendes ember is). Megszereztem a Masters-t pedagógiából (Kent State University 1970!) azszal a szándékkal, hogy tanterv szerkesztésben fogok dolgozni. Ebből azonban nem lett semmi, részben az akkori gazdasági helyzet miatt, de be kell vallanom, hogy soha nem voltam sikeres a saját talentumaim marketingolásában. Így visszatértem az Air Force tartalékos aktív szolgálatba, amiből igen jól megéltem, és nem mellékesen becsavarogtam a világot.

1988-ban leszereltem, (alezredesi rangban) és hosszabb felderítő útra jöttem Magyarországra. Vagyis azt akartam megnézni már akkor, hogy hogyan tudnék beilleszkedni az itteni életbe. Ez még a rendszerváltás előtt volt, és nem tudtam teljesen elhatározni, hogy valóban vissza akarok-e jönni. Ugyanis ismerem magamat eléggé, és tudom hogy túl kevés a türelmem és túl nagy a pofám, és ebből csak balhé lehetett volna. Ezután volt sok csalódásom, főleg az amerikai tanítás terén, de aztán megförtént a rendszerváltás, és úgy határoztam, hogy visszajövök. Nem próba szerencsére, hanem: visszajövök.

Végül is az alapozta meg az elhatározásomat, hogy ha Édesapám, hasonló korban, nyelvtudás és felhasználható szakképzettség nélkül egy családot el tudott látni Amerikában, akkor énnekem ez sokkal könnyebb lesz. És habár bejártam egy-két zsákutcát, és nem úsztam meg kudarc nélkül, mégsem nézek vissza.

Azt is meg kell mondanom, hogy nem azszal a szándékkal jöttem Magyarországra, hogy középiskolában tanítsak. Őszintén szólva, csömöröm volt a tanítással az amerikai tapasztalataim alapján. Angol nyelviskolát akartam csinálni, számítógépes alátámasztással, de sem Amerikában, sem Európában nem találtam meg az ehhez alkalmas software-t. Így Ildikó "sógornóm" nehezűlyű rábeszélésére hajlottam a középiskolai tanításra. De nem bántam meg. Ezek a rossz gyerekek az ÉN rossz gyerekeim. És ez hatalmas különbség..."

Tamás azon férfiak közé tartozott, akiknek saját függetlenségük sokkal fontosabb, mint az a boldogság amit egy házaselet ígér. De miután a társadalom szokásai elvárják, hogy fiatal férfiak megnősüljenek neki is adta magát, és egy szép napon egy csinos leányzót el is jegyzett – majdnem. Mikor kérdeztem mi történt, erre csak azt mondta: „...az eljegyzés előtti napon nekem azt mondja: "Tamás holnap azt a sötétkék zakódat meg a fekete cipődet húzd fel? ..És ekkor döbbsentem rá mit is csinállok. Hiiiiij a nemjóját. Hogy nekem egy életen át egy fehérsnép mondja meg mit csináljak – hát azt már nem!"

Nem is esett kísértésbe azután sem és egész életében boldog agglégény maradt. A család és a gyerekek iránt való szeretete töretlen maradt. Gyerekeim kedvenc nagybácsija volt. Humora, műveltsége, olvasottsága, életbölcssége ismeretes volt mindenki előtt, aki ismerte. Amikor ő Magyarországra visszaköltözött, akkor az ő megfogalmazásában valójában végre haza jött, egy hosszú rákényszerített kalandos út után. De azért az amerikai független életből nem volt könnyű a kecskeméti polgári társadalom viselkedési szabályaihoz igazodni. Ebben Szappanos Laci unokatestvérünk és főleg felesége Ildikó volt legnagyobb segítségére, akivel sűrű heves szóváltások után sikerült az amerikai független agglégényből egy magyar társadalmi lényt faragni.

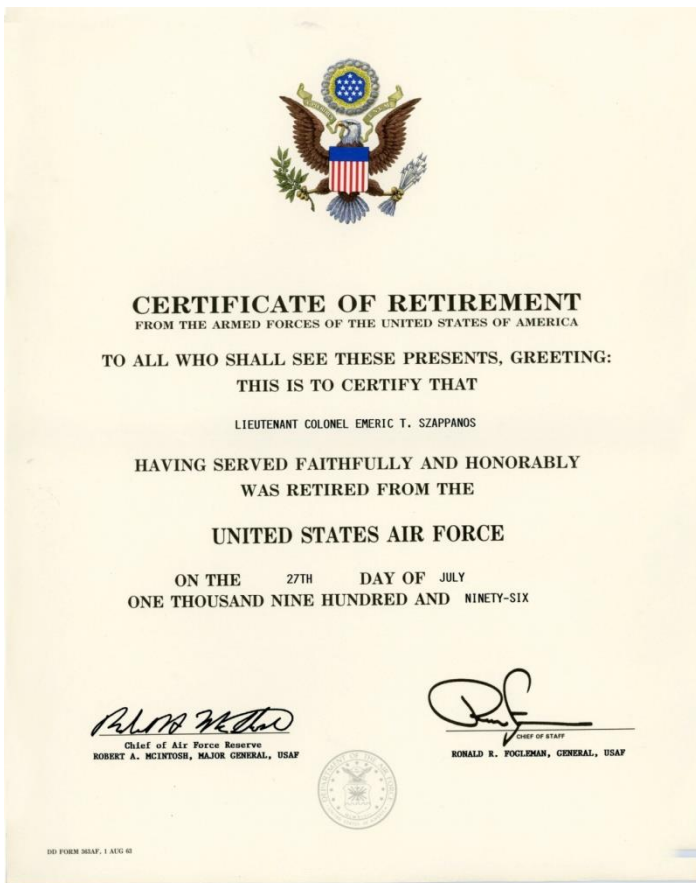
Magyarországra költözése után 1991-ben Kecskeméten fizikát tanított angolul a Katona József gimnáziumban, majd angolt a Gáspár András Ipari Szakmunkásképző és Szakközépiskolában. Mellékesen fordítással egészítette ki jövedelmét. 1996-ban elérte 60 évesen katonai nyugdíjkorát, amikor is alezredesi nyugdíja esedékessé vált. (Abban az időben ez a havi nyugdíj megfelelt a magyar miniszterelnök fizetésének.). Ennek öröme egy nagy bulit rendezett, száz meghívott vendéggel, mégpedig a régi, apánk által épített városföldi Szappanos kúriában, amit a várostól kibérelt erre az alkalomra. A tisztaúgi népi-citerás-együttes

szolgáltatta a talp-alá valót. Hencidától Boncidáig folyt a sárga lé és a „munka temetése” kellően meg lett ünnepelve.

A kilencvenes évek elején az állami kárpótlási program által apánk régi vagyona után kaptunk is egy maroknyi nevetségés összegű kárpótlási jegyet, azaz részvényt. Ez az összeg lehetővé tette, hogy Tamás Méntelegen megvásároljon egy kis telket, amire hamarosan egy házat is építtetett. Ez lett a Tamás Bátyja Kunyhója. 1998 nyarán számos vendég, családi rokonság és barátok ünnepelték meg együtt a „kunyhó” felszentelését, amit Nt. Varga László végzett.

Tamás öcsém valóban visszatért szülőföldjére, ahol végre nyugíjas korára megtalálta azt a nyugalmat és életörömet amit amerikai életében hiányolt. Sajnos nem tartott sokáig. 2003 februárjában, 67 éves korában váratlanul meghalt. Átfúródott gyomorfekély operáció a kecskeméti városi kórházban és az abból származó komplikációk vitték el. De azt a 13 évet amit szülőhazájába való visszatérése után élt, nagyon élvezte és talán élete legszebb periódusa volt. Később a „kunyhó” mellé egy garázst és egy csinos vityillót is épített és két kutyájával ott élt haláláig. Hagyatéka szerint a ház fele reám, fele pedig Laci unokatestvérünkre szállt, mely részemet később elajándékoztam Lacinak. Ők nagy szeretettel használták is azt a házat mint „nyaralót”, de annak költségei miatt 2014-ben eladták.

Repülő kadett

Szappanos Imre Tamás alezredes, az amerikai légierők (USAF) –ből való nyugdíjazási bizonyítványa, 1996 július 27.-én

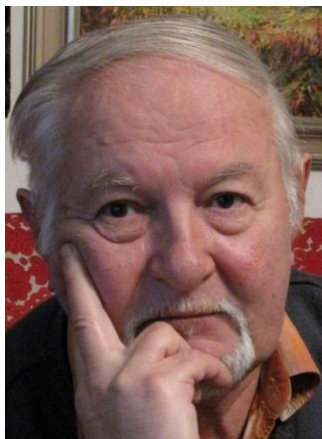
Tamás Bátya Konyhója

Szeretett kutyáival, Tequila és Fuxito, 2002 karácsonykor

SZAPPANOS ISTVÁN IX.

Székely Bertalan díjas festőművész

1945-ben született Kecskeméten, 1968-ban fejezte be tanulmányait Szegeden a Tanárképző Főiskolán. Mesterei: Fischer Ernő, Winkler László és Cs. Pataj Mihály. 1968-óta tanít Kecskeméten. 1968-1975-ig az Ének Zenei Általános Iskola és Gimnázium tanára. 1975-től a Kecskeméti Óvónőképző Intézetben majd a Kecskeméti Tanítóképző Főiskolán tanít a nyugdíjazásáig 2007-ig. A Vizuális Tanszék tanszékvezető tanára 1977-2000-ig.

Rendszeresen szerepel munkáival hazai és nemzetközi tárlatokon. A festészet műfajai közül akvarell-, olaj- és pasztelltechnikával dolgozik. 1986-ban pedagógiai és művészeti tevékenységéért Székely Bertalan díjat kapott. Vizuálpedagógiai tankönyvéből és jegyzeteiből tanulnak a főiskolai hallgatók. Az 1980-as években oktató és videofilmeket készített.

Tanulmányutakat tett Csehszlovákiába, Lengyelországba, Olaszországba, Svájcba, Ausztriába, Japánba. Festészetében, képeiben a látványélmény és az egyéni szubjektum nyer művészi kifejezést. Résztvevője a megyei képzőművészeti alkotótelepeknek: Kecel, Tiszakécske, Izsák, Veránka, Hajós.

Pedagógiai munkásságát nagy eredményességgel folytatta több mint 200 tanítványa tanult tovább művészettel és vizualitással kapcsolatos főiskolákon, egyetemeken. Több amatőr alkotó szakmai felkészítését végezte és végzi a mai napig is. Művészetében kiemelt területek a tájképfestészet, illetve a zene és a képzőművészet kapcsolata. Művei hazai és nemzetközi gyűjteményekben is megtalálhatók.

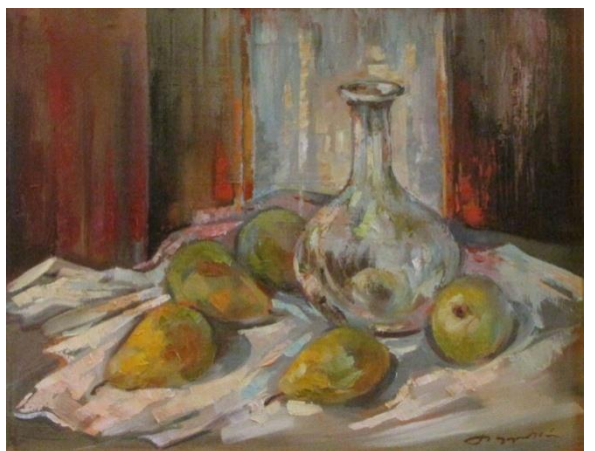
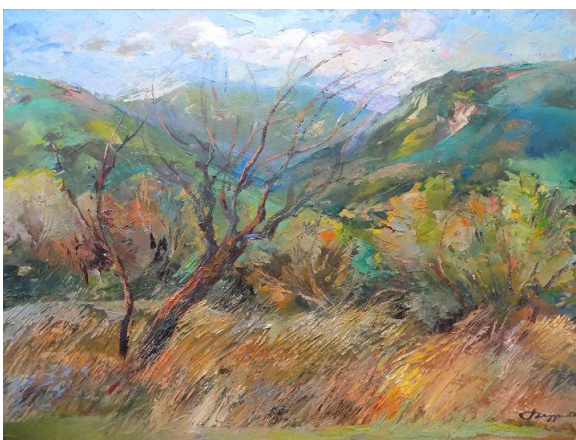
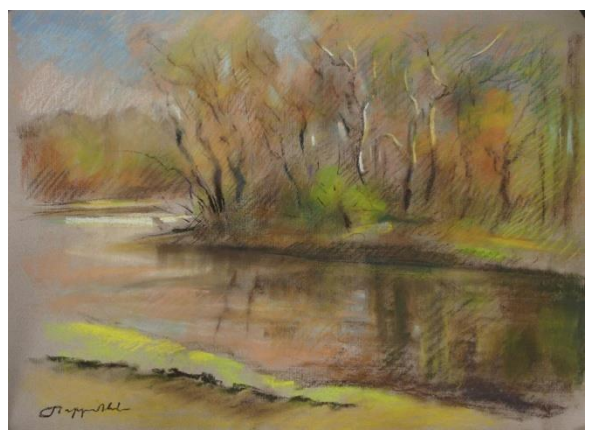
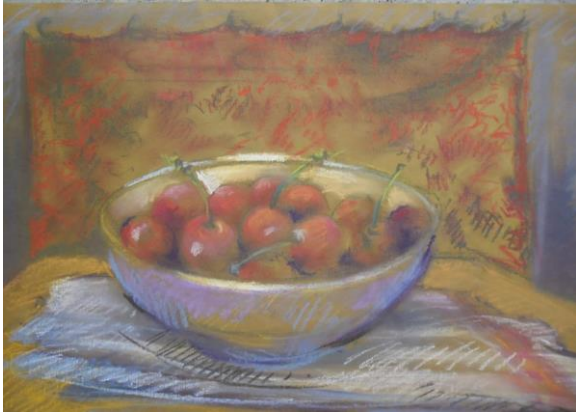
Szappanos István leányával Gabriellával

Díjai: (1969) II. Díj, (1972) Eindhoven (Hollandia), (1979) Nívódíj (Pedagógus tárlatok), (1986) Székely Bertalan díj, (1988) Comenius Érem, (1992) Magyar Felsőoktatásért Díj, (1998) Bükk Szépsége Országos Tárlat I. díj, (1999) Katona József-díj alkotói és pedagógiai munkássága elismeréseként, (2008) Bács-Kiskun megyei Prima Díj jelöltje, (2014) Bozsó Díj, **(2015) Magyar Érdemrend lovagkeresztje Polgári Tagozat**, (2015) Bács-Kiskun megye Művészeti Díja.

Egyéni kiállítások:

1970-Kalocsa, 1981-Kecskemét, 1983-Baja, 1986-Kecskemét, 1987-Kiskunfélegyháza, 1988-Békéscsaba, 1991-Nagoya (Japán), Cegléd, Solt, Csengőd, Tiszakécske, 1992-St. Pölten (Ausztria), 1994-Urawa (Japán), 1995-Toyota (Japán), 1996-Budapest, 1997-Kecskemét, Soltvadkert, 1999-Heiring (Dánia), Budapest (Karda Galéria), 2000-Kecskemét (Mediters), 2001-Kecskemét, Kecel, Hatvan, 2002-Bükkzsérc, Csongrád, Szank (Erdei Ferenc Művelődési Ház), 2004-Kecskemét, 2005-Kecskemét (Cifra Palota), Nagykőrös, 2006-Mezőkövesd, 2007-Prága, 2008-Komárno (Szlovákia)(Limes Galéria), 2010-Kecskemét (Malom Art Galéria), 2011-Békéscsaba (Jankay Galéria), Kecskemét (Katona József Színház), 2013-Szolnok (Hozam Club), Lakitelek (Népfőiskola), 2014-Kecskemét (Művész Kávézó), Kecskemét (Bozsó Gyűjtemény), 2015-Gyomaendrőd, 2017-Budapest (Unio Gallery), Kecskemét (Liberté Kávéház), 2018-Nagykőrös (Arany János Műv. Közp.) .

NYÍRÁDY CSALÁDI CSOPORTKÉP

cca. 1904

Hátsó álló sor (balról jobbra): Szappanos János (1871-1906), Ismeretlen Úr.

Előző álló sor: Szappanos Elek (1868-1932), Szappanos Elekné (Mária; 1876-1960), Nyírády Jolán (1891-1983), Szappanos Terézia (1890-1954), Nyírády Margit (1890-1974), Nagy Sándorne (sz. Szappanos Ida; 1878-1942), Nagy Sándor (1874-1911).

Ülő sor: Nyírády László (1855-1937), Nyírády Lászlóné (sz. Szappanos Erzsébet; 1868-1926), Szappanos János (1839-1919), Szappanos Jánosné (sz. Szél Erzsébet; 1848-1908). Szappanos István (1818-1917), Ismeretlen hölgy.

Első sor: Nyírády Teréz (1895-1977), Nyírády László (1892-1965), Nyírády Ilona (1901-1964), Nyírády Jenő (1899-1918).

SZÜKEBB CSALÁDUNK ÉLŐ TAGJAI – 1922-BEN

Szükebb családunk élő tagjai .1922.

Kecskemét Széchenyi téri házuk lépcsőjén.
 Fent: Imre Bátyám, Öcsi, Hugi, Pista sógor, Én.
 Középen: Birike, Édesanyám, Édesapám, Juliska Néni.
 Lent: Mariska Néni, André Nagymama, Elek Bátyám.

Fent: Imre bátyám (8.II.Im), Öcsi (9.IV.El), Hugi (9.III.Ró), Beretvás Pista sógor, én (9.VI.Is),
 Középen: Birike (8.III.Im-né), édesanyám (8.V.Is-né), édesapám (8.V.Is), előtte S.Kovács Gáspárné Sz. Juliska néni (8.IV.Ju),
 Lent: Sz Elekné Mariska néni (8.III.El-né), André Emánné nagymama, Elek bátyám (8.III.El)

921. nyáron
 Kerekegyházi
 kemping pályánkon.
 Leveskőze Lóci, Beretvási Bebe, ?
 Flugow, Keceper fetei.

KECSKEMÉT SZÉCHENYI TÉRI HÁZUNK LÉPCSŐJÉN

1935

Szappanos István VI. (9.IV.Is) képei

Édesanyám (8.V.Is-né), Imre bácsi (8.III.Im), Én(9.VI.Is). Birike (8.III.Im-né), Beretvás Jutka, Hugi (9.III.Ró), Beretvás Katica, Öcsi (9.IV.El), Beretvás Pista sógor, Beretvás Mariska néni

Nagymama (8.V.Is-né) és két unoka, Sz Pisti (10.VIII.Is) és Beretvás Jutka

Hugi (9.III.Ró), Beretvás Katica, Jutka, Zsuzsa, Sz Pisti (10.VIII.Is) és Márta (9.VI.Is-né)

Az unokák: Beretvás Zsuzsa, Jutka, Sz Pisti, Beretvás Katica

SZAPPANOS IMRE IV. TAMÁS KERESZTELŐJE

1936 júliusában, a szentkúti Endre kúria verandáján

Keresztelőm.

Keresztanyám, Beretvás Isvänné, Szappanos Rózsi néni karjaiban. Keresztapám Endre László.

Első sor, balról jobbra: Szappanos Elek (Öcsi Bácsi), Szappanos Jenő (Bandi, Béla apja), Decsi Bözsike, Beretvás István, Hoffer Józsefné ("Nagy" Szidi Néni), Szappanos Imréné Muschong Birike, Szappanos Elekné Mariska Néni, Újhelyi Tiborné Marika Néni, Noszlopy Kálmán, Geréby Imréné Ilonka Néni, Pálházi Bandi, Geréby Imre bácsi

Második sor, balról Jobbra: Szappanos Imre bácsi, Nógrádi Józsefné Hoffer Lenke néni Szappanos Károly keresztelő lelkész (református), Szappanos Jenőné, Margit néni, Endre Szidónia (Szidi néni), Pós Edéné, Nyírády Ica (Szappanos Mariska néni nevelt lánya) Újhelyi Tibor bácsi, Dr. Endre Zsigmond, nagypapa, Szappanos István, apuka

Elöl középen és velük egy sorban jobbra: Beretvás Istvänné Szappanos Rózsi néni, keresztanya, vit. Dr. Endre László, (Laci bácsi) keresztapa, Özv. Szappanos Istvänné André Rozália, "kecskernéti" nagymama (fél arc látszik), Szappanos Istvänné, Endre Márta, anyuka, Endre Zsigmondné Gulner Irma, "szentkúti nagymama".

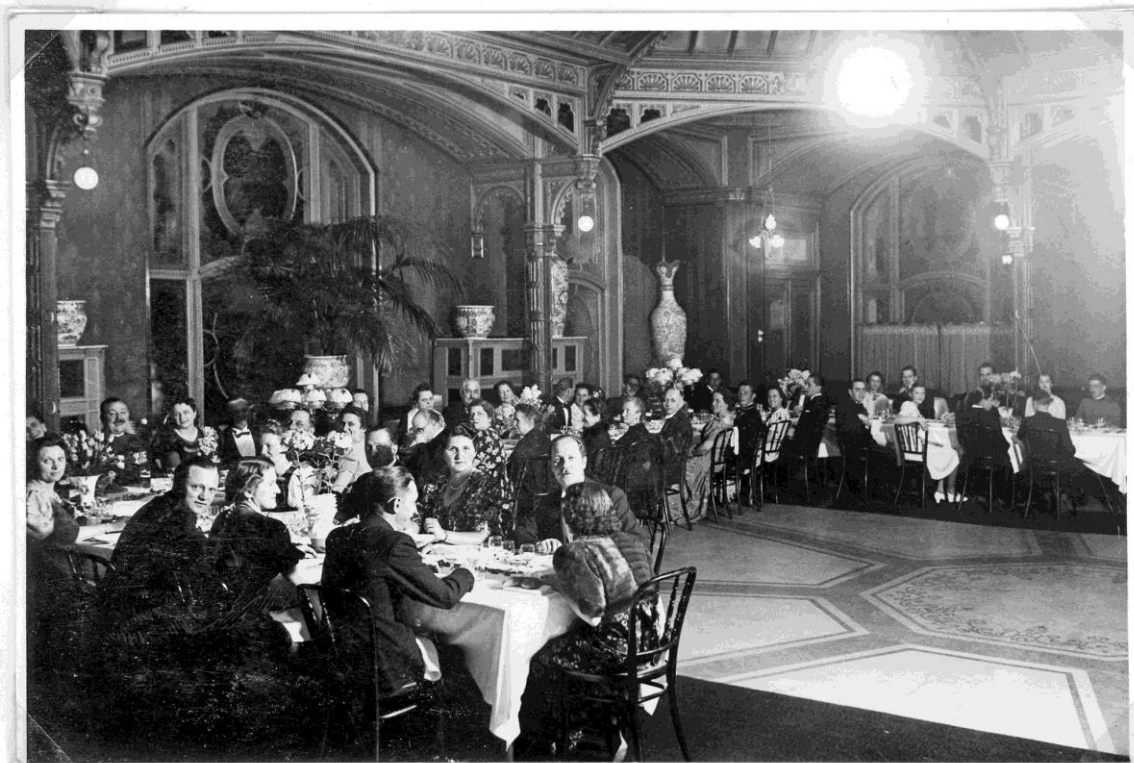
Ifjak bal csoport fentről lefelé: Beretvás Katica, Német nevelő kisasszony, Geréby Zsuzsi, Endre Mária (Babci), Beretvás Zsuzsa, Beretvás Jutka.

Ifjak jobb csoport fentről lefelé: Endre Zsiga, Nógrádi István, Barakovics László, Nógrádi Mária (Cicuka), Nógrádi Józsi, Szappanos Pisti (bátyám), Szappanos Béla, Geréby Jancsi, Geréby Pali, Szappanos Géza.

SZAPPANOS IMRE III. ÉS MUSCHONG BIRIKE 30 ÉVES HÁZASSÁGI ÉVFORDULÓJA

Budapesten

1939. Május.

Névlístát összeállította: Szappanos István (9.VI.ls)

Szappanos Imre nagybátyám és felesége Muschong Birike
30 éves házassági évfordulója Budapesten
a Pannonia szálló nagytermében.

A asztal végén Fics Éva, Öcsém, Szappanos Sanyiné Muraközy Marika, Ismeretlen, né Muschong Margit, utánna én lemaradtam a képről, Posch Edéné Nyirády Ica, Trautmann Ferko, Patyánszky Elemérné Muschong Katica, Beretvás Pista sógorom, egy személy nem látszik, Szappanos Jenőné Csabay Margit, az asztalfőn az ünnepeltek Birike és Imre Bátyám, Ismeretlen hölgy és az ifjuság.

Az asztal belső felén dr. Szappanos Sándor, Öcsiné Márton Katica, Ismeretlen, Márta, vitéz Szappanos Jenő, Hugom Rózsi, Ismeretlen, Ismeretlen hölgy, Édesanyám, özv. Szappanos Sándorné Jolán Néni, özv. Szappanos Elekné Mariska Néni, Ismeretlenek, Ifjuság, közöttük Beretvás Katica és Zsuzsa és Patyánszky leányok kecskeméti fiatalemberekkel.

Az ismeretlenek a Muschong és Bohn család tagjai

Álló sor balról jobbra: (hölgyek) ?, Beretvás Zsuzsa, ?, Beretvás Katica, ?, Szappanos Elekné M. Katica (9.IV.El-né), ?, Beretvás Istvánné Sz. Rózsa (9.III.Ró), (többi hölgy és férfi ismeretlen).
Ülő sor balról jobbra: ?, Szappanos Istvánné E. Márta (9.VI.Is-né), ?, özv. Szappanos Istvánné A. Rózsa (8.V.Is-né), Szappanos Imréné M. Borbála (8.III.Im-né), Szappanos Imre (8.III.Im), özv. Szappanos Elekné Sz. Mariska (8.III.El-né), özv. Szappanos Sándorné Sz. Jolán (7.III.Sá-né), Poósch Edéné Ny. Ica, (mögötte Poósch Ede), Szappanos Jenőné Cs. Margit (8.I.Je-né), (mögötte v. Szappanos Jenő (8.I.Je)), (Sz. Jenőtől jobbra Beretvás István), jobbszélen állók Szappanos Elek (9.IV.El) és Szappanos István (9.VI.Is).

SZAPPANOS ELEK ÉS FUTÁSFALVI MÁRTON
KATALIN ESKÜVŐJE

1937 április 29,-én, Budapesten

Szembeni sor, jobbról balra, majd körben vissza: Szappanos Elek (9.IV.EI), Szappanos Elekné/futásfalvi Márton Katalin (9.IV.EI-né), utána Móczár Ferenc, Szappanos Imréné/Mushong Borbála (8.III.Im-né), Kirchlechner Demjén Károlyné/Márton Anna, Beretvás István, Móczár Antalné/Bokor Maca, Pós Edéné/Nyirádi Ica, Szadecky Gyula, Jeney Ila , ? Bokor Károly, ? Szappanos Jenő (8.I.Je), Szadeckyne/Csiszár Márta, Szappanos Jenőné/Margit (8.I.Je-né), Bokor Károly, Takátsné/Márton Katinka, Marton Istvánné/Móczár Margit, Márton István, Szappanos Istvánné/André Rozália (8.V.Is-né), Demjénné/Márton Olga. (háttal)

Szemben ülő sor, balról jobbra: Szappanos Elekné/futásfalvi Márton Katalin (9.IV.El-né), Szappanos Elek (9.IV.El), Szappanos Imre (8.III.Im), Szappanos Elekné/Szappanos Mária (8.III.El-né), Jeneyné/Márton Ilonka, Móczár Antal, Beretvásné/Szappanos Rózsa (9.III.Ró), Jeney Ila, Szappanos István (9.VI.Is),

Háttal ülő sor jobbról balra: Takáts Éva, Bokor Károly (ifj) , Takáts Borcsa, Pós Ede, Szappanos Istvánné/Endre Márta (9.VI.Is-né), Bokorné/Móczár Pöszike, Demjén Károly, Csiszárné/Márton Olga, Szappanos Istvánné/André Rozsa (8.V.Is-né) Marton Istvan, Márton Istvánné/Móczár Margit, Takátsné/Márton Katinka (ők 5-en az előző képen is láthatók.).

Első sor: Takátsné/Márton Katinka, Szappanos Elekné/Szappanos Mariska (8.III.El-né), Csiszárné/Márton Olga, Demjén Károlyné/Márton Annuska, Marton István, Szappanos Istvánné/André Rózsa (8.V.Is-né), Szappanos Elekné/Márton Katica (9.IV.El-né), Szappanos Elek (9.IV.El), Mártonné/Móczár Margit, Szappanos Imréné/Mushong Biri (8.III.Im-né), Jeneyné/Marton Ilonka.

Második sor: Pós Ede, Beretvás Katica, Szappanos Jenő (8.I.Je), Szappanos Jenőné/Csabay Margit (8.I.Je-né), Hoffer József, Szadecky Gyuláné/Csiszár Marta, Szappanos István (9.VI.Is), Bokor Károlyné/Móczár Erzsébet (Pöszike), Szappanos Istvánné/Endre Marta (9.VI.Is-né), Móczár Ferenc, Takáts Eva, Móczár Antalné/Bokor Maca, Beretvás Istvánné/Szappanos Rózsi (9.III.Ró), Szappanos Imre (8.III.Im), Czigler Emilné/Takáts Borcsa, Pósné/Nyirádi Ica, Jeney Ila (Almay Lajosné), Beretvás Zsuzsa.

Harmadik sor: Beretvás István, Szadecky Kardos Gyula, Demjén Károly, Bokor Karcsi, Bokor Károly.

BERETVÁS KATICA ESKÜVŐJE

Király Bandi és Beretvás Katica esküvője Kerekegyházán.

Baloldali kép: Középen Katica és Bandi, közöttük Hugom régi hitoktatója, Katicától balra Édesanyám, a bal szélen Öcsém és felesége, Banditól jobbra Hugom és Jutka, mögöttük Imre Bácsi és Király Károly. Előtérben Szappanos Lacika és Katinka.

Jobb oldali felső kép: Zsuzsa, Katica, Jutka.

Baloldali kép: Középen Katica és Bandi, közöttük Hugom régi hitoktatója, Katicától balra Édesanyám, özv. Sz Istvánné André, Róza (8.V.Is-né), a bal szélen Öcsém Sz Elek (9.IV.El) és felesége Márton Katica (9.IV.El-né), Banditól jobbra Hugom, Beretvás Istvánné Sz Rózsa (9.III.Ró), és lánya Jutka, mögöttük Imre bácsi (8.III.Im), és Király Károly. Előtérben Sz Lacika (10.IV.La) és Katinka (10.I.Ka).

Jobb oldali felső kép: Beretvás Zsuzsa, Katica és Jutka.

Jobb oldali alsó kép: Beretvás Zsuzsa, mögötte férje Vörös Tibor, Édesanyám özv. Sz Istvánné, Beretvás Katica, férje Király Bandi, Hugom Beretvás Istvánné Sz Rózsa, Király Károly, Beretvás Jutka.

SZAPPANOS KATINKA KERESZTELŐJE

Kecskemét 1938

Hátsó álló sor: ifj. Bokor Károly,

Móczár Maya, Móczár Antal, Móczár Toncsi, Beretvás Katica, Márton Lili, Szappanos Bandi (9.I.En), Beretvás Zsuzsa, Szappanos Elek (9.IV.EI)(a büszke papa), Móczár Ferencné Manyi.

Hátsó ülő sor:

Bokor Károlyné Pöszike, Beretvás Istvánné Sz Rózsi (9.III.Ró)(keresztanya), karjában Szappanos Katinka a bébi, Beretvás István, Bokor Károly, Szappanos Imre (8.III.Im).

Első ülő sor felnőttek:

özv. Szappanos Istvánné (8.V.Is-né), Szappanos Elekné (8.III.EI-né), keresztelő pap (?), Móczár Antalné Maca, Szappanos Imréné Birike (8.III.Im-né), Szappanos István (9.VI.Is), Szappanos Istvánné Márta (9.VI.Is-né)

Első sor gyerekek: Beretvás Jutka, Szappanos Pisti (10.VIII.Is), Szappanos Tomika (10.IV.Im), Móczár Jóska.

LOVAS KALANDOZÁS 1937-BEN

Szappanos István (9.VI.Is) feljegyzése

Lovas kalandozás.1937.

Muraközy Józsi köncsögi földbirtokos /az én roszéletű Szűlifikár barátom, balázsfalvi Kiss Ernő bugaci intéző állatorvos és Csák Elemér Csák Gyuri köncsögi földbirtokos fia lóháton városföldi tanyámra jöttek és ott éjszakáztak. Másnap együtt indultunk lóháton Hoffer Józsi pákai birtokára, ahová kocsin érkezett Köncsög pusztáról Csák Gyuri és Öcsém. Pompás ebéd a társaság kiment a parkba a viztorony alatti szatlibe spriccerezni.

Balról jobbra:
Én, Kiss Ernő, Szilágyi Muki huszár őrnagy, Csák Elemér, Csák Gyuri, Hoffer Józsi, Muraközy Józsi.

Hoffer Józsi pákai 500 holdas birtoka a környék legjobban vezetett gazdasága volt. Tehenészete és sertés állománya, gazdasági épületei és felszerelése mind azt mutatták, hogy gazdájuk szereti őket.

Délután mindannyian lóháton és kocsikon átmentünk a szikrai városi szálló telep vendégházába, hol az intézőnél pompás vacsora várt a városi nagy pince minden drága nedűjével. Utánna a városi vendégszobákban aludtunk, másnap pedig a tiszauji halász csárdában ebédeltünk.

Kiss Ernő, Muraközy Jóska és én a kikötő hidon.

Szembe velünk az új tiszauji híd.

BÓCSAI CSALÁDI KIRÁNDULÁS – 1938

Ebéd a csőszháznál

Szappanos István (9.VI.Is) feljegyzése

A nagy asztal körül balról jobbra: Móczár Mája, Borbás Gazsi, Beretvás Katica, Édesanyám özv. Szappanos Istvánné (8.V.Is-né), Beretvás Zsuzsa, Húgom Beretvás Istvánné Rózsi (9.III.Ró), Öcsi (Sz. Elek (9.IV.El)), Móczár Tóniné Maca, Sz Elekné Katica (9.IV.El-né)

**A macskaasztal körül: Pisti fiam (10.VIII.Is), Beretvás Jutka, Móczár Toncsi, Móczár Tóni (alig látható), én (hátról)
Állnak: Nagy Sanyi és Sz. Imre bácsi**

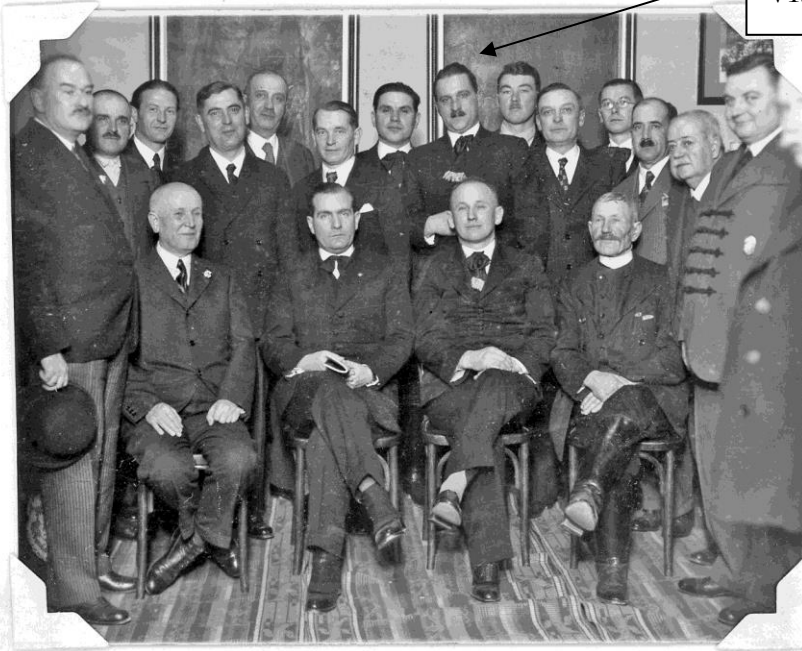
JAROSS ANDOR MINISZTER LÁTOGATÁSA KECSKEMÉTEN

Szappanos István (9.VI.Is) feljegyzése

1939.jan.29.

Jaros Andor felvidéki miniszter látogatása a kecskeméti Gazdasági Egyesület székházában, az egyesület fogadó szobájában. A háttérben látható két nagy olajfestmény az alapító tagokat ábrázolta : Koricsánszky Jánost és Szappanos Elek nagyapámat.

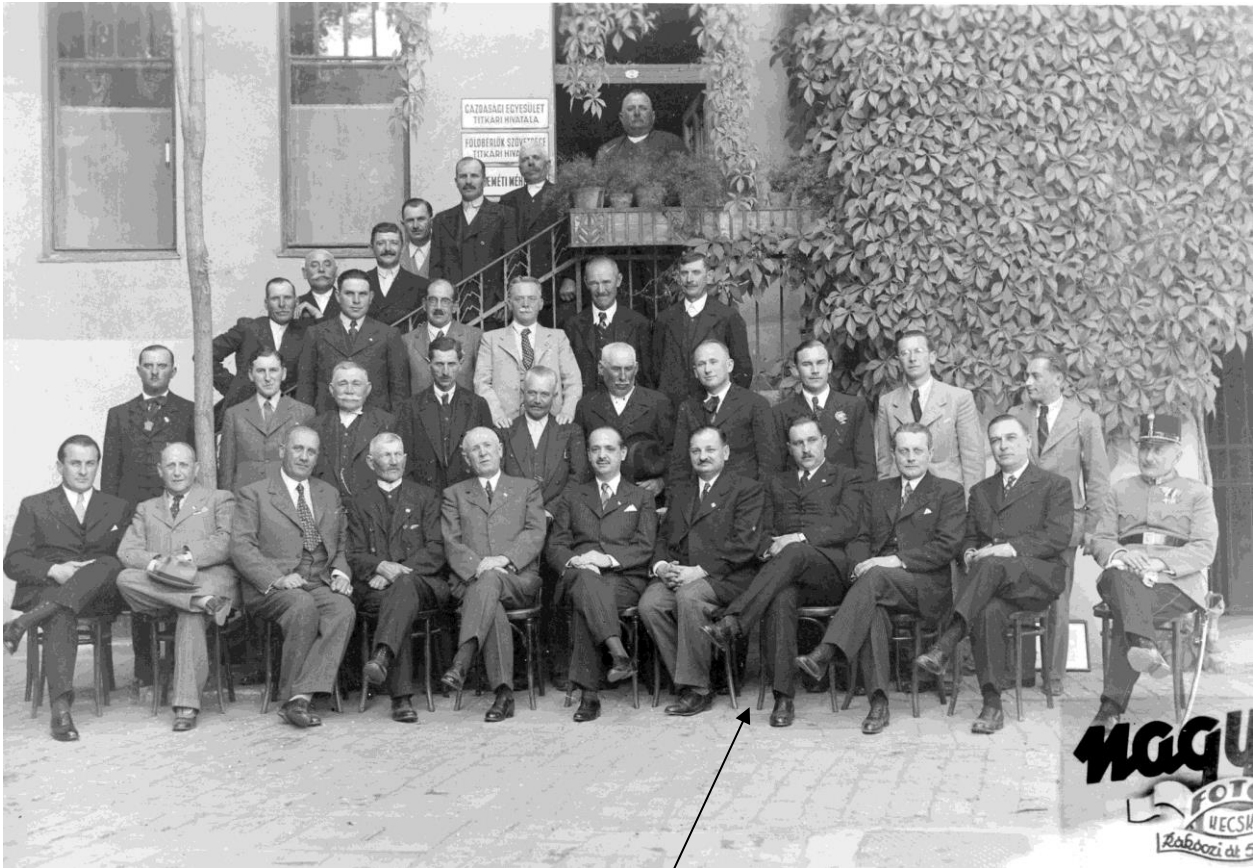
Szappanos István
VI.

Ülő sorban: dr Szabó Iván főrendiházi tag, a Gazdasági Egyesület elnöke, Jaros Andor miniszter, Mester László a Gazdasági Egyesület titkára, Vágó János a szentkirály pusztai gazdakör elnöke, Gesztelyi Nagy László a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara igazgatója, egy kiscgazda, Berkes Gyula gazd. iskolai tanár, Ábrahám Béla a helvéciai gazdakör elnöke, dr Nagy Mihály a Gazdakör alelnöke, Toth Dezső tanító a kisnyíri gazdakör elnöke, Hajnal János ifjúsági elnök, Szappanos István a Gazdasági Egyesület alelnöke, Ismeretlen, Pataky Ferenc a Szőlősgazdák elnöke, Szabó Pál titkár, Lacy János szőlősgazda, Márialaky Kálmán ny. egyesületi titkár, vitéz Gyulay Lajos a városi szeszfőzde vezetője.

GRÓF CSÁKY KÜLÜGYMINISZTER LÁTOGATÁSA

a kecskeméti Gazdasági Egyesület székházában 1939 május 18-án.
Szappanos István (9.VI.Is) feljegyzése

Szappanos István VI.

Ülő sor: Takács a külkereskedelmi hivatal vezetője, Szabó Lajos a Duna-Tisza közti Mezőgazdasági Kamara h.igazgatója, dr. Nagy Mihály a Gazdasági Egyesület alelnöke, Vágó János szentkirályi pusztai gazdakör elnöke, dr. Szabó Iván főrendiházi tag a Gazdasági Egyesület elnöke, gróf Csáky külügyminiszter, dr. Balázsfalvi Kiss Endre főispán, Szappanos István a Gazdasági Egyesület alelnöke és a pusztai gazdakörök elnöke, dr. olasz Liszka Béla polgármester, Pataky Ferenc árvaszéki elnök a Szőlősgazdák Egyesületének elnöke, rendőr főtan. Első álló sorban negyedik Prikkel Sándor az általam alapított Városföldi Gazdakör elnöke, hetedik Mester László a Gazdasági Egyesület titkára, dr. Steiskal /Muraközy/ Ottó ügyvéd, Szabó Pali a Gazdasági Egyesület jegyzője.
Második álló sor: Hajnal János az Ifjúsági csoport elnöke, Kocsis Pál szőlőbirtokos, Muraközy Dezső a szikrai gazdakör elnöke, Nemesre Gyula gazd. Iskolai tanár, Prikkel Sándor Gergely.

A KECSKEMÉTI 7. HONVÉD GYALOGEZRED ZÁSZLÓSZENTELESE 1939 NOV. 28.ÁN

Szappanos István VI. képgyűjteményéből

A kecskeméti nagytemplom előtt megtartott ünnepély egyik részlete. A 7. hgye. zászlót avatott. Az ezred parancsnoka vitéz Grassy József ezredes volt, kinek sajátkezű aláírása e kép hátoldalán olvasható.

Én mint a MOVE /Magyar Országos Véderő Egyesület/ kecskeméti vezetője vertem be a szeget *Becsülettel a Hazáért* jeligével.

A KECSKEMÉTI 13.IK KÖNNYŰ HADOSZTÁLY BÚCSÚZTATÁSA. 1942 ÚRNAPJA.

Szappanos István VI. képgyűjteményéből

Díszmenet a tribún előtt. Vezeti v. Grassy József altábornagy hadosztály parancsnok.

Eskütétel

A SZAPPANOS CSALÁD KATONÁI

Szappanos (Brassai) Mihály I. (kb. 1630-1707) őszünk. Thököly Imre kuruc hadseregében kapitány. Rajtaütéses hadítettel kiszabadított református lelkészeket a gályarabságból, amiért is nemességet kapott Apafy Mihály erdélyi fejedelmetől 1674-ben. Amikor a kuruc vezéreknek menekülniük kellett az 1699-ben kötött karlóczi béke után Törökországba, Mihály is velük tartott és ott is halt meg 1707 körül. Erről maga Thököly értesítette feleségét levélben.

Szappanos Mihály Ia. (kb. 1653-1706) őszünk I. Mihály fia. Apjával Thököly kurucok között harcolt fiatalon, majd bujdosásba ment apjával együtt Törökországba. Onnan visszatér, amikor II. Rákóczy Ferenc kibontja a szabadságharc zászlaját és mint ezreskapitány harcol és esik el csatában 1706-ban.

Szappanos István Ia. (kb. 1655-1705) őszünk I. Mihály fia. Apjával Thököly kurucok között harcolt fiatalon, majd bujdosásba ment apjával együtt Törökországba. Onnan visszatér, amikor II. Rákóczy Ferenc kibontja a szabadságharc zászlaját és mint ezreskapitány harcol és esik el a zsigárdi csatában 1705-ben.

Szappanos (Horvát) Mihály II. (1775-1741), Ia. István fia. Szájhagyomány szerint egy horvát katonát vágott le, amiért is kapta a Horvát (alias) nevet.

Szappanos Imre III. (1877-1959)
huszár százados az I. Világháborúban

vitéz Szappanos Jenő I. (1894-1976) huszár százados. Az I. világháborúban bravúros cselekménnyel megmentette szakasza életét.

Szappanos Sándor V. (1909-1943) a 13. tüzérezred t. zászlósa a 4. üteg felderítő tisztje, a hadi signum laudis stb. tulajdonosa 33 éves korában osztrigohskban hősi halált halt.

Szappanos Andor I. (1897-1916), a 8. huszárezred zászlósa, a nagy és kisézüst vitézségi érmek tulajdonosa hősi halált halt 1916. jún. 7-én 19 éves korában, volhyniában, honnan porrészei 1926-ban kerültek a hazai földre.

Szappanos Gyula I. (1899-1925) a 8. huszárezred tart. zászlósa, harcolt 18 éves korában az olasz fronton és az ifjan elszünetelt hadifogság után meghalt 1925. jún. 18-án

Szappanos Endre I. (1920-2011) tüzér főhadnagy. Ludovika Akadémia 1942. Orosz fronton a II. Vh. harcvonalban szolgált. Orosz hadifogságban 1945-46-ig.

Szappanos István VI. (1899-1986), szkv. huszár százados, a Ludovika Akadémiát végezte 1918-ban. Többszöri aktív szolgálat 1938-1944-ig.

Szappanos Imre IV. Tamás (1936-2003), amerikai légierők (USAF) alezredese. Szolgálati idő 1960-1985.

Szappanos István VIII. (1929-) amerikai haderők (USAR) harci utászainál szolgált 1951-53-ig, egy évet a koreai hadszíntéren.

Szappanos Zachary (1996-) amerikai haditengerészet (USN). Önkéntes szolgálat 2014-2015. Szappanos István VIII. unokája

Szappanos Nicholas (1994-) amerikai haditengerészet (USN)kadett iskolából hadnaggyá avatva 2016. Szappanos István VIII. unokája

Hill-Szappanos Maxwell (1998-) amerikai haditengerészet (USN). Önkéntes szolg 2017-jelen. Szappanos István VIII. unokája

1896 évi millenniumi ünnepek

Ez az egész év ennek jegyében telt el. Az egyik kiemelkedő aktus június 8-án reggel kilenc órakor a Vérmezőről induló díszmenet volt, mely a koronát átvitte a Mátyás templomból az Országházba. A

díszmenet indulását, melyben szinte minden vármegye képviseltette magát, a királyi pár és sok más Habsburg főherceg és főhercegnő is megtekintette. A vármegyék és thj. városok bandériumaikkal képviseltették magukat.

Bandériumnak nevezik azt a díszkíséretet, polgári és katonai jellegű parádét is, amikor ünnepélyes alkalmakkor, például koronázáskor, jubileumkor, beiktatáskor, fogadásoknál stb. bizonyos válogatott csapat magyar díszöltözetben, lóháton, középkori fegyverekkel, esetleg csatlósokkal és

apródokkal, történelmi jelmezekben fellép.

A Kecskemét thj. város által felállított és kiküldött bandériumban családunk két személlyel képviselte magát. Szappanos Elek I. fiai: V. István. és III. Elek.

Fent: Szappanos István V. bandériumi díszruhában

Jobbra: Szappanos Elek III. bandériumi díszruhában

Kiterjedt rokonságunk katonái

Kerekes Jenő (Janó) (1890-?) tüzér ezredes. Kecskemét. Beretvás Istvánné Szappanos Rózsa sógornőjének Beretvás Rózsának férje.

vitész Dr. Matolcsy Károly (1892-1962) orvos. Kecskemét. Vitészégét az I. Világháborúban teljesített katonai szolgálatában kapta. Beretvás Istvánné Szappanos Rózsa sógornőjének Beretvás Máriának férje. Dr. Matolcsy György pénzügyminiszter és MNB elnökének nagyapja.

vitész Vörös János (1891-1968) vezérezredes, vk. főnök. 1944. december 22-étől 1945. november 15-éig az Ideiglenes Nemzeti Kormány honvédelmi minisztere, majd 1945. november 15-étől vezérkari főnök lett, mígnem 1946. szeptember 1-jén kérésére nyugdíjazták. 1945. január 20-án az Ideiglenes Nemzeti Kormány küldöttségének egyik tagjaként aláírója volt a moszkvai Fegyverszüneti Egyezménynek. 1949. március 25-én a Katonapolitikai Csoportfőnökség kémkedés vádjával letartóztatta. 1950. június 22-én a katonai törvényszék életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélte, ahol félholtra verték és kínozták. 1956-ban szabadult ki, ezt követően haláláig visszavonultan élt.

Beretvás Istvánné Szappanos Rózsa lányának, Zsuzsának apósa.

vitész Vörös Tibor (1914-1989) vk. tüzér százados. 1949-ben a Katonapolitikai Csoportfőnökség apjával együtt kémkedés vádjával lefogta, elítélte és életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélte, ahol őt is félholtra verték és kínozták. 1956-ban szabadult ki, ezt követően haláláig visszavonultan élt Balatonfüreden családjától elkülönülten.

Beretvás Istvánné Szappanos Rózsa lányának, Zsuzsának férje.

Beretvás István (1892-1941) főhadnagy, földbirtokos, miniszteri tanácsos. Kerekegyháza. I. Világháborúban teljesített katonai szolgálatot.

Szappanos Rózsa férje.

Dr. Endre Iván (1857-1940) orvos tábornok a császári haderőknél. Kiskunfélegyháza. Szappanos István(VI)-né Endre Márta nagybátyja.

vitész Dr. Endre László (1894-1946) Huszár főhadnagy. Vitészégét az I. Világháborúban teljesített szolgálata alatt kapta. A gödöllői járás főszolgabírája, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alispánja, belügyi államtitkár. 1946-ban a kommunista népbíróság halálra ítélt és kivégzi.

Szappanos István(VI)-né Endre Márta bátyja.

Dr. Hargitai István (1970 -) fogorvos ezredes az amerikai haditengerészetnél (Captain USN). Szolgálati idő 1996 – jelen. Szappanos László IV. (1941 -) Ildikó II. Krisztina lányának férje.

APÁM HUMORA

Rajzolta: Szappanos István VI. (1899-1989) valamikor a harmincas években.

Ha úgy elnézem a képet, egy nagyszerű grafikai képességet és humort látok benne. Az arcok kifejezése, a ruházat kidolgozása igazi művészi képességre utal. Apám bár jól rajzolt, de soha nem tudtuk róla, hogy művészi tehetséggel bírt volna ezen a téren. Humora azonban híres volt.

A kép humorát csak jól megnézés után lehet felfedezni. Paródia a korabeli "levente" kiképzésről. Az ifjú "parancsnok" feltartott újjal mondja az újoncnak, hogy most jól figyeljete, amit mondok az fontos! A két jól öltözött, cipős gyerek figyel is erősen, de a mezítláb paraszt gyerek középen bizony elég butácska, nem érti miről van szó és csak néz fel az égbe amerre a parancsnok mutat.

Persze a mai PC világban az ilyen ábrázolás már nemcsak, hogy nem humoros, hanem majdnem büntetendő cselekmény!

Apám fabulázó készsége és humora híres volt a családban és barátai között. Ezekben, a derűtséget ingerlő tartalom legtöbbször egy mélyebb, örökérvényű életbölcsségre utalt. Alább egy két szemelvény, emlékezetből:

A vásári kikiáltó harsányan kínálja, kezében lengetvén egy szépen kipingált kis fadobozt, tessék, tessék, csak 50 krajcár! A dobozra nagy betűkkel az van ráírva: EGYIPTOMI SÖTÉTSÉG. KINYITNI TILOS! : De miért tilos kinyitni? mert akkor kimegy a sötétség – te hülye!

(De sokan tartogatunk magunkban ilyen kis dobozokat, ilyen meg olyan „sötétséggel” bennük. És nem merjük, nem akarjuk, vagy éppen nem tudjuk kinyitni, mert akkor az abban lévő lidércek, bántalmak, haragok, gyűlölködések egyből elillannának.)

A rendőr kergeti a tolvajt – állj meg! állj meg! te gazember. A gazember: álljon meg maga, magát nem kergetik!

János bácsi: Egysző láttam egy zsiráfot, oszt az se az vót!

Álmoskönyvi megfejtés: Rácsos kapun befingani – híradás.

Abszolút pofátlanság: templomban fingani, szentekre ráfogni.

Kettőn áll a vásár : egyik aki csinálja, a másik aki állja.

Akinek ilyen kell, annak megfizethetetlen.

Sovány ember: Rossz takarmányértékesítő.

Látogatóban eljárt az idő: A szíves marasztalást nem kell komolyan venni.

Fingott Fábián, vége a lakodalomnak.

Mit mond az igazi úriember, ha véletlenül rányit a fürdőszobában éppen az ülőkén trónoló hölgyre: „Bocsánat uram!”

Na cigány, mit mondasz, melyik ér többet, a nap vagy a hold? Hát, a hold? Miért, te cigány? Hát mer’ a hold akko’ világít amiko’ setét van!

Mibe’ halt meg a Zsiga? Hát, abba’ a kockás kabátjába’.

A Lajos feleségnek valót keres. Mondja a Zsiga, hogy neki van egy nagyon csinos húga, az Eszti, gyere át holnap délután oszt majd bemutatlak. Gyün a Lajos, látja ám, hogy ott áll az ajtóban az Eszti és éppen egy gyereket szoptat.

- Te Zsiga, hát ez meg szoptat!
- Hát mé’ ne, teje is van, meg ideje is!

Újonnan megnyílt bolondok házát látogatja a felügyelő, a kísérője már messziről mutatja az új uszodát ahol a bentlakók már nagyban ugrálnak be a trambulínról. Látom, mondja a felügyelő, nagy sikere van az uszodának. Bizony, így a kísérő, hát még majd ha víz is lesz benne!

Bolondot látogatja a felügyelő a lakásában. A bolond ott ül a nappaliban egy fotelban és előtte egy vízzel teli vödörben horgászik. Kérdőleg néz a feleségre.

- Tudom, zárkába kellene vitetnem, de úgy kell az a hal!

Halászok, halászok!! kiált a vízben fuldokló. Mi is! válaszolják a halászok.

Hilfe, hilfe!! kiált a vízben fuldokló. No, ez a hülye is inkább úszni tanult volna, mint németül! válaszolja egy éppen arra járó.

Halottkém jelentés. Név, hely, dátum, idő kitöltve.

- Halál oka: szekérlőccsel fejbe verték.
- Észrevételek: nem vötte észre, mer’ hátulró’ ütötték.

János bácsi, miért nem olvas újságot? Hát fiam, nagy sora van annak. Egyik, mer’ nem tudok óvasni, a másik mög hogy a szömet is nagyon rontja!

A perzsa császár beteg, meghirdeti, hogy aki meggyógyítja 100 aranyat kap a markába, de aki hamis gyógyírral akarja becsapni annak feje le! Jönnek is sokan és hullnak a fejek egymás után. Végre jön egy bölcs, aki magabiztosan lép a császár elé, mondván, az ő gyógymódja csalhatatlan. Ezt kell tennie: azon az éjszakán amikor a hold teljes, menjen fel az Ararát hegy tetejére és pont éjfélkor igyon meg egy kancsó forró kancatejet. Ettől meg fog gyógyulni. DE! amíg ezt csinálja nem szabad a fehér elefántra gondolnia!

(A császár persze nem gyógyult meg, mert egyszer sem sikerült NEM gondolnia a fehér elefántra. Ennél fogva az öreg bölcs feje is helyén maradt.)

Kohn és Grün a vendéglőben ebédet rendelnek. Kihozzák a tálban a húst, két szelet, egyik kisebb a másiknál. Grün kiveszi a nagyobbik szeletet, mire Kohn felháborodva reklamál, hogy mégis csak pimaszság Erre Grün: -hát te melyiket vetted volna ki? -Persze, hogy a kisebbiket. -Nu, hát tessék, ott van!

Nagyvárosi cirkusz apróhirdetéssel keres oroszlán idomítót. Egy jólöltözött fiatalember érkezik az interjúra:

- Jó napot. A hirdetésre jöttem
- Nagyszerű. Van tapasztalata oroszlánokkal?
- Nagyon félek tőlük.
- Hmm, van egyáltalán valamilyen tapasztalata állatok idomításával?
- Nem, kérem, soha ilyennel nem foglalkoztam. Még kutyám sincs.
- De hát uram, akkor miért jött?
- Hogy megmondjam, hogy én rám ne számítsanak.

Daliás ifjú, kalappal kezében az apánál leánykérőben. Apa: aztán fiam, szereted-e az itókát? –Jaj dehogy, még a szagát sem bírom a szesznek. Apa tovább: és nagy kártyás vagy-e? –Jaj dehogy, egy kártya nem volt kezemben az életemben. Aztán szeretsz-e a lányok után futkározni? –Jaj dehogy, a lánya az egyetlen, akibe életembe szerelmes voltam! No, fiam akkor te egy nagyszerű ember vagy, van egyáltalán valami hibád? –Hát igen, van úgy hogy néha hazudok.

Az urak kerek asztal körül kártyáznak. Egyszer csak az egyik el kezd fintorogva szimatolni és felháborodva kérdezi:

- Hát ez meg ki volt?
- A kutya
- De hát az nincs is bent
- Majd bejön!

Vadász vendég, vidéki kúriában, a vendégszobában kap szállást. Éjjel aztán nagyon rájön a szükség, de bizony a régi kúriák tervezői soha nem gondoltak arra, hogy egy éjjeli alkalmatosságot is építsenek a vendégszoba mellé. Így vendégünk nagy szükségében mit tehetett mást, ott állt egy nagy cserepes pálma növény, amit kiemelt a cserépből, elvégezte a dolgát, és a pálma vissza. Reggel, mint aki jól végezte dolgát, megköszönte a szíves vendéglátást és hazament. Egy hét múlva sürgöny érkezik: „Buez elviselhetetlen, sz..r hol van?”

A napostiszt ellenőrzi az újonckiképzést. Az egyik szakasz ott áll sorban a vasúti sínek mellett. Amikor a közelgő gyorsvonat dübörgése odaér, a szakaszvezető vezényel: „hasalj a sínek között!” A gyorsvonat eldübörög a fejük fölött, ami után újra sorakozó. Napostiszt: „Hát maguk meg mit csinálnak?” Szakaszvezető: „Alássan jelentem, h a l á l f é l e l m e t gyakorolunk!”

A napostiszt a következő jelenést látja: az őrmester az utcára nyíló nyitott ablakon kihajolva, fején vörös paróka, fülében nagy karikás fülbevalók, meztelen szőrös mellén rózsaszín csipkés melltartó, az előtte egyenként elmaszírozó újoncokhoz negédes hangon így szól: „Szép vitéz úr jöjjön be!” Amire minden egyes honvéd, szemét keményen előre szegezve visszafelel: „Nem megyek én, бүдös k...va!” Napostiszt derűtségét álcázni alig tudva, kérdezi az őrmestert: „Hát ez meg mi volt?” Őrmester, feszes tisztelgés után : „Alássan jelentem, e r k ö l c s i oktatást tartottunk!”

Utóljára hagytam apám három kedvenc „ziccerét” amik szerintem életfilozófiailag főbelyet érdemelnek:

Két székely atyafi, sógorok, ballagnak az úton a vásárba. Ahogy mennek, az út szélén ott fekszik egy döglött béka. „No, sógor, mennyié’ ennéd meg ezt a békát?” Gondolkodik egyet az atyafi, aztán kivágja, hogy bizony egy 5 pengőért ő azt megeszi. Elő a bicska, és falatozza is nagy öklendezéssel, de a felénél eldobja, nem megy tovább. No, így is elég, a sógor fizet. A vásár után ballagnak hazafelé, odaérkeznek a döglött fél békához. No, -

mondja a másik sógor – „Te meg mennyiért ennéd meg a másik felét?” „Hát, én is megeszem azt 5 pengőért.” Nagy öklendezve meg is eszi és megkapja az 5 pengőt. Ballagnak, ballagnak, egyszer csak megszólal az egyik: „Te sógor, hát én adtam neked 5 pengőt, aztán te meg visszaadtad nekem azt az 5 pengőt. ... Hát akkó' mié' ettük meg azt a rohadt békát?”

(Van-e olyan valaki, aki életében nem keveredett bele egy ilyen 0-summás játszamába?)

Budapest-Szeged gyorsvonat első osztályában két úr utazik. Az egyik nagy szakállal, fekete öltönyben és cilinderrel, a másik polgári öltözetben. A szakállas úr feláll, leveszi kofferját, kinyitja, abból kivesz egy kis szelencét, kinyitja, benne egy kisebb ezüst szelence, amiben egy arany kiskanál és egy kisebb arany szelence. Feláll és kinyitja az ablakot, majd kinyitja az arany szelencét és az arany kanállal az abban lévő fehér porból egy kanálnyi kiszór a nyitott ablakon. Majd az ablakot, szelencéket, koffert becsukja, és visszarakja a csomagtartóba. A szembenülő polgár kíváncsian követi az eseményeket. Fél óra múlva a szakállas úr újból feláll, leveszi a koffert, kinyitja, újból kiveszi a szelencéket, és a nyitott ablakon megy ki a következő adag fehér por. A szembenülő társutasunknak már nagyban fúrja az oldalát, hogy itt meg mi megy? Amikor harmadszor megismétlődik a jelenet, már nem bírja tovább:

- Bocsánat Uram, de már nem tudom megállni, hogy ne kérdezzem, mi az a por amit Ön kiszór az ablakon és miért?
- Ó, igen. Hát, ez kérem a híres Nife Por, és ez kilométernyi körzetben kiírja az oroszlánokat.
- De, könyörgöm, a Nagyalföldön nincsenek oroszlánok!
- Na, látja!

(De sok olyat ismerünk, aki nem-létező ellenségek felett való győzelmében szeret sütkérezni.)

Éjfél tájban egy motoros, vidéki országúton durr-defektet kap. No, nagy a baj, mert pótkerék csak volna, de héber nincs, nem tudja mivel felemelni a kocsit, hogy kicserélje a kereket. A sötétben körülnéz, és látja, hogy úgy egy kilométernyire egy tanyaházban még világos egy ablak. Neki is indul, hátha van annak egy héberje, amit kölcsön kérhet. Baktat, baktat és gondolkodik: hátha nincs is ennek a jó embernek egy héberje. Miért is lenne, autója sincs csak talán egy traktorja, ahhoz pedig olyan nem kell. De ha lenne is, biztos azt sem tudja már hogy hol van, olyan régen használta. Na, ez az út is hiába lesz. Ahogy baktat, egyszerre csak elalszik a fény az ablakban. Na, most már megette a fene. Mire én odaérek, az öreg már éppen befészkelte az ágyába és félálomban van. Ha én most felébresztem, azért marha pipa lesz, majd éppen nekem nekiáll megkeresni azt a régen látott héberjét! Nem lesz ebből semmi! De ha már ilyen messze eljöttem, hát mégiscsak bekopogtatok. Be is zörget, és hosszú percek után végre gyertyafény és az ablak kinyílik, és egy mérges hang kikiált:

- **Mit akar!**

Na, ugye megmondtam! Mire sarkon fordul és dolgavégezetlen visszaballag a sánta autójához.

(Hát bizony ilyen megtörtént már mindnyájunkkal. Bajban vagyunk, de se ez se az úgyse fog rajtunk segíteni, kéár a fáradságért. És tovább megy az élet, és soha nem tudjuk meg, hogy volt-e az öregnek héberje és odaadta volna-e?)

AMERIKA FELFEDEZÉSE

(úgy ahogyan azt az én Gampel Béla majsajakabszállási plébános, kedves barátomtól, hallottam.)

A nagyméltóságú Klebersberg vallás- és közoktatási miniszter úr e rendelte az iskolákon kívüli népoktatást. Vasárnap délutánonként fölnöttek számára köllött előadásokat tartani. Tartott má egy előadást a kántor tanító is, mög a plébános is, amikó beállít a plébániára a nagyhasú Tegzős Pétör gazda, hogy engedélyt kérjen aara, hogy a legközelebbi népokitást ű tarthassa mög. Mive' pedig ű fiatal korában megjárta Amerikát, az új világrú szeretne előadást tartani.

Kapva kapott az ajánlaton a plébános és szívesen mögadta az engedelmet.

Vasárnap délután azután összegyülekezött a falu apraja, nagyja a nagy eseményre. Pétör gazda mög föllépett a pódiumra és imígyen tartotta mög előadását:

- Mélyen tisztót uraim, tekintetös parasztság. Möghatalmazást kaptam a plébánatos úrtú, mög a kántortanító úrtú, hogy kigyelmetöknek a homályos elmebeli állapottyát mögvilágítsam, mán amennyire ez löhetségös. Mive' pedig mindönki arrul prédikáljon,

amihöz ért, én Amerikáru, az Új Világrul fogok beszéni, mive'hogy ezöknök elötte fiatalabb koromban amerikás magyar vótam én.

- Mive' pedig úgy tanútuk, hogy röndöt muszáj tartani, én is az elejin kezdöm. Ez pedig Amerika fölfödözésive' kezdődik.

- Abban az időben Fülöp vót a spanyorok királya. Jóraivaló király vót, aki törödött a népive'; vót is gondja bőven. Azokban az időkben még nem vót spanyor betegség, aminek okábú igön e'szaporodott a nép. Nem jutott mindönkinek főd, ami miatt nagy vót a lázongás mög morgás. Törte a fejit a Fülöp, hogy löhetne segíteni. Nem vót neki se éccakája, se naplja a sok tépelődéstül. Olyannyira, hogy felesége az Izabella sem nézhette má' szó nekü. Mög is kérdözte tüle "Fölségös Király Uram, mi rágja a lelkit olyan hatalmasan, hogy se étel, se ital nincsen kedvire?" Hát e'mondja a bajokat Fülöp az asszonymnak mindön szépítgetés nekü. Gondó'kodik Izabella is napszámra, de nem bír semmi okosat kitanáni, amiért is aszongya az urának: "Idehallgasson Fölségöd! Nem mögyünk semmire se a tépelődésse'. Hívassa e' kigyelmed a Galambos Kristófot, az igen csavaros eszű hívünk; az tud mindönre kádenciát, hátha most is tud valami tanácsot adni." Nosza mindjárt elszalaszt Fülöp égy testört Galambosért, aki gyütt is, szíves örömet.

- E'mondja oszt sorjára Fülöp ami a szívit nyomja. Gondó'kodik hosszú ideig Galambos, rázogatja a fejit, végre kiböki: "Fölségös királyom, égy életöm, égy halálom, itt má' nincs más hátra, mint hogy fő' köll födözni Amerikát!" Nagyt nevet Fülöp, fejit rázza, hogy nó ezt én is kitanáhattam vóna!

- Mingyá' neki is fognak a dógot részletösen kifineszó'ni. Mive'hogy Galambos e'vállalta a kapitányságot, mögbeszé'ték, hogy és mint is lögyön az a főfödözés. Nem sokat tatabatáztak, hanem kiválasztottak három jobbacska vitorlás hajót, fő'fogadták a matrácokat, kimérték a heti eleségöt, oszt nekiindú'tak.

- Tellött, múltott az egyik nap a másik után. A matrácok taszigá'ták az evezölapatokat égyaránt ha nem feszítött a szél, mikó' aztán égy napon e'fogyott a heti eleség. Fölázadtak a matrácok, hogy ük éhösen nem dógoznak tovább. Galambos meg aszonta nekik, hogy aki pedig nem akar tovább evezni az szálljon ki a hívatalbul. Égy öreg tapasztalt matrác azonban mögkérödözte, hogy hová az anyja keserves kinnyába szálljanak itt ki a tizezer méterös mélységbe? De Galambos azt fele'te, hogy ez mán a kendtök dóga, de aki itt akar a hívatalba maradni, annak evezni köll. Így aztán beleállapodtak az embörök és eveztek tovább.

- Égy rögge' kinn ült a hajó orrában a Galambos és a messzelátójával kumető'ta a határt, amikor égyszörre csak nagyt kajá't és mutogat, hogy: "Ahun viszi a kutya a tallseprüt, az mán ott főd!!"

- Új erőre kaptak a matrácok és déltájra e' is jutottak a szigetre. Leverték a stégöt, kikötötték a hajókat, kezdték a motyót kihordani a ladikokbú', amikó' látják, hogy a parton égy defetáció ballag feléjük.

- Elöl gyün a vadkirály, utánna mög az egész vadminisztérium. Ahogy közel érnek illendően köszön a vadkirály, hogy: "Dícsértessék a Jézus Krisztus!" No de fogadta is illendően a köszönetét Galambos, hogy: "Mindörökké, Ámen!"

- Mikó' aztán mán lérakoláztak, aszongya a vadkirály, hogy "Osztán kendök a Galambos Kristófék?" Mire osztán rábólíntott Galambos, hogy: "Úgy a'!" "No hát akkó'" mondta a vadkirály "mi rittig föl vagyunk födözve!"

- Hát így történt Amerika fölfödözése. Sokat tudnék még beszé'ni az Atlantik Óceásról aki elválasztja a fődeket egymástú', de ezökrü úgyis hiába beszé'nék, merthogy ehöz kentök mán szamarak.